هدى بنت إسماعيل
2/1
2

ARAPÇA'DA HARF-İ CERLİ FİİLLER

-orta ve ileri düzey-

- ✓ 800 Temel Fiil
- ✓ 7000 Örnek Cümle
- ✓ Alfabetik Dizilim
- ✓ Renkli Vurgulama

Hüseyin Günday
Şener Şahin
Fadime Kavak

EMİN YAYINLARI

Emin Yayınları: 154

ARAPÇA'DA HARF-İ CERLİ FİİLLER

Hüseyin Günday
Şener Şahin
Fadime Kavak

1 Baskı Bursa 2014

© Bütün yayın hakları Emin Yayınları'na aittir.

Kapak
Emin ÖZDAMAR

Baskı:
Stüdyo Star Ajans Matbaacılık Ltd. Şti
Nilüfer Ticaret Merkezi 634. Sok. Bursa
Sertifika No: 15366

EMİN YAYINLARI
Fethiye Mah., Kırlangıç Sok. No:11/B Nilüfer/BURSA
Tel: (0224) 2422897-8, Fax: (0224) 2412569
www.eminyayinlari.com

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Cataloging-in-Publication Data (CIP)
ARAPÇA'DA HARF-İ CERLİ FİİLLER
Hüseyin Günday
Şener Şahin
Fadime Kavak
1. Dil 2. Gramer 3. Arapça
ISBN: 978-605-4487-97-4
Sertifika No:21217

İÇİNDEKİLER

FİİLLER	S.				
آثَرَ (عَلَى)	1	اِجْتَمَعَ (بِ)	26	أَخَذَ (فِي)	52
آمَنَ (بِ)	2	اِجْتَهَدَ (فِي)	27	أَخَّرَ (إِلَى)	53
اِبْتَسَمَ (لِ)	3	أَجْرَى (لِ)	28	أَخْرَجَ (مِنْ)	54
اِبْتَعَدَ (عَنْ)	4	أَجَلَّ (إِلَى)	29	أَخْفَقَ (فِي)	55
أَبْدَعَ (فِي)	5	أَجْمَعَ (عَلَى)	30	أَخْلَصَ (فِي)	56
أَبْعَدَ (عَنْ)	6	أَحْمَشَ (بِ)	31	أَدْلَى (بِ)	57
اِتَّاجَ (لِ)	7	أَحَاطَ (بِ)	32	أَدْمَنَ (عَلَى)	58
اِتَّجَهَ (إِلَى)	8	اِحْتَاجَ (إِلَى)	33	أَدَّى (إِلَى)	59
اِتَّسَعَ (لِ)	9	اِحْتَجَّ (عَلَى)	34	أَذِنَ (لِ+بِ)	60
اِتَّسَمَ (بِ)	10	اِحْتَفَظَ (بِ)	35	أَذْهَبَ (عَنْ)	61
اِتَّصَفَ (بِ)	11	اِحْتَفَلَ (بِ)	36	اِرْتَبَطَ (بِ)	62
اِتَّصَلَ (بِ)	12	اِحْتَكَّ (بِ)	37	اِرْتَحَلَ (مِنْ+إِلَى)	63
اِتَّفَقَ (عَلَى)	13	اِحْتَوَى (عَلَى)	38	اِرْتَكَزَ (عَلَى)	64
اِتَّفَقَ (مَعَ)	14	أَحَدَّ (بِ)	39	اِرْتَمَى (عَلَى)	65
اِتَّهَمَ (بِ)	15	أَحَسَّ (بِ)	40	أَرْسَلَ (إِلَى)	66
أَتَى (مِنْ)	16	أَحْسَنَ (إِلَى)	41	أَرْشَدَ (إِلَى)	67
أَتَى (إِلَى)	17	أَحْضَرَ (إِلَى)	42	أَرْغَمَ (عَلَى)	68
أَتَى (بِ)	18	أَخْبَرَ (بِ)	43	أَزَالَ (مِنْ)	69
أَثَّرَ (فِي)	19	اِخْتَفَى (فِي)	44	اِزْدَحَمَ (بِ)	70
أَثْنَى (عَلَى)	20	اِخْتَلَطَ (بِ)	45	أَزْمَعَ (عَلَى)	71
أَجَابَ (عَنْ)	21	اِخْتَلَفَ (فِي)	46	أَسَاءَ (إِلَى)	72
أَجَارَ (مِنْ)	22	اِخْتَلَفَ (عَنْ)	47	اِسْتَأْذَنَ (مِنْ)	73
أَجَارَ (لِ)	23	اِخْتَلَفَ (إِلَى)	48	اِسْتَأْذَنَ (فِي)	74
أَجْبَرَ (عَلَى)	24	اِخْتَلَفَ (مِنْ+إِلَى)	49	اِسْتَثْنَى (مِنْ)	75
اِجْتَمَعَ (فِي)	25	أَخَذَ (مِنْ)	50	اِسْتَجَابَ (لِ)	76
		أَخَذَ (إِلَى)	51	اِسْتَحَى (مِنْ)	77

اِسْتَحْيَا (مِنْ)	78	اِسْتَنْقَظَ (مِنْ)	105	أُصِيبَ (بِ)	132		
اِسْتَخَارَ (لِ)	79	أَسْرَعَ (إِلَى)	106	أَصَرَّ (عَلَى)	133		
اِسْتَخْرَجَ (مِنْ)	80	أَسْرَعَ (فِي)	107	اِصْطَحَبَ (إِلَى)	134		
اِسْتَرَاحَ (مِنْ)	81	أَسَّسَ (عَلَى)	108	اِصْطَدَمَ (بِ)	135		
اِسْتَسْلَمَ (لِ)	82	أَسَفَ (عَلَى)	109	أَصْغَى (إِلَى)	136		
اِسْتَشَارَ (فِ)	83	أَسْنَدَ (إِلَى)	110	أَصْلَحَ (بَيْنَ)	137		
اِسْتَعَارَ (مِنْ)	84	أَسْهَمَ (فِي)	111	أَضَافَ (إِلَى)	138		
اِسْتَعَانَ (بِ)	85	أَشَارَ (إِلَى)	112	أَضَرَّ (بِ)	139		
اِسْتَعَدَّ (لِ)	86	اِشْتَاقَ (إِلَى)	113	أَضْرَبَ (عَنْ)	140		
اِسْتَغْرَقَ (فِ)	87	اِشْتَرَى (مِنْ)	114	اِضْطَرَّ (إِلَى)	141		
اِسْتَغْنَى (مِنْ)	88	اِشْتَرَى (لِ)	115	أَضْطُرَّ (إِلَى)	142		
اِسْتَفَادَ (مِنْ)	89	اِشْتَرَى (بِ)	116	أَطَلَّ (عَلَى)	143		
اِسْتَفْهَمَ (مِنْ+عَنْ)	90	اِشْتَرَطَ (عَلَى)	117	أَطَلَّ (مِنْ+عَلَى)	144		
اِسْتَقَالَ (مِنْ)	91	اِشْتَرَكَ (فِي)	118	اِطَّلَعَ (عَلَى)	145		
اِسْتَقَرَّ (فِي)	92	اِشْتَغَلَ (بِ)	119	أَطْلَعَ (عَلَى)	146		
اِسْتَقْرَضَ (مِنْ)	93	اِشْتَغَلَ (بِ+عَنْ)	120	أَطْلَقَ (عَلَى)	147		
اِسْتَلْقَى (عَلَى)	94	اِشْتَغَلَ (فِي)	121	اِطْمَأَنَّ (عَلَى)	148		
اِسْتَمْتَعَ (بِ)	95	اِشْتَقَّ (مِنْ)	122	أَعَادَ (إِلَى)	149		
اِسْتَمَدَّ (مِنْ)	96	اِشْتَكَى (إِلَى)	123	أَعَانَ (عَلَى/فِي)	150		
اِسْتَمَرَّ (فِي)	97	اِشْتَكَى (مِنْ)	124	اِعْتَادَ (عَلَى)	151		
اِسْتَمْسَكَ (بِ)	98	اِشْتَمَلَ (عَلَى)	125	اِعْتَدَى (عَلَى)	152		
اِسْتَمَعَ (إِلَى)	99	اِشْتَهَرَ (بِ)	126	اِعْتَذَرَ (إِلَى)	153		
اِسْتَنَدَ (إِلَى)	100	أَشْرَفَ (عَلَى)	127	اِعْتَذَرَ (عَنْ)	154		
اِسْتَهَانَ (بِ)	101	أَشْرَكَ (بِ)	128	اِعْتَرَضَ (عَلَى)	155		
اِسْتَهْزَأَ (بِ)	102	أَشْعَرَ (بِ)	129	اِعْتَرَفَ (بِ)	156		
اِسْتَوْرَدَ (مِنْ)	103	أَشْغَلَ (بِ)	130	اِعْتَزَّ (بِ)	157		
اِسْتَوْلَى (عَلَى)	104	أَشْفَقَ (عَلَى)	131	اِعْتَمَدَ (عَلَى)	158		

اِعْتَبَ (بِ)	159	اِقْتَرَبَ (مِنْ)	186	أَلَمَّ (بِ)	213		
أَعْجَبَ (بِ)	160	اِقْتَرَحَ (عَلَى)	187	اِمْتَازَ (بِ)	214		
أَعَدَّ (لِ)	161	اِقْتَرَضَ (مِنْ)	188	اِمْتَثَلَ (لِ)	215		
أَعْرَبَ (عَنْ)	162	اِقْتَصَرَ (عَلَى)	189	اِمْتَدَّ (إِلَى)	216		
أَعْتَرَضَ (عَنْ)	163	اِقْتَنَعَ (بِ)	190	اِمْتَزَجَ (بِ)	217		
أَعْفَى (مِنْ)	164	أَقْدَمَ (عَلَى)	191	اِمْتَلَأَ (بِ)	218		
أَعْلَمَ (بِ)	165	أَقَرَّ (بِ)	192	اِمْتَنَعَ (عَنْ)	219		
أَعْلَنَ (عَنْ)	166	أَقْسَمَ (بِ)	193	أَمَدَّ (بِ)	220		
أُعْلِنَ (عَنْ)	167	أَقْسَمَ (عَلَى)	194	أَمَرَ (بِ)	221		
اِغْتَرَبَ (مِنْ+إِلَى)	168	أَقَلَّ (مِنْ)	195	أَمْسَكَ (بِ)	222		
أَغْرَى (بِ)	169	أَقْلَعَ (عَنْ)	196	أَمَلَّ (فِي)	223		
أُغْمِيَ (عَلَى)	170	أَكَبَّ (عَلَى)	197	أَمِنَ (مِنْ)	224		
أَغْنَى (عَنْ)	171	اِكْتَرَثَ (لِ)	198	أَنْبَأَ (بِ)	225		
أَفَاقَ (مِنْ)	172	اِكْتَفَى (بِ)	199	اِنْبَثَقَ (مِنْ)	226		
اِفْتَخَرَ (بِ)	173	أَكْثَرَ (مِنْ)	200	اِنْبَغَى (لِ)	227		
اِفْتَرَى (عَلَى)	174	أَكْرَهَ (عَلَى)	201	اِنْتَبَهَ (إِلَى)	228		
اِفْتَقَرَ (إِلَى)	175	اِلْتَجَأَ (إِلَى)	202	اِنْتَسَبَ (إِلَى)	229		
أَفْرَجَ (عَنْ)	176	اِلْتَحَقَ (بِ)	203	اِنْتَشَرَ (فِي)	230		
أَفْرَغَ (فِي/عَلَى)	177	اِلْتَزَمَ (بِ)	204	اِنْتَصَرَ (عَلَى)	231		
أَفْصَحَ (عَنْ)	178	اِلْتَصَقَ (بِ)	205	اِنْتَفَعَ (مِنْ)	232		
أَفْلَتَ (مِنْ)	179	اِلْتَفَتَ (إِلَى)	206	اِنْتَقَلَ (إِلَى)	233		
أَقَامَ (بِ)	180	اِلْتَقَى (بِ)	207	اِنْتَقَلَ (مِنْ+إِلَى)	234		
أَقْبَلَ (إِلَى)	181	اِلْتَقَى (فِي)	208	اِنْتَقَمَ (مِنْ)	235		
أَقْبَلَ (عَلَى)	182	أَلَحَّ (عَلَى)	209	اِنْتَمَى (إِلَى)	236		
اِقْتَاتَ (بِ)	183	أَلْحَقَ (بِ)	210	اِنْتَهَى (مِنْ)	237		
اِقْتَبَسَ (مِنْ)	184	أَلْقَى (بِ+فِي)	211	اِنْتَهَى (إِلَى)	238		
اِقْتَدَى (بِ)	185	أَلْقَى (عَلَى)	212	أَنْجَى (مِنْ)	239		

تَحَرَّجَ (فِي)	321	تَصَدَّقَ (عَلَى+بِ)	348	تَقَرَّبَ (إِلَى)	375		
تَخَصَّصَ (فِي)	322	تَصَدَّى (لِ)	349	تَكَلَّمَ (مَعَ)	376		
تَخَلَّى (عَنْ)	323	تَضَرَّعَ (إِلَى)	350	تَكَلَّمَ (فِي)	377		
تَخَلَّصَ (مِنْ)	324	تَطَرَّقَ (إِلَى)	351	تَكَهَّنَ (بِ)	378		
تَخَلَّفَ (عَنْ)	325	تَطَلَّعَ (إِلَى)	352	تَكَوَّنَ (مِنْ)	379		
تَخَلَّقَ (بِ)	326	تَظَاهَرَ (بِ)	353	تَكَيَّفَ (مَعَ)	380		
تَدَخَّلَ (فِي)	327	تَعَارَضَ (مَعَ)	354	تَمَتَّعَ (بِ)	381		
تَذَمَّرَ (مِنْ)	328	تَعَاوَنَ (عَلَى)	355	تَمَرَّنَ (عَلَى)	382		
تَرَاءَى (لِ)	329	تَعِبَ (مِنْ)	356	تَمَسَّكَ (بِ)	383		
تَرَاجَعَ (عَنْ)	330	تَعَجَّبَ (مِنْ)	357	تَمَكَّنَ (مِنْ)	384		
تَرَاوَحَ (بَيْنَ)	331	تَعَذَّرَ (عَلَى)	358	تَمَنَّى (لِ)	385		
تَرَبَّصَ (بِ)	332	تَعَرَّضَ (لِ)	359	تَمَهَّلَ (فِي)	386		
تَرْجَمَ (إِلَى)	333	تَعَرَّفَ (إِلَى)	360	تَمَيَّزَ (بِ)	387		
تَرْجَمَ (مِنْ+إِلَى)	334	تَعَطَّشَ (إِلَى)	361	تَمَيَّزَ (عَنْ+بِ)	388		
تَرَدَّدَ (فِي)	335	تَعَلَّقَ (بِ)	362	تَنَازَلَ (عَنْ)	389		
تَرَدَّدَ (إِلَى)	336	تَعَمَّقَ (فِي)	363	تَنَبَّأَ (بِ)	390		
تَرَكَّبَ (مِنْ)	337	تَعَهَّدَ (لِ+بِ)	364	تَوَجَّهَ (إِلَى)	391		
تَزَوَّجَ (مِنْ)	338	تَعَوَّدَ (عَلَى)	365	تَوَصَّلَ (إِلَى)	392		
تَزَوَّدَ (بِ)	339	تَغَلَّبَ (عَلَى)	366	تَوَعَّدَ (بِ)	393		
تَزَيَّنَ (بِ)	340	تَغَيَّبَ (عَنْ)	367	تَوَقَّفَ (عَنْ)	394		
تَسَبَّبَ (فِي)	341	تَفَرَّغَ (لِ)	368	تَوَكَّلَ (عَلَى)	395		
تَسَرَّبَ (إِلَى)	342	تَفَضَّلَ (بِ)	369	تَابَ (عَلَى)	396		
تَسَلَّلَ (إِلَى)	343	تَفَضَّلَ (عَلَى+بِ)	370	جَاءَ (مِنْ)	397		
تَسَلَّلَ (مِنْ+إِلَى)	344	تَفَكَّرَ (فِي)	371	جَاءَ (إِلَى)	398		
تَسَلَّمَ (مِنْ)	345	تَفَوَّقَ (عَلَى)	372	جَاءَ (مِنْ+إِلَى)	399		
تَشَبَّهَ (بِ)	346	تَقَدَّمَ (فِي)	373	جَاءَ (بِ)	400		
تَشَكَّلَ (مِنْ)	347	تَقَدَّمَ (بِ+إِلَى)	374	جَازَ (لِ)	401		

اِنْحَازَ (إِلَى)	240	اِنْقَطَعَ (عَنْ)	267	بَكَى (عَلَى)	294		
اِنْحَدَرَ (مِنْ)	241	اِنْكَبَّ (عَلَى)	268	بَنَى (عَلَى)	295		
اِنْحَدَرَ (إِلَى)	242	اِهْتَدَى (إِلَى)	269	بَيَّنَ (لِ)	296		
اِنْحَصَرَ (فِي)	243	اِهْتَمَّ (بِ)	270	تَابَ (إِلَى)	297		
اِنْحَرَفَ (عَنْ)	244	أَهْدَى (إِلَى)	271	تَابَ (مِنْ)	298		
اِنْخَرَطَ (فِي)	245	أَوَى (إِلَى)	272	تَابَ (عَلَى)	299		
اِنْدَهَشَ (مِنْ)	246	أَوْحَى (إِلَى)	273	تَأَدَّبَ (بِ)	300		
اِنْزَعَجَ (مِنْ)	247	أَوْصَى (بِ)	274	تَأَثَّرَ (بِ)	301		
أَنْزَلَ (مِنْ)	248	أَوْصَى (لِ+بِ)	275	تَأَخَّرَ (عَنْ)	302		
أَنْزَلَ (عَلَى)	249	أَوْصَلَ (إِلَى)	276	تَأَسَّسَ (عَلَى)	303		
اِنْشَغَلَ (بِ)	250	أَوْفَى (بِ)	277	تَأَكَّدَ (مِنْ)	304		
اِنْشَغَلَ (عَنْ)	251	أَوْمَأَ (إِلَى)	278	تَأَلَّفَ (مِنْ)	305		
اِنْشَغَلَ (بِ+عَنْ)	252	أَيْقَظَ (مِنْ)	279	تَأَلَّمَ (مِنْ)	306		
أَنْصَتَ (إِلَى)	253	بَاحَ (لِ + بِ)	280	تَأَلَّمَ (لِ)	307		
اِنْصَرَفَ (إِلَى)	254	بَادَرَ (إِلَى)	281	تَأَمَّلَ (فِي)	308		
اِنْصَرَفَ (عَنْ)	255	بَاعَ (لِ)	282	تَبَادَرَ (إِلَى)	309		
اِنْضَمَّ (إِلَى)	256	بَالَى (بِ)	283	تَبَحَّرَ (فِي)	310		
اِنْطَبَقَ (عَلَى)	257	بَالَغَ (فِي)	284	تَبَرَّعَ (بِ+لِ)	311		
اِنْطَلَقَ (مِنْ)	258	بَحَثَ (عَنْ)	285	تَبَسَّمَ (لِ)	312		
اِنْطَلَقَ (إِلَى)	259	بَحَثَ (فِي)	286	تَجَاسَرَ (عَلَى)	313		
أَنْعَمَ (عَلَى+بِ)	260	بَدَأَ (بِ)	287	تَجَاوَزَ (عَنْ)	314		
اِنْفَصَلَ (عَنْ)	261	بَرَعَ (فِي)	288	تَحَدَّثَ (عَنْ)	315		
أَنْفَقَ (عَلَى)	262	بَرْهَنَ (عَلَى)	289	تَحَدَّثَ (إِلَى)	316		
اِنْقَادَ (لِ)	263	بَعَثَ (إِلَى+بِ)	290	تَحَدَّرَ (مِنْ)	317		
أَنْقَذَ (مِنْ)	264	بَعَثَ (عَلَى)	291	تَحَلَّى (بِ)	318		
اِنْقَسَمَ (إِلَى)	265	بَعُدَ (عَنْ)	292	تَحَوَّلَ (إِلَى)	319		
اِنْقَضَّ (عَلَى)	266	بَقِيَ (فِي)	293	تَحَوَّلَ (مِنْ+إِلَى)	320		

جَاهَرَ (بِ) 402
جَرَحَ (بِ) 403
جَرُؤَ (عَلَى) 404
جَرَّدَ (مِنْ) 405
جَلَبَ (إِلَى+مِنْ) 406
جَلَسَ (لِ) 407
جَلَسَ (عَلَى) 408
جَلَسَ (إِلَى) 409
جَمَعَ (بَيْنَ) 410
جَهَّزَ (لِ) 411
جَادَ (عَنْ) 412
حَاسَبَ (عَلَى) 413
حَافَظَ (عَلَى) 414
حَالَ (بَيْنَ) 415
حَالَ (دُونَ) 416
حَبَّبَ (إِلَى) 417
حَثَّ (عَلَى) 418
حَجَّ (إِلَى) 419
حَدَّ (مِنْ) 420
حَدَّثَ (لِ) 421
حَدَّثَ (عَنْ) 422
حَدَّقَ (فِي) 423
حَذِرَ (مِنْ) 424
حَذَّرَ (مِنْ) 425
حَرَّرَ (مِنْ) 426
حَرَّضَ (عَلَى) 427
حَرَّضَ (عَلَى) 428
حَرَمَ (مِنْ) 429
حَرُمَ (عَلَى) 430
حَزَمَ (عَلَى) 431
حَزِنَ (عَلَى) 432
حَسَدَ (عَلَى) 433
حَسُنَ (بِ) 434
حَصَلَ (عَلَى) 435
حَصَلَ (لِ) 436
حَضَّ (عَلَى) 437
حَضَرَ (إِلَى) 438
حَضَرَ (مِنْ) 439
حَضَرَ (مِنْ+إِلَى) 440
حَضَّرَ (لِ) 441
حَطَّ (عَلَى) 442
حَطَّ (مِنْ) 443
حَظِيَ (بِ) 444
حَفَرَ (عَلَى) 445
حَفِظَ (مِنْ) 446
حَفِظَ (فِي) 447
حَقَّقَ (فِي) 448
حَكَمَ (بَيْنَ) 449
حَكَمَ (لِ) 450
حَكَمَ (عَلَى+بِ) 451
حَلَّ (بِ) 452
حَلَّقَ (فِي) 453
حَلَمَ (بِ) 454
حَمِدَ (عَلَى) 455
حَمَلَ (إِلَى) 456
حَمَلَ (عَلَى) 457
حَمَى (مِنْ) 458
حَنَّ (إِلَى) 459
حَوَّلَ (إِلَى) 460
حَوَّلَ (مِنْ+إِلَى) 461
خَاضَ (فِي) 462
خَاطَرَ (بِ) 463
خَافَ (مِنْ) 464
خَافَ (عَلَى) 465
خَالَفَ (فِي) 466
خَجِلَ (مِنْ) 467
خَرَجَ (مِنْ) 468
خَرَجَ (إِلَى) 469
خَرَجَ (عَلَى) 470
خَرَجَ (بِ+إِلَى) 471
خَشِيَ (مِنْ) 472
خَصَّصَ (لِ) 473
خَضَعَ (لِ) 474
خَطَرَ (بِ) 475
خَطَرَ (لِ) 476
خَفَّفَ (مِنْ) 477
خَفَضَ (مِنْ) 478
خَفِيَ (عَلَى) 479
خَلَا (مِنْ) 480
خَلَّصَ (مِنْ) 481
خُيِّلَ (إِلَى) 482
دَافَعَ (عَنْ) 483
دَاوَمَ (عَلَى) 484
دَخَلَ (فِي) 485
دَخَلَ (عَلَى) 486
دَرَّبَ (عَلَى) 487
دَعَا (إِلَى) 488
دَعَا (لِ+بِ) 489
دَفَعَ (إِلَى) 490
دَلَّ (عَلَى) 491
دَنَا (مِنْ) 492
دهِشَ (مِنْ) 493
ذَكَّرَ (لِ) 494
ذَكَّرَ (بِ) 495
ذَهَبَ (إِلَى) 496
ذَهَبَ (مِنْ+إِلَى) 497
ذَهَبَ (بِ+إِلَى) 498
رَبَّى (عَلَى) 499
رَجَا (لِ) 500
رَجَا (مِنْ) 501
رَجَّحَ (عَلَى) 502
رَجَعَ (مِنْ) 503
رَجَعَ (إِلَى) 504
رَجَعَ (مِنْ+إِلَى) 505
رَحَّبَ (بِ) 506
رَحَلَ (إِلَى) 507
رَحَلَ (عَنْ) 508
رَدَّ (إِلَى) 509
رَدَّ (عَلَى) 510
رَدَعَ (عَنْ) 511
رَسَبَ (فِي) 512
رَضِيَ (عَنْ) 513
رَضِيَ (بِ) 514
رَغِبَ (فِي) 515
رَغِبَ (عَنْ) 516
رَغَّبَ (فِي) 517
رَفَعَ (عَنْ) 518
رَقَّ (لِ) 519
رَقَدَ (عَلَى) 520
رَكَزَ (عَلَى) 521
رَمَى (بِ) 522
رَمَزَ (إِلَى+بِ) 523
رَوَى (عَنْ) 524
رَوَّجَ (عَنْ) 525
زَادَ (عَنْ) 526
زَادَ (مِنْ) 527
زَوَّدَ (بِ) 528
سَارَ (إِلَى) 529
سَارَ (مِنْ+إِلَى) 530
سَارَعَ (إِلَى) 531
سَاعَدَ (عَلَى) 532
سَافَرَ (إِلَى) 533
سَافَرَ (مِنْ+إِلَى) 534
سَاقَ (إِلَى) 535
سَاهَمَ (فِي) 536
سَأَلَ (عَنْ) 537
سَئِمَ (مِنْ) 538
سَبَقَ (إِلَى) 539
سَبَقَ (لِ) 540
سَجَدَ (لِ) 541
سَخِرَ (مِنْ) 542
سَخِطَ (عَلَى) 543
سُرَّ (بِ) 544
سَعَى (إِلَى) 545
سَقَطَ (مِنْ) 546
سَقَطَ (عَلَى) 547
سَكَنَ (فِي) 548
سَلَّمَ (إِلَى) 549
سَلَّمَ (عَلَى) 550
سَلَّمَ (مِنْ) 551
سَمَّى (بِ) 552
سَمَحَ (لِ+بِ) 553
سَمِعَ (بِ) 554
سَمِعَ (عَنْ) 555
سَهِرَ (عَلَى) 556
سَهُلَ (عَلَى) 557
سَيْطَرَ (عَلَى) 558
شَارَكَ (فِي) 559
شَبِعَ (مِنْ) 560
شَجَّعَ (عَلَى) 561
شَدَّدَ (عَلَى) 562
شَرَحَ (لِ) 563

شَرَعَ (فِي) 564
شَعَرَ (بِ) 565
شُغِفَ (بِ) 566
شُغِلَ (بِ) 567
شَغَلَ (بِ) 568
شَغَلَ (عَنْ) 569
شَكَّ (فِي) 570
شَكَا (مِنْ) 571
شَكَا (إِلَى) 572
شَكَرَ (عَلَى) 573
شَكَرَ (لِ+عَلَى) 574
شَهِدَ (عَلَى) 575
صَاحَ (بِ) 576
صَارَحَ (بِ) 577
صَانَ (عَنْ) 578
صَبَرَ (عَلَى) 579
صَحَا (مِنْ) 580
صَحِبَ (إِلَى) 581
صَدَّ (عَنْ) 582
صَدَّرَ (إِلَى) 583
صَرَّحَ (لِ+بِ) 584
صَرَفَ (عَلَى) 585
صَعُبَ (عَلَى) 586
صَعِدَ (إِلَى) 587
صَفَحَ (عَنْ) 588
صَفَّقَ (لِ) 589
صَمَّمَ (عَلَى) 590
صَيَّرَ (مِنْ+إِلَى) 591
ضَاعَ (مِنْ) 592
ضَجِرَ (مِنْ) 593
ضَحِكَ (مِنْ) 594
ضَحَّى (بِ) 595
ضَرَّ (بِ) 596
ضَغَطَ (عَلَى) 597
ضَلَّ (عَنْ) 598
ضَمَّ (إِلَى) 599
ضَمِنَ (لِ+بِ) 600
طَارَ (إِلَى) 601
طَارَ (مِنْ+إِلَى) 602
طَافَ (حَوْلَ) 603
طَالَبَ (بِ) 604
طَرَدَ (مِنْ) 605
طَفَا (عَلَى) 606
طَلَبَ (مِنْ) 607
طَمِعَ (فِي) 608
ظَفِرَ (بِ) 609
عَادَ (مِنْ) 610
عَادَ (إِلَى) 611
عَاذَ (بِ+مِنْ) 612
عَانَى (مِنْ) 613
عَبَّرَ (عَنْ) 614
عَثَرَ (عَلَى) 615
عَجِبَ (مِنْ) 616
عَجَزَ (عَنْ) 617
عَدَلَ (عَنْ) 618
عَرَضَ (عَلَى) 619
عَرَّضَ (لِ) 620
عَرَفَ (عَنْ) 621
عُرِفَ (بِ) 622
عَزَا (إِلَى) 623
عَزَفَ (عَلَى) 624
عَزَلَ (عَنْ) 625
عَزَمَ (عَلَى) 626
عَضَّ (عَلَى) 627
عَطَفَ (عَلَى) 628
عَفَا (عَنْ) 629
عَكَفَ (عَلَى) 630
عَلِمَ (بِ) 631
عَمِلَ (عَلَى) 632
عُنِيَ (بِ) 633
عَوَّضَ (عَنْ) 634
عَوَّضَ (بِ) 635
غَابَ (عَنْ) 636
غَدَرَ (بِ) 637
غَرِقَ (فِي) 638
غُشِيَ (عَلَى) 639
غَضِبَ (مِنْ) 640
غَفَرَ (لِ) 641
غَفَلَ (عَنْ) 642
غَلَبَ (عَلَى) 643
فَازَ (بِ) 644
فَازَ (عَلَى) 645
فَتَّشَ (عَنْ) 646
فَرَّ (مِنْ) 647
فَرَّ (إِلَى) 648
فَرَّجَ (عَنْ) 649
فَرِحَ (بِ) 650
فَرَضَ (عَلَى) 651
فَرَغَ (مِنْ) 652
فَشِلَ (فِي) 653
فَصَلَ (عَنْ) 654
فَضَّلَ (عَلَى) 655
فَعَلَ (بِ) 656
فَكَّرَ (فِي) 657
قَادَ (إِلَى) 658
قَارَنَ (بَيْنَ) 659
قَارَنَ (بِ) 660
قَالَ (لِ) 661
قَالَ (عَنْ) 662
قَامَ (مِنْ) 663
قَامَ (إِلَى) 664
قَامَ (بِ) 665
قَامَ (عَلَى) 666
قَبَضَ (عَلَى) 667
قَبِلَ (بِ) 668
قَدَرَ (عَلَى) 669
قَدِمَ (مِنْ) 670
قَدِمَ (إِلَى) 671
قَدَّمَ (إِلَى) 672
قَرَأَ (لِ) 673
قَرَأَ (عَنْ) 674
قَرُبَ (مِنْ) 675
قَسَّمَ (إِلَى) 676
قَسَّمَ (بَيْنَ) 677
قَسَا (عَلَى) 678
قَصَّ (عَلَى) 679
قَصَدَ (إِلَى) 680
قَصَّرَ (فِي) 681
قَضَى (بِ) 682
قَضَى (عَلَى) 683
قَعَدَ (عَلَى) 684
قَفَزَ (إِلَى) 685
قَلَّ (عَنْ) 686
قَلِقَ (عَلَى) 687
قَلِقَ (مِنْ) 688
قَلَّلَ (مِنْ) 689
قَنِعَ (بِ) 690
قَوِيَ (عَلَى) 691
كَتَبَ (إِلَى) 692
كَتَبَ (عَلَى) 693
كَتَمَ (عَنْ) 694
كَذَبَ (عَلَى) 695
كَذَّبَ (بِ) 696
كَشَفَ (عَنْ) 697
كَفَّ (عَنْ) 698
كَفَرَ (بِ) 699
كَلَّفَ (بِ) 700
كَمَنَ (فِي) 701
لَاقَ (بِ) 702
لَجَأَ (إِلَى) 703
لَحِقَ (بِ) 704
لَعِبَ (بِ) 705
لَفَتَ (إِلَى) 706
لَقَّبَ (بِ) 707
لَيْسَ (بِ) 708
مَالَ (إِلَى) 709
مَالَ (عَنْ) 710
مَدَّ (إِلَى) 711
مَرَّ (بِ) 712
مَشَى (إِلَى) 713
مَضَى (إِلَى) 714
مَضَى (عَلَى) 715
مَكَثَ (بِ) 716
مَكَّنَ (مِنْ) 717
مَلَّ (مِنْ) 718
مَلَأَ (بِ) 719
مَنَّ (عَلَى+بِ) 720
مَنَعَ (مِنْ) 721
مَيَّزَ (عَنْ) 722
مَيَّزَ (بَيْنَ) 723
نَابَ (عَنْ) 724
نَادَى (إِلَى) 725

726	نَادَى (بِ)	753	نَقَلَ (إِلَى)	780	وَصَلَ (بِ)
727	نَافَحَ (عَنْ)	754	نَقَلَ (مِنْ+إِلَى)	781	وَصَلَ (بَيْنَ)
728	نَاقَشَ (فِي)	755	نَهَى (عَنْ)	782	وَصَّلَ (إِلَى)
729	نَامَ (عَلَى)	756	نَهَضَ (مِنْ)	783	وَضَعَ (فِي)
730	نَامَ (فِي)	757	هَاجَرَ (إِلَى)	784	وَضَعَ (عَلَى)
731	نَبَحَ (فِي)	758	هَاجَرَ (مِنْ+إِلَى)	785	وَعَدَ (بِ)
732	نَتَجَ (مِنْ)	759	هَبَطَ (مِنْ)	786	وَفَى (بِ)
733	نَجَا (مِنْ)	760	هَبَطَ (عَلَى)	787	وَفَدَ (إِلَى)
734	نَجَا (بِ)	761	هَجَمَ (عَلَى)	788	وَفَدَ (مِنْ)
735	نَجَى (مِنْ)	762	هَدَى (إِلَى)	789	وَفَدَ (مِنْ+إِلَى)
736	نَجَحَ (فِي)	763	هَدَّدَ (بِ)	790	وَفَّرَ (لِ)
737	نَدِمَ (عَلَى)	764	هَدَفَ (إِلَى)	791	وَقَى (مِنْ)
738	نَزَحَ (عَنْ/مِنْ)	765	هَرَبَ (إِلَى)	792	وَقَعَ (مِنْ)
739	نَزَحَ (إِلَى)	766	هَرَبَ (مِنْ)	793	وَقَعَ (فِي)
740	نَزَلَ (مِنْ)	767	هَنَّأَ (بِ)	794	وَقَعَ (عَلَى)
741	نَزَلَ (بِ)	768	هَيْمَنَ (عَلَى)	795	وَقَّعَ (فِي)
742	نَسَبَ (إِلَى)	769	وَاظَبَ (عَلَى)	796	وَقَفَ (عَلَى)
743	نَشَأَ (فِي)	770	وَافَقَ (عَلَى)	797	وَقَّفَ (عَلَى)
744	نَشَأَ (مِنْ)	771	وَثِقَ (بِ)	798	وَهَبَ (لِ)
745	نَصَّ (عَلَى)	772	وَجَبَ (عَلَى)	799	يَئِسَ (مِنْ)
746	نَصَحَ (لِ+بِ)	773	وَجَّهَ (إِلَى)	800	يَسَّرَ (لِ)
747	نَصَرَ (عَلَى)	774	وَرَدَ (فِي)		
748	نَطَقَ (بِ)	775	وَزَّعَ (عَلَى)		
749	نَطَقَ (عَنْ)	776	وَصَفَ (بِ)		
750	نَظَرَ (إِلَى)	777	وَصَلَ (مِنْ)		
751	نَظَرَ (فِي)	778	وَصَلَ (إِلَى)		
752	نَفَى (مِنْ+إِلَى)	779	وَصَلَ (مِنْ+إِلَى)		

ÖNSÖZ

Dilimize ***edat*** veya ***ilgeç*** şeklinde çevirdiğimiz harf-i cerler (Batı'daki karşılığı ile ***preposizyonlar***), çoğu zaman

عَلَى ، إِلَى ، عَنْ ، مِنْ ، فِي ، كَ ، بِ

gibi bir veya birkaç harften oluşan küçük söz birimleri ise de, bazen yerine göre bir cümlenin doğru anlaşılmasındaki en kilit yapı taşları olabilmektedir. Hatalı kullanılan harf-i cerler sadece yanlış anlamalara yol açmaz; zaman zaman kişiyi muhatap nezdinde mahcup edecek bazı durumlara da sebebiyet verebilir. Örneğin, دَعَوْتُ لَكَ cümlesi ile karşımızdaki kimseye dua ettiğimiz anlaşılırken, دَعَوْتُ عَلَيْكَ cümlesi ile ona beddua ettiğimiz, lânet okuduğumuz anlaşılacaktır. Dolayısıyla harf-i cer adını verdiğimiz bu söz grupları, fiillere anlam yüklemede son derece kritik bir öneme sahiptir. O nedenle bu konu, gramer bilgisini ve kelime dağarcığını belirli bir düzeye çıkarmış Arapça-severlerin, üzerine ayrıca emek ve zaman harcamaları gereken özel bir alandır.

İtiraf etmek gerekir ki, harf-i cerlerin doğru kullanımını kısa bir zaman diliminde öğretecek sihirli bir formülden yoksun bulunmaktayız. Bu gayeye hizmet edecek kurallar ise oldukça az sayıdadır. Bu yüzden işin başında, ilgilenenlere harf-i cerlerin yerinde ve doğru kullanımına yardımcı olabilecek üç temel hususu önerebiliriz:

- ✓ İleri düzey Arapça okumaları için hazırlanmış kapsamlı sözlüklerden yararlanma
- ✓ Çok fazla miktarda metin okuması yapma
- ✓ Harf-i cer içeren faydalı Arapça klişe ve deyimler üzerinde yoğunlaşma

Ya da yolu daha da kısaltmak isteyen sevgili okurlarımıza elinizdeki bu kitabı hararetle tavsiye etmekteyiz. Zira belirli harf-i cerlerle kullanılan 800 temel fiil, nitelikli metinlerden özenle seçilerek bu kitapta bir araya getirilmiştir. Ayrıca, eserin şekil ve içeriğine ilişkin şu birkaç hususu vurgulamak yararlı olacaktır:

a. Herşeyden önce bu kitap, çeşitli Arapça dini metinlerde, edebi ürünlerde ve günümüz Arap medyasında en çok

karşımıza çıkabilecek harf-i cerli fiilleri, ayrıca onlara eşdeğer olarak kullanılan bazı zarfları kapsamaktadır.

b. Kitapta kullanımına işaret ettiğimiz bazı harf-i cerler, esasen önlerindeki fiillerin vazgeçilmez harf-i cerleri olmayıp, müteakip bir mefulün fih öğesinin başında yer alan harf-i cerler konumundadır:

✓ نَامَ الرَّاعِي عَلَى الْفِرَاشِ.
✓ اِنْتَشَرَ الْوَبَاءُ فِي الصَّحْرَاءِ

örneklerindeki gibi.

Ancak نَامَ ve اِنْتَشَرَ fiilleri, söz konusu bağlamlarda en çok ve yaygın olarak bu harf-i cerlerle birlikte kullanıldığından, bu kitapta, sanki o fiillerin standart bir parçası gibi takdim edilmiştir. Hâlbuki aynı cümleler, bağlam değiştiğinde farklı birimlerle de kullanılabilirdi. Şu iki örnekte olduğu:

✓ نَامَ الرَّاعِي تَحْتَ الشَّجَرَةِ.
✓ اِنْتَشَرَ الْوَبَاءُ بَيْنَ الْقَوْمِ.

c. Fiiller, bulmada kolaylık sağlanması için, kök esası yerine alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Dolayısıyla mesela تَفَكَّرَ fiilinin hangi harf-i cerle kullanıldığını öğrenmek isteyen okur ف-ك-ر kökü yerine doğrudan ت-ف-ك-ر harflerinden arama yapacaktır.

d. Esasen bu kitaba alınan harf-i cerlerin, beraberinde kullanıldıkları fiillerin yaygın ve meşhur harf-i cerleri olmasına dikkat edilmiş; bu yüzden fiillerin farklı harf-i cerler ile kazandığı yeni ve değişik anlamlara olabildiğince sınırlı düzeyde yer verilmiştir.

e. Hangi fiilin hangi harf-i cerle kullanıldığının okur tarafından iyice öğrenilip adeta bir meleke haline getirilmesi için bir iki cümle yerine, en az 6-7, bazı fiillerde ise 9-10 kadar örnek zikredilmiştir. Bu sayede okur, belirli bir harf-i cerin, ilgili fiilin mazi, muzari, emir, gaib, muhatap, mütekellim, müzekker, müennes, müfred, müsenna ve cemi sigalarıyla kullanımına da aşina olacaktır. Zengin örnek kullanımının, ilgili fiil ve harf-i cerinin zihinde daha iyi yerleşmesine katkı sağlayacağı muhakkaktır.

f. Bazı fiillerin birden fazla harf-i cerle ya da bazı zarflarla aynı anlamı ifade ettiği görülmektedir. Bu duruma, örneklerden sonra yer alan mavi zeminli kutu içerisindeki açıklamalarda işaret edilmiştir.

g. Arapça'daki kimi fiiller ise, aynı zamanda hem harf-i cerli hem de harf-i cersiz olarak kullanılabilmektedir. Bu durum da, yine örneklerdensonra yer alan kırmızı zeminli bir kutu içerisinde belirtilmiştir.

h. Kitaptan istifadenin yüksek düzeyde olması için, örnek cümlelerin birkaçıyla yetinilmemeli, bütün cümleler sabırla okunup bitirilmelidir. Bu vesileyle belirtelim ki, çevirilerde zaman zaman serbest bir üslup benimsenmiş, bununla da okura çeviri tekniği noktasında yardımcı olunması hedeflenmiştir.

Ve nihayet, bu çalışmanın tüm Arapça cümlelerini büyük bir sabır ve titizlik içerisinde okuyarak gerekli düzeltme, tavsiye ve önerilerde bulunan Mısırlı Arap hocalarımızdan öğretim görevlileri ***İslam OMARAH*** *ve* ***Abdulvehhâb EL-MEZAIN*** *Beyefendilere değerli katkılarından ötürü şükranlarımızı sunarız.*

YAZARLAR

آثَرَ يُؤْثِرُ إِيثَارًا

عَلَى

(b'ni veya bş'i başka b'ne veya bş'e) tercih etmek, yeğlemek, üstün tutmak, değişmek

- آثَرْتُ مُحَمَّدًا عَلَى غيرِهِ مِنْ زُمَلَاءِ الدِّرَاسَةِ.
  Muhammed'i diğer okul arkadaşlarına tercih ettim.
- أَيُّهَا الْمُؤْمِنُ! آثِرْ دَوْمًا أَخَاكَ عَلَى نَفْسِكَ!
  Ey mümin! Her zaman kardeşini kendine tercih et!
- لَا يَجُوزُ لِلْمُعَلِّمِ أَنْ يُؤْثِرَ تِلْمِيذًا عَلَى آخَرَ.
  Öğretmenin bir öğrenciyi diğerine yeğlemesi doğru değil.
- لِمَ آثَرْتُمْ مُشَاهَدَةَ التِّلْفَازِ عَلَى قِرَاءَةِ الرِّوَايَةِ؟
  Televizyon izlemeyi roman okumaya niçin tercih ettiniz?
- لَا تُؤْثِرُوا الْأَكَلَاتِ السَّرِيعَةَ عَلَى الْأَطْعِمَةِ الْأُخْرَى!
  Hazır yemekleri (fast-food) diğer yemeklere tercih etmeyin!
- نَحْنُ آثَرْنَا زِيَارَةَ الْمَتَاحِفِ عَلَى الذَّهَابِ إِلَى الشَّاطِئِ.
  Müzeleri gezmeyi sahile gitmeye tercih ettik.
- أَنْتَ رَجُلٌ أَنَانِيٌّ، فَدَائِمًا تُؤْثِرُ نَفْسَكَ عَلَى الْآخَرِينَ!
  Sen, bencil bir adamsın, çünkü hep kendini başkalarına üstün tutuyorsun!
- اَلْكَسُولُ وَالْمُتَهَاوِنُ يُؤْثِرَانِ النُّزْهَةَ عَلَى الْعَمَلِ.
  Tembel ve gevşek insan, gezmeyi çalışmaya tercih eder.
- وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ.
  (Müminler) kendileri muhtaç da olsalar -diğer kardeşlerini kendilerine- tercih ederler. (Ayet)

آمَنَ يُؤْمِنُ إِيمَانًا

ب

(bş'e veya b'ne) iman etmek, inanmak; (bir hususa) inancı olmak, güvenmek

- آمَنْتُ بِاللهِ وَرَسُولِهِ إِيمَانًا رَاسِخًا.
  Allah'a ve resülüne sağlam bir şekilde iman ettim.
- لَا يُؤْمِنُ الْكَافِرُ بِاللهِ الَّذِي خَلَقَهُ.
  Kafir, kendisini yaratan Allah'a iman etmez.
- لَا أُومِنُ بِالتَّعَاوِيذِ إِطْلَاقًا!
  Muskaya kesinlikle inanmam!
- كَانَ الْجُنُودُ يُؤْمِنُونَ بِالنَّصْرِ إِيمَانًا لَا يَتَزَعْزَعُ.
  Askerler zafere sarsılmaz bir imanla inanıyorlardı.
- اَلدُّرُوزُ يُؤْمِنُونَ بِالتَّقَمُّصِ.
  Dürziler ruh göçüne inanırlar.
- كَانَ وَالِدُهُ عَالِمًا قَدْ آمَنَ بِالطِّبِّ.
  Pederi, tıbba inanmış (güvenmiş) bir bilimadamıydı.
- تَنَكَّرَ لِأَفْكَارِهِ الْقَدِيمَةِ وَلَمْ يَعُدْ يُؤْمِنُ بِهَا.
  Eski fikirlerinden soğudu, artık onlara inanmıyor.
- مَنْ يُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى.
  Kim Allah'a iman ederse, sağlam bir kulpa sımsıkı yapışmış olur. (Ayet)
- وَإِذَا ذُكِرَ اللهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ.
  Bir olan Allah'ın adı anıldığında, Ahirete inanmayanların kalpleri rahatsız olur. (Ayet)

اِبْتَسَمَ يَبْتَسِمُ اِبْتِسَامًا

ل

(bş'e veya b'ne) tebessüm etmek gülmek, gülücük atmak

- اِبْتَسِمْ تَبْتَسِمْ لَكَ الدُّنْيَا.
  Sen tebessüm et ki, dünya da sana gülümsesin!
- كُنْ سَعِيدًا، وَابْتَسِمْ لِلصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ جَمِيعًا.
  Neşeli ol, ve küçük büyük herkese tebessüm et!
- اِبْتَسَمَ الْمُضِيفُ لِلْحَاضِرِينَ وَأَدْخَلَهُمْ فَوْرًا.
  Ev sahibi gelenlere tebessüm edip hemen onları içeri aldı.
- كَانَ الشَّيْخُ يَبْتَسِمُ لِلنَّاسِ وَهُمْ يُحَاوِلُونَ تَقْبِيلَ يَدِهِ.
  İnsanlar elini öpmeye çalışırken şeyh onlara gülümsüyordu.
- اِبتَسَمَتْ لِي الْخَادِمَةُ اِبْتِسَامَةً ذَاتَ مَغْزًى.
  Hizmetçi kadın bana anlamlı bir tebessüm attı.
- حِينَمَا رَأَيْتُ خَصْمِي ابْتَسَمْتُ لَهُ (اِبْتِسَامَةً مُسْتَهْزِئَةً.)
  Rakibimi görünce, ona alaylı bir şekilde tebessüm ettim.
- بِمُجَرَّدِ مَا رَآنَا ابْتَسَمَ لَنَا اِبْتِسَامَةً (عَرِيضَةً.)
  Bizi görür görmez kocaman bir gülücük attı.
- إِذَا كُنْتَ (مُتَفَائِلًا) تَبْتَسِمُ لَكَ الْحَيَاةُ.
  İyimser biri olduğunda hayat sana gülümseyecektir.
- بَعْدَ ثَلَاثِينَ سَنَةً مِنَ الْعَمَلِ، اِبْتَسَمَ لَهُ (الْحَظُّ.)
  Otuz senelik çalışmanın ardından şans ona güldü.
- مَهْمَا تَمُرَّ الْأَيَّامُ فَلَنْ (تَبْتَسِمَ لَكُمُ الدُّنْيَا!
  Ne kadar zaman geçse de, size dünya gülümsemeyecek!

أَبْدَعَ يُبْدِعُ إِبْدَاعًا

فِي

(bş'de) çok iyi / usta / uzman / özgün olmak; daha önce hiç yapılmamış bş'i ortaya koymak, icat etmek; bidat ihdas etmek, icat çıkarmak

- كَانَ الدِّينَوَرِيُّ (مِمَّنْ) أَبْدَعُوا فِي عِلْمِ الْجَبْرِ.
  ed-Dîneverî, cebir sahasındaki yetkin kimselerdendi.
- لَمْ يَكُنْ (يُبْدِعُ فِي) كِتَابَاتِهِ كَمَا تَفَنَّنَ فِي حَدِيثِهِ.
  Yazılarında, konuşmalarında olduğu kadar usta değildi.
- هٰؤُلَاءِ السَّيِّدَاتُ (أَبْدَعْنَ فِي) حَفْرِ النُّحَاسِ وَزَخْرَفَتِهِ.
  Bu hanımlar, bakır işçiliği ve süslemeciliğinde maharet kazanmışlardır.
- إِنَّ الْإِنْسَانَ لَا (يُبْدِعُ فِي) فَنِّهِ إِلَّا إِذَا تَخَصَّصَ.
  Kişi, ancak uzmanlaştıktan sonra alanında özgünleşebilir.
- اَلْمُسْلِمُونَ الْأَوَائِلُ قَدْ (أَبْدَعُوا فِي) الْأَدْوِيَةِ وَالْأَقْرَاصِ.
  İlk Müslümanlar ilaç ve hapta yenilikler ortaya koymuştu.
- لَمْ (تُبْدِعُوا فِي) إِيجَادِ الْحُلُولِ لِلْمُشْكِلَاتِ حَتَّى الْآنَ!
  Şu ana kadar sorunlara orijinal bir çözüm getiremediniz!
- اَلْيَابَانِيُّونَ قَدْ أَبْدَعُوا فِي (مَجَالِ) الْإِلِكْتِرُونِيَّاتِ.
  Japonlar elektronik sahasında çok iyidirler.
- إِنَّ الْحَضَارَةَ الْإِسْلَامِيَّةَ أَبْدَعَتْ فِي شَتَّى الْمَجَالَاتِ.
  İslam medeniyeti değişik alanlarda yeniliklere imza atmıştır.
- لَقَدْ أَبْدَعَتِ الْبَهَائِيَّةُ فِي الْإِسْلَامِ.
  Bahâilik akımı İslam dininde olmayan şeyler ihdas etmiştir.

اِبْتَعَدَ يَبْتَعِدُ اِبْتِعَادًا

عَنْ

(bş'den) uzaklaşmak, uzak durmak; (bş'i) terk etmek, bir kenara bırakmak

- اِبْتَعَدْنَا كَثِيرًا (عَنِ) الْمَنْزِلِ.
  Evden epey uzaklaştık.
- اِبْتَعَدَ صَدِيقِي عَنْ عَمَلِهِ فَتْرَةً.
  Arkadaşım bir süreliğine işinden uzak kaldı.
- اِبْتَعَدَ أَخِي عَنِ التَّدْخِينِ قَبْلَ شَهْرٍ.
  Erkek kardeşim bir ay önce sigarayı bıraktı.
- عَلَيْكَ أَنْ تَبْتَعِدَ عَنِ (الْمُسْكِرَاتِ) يَا مُسْلِمُ!
  Sarhoşluk veren şeylerden uzak durmalısın, Müslüman!
- لَمْ يَبْتَعِدْ سَلْمَانُ عَنْ (أَصْدِقَاءِ السُّوءِ).
  Selman kötü kimselerden uzak durmadı.
- اِبْتَعَدْنَا عَنْ (مَكَانِ الْخَطَرِ) سَالِمِينَ.
  Tehlike bölgesinden sağ salim uzaklaştık.
- (نَادَى) الشُّرْطِيُّ قَائِلًا: "اِبْتَعِدُوا عَنْ (مَكَانِ الْحَادِثِ!")
  Polis "Kaza mahallinden uzaklaşın" diye bağırdı.
- يَا شَبَابُ! اِبْتَعِدُوا عَنِ (الْكَسَلِ).
  Gençler! tembellikten uzak durun (tembellik etmeyin!)
- يَا بُنَيَّ، اِبْتَعِدْ عَنِ الشَّرِّ وَ (رِفَاقِ السُّوءِ!) – رَفِيقَاتُ / رِفَاقٌ
  Evlat, kötülükten ve kötü arkadaşlardan uzak dur!
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ يَبْتَعِدَ الْإِنْسَانُ عَنْ أَهْلِهِ.
  İnsanın ailesinden uzak kalması zordur.

أَتَاحَ يُتِيحُ إِتَاحَةً

(b'ne bş'i) yapma imkânı vermek, fırsatı tanımak, (bş'i b'ne) mümkün kılmak, kolaylaştırmak, sağlamak, izin vermek

لِ

- اَلطَّائِرَاتُ تُتِيحُ لَنَا التَّنَقُّلَ عَبْرَ الْفَضَاءِ.
  Uçaklar bize hava yoluyla seyahat imkânı tanırlar.
- أَتَحْنَا لَهُ فُرْصَةَ زِيَارَةِ أَهْلِهِ مَرَّتَيْنِ.
  Ona iki kere ailesini ziyaret etme fırsatı tanıdık.
- هٰذِهِ الشَّهَادَةُ سَتُتِيحُ لِي التَّدْرِيسَ فِي مَدْرَسَةٍ.
  Bu diploma bir okulda ders vermemi mümkün kılacak.
- لَمْ تُتِحْ لَنَا الظُّرُوفُ الرَّاهِنَةُ النَّجَاحَ فِي مَسْعَانَا.
  Mevcut koşullar çabamızda başarılı olmamıza mani oldu.
- لَمْ تُتِحِ الْحُكُومَةُ لِلزَّعِيمِ الْمَنْفِيِّ عَوْدَتَهُ إِلَى الْوَطَنِ.
  Devlet sürgündeki liderin yurda dönüşüne izin vermedi.
- هٰذِهِ الْمَكْتَبَاتُ تُتِيحُ لِلْبَاحِثِ تَصَفُّحَ الْمَخْطُوطَاتِ.
  Bu kütüphaneler araştırmacıya yazma eserleri inceleme fırsatı veriyor.
- لَمْ تُتَحْ لَهُمَا الْفُرْصَةُ الْكَافِيَةُ.
  O ikisine yetĕrli fırsat verilmedi.
- هٰذِهِ التِّقْنِيَّةُ تُتِيحُ لَكَ الْاِسْتِمَاعَ إِلَى الْمَوَادِّ الصَّوْتِيَّةِ.
  Bu teknoloji sana sesli materyalleri dinleme imkânı sunar.
- اَلْأَدَوَاتُ أَتَاحَتْ لِلسَّيِّدَاتِ رَاحَةً لَمْ يَكُنَّ يَنْعَمْنَ بِهَا.
  Âletler, bayanlara sahip olmadıkları bir konfor sağladı.

أَبْعَدَ يُبْعِدُ إِبْعَادًا

(b'ni bş'den, b'nden veya by'den) uzaklaştırmak, uzak tutmak; (b'ni işten) çıkarmak; (ülkeden) sürmek

عَنْ

- اَلْأُمُّ أَبْعَدَتِ الصَّبِيَّ عَنِ النَّارِ.
  Anne, çocuğu ateşten uzaklaştırdı.
- أَبْعِدِ الْكُرْسِيَّ عَنِ الْمِدْفَأَةِ يَا أَحْمَدُ!
  Ahmet, sandalyeyi sobadan uzak tut!
- أَبْعَدْتُ كُتُبِي عَنْ أَخِي الصَّغِيرِ حَتَّى لَا يُمَزِّقَهَا .
  Kitaplarımı yırtmaması için küçük kardeşimden uzaklaştırdım.
- رِجَالُ الْإِسْعَافِ أَبْعَدُوا الْجَرْحَى عَنْ مِنْطَقَةِ الْخَطَرِ.
  İlk yardım ekibi, yaralıları tehlike bölgesinden uzaklaştırdı.
- مُنْذُ شَهْرٍ، أَبْحَثُ عَنْ عَمَلٍ لَا يُبْعِدُنِي عَنْ أَهْلِي
  Bir aydır, beni ailemden uzak tutmayacak bir iş arıyorum.
- اَلرَّئِيسُ أَبْعَدَ مُعَارِضِيهِ عَنِ الْبَلَدِ.
  Devlet başkanı muhaliflerini ülkeden uzaklaştırdı.
- أَبْعَدَ الْمُدِيرُ ثَلَاثَةً مِنَ الْمُوَظَّفِينَ عَنِ الْعَمَلِ.
  Müdür çalışanlardan üçünü işten attı (çıkardı).
- لَا تُصَاحِبْ مَنْ يُبْعِدُكَ عَنْ طَرِيقِ اللهِ!
  Seni Allah'ın yolundan uzaklaştıranla dostluk kurma!
- أُولٰئِكَ الْعُصَاةُ يُبْعِدُونَ شَبَابَنَا عَنِ الدِّينِ أَمْيَالًا عَظِيمَةً.
  O fâsıklar gençlerimizi dinden fersah fersah uzaklaştırıyor.
- أَبْعِدُوا أَوْلَادَكُمْ عَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمْ مِنْ نَوَاهِي اللهِ!
  Çocuklarınızı, onlara haram olan ilahi yasaklardan uzak tutun!

اِتَّسَعَ يَتَّسِعُ اِتِّسَاعًا

لِ

(bir mekân) belirli sayıdaki kişiyi veya bş belirli bir miktardaki şeyi içine almak, kapsamak; (bş için) yeteri kadar büyük ve geniş olmak; (bş'e) kâfi gelmek; (zaman bs için) veterli olmak

- اِتَّسَعَتْ صَالَةُ الْبَيْتِ لِكُلِّ الْمَدْعُوِّينَ.
  Evin salonu bütün davetlileri aldı.
- تَتَّسِعُ قَاعَةُ السِّينِمَا لِثَلَاثِمِائَةِ مُتَفَرِّجٍ.
  Sinema salonu üçyüz seyirci alıyor.
- تِلْكَ مَدْرَسَةٌ صَغِيرَةٌ تَتَّسِعُ لِخَمْسِينَ تِلْمِيذًا فَقَطْ.
  O, sadece 50 öğrenci kapasiteli küçük bir okuldur.
- هٰذِهِ السَّفِينَةُ تَتَّسِعُ لِخَمْسَةِ آلَافِ بِرْمِيلِ نَفْطٍ.
  Bu gemi 5000 varil petrol kapasitelidir.
- إِنَّ الْمَسَاجِدَ في بَلَدِنَا لَا تَتَّسِعُ لِلْمُصَلِّينَ يَوْمَ الْعِيدِ.
  Ülkemizde camiler bayram gününde cemaate yetmiyor.
- هٰذَانِ الْمَسْجِدَانِ لَمْ يَعُودَا يَتَّسِعَانِ لِلْمُصَلِّينَ.
  Bu iki cami artık namaz kılanlara yeterli gelmiyor.
- اَلْعُمْرُ لَا يَتَّسِعُ لِتَحْصِيلِ كُلِّ الْعُلُومِ.
  Ömür bütün ilimleri tahsile kafi gelmez.
- لِلْأَسَفِ، لَمْ يَتَّسِعِ الْوَقْتُ لِسَمَاعِ آرَائِهِ كُلِّهَا.
  Maalesef zaman onun bütün görüşlerini dinlemeye yetmedi.
- لَا يَتَّسِعُ الْوَقْتُ وَلَا الطَّاقَةُ لِشَرْحِ هٰذَا الْمَوْضُوعِ الْمُعَقَّدِ!
  Bu kompleks konuyu izaha ne zaman ne takat yeter!
- إِنَّ الْمُسْتَشْرِقِينَ لَا تَتَّسِعُ عُقُولُهُمْ لِمُعْجِزَاتِ النَّبِيِّ.
  Müsteşriklerin akılları, peygamberin mucizelerini anlamaya kâfi gelmez.

اِتَّجَهَ يَتَّجِهُ اِتِّجَاهًا

إِلَى

(belirli by'e / bir yöne doğru) yönelmek, meyletmek; gitmek, ilerlemek; işaret etmek

- اِتَّجَهَ الرَّجُلُ إِلَى الْبَيْتِ مُبَكِّرًا.
  Adam erkenden eve gitti.
- اِتَّجَهَتِ الْقَافِلَةُ إِلَى الصَّحْرَاءِ.
  Kafile çöle doğru yola koyuldu.
- اِتَّجَهَ الْحَارِسُ إِلَى مَصْدَرِ الصَّوْتِ.
  Bekçi sesin geldiği yere doğru yöneldi.
- اَلسَّفِينَةُ تَتَّجِهُ إِلَى الْجَنُوبِ مُنْذُ سَاعَةٍ.
  Gemi bir saattir güney istikametinde ilerliyor.
- لَمْ يَتَّجِهِ الطَّالِبُ الذَّكِيُّ إِلَى الْمُحَامَاةِ.
  Zeki öğrenci avukatlığa yönelmedi (meyletmedi).
- بَعْدَ تَخَرُّجِي، قَدْ أَتَّجِهُ إِلَى دِرَاسَةِ الطِّبِّ.
  Mezuniyetimden sonra tıp tahsiline yönelebilirim.
- اِتَّجَهَ الصَّارُوخُ بِدِقَّةٍ إِلَى الْهَدَفِ.
  Füze hassas bir biçimde hedefe doğru yöneldi.
- اِتَّجَهَتِ الْأَنْظَارُ إِلَى ذٰلِكَ الْبَلَدِ.
  Bakışlar o ülkeye çevrildi.
- اَلْإِبْرَةُ الْمِغْنَطِيسِيَّةُ تَتَّجِهُ إِلَى الشَّمَالِ.
  Pusulanın ibresi kuzey istikametini gösterir.

اِتَّجَهَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra نَحْوَ zarfı ile de kullanılabilir.

اِتَّصَفَ يَتَّصِفُ اِتِّصَافًا

بِ

(belirli bir özelliği) taşımak, ayırdedici özelliği (...) olmak; belirli bir özellikle vasıflanmak, nitelenmek, bilinmek, meşhur olmak, (...) ile tanınmak

- لَقَدِ اتَّصَفَ الْعَرَبُ بِالْكَرَمِ وَالضِّيَافَةِ.
  Araplar cömertlik ve misafirperverlikleriyle tanınmıştır.
- اِتَّصَفَ الشَّاعِرُ عَنْتَرَةُ بِالشَّهَامَةِ وَالْمُرُوءَةِ.
  Şair Antere kahramanlık ve erdemlilik özelliklerine sahiptir.
- اَلْمُقَاتِلُونَ الْأَعْرَابُ يَتَّصِفُونَ بِالدَّهَاءِ وَالْمَكْرِ.
  Bedevi savaşçılar kurnazlık ve hilekârlık vasıflarıyla ünlüdür.
- قَدِ اتَّصَفَتْ فَتْرَةُ حُكْمِهِ بِالْفَرْدِيَّةِ.
  Onun dönemi "tek adamlık"la temayüz etmişti.
- لَقَدِ اتَّصَفَتْ جَمِيعُ مَشَارِيعِنَا وَخُطَطِنَا بِالشَّفَّافِيَّةِ.
  Bütün proje ve planlarımız şeffaflık özelliği taşımaktadır.
- اِتَّصِفُوا يَا أَوْلَادِي بِالْأَخْلَاقِ (بِالصِّفَاتِ) الْحَمِيدَةِ!
  Evlatlarım! Güzel ahlakla (vasıflarla) donanın / bezenin!
- أَعْمَالُكَ هٰذِهِ أَعْمَالٌ تَتَّصِفُ بِصِفَاتِ الْحَيَوَانِ!
  Senin bu davranışların hayvanlara özgü davranışlardır!
- هٰذِهِ أَعْرَاضٌ يَتَّصِفُ بِهَا الْمَرَضُ.
  Bunlar, hastalığı karakterize eden belirtilerdir (arazlardır).
- لَا تَتَّصِفُوا بِعَادَاتِ خُصُومِكُمُ السَّيِّئَةِ!
  Düşmanlarınızın kötü alışkanlıklarını benimsemeyin!
- كَانَ الشَّاعِرُ السَّوْدَاوِيُّ يَتَّصِفُ بِالْحُزْنِ فِي الْمَسَاءِ.
  Melankolik şair akşamları hüzne gark oluyordu.

اِتَّسَمَ يَتَّسِمُ اِتِّسَامًا

بِ

(belirli bir vasıfla) vasıflanmak, nitelenmek, (bş) belirli bir özelliği taşımak, yansıtmak; (bş'e) belirli bir özellik hâkim olmak, belirli bir havaya bürünmek

- لَقَدِ اتَّسَمَ الْقَاضِي بِالْجِدِّ فِي مَنْصِبِهِ.
  Hâkim, makamında ciddi bir havaya büründü.
- تَتَّسِمُ تَصَرُّفَاتُهُ بِالْاِسْتِقَامَةِ وَسِيَاسَتُهُ بِالتَّقَدُّمِيَّةِ.
  Davranışlarına istikamet, politikasına ilericilik hâkim.
- ذَاكَ الصَّحَابِيُّ يَتَّسِمُ بِالْحَيَاءِ وَالْوَقَارِ وَالنَّبَالَةِ.
  O sahabe hayâ, vakar ve asâlet timsâlidir.
- هٰذِهِ الْقَضِيَّةُ تَتَّسِمُ بِالْخُطُورَةِ.
  Bu mesele ciddiyet (önem) arz ediyor.
- تَتَّسِمُ أَعْمَالُهُ بِالْاِتِّزَانِ وَالرَّصَانَةِ.
  Eserlerinde sağlamlığın ve dengenin izleri var.
- لَمْ تَكُنْ أَحْكَامُهُ وَآرَاؤُهُ تَتَّسِمُ بِالْمَوْضُوعِيَّةِ.
  Yargılarında ve görüşlerinde objektiflik bulunmuyordu.
- يَجِبُ أَنْ يَتَّسِمَ أُسْلُوبُ الْكَاتِبِ بِالسُّهُولَةِ وَالْوُضُوحِ.
  Yazarın üslubu kolaylık ve anlaşılırlık özelliklerini yansıtmalı.
- تَتَّسِمُ كُلُّ أَعْمَالِهِ بِطَابَعِ الْجِدِّ وَالْمَسْؤُولِيَّةِ.
  Bütün eserleri ciddiyet ve sorumluluk taşıyan eserlerdir.
- كَانَتْ أَحْكَامُهُ بَعِيدَةً عَنِ التَّحَيُّزِ وَتَتَّسِمُ بِالْمَوْضُوعِيَّةِ.
  Kararları tarafgirlikten uzak olup objektiflik taşıyordu.
- عُمَّالُنَا جَمِيعُهُمْ يَتَّسِمُونَ بِرُوحِ الْمَسْؤُولِيَّةِ.
  İşçilerimiz hepsi sorumluluk ruhu taşıyor.
- كَانَ وَجْهُ الْمُصَابِ بِالسَّرَطَانِ يَتَّسِمُ بِالْيَأْسِ.
  Kanser hastasının yüzünde ümitsizlik izleri vardı.

اِتَّفَقَ يَتَّفِقُ اِتِّفَاقًا

عَلَى

(b'yle) bir konuda / bir hususta anlaşmak, uyuşmak, uzlaşmak, mutabık /hemfikir olmak

- اِتَّفَقَ الْبَائِعُ وَالْمُشْتَرِي عَلَى الثَّمَنِ.
  Satıcı ve müşteri fiyat hususunda anlaştı.
- اِتَّفَقُوا عَلَى عَقْدِ اتِّفَاقِيَّةٍ جَدِيدَةٍ.
  Yeni bir anlaşma hususunda fikir birliği yaptılar.
- اِتَّفَقَتِ الدَّوْلَةُ مَعَ الْقِطَاعِ الْخَاصِّ عَلَى الْأَسَاسِ.
  Devlet özel sektörle prensipte anlaşmaya vardı.
- اِتَّفَقَ الزَّوجَانِ عَلَى عَدَمِ الشِّجَارِ.
  Karı koca kavga etmeme hususunda anlaştı.
- اِتَّفَقْنَا مَعَ خُصُومِنَا عَلَى مُجْمَلِ الْآرَاءِ.
  Rakiplerimizle bütün görüşlerde anlaştık.
- نَحْنُ الْأَسَاتِذَةَ نَكَادُ نَتَّفِقُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ.
  Biz öğretmenler hemen hemen her hususta uzlaşıyoruz.
- اِتَّفَقَ الصَّدِيقَانِ عَلَى أَنْ يَتَقَابَلَا صَبَاحَ الْغَدِ.
  İki dost ertesi sabah buluşmak üzere anlaştı.
- اِتَّفَقَتِ الدُّوَلُ عَلَى احْتِرَامِ حُقُوقِ الْإِنْسَانِ.
  Ülkeler, insan haklarına saygı hususunda anlaştı.
- الْأَصْدِقَاءُ الثَّلَاثَةُ يَتَّفِقُونَ عَلَى حُبِّهِمْ لِلْمُوسِيقَى.
  Üç arkadaş, müziği sevme noktasında buluşuyor.

اِتَّفَقَ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra فِي ile de kullanılabilir.

اِتَّصَلَ يَتَّصِلُ اِتِّصَالًا

بِ

(b'ne) telefon etmek, telefonla aramak; (bş bş'e) birleşmek, bitişmek; (b'yle veya bş'le) bağlantılı / irtibatlı / temasta olmak

- سَأَتَّصِلُ بِكَ فِي أَثْنَاءِ النَّهَارِ.
  Gündüz saatlerinde seni arayacağım.
- هِيَ لَا تَتَّصِلُ بِطَبِيبِهَا إِلَّا عِنْدَ الضَّرُورَةِ الْقُصْوَى.
  O, ancak çok zaruri durumlarda doktorunu arar.
- عِنْدَ مَسَاسِ الْحَاجَةِ، عَلَيْكَ أَنْ تَتَّصِلَ بِي.
  Çok lüzum arz ettiğinde benimle temasa geçmelisin.
- اِتَّصَلْتُ بِأَبِي هَاتِفِيًّا لَيْلَةَ أَمْسِ.
  Babamı dün gece telefonla aradım.
- اِتَّصَلْتُ بِأَمِينِ الْمَكْتَبَةِ لِمَعْرِفَةِ عُنْوَانِ كِتَابٍ.
  Bir kitabın künyesini almak için kütüphane görevlisini aradım.
- اِتَّصَلْنَا بِالْمُدِيرِ فِي مَكْتَبِهِ.
  Müdürle ofisinde görüştük.
- اِتَّصَلَتِ الْمَقَاعِدُ بِالطَّاوِلَةِ.
  Sandalyeler masaya bitişti (bitişik vaziyette).
- يَتَّصِلُ بَيْتُ جَارِي بِبَيْتِي.
  Komşumun evi benim evime bitişik.
- تَتَّصِلُ حُرُوفُ الْجَرِّ بِالْأَسْمَاءِ.
  Harf-i cerler isimlere birleşir.
- اِتَّصَلَ عُلَمَاءُ أُورُوبَّا بِعُلَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ دَائِمًا.
  Avrupalı bilim adamları Müslüman âlimlerle hep irtibat halinde olmuşlardır.

اِتَّهَمَ يَتَّهِمُ اِتِّهَامًا

بِ

(b'ni, bş'le) suçlamak, itham etmek, töhmet altında bırakmak

- اِتَّهَمَ جَارَه بِتُهْمَةٍ زَائِفَةٍ.
  Komşusunu yalan bir iddiayla suçladı.
- لَا تَتَّهِمْ أَحَدًا ظُلْمًا بِجَرِيمَةٍ!
  Kimseyi haksız yere bir suçla itham etme!
- اِتَّهَمَ صَدِيقَهُ الْحَمِيمَ بِجَرِيمَةٍ لَمْ يَرْتَكِبْهَا.
  En yakın arkadaşını işlemediği bir suçla itham etti.
- اِتَّهَمَتِ الْمَحْكَمَةُ بَعْضَ الشَّرِكَاتِ بِإِعْطَاءِ الرِّشْوَةِ.
  Mahkeme bazı şirketleri rüşvet vermekle suçladı.
- لَمْ تَسْتَطِعِ الْمَحْكَمَةُ إِثْبَاتَ مَا اُتُّهِمُوا بِهِ.
  Mahkeme, suçlandıkları şeyi ispatlayamadı.
- اُتُّهِمَ الصَّيَّادُ بِإِطْلَاقِ النَّارِ عَلَى الرَّاعِي.
  Avcı, çobana ateş etmekle suçlandı.
- اُتُّهِمَ الْجَاسُوسُ بِالْخِيَانَةِ الْعُظْمَى.
  Casus en büyük hainlikle (vatan hainliğiyle) suçlandı.
- اُتُّهِمَ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْمُوَظَّفِينَ بِالْاِخْتِلَاسِ.
  Memurlardan üçü zimmete para geçirmekle suçlandı.
- اُتُّهِمَ الْمُتَظَاهِرُونَ بِتَحْرِيضِ النَّاسِ عَلَى الْفَوْضَى.
  Göstericiler halkı anarşiye teşvik etmekle suçlandı.
- رُوسِيَا تَتَّهِمُ أَمْرِيكَا بِإِسَاءَةِ مُعَامَلَةِ الصَّحَفِيِّينَ الرُّوسِ.
  Rusya, Amerika'yı, Rus gazetecilere kötü muamele etmekle suçluyor.

اِتَّفَقَ يَتَّفِقُ اِتِّفَاقًا

مَعَ

(b'yle) anlaşmak, anlaşmaya varmak, mutabık olmak;(bş bş'le) örtüşmek, kesişmek

- اِتَّفَقَ عَلِيٌّ مَعَ مُحَمَّدٍ.
  Ali, Muhammed ile anlaştı (anlaşmaya vardı).
- اِتَّفَقَ الْبَائِعُ مَعَ الْمُشْتَرِي فِي نِهَايَةِ الْمُسَاوَمَةِ.
  Satıcı, pazarlığın sonunda müşteriyle anlaştı.
- لَمْ تَتَّفِقِ الدَّوْلَةُ مَعَ الْقِطَاعِ الْخَاصِّ بَعْدُ.
  Devlet henüz özel sektörle anlaşmaya varamadı.
- هٰذِهِ السِّيَاسَةُ الْاِقْتِصَادِيَّةُ تَتَّفِقُ مَعَ مَصَالِحِ الْبَلَدِ.
  Bu ekonomi politikası ülke çıkarlarıyla örtüşüyor.
- لَنْ نَتَّفِقَ مَعَ إِسْرَائِيلَ عَلَى بَلَدٍ مُسْلِمٍ.
  İsrail'le, Müslüman bir ülke aleyhine anlaşma yapamayız.
- اِتَّفَقَتْ رَغْبَةُ صَدِيقِي مَعَ رَغْبَتِي تَمَامًا.
  Arkadaşımın arzusu benimkiyle bütünüyle uyuştu.
- هَلِ اتَّفَقْتُمْ مَعَهُمْ فِي الْجَوْهَرِ؟
  Onlarla özde anlaşabildiniz mi?
- هٰذِهِ الْمَرَّةَ، اِتَّفَقْنَا مَعَ خُصُومِنَا فِي مَسَائِلَ عَدِيدَةٍ.
  Bu defa rakiplerimizle birçok meselede ittifak ettik.
- مُزَارِعُو الْمَوْزِ لَمْ يَتَّفِقُوا مَعَ التُّجَّارِ عَلَى مَوْعِدِ التَّسْلِيمِ.
  Muz üreticileri tüccarla teslim tarihi üzerinde anlaşamadı.

أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا

إِلَى

(by'e veya b'ne) gelmek, gitmek, varmak, ulaşmak

- أَتَيْتُ إِلَى الْعَاصِمَةِ صَبَاحًا.
  Başkente sabahleyin geldim (vardım).
- صَدِيقَايَ سَيَأْتِيَانِ إِلَيْنَا الْأُسْبُوعَ الْقَادِمَ.
  İki arkadaşım önümüzdeki hafta bize gelecekler.
- حَتَّى الْآنَ، لَمْ يَأْتِ إِلَى الشَّرِكَةِ أَيُّ بَرِيدٍ.
  Şu ana kadar şirkete herhangi bir posta gelmedi.
- أَتَتْ مِيَاهُ الْفَيَضَانِ إِلَى الْقَرْيَةِ مِنَ الْوِدْيَانِ.
  Sel suları köye vadilerden akıp geldi.
- لَقَدْ أَتَيْنَا يَا رَبُّ إِلَى بَابِكَ كَيْ نُقِرَّ بِذُنُوبِنَا!
  Günahlarımızı itiraf etmek için kapına geldik ya Rab!
- لِلْآنَ، هٰذَا كُلُّ مَا يَأْتِي إِلَى ذِهْنِي.
  Şimdilik aklıma gelenlerin tümü bundan ibarettir.
- مَتَى تَأْتُوا إِلَى مَطْعَمِي تَجِدُونِي مُكْرِمًا.
  Lokantama ne zaman gelseniz beni ikramperver bulursunuz.
- اَلْمُتَطَفِّلُ هُوَ الَّذِي يَأْتِي إِلَى الْوَلَائِمِ دُونَ دَعْوَةٍ.
  Asalak, yemek davetlerine çağrılmadan gelen kimsedir.
- يَأْتِي الْمُعْتَمِرُونَ إِلَى مَكَّةَ الْمُكَرَّمَةِ غَدًا.
  Umreciler Mekke-i Mükerreme'ye yarın geliyorlar.
- اَللَّاجِؤُونَ يَأْتُونَ إِلَى الْجَمْعِيَّةِ لِأَخْذِ الْمُسَاعَدَاتِ.
  Mülteciler derneğe yardım almak için geliyorlar.

أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا

مِنْ

(by'den) gelmek; türemek; çıkmak, kaynaklanmak

- أَتَى هٰؤُلَاءِ الْمُهَنْدِسُونَ مِنْ فَرَنْسَا.
  Bu mühendisler Fransa'dan geldiler.
- أَتَيْنَا الْبَارِحَةَ مِنَ السَّفَرِ مُتْعَبِينَ.
  Dün (gece) seyahatten yorgun bir vaziyette geldik (döndük).
- اَلْحُجَّاجُ يَأْتُونَ لِلْحَجِّ مِنْ كُلِّ بَلَدٍ.
  Hacılar haccetmeye her ülkeden gelirler.
- قَدْ أَتَانِي سَائِلٌ مِنَ الضَّاحِيَةِ فَقَضَيْتُ حَاجَتَهُ.
  Bana varoştan bir dilenci geldi, ben de ihtiyacını gördüm.
- بِالْأَمْسِ أَتَانَا مِنَ الزُّقَاقِ الْمُجَاوِرِ رَجُلٌ غَرِيبُ الْأَطْوَارِ.
  Dün, bitişik sokaktan garip davranışlı bir adam bize geldi.
- هٰذَا الْأُسْبُوعَ، سَيَأْتِي ابْنُ عَمِّي لِزِيَارَتِنَا مِنَ الْقَرْيَةِ.
  Amcaoğlum bu hafta köyden ziyaretimize gelecek.
- كَانَ صَوْتُ الْجَرَسِ يَأْتِي مِنْ بَعِيدٍ.
  Zil sesi uzaklardan geliyordu (duyuluyordu).
- هٰذِهِ الْبَضَائِعُ أَتَتْ مِنَ الْخَارِجِ.
  Bu mallar yurt dışından geldi.
- مِنْ أَيْنَ تَأْتِي هٰذِهِ الْكَلِمَةُ؟
  Bu sözcük nereden geliyor (hangi kökten türüyor)?
- فِي الدِّيمُقْرَاطِيَّةِ، اَلسُّلْطَةُ تَأْتِي مِنَ الشَّعْبِ.
  Demokrasilerde iktidar halkın iradesinden çıkar.

أَثَّرَ يُؤَثِّرُ تَأْثِيرًا

فِي

(b veya bş üzerinde) etkili / etkisi / tesiri olmak, tesir etmek, etkilemek

- لَقَدْ أَثَّرَ الْحَادِثُ فِي صِحَّتِهِ.
  Kaza sağlığını etkilemişti (bozmuştu).
- لَقَدْ أَثَّرَتِ اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ فِي لُغَاتِ الشُّعُوبِ الْأُخْرَى.
  Arap dili, diğer halkların dilleri üzerinde etkili olmuştur.
- يَبْدُو أَنَّ التَّعَبَ الشَّدِيدَ قَدْ أَثَّرَ فِي عَيْنَيْهِ.
  Öyle anlaşılıyor ki aşırı yorgunluk gözlerini rahatsız etmiş.
- هٰذَا الدَّوَاءُ يُؤَثِّرُ فِي مَرْضَى الْقَلْبِ تَأْثِيرًا بَالِغًا.
  Bu ilaç kalp hastaları üzerinde son derece tesirli oluyor.
- لَقَدْ أَثَّرَ الْاِسْتِعْمَارُ فِي الشُّعُوبِ الْمُخْتَلِفَةِ.
  Emperyalizm çeşitli halkları tesiri altına almıştır.
- لَقَدْ أَثَّرَتِ الْعَوْلَمَةُ وَالْحَدَاثَةُ فِي الْعَالَمِ الْعَرَبِيِّ.
  Küreselleşme ve modernizm Arap dünyasını etkiledi.
- لَا شَكَّ أَنَّ الْعَقِيدَةَ تُؤَثِّرُ فِي مُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ.
  Kuşkusuz, inanç, hastalıkların tedavisinde etkili oluyor.
- صَدِيقِي أُؤَثِّرُ فِيهِ وَيُؤَثِّرُ فِيَّ.
  Arkadaşımın ve benim birbirimiz üzerinde etkisi vardır.
- إِنَّ السَّحَرَةَ لَا يُؤَثِّرُونَ فِي أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللهِ.
  Büyücüler, Allah'ın izni olmadan kimse üzerinde etkili olamaz.

أَثَّرَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra عَلَى ile de kullanılabilir.

أَتَى يَأْتِي إِتْيَانًا

بِ

(bş'i veya b'ni) getirmek; sunmak, arz etmek, takdim etmek, ortaya koymak

- أَتَيْتُ بِالْكُتُبِ قَبْلَ قَلِيلٍ.
  Kitapları az önce getirdim.
- اِئْتِنِي (اِيتِنِي) رَجَاءً بِمِنْشَفَةٍ جَافَّةٍ يَا زَيْنَبُ.
  Zeynep, kuru bir havlu getir lütfen!
- كَانَ النَّبِيُّ يَأْتِي بِالْمُعْجِزَاتِ مِنْ حِينٍ لِآخَرَ.
  Hz. Peygamber zaman zaman mucizeler getirirdi.
- أَتَى الْقَائِدُ بِخُطَّةٍ جَدِيدَةٍ.
  Komutan yeni bir plan ortaya koydu.
- بَعْضُ السَّامِعِينَ يَأْتُونَ بِمَلْحُوظَةٍ غَيْرِ مُتَوَقَّعَةٍ.
  Bazı dinleyiciler beklenmedik bir yorum ortaya koyuyor.
- اَلْبَاحِثُ لَمْ يَأْتِ بِجَدِيدٍ فِي بَحْثِهِ.
  Araştırmacı çalışmasında yeni bir şey ortaya koymadı.
- أَنْتَ قَلِيلُ الْعَقْلِ، فَدَائِمًا تَأْتِي بِأَفْعَالٍ لَا مَعْنَى لَهَا.
  Sen kıt akıllısın, çünkü hep manasız şeyler yapıyorsun.
- يَا تُرَى، مِنْ أَيْنَ يَأْتِي الشَّاعِرُ بِإِلْهَامِهِ هٰذَا؟
  Acaba şair bu ilhamını nereden alıyor?
- يَقُولُ مَثَلٌ عَرَبِيٌّ: "يَأْتِيكَ كُلُّ غَدٍ بِمَا فِيهِ"!
  Bir Arap atasözü şöyle der: Yarın kimbilir sana neler getirecek!
- فَسَوْفَ يَأْتِي اللهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ.
  Allah öyle bir topluluk getirir (var eder) ki, o onları, onlar da onu sever. (Ayet)

أَجَابَ يُجِيبُ إِجَابَةً

عَنْ

(bir soruyu / iddiayı) cevaplamak, yanıtlamak, cevap vermek; (bir isteği / ihtiyacı) karşılamak, yerine getirmek

- مَا أَجَابَ عُمَرُ عَنِ الْأَسْئِلَةِ الصَّعْبَةِ.
  Ömer zor sorulara yanıt vermedi.
- لَمْ يُجِبِ الطَّالِبُ الْكَسْلَانُ عَنْ كُلِّ الْأَسْئِلَةِ.
  Tembel öğrenci bütün sorulara yanıt vermedi.
- وَجَّهْتُ إِلَيْكَ سُؤَالًا سَهْلًا، هَيَّا أَجِبِنِي عَنْهُ.
  Sana kolay bir soru sordum, hadi onu yanıtla!
- أَجَابَ الرَّجُلُ الْغَنِيُّ عَنْ حَاجَةِ الْفَقِيرِ.
  Zengin adam, yoksulun ihtiyacını gördü (karşıladı).
- أَجَابَ الطَّالِبُ الذَّكِيُّ عَنْ سُؤَالِ الْأُسْتَاذِ فَوْرًا.
  Zeki talebe, öğretmenin sorusuna hemen cevap verdi.
- يَجِبُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُجِيبُوا عَنِ الْأَسْئِلَةِ فِي بُرْهَةٍ قَصِيرَةٍ.
  Sorulara kısa bir süre zarfında yanıt vermeniz gerekiyor.
- إِسْتَجْمَعَ الْمُتَسَابِقُ أَفْكَارَهُ لِيُجِيبَ عَنِ الْأَسْئِلَةِ.
  Yarışmacı, sorulara yanıt vermek için iyice konsantre oldu.
- أَجَابَتِ الْأُمُّ عَنْ رِسَالَةِ ابْنِهَا فِي الْحَالِ.
  Anne, oğlunun mektubuna hemen karşılık verdi.
- لَدَيَّ سُؤَالَانِ، وَلَكُمْ جَزِيلُ الشُّكْرِ إِنْ أَجَبْتُمْ عَنْهُمَا.
  İki sorum var, eğer onları yanıtlarsanız müteşekkir olurum.

أَجَابَ fiili, عَنْ harf-i cerinin yanı sıra عَلَى ile de kullanılabilir.

أَثْنَى يُثْنِي إِثْنَاءً

عَلَى

(b'ni, bş'i veya bir davranışı) övmek, methü senâ etmek, sitâyişle bahsetmek; (b'ne) iltifat etmek

- أَثْنَى الطَّالِبُ عَلَى أُسْتَاذِهِ الْقَدِيمِ ثَنَاءً بَالِغًا.
  Öğrenci, eski öğretmenini öve öve bitiremedi.
- أَثْنَى الْمُعَلِّمُ عَلَى عُمَرَ لِتَفَوُّقِهِ عَلَى أَصْدِقَائِهِ.
  Öğretmen, Ömer'i arkadaşlarından üstünlüğü sebebiyle övdü.
- بَدَأَ الْإِمَامُ الْخُطْبَةَ فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ.
  İmam hutbeye başladı, Allah'a hamdü sena edip onu övdü.
- يَنْبَغِي لِلْمُسْلِمِ أَنْ يُثْنِيَ عَلَى اللهِ ثَنَاءً مُسْتَمِرًّا.
  Müslüman'ın, Hz. Allah'a durmadan hamdetmesi gerekir.
- فَرِحْتُ كَثِيرًا عِنْدَمَا سَمِعْتُ أُسْتَاذِي يُثْنِي عَلَى بَحْثِي.
  Hocamın, araştırmamı övdüğünü işitince çok sevindim.
- أَثْنَى عَلَيْهِ صَاحِبُ عَمَلِهِ لِجِدِّهِ وَاجْتِهَادِهِ.
  Patronu onu, gayret ve çalışkanlığından dolayı methetti.
- اَلشُّعَرَاءُ الْأُمَوِيُّونَ أَثْنَوْا عَلَى الْأُمَرَاءِ فِي أَشْعَارِهِمْ.
  Emevi şairleri, emirleri şiirlerinde methü sena etmişlerdir.
- إِنَّكُمْ تُثْنُونَ عَلَى أَفْكَارِهِمُ الْبَاطِلَةِ!
  Sizler onların batıl düşüncelerini methediyorsunuz!
- أَثْنَى عَلَيْهِمُ الرَّئِيسُ بِالشُّكْرِ وَالتَّقْدِيرِ.
  Başkan takdir ve teşekkürlerini bildirmek suretiyle onları övdü.
- اَلْجَمَاعَةُ أَثْنَتْ عَلَى مُرُوءَةِ الرَّاحِلِ وَكَرَمِهِ.
  Topluluk, merhumun insanlığından övgü ile bahsetti.

أَجَازَ يُجِيزُ إِجَازَةً

لِ

(bş'i b'ne) caiz kılmak, (bir konuda b'ne) cevaz/izin vermek, müsaade etmek, göz yummak

- لَقَدْ أَجَازَ لَنَا الشَّرْعُ أَنْ نُقَصِّرَ فِي الصَّلَاةِ لِسَفَرِنَا.
  Şeriat bize sefer durumunda namazı kısaltma izni verdi.
- لَمْ يُجِزْ لَهُمَا الْحَارِسُ الدُّخُولَ.
  Bekçi o ikisinin girmesine müsaade etmedi.
- فِي مِثْلِ هٰذِهِ الظُّرُوفِ، اَلْفُقَهَاءُ يُجِيزُونَ لَنَا التَّيَمُّمَ.
  Fukaha böyle koşullarda teyemmüm yapmamıza izin veriyor.
- نَظَرًا لِهٰذَا الْحَدِيثِ أَجَزْنَا الْحِجَامَةَ لِلصَّائِمِ.
  Bu hadis-i şerife bakarak oruçluya hacamat izni verdik.
- اَلشَّرْعُ يُجِيزُ لِلْمَرْأَةِ خُرُوجَهَا مِنَ الْبَيْتِ لِلتَّعَلُّمِ.
  Şeriat kadına, tahsil için evinden çıkma izni vermektedir.
- دِينُنَا لَا يُجِيزُ لَنَا أَنْ نُجْبِرَ أَحَدًا عَلَى الدُّخُولِ فِي الْإِسْلَامِ.
  Dinimiz, bir insanı İslam'a girmeye zorlamamıza izin vermez.
- إِنْ أَجَزْتُمْ لِلنَّاسِ نَسْخَ الْأَقْرَاصِ أَلْغَيْتُمْ حَقَّ الْمُؤَلِّفِ!
  Şayet insanların CD'leri kopyalamalarına izin verirseniz, müellifin hakkını ihlal etmiş olursunuz!
- إِنَّ هٰذَا الْأَمْرَ لَا يُجِيزُ لَكُمْ سَلْبَ حَقِّ الْغَيْرِ بِالْإِكْرَاهِ!
  Bu durum, başkasının hakkını zorla almanıza cevaz vermez!
- اِسْتَجَزْتُ مِنْ مَشَايِخِي التَّدْرِيسَ فَأَجَازُوا لِي.
  Hocalarımdan ders verme (hocalık yapma) izni istedim, onlar da bana izin (icazet) verdiler.

أَجَارَ يُجِيرُ إِجَارَةً

مِنْ

(b'nden ya da bş'den) korumak, kurtarmak, (b'ne bş'e karşı) yardım etmek

- أَجَارَ الرَّئِيسُ قَبِيلَتَهُ مِنَ الْأَعْدَاءِ.
  Reis, kabilesini düşmanlardan korudu.
- أَجَارَ الْجُنْدِيُّ صَاحِبَهُ مِنَ التَّعْذِيبِ.
  Asker, arkadaşını işkenceden kurtardı.
- هَلْ تَعْرِفُ، مَا هِيَ الْآيَةُ الَّتِي تُجِيرُ مِنَ الشَّيَاطِينِ؟
  Şeytanlardan koruyan âyet hangisi, biliyor musun?
- لَا تَنْسَوْا سُورَةَ الْمُلْكِ، فَهِيَ تُجِيرُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.
  Mülk suresini unutmayın, zira o kabir azabından korur.
- نَحْنُ نُجِيرُكَ مِنَ الْأَعْدَاءِ الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكَ.
  Biz seni, senin için pusuya yatan düşmanlardan koruruz.
- اَللّٰهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ الْفِتَنِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ.
  Allahım! Bizi görünür-görünmez fitnelerden muhafaza et!
- اَللّٰهُمَّ أَجِرْنَا مِنْ سُخْطِكَ وَاعْصِمْنَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ!
  Allah'ım! Bizi öfkenden ve sana isyan etmekten koru!
- اَللّٰهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ!
  Allahım, sen bizi Cehennem ateşinden koru.
- قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللهِ أَحَدٌ.
  De ki: "Beni Allah'ın elinden hiç kimse kurtaramaz". (Ayet)

أَجْبَرَ يُجْبِرُ إِجْبَارًا

عَلَى

(b'ni bş'e) zorlamak, mecbur bırakmak, dayatmak, (bş'i) zorla ve baskıyla yaptırtmak

- مَنْ أَجْبَرَكَ عَلَى هٰذَا الْعَمَلِ؟!
  Seni bu işe kim zorladı?!
- أَجْبَرَنَا الْأُسْتَاذُ عَلَى الْبَقَاءِ فِي الْفَصْلِ.
  Hoca, bizi sınıfta beklemeye zorladı.
- نَحْنُ أَجْبَرْنَا خُصُومَنَا عَلَى الْاِسْتِسْلَامِ.
  Rakiplerimizi teslim olmaya mecbur bıraktık.
- أَجْبَرَتْهُ الشُّرْطَةُ عَلَى الْاِعْتِرَافِ بِجَرِيمَتِهِ.
  Polis onu suçunu itiraf etmeye zorladı.
- أَجْبَرَتْنَا الظُّرُوفُ الصَّعْبَةُ عَلَى أَنْ نَتَقَشَّفَ.
  Çetin koşullar bizi kemer sıkmaya mecbur etti.
- مَنْ أَجْبَرَكِ عَلَى الزَّوَاجِ فِي سِنٍّ مُبَكِّرَةٍ؟
  Seni erken yaşta evlenmeye kim zorladı?
- لِمَ تُجْبِرُونَنِي عَلَى الْاِعْتِرَافِ بِمَا لَمْ أَقُمْ بِهِ؟!
  Neden beni yapmadığım bir şeyi itirafa zorluyorsunuz?!
- أَجْبَرَ نَفْسَهُ عَلَى احْتِرَامِ النِّظَامِ.
  Kendisini sisteme saygı duymaya zorladı.
- قَدْ يُجْبَرُ السُّجَنَاءُ عَلَى الْأَشْغَالِ الشَّاقَّةِ.
  Bazen mahkûmlar ağır işler yapmaya mecbur tutulur.
- أُجْبِرْنَا عَلَى الْاِنْتِقَالِ إِلَى بَيْتٍ آخَرَ.
  Bir başka eve taşınmaya mecbur bırakıldık.

اِجْتَمَعَ يَجْتَمِعُ اِجْتِمَاعًا

فِي

(belirli bir yer'de veya zaman-da) toplanmak, birleşmek, bir araya gelmek, buluşmak

- لَقَدِ اجْتَمَعَ الْمُسْلِمُونَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ.
  Müslümanlar Mescid-i Haram'da buluştular.
- اِجْتَمَعَ الْقَرَوِيُّونَ فِي مَيْدَانِ الْقَرْيَةِ.
  Köylüler köy meydanında toplandılar.
- اِجْتَمَعَ الْمَدْعُوُّونَ فِي الْحَفْلَةِ.
  Davetliler partide bir araya geldi.
- سَيَجْتَمِعُ الْمَجْلِسُ التَّأْدِيبِيُّ فِي غُرْفَةِ الْمُدِيرِ.
  Disiplin kurulu müdür odasında toplanacak.
- اِجْتَمَعَ أَعْيَانُ الْقَوْمِ فِي الْقَصْرِ الْبَلَدِيِّ.
  Halkın önde gelenleri belediye sarayında toplandı.
- سَتَجْتَمِعُ الْأُسْرَةُ فِي يَوْمِ الْعِيدِ مَرَّةً ثَانِيَةً.
  Aile bayram günü ikinci kez bir araya gelecek.
- مَا اجْتَمَعْنَا فِي الْيَوْمِ الْمَاضِي إِلَّا لِتَبَادُلِ الْآرَاءِ.
  Geçen gün sadece fikir alışverişinde bulunmak için toplandık.
- سَيَجْتَمِعُ رُؤَسَاءُ الدُّوَلِ فِي مُؤْتَمَرِ الْقِمَّةِ.
  Devlet başkanları zirve toplantısında bir araya gelecek.
- اَلْمُؤْتَمَرُ يَجْتَمِعُ فِيهِ نُخْبَةٌ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَالْخُبَرَاءِ.
  Kongrede seçkin bilim adamları ve uzmanlar bir araya gelecek.

اِجْتَمَعَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ ile de kullanılabilir.

اِجْتَهَدَ يَجْتَهِدُ اِجْتِهَادًا

فِي

(ders) çalışmak; (bir işte) çalışmak, çabalamak, gayret sarf etmek; mezhep imamları) içtihatta bulunmak

- اِجْتَهِدْ فِي دُرُوسِكَ حَسَبَ إِمْكَانَاتِكَ.
  İmkânların ölçüsünde derslerine çalış.
- يَجْتَهِدُ الْعَامِلُ فِي عَمَلِهِ لَيْلَ نَهَارَ.
  İşçi gece gündüz işinde çalışıyor.
- يَجْتَهِدُونَ فِي وَضْعِ كُتَيِّبٍ نَافِعٍ.
  Faydalı bir broşür hazırlamak için emek harcıyorlar.
- لِمَاذَا لَا نَجْتَهِدُ فِي إِيجَادِ الْحُلُولِ الْمُنَاسِبَةِ لَنَا؟
  Neden bize uygun çözümler bulmaya gayret etmiyoruz?
- نَجْتَهِدُ فِي صِنَاعَتِنَا لِإِبْدَاعِ تُحَفٍ فَنِّيَّةٍ.
  Mesleğimizde sanatsal ürünler yapmak için çaba harcıyoruz.
- عَلَيْكِ أَنْ تَجْتَهِدِي فِي جَمْعِ الْمَعْلُومَاتِ قَبْلَ أَنْ تَحْكُمِي!
  Hüküm vermeden önce veri (bilgi) toplamaya çalışmalısın!
- حَاوِلُوا أَنْ تَجْتَهِدُوا فِي رَفْعِ مُسْتَوَى الْحِوَارِ!
  Diyaloğun düzeyini yükseltmeye gayret ediniz!
- مَا زَالَ الْعُلَمَاءُ يَجْتَهِدُونَ فِي الْمَسَائِلِ الْمُعَاصِرَةِ.
  Âlimler hâlâ güncel meselelerde içtihatta bulunuyorlar.
- أَصْحَابُ الْمَذَاهِبِ اجْتَهَدُوا فِي تَفْسِيرِ الْآيَاتِ وَتَأْوِيلِهَا.
  Mezhep erbabı, âyetlerin tefsir ve tevili hususunda içtihatta bulunuyorlar.

اِجْتَمَعَ يَجْتَمِعُ اِجْتِمَاعًا

بِ

(b ile) buluşmak, toplanmak, bir araya gelmek; görüşmek

- اِجْتَمَعَ رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ بِوُزَرَائِهِ.
  Başbakan, bakanlarıyla bir araya geldi.
- رَئِيسُ الْجَامِعَةِ اِجْتَمَعَ بِوَكِيلَيْهِ صَبَاحًا.
  Rektör iki yardımcısıyla sabahleyin toplantı yaptı.
- سَتَجْتَمِعُ الْأُسْرَةُ بِالْأَقَارِبِ مَسَاءَ الْجُمُعَةِ.
  Aile, cuma akşamı akrabalarla bir araya gelecek.
- غَدًا، سَنَجْتَمِعُ بِالْأَصْدِقَاءِ فِي حَمَّامٍ تَارِيخِيٍّ.
  Yarın, dostlarla tarihi bir hamamda buluşacağız.
- اِجْتَمَعْنَا بِالْفَنَّانِينَ وَالْكُتَّابِ فِي اجْتِمَاعٍ غَيْرِ رَسْمِيٍّ.
  Gayri resmi bir toplantıda sanatçı ve yazarlarla buluştuk.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَجْتَمِعُوا بِنَا لِلتَّشَاوُرِ بِشَكْلٍ دَوْرِيٍّ.
  İstişare için bizimle periyodik olarak bir araya gelmelisiniz.
- رِجَالُ السِّيَاسَةِ سَيَجْتَمِعُونَ بِرِجَالِ الصُّوفِيَّةِ غَدًا.
  Siyasetçiler yarın tasavvuf erbabıyla bir araya gelecek.
- فِي هٰذِهِ الْقِمَّةِ، اِجْتَمَعَتْ آرَاءُ الشَّبَابِ بِآرَاءِ الشُّيُوخِ.
  Bu zirvede, gençlerin görüşleri ile yaşlıların fikirleri bir araya geldi.

اِجْتَمَعَ fiili بِ harf-i cerinin yanı sıra مَعَ zarfı ile de kullanılır.

أَجَّلَ يُؤَجِّلُ تَأْجِيلًا

إِلَى

(bş'in zamanını) ...-e kadar geciktirmek, ertelemek, ötelemek, ileriye atmak

- لَا تُؤَجِّلْ عَمَلَ الْيَوْمِ إِلَى الْغَدِ!
  Bugünün işini yarına bırakma!
- عَلَيْنَا أَنْ نُؤَجِّلَ مَوْعِدَ الْاِجْتِمَاعِ إِلَى يَوْمٍ آخَرَ.
  Toplantıyı bir başka güne ertelemeliyiz.
- طَلَبْنَا مِنَ الدَّائِنِ أَنْ يُؤَجِّلَ الدَّيْنَ إِلَى نِهَايَةِ الْأُسْبُوعِ.
  Alacaklıdan borcu hafta sonuna ertelemesini istedik.
- أَفْرَحُ الْآنَ قَدْرَ الْإِمْكَانِ وَلَا أُؤَجِّلُ فَرَحِي إِلَى الْمُسْتَقْبَلِ.
  Elden geldiğince şimdi sevinir, sevincimi geleceğe bırakmam!
- طُلَّابُ الْجَامِعَةِ يُؤَجِّلُونَ الزَّوَاجَ إِلَى انْتِهَاءِ الدِّرَاسَةِ.
  Üniversite öğrencileri evliliği tahsil sonuna erteliyorlar.
- اَلْمُسْلِمُ لَا يُؤَجِّلُ الْخَيْرَ وَالطَّاعَةَ إِلَى سِنِّ الْكِبَرِ.
  Müslüman iyiliği ve itaati yaşlılık zamanına bırakmaz.
- يَا نَاسُ! لَا تُؤَجِّلُوا التَّوْبَةَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ!
  Ey insanlar! Tövbeyi kıyamet gününe ötelemeyiniz!
- لَا تُؤَجِّلْ أَيَّ حَقٍّ مِنَ الْحُقُوقِ إِلَى الْغَدِ فَقَدْ تَمُوتُ اللَّيْلَةَ.
  Haklardan hiçbir hakkı (kul hakkını) yarına erteleme! Zira bu gece ölebilirsin!

أَجَّلَ fiili, bu bağlamdaki anlamı itibariyle إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılabilir.

أَجْرَى يُجْرِي إِجْرَاءً

لِ

(b'ne ameliyat / muayene / tahlil vb.) yapmak; (bş için) icra etmek, gerçekleştirmek

- سَيُجْرِي الطَّبِيبُ لِلْمَرِيضِ فَحْصًا دَقِيقًا.
  Doktor, hastayı inceden inceye muayene edecek.
- اَلْمَرْأَةُ أُجْرِيَتْ لَهَا عَمَلِيَّةٌ قَيْصَرِيَّةٌ.
  Kadın sezeryan ameliyatı geçirdi.
- سَيُجْرُونَ لِي عَمَلِيَّةً قَيْصَرِيَّةً لِإِخْرَاجِ التَّوْأَمِ السِّيَامِيِّ.
  Siyam ikizlerini almak için bana sezeryan ameliyatı yapacaklar.
- أَجْرَتِ الْمُمَرِّضَةُ لِلْمُصَابَيْنِ تَحْلِيلَاتٍ أَوَّلِيَّةً.
  Hemşire iki yaralıya ilk tahlilleri yaptı.
- أَجْرَى الْجَرَّاحُ الْمَشْهُورُ لِلْوَزِيرِ عَمَلِيَّةً جِرَاحِيَّةً نَاجِحَةً.
  Ünlü cerrah, bakana başarılı bir ameliyat yaptı.
- سَتُجْرَى لِوَالِدَتِي عَمَلِيَّةٌ جِرَاحِيَّةٌ صَبَاحَ الْغَدِ.
  Annem yarın sabah ameliyat olacak.
- قَبْلَ الْعَمَلِيَّاتِ، يُجْرَى لِلْمَرْضَى فَحْصٌ دَقِيقٌ.
  Hastalar ameliyat öncesinde titiz bir şekilde muayene edilir.
- إِذَا وَصَلَتْ أَجْرَوْا لَهَا الْفُحُوصَاتِ وَالتَّحَالِيلَ اللَّازِمَةَ.
  Geldiğinde kendisine gereken muayene ve tahlilleri yaptılar.
- قَدْ أُجْرِيَتْ لِي عَمَلِيَّةٌ جِرَاحِيَّةٌ خَطِيرَةٌ عِنْدَمَا كُنْتُ صَغِيرًا.
  Küçüklüğümde riskli bir ameliyat geçirdim.
- طُلَّابُ الْجَامِعَةِ سَيُجْرُونَ احْتِفَالًا كَبِيرًا لِلْمَوْلِدِ النَّبَوِيِّ.
  Üniversite öğrencileri Hz. Peygamberin doğum günü (mevlid) için büyük bir kutlama tertip edecek.

أَجْهَشَ يُجْهِشُ إِجْهَاشًا

بِ

hüngür hüngür / hıçkıra hıçkıra ağlamak, hıçkırıklara boğulmak, iç çeke çeke göz yaşı dökmek

- لَنْ أُسَامِحَكَ أَبَدًا وَإِنْ أَجْهَشْتَ بِالْبُكَاءِ!
  Göz yaşlarına boğulsan da müsamaha etmeyeceğim!
- قَدْ يُجْهِشُ الْإِنْسَانُ بِالْبُكَاءِ مِنْ فَرْطِ السَّعَادَةِ.
  İnsan bazen aşırı sevinçten de hüngür hüngür ağlayabilir.
- حِينَ ذَكَرَ شَيْخَهُ سَالَتْ دُمُوعُهُ وَهُوَ يُجْهِشُ بِالْبُكَاءِ.
  Hocasını hatırlayınca göz yaşları aktı ve hıçkırıklara boğuldu.
- لَمَّا سَمِعْتُ صَوْتَ ابْنِي بِالْهَاتِفِ أَجْهَشْتُ بِالْبُكَاءِ.
  Oğlumun sesini telefonda duyunca iç çekerek ağladım.
- كَانَتِ الْأُمُّ تَضُمُّ صَغِيرَهَا إِلَى صَدْرِهَا وَتُجْهِشُ بِالْبُكَاءِ.
  Anne yavrusunu bağrına basıp hıçkırıklara boğuluyordu.
- أَظْهَرَتِ الْكَامِيرَاتُ الْفَنَّانَةَ الشَّهِيرَةَ وَهِيَ تُجْهِشُ بِالْبُكَاءِ.
  Kameralar ünlü sanatçıyı göz yaşları içerisinde görüntüledi.
- حِينَ سَمِعَ صَوْتَهَا اغْرَوْرَقَتْ عَيْنَاهُ وَأَخَذَ يُجْهِشُ بِالْبُكَاءِ.
  Sesini duyunca gözleri doldu, hıçkırarak ağlamaya başladı.
- إِذَا رَأَتْهُ لَمْ تَتَمَالَكْ نَفْسَهَا فَأَجْهَشَتْ بِالْبُكَاءِ.
  Onu görünce kendini tutamayıp hüngür hüngür ağladı.
- لَمَّا سَمِعْنَا بِمَوْعِظَةِ الْخَطِيبِ أَجْهَشْنَا بِالْبُكَاءِ.
  Hatibin vaazını dinleyince göz yaşlarına boğulduk.

أَجْمَعَ يُجْمِعُ إِجْمَاعًا

عَلَى

(bir konuda) fikir birliğine varmak, (bş üzerinde) ittifak etmek, anlaşmak, mutâbık / hemfikir olmak

- لَقَدْ أَجْمَعَ النَّاسُ عَلَى التَّشَاوُرِ.
  İnsanlar meşveret hususunda fikir birliğine vardı.
- قَدْ أَجْمَعَتِ الْأُمَّةُ عَلَى تَحْرِيمِ الرِّبَا.
  Ümmet faizin haram oluşu hususunda icma etmiştir.
- أَجْمَعَ أَهْلُ الْقَرْيَةِ عَلَى انْتِخَابِ أَبِي عَمَّارٍ عُمْدَةً.
  Köy ahalisi Ebû Ammâr'ın muhtar seçilmesinde ittifak etti.
- أَجْمَعْنَا عَلَى تَأْيِيدِ مُرَشَّحٍ وَاحِدٍ.
  Bir tek adayın desteklenmesi noktasında görüş birliği yaptık.
- أَجْمَعَ سُكَّانُ الْحَيِّ عَلَى إِنْشَاءِ حَدِيقَةٍ.
  Mahalle sakinleri bir park yapılması hususunda anlaştı.
- أَجْمَعَ الْعُلَمَاءُ عَلَى أَنَّ صَوْمَ شَهْرِ رَمَضَانَ فَرْضٌ.
  Ulema Ramazan orucunun farziyyeti hususunda icma etmiştir.
- إِنَّ الْفُقَهَاءَ أَجْمَعُوا عَلَى عَدَمِ الْاحْتِجَاجِ بِهٰذَا الْحَدِيثِ.
  Fukaha bu hadisin delil teşkil etmeyeceği hususunda müttefik.
- مَا أَجْمَعَ النَّاسُ عَلَيْهِ فَهُوَ حَقٌّ.
  İnsanların, üzerinde ittifak ettiği hususlarda hakikat payı vardır.
- أَجْمَعَتِ الْآرَاءُ عَلَى ضَرُورَةِ تَوْحِيدِ الصُّفُوفِ.
  Görüşler, safların birleştirilmesi (birlik olunmasının) lüzumu üzerinde ittifak etti.

اِحْتَاجَ يَحْتَاجُ اِحْتِيَاجًا

إِلَى

(b'ne veya bş'e) ihtiyacı olmak, ihtiyaç/gereksinim duymak, muhtaç olmak

- يَحْتَاجُ الْمَرْءُ إِلَى الْمَاءِ وَالْهَوَاءِ لِيَعِيشَ.
  Kişi yaşamak için su ve havaya muhtaçtır.
- يَحْتَاجُ الْإِنْسَانُ إِلَى الْغِذَاءِ الرُّوحِيِّ أَيْضًا.
  İnsanoğlunun manevi gıdaya da ihtiyacı vardır.
- اِحْتَاجَتِ الْمَكْتَبَةُ إِلَى عَدَدٍ كَبِيرٍ مِنَ الْكُتُبِ.
  Kütüphane çok sayıda kitaba gereksinim duydu.
- اِحْتَجْتُ إِلَى كَثِيرٍ مِنَ الْوَقْتِ لِأُنْجِزَ عَمَلِي.
  İşimi yapmak için çok fazla zamana gereksinim duydum.
- يَحْتَاجُ هٰذَا الْمَشْرُوعُ إِلَى تَمْوِيلٍ.
  Bu projenin finansmana ihtiyacı var.
- اِرْتِقَاءُ الْبِلَادِ يَحْتَاجُ إِلَى عِلْمٍ وَجُهْدٍ.
  Ülkenin kalkınması bilime ve çabaya gereksinim duyar.
- ذٰلِكَ الْأَمْرُ يَحْتَاجُ إِلَى التَّبَصُّرِ.
  Bu husus inceden inceye düşünmeyi gerektiriyor.
- اِحْتَجْنَا إِلَى مَنْ يُسَاعِدُنَا فِي هٰذَا الْخُصُوصِ.
  Bu hususta bize yardım edecek birine ihtiyaç duyduk.
- تَحْتَاجُ الْبِلَادُ إِلَى أَيْدٍ عَامِلَةٍ فِي مَجَالَاتِ الصِّنَاعَةِ.
  Ülke sanayi sahasında işgücüne gereksinim duyuyor.

اِحْتَاجَ fiili لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَحَاطَ يُحِيطُ إِحَاطَةً

بِ

(b'ni, bş'i) sarmak, kuşatmak, çevirmek, çevrelemek, ihata etmek; (bir bilgiye) vâkıf/muttali olmak

- أَحَاطَتِ الشُّرْطَةُ بِالْمُتَظَاهِرِينَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ.
  Polis göstericileri dört bir taraftan kuşattı.
- أَحَاطَ الْجُنُودُ بِالْإِرْهَابِيِّينَ فَاعْتَقَلُوهُمْ جَمِيعًا.
  Askerler teröristleri kuşattı ve hepsini tutukladı.
- كُفَّارُ مَكَّةَ قَدْ أَحَاطُوا بِبَيْتِ النَّبِيِّ لَيْلَةَ الْهِجْرَةِ.
  Mekkeli kâfirler hicret gecesinde nebinin evini kuşatmıştı.
- اَلْمَارَّةُ قَدْ أَحَاطُوا بِاللِّصِّ حَتَّى يُدْرِكَ الشُّرْطِيُّ.
  Yayalar, polis gelinceye kadar hırsızın etrafını sarmıştı.
- أَحَاطَ الْأَهْلُ بِجَدِّهِمْ لَحْظَةَ احْتِضَارِهِ.
  Aile bireyleri vefatı esnasında dedelerinin etrafını sarmıştı.
- كُلَّ صَبَاحٍ يُحِيطُ الضَّبَابُ بِذَاكَ الْجَبَلِ.
  Sis her sabah o dağı sarıp kuşatır.
- كَانَتِ الْمَدِينَةُ مُنْعَزِلَةً تُحِيطُ بِهَا الْجِبَالُ.
  Şehir izole bir konumda olup dağlarla çevriliyordu.
- قَدْ أَحَطْتُ بِالْمَوْضُوعِ مِنْ جَمِيعِ جَوَانِبِهِ.
  Konuyu bütün yönleriyle kavradım.
- أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ.
  Ben senin muttali olmadığın şeylere muttali oldum. (Ayet)
- سَلِيمٌ ذَكِيٌّ جِدًّا، يُحِيطُ بِكُلِّ الْمَسَائِلِ الرِّيَاضِيَّةِ.
  Selim çok zeki, zira her tür matematik sorusunu anlıyor.

اِحْتَفَظَ يَحْتَفِظُ اِحْتِفَاظًا بِ

(bş'i) muhâfaza etmek, saklamak, korumak, kollamak, sahip çıkmak

- اِحْتَفَظْتُ بِالرِّسَالَةِ مُنْذُ تَسَلَّمْتُهَا حَتَّى الْيَوْمِ.
  Mektubu, aldığımdan bu güne kadar saklamaktayım.
- مَا زِلْتُ أَحْتَفِظُ فِي خِزَانَتِي بِدَفْتَرِ الطُّفُولَةِ.
  Çocukluk defterimi dolabımda hala muhafaza ediyorum.
- اَلنَّاسُ يَحْتَفِظُونَ بِأَجْمَلِ الذِّكْرَيَاتِ فِي أَلْبُومَاتٍ.
  İnsanlar en güzel hatıralarını albümlerde saklıyor.
- اِحْتَفَظَ الرَّجُلُ بِحَقِّهِ فِي الْكَلَامِ.
  Adam konuşma hakkını saklı tuttu.
- اِحْتَفِظِي يَا كَرِيمَةُ بِهٰذِهِ اللَّوْحَةِ الْقَيِّمَةِ جَيِّدًا.
  Kerime, bu değerli tabloyu iyi muhafaza et.
- اِحْتَفِظِي يَا زَيْنَبُ بِزُجَاجَةِ الْعِطْرِ فِي مَكَانٍ مُظْلِمٍ.
  Zeynep, parfüm şişesini karanlık bir yerde muhafaza et.
- يَجِبُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَحْتَفِظُوا بِنَصَائِحِ الشُّيُوخِ.
  Büyüklerinizin öğütlerini tutmanız gerekir.
- يَحْتَفِظُ الشَّعْبُ التُّرْكِيُّ بِتَقَالِيدِهِ عَبْرَ التَّارِيخِ.
  Türk halkı geleneklerine tarih boyunca sahip çıkmaktadır.
- اِحْتَفَظَ فَرِيقُ الْكُرَةِ بِالْكَأْسِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مُتَتَالِيَةٍ.
  Futbol takımı kupayı üç defa üst üste elinde tuttu.
- لَقَدِ احْتَفَظَتِ اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ بِكِيَانِهَا طَوَالَ الْعُصُورِ.
  Arap dili varlığını asırlar boyu muhafaza etmiştir.

اِحْتَجَّ يَحْتَجُّ اِحْتِجَاجًا عَلَى

(bş'i / b'ni) protesto etmek, onaylamamak, râzı olmamak; (bş'e veya b'ne) itiraz etmek, karşı çıkmak

- اِحْتَجَّ عُمَّالُ الْمَصْنَعِ عَلَى مَوَاقِفِ الْمُدِيرِ.
  Fabrika çalışanları müdürün tutumuna karşı çıktılar.
- اَلْمُتَظَاهِرُونَ يَحْتَجُّونَ عَلَى ارْتِفَاعِ أَسْعَارِ الْوَقُودِ.
  Göstericiler akaryakıt fiyatlarındaki artışı protesto ediyor.
- اِحْتَجَّ الْمُتَّهَمُ عَلَى بَيَانِ الشُّهُودِ.
  Sanık, şahitlerin beyanına itirazda bulundu (karşı çıktı).
- لَقَدِ احْتَجَّ الْعُمَّالُ عَلَى سُوءِ الْمُعَامَلَةِ وَنَقْصِ الْأُجُورِ.
  İşçiler kötü muameleyi ve ücretlerin yetersizliğini protesto etti.
- قَدْ يَحْتَجُّ الطَّالِبُ الْكَسُولُ عَلَى دَرَجَتِهِ الْمُتَدَنِّيَةِ.
  Bazen tembel öğrenci aldığı düşük nota itiraz eder.
- اَلطُّلَّابُ يَحْتَجُّونَ عَلَى رَفْعِ مَصَارِيفِ الدِّرَاسَةِ.
  Öğrenciler öğrenim masraflarındaki artışı protesto ediyor.
- يَحْتَجُّ الطُّلَّابُ عَلَى تَغْيِيرِ الْبَرْنَامَجِ الدِّرَاسِيِّ.
  Öğrenciler ders programındaki değişikliği protesto ediyor.
- اِحْتَجَّتِ النِّقَابَاتُ عَلَى الزِّيَادَةِ فِي أَسْعَارِ الْمَوَادِّ الْغِذَائِيَّةِ.
  Sendikalar gıda maddelerindeki fiyat artışını protesto etti.
- عَلَامَ تَحْتَجُّونَ أَنْتُمْ؟
  Sizler neyi protesto ediyorsunuz?
- مَنِ احْتَجَّ عَلَيْنَا بِدَلِيلٍ اِحْتَجَجْنَا عَلَيْهِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ.
  Kim bir delille karşımıza çıkarsa, biz de Kuran ve sünnetten bir delille ona mukabelede bulunuruz.

اِحْتَكَّ يَحْتَكُّ اِحْتِكَاكًا

بِ

(bş'le veya b'yle) temasta / iletişim halinde / bağlantılı / alışveriş halinde olmak; (bş bş'le sürtünmek

- لَقَدِ احْتَكَكْتُ بِصَدِيقِي كَرِيمٍ سِنِينَ طَوِيلَةً.
  Arkadaşım Kerim'le olan temasımız uzun yıllar sürdü.
- كَانَ الْعَامِلُ يَحْتَكُّ بِرَئِيسِهِ احْتِكَاكًا كَبِيرًا.
  İşçi, patronuyla sürekli temas halindeydi.
- لَقَدِ احْتَكَّ الْإِسْلَامُ بِحَضَارَةِ الْغَرْبِ مُنْذُ قُرُونٍ.
  İslam, asırlardır Batı medeniyeti ile temas halindedir.
- نَحْتَكُّ بِالشَّبَابِ الْغَرْبِيِّ فَنُؤَثِّرُ عَلَيْهِمْ بِسُلُوكِنَا.
  Batı gençliğiyle temas kuruyor ve davranışlarımızla onlar üzerinde etkili oluyoruz.
- إِنَّنَا لَنْ نَحْتَكَّ بِهِمْ وَسَوْفَ تَظَلُّ عَلَاقَتُنَا بِهِمْ سَطْحِيَّةً.
  Onlarla temas kurmayacağız, ilişkimiz de yüzeysel kalacak.
- لَمْ نَحْتَكَّ بِمُدَرِّبِكُمْ قَطُّ كَمَا كَانَ يُشَاعُ.
  Sanıldığı gibi, antrenörünüzle kesinlikle temas kurmadık.
- لِلْأَسَفِ، لَمْ يَحْتَكُّوا فِكْرِيًّا بِأَفْكَارِ الْآخَرِينَ.
  Ne yazık ki fikri olarak başkalarının düşünceleriyle temas kurmadılar.
- حَاوِلِي أَنْ لَا تَحْتَكِّي بِصَدِيقَتِكِ فِي مَكَانٍ عَامٍّ!
  Arkadaşınla umumi bir mekânda temas kurmamaya çalış!
- عِنْدَمَا احْتَكَّتْ قَدَمَايَ بِالرُّخَامِ أَحْسَسْتُ بِبُرُودَةٍ.
  Ayağım mermere değince (temas edince) bir soğukluk hissettim.

اِحْتَفَلَ يَحْتَفِلُ اِحْتِفَالًا

بِ

(bş'i toplu olarak veya özel bir biçimde) kutlamak, eğlenerek kutlamak; bayram yapmak; anmak, anısını kutlamak

- يَحْتَفِلُ النَّاسُ بِالْأَعْيَادِ سُعَدَاءَ.
  İnsanlar bayramları sevinçli bir şekilde kutlarlar.
- اَلْمُسْلِمُونَ يَحْتَفِلُونَ بِعِيدَيْنِ: الْفِطْرِ والْأَضْحَى.
  Müslümanlar iki bayram kutlar: Ramazan ve Kurban.
- نَحْنُ الْأَتْرَاكَ نَحْتَفِلُ بِعَاشُورَاءَ مُنْذُ قَدِيمِ الزَّمَانِ.
  Biz Türkler eskiden beri Aşure Günü'nü kutlarız.
- أَكْثَرُ الْمُسْلِمِينَ يَحْتَفِلُونَ بِالْمَوْلِدِ النَّبَوِيِّ كُلَّ عَامٍ.
  Müslümanların çoğu mevlit kandilini her sene kutlar.
- اَلْأَهْلُ وَالْأَقَارِبُ احْتَفَلُوا بِعِيدِ مِيلَادِي.
  Ailem ve akrabalarım benim doğum günümü kutladılar.
- اِحْتَفَلَ سُكَّانُ الْحَيِّ بِالْمُغْتَرِبِ الْعَائِدِ.
  Mahalle sakinleri, yurtdışından dönen gurbetçiyi tebrik etti.
- لَقَدِ احْتَفَلَ الشَّعْبُ بِذِكْرَى عِيدِ الْاِسْتِقْلَالِ.
  Halk bağımsızlık gününü kutladı.
- اِحْتَفَلَتِ الشَّرِكَةُ بِعِيدِهَا الْمِئَوِيِّ.
  Şirket 100. yılını kutladı.
- سَنَحْتَفِلُ بِعِيدِ مِيلَادِ أَخِي فِي الْحَدِيقَةِ.
  Kardeşimin doğum gününü bahçede kutlayacağız.
- فِي بِلَادِكُمْ، كَيْفَ تَحْتَفِلُونَ بِرَأْسِ الْعَامِ الْهِجْرِيِّ؟
  Sizin ülkenizde hicri yılbaşını nasıl kutluyorsunuz?

اِحْتَوَى
يَحْتَوِي
اِحْتِوَاءً

عَلَى

(bş'i) ihtivâ etmek, içine almak, içermek, kapsamak; içinde taşımak, barındırmak, bulundurmak; (-den) oluşmak, meydana gelmek

- يَحْتَوِي الْهَوَاءُ عَلَى نِسْبَةٍ مُعَيَّنَةٍ مِنَ الْأُكْسِجِينِ.
  Hava belirli oranda oksijen ihtiva eder.
- اَلْمَوْسُوعَةُ تَحْتَوِي عَلَى أَخْطَاءٍ مَطْبَعِيَّةٍ هَامَّةٍ.
  Ansiklopedide önemli matbaa hataları bulunmaktadır.
- يَحْتَوِي الْمَوْضُوعُ عَلَى عِدَّةِ أَفْكَارٍ أَسَاسِيَّةٍ.
  Konu birkaç temel fikir içermektedir.
- يَحْتَوِي هٰذَا الْبِرْمِيلُ عَلَى كَمِّيَّةٍ مِنَ الزَّيْتِ.
  Bu varilde bir miktar zeytinyağı bulunmaktadır.
- تِلْكَ الْقِنِّينَةُ تَحْتَوِي عَلَى خَمْرٍ.
  O şişede içki var.
- هٰذَا كِتَابٌ يَحْتَوِي عَلَى مُخْتَارَاتٍ شِعْرِيَّةٍ.
  Bu, seçme şiirlerden oluşan bir kitaptır.
- لَا تَحْتَوِي مُنْتَجَاتُنَا عَلَى دُهْنِ الْخِنْزِيرِ.
  Ürünlerimiz domuz yağı içermez.
- اَلْمَوْسُوعَةُ تَحْتَوِي عَلَى ثَلَاثِينَ مُجَلَّدًا.
  Ansiklopedi 30 ciltten oluşuyor.
- يَحْتَوِي مُتْحَفُنَا عَلَى تُحَفٍ نَادِرَةٍ.
  Müzemiz nadir eserler içeriyor.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَحَدَقَ
يُحْدِقُ
إِحْدَاقًا

بِ

(b'ni, bş'i) sarmak, kuşatmak, çevirmek, çevrelemek, ihata etmek

BAKINIZ

⬇⬇⬇

أَحَاطَ
يُحِيطُ
إِحَاطَةً

بِ

(b'ni, bş'i) sarmak, kuşatmak, çevirmek, çevrelemek, ihata etmek; (bir bilgiye) vâkıf/muttali olmak

أَحْسَنَ يُحْسِنُ إِحْسَانًا

إِلَى

(b'ne) iyilik / hayır-hasenat yapmak; ihsanda bulunmak, tasadduk etmek

- أَحْسِنْ إِلَى الْفُقَرَاءِ وَالْمُحْتَاجِينَ.
  Fakirlere ve ihtiyaç sahiplerine yardım et.
- لَا تَتَنَكَّرْ يَا وَلَدُ لِمَنْ أَحْسَنَ إِلَيْكَ!
  Evlat, sana iyilikte bulunan kimseye kabalık etme!
- أَحْسِنْ إِلَى النَّاسِ تَسْتَعْبِدْ قُلُوبَهُمْ.
  İnsanlara iyilikte bulun ki, gönüllerini kazanabilesin.
- إِنَّ الْكِرَامَ يُحْسِنُونَ إِلَى جِيرَانِهِمْ غَايَةَ الْإِحْسَانِ.
  Asil insanlar, komşularına gayet iyilikperver davranırlar.
- اِتَّقِ شَرَّ مَنْ أَحْسَنْتَ إِلَيْهِ!
  Kendisine iyilikte bulunduğun kimsenin şerrinden sakın!
- لَقَدْ أَحْسَنْتُمْ إِلَى أَعْدَائِكُمْ وَأَسَأْتُمْ إِلَيْنَا!
  Düşmanlarınıza iyilik, bize ise kötülük yaptınız!
- كَيْفَ أَشْتُمُهُمَا وَهُمَا يُحْسِنَانِ إِلَيَّ؟!
  Onlar bana iyilik yaparkan ben onlara nasıl kötü laf ederim?!
- أَقَارِبُ كُفَّارٍ كَانُوا يُحْسِنُونَ إِلَيْهِمْ رَجَاءَ إِسْلَامِهِمْ.
  Yakınları, Müslüman olurlar ümidiyle kâfirlere iyi davranıyordu.
- أَحْسِنْ إِلَى ذَوِيكَ مَهْمَا أَسَاؤُوا الْمُعَامَلَةَ.
  Ne kadar kötü muamele ederlerse etsinler, ailene iyilikte bulun.
- وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللهُ إِلَيْكَ.
  Allah sana lütufta bulunduğu gibi, sen de lütufta bulun. (Ayet)

أَحَسَّ يُحِسُّ إِحْسَاسًا

بِ

(bş'i) hissetmek, duymak, duyumsamak, algılamak; anlamak

- أَحْسَسْتُ بِأَلَمٍ شَدِيدٍ فِي سَاقَيَّ.
  Bacaklarımda şiddetli bir ağrı hissettim.
- هَلْ تُحِسِّينَ بِالْغَثَيَانِ؟
  Bulantı hissediyor musun?
- اَلْإِنْسَانُ نَادِرًا مَا يُحِسُّ بِالْبَرْدِ وَالتَّجَمُّدِ فِي الصَّيْفِ.
  İnsanoğlu yaz mevsiminde nadiren üşür veya donar.
- عِنْدَمَا يُحِسُّ الْإِنْسَانُ بِالْخَجَلِ قَدْ يَحْمَرُّ وَجْهُهُ.
  İnsan mahcubiyet duyunca bazen yüzü kızarır.
- أَحَسَّ وَالِدِي فِي قَلْبِهِ بِوَخْزَةٍ أَلِيمَةٍ.
  Babam kalbinde şiddetli bir sancı hissetti.
- أَحْسَسْتُ بِأَنَّ يَدًا جَبَّارَةً تَعْصِرُنِي عَصْرًا.
  Zorba bir elin beni sımsıkı kavradığını hissettim.
- كَانَتْ صَدِيقَتِي ذَاتَ قَلْبٍ يُحِسُّ بِالْمَخَاطِرِ.
  Arkadaşım tehlikeleri sezen bir kalbe sahipti.
- تَغَطَّى الْمِسْكِينُ بِغِطَاءٍ بَعْدَمَا أَحَسَّ بِبَرْدٍ قَارِسٍ.
  Zavallı, keskin soğuğu hissedince bir örtüye büründü.
- وَأَخِيرًا، أَحْسَسْتَ بِأَنَّ أَصْدِقَاءَكَ قَدْ خَدَعُوكَ!
  En sonunda dostlarının seni aldatmış olduğunu fark ettin!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَخْبَرَ يُخْبِرُ إِخْبَارًا

بِ

(b'ne bş'i) haber vermek, söylemek, rapor etmek, ihbarda bulunmak, bildirmek, anlatmak, hikâye etmek

- أَخْبَرْتُ صَاحِبَ الْعَمَلِ بِقُدُومِي.
  Patrona geldiğimi haber verdim.
- أَخْبَرَنَا الْمُهَنْدِسُ بِمَا حَدَثَ بِالتَّفْصِيلِ.
  Mühendis olan biteni bize detaylı bir şekilde anlattı.
- لَقَدْ أَخْبَرْتَنِي بِعَكْسِ مَا حَدَثَ!
  Bana, olanların tam tersini anlatmışsın!
- هَلْ أُخْبِرُكُمْ بِشَيْءٍ رَأَيْتُهُ لَيْلَةَ أَمْسِ؟!
  Size dün gece gördüğüm bir şeyi anlatayım mı?!
- يَا لَلْأَسَفِ، لَمْ أُخْبَرْ بِمَوْعِدِ الْحَفْلَةِ.
  Maalesef ki bana törenin zamanı bildirilmedi.
- اَلْمُنَجِّمُ هُوَ الَّذِي يُحَاوِلُ أَنْ يُخْبِرَ بِالْمُسْتَقْبَلِ.
  Müneccim geleceğe dair bilgi vermeye çalışan kimsedir.
- لَقَدْ أُخْبِرَ الْوَزِيرُ بِوُقُوعِ مُنَاوَشَاتٍ عَلَى الْحُدُودِ.
  Bakana sınırda çatışmalar olduğu bilgisi verildi.
- اَلْجَدُّ يُخْبِرُ أَحْفَادَهُ بِحِكَايَاتٍ شَعْبِيَّةٍ كُلَّ مَسَاءٍ.
  Dede her akşam torunlarına masallar anlatıyor.
- أَخْبِرْنِي بِكُلِّ تَفَاصِيلِ الْحَدَثِ مِنْ فَضْلِكَ!
  Lütfen bana olayın tüm ayrıntılarını anlat!
- بِرَأْيِنَا، اَلسَّحَرَةُ لَا يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يُخْبِرُوا بِالْغَيْبِ.
  Bize göre, büyücüler gaypten haber veremez.

أَحْضَرَ يُحْضِرُ إِحْضَارًا

إِلَى

(bş'i b'ne veya by'e) getirmek, götürmek

- لِمَاذَا أَحْضَرْتُمُونِي إِلَى هُنَا؟
  Beni buraya neden getirdiniz?
- بَعْدَ أَنْ أَحْضَرُونِي إِلَى الشَّرِكَةِ قُمْتُ بِتَسْلِيمِ الصُّنْدُوقِ.
  Beni şirkete getirmelerinin ardından kasayı teslim ettim.
- لِمَ لَا تُحْضِرَانِ مَرِيضَكُمَا إِلَى مُسْتَشْفَى الْأَطْفَالِ؟
  Hastanızı neden çocuk hastanesine götürmüyorsunuz?
- كُنْتُ صَغِيرَةً جِدًّا حِينَ أَحْضَرُونِي إِلَى هٰذِهِ الْغَابَةِ.
  Beni bu ormana getirdiklerinde gerçekten çok küçüktüm.
- عِنْدَمَا أَحْضَرْنَاهُ إِلَى أُمِّهِ رَفَضَتْ أَنْ تَأْخُذَهُ!
  Onu annesine getirdiğimizde almayı reddetti.
- لَقَدْ أَحْضَرَنِي إِلَى مِصْرَ وَالِدُ صَدِيقِي بِجَوَازٍ مُزَوَّرٍ.
  Beni sahte bir pasaportla Mısır'a arkadaşımın babası getirdi.
- سَأَحْكِي لَكَ رُؤْيَايَ الَّتِي أَحْضَرَتْنِي إِلَى إِسْطَنْبُولَ.
  Sana, beni İstanbul'a getiren rüyamı anlatacağım.
- هَلْ أَحْضَرْتُمَانِي إِلَى هٰذِهِ الْمَزْبَلَةِ؟!
  Siz ikiniz beni -getire getire- bu çöplüğe mi getirdiniz?!
- لِمَاذَا لَمْ تُحْضِرُونَا إِلَى هٰذَا الْمَكَانِ مِنْ قَبْلُ؟!
  Neden bizi daha önce buraya getirmediniz?!

اِخْتَلَطَ يَخْتَلِطُ اِخْتِلَاطًا

بِ

(bb'yle) karışmak, iç içe geçmek, kaynaşmak, imtizaç etmek; birlikte hareket etmek, yan yana olmak

- اِخْتَلَطَ الْجِصُّ بِالْمَاءِ جَيِّدًا.
  Kireç suya iyice (tamamen) karıştı.
- اِخْتَلَطَ الرِّجَالُ بِالنِّسَاءِ فِي مَسِيرَةٍ سِلْمِيَّةٍ.
  Bir barış yürüyüşünde kadınlar ve erkekler birlikte yürüdü.
- لَمْ يَخْتَلِطِ الْماءُ بِالصِّبَاغَةِ اخْتِلَاطًا تَامًّا.
  Su boya maddesiyle tam olarak karışmadı.
- اِخْتَلَطَتِ التَّضَرُّعَاتُ بِالزَّفَرَاتِ الْحَارَّةِ.
  Yakarışlar samimi hıçkırıklara karıştı.
- فِي تِلْكَ الْقَضِيَّةِ، قَدِ اخْتَلَطَ الْحَقُّ بِالْبَاطِلِ.
  O davada hak ile batıl birbirine girmiş durumdaydı.
- خَالِدٌ شَابٌّ يُحِبُّ أَنْ يَخْتَلِطَ بِالنَّاسِ.
  Halid insanlarla iç içe olmayı seven bir gençtir.
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ لَا يَخْتَلِطُونَ بِغَيْرِهِمْ كِبْرًا.
  Bu insanlar kibirden dolayı diğer insanlara karışmıyorlar.
- لَا بُدَّ أَنْ تَخْتَلِطِي بِالنَّاسِ.
  İnsan içine çıkman (onlarla birlikte hareket etmen) gerekir.
- بِطَبِيعَةِ عَمَلِنَا، نَخْتَلِطُ بِالنِّسَاءِ.
  İşimizin gereği olarak kadınlarla iç içe oluyoruz.

اِخْتَلَطَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra مَعَ zarfı ile de aynı anlamı ifade eder.

اِخْتَفَى يَخْتَفِي اِخْتِفَاءً

فِي

(bş'in içinde / by'de) saklanmak, gizlenmek, kaybolmak, yok olmak

- اِخْتَفَتِ الشَّمْسُ فِي الْأُفُقِ الْبَعِيدِ.
  Güneş ufukta gözden kayboldu.
- عَلَتِ الطَّائِرَةُ حَتَّى اخْتَفَتْ فِي الْغُيُومِ.
  Uçak yükseldi, sonrasında bulutların içinde kayboldu.
- اِخْتَفَى الصَّيَّادُ فِي الْغَابَةِ بِهُدُوءٍ.
  Avcı sessiz bir şekilde ormanın içine gizlendi.
- سَقَطَ الْمِفْتَاحُ عَلَى الْأَرْضِ وَاخْتَفَى فِي الرِّمَالِ.
  Anahtar yere düştü ve kumların arasında kayboldu.
- لَقَدِ اخْتَفَى الْإِرْهَابِيُّونَ فِي قَلْبِ الْمَدِينَةِ.
  Teröristler şehrin merkezinde saklandılar.
- اِخْتَفَتْ شُهْرَتُهُ فِي الذَّاكِرَاتِ وَأَفَلَ اسْمُهُ.
  Ünü hafızalardan silindi, adı sanı unutuldu.
- سَفِينَةُ النَّقْلِ اخْتَفَتْ فِي الضَّبَابِ الْكَثِيفِ.
  Yük gemisi yoğun siste gözden kayboldu.
- يَخْتَفِي أَثَرُ الْمُهَدِّئِ فِي جِسْمِ الْمَرِيضِ شَيْئًا فَشَيْئًا.
  Sakinleştiricinin etkisi hastanın bedeninde giderek kayboluyor.

اِخْتَفَى fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra ihtiyaca göre بَيْنَ (arasında), خَلْفَ (arkasında) ve تَحْتَ (altında) gibi zarflarla da kullanılabilir.

اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا عَنْ

(bş'den veya b'nden) farklı / başka / ayrı olmak, farklılık arz etmek

- تَخْتَلِفُ مُشْكِلَتِي عَنْ مُشْكِلَتِكَ.
  Benim sorunum seninkinden farklı.
- نَحْنُ نَخْتَلِفُ عَنِ الْآخَرِينَ مَنْهَجًا وَأُسْلُوبًا.
  Biz yöntem ve üslup bakımından diğerlerinden farklıyız.
- إِنَّهُ يَخْتَلِفُ عَنْ أَخِيهِ مِزَاجًا وَتَفْكِيرًا.
  O, mizaç ve düşünce yönünden kardeşinden ayrılır.
- اَلْبَطُّ حَيَوَانٌ دَاجِنٌ يَخْتَلِفُ عَنِ الْإِوَزِّ.
  Ördek, kazdan farklı bir kümes hayvanıdır.
- زُهَّادُ السُّنَّةِ يَخْتَلِفُونَ عَنْ صُوفِيَّةِ الْبِدْعَةِ.
  Sünnete bağlı zâhidler, bidat ehli sûfilerden farklıdır.
- كَانَ فُضُولُهُ يَخْتَلِفُ عَنْ فُضُولِهِمُ اخْتِلَافًا بَيِّنًا.
  Merakı, diğerlerinin merakından bariz biçimde farklıydı.
- اَلْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ يَخْتَلِفَانِ عَنْ كُلِّ الْعِبَادَاتِ.
  Hac ve umre bütün ibadetlerden farklıdır.
- مَنَاهِجُ الذُّكُورِ تَخْتَلِفُ عَنْ مَنَاهِجِ الْإِنَاثِ عُمُومًا.
  Genelde erkeklerin yöntemleri kadınlarınkinden farklıdır.
- هَاتَانِ الْمَجْمُوعَتَانِ تَخْتَلِفُ بَعْضُهُمَا عَنْ بَعْضٍ فِي جَوَانِبَ عَدِيدَةٍ.
  Bu iki grup birçok bakımdan birbirinden farklılık arz ediyor.

اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا فِي

(bir hususta) anlaşmazlığa düşmek, ihtilaf etmek

- نَحْنُ نَخْتَلِفُ فِي آرَائِنَا.
  Görüşlerimizde ihtilafa düşüyoruz.
- لَقَدِ اخْتَلَفَ الشُّرَّاحُ فِي تَفْسِيرِ بَعْضِ الْآيَاتِ الْقُرْآنِيَّةِ.
  Yorumcular bazı Kuran ayetlerinin tefsirinde ihtilaf ettiler.
- اِخْتَلَفَ الْفَلَاسِفَةُ فِي الْمَبْدَأِ.
  Felsefeciler ilkede anlaşamadılar.
- لَا تَخْتَلِفُوا فِي أُمُورٍ تَافِهَةٍ!
  Basit meselelerde ihtilaf etmeyin!
- تَخْتَلِفُ الْحُكُومَةُ وَأَرْبَابُ الْعَمَلِ فِي تَوَقُّعَاتِهِمْ.
  Hükümetin ve işverenlerin beklentileri farklılık arz ediyor.
- اِخْتَلَفَ الْقُضَاةُ فِي مَسَائِلَ قَانُونِيَّةٍ.
  Hâkimler yasal mevzularda fikir ayrılığına düştüler.
- لَمْ يَخْتَلِفُوا فِي نُقْطَةٍ أَسَاسِيَّةٍ.
  Temel bir hususta ayrılığa düşmüş değiller.
- اِخْتَلَفَتْ مَفَاهِيمُهُمْ فِي تَحْدِيدِ قِيمَةِ الْعَمَلِ الْفَنِّيِّ.
  Sanat eserinin değerini tayin hususundaki görüşleri farklılık arz etti.

اِخْتَلَفَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ve حَوْلَ zarfı ile de kullanılabilir.

اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا	إِلَى	(b'ne veya by'e) gelip gitmek, gidip gelmek, sık sık uğramak, takılmak

BAKINIZ

⬇⬇⬇

تَرَدَّدَ يَتَرَدَّدُ تَرَدُّدًا	إِلَى	(b'ne veya by'e) gelip gitmek, gidip gelmek, sık sık uğramak, takılmak

اِخْتَلَفَ يَخْتَلِفُ اِخْتِلَافًا	مِنْ + إِلَى	(bş'den bş'e veya b'nden b'ne) değişmek, farklılık arz etmek, değişkenlik göstermek

- تَخْتَلِفُ أَسَالِيبُ الْكُتَّابِ مِنْ شَخْصٍ إِلَى آخَرَ.
  Yazarların üslupları kişiden kişiye değişir.
- تَخْتَلِفُ أَفْكَارُ النَّاسِ مِنْ شَخْصٍ إِلَى شَخْصٍ.
  İnsanların fikirleri kişiden kişiye fark eder.
- أَلْوَانُ الضَّفَادِعِ تَخْتَلِفُ مِنْ بِيئَةٍ إِلَى أُخْرَى.
  Kurbağaların renkleri çevreden çevreye değişkenlik gösterir.
- إِنَّ تَكْلِفَةَ الْعِلَاجِ تَخْتَلِفُ مِنْ مَرِيضٍ إِلَى آخَرَ.
  Tedavi masrafı hastadan hastasına değişir.
- إِنَّ الْأَعْرَافَ وَالْعَادَاتِ تَخْتَلِفُ مِنْ مِنْطَقَةٍ إِلَى أُخْرَى.
  Örf ve âdetler bölgeden bölgeye farklılık arz eder.
- تَخْتَلِفُ أَشْكَالُ الْمَلَابِسِ مِنْ بَلَدٍ إِلَى آخَرَ.
  Elbiselerin şekilleri ülkeden ülkeye farklılaşır.
- إِنَّ اصْطِلَاحَاتِ الْأَئِمَّةِ تَخْتَلِفُ مِنْ عَالِمٍ إِلَى آخَرَ.
  İmamların kullandığı terminoloji âlimden âlime fark eder.
- حِدَّةُ النَّظَرِ وَقُوَّةُ الْبَصَرِ تَخْتَلِفَانِ مِنْ شَخْصٍ إِلَى شَخْصٍ.
  Gözün keskinliği ve görme gücü kişiden kişiye değişir.
- اَلْمُجَلَّدَاتُ تَخْتَلِفُ مِنْ مِائَةٍ إِلَى مِائَتَيْ صَفْحَةٍ.
  Ciltler 100 sayfadan 200 sayfaya kadar değişkenlik gösteriyor.

اِخْتَلَفَ fiilinde إِلَى harf-i ceri yerine لِ de kullanılabilmektedir.

أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا

إِلَى

(bş'i veya b'ni) by'e götürmek, alıp götürmek

- أَخَذَنَا الْأَسَاتِذَةُ إِلَى النُّزْهَاتِ فِي الْهَوَاءِ الطَّلْقِ.
  Öğretmenler bizi açık havada pikniğe götürdü.
- أَرْجُوكَ، خُذْ هٰذِهِ الْقُمَامَةَ إِلَى الْخَارِجِ!
  Lütfen bu çöpü dışarı çıkar!
- أَخَذَتْ سَيَّارَةُ الْإِسْعَافِ الْمُصَابَ إِلَى مُسْتَشْفًى قَرِيبٍ.
  Ambulans yaralıyı yakındaki bir hastaneye götürdü.
- إِنَّ الْمُسَلَّحِينَ قَدْ أَخَذُوا الرَّهَائِنَ إِلَى مِنْطَقَةٍ بَعِيدَةٍ.
  Silahlı kişiler rehineleri uzak bir yere götürmüş.
- قَبَضْتُ عَلَى اللِّصِّ فَأَخَذْتُهُ إِلَى الشُّرْطَةِ.
  Hırsızı yakalayıp polise götürdüm.
- سَنَأْخُذُكُمْ إِلَى مَكَانٍ تَخْلُونَ فِيهِ مَعَ أَنْفُسِكُمْ.
  Sizi, kendinizle baş başa kalacağınız bir yere götüreceğiz.
- هٰذِهِ الْمَرَّةَ، سَآخُذُكُمْ إِلَى أَحْضَانِ الطَّبِيعَةِ بِالصُّوَرِ.
  Bu defa sizleri, tabiatın kucağına resimlerle götüreceğiz.
- إِذَا أَخَذْتُمُونِي إِلَى الْبَحْرِ فَسَأَبْنِي لَكُمْ قَصْرًا مِنَ الرَّمْلِ.
  Beni denize götürürseniz size kumdan köşk yapacağım.
- تَأَلَّمَ الرَّجُلُ كَثِيرًا فَصَاحَ "خُذُونِي إِلَى طَبِيبِ الْأَسْنَانِ".
  Adam çok acı çekti ve "Beni diş hekimine götürün" diye bağırdı.

أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا

مِنْ

(bş'i, bş'den / b'nden veya by'den) almak, edinmek, temin etmek

- أَخَذْنَا الْمَالَ مِنْ صَدِيقٍ قَدِيمٍ.
  Parayı eski bir dosttan aldık.
- أَخَذَ التَّاجِرُ عَيِّنَةً مِنَ السِّلْعَةِ.
  Tüccar maldan bir numune aldı.
- خُذْ يَا هِشَامُ الْمَوَادَّ الْغِذَائِيَّةَ مِنَ السُّوقِ.
  Hişam, gıda maddelerini çarşıdan temin et.
- أَخَذْتُ الْعُلُومَ الدِّينِيَّةَ مِنَ الشُّيُوخِ الْعِظَامِ.
  Dini ilimleri büyük hocalardan aldım.
- اِنْحَنَيْتُ لِآخُذَ قَلَمًا مِنْ حَقِيبَتِي.
  Çantamdan bir kalem almak için eğildim.
- مِنَ الْمَعْرُوفِ أَنَّ الْأُورُوبِّيِّينَ أَخَذُوا الْعِلْمَ مِنَ الشَّرْقِ.
  Avrupalıların bilimi Doğu'dan aldığı biliniyor.
- أَخَذَتِ الْمُمَرِّضَةُ مِنَ الْمَرِيضِ دَمًا مُعَيَّنًا.
  Hemşire hastadan belirli miktarda kan aldı.
- أَخَذْتُ مِنَ الْمِشْجَبِ مِظَلَّةً وَخَرَجْتُ.
  Askıdan bir şemsiye alıp dışarı çıktım.
- اَلنَّاسُ يَأْخُذُونَ الْعِطْرَ الطَّيِّبَ مِنَ الْأَزْهَارِ.
  İnsanlar güzel kokuyu çiçeklerden elde eder.
- مَعْشَرَ الشَّبَابِ! خُذُوا الْعِلْمَ مِنْ كِتَابِ اللهِ وَمِنْ سُنَّةِ رَسُولِهِ.
  Gençler! İlmi Allah'ın kitabından ve resûlünün sünnetinden alın!

أَخَذَ يَأْخُذُ أَخْذًا + فِي

(bş'e veya bş'i yapmaya) başlamak, girişmek, koyulmak

- إِنَّ الْإِسْلَامَ أَخَذَ فِي الْانْتِشَارِ بِفَرَنْسَا.
  İslam dini Fransa'da yayılmaya başladı.
- اَلْوَضْعُ الْإِنْسَانِيُّ فِي غَزَّةَ أَخَذَ فِي التَّدَهْوُرِ.
  Gazze'de insanlık yok olmaya (ölmeye) başladı.
- إِذَا أَخَذْتَ فِي الْكِتَابَةِ أَوِ الْقِرَاءَةِ فَحَاوِلِ التَّرْكِيزَ.
  Okumaya veya yazmaya başladığında yoğunlaşmaya çalış.
- أَخَذَ الزَّوْجَانِ فِي شَكْوَى بَعْضِهِمَا بَعْضًا.
  Karı koca birbirinden yakınmaya başladı.
- عِنْدَمَا أَخَذْتُ فِي التَّجَوُّلِ فُوجِئْتُ تَمَامًا بِمَا رَأَيْتُ.
  Dolaşmaya başlayınca gördüklerim karşısında şok oldum.
- كُلَّمَا أَخَذْتُ فِي كِتَابَةِ شَيْءٍ بَدَأْتُ بِجُمْلَةٍ رَائِعَةٍ.
  Her yazmaya başladığımda harika bir cümleyle başladım.
- أَخَذَ الْأُسْتَاذُ فِي تَعْدَادِ فَوَائِدِ الرِّيَاضَةِ.
  Hoca, sporun yararlarını saymaya başladı.
- إِذَا أَخَذْنَا فِي حَفْرِ أَسَاسِ الْبِنَاءِ تَرَاءَتْ لَنَا جُدْرَانٌ قَدِيمَةٌ.
  Binanın temelini kazmaya başladığımızda eski duvarlar göründü.
- إِنَّ الْمَحَاصِيلَ أَخَذَتْ فِي الْانْخِفَاضِ بِسَبَبِ الْجَفَافِ.
  Kuraklık sebebiyle mahsüller azalmaya başladı.

أَخَّرَ يُؤَخِّرُ تَأْخِيرًا + إِلَى

(bş'in zamanını) ...-e kadar geciktirmek, ertelemek, ötelemek, ileriye atmak

- لَا تُؤَخِّرْ عَمَلَ الْيَوْمِ إِلَى الْغَدِ!
  Bugünün işini yarına bırakma!
- أَنْصَحُكَ أَلَّا تُؤَخِّرِي دَفْعَ الدُّيُونِ إِلَى الْغَدِ!
  Borçlarını ödemeyi yarına ertelememeni tavsiye ederim!
- أُحِبُّ أَنْ أُؤَخِّرَ الْمَهَامَّ الْمُزْعِجَةَ إِلَى وَقْتٍ آخَرَ!
  Sıkıcı görevleri başka bir zamana ertelemeyi severim.
- عَلَيْنَا أَلَّا نُؤَخِّرَ مَوْعِدَ الْاجْتِمَاعِ إِلَى يَوْمٍ آخَرَ.
  Toplantı vaktini bir başka güne ertelememeliyiz.
- نَحْنُ لَا نَرْغَبُ فِي أَنْ نُؤَخِّرَ الْوَاجِبَ إِلَى غَيْرِ وَقْتِهِ.
  Ödevi, başka zamana ötelemek istemiyoruz.
- بَعْضُ الشَّبَابِ يُؤَخِّرُونَ الزَّوَاجَ إِلَى انْتِهَاءِ الدِّرَاسَةِ.
  Bazı gençler evliliği tahsil sonuna erteliyorlar.
- اَلْمُسْلِمُ لَا يُؤَخِّرُ الْخَيْرَ وَالطَّاعَةَ إِلَى سِنِّ الْكِبَرِ.
  Müslüman iyiliği ve taati yaşlılık zamanına bırakmaz.
- يَا نَاسُ! لَا تُؤَخِّرُوا التَّوْبَةَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ!
  Ey insanlar! Tövbeyi kıyamet gününe ötelemeyiniz!
- لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ.
  (Savaşta ölmekten korkanlar) Allahım! Bizim ölümümüzü başka yakın bir zamana erteleseydin ya! derler. (Ayet)

أَخَّرَ fiili, لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

أَخْرَجَ يُخْرِجُ إِخْرَاجًا — **مِنْ** — (bş'i veya b'ni, bş'den veya by'den) çıkarmak

- أَخْرَجْتُ مِنْدِيلًا مِنْ حَقِيبَتِي وَمَسَحْتُ بِهِ جَبِينِي.
  Çantamdan bir mendil çıkarıp onunla alnımı sildim.
- أَخْرَجَ اللهُ آدَمَ وَحَوَّاءَ مِنَ الْجَنَّةِ.
  Allah, Hz. Âdem'i ve Havva'yı Cennet'ten çıkardı.
- أَخْرِجُوا أَيْدِيَكُمْ مِنْ جُيُوبِكُمْ أَمَامَ الْكِبَارِ!
  Büyüklerin huzurunda ellerinizi ceplerinizden çıkarın!
- أَخْرَجَ الْمُدِيرُ جَمِيعَ الطُّلَّابِ مِنَ الْفُصُولِ.
  Müdür bütün öğrencileri sınıflardan dışarı çıkardı.
- أَخْرَجَنَا الْأُسْتَاذُ مِنَ الْفَصْلِ دُونَ سَابِقِ إِنْذَارٍ.
  Hoca, öncesinde bir uyarı yapmadan bizi sınıftan çıkardı.
- أَخْرَجَ رِجَالُ الْإِطْفَاءِ جُثَّةً مِنْ تَحْتِ الْأَنْقَاضِ أَمْسِ.
  İtfaiyeciler dün enkaz altından bir ceset çıkardı.
- بَعْدَ قَلِيلٍ، اَلطَّبَّاخُ سَيُخْرِجُ الْفَرُّوجَ مِنَ الْفُرْنِ.
  Aşçı biraz sonra pilici fırından çıkaracak.
- أَخْرَجَتِ الْعَجُوزُ النُّقُودَ مِنْ صُرَّتِهَا وَعَدَّتْهَا.
  Yaşlı kadın, kesesinden paraları çıkarıp saydı.
- هَيَّا، أَخْرِجُوا الْأَقْلَامَ وَالْأَوْرَاقَ مِنَ الْحَقَائِبِ، سَأَمْتَحِنُكُمْ!
  Haydi, çantalarınızdan kalem kağıt çıkarın, sınav yapacağım.
- أَمَامَ الْجَمِيعِ أَخْرَجَ الضَّابِطُ مِنْ جَيْبِهِ مُسَدَّسًا فَأَطْلَقَ.
  Polis herkesin gözü önünde cebinden bir tabanca çıkarıp ateş etti.

أَخْفَقَ يُخْفِقُ إِخْفَاقًا — **فِي** — (bş'de) başarısız olmak, muvaffak olamamak; (ticarette) iflas etmek, kaybetmek

BAKINIZ

فَشِلَ يَفْشَلُ فَشَلًا — **فِي** — (bş'de) başarısız olmak, muvaffak olamamak; (ticarette) iflas etmek, kaybetmek

أَدْلَى يُدْلِي إِدْلَاءً

بِ

(görüş / ifade / oy / beyanat / demeç / açıklama / delil vb.ni) takdim etmek, sunmak, vermek, deklare etmek, açıklamak

- رَئِيسُ الْجُمْهُورِيَّةِ سَيُدْلِي بِالْبَيَانِ بَعْدَ قَلِيلٍ.
  Cumhurbaşkanı az sonra açıklamada bulunacak.
- سَنُدْلِي بِتَصْرِيحٍ صَحَفِيٍّ فِي أَقْرَبِ وَقْتٍ.
  En kısa zamanda bir basın açıklaması yapacağız.
- مَثَلَ الشَّاهِدُ بَيْنَ يَدَيِ الْقَاضِي لِيُدْلِيَ بِالْحَقِيقَةِ.
  Tanık, gerçeği ifade etmek üzere hâkim huzuruna çıktı.
- اَلنَّاخِبُونَ أَدْلَوْا بِأَصْوَاتِهِمْ صَبَاحًا مُبَكِّرًا.
  Seçmenler oylarını sabah erkenden kullandılar.
- أَدْلَى الْمُرَشَّحُ بِشَهَادَتِهِ الْمَدْرَسِيَّةِ فِي وَقْتِهَا.
  Aday okul diplomasını zamanında takdim etti.
- يَا شَاهِدُ! لِمَ أَدْلَيْتَ بِإِفَادَةٍ كَاذِبَةٍ؟!
  Tanık! Neden yalan ifade verdin?!
- لَمْ يُدْلِ الْمُتَّهَمُ بِحُجَجِهِ بَعْدُ.
  Sanık henüz delillerini ortaya koymadı.
- مُرَشَّحُو الرِّئَاسَةِ سَيُدْلُونَ بِأَصْوَاتِهِمْ غَدًا.
  Başkan adayları yarın oylarını kullanacaklar.
- أَدْلُوا بِشَهَادَاتِكُمْ حَوْلَ مَا حَدَثَ!
  Olanlarla ilgili belgelerinizi sununuz!

أَخْلَصَ يُخْلِصُ إِخْلَاصًا

فِي

(bş'de) dürüst ve samimi olmak, (bş'i) ihlâs ve samimiyetle gerçekleştirmek

- أَخْلَصَ الْعَبْدُ فِي طَاعَةِ اللهِ.
  Kul, Allah'a olan itaatini samimiyetle gerçekleştirdi.
- أَخْلِصْ فِي عَمَلِكَ يُحْبِبْكَ اللهُ.
  İşinde dürüst ol ki Allah da seni sevsin.
- مِنْ عَادَاتِهِ أَنْ يُخْلِصَ فِي كُلِّ عَمَلٍ يَقُومُ بِهِ.
  Sarıldığı her işi ihlâsla yapması onun alışkanlıklarındandır.
- اَلْمُجَاهِدُونَ يُخْلِصُونَ فِي جِهَادِهِمْ ضِدَّ أَعْدَائِهِمْ.
  Mücahitler düşmanlarına karşı olan cihatlarında ihlaslı.
- فِي رَأْيِي، بِلَالٌ لَمْ يَكُنْ يُخْلِصُ فِي نَصِيحَتِهِ.
  Bence Bilal, öğüdünde içten değildi.
- مَنْ أَخْلَصَ فِي نَقْدِهِ ظَهَرَ إِخْلَاصُهُ فِي عَمَلِهِ.
  Eleştirisinde samimi olanın samimiyeti işine yansır.
- إِذَا أَخْلَصْتَ فِي عَمَلِكَ انْتَفَعَ مِنْهُ النَّاسُ.
  İşinde dürüst olursan insanlar bundan istifade eder.
- اَلَّذِينَ يُخْلِصُونَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ يُوَفَّقُونَ.
  İlim talebinde samimi olanlar başarıya ulaşır.
- مَنْ يُخْلِصْ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ يُكَافِئْهُ اللهُ.
  Kim ibadetini ihlas ile yaparsa Allah ona mükafatını verir.
- أَخْلِصُوا فِي الطَّلَبِ حَتَّى تَظْهَرَ آثَارُ الْعِلْمِ عَلَيْكُمْ!
  Talebinizde samimi olun ki ilmin tesiri üzerinizde görünsün!

أَدَّى يُؤَدِّي أَدَاءً - تَأْدِيَةً

(bş'e) neden / sebep olmak, yol açmak, sevk etmek, götürmek; (bş'i b'ne) vermek, teslim etmek

إِلَى

- اَلْعَادَاتُ السَّيِّئَةُ لِلْأَكْلِ تُؤَدِّي إِلَى زِيَادَةِ الْوَزْنِ وَالسِّمْنَةِ.
Kötü yeme alışkanlıkları kilo almaya ve şişmanlığa yol açıyor.
- يُمْكِنُ أَنْ يُؤَدِّيَ هٰذَا الْعَمَلُ إِلَى نَتَائِجَ وَخِيمَةٍ.
Bu iş vahim sonuçlara yol açabilir.
- كُلُّ الطُّرُقِ تُؤَدِّي إِلَى رُومَا.
Bütün yollar Roma'ya çıkar.
- إِنَّ الْغَفْلَةَ تُؤَدِّي إِلَى الْهَلَاكِ الْمُحَقَّقِ.
Gaflet insanı kesin mahvoluşa götürür.
- اَلْمُخَدِّرَاتُ تُؤَدِّي الشَّبَابَ إِلَى الْهَلَاكِ.
Uyuşturucular gençleri helâke sürüklüyor.
- سِيَاسَةُ الْعُنْفِ أَدَّتْ إِلَى مَزِيدٍ مِنَ التَّعْقِيدَاتِ.
Şiddet politikası işleri daha da içinden çıkılmaz bir hale soktu.
- بَعْضُ الْأَمْرَاضِ كَالسَّرَطَانِ قَدْ تُؤَدِّي إِلَى الْوَفَاةِ.
Kanser gibi bazı hastalıklar ölüme götürebilir.
- اَلْاِكْتِئَابُ الْمُفْرِطُ أَدَّى بِي إِلَى الْعُزْلَةِ.
Aşırı keder beni yalnızlığa itti.
- عَلَيْنَا أَنْ نُؤَدِّيَ الْأَمَانَاتِ إِلَى أَصْحَابِهَا.
Emanetleri sahiplerine vermemiz gerekir.
- أَدِّ الْأَمَانَةَ إِلَى مَنِ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ.
Emaneti sana verene teslim et, sana ihanet edene ise sen ihanette bulunma! (Hadis)

أَدْمَنَ يُدْمِنُ إِدْمَانًا

(bş'e) alışmak, (bş'in) düşkünü tiryakisi / bağımlısı / müptelası olmak

عَلَى

- مُعْظَمُ شَبَابِنَا الْيَوْمَ أَدْمَنُوا عَلَى التَّدْخِينِ.
Günümüz gençlerinin bir çoğu sigara müptelasıdır.
- لَقَدْ مَنَعَنَا كِبَارُنَا مِنْ أَنْ نُدْمِنَ عَلَى شُرْبِ الْخَمْرِ.
Büyüklerimiz bizi içki içme alışkanlığından men etmişlerdir.
- اَلْأَوْلَادُ أَدْمَنُوا عَلَى الْإِنْتِرْنَتِ وَالْأَلْعَابِ الْإِلِكْتِرُونِيَّةِ.
Çocuklar internete ve bilgisayar oyunlarına bağımlı oldu.
- لِمَ لَا تُدْمِنُونَ عَلَى تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ كُلَّ يَوْمٍ؟
Hergün Kuran okumayı neden alışkanlık edinmiyorsunuz?
- كُنَّا قَدْ أَدْمَنَّا عَلَى السَّهَرَاتِ مَعَ الْأَصْدِقَاءِ.
Arkadaşlarla gece sabahlamaya alışmış idik.
- اَلْجِيلُ الْجَدِيدُ يُدْمِنُ عَلَى مُشَاهَدَةِ الْأَفْلَامِ الْغَرَامِيَّةِ.
Yeni nesil, aşk filmleri izlemeye düşkün.
- كَانَ الْعَالِمُ قَدْ أَدْمَنَ عَلَى إِقْرَاءِ نَفْسِ الْكِتَابِ لِطُلَّابِهِ.
Âlim, öğrencilerine aynı kitabı okutmaya alışmıştı.
- اَلَّذِي يَفْعَلُ الذُّنُوبَ الْعِظَامَ يُدْمِنُ عَلَى الصَّغَائِرِ.
Büyük günah işleyen kişi, küçük günahların tiryakisi olur.
- أَنْصَحُكِ أَلَّا تُدْمِنِي عَلَى الْأَدْوِيَةِ لِتُخَفِّفِي الْأَلَمَ.
Ağrıyı azaltmak için ilaç kullanımına alışmamanı öneririm.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَذِنَ يَأْذَنُ إِذْنًا

لِ + بِ

(b'ne) bir hususta izin vermek, müsaade etmek, göz yummak

- أَذِنَ الرَّسُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ بِالْهِجْرَةِ.
  Allah'ın rasûlü, müminlerin hicret etmesine izin verdi.
- لِمَ لَمْ تَأْذَنْ لَهُ بِالذَّهَابِ؟
  Neden gitmesine izin vermedin?
- أَذِنَ لَنَا الْحَارِسُ بِدُخُولِ الْمَبْنَى.
  Bekçi binaya girmemize müsaade etti.
- أَذِنَ الْأُسْتَاذُ لِلطَّالِبِ بِالتَّغَيُّبِ.
  Öğretmen, öğrencinin derse gelmemesine göz yumdu.
- أَذِنَ الطَّبِيبُ لِلْمَرِيضِ بِأَكْلِ الْقَلِيلِ مِنَ اللَّحْمِ.
  Doktor hastaya az miktarda et yeme izni verdi.
- لِمَ لَمْ تَأْذَنَا لِي بِإِلْقَاءِ الْمُحَاضَرَةِ فِي دَوْرَتِكُمْ؟!
  Neden kursunuzda ders vermeme müsaade etmediniz?!
- اَلصِّينُ لَمْ تَأْذَنْ لِلنُّوَّابِ الْهُولَنْدِيِّينَ بِزِيَارَتِهَا.
  Çin, Hollandalı milletvekillerinin ziyaretine izin vermedi.
- اَلْقَرَاصِنَةُ لَمْ يَأْذَنُوا لِلْمُسَافِرِينَ بِمُغَادَرَةِ الطَّائِرَةِ.
  Korsanlar yolcuların uçağı terk etmesine izin vermedi.

أَذِنَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde بِ yerine فِي getirilmesi de mümkündür.

أَذْهَبَ يُذْهِبُ إِذْهَابًا

عَنْ

(b'nden veya bş'den, bş'i) gidermek, götürmek, yok etmek, izale etmek, uzaklaştırmak, defetmek, ortadan kaldırmak

- لَقَدْ أَذْهَبَ اللهُ الرِّجْسَ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ.
  Allah müminlerden pisliği gidermiştir.
- هٰذِهِ الْمُشْكِلَةُ قَدْ تُذْهِبُ عَنْكَ النَّوْمَ.
  Bu problem senin uykunu kaçırabilir.
- نَصَائِحُ أَبِي قَدْ أَذْهَبَتْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْغَمَّ.
  Babamın öğütleri üzüntü ve kederimi alıp götürdü.
- اَلْغَارَاتُ الْجَوِّيَّةُ أَذْهَبَتْ عَنِ الْكَثِيرِ فَرْحَةَ رَمَضَانَ.
  Hava saldırıları çoğu kimsenin Ramazan sevincini yok etti.
- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ.
  Bizden hüznü gideren Allah'a hamdü senalar olsun. (Ayet).
- اَللّٰهُمَّ أَصْلِحْ لَنَا الْقُلُوبَ وَأَذْهِبْ عَنَّا الْعُيُوبَ.
  Allahım kalplerimizi ıslah et, bizden kusurları gider.
- هٰذَا الْمَشْرُوبُ قَدْ يُذْهِبُ الْبَلْغَمَ عَنِ الْحُلْقُومِ.
  Bu içecek boğazdan balgamı söküp atabilir.
- نَسْأَلُ اللهَ أَنْ يُذْهِبَ عَنَّا الْبَأْسَ وَالْفَقْرَ.
  Allah'tan sefalet ve yoksulluğu bizden uzak etmesini diliyoruz.
- أَنْتُمْ فِعْلًا أَذْهَبْتُمْ عَنْ عُقُولِ مُتَابِعِيكُمُ التَّوَتُّرَ وَالْقَلَقَ.
  Gerçekten de takipçilerinizin zihninden gerilimi ve kaygıyı giderdiniz.

اِرْتَحَلَ يَرْتَحِلُ اِرْتِحَالًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) gitmek, göç etmek; taşınmak, gidip yerleşmek; öbür âleme irtihal etmek, rahmetli olmak

- اَلْبَدْوُ يَرْتَحِلُونَ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرَ.
  Bedeviler bir yerden başka bir yere göç ederler.
- تِلْكَ الْأُسْرَةُ ارْتَحَلَتْ مِنَ الْقَرْيَةِ إِلَى الْعَاصِمَةِ.
  O aile köyden ayrılıp başkente göç etti.
- اَلْحَجِيجُ قَدِ ارْتَحَلُوا مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ بِالْأَمْسِ.
  Hacılar dün Mekke'den Medine'ye gittiler.
- اِرْتَحَلَ اللَّاجِؤُونَ مِنْ أَوْطَانِهِمُ الْأَصْلِيَّةِ إِلَى الْخَارِجِ.
  Mülteciler ana vatanlarından yurt dışına göç ettiler.
- قَدْ يَرْتَحِلُ الْعُلَمَاءُ مِنْ بِلَادِهِمْ إِلَى الدُّوَلِ الْمُتَقَدِّمَةِ.
  Bazen bilim adamları kendi ülkelerinden gelişmiş ülkelere göç ederler.
- اِرْتَحَلَ جَدِّي مِنْ هٰذَا الْعَالَمِ إِلَى رَحْمَةِ اللهِ قَبْلَ شَهْرٍ.
  Dedem bir ay önce bu dünyadan ilahi Rahmete kavuştu.
- اِرْتَحَلَ زَعِيمُ حِزْبِ الْمُعَارَضَةِ مِنْ بِلَادِهِ مُرْغَمًا.
  Muhalefet partisinin lideri, ülkesinden cebren göç etti.
- لَنْ نَرْتَحِلَ أَبَدًا مِنْ وَطَنِنَا إِلَى أَيِّ بَلَدٍ آخَرَ.
  Kendi yurdumuzdan başka bir ülkeye asla gitmeyeceğiz!

اِرْتَحَلَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı verir. mümkündür.

اِرْتَبَطَ يَرْتَبِطُ اِرْتِبَاطًا

بِ

(bş'le) ilişkili / bağlantılı / alakalı / irtibatlı olmak; (bş'e) bağlı, sadık olmak

- اَلْعِظَامُ تَرْتَبِطُ بِالْمَفَاصِلِ.
  Kemikler mafsallar yardımıyla birbirine bağlıdır.
- مُسْتَوَى الْمَعِيشَةِ يَرْتَبِطُ بِالْإِنْتَاجِ.
  Yaşam standardı üretimle alakalı bir husustur.
- اَلصِّحَّةُ تَرْتَبِطُ بِأُسْلُوبِ الْحَيَاةِ فِي الصِّغَرِ.
  Sağlık, küçük yaşlarda (kazanılan) yaşam biçimiyle alakalıdır.
- اَلْاِضْطِرَابَاتُ النَّفْسِيَّةُ قَدْ تَرْتَبِطُ بِالْعُنْفِ الْمَنْزِلِيِّ.
  Psikolojik sorunlar ev içi şiddetle bağlantılı olabilir.
- يَرْتَبِطُ الْقَرَوِيُّ بِقَرْيَتِهِ.
  Köylü köyüne bağlı olur (köyünden kopamaz).
- لَقَدِ ارْتَبَطْتُ بِالْمِلَاحَةِ مُنْذُ شَبَابِي.
  Gençliğimden beri denizcilikle irtibatım var.
- أَخِي لَمْ يَكُنْ يَرْتَبِطُ بِعَمَلٍ سَابِقٍ.
  Kardeşimin daha önce bir işi yoktu (işle bağlantılı değildi).
- لَقَدِ ارْتَبَطَ أَحْمَدُ بِكَلَامِهِ وَبِقَسَمِهِ.
  Ahmet sözüne ve yeminine bağlı kaldı.

اِرْتَبَطَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra مَعَ zarfı ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde بِ yerine مَعَ getirilmesi de mümkündür.

اِرْتَمَى يَرْتَمِي اِرْتِمَاءً

عَلَى

(by'e veya bş'in üzerine) düşmek, atılmak, kendini bırakmak; yere yığılıp kalmak

- عَثَرَتْ رِجْلُهُ فِي حَجَرٍ فَارْتَمَى عَلَى الْأَرْضِ.
  Ayağı bir taşa takılıp yere kapaklandı.
- اِرْتَمَيْتُ عَلَى السَّرِيرِ مِنْ شِدَّةِ التَّعَبِ وَالْإِرْهَاقِ.
  Aşırı yorgunluk ve bitkinlikten yatağa yığılıp kaldım.
- اِرْتَمَى الْعَامِلُ عَلَى الْأَرْضِ مَنْهُوكَ الْقُوَى.
  İşçi bitkin (enerjisi tükenmiş) vaziyette yere yığıldı.
- اِرْتَمَى الْغُلَامُ عَلَى قَدَمَيِ السُّلْطَانِ لِيَسْتَرْضِيَهُ.
  Köle, gönlünü almak için sultanın ayaklarına kapandı.
- بِمُجَرَّدِ مَا رَأَوُا الْبُحَيْرَةَ اِرْتَمَوْا عَلَى مِيَاهِهَا الْبَارِدَةِ.
  Gölü görür görmez kendilerini onun serin sularına bıraktılar.
- اَلْأَطْفَالُ يَرْتَمُونَ عَلَى الطَّرِيقِ وَيَتَظَاهَرُونَ بِالْمَوْتِ.
  Çocuklar yolun ortasına yatıp ölü taklidi yapıyorlar.
- اِرْتَمَى الزُّوَّارُ عَلَى الرِّمَالِ الْحَارَّةِ يَتَشَمَّسُونَ.
  Turistler güneşlenmek üzere kendilerini sıcak kumların üzerine bıraktı.
- اِرْتَمَى الْفَارِسُ عَلَى ضَفَّةِ النَّهْرِ وَأَخَذَ يَنْهَلُ مِنْهُ لِشِدَّةِ عَطَشِهِ.
  Atlı, nehrin kenarına atlayarak şiddetli susuzluk sebebiyle doyasıya su içmeye başladı.

اِرْتَمَى fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra فَوْقَ zarfı ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

اِرْتَكَزَ يَرْتَكِزُ اِرْتِكَازًا

عَلَى

(belirli bir temel üzerine) kurulmuş olmak, oturmak, esas almak, (bş'in üzerine) dayanmak, yaslanmak, abanmak

- كَانَتِ الْقُبَّةُ الْوَاسِعَةُ تَرْتَكِزُ عَلَى أَرْبَعَةِ جُدْرَانٍ.
  Genişçe kubbe dört duvar üzerine oturuyordu.
- هٰذَا الرَّأْيُ لَا يَرْتَكِزُ عَلَى أَسَاسٍ صَحِيحٍ.
  Bu görüş sağlam bir temele dayanmıyor.
- مَا ضَاعَ مَطْلَبٌ يَرْتَكِزُ عَلَى الْعَدْلِ.
  Adalet üzerine inşa edilmiş olan bir talep boşa çıkmaz.
- هُنَاكَ عَادَاتٌ كَثِيرَةٌ لَا تَرْتَكِزُ عَلَى أَسَاسٍ عِلْمِيٍّ.
  İlmi bir temele dayanmayan pek çok gelenek vardır.
- اَلْإِسْلَامُ يَرْتَكِزُ عَلَى خَمْسَةِ أَرْكَانٍ وَاجِبَةٍ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.
  İslam, her müslümana farz olan beş esas üzerine oturur.
- اِدِّعَاءَاتُ الْمَحْكَمَةِ تَرْتَكِزُ عَلَى دَعَائِمَ مَتِينَةٍ.
  Mahkemenin iddiaları sağlam mesnetlere dayanıyor.
- اِسْتِنْتَاجَاتُهُمْ لَا تَرْتَكِزُ عَلَى أَيِّ مَنْطِقٍ.
  Çıkardıkları sonuçlar hiçbir mantığa dayanmıyor.
- كَشَرِكَةٍ، نَحْنُ نَرْتَكِزُ عَلَى جَوْدَةِ مُنْتَجَاتِنَا.
  Şirket olarak, ürünlerimizin kalitesi üzerinde duruyoruz.
- لَقَدِ ارْتَكَزَ الشَّيْخُ عَلَى عَصَاهُ.
  Yaşlı adam bastonunun üzerine dayanmıştı (abanmıştı).

أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالًا

إِلَى

(bş'i veya b'ni by'e) yollamak, göndermek

- أَرْسَلْتُ رِسَالَةً مُسْتَعْجَلَةً إِلَى صَدِيقٍ قَدِيمٍ لِي.
  Eski bir dostuma acil bir mektup gönderdim.
- أَرْسَلْتُ إِلَيْكَ بَرِيدًا إِلِكْتُرُونِيًّا.
  Sana elektronik posta (e-mail) gönderdim.
- أَرْسَلَتِ الشَّمْسُ أَشِعَّتَهَا الْحَارَّةَ إِلَى الْأَرْضِ.
  Güneş, kızgın ışınlarını yeryüzüne gönderdi.
- أَرْسَلُونِي إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَأَنَا فِي الْخَامِسَةِ مِنْ عُمْرِي.
  Daha beş yaşındayken beni okula gönderdiler.
- أَرْسَلْنَا الْخَدَّامَ إِلَى السُّوقِ لِقَضَاءِ بَعْضِ الْأَغْرَاضِ.
  Uşağı, bazı gereksinimleri temin etmesi için çarşıya yolladık.
- أَرْسَلَتِ الْحُكُومَةُ جَوَاسِيسَ مَاهِرِينَ إِلَى الْمِنْطَقَةِ.
  Devlet, bölgeye uzman ajanlar gönderdi.
- حَاوَلَ الرُّبَّانُ أَنْ يُرْسِلَ إِشَارَةَ اسْتِغَاثَةٍ إِلَى كُلِّ اتِّجَاهٍ.
  Kaptan her yöne S.O.S. göndermeye çalıştı.
- أَرْسَلَ اللهُ إِلَى النَّاسِ رُسُلًا يَهْدُونَهُمْ إِلَى الْحَقِّ.
  Allah, kendilerini hakka kılavuzlaması için insanlara peygamberler göndermiştir.
- أُرْسِلَ كُلُّ رَسُولٍ إِلَى قَوْمِهِ بِلِسَانِهِمْ .
  Her peygamber kendi kavmine onların diliyle gönderilmiştir.

أَرْسَلَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

أَرْشَدَ يُرْشِدُ إِرْشَادًا

إِلَى

(b'ne) yol göstermek, rehberlik etmek; ulaştırmak; doğru yolu göstermek, irşat etmek

- أَرْشَدَ صَالِحٌ النَّاسَ إِلَى طَرِيقِ الْخَيْرِ.
  Salih insanlara iyiliği gösterdi.
- أَرْشَدَنَا الشَّيْخُ الْعَجُوزُ إِلَى الصَّوَابِ.
  Yaşlı adam bize doğru olanı gösterdi.
- اَلْمَنَارُ يُرْشِدُ السُّفُنَ إِلَى الْمَوَانِئِ.
  Deniz feneri gemilere limanların bulunduğu yeri gösterir.
- أَرْشَدْتُ سَائِحًا أَجْنَبِيًّا إِلَى الطَّرِيقِ الصَّحِيحِ.
  Yabancı bir turiste doğru yolu gösterdim.
- يُرْشِدُ الْأَنْبِيَاءُ قَوْمَهُمْ إِلَى الصَّوَابِ.
  Peygamberler, kavimlerine doğruyu gösterirler.
- اَلْمُسْلِمُ يُرْشِدُ أَخَاهُ إِلَى مَا فِيهِ الْخَيْرُ.
  Müslüman, kardeşini hayırlı olan şeye yönlendirir.
- هَلَّا تُرْشِدُونَ شَبَابَ الْأُمَّةِ إِلَى سَبِيلِ عِزِّهَا وَرِفْعَتِهَا!
  Ümmetin gençliğine izzet ve yücelik yolunu gösterseniz ya!
- أَرْشِدْنَا يَا رَبُّ إِلَى الْحَقِّ وَالْهُدَى!
  Ya Rab, bizleri hakka ve hidayete yönlendir!
- أَرْشَدَنَا اللهُ إِلَى الْخَيْرِ دَائِمًا.
  Allah bizleri daima hayra ulaştırsın.

أَرْشَدَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra عَلَى ve لِ harf-i cerleri ile de aynı anlamı ifade eder.

أَزَالَ
يُزِيلُ
إِزَالَةً

مِنْ

(bş'i, bş'den) gidermek, götürmek, izale etmek, uzaklaştırmak, defetmek, ortadan kaldırmak

- أَزَالَ الْأَطْفَالُ الْحَوَاجِزَ مِنْ وَسَطِ الطَّرِيقِ.
  Çocuklar engelleri yolun ortasından kaldırdı.
- عُمَّالُ النَّظَافَةِ يُزِيلُونَ الْقُمَامَاتِ مِنَ الشَّارِعِ الْكَبِيرِ.
  Temizlik işçileri çöpleri ana caddeden kaldırıyor.
- تُزَالُ الْبُقَعُ مِنَ الثِّيَابِ بِمَوَادَّ كِيمْيَائِيَّةٍ خَاصَّةٍ.
  Lekeler elbiselerden özel kimyevi maddelerle çıkartılır.
- أَزَالَ الْمُدِيرُ الْمُوَظَّفَ النَّوَّامَ مِنْ وَظِيفَتِهِ.
  Müdür, uykucu çalışanı görevinden aldı.
- عَلَيْنَا أَنْ نُزِيلَ مِنَ الْوُرُودِ أَوْرَاقَهَا الذَّابِلَةَ.
  Güllerin solmuş olan yapraklarını temizlememiz gerekiyor.
- هٰذَا الْمَشْرُوبُ يُزِيلُ الْبَلْغَمَ مِنَ الْحُلْقُومِ.
  Bu içecek boğazdan balgamı söküp atıyor.
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ تُزِيلَ الشُّكُوكَ مِنْ ذِهْنِهِ.
  Onun zihninden şüpheleri kaldırman çok zor.
- كُلَّ رَبِيعٍ، يُزِيلُ الْفَلَّاحُ مِنَ الْحَقْلِ النَّبَاتَاتِ الضَّارَّةَ.
  Çiftçi her baharda zararlı otları tarladan temizler.

أَزَالَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine عَنْ getirilmesi de mümkündür.

أَرْغَمَ
يُرْغِمُ
إِرْغَامًا

عَلَى

(b'ni bş'e) zorlamak, mecbur bırakmak, dayatmak, (bş'i) zorla ve baskıyla yaptırtmak

BAKINIZ

أَجْبَرَ
يُجْبِرُ
إِجْبَارًا

عَلَى

(b'ni bş'e) zorlamak, mecbur bırakmak, dayatmak, (bş'i) zorla ve baskıyla yaptırtmak

اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا مِنْ

(b'nden) izin istemek, müsâade almak

- اِسْتَأْذَنَ الطَّالِبُ مِنْ أُسْتَاذِهِ وَخَرَجَ.
  Öğrenci, hocasından izin istedi ve çıktı.
- اِسْتَأْذَنَ الزَّائِرُ مِنَ الرَّئِيسِ قَبْلَ دُخُولِ مَكْتَبِهِ.
  Ziyaretçi, ofisine girmeden önce başkandan izin istedi.
- اِسْتَأْذَنَّا مِنْهُ لِنَسْتَعِيرَ الْكِتَابَ لِمُدَّةِ أُسْبُوعٍ.
  Kitabı bir haftalığına ödünç almak için ondan izin istedik.
- اِسْتَأْذَنَ الْمَدْعُوُّونَ مِنْ صَاحِبِ الْبَيْتِ وَانْصَرَفُوا.
  Davetliler, ev sahibinden izin isteyip ayrıldılar.
- اِسْتَأْذَنْتُ مِنْ رَجُلٍ لَا أَعْرِفُهُ وَاسْتَخْدَمْتُ جَوَّالَهُ.
  Tanımadığım birinden izin isteyip cep telefonunu kullandım.
- إِذَا اسْتَأْذَنْتَ مِنْ أَبِيكَ أَذِنَ لَكَ لِتُشَاهِدَ الْمُبَارَاةَ.
  Babandan izin istesen maçı izlemen için sana izin verir.
- وَاحِدٌ مِنَ الْمَدْعُوِّينَ اسْتَأْذَنَ مِنَ الْجُمْهُورِ فِي الْكَلَامِ.
  Davetlilerden birisi konuşmak için kalabalıktan izin istedi.
- حَبَّذَا لَوِ اسْتَأْذَنْتُمْ مِنَ الْمُؤَلِّفِ لِتَتَحَدَّثُوا مَعَهُ.
  Yazarla konuşmak için kendisinden izin isteseniz ne iyi olur!
- اِسْتَأْذِنْ يَا هِشَامُ مِنْ وَالِدَيْكَ لِتَسْهَرَ مَعَ رُفَقَائِكَ.
  Hişam, geceyi arkadaşlarınla geçirmek için ebeveynlerinden izin iste.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَسَاءَ يُسِيءُ إِسَاءَةً إِلَى

(b'ne) kötü davranmak, kötülük yapmak, zarar vermek

- لَقَدْ أَسَاؤُوا إِلَيْنَا إِسَاءَةً كَبِيرَةً.
  Bize çok büyük kötülük yaptılar.
- مَاذَا فَعَلْتُ بِكَ؟ هَلْ أَسَأْتُ إِلَيْكَ؟!
  Sana ne yaptım ben? Kötülük mü ettim?!
- غَفَرَ أَخِي لِمَنْ أَسَاءَ إِلَيْهِ.
  Kardeşim kendisine kötülük edeni affetti.
- أَسَاءَ إِبْرَاهِيمُ إِلَى جَارِهِ إِسَاءَةً غَيْرَ مُتَوَقَّعَةٍ.
  İbrahim komşusuna beklenmedik biçimde kötülük yaptı.
- أَسَاءَ زَيْدٌ إِلَيَّ عَلَى الرَّغْمِ مِنْ إِحْسَانِي إِلَيْهِ.
  Zeyd, iyiliğime rağmen bana kötülükte bulundu.
- لَا تُسِئْ إِلَى مَنْ أَحْسَنَ إِلَيْكَ!
  Sana iyilik edene kötülük yapma!
- كَيْفَ تُحْسِنُ إِلَى مَنْ يُسِيءُ إِلَيْكَ؟!
  Sana kötülük edene nasıl olur da iyilik yaparsın?!
- لَنْ أَفْعَلَ مَا يُسِيءُ إِلَيْكَ أَبَدًا!
  Sana zarar verecek bir şeyi asla yapmayacağım!
- لَمْ يَصْدُرْ عَنِّي كَلَامٌ يُسِيءُ إِلَيْهِ.
  Benden ona zarar verecek bir söz çıkmamıştır.
- بِذَاكَ السُّلُوكِ، هٰؤُلَاءِ الشَّبَابُ يُسِيؤُونَ إِلَى أَنْفُسِهِمْ.
  O davranışla, bu gençler kendilerine zarar veriyor.

اِسْتَثْنَى يَسْتَثْنِي اِسْتِثْنَاءً

مِنْ

(b'şi bş'den) istisna etmek, hariç / dışında / ayrı tutmak, çıkarmak; muaf tutmak, muaf saymak, kayırmak

- اِسْتَثْنَيْتُ مِنْ قَائِمَةِ الدَّعْوَةِ رَجُلَيْنِ ثَقِيلَيْنِ.
  İki sevimsiz adamı davetli listesinden çıkardım.
- أَنَا أَسْتَثْنِيكُمَا مِنَ الرِّفَاقِ الْآخَرِينَ.
  Siz ikinizi diğer arkadaşlardan ayrı tutuyorum.
- بَلَدِيَّتُنَا لَا تَسْتَثْنِي أَحَدًا مِنْ خَيْرَاتِهَا.
  Belediyemiz hiç kimseyi imkânlarından mahrum etmez.
- اَلسِّيَاسَةُ الْعَادِلَةُ لَا تَسْتَثْنِي أَحَدًا مِنْ أَبْنَاءِ الْبِلَادِ.
  Âdil siyaset, vatan evlatlarından hiç kimseyi kayırmaz.
- اِسْتَثْنَوْا وَكِيلَيِ الْمُدِيرِ مِنَ التَّفْتِيشِ.
  İki müdür yardımcısını denetimden muaf tuttular.
- اِسْتَثْنَيْنَا مُرَشَّحَكُمْ مِنَ الْقَائِمَةِ لِأَسْبَابٍ مُهِمَّةٍ.
  Adayınızı mühim sebeplerden ötürü listeden çıkardık.
- اِسْتَثْنَوْنِي مِنَ الْخِدْمَةِ الْعَسْكَرِيَّةِ قَبْلَ سَنَةٍ.
  Beni bir sene önce askerlik hizmetinden muaf tuttular.
- اِسْتَثْنَتِ الْاِتِّفَاقِيَّةُ بَعْضَ الْمُوَاطِنِينَ مِنْ أَدَاءِ الضَّرِيبَةِ.
  Anlaşma bazı vatandaşları vergi ödemekten istisna etti.
- اِسْتَثْنَتِ الْإِمْبَرَاطُورِيَّةُ طَبَقَةَ الْعَبِيدِ مِنْ حَقِّ الْحُرِّيَّةِ.
  İmparatorluk, köle sınıfını özgürlük hakkından mahrum etti.

اِسْتَأْذَنَ يَسْتَأْذِنُ اِسْتِئْذَانًا

فِي

(b'nden bş için / bir hususta) izin istemek, müsâade almak

- اِسْتَأْذَنَ الطَّالِبُ أُسْتَاذَهُ فِي الْخُرُوجِ.
  Öğrenci, çıkmak için hocasından izin istedi.
- لَمَّا اسْتَأْذَنْتُ فِي صَلَاةِ رَكْعَتَيْنِ أُذِنَ لِي.
  İki rekat namaz için izin istediğimde bana izin verildi.
- وَاحِدٌ مِنَ الْمَدْعُوِّينَ اِسْتَأْذَنَنِي فِي الْكَلَامِ.
  Davetlilerden birisi benden konuşmak için izin aldı.
- جَلَسَ الضُّيُوفُ بُرْهَةً ثُمَّ اسْتَأْذَنُوا فِي الْاِنْصِرَافِ.
  Konuklar bir süre oturup akabinde ayrılma izni istediler.
- اِسْتَأْذَنَ هِشَامٌ وَالِدَيْهِ فِي السَّهَرِ مَعَ رُفَقَائِهِ.
  Hişam, dostlarıyla sabahlamak için ebeveyninden izin aldı.
- يُمْكِنُكَ أَنْ تَسْتَأْذِنَ صَدِيقَكَ فِي اسْتِخْدَامِ جَوَّالِهِ.
  Arkadaşından cep telefonunu kullanma izni alabilirsin.
- اِسْتَأْذِنِي رَئِيسَتَكِ فِي التَّأَخُّرِ بِسَبَبِ الْمُرُورِ.
  Patronundan trafik sebebiyle geç gelme izni al.
- هٰذِهِ اللَّيْلَةَ، نَسْتَأْذِنُكُمْ فِي الْمَبِيتِ عِنْدَكُمْ.
  Bu gece sizin yanınızda kalma izni talep ediyoruz.

اِسْتَأْذَنَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

اِسْتَجَابَ
يَسْتَجِيبُ
اِسْتِجَابَةً

لِ

(b'nin talebine / ricâsına / çağrısına / duâsına) yanıt / cevap / karşılık vermek; icâbet etmek; tepki vermek

- قَدِ اسْتَجَابَ اللهُ لِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ دَائِمًا.
Allah salih kullarının isteklerine her zaman cevap vermiştir.
- مُوَظَّفُو الْحُكُومَةِ يَسْتَجِيبُونَ لِدَعَوَاتِ الْإِضْرَابِ.
Devlet memurları grev çağrılarına olumlu yanıt veriyor.
- اِسْتَجَابَ الْوُزَرَاءُ لِمَطَالِبِ رَئِيسِ الْجُمْهُورِيَّةِ.
Bakanlar cumhurbaşkanının taleplerini yerine getirdi.
- اِسْتَجَابَ الشَّابُّ طَوْعِيًّا لِدَعْوَةِ نَادِينَا.
Genç, kulübümüzün davetine gönüllü olarak icabet etmiştir.
- يَدْعُو الشَّيْطَانُ بَنِي آدَمَ لِلشَّرِّ فَيَسْتَجِيبُونَ لَهُ.
Şeytan insanları şerre çağırır, onlar da icabet ederler.
- اِسْتَجَابَتِ الْحُكُومَةُ لِمَطَالِبِ الْجَمَاهِيرِ.
Hükümet kitlelerin taleplerine cevap verdi.
- نَسْتَجِيبُ لِرَغَبَاتِكُمْ دُونَ قَيْدٍ أَوْ شَرْطٍ.
İsteklerinizi kayıtsız şartsız kabul ediyoruz.
- لَمْ تَسْتَجِبْ مَرْيَمُ عَمْدًا لِطَلَبَاتِ وَالِدَيْهَا.
Meryem, ebeveyninin taleplerini kasten yerine getirmedi.
- هٰذَا الْمَرِيضُ لَا يَسْتَجِيبُ لِلْعِلَاجِ.
Bu hasta, tedaviye cevap vermiyor.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِسْتَحَى
يَسْتَحِي
اِسْتِحَاءً

مِنْ

(bş'den ötürü veya b'nden) utanmak, utanç / hicap / mahcubiyet duymak; (bş'den) çekinmek

BAKINIZ

اِسْتَحْيَا
يَسْتَحْيِي
اِسْتِحْيَاءً

مِنْ

(bş'den ötürü veya b'nden) utanmak, utanç / hicap / mahcubiyet duymak; (bş'den) çekinmek

اِسْتَخَارَ يَسْتَخِيرُ اِسْتِخَارَةً

فِي

(bir hususta) istihare etmek, Allah'tan yol göstermesini istemek, hayırlısını dilemek

- أَنَا أَسْتَخِيرُ اللهَ تَعَالَى فِي بَعْضِ الْأُمُورِ.
  Ben bazı hususlarda Allah'ın kılavuzluğuna başvururum.
- اِسْتَخِرِ اللهَ تَعَالَى فِي الْابْتِدَاءِ بِمَا أَرَدْتَهُ!
  İstediğin bir şeye başlama hususunda istiharede bulun!
- اِسْتَخَرْتُ رَبِّي فِي نَشْرِ هٰذَا الْكُتَيِّبِ فَانْشَرَحَ صَدْرِي.
  Bu kitapçığın basımı için istihare yaptım, içim rahat etti.
- اِسْتَخَرْتُ اللهَ أَوَّلًا فِي أَمْرِ السَّفَرِ وَالزَّوَاجِ.
  Yolculuk ve evlilik meselelerinde önce Allah'tan bir işaret aradım.
- الْمُحَدِّثُ اسْتَخَارَ اللهَ فِي جَمْعِ أَرْبَعِينَ حَدِيثًا.
  Hadisçi 40 hadis (erbaîn) derleme noktasında istihare yaptı.
- قَدْ تَسْتَخِيرُ اللهَ فِي تَأْلِيفِ ذِكْرَيَاتِكَ.
  Anılarını yazma noktasında istihare yapabilirsin.
- سَأَسْتَخِيرُ اللهَ فِي تَصْنِيفِ كِتَابٍ فِي هٰذَا الْبَابِ.
  Bu konuda bir kitap yazma hususunda istihare yapacağım.
- إِنْ تَسْتَخِرِ اللهَ فِي أَمْرٍ تَجِدْ فِي نَفْسِكَ الطُّمَأْنِينَةَ.
  Bir hususta istihareye başvurursan için rahat eder.
- إِنَّ الْأُمَرَاءَ كَانُوا يَسْتَخِيرُونَ اللهَ فِي جَمِيعِ أُمُورِهِمْ، خَاصِّهَا وَعَامِّهَا.
  Halifeler -özel olsun genel olsun- bütün işlerinde istihareye başvururlardı.

اِسْتَحْيَا يَسْتَحْيِي اِسْتِحْيَاءً

مِنْ

(bş'den ötürü veya b'nden) utanmak, utanç / hicap / mahcubiyet duymak; (bş'den) çekinmek

- اِسْتَحْيَا الطِّفْلُ مِنَ الرَّجُلِ الْغَرِيبِ.
  Çocuk, yabancı adamdan utandı.
- لَقَدِ اسْتَحْيَا مِنْ فِعْلِهِ الشَّنِيعِ اسْتِحْيَاءً بَالِغًا.
  Yaptığı çirkin işten büyük hicap duydu.
- لَا تَسْتَحْيِ مِنْ قَوْلِ الْحَقِّ!
  Gerçeği söylemekten çekinme!
- نَحْنُ لَا نَسْتَحْيِي مِنْ إِظْهَارِ دِينِنَا.
  Bizler, dinimizi izhar etmekten çekinmeyiz.
- هٰذَا الرَّجُلُ الْوَقِحُ لَا يَسْتَحْيِي مِنْ أَحَدٍ.
  Bu arsız adam hiç kimseden utanmaz.
- إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ مِنْ أَحَدٍ فَافْعَلْ مَا شِئْتَ!
  Kimseden utanmıyorsan eğer, dilediğini yap!
- عَلَيْكُمَا أَنْ تَسْتَحْيِيَا مِنَ الْاِتِّصَافِ بِالطَّمَعِ!
  Açgözlülükle nitelenmekten utanmanız gerekir!
- كَانَ عَرَبُ الْجَاهِلِيَّةِ يَسْتَحْيُونَ مِنْ أَنْ يُعْرَفُوا بِالْكَذِبِ.
  Cahiliye Arapları yalancı olarak bilinmekten hayâ ederlerdi.
- صَرَخَتِ الْمَرْأَةُ عَلَى الشُّبَّانِ "أَلَا تَسْتَحْيُونَ مِنَ اللهِ؟!"
  Kadın "Allah'tan utanmıyor musunuz?" diye gençlere bağırdı.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِسْتَرَاحَ يَسْتَرِيحُ اِسْتِرَاحَةً

مِنْ

(bş'den) kurtulmak, (bş'den yana) rahatlamak, bir sıkıntıyı atlatmak

- جَاءَتِ الْعُطْلَةُ فَاسْتَرَحْنَا مِنْ عَنَاءِ الدَّرْسِ.
  Tatil geldi, böylece ders çalışma külfetinden kurtulduk.
- إِذَا ابْتَعَدْنَا عَنِ الْمَدِينَةِ اسْتَرَحْنَا مِنَ الزِّحَامِ.
  Şehirden uzaklaşınca kalabalıktan kurtulduk.
- اِسْتَرَاحَ الْحُجَّاجُ مِنْ تَعَبِ السَّفَرِ.
  Hacılar yol yorgunluğunu attılar (istirahat ettiler).
- لَمْ يَسْتَرِحِ الْعَامِلُ مِنْ تَعَبِ الْعَمَلِ قَدْرَ الْكِفَايَةِ.
  İşçi, iş yorgunluğunu üzerinden yeterince atamadı.
- قَضَى التَّاجِرُ دَيْنَهُ وَاسْتَرَاحَ مِنَ الضِّيقِ.
  Tüccar borcunu ödedi, böylece sıkıntıdan kurtuldu.
- اَلْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يَسْتَرِيحُ مِنْ أَذَى الدُّنْيَا بِالْمَوْتِ.
  Mümin kul, ölüm ile dünya sıkıntılarından kurtulur.
- صَاحِبُ النَّمِيمَةِ لَا يَسْتَرِيحُ مِنْ عَوَاقِبِهَا الْأَلِيمَةِ.
  Dedikoducu kimse, onun elîm sonuçlarından kurtulamaz.
- بَعْدَ أَنِ اسْتَرَحْنَا مِنْ عَنَاءِ السَّفَرِ تَبَاحَثْنَا سَاعَتَيْنِ.
  Yol yorgunluğunu attıktan sonra iki saat görüşme yaptık.
- اِسْتَرَحْنَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ مِنْ دَسَائِسِ الْمُفْسِدِينَ.
  Allah'a şükürler olsun ki müfsitlerin desiselerinden kurtulduk!

اِسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اِسْتِخْرَاجًا

مِنْ

(b'şi, bş'den veya by'den) çıkarmak, elde etmek

- اِسْتَخْرَجَ الْقَرَوِيُّ الزَّيْتَ مِنَ الزَّيْتُونِ.
  Köylü, yağı zeytinden çıkardı.
- يُسْتَخْرَجُ الْفَحْمُ الْحَجَرِيُّ مِنْ بَاطِنِ الْأَرْضِ.
  Taş kömürü yer altından çıkarılır.
- يُسْتَخْرَجُ الذَّهَبُ مِنَ الْمَنْجَمِ.
  Altın, madenden/yataktan çıkarılır.
- اِسْتَخْرَجَ الطَّبِيبُ قَيْحًا مِنْ أُذُنِ الْمَرِيضِ.
  Doktor hastanın kulağından irin çıkardı.
- اِسْتَخْرِجُوا الْفِكْرَةَ الْأَسَاسِيَّةَ مِنَ النَّصِّ.
  Parçanın ana fikrini çıkarınız.
- يُسْتَخْرَجُ الْعِطْرُ مِنَ الزُّهُورِ.
  Koku (parfüm) çiçeklerden elde edilir.
- يَسْتَخْرِجُ الْإِنْسَانُ الْمَعَادِنَ مِنَ الْأَرْضِ.
  İnsanlar madenleri yer altından çıkartır.
- اِسْتَخْرَجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْمُحَاضَرَةِ آرَاءً مُهِمَّةً.
  Bu konferanstan önemli fikirler elde ettik.
- نَسْتَخْرِجُ مِنَ الْفَوَاكِهِ عَصِيرًا لَذِيذًا.
  Meyvelerden lezzetli meyve suyu çıkarınız.
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ تَسْتَخْرِجُوا مِنْ هٰذَا نَتَائِجَ مُفِيدَةً.
  Bundan, yararlı sonuçlara ulaşmanız güç.

اِسْتَشَارَ يَسْتَشِيرُ اِسْتِشَارَةً

فِي — (bir hususta b'ne) danışmak, (by'le) istişare etmek

- اِسْتَشَارَ مُحَمَّدٌ فِي مَرَضِهِ طَبِيبًا مُتَخَصِّصًا.
  Muhammed, hastalığı hakkında bir uzman hekime danıştı.
- عَلَيْكَ أَنْ تَسْتَشِيرَ طَبِيبَكَ فِي اسْتِعْمَالِ الدَّوَاءِ.
  İlacın kullanımına ilişkin olarak doktoruna danışmalısın.
- اِسْتَشَرْنَا مُحَامِيًا بَارِعًا فِي الْقَضِيَّةِ.
  Dava hakkında işinin ehli bir avukata danıştık.
- بِالْأَمْسِ ذَهَبْتُ إِلَى الطَّبِيبِ لِأَسْتَشِيرَهُ فِي مَرَضِي.
  Dün, hastalığımla ilgili görüşmek üzere doktora gittim.
- مُعْظَمُ الْأَتْرَاكِ يَسْتَشِيرُونَ زَوْجَاتِهِمْ فِي مِيزَانِيَّةِ الْأُسْرَةِ.
  Türklerin pek çoğu, aile bütçesi konusunda eşlerine danışır.
- اِسْتَشَارَ رَئِيسُ الْبَلَدِيَّةِ الشَّعْبَ فِي مُعْظَمِ الْمَشَارِيعِ.
  Belediye başkanı projelerin birçoğunda halka danıştı.
- اِسْتَشَرْتُ أَبَاكَ فِي أَمْرٍ يَهُمُّكَ.
  Seninle ilgili bir hususta babana danıştım.
- اِسْتَشِرْ فِي ذٰلِكَ صَاحِبًا، فَمَا خَابَ مَنِ اسْتَشَارَ.
  Bu hususta bir dosta danış, zira danışan kaybetmez.
- اَلسَّيِّدُ الْمُطْلَقُ هُوَ الَّذِي لَا يَسْتَشِيرُ أَحَدًا فِي أَحْكَامِهِ وَآرَائِهِ.
  Mutlak efendi (Tek adam), karar ve görüşlerinde hiç kimseye danışmayan kişidir.

اِسْتَسْلَمَ يَسْتَسْلِمُ اِسْتِسْلَامًا

لِ — (b'ne) teslim olmak, boyun eğmek, itaat etmek; (kendini b'ne) bırakmak; (b'ne) yenilmek, mağlup olmak

- اِسْتَسْلَمَ الْمُتَمَرِّدُونَ لِلْقُوَّاتِ الْمُسَلَّحَةِ.
  İsyancılar silahlı güçlere teslim oldu.
- اِسْتَسْلَمَتِ الْمَدِينَةُ لِلْعَدُوِّ بَعْدَ اشْتِبَاكَاتٍ عَنِيفَةٍ.
  Şiddetli çatışmalardan sonra şehir düşmana teslim oldu.
- وَأَخِيرًا، اِسْتَسْلَمُوا لِلضُّغُوطِ السِّيَاسِيَّةِ.
  Sonunda siyasi baskılara boyun eğdiler.
- بَعْدَ اتِّخَاذِ التَّدَابِيرِ، يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَسْتَسْلِمَ لِلْقَدَرِ.
  Mümin, tedbirleri aldıktan sonra kadere teslim olmalıdır.
- هُوَ قَوِيُّ الْإِرَادَةِ مِثْلَ زَاهِدٍ لَا يَسْتَسْلِمُ لِشَهَوَاتِهِ.
  O, arzularına uymayan bir zahit gibi güçlü bir iradeye sahip.
- سَيَسْتَسْلِمُ لِلْأَمْرِ الْوَاقِعِ شَاءَ أَمْ أَبَى.
  İstese de istemese de (ister istemez) hakikate teslim olacak.
- هُوَ ضَعِيفُ الشَّخْصِيَّةِ، يَسْتَسْلِمُ بِسُهُولَةٍ لِنَزَوَاتِهِ.
  O zayıf karakterli biridir, kolayca dürtülerinin esiri olur.
- دَوْلَتُنَا لَنْ تَسْتَسْلِمَ لِلتَّهْدِيدَاتِ الدَّاخِلِيَّةِ وَالْخَارِجِيَّةِ.
  Devletimiz iç ve dış tehditlere pabuç bırakmayacaktır.
- لَا تَسْتَسْلِمُوا لِلْيَأْسِ مَهْمَا كَانَتِ الظُّرُوفُ!
  Şartlar ne olursa olsun ümitsizliğin esiri olmayın!

اِسْتَعَانَ يَسْتَعِينُ اِسْتِعَانَةً

(b'nin) yardımını istemek, yardımına başvurmak; (bş'i) yardımcı olarak kullanmak; yararlanmak

بِ

- اِسْتَعَنْتُ بِاللهِ وَبَدَأْتُ بِالْكِتَابَةِ.
  Allah'tan yardım istedim ve yazmaya başladım.
- اَلشَّيْخُ الْكَبِيرُ يَسْتَعِينُ بِعَصَاهُ عِنْدَمَا يَمْشِي.
  Yaşlı adam yürürken bastonundan destek alıyor.
- لِلتَّسَلُّقِ فَوْقَ الشَّجَرَةِ، اِسْتَعِنْ بِالسُّلَّمِ.
  Ağaca çıkmak için merdivenden yararlan / merdiveni kullan.
- كُلَّمَا تَوَجَّهَ أَبِي إِلَى عَمَلِهِ صَبَاحًا اِسْتَعَانَ بِاللهِ تَعَالَى.
  Babam her sabah işe giderken Allah'ın yardımını diler.
- مَلَايِينُ مِنَ النَّاسِ يَسْتَعِينُونَ بِالْإِنْتَرْنَتِ بَدَلَ الطَّبِيبِ.
  Milyonlarca insan, doktor yerine internetten yararlanıyor.
- حِينَمَا أَرَادَ الْاِتِّصَالَ بِرَجُلٍ أَخْرَسَ اِسْتَعَانَ بِيَدَيْهِ.
  Dilsiz bir adamla iletişim kurmak isteyince ellerini kullandı.
- لَقَدِ اسْتَعَنْتُ بِرَفِيقِي لِفَهْمِ ما اسْتَعْصَى عَلَيَّ.
  Bana zor gelen hususları anlamak için arkadaşımın yardımına müracaat ettim.
- نَحْنُ الطُّلَّابَ نَسْتَعِينُ بِالْمُعْجَمِ لِشَرْحِ النَّصِّ.
  Biz öğrenciler metnin şerhi için sözlükten yararlanırız.
- وَإِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ.
  El açtığında Allah'a aç, yardım dilediğinde de ondan yardım dile. (Hadis)

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِسْتَعَارَ يَسْتَعِيرُ اِسْتِعَارَةً

(bş'i, b'nden) ödünç almak; ödünç alıp kullanmak; yararlanmak

مِنْ

- اِسْتَعَارَتْ زَيْنَبُ فُسْتَانًا مِنْ جَارَتِهَا.
  Zeynep, komşusundan bir elbise ödünç aldı.
- اِسْتَعَرْتُ مِنْ صَدِيقِي مُعْجَمَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Arkadaşımdan Arapça sözlüğü ödünç aldım.
- يُمْكِنُ أَنْ تَسْتَعِيرَ مِنْ مَكْتَبَتِي الشَّخْصِيَّةِ.
  Şahsi kütüphanemden ödünç alabilirsiniz. (yararlanabilirsiniz)
- بَعْضُ الطُّلَّابِ يَسْتَعِيرُونَ الْكُتُبَ مِنِّي وَلَا يُعِيدُونَهَا.
  Bazı öğrenciler benden ödünç kitap alıp iade etmiyor.
- اِسْتَعَرْتُ مِنْ أَخِي السَّيَّارَةَ لِمُدَّةِ يَوْمَيْنِ.
  Kardeşimden arabayı iki günlüğüne ödünç aldım.
- مَا اسْتَعَرْتُ مِنْكَ شَيْئًا، فَتَتَّهِمَنِي بِالسَّرِقَةِ!
  Senden bir şey ödünç almadım ki beni hırsızlıkla suçlayasın!
- اِسْتَعِرْ مِنَ الْمَكْتَبَةِ رِوَايَاتٍ وَاقْرَأْهَا!
  Kütüphaneden roman alıp okusana!
- إِنَّ الْإِنْجِلِيزِيَّةَ تَسْتَعِيرُ أَلْفَاظًا مِنَ اللَّاتِينِيَّةِ.
  İngilizce, Latince'den ödünç kelimeler alıyor.
- أَسْتَعِيرُ كُتُبًا مِنَ مَكْتَبَتِكُمْ لِأُعِيدَهَا بَعْدَ قِرَاءَتِهَا.
  Kütüphanenizden, okuduktan sonra iade etmek üzere ödünç kitap alıyorum.

اِسْتَغْرَقَ يَسْتَغْرِقُ اِسْتِغْرَاقًا

(bş'e) dalmak, gömülmek, kendini kaptırmak, tam anlamıyla meşgul olmak, tüm mesâisini ...-e vermek

فِي

- اِسْتَغْرَقَ الْأَطْفَالُ فِي النَّوْمِ مُبَكِّرًا.
  Çocuklar erkenden uykuya daldılar.
- شَرِبَ الرَّضِيعُ الْحَلِيبَ، ثُمَّ اسْتَغْرَقَ فِي النَّوْمِ.
  Bebek sütü içti, sonra da uykuya daldı.
- اِسْتَغْرَقْتُ فِي دِرَاسَةِ النَّحْوِ كُلَّ الْوَقْتِ.
  Bütün zamanımı nahiv çalışmakla geçirdim.
- بَعْدَ كَلَامِ الْوَاعِظِ، اِسْتَغْرَقْنَا فِي تَفْكِيرٍ عَمِيقٍ.
  Vaizin konuşmasından sonra derin bir düşünceye daldık.
- اِسْتَغْرَقْنَا طَوِيلًا فِي الْحَدِيثِ عَلَى مَائِدَةِ الْإِفْطَارِ.
  İftar sofrasında uzun süre sohbete daldık.
- حَكَى لَنَا الْأُسْتَاذُ نُكَاهَةً مُضْحِكَةً فَاسْتَغْرَقْنَا فِي الضَّحِكِ.
  Hoca bize komik bir fıkra anlattı, biz de kahkahaya boğulduk.
- يَسْتَغْرِقُ عَمِّي فِي الضَّحِكِ كُلَّمَا سَمِعَ نُكْتَةً.
  Amcam ne zaman bir nükte dinlese gülmekten yıkılır.
- اِسْتَغْرَقَ الدَّرَاوِيشُ فِي الْجَذْبَةِ.
  Dervişler cezbeye gark oldular.
- اِسْتَغْرَقَ الْمُؤْمِنُ لَيْلَهُ فِي التَّأَمُّلَاتِ الرُّوحَانِيَّةِ.
  Mümin geceleyin ruhani düşüncelere (tefekküre) daldı.
- قَدِ اسْتَغْرَقَ الْفَنَّانُ طَوَالَ الْيَوْمِ فِي رَسْمِ جَمَالِ قَرْيَتِهِ.
  Ressam tüm gün kendini köyünün güzelliğini çizmeye verdi.

اِسْتَعَدَّ يَسْتَعِدُّ اِسْتِعْدَادًا

(bş'e) hazırlanmak, kendini hazırlamak, (bş için) hazırlık yapmak

لِ

- اِسْتَعْدَدْتُ لِلسِّبَاقِ اسْتِعْدَادًا جَيِّدًا.
  Yarışmaya gayet güzel hazırlandım.
- لَمْ يَسْتَعِدُّوا لِلسَّفَرِ كَمَا يَلْزَمُ.
  Seyahate gerektiği gibi hazırlanmadılar.
- اَلطُّلَّابُ اسْتَعَدُّوا لِلْاِمْتِحَانِ النِّهَائِيِّ كَمَا يَلْزَمُ.
  Öğrenciler final sınavına gereği gibi hazırlandılar.
- اِبْنَايَ دَائِمًا يَسْتَعِدَّانِ لِلْاِمْتِحَانَاتِ بِجِدٍّ.
  İki oğlum sınavlara ciddiyetle hazırlık yaparlar.
- لَقَدِ اسْتَعَدَّ الْفَرِيقُ لِمُوَاجَهَةِ الصِّعَابِ.
  Takım güçlüklerle yüzleşmeye hazır.
- اِسْتَعَدَّ جَيْشُنَا لِلْمَعْرَكَةِ بِمَا يَنْبَغِي مِنْ عُدَّةٍ.
  Ordumuz savaşa girmek için gereken hazırlığı yaptı.
- لَقَدِ اسْتَعَدَّتِ الْحُكُومَةُ لِمُوَاجَهَةِ كُلِّ الطَّوَارِئِ.
  Hükümet her tür sürpriz gelişmeyi göğüslemeye hazırlandı.
- نَحْنُ اسْتَعْدَدْنَا لِخَوْضِ الْمَعْرَكَةِ.
  Mücadeleye girmek için hazırlıklarımızı tamamladık (hazırız).
- حَسَبَ وَكَالَاتِ الْأَنْبَاءِ يَسْتَعِدُّ الْجَيْشُ الْإِيرَانِيُّ لِلْحَرْبِ.
  Haber ajanslarına göre, İran ordusu savaşa hazırlanıyor.
- آلَافُ الْمُغْتَرِبِينَ يَسْتَعِدُّونَ لِلسَّفَرِ إِلَى تُرْكِيَا كُلَّ عَامٍ.
  Her sene binlerce gurbetçi Türkiye'ye gitmek için hazırlanıyor.

اِسْتَفَادَ يَسْتَفِيدُ اِسْتِفَادَةً مِنْ

(bş'den) faydalanmak, yararlanmak, istifade etmek, yarar görmek

- هَلِ اسْتَفَدْتَ مِنْ دُرُوسِكَ الْخَاصَّةِ كَثِيرًا؟
  Özel derslerinden çok istifade ettin mi?
- عَلَى كُلِّ شَابٍّ أَنْ يَسْتَفِيدَ مِنْ وَقْتِ فَرَاغِهِ.
  Her bir gencin, boş vakitlerinden yararlanması gerekir.
- لَمْ تَسْتَفِدِ الشَّرِكَةُ مِنْ مَوَاهِبِهِ كَمَا يَلْزَمُ.
  Şirket onun yeteneklerinden gerektiği gibi yararlanamadı.
- اَلطُّلَّابُ اسْتَفَادُوا مِنْ قِرَاءَةِ هٰذَا الْكِتَابِ كَثِيرًا.
  Öğrenciler bu kitabı okumaktan çok istifade etti.
- اِسْتَفَدْنَا مِنْ خِبْرَةِ الْأُسْتَاذِ اسْتِفَادَةً عُظْمَى.
  Profesörün tecrübesinden çok istifade ettik.
- اِسْتَفَادَتِ الشَّرِكَةُ مِنْ تَجَارِبِهِ السَّابِقَةِ كَثِيرًا.
  Şirket, onun geçmiş tecrübelerinden çok yararlandı.
- اَلْمُعَاقُونَ يَسْتَفِيدُونَ مِنْ خِدَمَاتِ الدَّوْلَةِ عَلَى السَّوَاءِ.
  Engelliler, devletin sunduğu hizmetlerden eşit olarak yararlanıyor.
- يَسْتَفِيدُ الْإِنْسَانُ مِنَ النَّشَاطَاتِ الرِّيَاضِيَّةِ.
  İnsanoğlu sportif etkinliklerden fayda temin eder.
- نَحْنُ نَسْتَفِيدُ مِنْ مُلاَحَظَاتِكُمُ السَّدِيدَةِ اسْتِفَادَةً بَالِغَةً.
  İsabetli yorumlarınızdan (görüşlerinizden) çok yararlanıyoruz.
- لَقَدِ اسْتَفَادَ مِنْ صَدِيقِهِ فِي إِنْجَازِ أَشْغَالِهِ.
  İşlerini görmek için arkadaşından yararlandı (onu kullandı).

اِسْتَغْنَى يَسْتَغْنِي اِسْتِغْنَاءً عَنْ

(bş'e) ihtiyacı / gereksinimi / eyvallahı olmamak, müstağni olmak, (bş'siz) yapabilmek, muhtaç olmamak; (b'nin) görevine son vermek, işten çıkarmak

- اَلْيَوْمَ، يَسْتَغْنِي الْإِنْسَانُ عَنِ الْمِحْرَاثِ.
  Bugün insanoğlu artık sabana ihtiyaç duymuyor.
- لَا نَسْتَغْنِي عَنِ الشَّمْسِ وَالْمَاءِ وَالْهَوَاءِ.
  Güneş, su ve havasız yapamayız (onlarsız yaşayamayız).
- لَقَدْ بَذَلْنَا جُهْدَنَا لِنَسْتَغْنِيَ عَنْ غَيْرِنَا.
  Başkalarına muhtaç olmamak için canla başla çalıştık.
- هٰذِهِ الْحِصَصُ الْخَاصَّةُ لَا يَسْتَغْنِي عَنْهَا الطُّلَّابُ.
  Öğrenciler bu özel derslerden müstağni kalamaz.
- اِسْتَغْنَتِ الْمَرْأَةُ بِجَمَالِهَا عَنِ الزِّينَةِ.
  Kadın güzel olduğu için süslenmeye ihtiyaç duymadı.
- اِسْتَغْنَى الطَّالِبُ بِالْقِرَاءَةِ عَنْ كُلِّ أَسْبَابِ اللَّهْوِ.
  Öğrenci her türlü eğlenceyi bir kenara bırakıp kitap okumakla meşgul oldu.
- يَسْتَغْنِي الْمُوَظَّفُ عَنِ الْمُسَاعَدَةِ الْمَالِيَّةِ لِلْآخَرِينَ.
  Memurun, başkalarının parasal yardımına gereksinimi yoktur.
- اِسْتَغْنَتِ الْحُكُومَةُ عَنْ آلاَفِ الْمُوَظَّفِينَ.
  Hükümet binlerce memurun görevine son verdi.
- اِسْتَغْنَتِ الشَّرِكَةُ عَنْ عَدَدٍ مِنَ الْعُمَّالِ.
  Şirket, çok sayıdaki işçiyi işten çıkardı.

اِسْتَقَالَ يَسْتَقِيلُ اِسْتِقَالَةً

مِنْ

(belirli bir görevden) istifa etmek, ayrılmak, çekilmek, (belirli bir makamı) terk etmek, işi bırakmak, işten çıkmak

- اِسْتَقَالَ أَبِي مِنْ إِدَارَةِ الشَّرِكَةِ الْيَوْمَ.
  Babam bugün şirket yönetiminden istifa etti.
- اِسْتَقَلْتُ مِنْ عَمَلِي الرَّاهِنِ بِنَفْسٍ رَضِيَّةٍ.
  Şu anki işimden hoşnut bir şekilde ayrıldım.
- مُدِيرُ الشَّرِكَةِ لَمْ يَسْتَقِلْ مِنْ مَنْصِبِهِ بَعْدُ.
  Şirket müdürü görevinden henüz ayrılmadı.
- مَجْمُوعَةٌ مِنَ النُّوَّابِ يَسْتَقِيلُونَ مِنْ لَجْنَةِ التَّحْقِيقِ.
  Bir grup milletvekili, araştırma komisyonundan çekiliyor.
- اُضْطُرِرْتُ إِلَى أَنْ أَسْتَقِيلَ مِنْ صَحِيفَتِي لِأَسْبَابٍ سِيَاسِيَّةٍ.
  Siyasi nedenlerle gazetemden ayrılmak zorunda kaldım.
- لِمَ اسْتَقَلْتِ مِنْ عَمَلِكِ الْحَالِيِّ دُونَ سَبَبٍ مُقْنِعٍ؟!
  İkna edici bir sebep yokken şu anki işini neden bıraktın?!
- مُذِيعَةٌ رُوسِيَّةٌ اِسْتَقَالَتْ مِنْ وَظِيفَتِهَا بِالْبُكَاءِ.
  Bir Rus spiker, görevinden ağlayarak istifa etti.
- اُضْطُرَّ وَزِيرُ الصِّحَّةِ إِلَى أَنْ يَسْتَقِيلَ مِنْ مُهِمَّتِهِ تَحْتَ ضَغْطِ الرَّأْيِ الْعَامِّ.
  Sağlık bakanı kamu oyu baskısı altında görevinden istifa etmek zorunda kaldı.

Bu fiil عَنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

اِسْتَفْهَمَ يَسْتَفْهِمُ اِسْتِفْهَامًا

مِنْ + عَنْ

(b'ne bş'i / bş hakkında) sormak, soru sormak, (bş'i) anlamak istemek bir konuda açıklama istemek

- قَبْلَ قَلِيلٍ، اِسْتَفْهَمْتُ مِنَ الْمُدِيرِ عَنْ مَوْعِدِ الْاِجْتِمَاعِ.
  Az önce müdüre toplantı zamanını sordum.
- عَلَيْنَا أَنْ نَسْتَفْهِمَ مِنَ الْمُدَرِّبِ عَنْ مَوْعِدِ الْمُبَارَاةِ.
  Antrenörden maç saatini sormamız (öğrenmemiz) lazım.
- لِنَسْتَفْهِمْ مِنَ الرَّئِيسِ عَنْ أَهْدَافِ الْحِزْبِ الْأَوَّلِيَّةِ.
  Başkandan, partinin öncelikli hedeflerini soralım.
- اُسْتُفْهِمَ مِنَ الزَّعِيمِ عَنْ سَبَبِ حَبْسِهِ فَأَجَابَ.
  Lidere mahkûm edilişinin nedeni soruldu, o da anlattı.
- قَابَلْتُ الطَّبِيبَ وَاسْتَفْهَمْتُ مِنْهُ عَنْ صِحَّةِ الْمَرِيضِ.
  Doktorla görüşüp hastanın sağlık durumunu sordum.
- لَقَدِ اسْتَفْهَمْتُ الْمُعَلِّمَ عَنْ أَشْيَاءَ كَثِيرَةٍ لَا أَعْرِفُهَا.
  Öğretmene bilmediğim bir çok şey sordum.
- اَلْأَطْفَالُ يَسْتَفْهِمُونَ عَنْ مَعْنَى الْإِعْلَانِ عَلَى الشَّاشَةِ.
  Çocuklar, ekrandaki reklamla ilgili sorular soruyor.
- يَا أَوْلَادُ! اِسْتَفْهِمُوا عَنْ شَيْءٍ لَا تَعْرِفُونَهُ!
  Çocuklar, cevabını bilmediğiniz şeyleri sorunuz!
- بِـ "أَيْنَ"، نَحْنُ نَسْتَفْهِمُ عَنِ الْمَكَانِ.
  "Nerede?" sorusu ile 'mekân'ı sorarız.

Bu yapıdaki مِنْ harf-i ceri tamamen kaldırılabileceği gibi عَنْ yerine فِي harf-i cerinin getirilmesi de mümkündür.

اِسْتَقْرَضَ يَسْتَقْرِضُ اِسْتِقْرَاضًا

مِنْ

(b'nden veya bankadan) para / borç / kredi istemek, ödünç istemek

- اِسْتَقْرَضَ النَّبِيُّ (ص) مِنْ يَهُودِيٍّ شَعِيرًا وَرَهَنَهُ دِرْعَهُ.
  Hz. Peygamber, bir yahudiden zırhını rehin bırakarak ödünç arpa istemiştir.
- اَلْمَكْسِيكُ اِسْتَقْرَضَتْ مِنْ تُرْكِيَا 5 مِلْيَارَاتِ دُولَارٍ.
  Meksika, Türkiye'den beş milyar dolar kredi talep etti.
- بَعْضُ الشَّبَابِ يَسْتَقْرِضُونَ مِنَ الْبُنُوكِ حَتَّى يَتَزَوَّجُوا.
  Bazı gençler evlenebilmek için bankalardan kredi istiyor.
- حُكُومَةُ سِرِيلَانْكَا تَسْتَقْرِضُ مِنَ الْبُنُوكِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Srilanka hükümeti İslami bankalardan kredi talep ediyor.
- لَوْ كَانُوا أَغْنِيَاءَ مَا اسْتَقْرَضُوا مِنَّا نُقُودًا!
  Zengin olsalardı bizden borç para istemezlerdi!
- هَلْ يَجُوزُ لَكُمَا أَنْ تَسْتَقْرِضَا مِنَ الْمَصَارِفِ بِالرِّبَا؟!
  Bankalardan faizle kredi talebinde bulunmanız caiz mi?!
- نَأْمُلُ أَنْ نَسْتَقْرِضَ مِنْ صُنْدُوقِ النَّقْدِ الدُّوَلِيِّ مِلْيَارَ دُولَارٍ.
  Uluslar arası para fonundan(IMF) bir milyar dolar borç talep etmeyi umuyoruz.
- إِذَا احْتَجْتَ شَيْئًا فَلَا تَسْتَقْرِضْ مِنْ غَيْرِي، اِسْتَقْرِضْ مِنِّي!
  Birşeye ihtiyaç duyarsan, başkasından değil benden borç iste!
- إِنَّنَا قَدِ اسْتَقْرَضْنَا مِنَ الْجِيرَانِ خُبْزًا وَزَيْتًا.
  Komşulardan ekmek ve yağ ödünç istedik.

اِسْتَقَرَّ يَسْتَقِرُّ اِسْتِقْرَارًا

فِي

(by'e) gelip yerleşmek, (by'de) oturmak, kalmak, karar kılmak; (by'de) iyice yer etmek, kök salmak

- اِسْتَقَرَّ خَالِدٌ وَأُسْرَتُهُ فِي مَنْزِلٍ جَدِيدٍ.
  Halit ve ailesi yeni bir eve yerleşti (taşındı).
- لَمْ يَسْتَقِرَّ الْمُسْتَأْجِرُ الْجَدِيدُ فِي الشَّقَّةِ بَعْدُ.
  Yeni kiracı henüz daireye yerleşmedi.
- مُنْذُ عَهْدٍ قَرِيبٍ، اِسْتَقَرَّ أَهْلِي فِي الْعَاصِمَةِ.
  Ailem yakın zaman önce başkente yerleşti.
- اَلرَّاعِي يَسْتَقِرُّ فِي سَفْحِ الْجَبَلِ.
  Çoban dağın eteğinde yaşıyor.
- اِسْتَقْرَرْنَا فِي الْغَارِ حَتَّى انْقَطَعَ الْمَطَرُ.
  Yağmur kesilene kadar mağarada kaldık.
- مُعْظَمُ الْمُهَاجِرِينَ يَسْتَقِرُّونَ فِي الْأَرْيَافِ.
  Göçmenlerin büyük bir bölümü kırsal kesimlere yerleşiyor.
- تَمَدَّنَ الْبَدْوُ بَعْدَمَا اسْتَقَرُّوا فِي الْمَدِينَةِ.
  Bedeviler şehre yerleştikten sonra medenileştiler.
- قَدِ اسْتَقَرَّتْ أُسْرَتِي فِي مُعْظَمِ الْبِلَادِ الْأُورُوبِّيَّةِ.
  Ailem, Avrupa ülkelerinin çoğunda ikamet etmiştir.
- لَقَدِ اسْتَقَرَّتْ فِكْرَةُ الثَّأْرِ فِي نَفْسِهِ.
  İntikam düşüncesi içinde iyice yer etmişti.

Bu fiil بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

اِسْتَمْتَعَ يَسْتَمْتِعُ اِسْتِمْتَاعًا

(bş'den) haz / zevk / keyif almak; (bş'in) tadını çıkarmak, (bş'den) faydalanmak

بِ

- اِسْتَمْتَعْنَا جَمِيعًا بِالرِّحْلَةِ وَبِأَيَّامِ الْعُطْلَةِ.
  Hepimiz, seyahatin de tatilin de tadını çıkardık.
- نَحْنُ نَسْتَمْتِعُ بِالسِّبَاحَةِ عَلَى الشَّاطِئِ.
  Biz sahilde yüzmekten keyif alırız.
- يَسْتَمْتِعُ الْإِنْسَانُ بِمَلَذَّاتِ الْحَيَاةِ.
  İnsanoğlu hayattaki hazlardan keyif alır.
- يَسْتَمْتِعُ الشَّبَابُ بِالْمُوسِيقَا الصَّاخِبَةِ.
  Gençler gürültülü müzikten (dinlemekten) keyif alıyor.
- لَقَدْ طَالَ عُمْرُ جَدِّي وَاسْتَمْتَعَ بِأَوْلَادِهِ وَأَحْفَادِهِ.
  Dedem bereketli bir ömür geçirdi; çocukları ve torunlarıyla doya doya yaşadı.
- بَعْضُ الرِّجَالِ يَسْتَمْتِعُونَ بِالطَّبْخِ أَكْثَرَ مِنَ النِّسَاءِ.
  Bazı erkekler kadınlara oranla aşçılıktan daha çok haz alırlar.
- يَسْتَمْتِعُ الْأَوْلَادُ بِلَعِبِ كُرَةِ الْقَدَمِ مُنْذُ سَاعَاتٍ.
  Çocuklar saatlerdir futbol oynamanın tadını çıkarıyor.
- كُلُّ إِنْسَانٍ يَسْتَمْتِعُ بِلَذَّةِ النَّجَاحِ.
  Her insan başarıyı tatmaktan keyif alır.
- اِسْتَمْتَعْنَا بِمُشَاهَدَةِ مَسْرَحِيَّةٍ مُثِيرَةٍ لِلضَّحِكِ.
  Komik bir tiyatro izlemekten büyük keyif aldık.
- أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا.
  Dünya hayatınızdaki güzellikleri tükettiniz ve onların tadını çıkardınız. (Ayet)

اِسْتَلْقَى يَسْتَلْقِي اِسْتِلْقَاءً

(by'e özellikle sırt üstü) yatmak, uzanmak; (sandalyeye) kurulmak

عَلَى

- هَيَّا اسْتَلْقِ عَلَى ظَهْرِكَ وَاسْتَرِحْ قَلِيلًا!
  Haydi sırt üstü uzanıp biraz istirahat et!
- اِخْلَعْ نَعْلَيْكَ وَاسْتَلْقِ عَلَى الْفِرَاشِ قَلِيلًا!
  Ayakkabılarını çıkar ve biraz yatağa uzan!
- عَادَ أَبِي مِنَ الْعَمَلِ مُتْعَبًا فَاسْتَلْقَى عَلَى الْأَرِيكَةِ.
  Babam işten yorgun argın döndü ve koltuğa uzandı.
- اِسْتَلْقَيْتُ مُتَكَاسِلًا عَلَى الْمَقْعَدِ.
  Tembel bir eda ile sandalyeye kuruldum.
- اِسْتَلْقَى عَلَى قَفَاهُ وَشَاهَدَ التِّلْفَازَ.
  Ensesi üstüne (sırt üstü) yatıp televizyon izledi.
- ذَهَبْنَا إِلَى الشَّاطِئِ لِنَسْتَلْقِيَ عَلَى الرِّمَالِ.
  Kumların üzerine yatıp uzanmak için sahile gittik.
- اِسْتَلْقَى جَدِّي عَلَى أُرْجُوحَةِ النَّوْمِ فَنَامَ حَالًا.
  Dedem hamağa (uyku salıncağına) uzanıp hemen uyudu.
- اِسْتَلْقَيْتُ عَلَى الْعُشْبِ الْأَخْضَرِ وَنَظَرْتُ إِلَى السَّمَاءِ.
  Yeşil otlara sırt üstü uzandım ve gökyüzüne baktım.
- اَلنَّاسُ يَسْتَلْقُونَ عَلَى الْمَقَاعِدِ الْخَشَبِيَّةِ بَعْدَ السِّبَاحَةِ.
  İnsanlar yüzdükten sonra ahşap şezlonglara uzanıyorlar.
- كَانَ الصَّدِيقَانِ يَسْتَلْقِيَانِ عَلَى ظَهْرَيْهِمَا عِنْدَمَا يَتَحَدَّثَانِ.
  İki arkadaş sohbet ederken sırt üstü uzanıyorlardı.

اِسْتَمَرَّ يَسْتَمِرُّ اِسْتِمْرَارًا

فِي

(bş yapmayı) sürdürmek, (bş'e) ısrarla devam etmek

- اِسْتَمَرَّ الرَّضِيعُ الْمَرِيضُ فِي الْبُكَاءِ سَاعَاتٍ.
  Hasta bebek saatlerce ağlamaya devam etti.
- لَنْ أَسْتَمِرَّ بَعْدَ ذٰلِكَ فِي التَّدْخِينِ، إِنْ شَاءَ اللهُ.
  İnşallah bundan sonra sigara içmeye devam etmeyeceğim.
- أَيْقَظْتُكَ، لٰكِنَّكَ لَا تَزَالُ تَسْتَمِرُّ فِي النَّوْمِ.
  Seni uyandırdım ama sen hâlâ uyumaya devam ediyorsun!
- اِسْتَمَرَّ صَدِيقِي فِي تَنَاوُلِ الْكُحُولِ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً.
  Arkadaşım uzun yıllar alkol almaya devam etti.
- سَوْفَ نَسْتَمِرُّ فِي إِنْجَازِ الْبَحْثِ فِي ضَوْءِ الْإِرْشَادَاتِ.
  Araştırmayı yürütmeyi talimatlar ışığında sürdüreceğiz.
- عُمَّالُ النَّظَافَةِ يَسْتَمِرُّونَ فِي الْإِضْرَابِ عَنِ الْعَمَلِ.
  Temizlik işçileri greve devam ediyor.
- اِسْتَمَرَّ الْوَلَدُ الصَّغِيرُ فِي الْبُكَاءِ دُونَ انْقِطَاعٍ.
  Küçük çocuk kesintisiz ağlamaya devam etti.
- اِسْتَمْرَرْتُ فِي الْعَمَلِ كَمُهَنْدِسٍ عِدَّةَ سَنَوَاتٍ.
  Birkaç sene mühendis olarak çalışmaya devam ettim.
- اِسْتَمَرَّتِ الْأَمْطَارُ فِي هُطُولِهَا طُولَ النَّهَارِ.
  Yağmurlar gün boyu yağmaya devam etti.

اِسْتَمَرَّ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

اِسْتَمَدَّ يَسْتَمِدُّ اِسْتِمْدَادًا

مِنْ

(bş'i bş'den) almak, faydalanmak; (b'nden) iyilik etmesini / yardım elini uzatmasını istemek, inâyet/medet ummak

- يَسْتَمِدُّ الْقَمَرُ نُورَهُ مِنَ الشَّمْسِ.
  Ay, ışığını Güneş'ten alıyor.
- ذٰلِكَ الْكَاتِبُ يَسْتَمِدُّ آرَاءَهُ مِنْ كُتُبِ التَّارِيخِ.
  O yazar görüşlerini tarih kitaplarından edinir.
- هٰذَا الْفَنُّ يَسْتَمِدُّ قُوَّتَهُ مِنَ الْعِلْمِ.
  Bu sanat, gücünü bilimden alıyor.
- أَنَا شَخْصِيًّا، أَسْتَمِدُّ قُوَّتِي مِنْ عَزْمِي وَإِرَادَتِي.
  Şahsen ben gücümü azim ve irademden alıyorum.
- يَسْتَمِدُّ فَرِيقُ الْمَدْرَسَةِ التَّشْجِيعَ مِنْ تَلَامِذَتِهَا.
  Okul takımı tezahüratları okulun öğrencilerinden alıyor.
- يَسْتَمِدُّ هٰذَا الرِّوَائِيُّ عِلْمَهُ الْوَاسِعَ مِنْ كُتُبِ التُّرَاثِ.
  Bu romancı geniş bilgisini kültür kitaplarından ediniyor.
- تَسْتَمِدُّ السُّلْطَةُ مَشْرُوعِيَّتَهَا مِنَ الشَّعْبِ.
  İktidar, meşruiyetini halktan alır.
- لَقَدِ اسْتَمَدَّتِ اللُّغَاتُ الْأُورُوبِيَّةُ حَيَاتَهَا مِنَ اللَّاتِينِيَّةِ.
  Avrupa dilleri hayatiyetini Latince'ye borçludur.
- اَلْمُعَاقُونَ يَسْتَمِدُّونَ حُقُوقَهُمْ مِنَ الدَّوْلَةِ.
  Engelliler haklarını devletten istiyorlar.
- اَلثِّيُوقْرَاطِيَّةُ نِظَامٌ سِيَاسِيٌّ يَسْتَمِدُّ سُلْطَتَهُ مِنَ اللهِ مُبَاشَرَةً.
  Teokrasi, erki doğrudan doğruya Tanrı'dan alan siyasi bir rejimdir.

اِسْتَمَعَ يَسْتَمِعُ اِسْتِمَاعًا

إِلَى

(b'ni) dinlemek, (b'ne veya bş'e) kulak vermek, kulak kabartmak, kulak kesilmek

- أَسْتَمِعُ إِلَى نَشْرَةِ الْأَخْبَارِ قَبْلَ الْخُرُوجِ مِنَ الْبَيْتِ.
  Evden çıkmadan önce haber bültenini dinlerim.
- اِسْتَمَعَتِ الْمَحْكَمَةُ إِلَى الشُّهُودِ.
  Mahkeme, tanıkları dinledi.
- أَيُّها السَّادَةُ! اِسْتَمِعُوا إِلَى قَوْلِ الْخَطِيبِ بِانْتِبَاهٍ.
  Beyler! Hatibin sözünü dikkatli bir şekilde dinleyin.
- لَا تَسْتَمِعْ يَا وَلَدِي إِلَى وِشَايَةِ الْوَاشِينَ.
  Oğlum ispiyoncuların ispiyonlarına kulak asma!
- يَا بُنَيَّ، اِسْتَمِعْ إِلَى نِدَاءِ الْحَقِّ!
  Evlat! Hakkın sesine kulak ver!
- اِسْتَمَعْنَا إِلَى نَشْرَةِ الْأَخْبَارِ عَبْرَ الْمِذْيَاعِ.
  Haber bültenini radyodan dinledik.
- نَسْتَمِعُ إِلَى تَعْلِيمَاتِهِ بِاهْتِمَامٍ، لِأَنَّهُ رَئِيسُنَا.
  Talimatlarını dikkatle dinliyoruz, çünkü o patronumuz.
- وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ.
  Kuran-ı Kerim okunduğu zaman ona kulak verin. (Ayet)

اِسْتَمَعَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

اِسْتَمْسَكَ يَسْتَمْسِكُ اِسْتِمْسَاكًا

بِ

(bş'e) tutunmak, sarılmak, bağlanmak, yapışmak

- اِسْتَمْسَكَ الْمَنْكُوبُ بِالْحَبْلِ لِيَنْجُوَ مِنَ الْغَرَقِ.
  Âfetzede, boğulmaktan kurtulmak için ipe tutundu.
- اِسْتَمْسَكَتِ الْهِرَّةُ الصَّغِيرَةُ بِالْغُصْنِ حَتَّى لَا تَسْقُطَ.
  Küçük kedi, düşmemek için dala yapıştı.
- اِسْتَمْسَكْتُ بِغُصْنٍ مَتِينٍ خَشْيَةَ السُّقُوطِ.
  Düşme korkusuyla sağlam bir dala tutundum (yapıştım).
- كَادَ النَّهْرُ يَجْرُفُنِي لَوْ لَمْ أَسْتَمْسِكْ بِجِذْعِ شَجَرَةٍ.
  Bir ağacın gövdesine tutunmasaydım nehir beni sürükleyecekti.
- اِسْتَمْسَكَ الْمُشْرِفُ عَلَى الْغَرَقِ بِخَشَبَةٍ عَلَى سَطْحِ الْمَاءِ.
  Boğulmak üzere olan kişi su yüzeyindeki bir oduna yapıştı.
- مُعْظَمُ شَبَابِنَا يَسْتَمْسِكُونَ بِقَوَاعِدِ الدِّينِ كَامِلَةً.
  Gençlerimizin çoğu dinin tüm kurallarına riayet ediyor.
- اَلْأَجْيَالُ الْجَدِيدَةُ لَا تَسْتَمْسِكُ بِأَرْكَانِ الْإِسْلَامِ.
  Yeni kuşaklar İslam'ın esaslarına sıkı sıkıya bağlanmıyor.
- فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ.
  Sana vahyolunan şeye sımsıkı yapış. (Ayet)
- مَنْ يُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى.
  Kim Allah'a iman ederse, sağlam bir kulpa sımsıkı yapışmış olur.

اِسْتَهَانَ يَسْتَهِينُ اِسْتِهَانَةً

بِ

(b'ni /bş'i) basit görmek, hafife almak, önemsememek; hor hakir görmek, küçümsemek, aşağılamak; dudak bükmek

- اِسْتَهَانَ التَّلَامِيذُ بِمَادَّةِ النَّحْوِ.
  Öğrenciler nahiv dersini basite aldılar.
- لَمْ يَسْتَهِنْ زَيْدٌ بِالْمُهِمَّةِ الْمُلْقَاةِ عَلَى عَاتِقِهِ.
  Zeyd, omuzlarına yüklenen vazifeyi küçümsemedi.
- أَيُّهَا الشُّبَّانُ، لَا تَسْتَهِينُوا بِالْقِيَمِ الْأَخْلَاقِيَّةِ!
  Gençler! Ahlaki değerleri hafife almayınız!
- لَيْسَ مِنْ عادَتِهِ أَنْ يَسْتَهِينَ بِالْآخَرِينَ.
  Başkalarını küçümsemek onun adeti değildir.
- اِسْتَهَانَتْ بِإِجابَتِهِ دُونَ أَنْ تَعْرِفَهُ.
  Onu daha tanımadan verdiği cevabı küçümsedi.
- اَلْآبَاءُ يَسْتَهِينُونَ بِمَخَاطِرِ شَبَكَةِ الْإِنْتَرْنَتِ.
  Babalar internetin -doğurabileceği- tehlikeleri hafife alıyor.
- هٰذَا أَمْرٌ لَا يُسْتَهَانُ بِهِ.
  Bu, hafife alınmaması gereken bir mesele.
- كَيْفَ تَسْتَهِينُونَ بِإِرَادَةِ الشَّعْبِ؟!
  Halkın iradesini nasıl hor ve hakir görüyorsunuz?!
- لَا تَسْتَهِنْ بِنَفْسِكَ! فَأَنْتَ لَا تَعْرِفُ مَتَى تَأْتِي الْفُرْصَةُ.
  Kendini küçümseme! Fırsatın ne zaman kapıyı çalacağını bilemezsin.

اِسْتَنَدَ يَسْتَنِدُ اِسْتِنَادًا

إِلَى

sırtını / arkasını (bş'e) dayayamak, yaslamak, vermek; (belirli bş'e) dayanmak, yaslanmak

- اِسْتَنَدَ الرَّاعِي إِلَى عَصَاهُ وَعَدَّ غَنَمَهُ.
  Çoban, değneği üzerine dayandı ve koyunlarını saydı.
- جَدِّي لَا يَسْتَطِيعُ الْمَشْيَ إِلَّا حِينَ يَسْتَنِدُ إِلَى عَصَاهُ.
  Dedem ancak bastonuna yaslanarak yürüyebiliyor.
- اِسْتَنَدَ الْفَقِيهُ فِي فَتْوَاهُ إِلَى أَدِلَّةٍ مِنَ الْقُرْآنِ وَالسُّنَّةِ.
  Fakih, fetvasında Kuran ve Sünnetten delillere dayandı.
- يَسْتَنِدُ الْأُسْتَاذُ أَحْيَانًا إِلَى الْحَائِطِ أَثْنَاءَ الدَّرْسِ.
  Hoca ders sırasında bazen duvara yaslanıyor.
- لَا تَسْتَنِدْ إِلَى الْأَرِيكَةِ، فَإِنَّهَا مَكْسُورَةٌ.
  Koltuğa yaslanma, çünkü o kırık!
- اِسْتَنِدُوا إِلَى الْحَائِطِ مَثْنَى وَمَثْلَثَ.
  Duvara ikişerli ve üçerli olarak yaslanınız.
- آرَاءُ الْفَيْلَسُوفِ لَا تَسْتَنِدُ إِلَى أَسَاسٍ.
  Filozofun görüşleri bir temele dayanmıyor.
- تَسْتَنِدُ أَحْدَاثُ هٰذِهِ الرِّوَايَةِ إِلَى وَقَائِعَ تَارِيخِيَّةٍ.
  Bu romandaki olaylar tarihi hadiselere dayanıyor.
- تَسْتَنِدُ الْإِدِّعَاءَاتُ إِلَى وَثَائِقَ رَصِينَةٍ.
  İddialar sağlam belgelere dayanıyor.
- حُجَّتُهُ تَسْتَنِدُ إِلَى وَثَائِقَ.
  Delili belgelere dayanıyor.

اِسْتَوْرَدَ يَسْتَوْرِدُ اِسْتِيرَادًا

مِنْ

(bş'i by'den) ithal etmek, getir(t)mek, tedarik etmek, sağlamak; almak, edinmek

- تُرْكِيَا دَوْلَةٌ تَسْتَوْرِدُ مِنْ مُخْتَلِفِ دُوَلِ الْعَالَمِ.
  Türkiye çeşitli dünya devletlerinden ithalat yapan bir ülkedir.
- لَنْ نَسْتَوْرِدَ الْقَمْحَ مِنَ الْخَارِجِ حَتَّى نِهَايَةِ هٰذَا الْعَامِ.
  Bu yıl sonuna kadar dışarıdan buğday ithal etmeyeceğiz.
- لِمَاذَا لَا نَسْتَوْرِدُ مِنَ الشَّرْقِ إِلَّا الْمُنْتَجَاتِ الرَّدِيئَةَ؟
  Doğudan neden sadece düşük kaliteli ürünler getiriyoruz?
- قَالَ مُتَحَدِّثٌ عَسْكَرِيٌّ: لَمْ نَسْتَوْرِدْ أَسْلِحَةً مِنْ إِسْرَائِيلَ.
  Bir askeri sözcü "İsrail'den silah alımı yapmadık" dedi.
- لَمْ نَسْتَوْرِدْ مَاشِيَةً مِنْ أَلْمَانِيَا مُنْذُ عَامٍ.
  Bir seneden beri Almanya'dan hayvan getirtmedik.
- رُوسِيَا وَأَلْمَانِيَا تَسْتَوْرِدَانِ الْفَوَاكِهَ مِنْ تُرْكِيَا.
  Rusya ve Almanya meyveyi Türkiye'den tedarik ediyor.
- اَلْمُنْتَجَاتُ فَائِقَةُ التِّكْنُولُوجِيَا تُسْتَوْرَدُ مِنَ الْيَابَانِ.
  Yüksek teknolojili ürünler Japonya'dan sağlanmaktadır.
- اِسْتَوْرَدُوا أُنَاسًا مِنَ الْمُحَافَظَاتِ لِدَعْمِ الْاِحْتِجَاجَاتِ.
  Protestolara destek olması için illerden insan getirttiler.
- إِنَّنَا اسْتَوْرَدْنَا هٰذَا التَّقْلِيدَ مِنَ الْوِلَايَاتِ الْمُتَّحِدَةِ.
  Biz bu geleneği Birleşik Devletler'den aldık.

اِسْتَهْزَأَ يَسْتَهْزِئُ اِسْتِهْزَاءً

بِ

(bş'le veya by'le) alay etmek, dalga geçmek; (b'ni) küçümsemek, alaya / hafife almak

- اِسْتَهْزَأَ بِهِ أَصْدِقَاؤُهُ.
  Arkadaşları onunla alay etti.
- لَا تَسْتَهْزِئْ بِزَمِيلِكَ أَمَامَ النَّاسِ!
  Arkadaşınla insanların önünde alay etme!
- حَاوَلُوا أَنْ يَسْتَهْزِئُوا بِفَرِيقِنَا.
  Takımımızla dalga geçmeye çalıştılar.
- يَسْتَهْزِئُ الْمَغْرُورُ بِالنَّاسِ حَوْلَهُ.
  Kibirli insan çevresindeki kimseleri hafife alır.
- مَنِ اسْتَهْزَأَ بِخَصْمِهِ انْهَزَمَ.
  Hasmını basite alan kişi kaybeder.
- اَلْمُوَاطِنُ الْوَاعِي لَا يَسْتَهْزِئُ بِالْقَوَانِينِ.
  Bilinçli vatandaş kanunları hafife almaz.
- لَا تَسْتَهْزِئْ بِأَحَدٍ لِكَيْ لَا يَسْتَهْزِئَ بِكَ أَحَدٌ.
  Hor görülmek istemiyorsan sen de başkasını küçümseme!
- مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلاَّ كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ.
  Kendilerine bir peygamber gelmeye görsün, hemen onunla alay ederler. (Ayet)

اِسْتَهْزَأَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

اِسْتَيْقَظَ يَسْتَيْقِظُ اِسْتِيقَاظًا

مِنْ — (uykudan / gafletten / atalet-ten vs.) uyanmak, silkinmek

- اِسْتَيْقَظَ الطِّفْلُ مِنْ نَوْمِهِ بَاكِيًا.
  Çocuk, uykusundan ağlayarak uyandı.
- اِسْتَيْقَظْتُ الْيَوْمَ مِنْ نَوْمِي مَذْعُورًا.
  Bugün uykudan korkuyla / panikle uyandım.
- حَرَّكَ صَدِيقَهُ لِيَسْتَيْقِظَ مِنَ النَّوْمِ.
  Uykudan kalkması için arkadaşını dürttü.
- غَدًا، عَلَيْكُمْ أَنْ تَسْتَيْقِظُوا مِنْ نَوْمِكُمْ وَقْتَ السَّحَرِ.
  Yarın seher vaktinde uyanmanız gerekiyor.
- اِسْتَيْقَظَ الْقَرَوِيُّونَ مِنَ النَّوْمِ بِصِيَاحِ الدِّيكِ.
  Köylüler horozun ötüşüyle uykularından uyandı.
- اِسْتَيْقِظْ مِنْ نَوْمِكَ أَيُّهَا الْغَافِلُ!
  Uyan uykundan ey gafil!
- بِحُلُولِ الرَّبِيعِ، اِسْتَيْقَظَتِ الطَّبِيعَةُ مِنْ نَوْمِهَا.
  Tabiat, baharın gelmesiyle uykusundan uyandı.
- اِسْتَيْقَظَتِ الْمَدِينَةُ مِنْ غَفْلَتِهَا بِصَفِيرِ الْقِطَارِ.
  Şehir, trenin düdüğüyle gafletten uyandı.
- أَيُّهَا النَّاسُ! اِسْتَيْقِظُوا مِنْ غَفْلَتِكُمْ قَبْلَ فَوَاتِ الْأَوَانِ!
  Ey insanlar! İş işten geçmeden önce gafletten uyanınız!
- عِبَادَ اللهِ! اِسْتَيْقِظُوا مِنْ هٰذِهِ الْغَفْلَةِ الَّتِي عَمَّتِ الْجَمِيعَ!
  Ey Allah'ın kulları! Herkesi kuşatan bu gafletten uyanın!

اِسْتَوْلَى يَسْتَوْلِي اِسْتِيلَاءً

عَلَى — (bş'i düşmandan) zorla almak, ele geçirmek, işgâl etmek, zaptetmek; gaspetmek; (korku / şüphe / hayret vb. bir duygu insanı) sarmak, kaplamak, kusatmak, etkisi altına almak

- اَلْجُنُودُ اسْتَوْلَوْا عَلَى الْبَلَدِ الْمُجَاوِرِ.
  Askerler komşu ülkeyi ele geçirdiler.
- اِسْتَوْلَى الْجَيْشُ عَلَى أَسْلِحَةِ الْعَدُوِّ.
  Ordu düşmanın silahlarına el koydu.
- اِسْتَوْلَيْنَا الْبَارِحَةَ عَلَى مَوْقِعٍ إِسْتِرَاتِيجِيٍّ.
  Dün (gece) stratejik bir mevkiyi ele geçirdik.
- اِسْتَوْلَى قَرَاصِنَةُ الْجَوِّ عَلَى الطَّائِرَةِ وَحَوَّلُوا مَسَارَهَا.
  Hava korsanları uçağı ele geçirip rotasını değiştirdi.
- اِسْتَوْلَى الْحَاكِمُ عَلَى السُّلْطَةِ بِانْقِلَابٍ عَسْكَرِيٍّ.
  Devlet başkanı yönetimi askeri bir darbe ile ele geçirdi.
- اِسْتَوْلَى الرَّجُلُ الطَّمَّاعُ عَلَى أَمْلَاكِ غَيْرِهِ.
  Tamahkâr adam başkasının mülkünü gaspetti.
- لَقَدِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَسْتَوْلِيَ عَلَى ثَرْوَةِ زَوْجَتِهِ.
  Karısının servetine el koymayı başarabildi.
- اِسْتَوْلَتْ عَلَيْنَا الدَّهْشَةُ جَمِيعًا حِينَمَا رَأَيْنَا الصُّورَةَ.
  Fotoğrafı görünce hepimiz dehşete kapıldık.
- فَجْأَةً اِسْتَوْلَى عَلَيْهِمُ الرُّعْبُ وَالْفَزَعُ.
  Birden onları korku ve panik kapladı.
- لِلْقَاضِي شَخْصِيَّةٌ يَسْتَوْلِي عَلَيْهَا الشَّكُّ فِي كُلِّ شَيْءٍ.
  Hâkimin, her şeyden kuşku duyan bir kişiliği var.

أَسْرَعَ يُسْرِعُ إِسْرَاعًا

إِلَى

(bş'e veya by'e vakit kaybetmeden) koşmak, koşturmak, hemen gitmek, yapmak, atılmak, koyulmak, yapıvermek

- أَسْرَعَ النَّاسُ إِلَى نَجْدَةِ الْغَرِيقِ.
  İnsanlar derhal boğulmakta olanın yardımına koştular.
- أَسْرِعْ يَا حَسَنُ إِلَى مُسَاعَدَةِ الْمَسَاكِينِ!
  Hasan, garibanların yardımına yetiş!
- أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ أَسْرِعُوا إِلَى الْخَيْرِ!
  Ey müminler! Hayra koşunuz.
- أَسْرَعَ الشُّرْطِيُّ إِلَى إِنْجَازِ مُهِمَّتِهِ دُونَ تَوَقُّفٍ.
  Polis memuru, hiç duraksamadan görevini yapmaya girişti.
- رِجَالُ الْإِطْفَاءِ يُسْرِعُونَ إِلَى إِطْفَاءِ الْحَرَائِقِ.
  Yangın erleri yangınları söndürmeye aceleyle koşarlar.
- أَسْرَعْنَا إِلَى إِطْفَاءِ النِّيرَانِ قَبْلَ تَسَعُّرِهَا.
  Alevler iyice yükselmeden ateşi söndürmeye koşturduk.
- أَسْرِعُوا يَا شَبَابُ إِلَى انْتِهَازِ هٰذِهِ الْفُرْصَةِ التَّارِيخِيَّةِ!
  Haydi gençler, bu tarihi fırsatı değerlendirmeye koşun!
- عَلَى الصَّدِيقِ الْوَفِيِّ أَنْ يُسْرِعَ إِلَى تَهْنِئَةِ صَدِيقِهِ.
  Vefalı dostun, dostunu hemen kutlaması gerekir.
- أَسْرَعَ الْمَارَّةُ إِلَى نَقْلِ شَخْصٍ مَجْرُوحٍ إِلَى الْمُسْتَشْفَى.
  Yayalar yaralı şahsı çabucak hastaneye taşıdılar.

أَسْرَعَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

أَسْرَعَ يُسْرِعُ إِسْرَاعًا

فِي

(bş'de) hızlı olmak, (bş'i) hızlı hızlı / çabuk çabuk yapmak, süratli bir şekilde yapıvermek

- أَسْرَعَتِ الْقَافِلَةُ فِي سَيْرِهَا كَالْبَرْقِ.
  Kafile şimşek gibi süratle yol aldı.
- أَنْتَ مُتَعَجِّلٌ، فَتُسْرِعُ فِي جَمِيعِ أُمُورِكَ!
  Sen aceleci birisin, çünkü her işinde acele ediyorsun!
- لَا تُسْرِعْ فِي كَلَامِكَ حَتَّى نَفْهَمَ مَا تَقُولُ!
  Çabuk çabuk konuşma ki dediklerini anlayabilelim!
- لَا تُسْرِعْ فِي مَشْيِكَ حَتَّى نَلْحَقَ بِكَ!
  Hızlı hızlı yürüme ki sana yetişebilelim!
- أَسْرَعَتِ الْخُيُولُ فِي عَدْوِهَا فَخَلَّفَتْ غُبَارًا مُتَنَاثِرًا.
  Atlar, o kadar hızlı koştu ki arkalarında toz bıraktı.
- اَلْمُشَاةُ أَسْرَعُوا فِي نَقْلِ الْمُصَابِينَ إِلَى الْمُسْتَشْفَى.
  Yayalar yaralıları çarçabuk hastaneye yetiştirdiler.
- اَلْوَقْتُ ضَيِّقٌ، عَلَيْنَا أَنْ نُسْرِعَ فِي إِيجَادِ الْحَلِّ.
  Vakit dar, çözüm üretmek için acele etmemiz lazım.
- عَلَى الْأَصْدِقَاءِ أَنْ يُسْرِعُوا فِي التَّهْنِئَةِ.
  Dostların tebrik etmede aceleci davranmaları gerekir.
- قِيلَ لِلصِّرْبِ مِنْ قِبَلِ الْغَرْبِ: "عَجِّلُوا وَأَسْرِعُوا فِي الْقَضَاءِ عَلَى الْمُسْلِمِينَ فِي الْبُوسْنَةِ"!
  Batılılar tarafından Sırplara "Elinizi çabuk tutun ve Bosna'daki Müslümanları çarçabuk yok edin!" denildi.

أَسِفَ يَأْسَفُ أَسَفًا

عَلَى

(bş'e) üzülmek, hayıflanmak, kederlenmek, iç geçirmek

- أَسِفَ الطَّالِبُ عَلَى رُسُوبِهِ أَسَفًا.
  Öğrenci, sınıfta kaldığına çok üzüldü.
- أَسِفَتِ الْفَتَاةُ عَلَى رَحِيلِ حَبِيبِهَا.
  Genç kız, sevgilisinin gidişine kederlendi.
- أَسِفْنَا جِدًّا عَلَى سُوءِ تَصَرُّفِ ابْنِنَا.
  Oğlumuzun kötü davranışından ötürü cidden üzüldük.
- لَا تَأْسَفَنَّ عَلَى مَا فَاتَكَ مِنَ الْفُرَصِ!
  Kaçırdığın fırsatlara üzülüp durma!
- وَأَنَا شَخْصِيًّا، أَسِفْتُ عَلَيْكُمْ أَسَفًا شَدِيدًا!
  Şahsen, durumunuza çok üzüldüm!
- كُلُّ إِنْسَانٍ يَأْسَفُ عَلَى مَاضِيهِ وَشَبَابِهِ.
  Her insan geçmişine ve gençliğine hayıflanır.
- قُمْ بِوَاجِبِكَ وَلَا تَأْسَفْ عَلَى مَا يُقَالُ.
  Sorumluluğunu yerine getir ve söylenilenlere bakıp üzülme!
- أَسِفَ الْمُدِيرُ عَلَى مَا صَدَرَ عَنْهُ مِنَ الْكَلَامِ.
  Müdür, ağzından kaçırmış olduğu sözlere hayıflandı.
- عَلَيْكَ أَنْ تَأْسَفَ عَلَى أَفْعَالِكَ السَّيِّئَةِ!
  Kötü fiillerinden ötürü hayıflanmalısın!

أَسِفَ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

أَسَّسَ يُؤَسِّسُ تَأْسِيسًا

عَلَى

(bş'i bş'in üzerine) kurmak, yapmak, bina/inşa etmek

- اَلْقَرَوِيُّونَ يُؤَسِّسُونَ الْجِسْرَ عَلَى أَرْضٍ مَتِينَةٍ.
  Köylüler, köprüyü sağlam bir zemin üzerine inşa ediyor.
- اَلْمَصَافِي الْبِتْرُولِيَّةُ قَدْ تُؤَسَّسُ عَلَى الْبَحْرِ.
  Petrol rafinerileri deniz üzerine inşa edilebiliyor.
- مَسْجِدُ قُبَاءَ هُوَ الْمَسْجِدُ الَّذِي أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى.
  Kuba mescidi, takva üzere yapılmış olan bir mescittir.
- أُسِّسَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسَةِ أَرْكَانٍ.
  İslam dini 5 temel üzere inşa olunmuştur.
- اَلْإِنْسَانُ الْمُجَرَّبُ يُؤَسِّسُ حَرَكَاتِهِ عَلَى تَجَارِبِهِ.
  Akıllı insan, tavırlarını tecrübeleri üzerine bina eder.
- لَا تُؤَسِّسِي حَيَاتَكِ عَلَى الْأَوْهَامِ وَالْأَكَاذِيبِ!
  Hayatını vehimler ve yalanlar üzerine kurma!
- بِرَأْيِي، أُمْنِيَّتُكَ مِثْلُ قَلْعَةٍ أُسِّسَتْ عَلَى السَّرَابِ!
  Bence senin idealin, serap üzerine kurulu bir kale gibi!
- إِنَّ الْحُكُومَةَ الْحَالِيَّةَ قَدْ أُسِّسَتْ عَلَى أَسَاسِ الْوَحْدَةِ.
  Şu anki hükümet, birlik temeli üzerine kurulmuştur.
- اَلدَّوْلَةُ تُؤَسَّسُ عَلَى الْقَانُونِ وَالْعَدَالَةِ بَيْنَ أَفْرَادِ الْمُجْتَمَعِ.
  Devlet, yasa ve toplum bireyleri arasındaki adalet üzerine kurulur.

أَسْهَمَ يُسْهِمُ إِسْهَامًا + فِي

(bş'e) katılmak, iştirak etmek, (bir etkinlikte) rol almak, payı/hissesi/katkısı/desteği bulunmak; (bş'de) ortak/hissedar olmak

- لَقَدْ أَسْهَمْتُ فِي كُلِّ عَمَلٍ جَادٍّ أَثْنَاءَ دِرَاسَتِي.
  Tahsilim sırasında her ciddi faaliyete katıldım.
- اَلطُّلَّابُ يُسْهِمُونَ فِي حِوَارِ الدَّرْسِ مُسَاهَمَةً فَعَّالَةً.
  Öğrenciler dersin diyaloglarına etkin biçimde katılıyorlar.
- اَلشَّبَابُ يُسْهِمُونَ فِي نَجَاحِ الْمُهِمَّةِ الْمُوَكَّلَةِ إِلَيْهِمْ.
  Gençler kendilerine yüklenen misyonun başarısına katkı yapıyor.
- ذٰلِكَ الرَّجُلُ الْغَنِيُّ يُسْهِمُ دَائِمًا فِي الْأَعْمَالِ الْخَيْرِيَّةِ.
  O zengin adam, hayır-hasenat işlerine hep katkıda bulunur.
- أُمُّ خالِدٍ سَتُسْهِمُ فِي تَنْظِيمِ حَفْلٍ خَيْرِيٍّ.
  Hâlid'in annesi kermes organizasyonunda görev alacak.
- أَسْهَمَ الْمُهَنْدِسُونَ الْأَتْرَاكُ فِي نَجَاحِ الْمَشْرُوعِ الْكَبِيرِ.
  Türk mühendisler büyük projenin başarısına ortak oldu.
- إِنَّ الْجَامِعَةَ لَمْ تُسْهِمْ فِي تَوْعِيَةِ الطُّلَّابِ.
  Üniversite, öğrencilerin bilinçlendirilmesine katkı sağlamadı.
- إِنَّنَا لَنْ نُسْهِمَ فِي أَيِّ دَعْمٍ مَالِيٍّ لِحَرْبٍ ضِدَّ الْعِرَاقِ!
  Irak'a karşı bir savaşa hiçbir finansal destek vermeyeceğiz!
- مُحَادَثَاتُ جَنِيفَ لَنْ تُسْهِمَ فِي حَلْحَلَةِ الْأَزْمَةِ السُّورِيَّةِ.
  Cenova görüşmeleri Suriye krizinin çözümüne katkı yapmayacak.
- أَسْهَمْتُ فِي شَرِكَةٍ أَمْرِيكِيَّةٍ.
  Bir Amerikan şirketinde hisse sahibi oldum.

أَسْنَدَ يُسْنِدُ إِسْنَادًا + إِلَى

(bş'i bş'e) dayamak, yaslamak; (bir sözü b'ne) isnad etmek; (idare / sorumluluk / hata / suç vb.ni b'ne) isnad etmek, yüklemek, atmak

- أَسْنَدَ خَدَّهُ إِلَى الْوِسادَةِ فَنَامَ نَوْمًا هَادِئًا.
  Yanağını yastığa dayadı ve rahat bir uyku uyudu.
- أَسْنَدْتُ ظَهْرِي إِلَى الْجِدَارِ لِأَسْتَرِيحَ.
  Dinlenmek için sırtımı duvara dayadım.
- أَيُّهَا الْبُسْتَانِيُّ، أَسْنِدِ السُّلَّمَ إِلَى الْحَائِطِ جَيِّدًا.
  Bahçıvan! Merdiveni duvara sağlam bir şekilde yasla.
- أُسْنِدَ هٰذَا الْحَدِيثُ إِلَى عائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْها.
  Bu hadis Hz. Aişe'ye isnad edilmektedir.
- أَوْلِيَاءُ أُمُورِ الطُّلَّابِ يُسْنِدُونَ إِلَيْهِ إِدَارَةَ الْمَدْرَسَةِ.
  Öğrenci velileri okulun idaresini ona lâyık görüyorlar.
- أَسْنَدَ مُدِيرُ الشَّرِكَةِ إِلَى الْمُهَنْدِسِينَ مُهِمَّةً جَدِيدَةً.
  Şirket müdürü, mühendislere yeni bir görev verdi/yükledi.
- أَسْنَدْتُمْ إِلَيْهِ تُهْمَةً شَنِيعَةً!
  Ona çirkin bir suçlama isnat ettiniz!
- أَسْنَدُوا الْخَطَأَ الْأَعْظَمَ إِلَى الشَّرِكَةِ.
  En büyük hatayı şirkete nispet ettiler.
- تَعَهَّدَ الْمُهَنْدِسُ بِإِنْجَازِ مَا أُسْنِدَ إِلَيْهِ مِنْ مَهَامَّ.
  Mühendis kendisine verilen görevleri yapma sözü verdi.
- يَقُومُ سُلَيْمَانُ بِكُلِّ عَمَلٍ يُسْنَدُ إِلَيْهِ.
  Süleyman kendisine verilen her işi yapar.

اِشْتَاقَ يَشْتَاقُ اِشْتِيَاقًا

إِلَى

özlemek, (bş'in veya b'nin) özlemini / hasretini çekmek; canı (bş'i) çekmek

- كُلُّ مُغْتَرِبٍ يَشْتَاقُ إِلَى وَطَنِهِ.
  Her gurbetçi vatanını özler.
- اِشْتَاقَتْ نَفْسُهُ إِلَى النُّزْهَةِ.
  Canı gezip dolaşmak istedi.
- نَحْنُ اشْتَقْنَا إِلَى فَوَاكِهِ بَلَدِنَا.
  Memleketimizin meyvelerini özledik.
- اِشْتَاقَتْ أَنْفُسُنَا إِلَى أَكْلِ الرُّمَّانِ وَالْمَوْزِ.
  Canımız nar ve muz yemek istedi.
- تَشْتَاقُ نَفْسُهُ إِلَى رُؤْيَةِ الأَحْبَابِ.
  Canı sevdiklerini görmeyi arzuluyor.
- اِشْتَقْتُ كَثِيرًا إِلَى أَمَاكِنِ صِبَايَ.
  Çocukluğumun geçtiği yerleri çok özledim.
- يَشْتَاقُ خَالِدٌ إِلَى أَهْلِهِ اشْتِيَاقًا كُلَّمَا سَافَرَ.
  Halid ne zaman seyahate çıksa aile özlemi duyuyor.
- أَشْتَاقُ إِلَى دَرْسِ الْأَدَبِ وَاللُّغَةِ أَشَدَّ الشَّوْقِ.
  Edebiyat ve dil dersi gözümde tütüyor.

اِشْتَاقَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

أَشَارَ يُشِيرُ إِشَارَةً

إِلَى

(bş'e) işaret etmek, göstermek; (bir hususta bş'e) değinmek, temas etmek, bahsetmek

- هٰذِهِ الْأَسْهُمُ تُشِيرُ إِلَى الْاِتِّجَاهَاتِ.
  Bu oklar yönleri gösteriyor.
- أَشَارَ الْمُحَاضِرُ فِي حَدِيثِهِ إِلَى كُلِّ فَضَائِلِ الصُّوفِيِّ.
  Konuşmacı, konuşmasında sufinin tüm erdemlerine değindi.
- لَمْ يُشِرْ صَاحِبُ الْعَمَلِ إِلَى صُعُوبَاتِ الْعَمَلِ قَطُّ.
  Patron işin güçlüklerinden hiç bahsetmedi.
- أَشَارَ رَئِيسُ الْقَافِلَةِ إِلَى قِمَّةِ الْجَبَلِ بِالْإِصْبَعِ.
  Kafile başkanı dağın zirvesine parmakla işaret etti.
- تُشِيرُ أَعْمَالُ الْعُنْفِ إِلَى التَّوَتُّرَاتِ الْمَذْهَبِيَّةِ فِي الْبَلَدِ.
  Şiddet olayları, ülkedeki mezhep gerilimine işaret ediyor.
- أَشَرْتُ إِلَيْهِمْ بِيَدِي لِيَقِفُوا.
  Durmaları için onlara elimle işaret ettim.
- أَشَارَ كَرِيمٌ بِيَدِهِ إِلَى صَدِيقِهِ الْجَدِيدِ.
  Kerim eliyle yeni arkadaşına işaret etti.
- حَسَنٌ طَالِبٌ مُهَذَّبٌ يُشَارُ إِلَيْهِ بِالْبَنَانِ.
  Hasan parmakla gösterilen, terbiyeli bir öğrencidir.

أَشَارَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra نَحْوَ zarfı ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine نَحْوَ getirilmesi de mümkündür.

اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً - شِرَاءً

مِنْ

(b'nden veya by'den) satın almak, almak

- اِشْتَرَيْتُ مِنَ السُّوقِ سِلَعًا جَدِيدَةً.
  Çarşıdan yeni mallar satın aldım.
- اِشْتَرَيْنَا هٰذِهِ الْأَوَانِيَ مِنْ سُوقِ الْخَزَّافِينَ.
  Bu kapları çömlekçiler çarşısından satın aldık.
- اِشْتَرِي يَا فَاطِمَةُ مِنَ الْبَقَّالِ جُبْنًا وَزَيْتُونًا.
  Fatma, bakkaldan peynir ve zeytin al.
- نَشْتَرِي اللَّحْمَ مِنَ الْجَزَّارِ.
  Eti kasaptan satın alırız.
- هَيَّا اشْتَرِ يَا عَلِيُّ مِنَ الْخَضَّارِ بَعْضَ الْخَضْرَاوَاتِ.
  Ali, hadi manavdan bir miktar sebze al.
- اِشْتَرَيْنَا طُنَّ خَشَبٍ مِنْ مُسْتَوْدَعِ الْأَخْشَابِ.
  Odun deposundan bir ton odun aldık.
- تَحْتَاجُ إِلَى أَنْ تَشْتَرِيَ الْجِصَّ مِنَ الْجَصَّاصِ.
  Kireççiden kireç alman gerekiyor.
- اِشْتَرَيْتُ مِنَ الْمَكْتَبَةِ كِتَابًا يَضُمُّ قِصَصًا قَصِيرَةً.
  Kırtasiyeden, kısa hikâyeler içeren bir kitap satın aldım.
- بِالْأَمْسِ، اِشْتَرَيْنَا مِنْ مَعْرِضِ الْقَاهِرَةِ كُتُبًا دِينِيَّةً.
  Dün Kahire fuarından dini kitaplar satın aldık.
- وَالِدَايَ اشْتَرَيَا مَنْزِلًا مِنْ مِصْرَ وَقَامَا بِتَأْثِيثِهِ وَسَكَنَا فِيهِ.
  Anne ve babam Mısır'dan ev aldı, evi döşeyip oraya yerleşti.

اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً

لِ

(b'ne bş) satın almak, almak

- اِشْتَرَيْتُ لَكَ سَاعَةً رَقْمِيَّةً.
  Sana dijital bir saat aldım.
- اِذْهَبْ وَاشْتَرِ لَنَا حَبْلًا حَتَّى نَرْبِطَ بِهِ الضَّحِيَّةَ.
  Git bize ip satın al gel de onunla kurbanı bağlayalım.
- اِشْتَرَى الْعَرِيسُ لِلْعَرُوسِ عِقْدًا مِنْ ذَهَبٍ.
  Damat geline altından bir gerdanlık (kolye) aldı.
- اِشْتَرَوْا لِلْأَوْلَادِ مَلَابِسَ دَاخِلِيَّةً بِسِعْرٍ مُنْخَفِضٍ.
  Çocuklar için düşük fiyata iç çamaşırı aldılar.
- اِذْهَبُوا وَاشْتَرُوا لَنَا بَعْضًا مِنَ الطَّعَامِ!
  Gidin de bize biraz yiyecek alın!
- قَدِ اشْتَرَتْ لِي زَوْجَتِي بَدْلَةً جَدِيدَةً تُنَاسِبُ مِعْطَفِي.
  Eşim bana paltoma uyan yeni bir takım elbise almış.
- أَنْتَ رَجُلٌ غَنِيٌّ، أَلَا تَشْتَرِي لِابْنِكَ أَيْضًا سَيَّارَةً فَاخِرَةً؟
  Sen zengin adamsın, oğluna da lüks bir araba almıyor musun?
- اِشْتَرَيْتُ لَكِ يَا حَبِيبَتِي مَجْمُوعَةً مِنَ الْأَحْجَارِ الْكَرِيمَةِ.
  Sevgilim, sana değerli taşlardan oluşan bir set aldım.
- أَنْتَ مُسْرِفٌ، فَكُلَّ عَامٍ تَشْتَرِي لِنَفْسِكَ بَدْلَةً جَدِيدَةً.
  Sen müsrifsin, çünkü her sene kendine yeni bir takım elbise satın alıyorsun.

اِشْتَرَطَ يَشْتَرِطُ اِشْتِرَاطًا

عَلَى

(b'ne bş'i) şart koşmak, koşul olarak ileri sürmek

- اِشْتَرَطُوا عَلَيْنَا سِتَّةَ شُرُوطٍ ثَقِيلَةٍ مُلْزِمَةٍ!
  Bize altı tane ağır, bağlayıcı şart getirdiler.
- نَحْنُ اشْتَرَطْنَا عَلَى أَعْضَائِنَا إِتْقَانَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Üyelerimize çok iyi Arapça bilme şartı getirdik.
- اَلْفَرَنْسِيُّونَ اشْتَرَطُوا عَلَيْهِ عَدَمَ الْعَوْدَةِ إِلَى الْجَزَائِرِ.
  Fransızlar ona, Cezayir'e geri dönmeme şartı getirdi.
- اشْتَرَطَ الإِسْلَامُ عَلَى الرَّجُلِ مَهْرًا يُقَدِّمُهُ لِمَنْ يَتَزَوَّجُهَا.
  İslam, erkeğe, evleneceği kişiye mehir vermeyi şart koştu.
- نَحْنُ نَشْتَرِطُ عَلَى الْقُضَاةِ أَنْ يَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ.
  Hâkimlere adaletle hükmetme koşulunu getiriyoruz.
- كَيْفَ تَشْتَرِطُونَ عَلَيْنَا أَنْ نَتَنَازَلَ عَنْ حُقُوقِنَا الْمَشْرُوعَةِ؟!
  Nasıl olur da bize meşru haklarımızdan feragat etme koşulunu getirirsiniz?!
- اَلْأَبَوَانِ اشْتَرَطَا عَلَيْهَا أَلَّا تَخْرُجَ عَنْ كَلَامِ أَخِيهَا.
  Ebeveyn, ona, kardeşinin sözünden çıkmama şartı getirdi.
- لَمْ يَشْتَرِطْ عَلَيْهِمْ أَحَدٌ حِفْظَ كُلِّ هٰذِهِ السُّوَرِ.
  Kimse onlara bu surelerin hepsini ezberleme şartı koşmadı.
- فِي عَقْدِ النِّكَاحِ اشْتَرَطْتُ عَلَى زَوْجِي عَدَمَ الزَّوَاجِ عَلَيَّ.
  Nikah akdinde kocama, benim üzerime evlilik yapmama şartı koştum.

اِشْتَرَى يَشْتَرِي اِشْتِرَاءً

بِ

(bş'i) belirli bir fiyata satın almak, (bş) karşılığında almak

- اِشْتَرَيْتُ هٰذَا الْمُعْجَمَ بِخَمْسِ لِيرَاتٍ.
  Bu sözlüğü 5 liraya satın aldım.
- هُنَا، تُشْتَرَى مَلَابِسُ جَاهِزَةٌ بِثَمَنٍ زَهِيدٍ.
  Konfeksiyon elbise burada ucuz fiyata satın alınabilir.
- اِشْتَرَيْنَا بُقْعَةً مِنَ الْأَرْضِ بِعِشْرِينَ أَلْفَ لَيْرَةٍ.
  20.000 liraya bir toprak parçası (arsa, arazi) satın aldık.
- لَا أَمْلِكُ مَالًا أَشْتَرِي بِهِ غِذَائِي.
  Yiyecek alacak param yok.
- اِشْتَرَى لِابْنِهِ مِعْطَفًا جَدِيدًا بِسِعْرٍ بَاهِظٍ.
  Oğluna yüksek fiyata yeni bir palto satın aldı.
- أَشْتَرِي مِنْكَ هٰذَا الْبَيْتَ بِمِائَةِ أَلْفِ لَيْرَةٍ.
  Bu evi senden 100.000 liraya satın alırım.
- بِإِمْكَانِكَ أَنْ تَشْتَرِيَ هٰذِهِ الْمَخْطُوطَةَ بِثَمَنٍ مُنْخَفِضٍ.
  Bu yazma eseri düşük fiyata satın alabilirsin.
- لَنْ أَشْتَرِيَ ذَاكَ الْحَاسُوبَ بِأَكْثَرَ مِنْ أَلْفِ لَيْرَةٍ!
  O bilgisayarı 1000 liradan daha fazla paraya almam!
- نَزَعَتِ الْقِلَادَةَ مِنْ عُنُقِهَا وَاشْتَرَتْ بِثَمَنِهَا عَبْدًا وَأَعْتَقَتْهُ.
  Kolyeyi boynundan çıkardı ve karşılığında köle alıp azat etti.
- اِشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى.
  Hidayeti verip (karşılığında) dalaleti satın aldılar. (Ayet)

اِشْتَغَلَ يَشْتَغِلُ اِشْتِغَالًا

بِ

belirli bir işle uğraşmak, meşgul olmak, meslek olarak icra etmek; (bş) yardımıyla çalışmak, işlemek, aktif hale gelmek

- اَلْعَجَرُ يَشْتَغِلُونَ كَثِيرًا بِفَنِّ الْمُوسِيقَى.
  Çingeneler musiki sanatıyla çokça ilgilenirler.
- أَنَا اشْتَغَلْتُ بِفَنِّ الرَّسْمِ ثَلَاثَ سَنَوَاتٍ.
  Resim sanatıyla üç sene meşgul oldum.
- تَشْتَغِلُ أُمُّ أَحْمَدَ بِخِيَاطَةِ الْمَلَابِسِ.
  Ahmed'in annesi terzilik yapıyor.
- عَمِّي يَشْتَغِلُ بِتَدْرِيسِ اللُّغَةِ الرُّوسِيَّةِ فِي الْجَامِعَةِ.
  Amcam üniversitede Rusça öğretiyor.
- تِلْكَ الْأُسْرَةُ تَشْتَغِلُ بِالطِّبَاعَةِ مُنْذُ أَعْوَامٍ.
  O aile yıllardan beri matbaacılık işiyle uğraşıyor.
- أَيُّهَا الطَّالِبُ، لَا تَشْتَغِلْ بِتَوَافِهِ الْأُمُورِ!
  Öğrenci! Lüzumsuz işlerle meşgul olma!
- هٰذَا الْجِهَازُ يَشْتَغِلُ بِالْوَقُودِ وَبِالْبَطَّارِيَّةِ.
  Bu cihaz yakıtla da aküyle de çalışır.
- هٰذَا الْمِذْيَاعُ يَشْتَغِلُ بِالْبَطَّارِيَّاتِ وَالْكَهْرَبَاءِ مَعًا.
  Bu radyo hem pille hem elektrikle çalışır.
- اَلطَّاحُونَةُ الْهَوَائِيَّةُ تَشْتَغِلُ بِقُوَّةِ الْهَوَاءِ.
  Yel değirmeni hava gücüyle çalışır.
- نَقِفُ أَمَامَ مَنْ يَشْتَغِلُونَ بِالْمَخْطُوطَاتِ وِقْفَةَ إِجْلَالٍ وَتَقْدِيرٍ.
  El yazmalarıyla uğraşanların önünde saygı ve takdirle eğiliyoruz.

اِشْتَرَكَ يَشْتَرِكُ اِشْتِرَاكًا

فِي

(bş'e) katılmak, iştirak etmek, (bş'de) ortak / hissedar olmak; (bir etkinlikte) rol almak, payı/hissesi bulunmak; üye/abone olmak

- اِشْتَرَكْتُ هٰذَا الْعَامَ فِي مُسَابَقَاتِ الْجَرْيِ كُلِّهَا.
  Bu yıl koşu yarışlarının hepsine katıldım.
- اِشْتَرَكَ جَمِيعُ الْمُسَاهِمِينَ فِي أَرْبَاحِ الشَّرِكَةِ.
  Bütün hissedarlar şirketin kârına ortak oldu.
- اِشْتَرَكَتْ مَكْتَبَتُنَا فِي كَثِيرٍ مِنَ الْمَجَلَّاتِ الْعَالَمِيَّةِ.
  Kütüphanemiz birçok uluslararası dergiye abone oldu.
- أَنَا شَخْصِيًّا أَشْتَرِكُ فِي جَمِيعِ الْأَنْشِطَةِ الْمَدْرَسِيَّةِ.
  Şahsen ben, bütün okul faaliyetlerine iştirak ederim.
- اِشْتَرَكَ الطَّرَفَانِ فِي الْأَرْبَاحِ مُنَاصَفَةً بَيْنَهُمَا.
  İki taraf, kârlara yarı yarıya ortak oldu.
- لِمَ لَا تَشْتَرِكِينَ فِي أَنْشِطَةِ الْقِرَاءَةِ؟!
  Okuma etkinliklerine neden katılmıyorsun?
- إِنَّ بَعْضَ طُلَّابِنَا لَا يَشْتَرِكُونَ فِي النِّقَاشَاتِ.
  Bazı öğrencilerimiz tartışmalara katılmıyor.
- سَنَشْتَرِكُ فِي الرِّبْحِ وَفِي الْخَسَارَةِ عَلَى السَّوَاءِ.
  Hem kâra hem zarara ortak olacağız.
- مُنْذُ أَنِ اشْتَرَكْتُ فِي النِّقَابَةِ لَمْ أَفْعَلْ شَيْئًا سِوَى الدَّفْعِ بِاشْتِرَاكٍ سَنَوِيٍّ.
  Sendikaya üye olduğumdan beri yıllık abone ücretini ödeme dışında bir şey yapmadım.

اِشْتَغَلَ يَشْتَغِلُ اِشْتِغَالًا	فِي	(by'de / bir alanda / meslekte) çalışmak

- يَشْتَغِلُ التَّاجِرُ فِي مَحَلِّهِ بِصَبْرٍ وَعَزِيمَةٍ.
  Tüccar, dükkânında sabır ve kararlılıkla çalışıyor.
- يَشْتَغِلُ الرَّسَّامُ فِي مَرْسَمِهِ لَيْلَ نَهَارَ.
  Ressam, atölyesinde gece gündüz çalışıyor.
- اَلْمُهَنْدِسَانِ اشْتَغَلَا فِي حَقْلِهِمَا سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً.
  İki mühendis, alanlarında uzun yıllar çalıştı.
- اَلْمُغْتَرِبُونَ يَشْتَغِلُونَ فِي مِهَنٍ وَوَظَائِفَ مُخْتَلِفَةٍ.
  Gurbetçiler değişik iş ve mesleklerde çalışırlar.
- اِشْتَغَلْتُ جَاسُوسًا فِي الْجِهَازِ السِّرِّيِّ لِلْأَمْنِ سَنَةً.
  Mit teşkilatında bir sene ajan olarak görev yaptım.
- يَشْتَغِلُ الْبُسْتَانِيُّ فِي الْحَدِيقَةِ طُولَ النَّهَارِ.
  Bahçıvan gün boyu bahçede çalışıyor.
- نَشْتَغِلُ جَمِيعًا فِي مَعْمَلِ النَّسِيجِ.
  Hepimiz dokuma atölyesinde çalışıyoruz.
- اَلْعُمَّالُ اشْتَغَلُوا فِي الْحَقْلِ حَتَّى أَتَمُّوا جَمْعَ الْمَحْصُولِ.
  İşçiler ürünü toplayıncaya kadar tarlada çalıştılar.

اِشْتَغَلَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde فِي yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

اِشْتَغَلَ يَشْتَغِلُ اِشْتِغَالًا	بِ + عَنْ	(bş'i bırakıp / tamamen unutup / ihmal edip başka bş'le) meşgul olmak, vakit geçirmek, oyalanmak, ilgilenmek

BAKINIZ

اِنْشَغَلَ يَنْشَغِلُ اِنْشِغَالًا	بِ + عَنْ	(bş'i bırakıp / tamamen unutup / ihmal edip başka bş'le) meşgul olmak, vakit geçirmek, oyalanmak, ilgilenmek

اِشْتَكَى يَشْتَكِي اِشْتِكَاءً إِلَى

(b'ni b'ne) şikâyet etmek, şikâyetçi olmak, derdini anlatmak, ızdırabını dile getirmek

- اِشْتَكَى الْمُشْتَرِي الْبَائِعَ إِلَى الْقَاضِي.
  Müşteri, satıcıyı hâkime şikâyet etti.
- بَعْدَ حَادِثِ الْمُرُورِ، لَمْ نَشْتَكِ إِلَى الشُّرْطَةِ.
  Trafik kazasından sonra polise şikâyetçi olmadık.
- فِي رَأْيِي، اِشْتَكِيَا إِلَى الْأُسْتَاذِ مُبَاشَرَةً!
  Bence şikâyetinizi doğrudan hocaya yapın!
- اَلشَّعْبُ غَادَرُوا يَشْتَكُونَ إِلَى قُوَى الْأَمْنِ.
  Halk, güvenlik güçlerine şikâyet etmek üzere ayrılıp gitti.
- كَيْفَ لَا تَشْتَكِي إِلَى الْقَاضِي مِنْ ظُلْمٍ لَحِقَكَ؟!
  Uğradığın haksızlığı hâkime nasıl şikâyet etmezsin?!
- هٰذَا خَطَؤُكَ أَنْتَ، فَلَا تَشْتَكِ إِلَى أَحَدٍ بَعْدَ الْآنَ!
  Bu senin kendi hatan, o yüzden şu andan itibaren kimseye gidip de dert yakınma!
- أَنْتَ مُتَوَكِّلٌ، فَلَا تُظْهِرُ أَلَمًا وَلَا تَشْتَكِي إِلَى أَحَدٍ.
  Sen mütevekkil bir insansın, zira ne bir acını ortaya dökü-yor ne de herhangi bir kimseye sızlanıyorsun.
- اَلرُّهْبَانُ النَّصَارَى يَشْتَكُونَ إِنْدُونِيسِيَا إِلَى الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ.
  Hıristiyan rahipler Endonezya'yı Birleşmiş Milletler'e şikâyet ediyorlar.

اِشْتَقَّ يَشْتَقُّ اِشْتِقَاقًا مِنْ

(bş'i bş'den) türetmek; elde etmek

- اِشْتَقَّتْ لَجْنَةُ اللُّغَةِ كَلِمَاتٍ حَدِيثَةً مِنْ أَفْعَالٍ قَدِيمَةٍ.
  Dil komisyonu, eski fiillerden yeni sözcükler türetmiştir.
- يَا سَلِيمُ، اِشْتَقَّ مِنْ هٰذَا الْفِعْلِ ثَلَاثَةَ أَسْمَاءٍ!
  Selim, bu fiilden üç isim türet.
- غَالِبًا مَا نَشْتَقُّ أَسْمَاءَ الْآلَةِ مِنَ الْأَفْعَالِ الثُّلَاثِيَّةِ.
  Genellikle ism-i âletleri sülâsi fiillerden türetiriz.
- لَقَدِ اشْتُقَّتْ مِنْ هٰذَا الْأَصْلِ كَلِمَةٌ أُخْرَى.
  Bu kökten bir başka sözcük daha türetilmiştir.
- كَلِمَةُ "الْكَهْرَبَاءُ" اُشْتُقَّتْ مِنْ كَهْرُبَا.
  "Kehrebâ (elektrik)" sözcüğü kehrubâ (amber) sözcüğünden türemiştir.
- اَلتَّجَارِبُ لَا تُشْتَقُّ مِنْ رِحَلَاتٍ طَوِيلَةِ الْمَدَى فَقَطْ.
  Tecrübeler sadece uzun metrajlı seyahatlerden elde edilmez.
- أَقْرَاصٌ طِبِّيَّةٌ تُشْتَقُّ مِنَ الْمَرْجَانِ تَقِي مِنْ أَشِعَّةِ الشَّمْسِ.
  Mercanlardan elde edilen haplar güneş ışınlarından koruyor.
- تُشْتَقُّ خَصْلَةٌ أُخْرَى مِنْ هٰذِهِ الْخِصَالِ جَمِيعًا.
  Bütün bu hasletlerden, başka bir meziyet daha elde edilmektedir.
- إِنَّ الْكِتَابَةَ الْعَرَبِيَّةَ اشْتُقَّتْ مِنَ الْأَبْجَدِيَّةِ السِّينَائِيَّةِ.
  Arap yazısı Sînâ alfabesinden türeyerek ortaya çıkmıştır.

اِشْتَمَلَ يَشْتَمِلُ اِشْتِمَالًا عَلَى

içine almak, içermek, ihtivâ etmek, kapsamak; (bş'den) oluşmak, meydana gelmek; (bş'i içinde) barındırmak / bulundurmak

- يَشْتَمِلُ الْمَوْضُوعُ عَلَى عِدَّةِ أَفْكَارٍ أَسَاسِيَّةٍ.
  Konu birkaç ana fikri ihtiva ediyor.
- اَلْكِتَابُ يَشْتَمِلُ عَلَى حِقْبَةٍ مِنَ التَّارِيخِ.
  Kitap tarihin belirli bir dönemini kapsıyor.
- اَلْجَوْلَةُ تَشْتَمِلُ عَلَى زِيَارَةِ عَدَدٍ مِنَ الدُّوَلِ الْأُورُوبِّيَّةِ.
  Gezi bir kaç Avrupa ülkesini ziyareti içine alıyor.
- تَشْتَمِلُ الرِّوَايَةُ عَلَى خَمْسَةِ فُصُولٍ.
  Roman beş bölümden oluşuyor.
- يَشْتَمِلُ هٰذَا الْبَيْتُ عَلَى أَرْبَعِ غُرَفٍ.
  Bu evin dört odası var.
- تَشْتَمِلُ الْقَصِيدَةُ عَلَى صُوَرٍ جَمِيلَةٍ.
  Şiirde hoş sahneler (portreler) var.
- لَمْ تَشْتَمِلِ الْجَلْسَةُ عَلَى أَطْرَافِ الْمَوْضُوعِ كُلِّهَا.
  Oturum, konunun bütün yönlerini ele almadı.
- يَجِبُ أَنْ يَشْتَمِلَ الْقَانُونُ عَلَى عُقُوبَاتٍ رَادِعَةٍ.
  Kanunun, caydırıcı cezalar içermesi gerekmektedir.
- كَلَامُهُ هٰذَا يَشْتَمِلُ عَلَى مُغَالَطَاتٍ عِدَّةٍ.
  Onun bu konuşması birçok mugalata içeriyor.
- اَلْيَدَانِ تَشْتَمِلَانِ عَلَى سَبْعٍ وَعِشْرِينَ عَظْمَةً.
  İki elde 27 adet kemik var (bulunmaktadır).

اِشْتَكَى يَشْتَكِي اِشْتِكَاءً مِنْ

(b'nden veya bş'den) şikâyetçi olmak, yakınmak; (b'ni veya bş'i) şikâyet etmek; (bş'den) dertli / muzdarip olmak

- كَانَتْ جَدَّتِي تَشْتَكِي مِنْ مَرَضِهَا لَيْلَ نَهَارَ.
  Ninem gece gündüz hastalığından şikâyet ederdi.
- مَرَضُكِ مُزْمِنٌ، وَدَائِمًا تَشْتَكِينَ مِنْ صُدَاعٍ فِي رَأْسِكِ.
  Senin rahatsızlığın kronik, durmadan başındaki ağrıdan yakınıp duruyorsun.
- مُنْذُ مَجِيئِهِ مِنَ التَّمَارِينِ يَشْتَكِي مِنْ خَاصِرَتِهِ.
  Antrenmandan geldiğinden bu yana belinden yakınıyor.
- لَيْتَنِي اشْتَكَيْتُ مِنْ أَلَمٍ أَلَمَّ بِي الْبَارِحَةَ.
  Keşke dün (gece) giren ağrıdan şikâyetçi olsaymışım.
- سُكَّانُ هٰذِهِ الْقُرَى الْمُغَطَّاةِ بِالثُّلُوجِ يَشْتَكُونَ مِنَ الْبَرْدِ.
  Karla kaplı bu köylerin sâkinleri soğuktan şikâyetçiler.
- اَلْإِنْسَانُ الْمُتَكَاسِلُ يَشْتَكِي دَوْمًا مِنْ عَدَمِ الشُّغْلِ.
  Tembel insan hep meşguliyetsizlikten sızlanıp durur.
- نَشْتَكِي مِنْ قِلَّةِ اهْتِمَامِ الْمُسْلِمِينَ بِمَخْطُوطَاتِهِمْ.
  Müslümanların, yazma eserlerine az ilgi göstermelerinden dertliyiz.
- لَمْ نَشْتَكِ مِنْ قَحْطٍ شَدِيدٍ وَلَا مِنْ زَلَازِلَ.
  Ne şiddetli bir kıtlıktan ne de depremlerden muzdarip olduk.
- كَانَتْ عَامِلَاتُ الْمَصْنَعِ يَشْتَكِينَ مِنْ غِلْظَةِ الرَّئِيسِ.
  Fabrikanın kadın çalışanları patronun kabalığından müştekiydiler.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَشْرَفَ يُشْرِفُ إِشْرَافًا

عَلَى

(bş'e) yüksekçe by'den / yukarıdan bakmak, nâzır olmak; (bş'in) vakti yaklaşmak; bir vazifeyi üstlenmek, bir işe nezâret etmek

- يُشْرِفُ بُرْجُ الْقَاهِرَةِ عَلَى الْمَدِينَةِ كُلِّهَا.
  Kahire kulesi şehri tamamen görüyor.
- مِنْ هٰذَا التَّلِّ نُشْرِفُ أَحْيَانًا عَلَى الرِّيفِ.
  Bazen bu tepeden köye bakarız.
- قَصْرُ الْمَلِكِ يُشْرِفُ عَلَى الْبَحْرِ.
  Kralın sarayı denize nâzır.
- مَنْ أُصِيبَ بِالسَّرَطَانِ فَقَدْ أَشْرَفَ عَلَى الْمَوْتِ.
  Kim kansere yakalanmışsa bir ayağı çukura girmiş demektir.
- أُخْرِجَ الرَّجُلُ الَّذِي أَشْرَفَ عَلَى الْمَوْتِ مِنَ الْمُسْتَشْفَى.
  Ölmek üzere olan adam hastaneden çıkartıldı.
- يُشْرِفُ الْمُهَنْدِسُونَ عَلَى شَقِّ الطُّرُقِ.
  Mühendisler yol açma çalışmalarıyla ilgileniyor.
- أَشْرَفَ ثَلَاثَةُ مُدَرِّسِينَ عَلَى الْاِسْتِعْدَادَاتِ لِلسِّبَاقِ.
  Yarışma hazırlıklarıyla üç öğretmen ilgilendi.
- كَانَ مُوَظَّفُو الْحُكُومَةِ يُشْرِفُونَ عَلَى التِّجَارَةِ.
  Devlet memurları ticaretle ilgileniyorlardı.
- اِثْنَانِ مِنْ أَقَارِبِهِ يُشْرِفَانِ عَلَى تَرْبِيَةِ الْيَتِيمِ.
  Yetime, akrabalarından ikisi göz kulak oluyor.
- مَاذَا عَنْ مَشْرُوعِ الْبَنْكِ الْإِسْلَامِيِّ الَّذِي تُشْرِفُونَ عَلَيْهِ؟
  Sizin üstlendiğiniz İslam bankası projesinden ne haber?

اِشْتَهَرَ يَشْتَهِرُ اِشْتِهَارًا

بِ

belirli (bş'le) ünlenmek, meşhur/şöhret olmak; tanınmak, bilinmek

- اِشْتَهَرَ عَنْتَرَةُ فِي الْأَدَبِ الْقَدِيمِ بِشَجَاعَتِهِ.
  Antere, klasik edebiyatta cesaretiyle ün yapmıştır.
- اِشْتَهَرَ الْمُدِيرُ بِالْمُرُوءَةِ وَالْكَرَمِ.
  Müdür insaniyetiyle ve cömertliğiyle ünlendi.
- اَلْحَجَّاجُ كَانَ مِنَ الْوُلَاةِ الَّذِينَ اشْتَهَرُوا بِالظُّلْمِ.
  Haccac, zulmüyle şöhret yapmış olan valilerdendi.
- اِشْتَهَرَ ذٰلِكَ الْفَنَّانُ بِسَعَةِ اطِّلَاعِهِ.
  O sanatçı, geniş bilgisiyle tanınmıştır.
- اِشْتَهَرَ الْخَطِيبُ بِفَصَاحَتِهِ وَبَلَاغَتِهِ.
  Hatip, fesahat ve belagatiyle ünlüdür.
- اِشْتَهَرَتِ الْمَدِينَةُ بِصِنَاعَةِ الزُّجَاجِ.
  Kent, şişe endüstrisiyle ün yapmıştır.
- ظَلَّ الْمُوسِيقَارُ يَشْتَهِرُ بِأَلْحَانِهِ الشَّجِيَّةِ.
  Müzisyen, şöhretini dokunaklı besteleriyle sürdürüyor.
- بَنُو عُذْرَةَ اسْمُ قَبِيلَةٍ اِشْتَهَرَتْ بِالْحُبِّ الْعُذْرِيِّ الْعَفِيفِ.
  Benî Uzre, platonik aşkla ün yapmış olan bir kabilenin adıdır.
- اِشْتَهَرَتِ الشُّعُوبُ الشَّرْقِيَّةُ بِالْكَرَمِ وَالضِّيَافَةِ.
  Doğu halkları cömertlik ve misafirperverlikleriyle meşhurdur.
- ذَاكَ الْمُوَاطِنُ الْمُحْسِنُ اشْتَهَرَ بِأَعْمَالِهِ الْخَيْرِيَّةِ.
  O hayırsever vatandaş, hayır işleriyle tanınmıştır.

أَشْعَرَ يُشْعِرُ إِشْعَارًا

بِ

(b'n bş'i) bildirmek, haber vermek, (bş'den) haberdâr etmek; (bş'i) hissettirmek, sezindirmek, ima etmek, üstü kapalı olarak söylemek, belirtmek, ifade etmek

- كَانَ الْمُحَامِي يَوَدُّ أَنْ يُشْعِرَنَا بِتَفَاصِيلِ الْحَادِثِ.
  Avukat bize, olayın detaylarını haber vermek istiyordu.
- لَقَدْ أَشْعَرْتُ طُلَّابِي بِمَا لِلْعِلْمِ مِنْ كَرَامَةٍ.
  Öğrencilerimi, ilmin saygınlığından haberdâr ettim.
- هَلَّا أَشْعَرْتَ النَّاسَ بِهِدَايَتِكَ وَإِسْلَامِكَ!
  İnsanlara, hidayet bulup Müslüman olduğunu bildirsene!
- أَشْعَرَنَا بِأَنَّ هٰذِهِ الْفِئَةَ لَيْسَتْ مَجْمُوعةً مِنَ الدَّرَاوِيشِ.
  Bize, o topluluğun, dervişlerden müteşekkil bir cemaat olmadığını üstü kapalı biçimde ifade etti.
- كَانَتْ كَلِمَاتُهُ الْقَلِيلَةُ تُشْعِرُ بِأَحَاسِيسِهِ الْمَجْرُوحَةِ.
  (Sarf ettiği) az sayıdaki sözcük, yaralanmış olan duygularını anlatıyordu.
- إِذَا ذَكَرْتَ النَّاسَ بِنِعْمَةِ اللهِ أَشْعَرْتَهُمْ بِحُبِّ اللهِ لَهُمْ.
  Eğer insanlara Allah'ın verdiği nimetlerden söz edersen, onlara, Allah'ın onları sevdiğini ima etmiş olursun.
- عَلَى الدَّوْلَةِ الْاِجْتِمَاعِيَّةِ أَنْ تُشْعِرَ الْمُوَاطِنِينَ بِكَرَامَتِهِمْ.
  Sosyal devlet, vatandaşlarına saygınlıklarını hissettirmelidir.
- أَشْعِرِي نَفْسَكِ بِأَنَّ هٰذَا الْأَمْرَ لَيْسَ مُسْتَحِيلًا.
  Kendine, bu işin imkânsız olmadığını hissettir.
- إِذَا قَبِلْتَ الْهَدِيَّةَ أَشْعَرْتَ صَاحِبَكَ بِمَحَبَّتِكَ لَهُ.
  Hediyeyi kabul edince, dostuna, onu sevdiğini ifade etmiş olursun.

أَشْرَكَ يُشْرِكُ إِشْرَاكًا

بِ

(bş'i veya b'ni Allah'a) ortak koşmak, şirk koşmak

- اَلْإِسْلَامُ يَنْهَى الْمُؤْمِنَ أَنْ يُشْرِكَ بِاللهِ.
  İslam dini, müminin Allah'a şirk koşmasını yasaklar.
- اَلَّذِينَ أَشْرَكُوا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ أَهْلَكُوا أَنْفُسَهُمْ.
  Âlemlerin rabbine ortak koşanlar kendilerini helak etmiştir.
- مَا عَظَّمْتُمُ اللهَ حَقَّ عَظَمَتِهِ حِينَ أَشْرَكْتُمْ بِهِ.
  Şirk koşunca Allah'ı lâyıkıyla yüceltemediniz.
- لَقَدْ آمَنَّا بِرَبِّنَا وَلَنْ نُشْرِكَ بِهِ أَحَدًا.
  Rabbimize iman ettik; Ona hiç kimseyi ortak koşmayacağız.
- عَلَيْنَا أَلَّا نُشْرِكَ بِاللهِ شِرْكًا ظَاهِرًا أَوْ خَفِيًّا.
  Açık veya gizli hiçbir şekilde Allah'a ortak koşmamalıyız.
- ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ؛ إِذْ أَشْرَكْتُمْ بِاللهِ تَعَالَى.
  Kendinize zulmettiniz, zira Yüce Allah'a ortak koştunuz.
- لَا تُشْرِكِي بِاللهِ شَيْئًا وَلَا تَسْرِقِي وَلَا تَزْنِي وَلَا تَقْتُلِي.
  Allah'a ortak koşma! Çalma! Zina etme! Cana kıyma!
- كَيْفَ تُشْرِكُونَ بِاللهِ مَنْ لَا يَخْلُقُ شَيْئًا؟!
  Hiçbirşey yaratamayan birisini nasıl olur da Allah'a ortak kılarsınız?!
- قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: "يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللهِ".
  Lokman, oğluna şöyle dedi: "Oğlum, Allah'a ortak koşma!"

أَشْغَلَ يُشْغِلُ إِشْغَالًا

بِ

(b'ni bş'le) meşgul etmek, oyalamak; (vaktini ... ile) geçirmek, (... ile) oyalanmak

- أَشْغَلَ الرَّجُلُ ابْنَهُ بِالْمُذَاكَرَةِ.
  Adam oğlunu dersle (ders çalışmakla) meşgul etti.
- اَلْمُؤْمِنُ الْحَقِيقِيُّ لَا يُشْغِلُ قَلْبَهُ بِحُبِّ الدُّنْيَا.
  Gerçek mümin, gönlünü dünya sevgisiyle meşgul etmez.
- أَشْغِلُوا أَنْفُسَكُمْ بِمَا يُفِيدُكُمْ مِنَ الْمَسَائِلِ.
  Size faydalı olacak meselelerle kendinizi meşgul edin!
- بِإِمْكَانِكَ أَنْ تُشْغِلَ أَوْقَاتَ فَرَاغِكَ بِالرِّيَاضَةِ.
  Boş zamanlarını sporla doldurabilirsin.
- سَتُشْغِلُنَا السِّيَاسَةُ الْخَارِجِيَّةُ بِقَضَايَا جَدِيدَةٍ.
  Dış politika bizi yeni sorunlarla meşgul edecek.
- لِمَ تُشْغِلُونَ أَنْفُسَكُمْ بِمَا لَا فَائِدَةَ فِيهِ؟!
  Neden kendinizi faydasız şeylerle meşgul ediyorsunuz?!
- لَا تُشْغِلِي نَفْسَكِ بِمِثْلِ هٰذِهِ الْأُمُورِ فِي الْفَتْرَةِ الْحَالِيَّةِ!
  Şu an kendini bu tür meselelerle meşgul etme!
- لَا تُشْغِلْ عَقْلَكَ بِمِثْلِ هٰذَا السُّؤَالِ!
  Böyle bir soru ile aklını meşgul etme!
- ذَاكَ الْمُتَقَاعِدُ يُحِبُّ أَنْ يُشْغِلَ بَالَهُ بِمَشَاكِلِ الْحَيِّ.
  O emekli, zihnini mahallenin sorunlarıyla meşgul etmeyi seviyor.

أَشْفَقَ يُشْفِقُ إِشْفَاقًا

عَلَى

(b'ne) merhamet etmek, şefkat göstermek, acımak; (b için) endişelenmek

- يَا بُنَيَّ! أَشْفِقْ عَلَى الْمَرْضَى وَالشُّيُوخِ.
  Evlat! Yaşlılara ve hastalara karşı şefkatli davran.
- اَلْاِبْنُ الْبَارُّ يُشْفِقُ عَلَى وَالِدِهِ الْمَرِيضِ.
  Hayırlı evlat hasta babasına şefkat gösterir.
- أَشْفَقْنَا عَلَيْهِمْ، لِأَنَّهُمْ بِحَاجَةٍ إِلَى عَطْفٍ وَرِعَايَةٍ.
  Onlara acıdık, zira şefkate ve bakıma muhtaçlar.
- عِبَادُ اللهِ الصَّالِحُونَ يُشْفِقُونَ عَلَى الْمَخْلُوقَاتِ كُلِّهَا.
  Allah'ın salih kulları, bütün yaratıklara şefkat besler.
- هَلْ تُحِبُّنِي أَمْ تُشْفِقُ عَلَيَّ؟
  Beni seviyor musun, yoksa bana acıyor musun?!
- هُنَاكَ آبَاءٌ قُسَاةُ الْقُلُوبِ، لَا يُشْفِقُونَ عَلَى أَوْلَادِهِمْ.
  Çocuklarına şefkat göstermeyen katı kalpli babalar var.
- أَلَا تُشْفِقُونَ عَلَى أَنْفُسِكُمْ؟!
  Kendinize de mi acımıyorsunuz?
- أَشْفَقَتِ الْأُمُّ عَلَى وَلِيدِهَا أَنْ يَنَالَهُ مَكْرُوهٌ.
  Anne, yavrusuna bir zarar gelmesinden endişelendi.
- إِنَّا لَنَرْأَفُ وَنُشْفِقُ عَلَى الَّذِينَ فَقَدُوا شَبَابَهُمْ سُدًى.
  Gençliklerini boş yere yitirmiş olanlara acıyoruz.
- بَعْضُ النَّاسِ يُشْفِقُونَ عَلَى الْحَيَوَانِ وَيَقْسُونَ عَلَى الْإِنْسَانِ.
  Bazı insanlar hayvana acıyor ama insana merhamet etmiyor.

أَصَرَّ يُصِرُّ إِصْرَارًا عَلَى

(belirli bir konuda) ısrar etmek, ısrarcı / kararlı olmak; diretmek, inat etmek

- أَصَرَّ صَدِيقِي فُؤَادٌ عَلَى رَأْيِهِ الْخَاطِئِ.
  Arkadaşım Fuat, hatalı görüşünde ısrarcı oldu.
- لِمَ تُصِرُّ عَلَى مَوْقِفِكَ هٰذَا؟!
  Neden bu tutumunu sürdürmede ısrarlısın ki?!
- لَا تُصِرَّ عَلَى الْخَطَأِ يَا رَجُلُ!
  Hatada ısrar etme, be adam!
- أَصَرَّ حُسَيْنٌ عَلَى رَأْيِهِ فِي الْمُبَارَاةِ.
  Hüseyin maçla ilgili görüşlerinde ısrar etti.
- يَا زَيْنَبُ! لَا أَسْتَحْسِنُ أَنْ تُصِرِّي عَلَى آرَائِكِ.
  Zeynep! Fikirlerinde diretmenden hoşlanmıyorum.
- أَصْرَرْنَا عَلَى السَّفَرِ عَلَى الرَّغْمِ مِنَ الْمَخَاطِرِ.
  Tehlikeleri bulunmasına rağmen seyahat etmede ısrarcı olduk.
- بَعْضُ الطُّلَّابِ يُصِرُّونَ عَلَى التَّمَادِي فِي الْعِنَادِ.
  Bazı öğrenciler inatlarını sürdürmede ısrarcı oluyorlar.
- اَلنُّوَّابُ يُصِرُّونَ عَلَى تَمْرِيرِ مَشْرُوعِ الْقَانُونِ.
  Milletvekilleri yasa tasarısını (meclisten) geçirmede ısrar ediyor.
- اَلشَّعْبُ السُّورِيُّ يُصِرُّ عَلَى رَحِيلِ الْأَسَدِ.
  Suriye halkı Beşşar Esed'in iktidardan gitmesinde kararlı.
- لِمَ تُصِرِّينَ -هٰكَذَا- عَلَى طَلَبِ الطَّلَاقِ؟
  Boşanma talebinde niçin bu kadar inat ediyorsun?

أُصِيبَ يُصَابُ إِصَابَةً بِـ

(hastalık / sakatlık/ olumsuz bir durum vb'ne) yakalanmak, düşmek, düçâr olmak, başına gelmek; (hastalık vb.) geçirmek; (belirli bir organda) sakatlık / yaralanma / araz meydana gelmek

- اَلْبَارِحَةَ، أُصِيبَ خَالِي بِأَزْمَةٍ قَلْبِيَّةٍ.
  Dayım dün (gece) kalp krizi geçirdi.
- أُصِبْتُ بِزُكَامٍ أَوَّلَ مَرَّةٍ هٰذِهِ السَّنَةَ.
  Bu yıl ilk defa nezle oldum.
- رَكَلَهُ الْحِمَارُ فَأُصِيبَ بِنَزِيفٍ دِمَاغِيٍّ.
  Onu eşek tepti ve beyin kanaması geçirdi.
- أُصِيبَ أَبُو صَدِيقِي بِالسَّرَطَانِ الْعَامَ الْمَاضِيَ.
  Arkadaşımın babası geçen yıl kansere yakalandı.
- أُصِيبَ أَخِي بِجُرْحٍ بَالِغٍ فِي رِجْلِهِ.
  Kardeşim ayağından ciddi biçimde yaralandı.
- لَقَدْ أُصِيبَ شَيْخُنَا بِإِغْمَاءٍ أَثْنَاءَ مُحَاضَرَتِهِ.
  Hocamız ders sırasında baygınlık geçirdi.
- أُصِبْتُ بِإِمْسَاكٍ مُنْذُ يَوْمَيْنِ، فَتَنَاوَلْتُ دَوَاءَ الْإِسْهَالِ.
  İki gün önce kabız oldum, bu yüzden müshil aldım.
- أُصِيبَ جَدِّي بِاخْتِلَالٍ فِي عَقْلِهِ بَعْدَ التِّسْعِينَ.
  Dedem 90 yaşından sonra bunadı.
- أُصِيبَتْ يَدُ الرَّجُلِ بِالشَّلَلِ بَعْدَ حَادِثِ الْمُرُورِ.
  Adamın eli trafik kazasından sonra çolak oldu (felç geçirdi).
- أُصِيبَ الصَّيَّادُ بِإِصَابَةٍ فِي إِحْدَى عَيْنَيْهِ فَصَارَ أَعْوَرَ.
  Avcının gözlerinden biri isabet aldı ve tek gözlü hale geldi.

اِصْطَدَمَ يَصْطَدِمُ اِصْطِدَامًا

بِ

(bş bş'le) çarpışmak, çatışmak; (b'ne / bş'e) çarpmak, vurmak, toslamak; (bb'yle) karşı karşıya gelmek, karşılaşmak

- اِصْطَدَمْتُ بِالْبَابِ عِنْدَمَا خَرَجْتُ مُسْتَعْجِلًا.
  Aceleyle çıkayım derken kapıya çarptım.
- لَمَّا مَشَيْتُ فِي الطَّرِيقِ اصْطَدَمْتُ بِعَمُودٍ.
  Yolda yürürken bir direğe tosladım.
- اِصْطَدَمَ رَأْسُ الْفَتَاةِ بِصَخْرَةٍ فَأُغْمِيَ عَلَيْهَا فَوْرًا.
  Kızın başı bir kayaya çarptı ve derhal bayılıverdi.
- اِصْطَدَمَ قِطَارُ الشَّحْنِ بِالسَّيَّارَةِ صَبَاحَ الْيَوْمِ.
  Bu sabah yük treni otomobille çarpıştı (birbirine çarptı).
- فِي الْمَلْعَبِ اصْطَدَمَ اللَّاعِبُ بِلَاعِبٍ آخَرَ.
  Oyuncu sahada bir başka oyuncu ile çarpıştı.
- فِي الْمُنَاظَرَةِ، اِصْطَدَمَتِ الْآرَاءُ بَعْضُهَا بِبَعْضٍ.
  Münazarada görüşler birbiriyle çarpıştı.
- اِصْطَدَمَتْ مَصَالِحُ الْحُكُومَةِ بِمَصَالِحِ الْقَرَوِيِّينَ.
  Devletin çıkarları ile köylülerin çıkarları çatıştı.
- اِصْطَدَمْنَا بِعَقَبَاتٍ كَثِيرَةٍ فِي سَبِيلِ تَحْرِيرِ الْوَطَنِ.
  Vatanı özgürleştirme uğrunda pek çok engelle karşılaştık.
- قَدْ نَصْطَدِمُ بِمُعَارَضَةٍ شَدِيدَةٍ جَرَّاءَ هٰذَا الْقَرَارِ.
  Bu karardan ötürü şiddetli bir muhalefetle karşılaşabiliriz.

مَعَ zarfı ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder. اِصْطَدَمَ

اِصْطَحَبَ يَصْطَحِبُ اِصْطِحَابًا

إِلَى

(b'ne, by'e) giderken eşlik etmek, yanında gitmek, yoldaş / arkadaş olmak

- اِصْطَحَبْتُ ابْنَ عَمِّي إِلَى السِّينَمَا.
  Sinemaya giderken amcaoğluma eşlik ettim.
- اِصْطَحَبَنَا دَرَكِيَّانِ إِلَى قِسْمِ الشُّرْطَةِ.
  İki jandarma bize polis karakoluna kadar refakat etti.
- هَيَّا اصْطَحِبْنِي إِلَى شَقَّتِي وَنَتَنَاوَلِ الطَّعَامَ مَعًا.
  Hadi daireme kadar bana eşlik et de birlikte yemek yiyelim.
- عَلَيْكَ يَا ابْنِي أَنْ تَصْطَحِبَ أُمَّكَ وَأُخْتَكَ إِلَى الْمَحَطَّةِ.
  Oğlum! İstasyona kadar annene ve kızkardeşine yoldaş ol.
- مِنْ أَدَبِ الضِّيَافَةِ أَنْ تَصْطَحِبِي ضُيُوفَكِ إِلَى الْبَابِ.
  Konuklarını kapıya kadar geçirmen misafirperverlik âdâbındandır.
- كُنْتُ أَصْطَحِبُ أُخْتِي إِلَى عَمَلِهَا كُلَّ يَوْمٍ.
  Hergün kız kardeşime işine kadar refakat ederdim.
- مَنْ سَيَصْطَحِبُكُنَّ إِلَى الْحَجِّ هٰذَا الْعَامَ؟
  Bu sene hacca giderken yanınızda kim gelecek?
- كَانَ وَالِدَايَ يَصْطَحِبَانِنِي إِلَى الْمَسْجِدِ لَيَالِيَ رَمَضَانَ.
  Ebeveynim Ramazan gecelerinde benimle camiye gelirdi.
- أَرْجُوكَ، اِصْطَحِبْنِي إِلَى وَكِيلِ الْمُدِيرِ.
  Lütfen, müdür yardımcısının yanına giderken benimle gel.

أَصْلَحَ يُصْلِحُ إِصْلَاحًا

بَيْنَ

(hasımların / düşmanların / tarafların) arasını bulmak, uzlaştırmak, barıştırmak

- أَصْلَحْتُ بَيْنَ الْجِيرَانِ الْمُتَخَاصِمِينَ.
Birbirine düşman olan komşuları barıştırdım.
- مِنْ عَادَاتِهِ الْمَحْمُودَةِ أَنْ يُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ.
İnsanların arasını bulmak onun güzel âdetlerindendir.
- اِسْتَمَرَّ خِصَامُهُمَا شَهْرًا إِلَى أَنْ أَصْلَحْتُ بَيْنَهُمَا.
Ben aralarını buluncaya kadar düşmanlıkları bir ay sürdü.
- هُوَ يُفْسِدُ بَيْنَ الْأَحِبَّاءِ وَلَا يُصْلِحُ بَيْنَهُمْ!
O, sevenlerin arasını bozar ve onları uzlaştırmaz!
- يَجُوزُ لَكَ الْكَذِبُ لِتُصْلِحَ بَيْنَ اثْنَيْنِ.
İki kimsenin arasını bulman için yalan söylemen câizdir.
- عَلَيْنَا أَنْ نُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ إِذَا تَنَازَعُوا.
İnsanlar kavgaya tutuştuklarında aralarını bulmamız gerekir.
- حَاوَلْنَا أَنْ نُصْلِحَ بَيْنَ الطَّرَفَيْنِ فِي اجْتِمَاعٍ خَاصٍّ.
Özel bir toplantıda iki tarafı barıştırmaya gayret ettik.
- لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ.
İnsanların aralarını yapan kimseye yalancı denilmez! (Hadis)
- وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا.
Şayet müminlerden iki grup birbiriyle çarpışacak olursa aralarını bulun. (Ayet)

أَصْغَى يُصْغِي إِصْغَاءً

إِلَى

(b'ne veya bş'e) kulak vermek, kulak kabartmak, çok iyi dinlemek, can kulağıyla dinlemek

- أَصْغَيْتُ إِلَى السُّؤَالِ بِانْتِبَاهٍ قَبْلَ الْإِجَابَةِ.
Yanıt vermeden önce soruyu dikkatli bir şekilde dinledim.
- اَلطُّلَّابُ أَصْغَوْا إِلَى قَوْلِ مُعَلِّمِهِمْ جَيِّدًا.
Öğrenciler öğretmenlerinin sözüne çok iyi kulak verdiler.
- أَصْغِي يَا نَائِلَةُ إِلَى نَصِيحَةِ الْكِبَارِ.
Naile! Büyüklerin öğüdüne kulak ver.
- عَلَيْكُمَا يَا عَلِيُّ وَكَرِيمُ أَنْ تُصْغِيَا إِلَى قَوْلِ الْمُعَلِّمِ.
Ali ve Kerim! İkinizin de hocanın sözünü dinlemesi gerekiyor.
- يَحْسُنُ بِكُنَّ يَا بَنَاتُ أَنْ تُصْغِينَ إِلَى الدَّرْسِ.
Kızlar, derse kulak vermeniz sizler için iyi olur.
- أَصْغَى الْمَدْعُوُّونَ إِلَى أَحَادِيثِ الرَّئِيسِ بِاهْتِمَامٍ بَالِغٍ.
Davetliler başkanın sözlerini büyük bir ilgiyle dinlediler.
- يَا أَطْفَالُ، أَصْغُوا إِلَى نَصِيحَةِ الْوَالِدَيْنِ بِانْتِبَاهٍ!
Çocuklar, anne babanızın öğüdünü cankulağıyla dinleyin!
- يَجِبُ عَلَى الزُّوَّارِ أَنْ يُصْغُوا إِلَى تَوْجِيهَاتِ الدَّلِيلِ.
Ziyaretçilerin, rehberin yönlendirmelerine kulak vermesi gerekiyor.

أَصْغَى fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

أَضَرَّ يُضِرُّ إِضْرَارًا

بِ

(b'ne veya bş'e) zarar vermek, zararı dokunmak

- تَصَرُّفُكَ هٰذَا قَدْ يُضِرُّ بِأُسْرَتِكَ.
  Senin bu davranışın ailene zarar verebilir.
- هٰذِهِ الْقِسْمَةُ قَدْ تُضِرُّ بِكَ.
  Bu taksimat sana zarar verebilir.
- أَضَرَّ الْحِصَارُ بِالْبِلَادِ اقْتِصَادِيًّا وَسِيَاسِيًّا.
  Ambargo ekonomik ve siyasi açıdan ülkeye zarar verdi.
- اَلْإِنْسَانُ الْأَنَانِيُّ يُضِرُّ بِمَصَالِحِ غَيْرِهِ.
  Bencil insan başkalarının çıkarlarına zarar verir.
- تَلَوُّثُ الْهَوَاءِ يُضِرُّ بِصِحَّةِ الْإِنْسَانِ.
  Hava kirliliği insan sağlığına zarar verir.
- اَلرِّيَاضَةُ الْمُفْرِطَةُ قَدْ تُضِرُّ بِعَافِيَةِ الْأَبْدَانِ.
  Aşırı spor beden sağlığına zarar verebilir.
- اَلْخَجَلُ وَالْمُجَامَلَاتُ قَدْ تُضِرُّ بِكَ وَبِالْآخَرِينَ.
  Utangaçlık ve nezaket sana ve başkalarına zarar verebilir.
- إِنَّ الشِّبَعَ وَالرِّيَّ الْمُفْرِطَيْنِ يُضِرَّانِ بِالصِّحَّةِ.
  Çok doymak ve çok su içmek sağlığa zarar verir.
- لَقَدْ أَضَرَّتِ الْاِشْتِبَاكَاتُ الْأَهْلِيَّةُ بِالْمُفَاوَضَاتِ بَيْنَ الْبَلَدَيْنِ.
  İç çatışmalar iki ülke arasındaki görüşmelere zarar verdi.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَضَافَ يُضِيفُ إِضَافَةً

إِلَى

(bş'i, bş'e) katmak, eklemek, ilave etmek; katmak, kazandırmak; nispet etmek, izâfe etmek

- أَضَفْتُ إِلَى دَفْتَرِي صَفَحَاتٍ جَدِيدَةً.
  Defterime yeni sayfalar ekledim.
- أَضَافَتْ أُمِّي مِلْحًا قَلِيلًا إِلَى الطَّعَامِ.
  Annem yemeğe biraz tuz kattı.
- أَضَافَ الْخَطَّاطُ إِلَى الْحُرُوفِ نُقَطًا.
  Hattat harflere noktalar ilave etti.
- أَضَافَتِ الزَّخَارِفُ إِلَى الْبَيْتِ رَوْنَقًا بَدِيعًا.
  Süslemeler eve harikulade bir parlaklık kattı.
- أَضَافَ الطَّبَّاخُ إِلَى الْمَادَّةِ الْأَصْلِيَّةِ نِسْبَةً مِنَ السُّكَّرِ.
  Aşçı ana malzemeye belirli oranda şeker ilavesi yaptı.
- يَجِبُ عَلَى الْمُرَشَّحِ أَنْ يُضِيفَ السِّجِلَّ الْعَدْلِيَّ إِلَى مِلَفِّهِ.
  Adayın, dosyasına adli sicil kaydını (sabıka belgesini) eklemesi gerekiyor.
- أَضَافَ الْخَيَّاطُ إِلَى الْفُسْتَانِ طُرُزًا مِنْ خُيُوطِ الْفِضَّةِ.
  Terzi elbiseye gümüş simler ilave etti.
- أَصْلَحْتُ السَّيَّارَةَ وَأَضَفْتُ إِلَيْهَا ما يَجْعَلُهَا مَقْبُولَةً.
  Aracı tamir edip onu cazip kılacak bazı ilavelerde bulundum.
- أَضَافُوا الطِّفْلَ إِلَى أَبِيهِ.
  Çocuğu babasına nispet ettiler.

أَضْرَبَ يُضْرِبُ إِضْرَابًا عَنْ

(protesto gayesiyle belirli bir biçimde) grev yapmak; (bş'den) sakınmak, kaçınmak, uzak durmak

- أَضْرَبَ مُوَظَّفُو الصِّحَّةِ عَنِ الْعَمَلِ صَبَاحَ الْيَوْمِ.
  Sağlık çalışanları bu sabah grev yaptı.
- سَيُضْرِبُ عُمَّالُ الْمَعَادِنِ عَنِ الْعَمَلِ غَدًا.
  Maden işçileri yarın çalışmama eylemi (grev) yapacaklar.
- أَضْرَبَ السُّجَنَاءُ عَنِ الطَّعَامِ مُنْذُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ.
  Mahkûmlar üç gündür yememe eylemi (açlık grevi) yapıyor.
- اَلْعَامِلُونَ أَضْرَبُوا عَنِ الْعَمَلِ وَقَطَعُوا الطَّرِيقَ.
  İşçiler grev yapıp yol kestiler.
- ثَلَاثَةُ أَسْرَى يُضْرِبُونَ عَنِ الطَّعَامِ.
  Üç savaş esiri açlık grevi yapıyor.
- أَضْرَبَ النَّاسُ عَنْ ذِكْرِ اسْمِ الْجَانِي.
  İnsanlar (protesto için) suçlunun adını ağızlarına almadılar.
- اِثْنَانِ مِنَ السُّجَنَاءِ أَضْرَبَا عَنِ الْأَكْلِ حَتَّى يَمُوتَا جُوعًا.
  Mahkumlardan ikisi, ölünceye kadar açlık grevi yaptı.
- مَجْمُوعَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ أَضْرَبُوا عَنِ الطَّعَامِ احْتِجَاجًا.
  Bir grup Müslüman, protesto için açlık grevine gitti.
- أَنْ يُضْرِبَ الْإِنْسَانُ عَنِ الْكَلَامِ نَوْعٌ مِنَ الْاِحْتِجَاجِ.
  Kişinin susma eylemi yapması da bir tür protestodur.
- طُلَّابُ الثَّانَوِيَّةِ التِّجَارِيَّةِ أَضْرَبُوا عَنِ الدِّرَاسَةِ.
  Ticaret lisesi öğrencileri derse girmeme eylemi yaptı.

اِضْطَرَّ يَضْطَرُّ اِضْطِرَارًا إِلَى

(b'ni, bş'e) mecbur etmek /bırakmak, zorlamak, icbâr etmek

- خُصُومُهُ السِّيَاسِيُّونَ اضْطَرُّوهُ إِلَى الْاِنْسِحَابِ.
  Siyasi rakipleri onu çekilmeye mecbur etti.
- اِضْطَرَرْنَاهُمْ إِلَى الْهُرُوبِ.
  Onları kaçmaya mecbur ettik.
- اِضْطَرَّنَا الْأُسْتَاذُ إِلَى عَدَمِ الْحَرَكَةِ طُولَ الدَّرْسِ.
  Hoca bize ders boyunca hareketsiz durma cezası verdi.
- لَقَدِ اضْطَرَّهُ خُصُومُهُ إِلَى الْجُوعِ ظُلْمًا.
  Düşmanları zulmetmek için onu açlığa mahkûm etti.
- اِضْطَرَّتْنِي مُذَاكَرَةُ الدَّرْسِ إِلَى السَّهَرِ طَوِيلًا.
  Ders çalışmak beni gece uzun süre uykusuzluğa mecbur etti.
- اِضْطَرَّتْهُ الظُّرُوفُ إِلَى الْإِفْصَاحِ عَنْ رَأْيِهِ.
  Koşullar onu görüşünü açıkça ifade etmeye mecbur bıraktı.
- اِضْطَرَرْتُمُونِي إِلَى أَنْ أُجِيبَكُمْ بِـ "لَا"!
  Beni, size "Hayır" demeye mecbur ettiniz!
- اِضْطَرَّهُ رِفَاقُهُ إِلَى فِعْلِ الْحَرَامِ.
  Arkadaşları onu haram işlemeye mecbur bıraktı.
- بَعْضُ الْأُسَرِ تَضْطَرُّ التَّلَامِيذَ إِلَى تَرْكِ الْمَدْرَسَةِ.
  Bazı aileler, öğrencileri okulu bırakmaya zorluyor.
- وَالِدَاهَا قَدْ اِضْطَرَّاهَا إِلَى الزَّوَاجِ فِي سِنٍّ مُبَكِّرَةٍ.
  Anne babası onu erken yaşta evlenmeye zorlamış.

أَطَلَّ يُطِلُّ إِطْلَالًا

عَلَى

(bş'e yüksekçe by'den / yukarıdan / tepeden) bakmak, nâzır olmak, hâkim olmak

- نَافِذَةُ الْبَيْتِ تُطِلُّ عَلَى الْحَدِيقَةِ.
  Evin penceresi bahçeye bakıyor.
- اَلْقَصْرُ الْبَلَدِيُّ يُطِلُّ عَلَى الْبَحْرِ.
  Belediye sarayı denize nâzır.
- كَانَ قَصْرُ الْمَلِكِ يُطِلُّ عَلَى مَشَاهِدَ رَائِعَةٍ.
  Kralın sarayı nefis manzaralara bakıyordu.
- اَلسُّيَّاحُ يُطِلُّونَ عَلَى السُّهُولِ مِنْ هٰذِهِ الْقِمَّةِ.
  Turistler, bu zirveden ovalara bakarlar.
- تُطِلُّ عَلَى الْمَدِينَةِ التَّارِيخِيَّةِ جِبَالٌ عَالِيَةٌ.
  Tarihi şehre yüksekçe dağlar hâkim.
- اَلْهَضْبَةُ تُطِلُّ عَلَى السُّهُولِ.
  Tepe ovalara bakıyor.
- اَلْمَدِينَةُ التَّارِيخِيَّةُ السِّيَاحِيَّةُ تُطِلُّ عَلَى الْمُحِيطِ.
  Tarihi ve turistik şehir okyanusa bakıyor.
- هٰذَانِ الْفُنْدُقَانِ يُطِلَّانِ عَلَى ضِفَافِ النِّيلِ.
  Bu iki otel Nil nehrinin kıyılarına bakıyor.
- كِلِيمَنْجَارُو وَجَبَلُ كِينْيَا تُطِلَّانِ عَلَى بَرَاكِينَ خَامِدَةٍ.
  Klimançero ve Kenya dağı, sönmüş volkanlara nâzır konumda.
- اَلْأَطْفَالُ يُطِلُّونَ مِنَ النَّافِذَةِ عَلَى الْبَاعَةِ الْمُتَجَوِّلِينَ.
  Çocuklar pencereden seyyar satıcılara bakıyor.

أُضْطُرَّ يُضْطَرُّ اِضْطِرَارًا

إِلَى

(bş'e) mecbur olmak/kalmak, mecburiyetinde kalmak, zorunda olmak/kalmak

- أُضْطُرَّ أَخِي الْكَبِيرُ إِلَى السَّفَرِ هٰذَا الْيَوْمَ.
  Ağabeyim bu gün gitmeye mecbur kaldı.
- أُضْطُرَّ الْمُجْرِمُ إِلَى الْاِعْتِرَافِ بِجُرْمِهِ.
  Suçlu, cürmünü itiraf etmeye mecbur kaldı.
- أُضْطُرِرْنَا إِلَى فَسْخِ الْعَقْدِ بِأَسْبَابٍ تَافِهَةٍ.
  Sudan sebeplerle anlaşmayı feshetmek zorunda kaldık.
- أُضْطُرِرْتُ إِلَى التَّهْدِيدِ.
  Tehdide başvurmak zorunda kaldım.
- قَدْ يُضْطَرُّ الْإِنْسَانُ إِلَى الدِّفَاعِ عَنْ نَفْسِهِ.
  Bazen insan nefs-i müdafaa yapmak zorunda kalabilir.
- لَقَدِ اضْطُرِرْنَا إِلَى إِحْدَاثِ تَغْيِيرٍ فِي الْبَرْنَامَجِ.
  Programda değişiklik yapmaya mecbur kaldık.
- يُضْطَرُّونَ إِلَى مُغَادَرَةِ أَوْطَانِهِمْ وَتَرْكِ مُمْتَلَكَاتِهِمْ.
  Vatanlarını ve mal-mülklerini terke zorlanıyorlar.
- أُضْطُرَّتِ الْوَزِيرَةُ إِلَى السُّكُوتِ لِأَسْبَابٍ سِيَاسِيَّةٍ.
  Kadın bakan, siyasi sebeplerle susmaya mecbur kaldı.
- آلَافُ الْعَاطِلِينَ عَنِ الْعَمَلِ يُضْطَرُّونَ إِلَى طَلَبِ الْإِعَانَةِ الْاِجْتِمَاعِيَّةِ.
  Binlerce işsiz, sosyal yardım talep etmeye mecbur oluyor.

اِطَّلَعَ يَطَّلِعُ اِطِّلَاعًا

عَلَى

(bş'den) haberdâr olmak; (bş'e) muttali / vâkıf / aşinâ olmak; (bş'i) öğrenmek / keşfetmek / farketmek, (bş'i) işitmiş / duymuş olmak

- اِطَّلَعَ عَمِّي عَلَى أَخْبَارِ الصَّحِيفَةِ.
  Amcam gazetedeki haberleri öğrendi.
- اَلْمُحَامِي قَدِ اطَّلَعَ عَلَى مِلَفِّ الْقَضِيَّةِ بِشَكْلٍ مَا.
  Avukat bir şekilde dava dosyasından haberdar oldu.
- لَقَدِ اطَّلَعْتُ عَلَى مَخْطُوطَةٍ قَدِيمَةٍ وَقَيِّمَةٍ.
  Eski ve kıymetli bir yazma eserin varlığından haberdar oldum.
- مَا كَانَ لِيَطَّلِعَ أَحَدٌ عَلَى سِرِّهِ لَوِ احْتَفَظَ بِهِ لِنَفْسِهِ.
  Sırrını kendine saklayabilseydi kimse birşey öğrenemeyecekti.
- اِطَّلَعَ هٰذَا الرَّسَّامُ عَلَى أَسْرَارِ فَنِّ الرَّسْمِ كُلِّهَا.
  Bu ressam, resim sanatının bütün sırlarına vâkıftır.
- اِطَّلَعَ الْعَالِمُ الْجَلِيلُ عَلَى عُلُومِ عَصْرِهِ جَمِيعًا.
  Saygın bilim adamı, çağının tüm ilimlerine âşinâ idi.
- اِحْتَالَ عَلَيْهِمْ حَتَّى يَطَّلِعَ عَلَى أَسْرَارِهِمْ.
  Sırlarına vâkıf olabilmek için onları kandırdı.
- اِطَّلِعْ عَلَى أَحْوَالِ الزَّوْجَيْنِ لِتُصْلِحَ بَيْنَهُمَا.
  Aralarını düzeltmek için eşlerin hâllerine vâkıf ol!
- إِنَّ خُصُومَنَا اطَّلَعُوا عَلَى مَعْلُومَاتٍ لَمْ نَطَّلِعْ عَلَيْهَا!
  Rakiplerimiz, bizim bilmediğimiz bilgilere muttali oldular!
- لَيْتَ الْمَشَارِقَةَ يَطَّلِعُونَ عَلَى تَارِيخِ الْإِسْلَامِ الْمُشْرِقِ.
  Keşke Doğulular, İslam'ın parlak tarihinden haberdâr olsalar!

أَطَلَّ يُطِلُّ إِطْلَالًا

مِنْ + (عَلَى)

(yüksekçe by'den / bş'in içinden / arasından by'e) bakmak, kafasını uzatıp / başını çıkarıp bakmak, sarkmak

- أَطَلَّتِ الْأُمُّ مِنْ نَافِذَةِ بَيْتِهَا قَلِقَةً.
  Anne, evinin penceresinden kaygılı gözlerle baktı.
- اَلْأَطْفَالُ يُطِلُّونَ مِنَ النَّافِذَةِ مَسْرُورِينَ.
  Çocuklar sevinçli bir şekilde pencereden bakıyorlar.
- يَا أَوْلَادُ! لَا تُطِلُّوا مِنَ الشَّبَابِيكِ وَلَا مِنَ الشُّرَفِ.
  Çocuklar, pencere ve balkonlardan bakmayın!
- اَلْخَادِمَاتُ يُطْلِلْنَ مِنْ شُرْفَةِ الْقَصْرِ.
  Hizmetçiler köşkün balkonundan bakıyorlar.
- صِحْتُ بِالسَّمَّاكِ وَأَنَا أُطِلُّ مِنَ النَّافِذَةِ.
  Başımı pencereden çıkararak balıkçıya seslendim.
- كَانَتِ الْفَتَيَاتُ يُطْلِلْنَ مِنَ الطَّابَقِ الْعُلْوِيِّ عَلَى الْأَسْفَلِ.
  Kızlar üst kattan aşağıya bakıyorlardı.
- يُمْكِنُ أَنْ تُطِلُّوا مِنْ هٰذَا الْبَابِ عَلَى بَحْرِ مَرْمَرَةَ.
  Bu kapıdan Marmara Denizi'ne bakabilirsiniz.
- حَاسَّةُ الْبَصَرِ يُطِلُّ مِنْهَا الْإِنْسَانُ عَلَى عَالَمِ الْأَلْوَانِ.
  İnsanoğlu renklerin dünyasına göz penceresinden bakar.
- أَطْلَلْنَا مِنْ فُتْحَةٍ فِي إِحْدَى الْخِيَامِ عَلَى الْوَادِي.
  Çadırlardan birindeki bir delikten vadiye baktık.

أَطْلَعَ يُطْلِعُ إِطْلَاعًا عَلَى

(b'ni bş'den) haberdar etmek, (bş'i) bildirmek, haber vermek, (b'ne bir konuyu) açmak, anlatmak, bahsetmek, (b'ne özel bir) bilgi vermek, muttali kılmak, malûmât sahibi yapmak

- أَطْلَعَنِي صَدِيقِي عَلَى سِرٍّ كَانَ يَكْتُمُهُ.
  Arkadaşım gizlediği bir sırrı bana açtı.
- أَطْلَعَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا عَلَى سِرٍّ مِنْ أَسْرَارِهِمْ.
  Birbirlerine sırlarını verdiler.
- هَيَّا، أَطْلِعْنِي عَلَى مَا حَدَثَ فِي غِيَابِي!
  Hadi, ben yokken olan bitenleri bana anlat!
- كَانَ عَلَيْهِ أَنْ يُطْلِعَ وَالِدَيْهِ عَلَى تَفَاصِيلِ الْقِصَّةِ.
  Hikayenin detaylarını anne babasına anlatması gerekirdi.
- كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ سَوْفَ يُطْلِعُ الْآخَرَ عَلَى وِجْهَةِ نَظَرِهِ.
  Onlardan her biri kendi görüşünü diğerine bildirecek.
- أَطْلَعُونَا عَلَى مَجَلَّةٍ يُرِيدُونَ نَشْرَهَا بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Bize, Arapça yayınlamayı düşündükleri bir dergiyi anlattılar.
- نَحْنُ نُرِيدُ أَنْ نُطْلِعَكُمْ عَلَى أَقْسَامِ الْمُسْتَشْفَى.
  Size hastanenin bölümlerinden bahsetmek istiyoruz.
- إِنَّ اللهَ لَمْ يُطْلِعْنَا عَلَى جَمِيعِ الْمُغَيَّبَاتِ.
  Allah bizlere bütün gaybi meseleleri bildirmemiştir.
- لَمْ تُطْلِعِ الصُّحُفُ الْقُرَّاءَ عَلَى تَفَاصِيلِ الْمُفَاوَضَاتِ.
  Gazeteler okuyuculara görüşmelerin detaylarını vermedi.

أَطْلَقَ يُطْلِقُ إِطْلَاقًا عَلَى

(b'ne) isim vermek, lakap takmak; (ateş) açmak, (kurşun) atmak

- أَطْلَقَتِ الْأُمُّ عَلَى طِفْلِهَا اِسْمَ "عُمَرَ".
  Anne, çocuğuna "Ömer" adını verdi.
- لَا تُطْلِقْ عَلَى أَحَدٍ اِسْمًا أَوْ لَقَبًا كَرِيهًا!
  Kimseye nâhoş bir isim veya lakap verme!
- لَقَدْ أَطْلَقْنَا عَلَى صَدِيقِنَا الْمُجْتَهِدِ لَقَبَ "نَحْلَةٍ".
  Çalışkan arkadaşımıza "arı" lakabını verdik.
- اَلشَّعْبُ يُطْلِقُونَ عَلَيْهِ لَقَبَ "مَصَّاصِ الدِّمَاءِ".
  Halk ona "Vampir" lakabını verdi.
- يُطْلَقُ عَلَى الْبَحْرِ الْمَيِّتِ اِسْمُ "بُحَيْرَةُ لُوطٍ".
  Ölü Deniz'e "Lût Gölü" de deniliyor.
- دَخَلَ الرَّسُولُ يَثْرِبَ ظَافِرًا" وَأَطْلَقَ عَلَيْهَا "الْمَدِينَةَ".
  Hz. Peygamber Yesrib şehrine muzaffer olarak girdi ve oraya "Medine" adını verdi.
- اَلصَّيَّادُ أَطْلَقَ النَّارَ عَلَى الْغَزَالِ فَأَصَابَهُ.
  Avcı ceylana ateş etti ve onu vurdu.
- أَطْلَقَ عَلَى خَصْمِهِ الرَّصَاصَ مِنْ مُسَدَّسِهِ فَقَتَلَهُ.
  Tabancasıyla hasmına ateş etti ve onu öldürdü.
- اَلشُّرْطَةُ أَطْلَقَتِ الرَّصَاصَ الْحَيَّ عَلَى الْمُتَظَاهِرِينَ.
  Polis göstericilerin üzerine gerçek kurşunla ateş etti.

أَعَادَ يُعِيدُ إِعَادَةً

إِلَى

(b'ne bş'i) geri vermek, iade etmek; (bş'in) eski halini sağlamak, yeniden eski şekline sokmak, tazelemek

- أَعَدْتُ الْكِتَابَ إِلَى الْمَكْتَبَةِ.
  Kitabı kütüphaneye iade ettim.
- أَعِدِ الْمُعْجَمَ إِلَى الْحَقِيبَةِ يَا سُلَيْمَانُ!
  Süleyman, sözlüğü çantaya geri koy!
- أَعَادَتِ الْمَرْأَةُ الْأَثَاثَ إِلَى مَكَانِهِ.
  Kadın mobilyayı yerine koydu.
- هُوَ لَا يُعِيدُ شَيْئًا إِلَى مَكَانِهِ.
  O, hiçbir şeyi yerine (aldığı yere) koymuyor.
- أَيُّهَا النَّاسُ! أَعِيدُوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَصْحَابِهَا.
  Ey insanlar, emanetleri sahiplerine teslim ediniz.
- دَبَّتِ الْفَوْضَى فِي الْمَدْرَسَةِ فَأَعَادَ الْمُدِيرُ النِّظَامَ إِلَى مَجْرَاهُ.
  Okulda anarşi çıktı, ancak müdür, asayişi yeniden sağladı.
- أَعَادَ خَالِدٌ إِلَى وَالِدَيْهِ ثِقَتَهُمَا فِيهِ.
  Halid anne ve babasının güvenini yeniden kazandı.
- سَيَقُولُ الْكُفَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: "رَبَّنَا، أَعِدْنَا إِلَى الدُّنْيَا".
  Kâfirler kıyamet gününde "Rabbimiz, bizi yeniden dünyaya gönder" diyeceklerdir.
- لَقَدْ جَاءَ الْإِسْلَامُ لِيُعِيدَ الْإِنْسَانِيَّةَ إِلَى عِزَّتِهَا.
  İslam dini, insanlığı onuruna kavuşturmak için gelmiştir.
- اَلْانْقِلَابَاتُ الْعَسْكَرِيَّةُ تُعِيدُ الْبِلَادَ إِلَى عُهُودِ التَّخَلُّفِ.
  Askeri darbeler ülkeyi geriye götürür.

اِطْمَأَنَّ يَطْمَئِنُّ اِطْمِئْنَانًا

عَلَى

(bş' den yana) içi rahat etmek, mutmain olmak, huzur duymak

- اِطْمَأَنَّ زَمِيلِي عَلَى زَوَاجِ ابْنَتِهِ.
  Arkadaşım, kızının evliliğinden yana huzurlu.
- شَبَابُنَا الْيَوْمَ يَطْمَئِنُّونَ عَلَى مُسْتَقْبَلِهِمْ.
  Bugün gençlerimizin içi gelecekten yana ferah.
- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، اِطْمَأْنَنَّا عَلَى سَلَامَةِ صِحَّتِهِ.
  Allah'a şükürler olsun ki, sağlığından yana içimiz rahatladı.
- لَا أَحَدَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَطْمَئِنَّ عَلَى حَيَاتِهِ.
  Hiç kimse hayatından yana emin (güvende) olamaz.
- عَلَى الْحَاجِّ أَنْ يَطْمَئِنَّ عَلَى صِحَّتِهِ قَبْلَ رِحْلَةِ الْحَجِّ.
  Hacı, hac seyahatinden önce sağlığı konusunda emin olmalı.
- نُهَيِّئُ الْأَسْبَابَ لِنَطْمَئِنَّ عَلَى مُسْتَقْبَلِ أَجْيَالِنَا.
  Kuşaklarımızın geleceğinden emin olmak için imkânlar hazırlıyoruz.
- اِطْمَأَنَّتْ نَفْسُهُ عَلَى ابْنِهِ لَمَّا سَمِعَ الْخَبَرَ السَّارَّ.
  Sevindirici haberi duyunca içi oğlundan yana rahatladı.
- اِطْمَأْنَنْتُ عَلَى نَجَاحِ أَوْلَادِي وَلَمْ أَخَفْ قَطُّ.
  Çocuklarımın başarısından dolayı içim huzurla doldu ve asla endişeye kapılmadım.
- اِطْمَأَنَّ عَلَى مَصِيرِ عَائِلَتِهِ بَعْدَ أَنْ تَلَقَّى رِسَالَةً مِنْ زَوْجَتِهِ.
  Karısından bir mektup alınca ailesinin durumuyla ilgili endişeleri kayboldu.

اِطْمَأَنَّ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra إِلَى ile de kullanılabilir.

أَعَانَ يُعِينُ إِعَانَةً	عَلَى فِي	(b'ne bir hususta) yardım etmek, yardımcı olmak

BAKINIZ

سَاعَدَ يُسَاعِدُ مُسَاعَدَةً	عَلَى فِي	(b'ne bir hususta) yardım etmek, yardımcı olmak

إِعْتَادَ يَعْتَادُ إِعْتِيَادًا	عَلَى	(bş'e) alışmak, alışkanlık edinmek, alışık olmak

- إِعْتَادَتْ أُمِّي عَلَى مُمَارَسَةِ الرِّيَاضَةِ كُلَّ صَبَاحٍ.
  Annem her sabah spor yapmayı alışkanlık edindi.
- لَقَدِ اعْتَدْتُ عَلَى تَنَاوُلِ فُطُورِي فِي سَاعَةٍ مُبَكِّرَةٍ.
  Kahvaltıyı erken yapmayı alışkanlık edindim.
- اَلْخَفَافِيشُ اعْتَادَتْ عَلَى الْحَرَكَةِ فِي الظَّلَامِ.
  Yarasalar karanlıkta hareket etmeye alışkındırlar.
- يَعْتَادُ ذَاكَ الرَّجُلُ عَلَى الْإِنْفَاقِ فِي وُجُوهِ الْخَيْرِ.
  Bu adam hayır işlerine para harcamaya alışkın.
- لَقَدِ اعْتَادَ جَدِّي عَلَى الصَّلَاةِ فِي الْمَسْجِدِ.
  Dedem namazlarını camide kılmaya alışkın.
- نَحْنُ اعْتَدْنَا عَلَى زِيَارَةِ الْمَتَاحِفِ فِي الْعُطْلَةِ.
  Biz tatilde müzeleri gezmeyi alışkanlık haline getirdik.
- إِعْتَادَ أَبِي عَلَى تَنَاوُلِ الْوَجَبَاتِ فِي أَوْقَاتِهَا.
  Babam, öğünleri vaktinde yeme alışkınlığı kazandı.
- بَعْضُ النَّاسِ يَعْتَادُونَ عَلَى عَدَمِ الْمُشَارَكَةِ.
  Bazı insanlar katılımcı olmamaya alışkındır.
- اَلَّذِينَ اعْتَادُوا عَلَى الْجَرِيمَةِ اعْتَادُوا عَلَى السِّجْنِ.
  Suç işlemeye alışkın olanlar, hapse de alışkındırlar.
- إِعْتَادَتِ الْأُمُّ عَلَى تَرْبِيتِ الطِّفْلِ كُلَّ مَسَاءٍ.
  Anne, yavrusu uyusun diye onu her gece pişpişlemeye alışkın.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِعْتَذَرَ يَعْتَذِرُ اِعْتِذَارًا

إِلَى

(b'nden) özür dilemek; (b'ne) mazeret beyan etmek, mazeret ileri sürerek reddetmek

- اِعْتَذَرْنَا إِلَى الْمُدِيرِ عَنْ عَدَمِ الْحُضُورِ.
  Katılamadığımız için müdürden özür diledik.
- إِذَا أَسَأْتَ إِلَى زَمِيلِكَ فَاعْتَذِرْ إِلَيْهِ.
  Arkadaşına bir yanlış yaptığında ondan özür dile.
- قَدِ اعْتَذَرْتُ إِلَيْهِ مِرَارًا فَلَمْ يَعْفُ عَنِّي!
  Ona defalarca özür diledim, ancak beni bağışlamadı.
- اِعْتَذِرَا إِلَى الْأُسْتَاذِ، لِأَنَّكُمَا لَمْ تَتَمَكَّنَا مِنَ الْحُضُورِ.
  Gelemediğiniz için hocadan özür dileyiniz.
- أَغْضَبَنِي صَدِيقِي فِي الْهَاتِفِ ثُمَّ اعْتَذَرَ إِلَيَّ.
  Arkadaşım beni telefonda kızdırdı, sonra da özür diledi.
- إِذَا اعْتَذَرَ إِلَيْكَ أَحَدٌ فَاعْذِرْهُ رِضَاءً لِلّٰهِ.
  Biri senden özür dilediğinde Allah rızası için onu affet.
- لِمَ لَمْ تَقْبَلِي عُذْرِي عِنْدَمَا اعْتَذَرْتُ إِلَيْكِ؟!
  Senden özür dilediğimde özrümü neden kabul etmedin?!
- اِعْتَذَرَتْ تُرْكِيَا إِلَى الْجَزَائِرِ لِلْبُرُودَةِ الَّتِي شَهِدَتْهَا الْعَلَاقَاتُ.
  Türkiye, ilişkilerdeki soğukluktan ötürü Cezayir'den özür diledi.
- طَلَبَ صَدِيقِي سَيَّارَتِي فَاعْتَذَرْتُ إِلَيْهِ فَغَضِبَ مِنِّي.
  Arkadaşım arabamı istedi, ben mazeret beyan edince de bana öfkelendi.

اِعْتَذَرَ fiili لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

اِعْتَدَى يَعْتَدِي اِعْتِدَاءً

عَلَى

(b'ne veya bş'e) saldırmak; âdil bir şekilde davranmamak, haksızlık etmek, zulmetmek; tecavüz etmek

- اِعْتَدَى الْأَشْقِيَاءُ عَلَى رَجُلٍ فَقِيرٍ.
  Eşkiyalar yoksul bir adama saldırdı.
- قُوَّاتُ الْأَمْنِ اعْتَدَتْ عَلَى الصَّحَفِيِّينَ.
  Güvenlik güçleri basın mensuplarına saldırdı.
- يَعْتَدِي الظَّالِمُونَ عَلَى حَيَاةِ الْأَبْرِيَاءِ.
  Zalim insanlar masumların hayatına kasteder.
- اَلْمُجْرِمُونَ يَعْتَدُونَ عَلَى حُرُمَاتِنَا جَمِيعًا دُونَ تَمْيِيزٍ!
  Günahkârlar tüm değerlerimize ayırt etmeksizin saldırıyor.
- إِنَّ بَعْضَ الْجَهَلَةِ يَعْتَدُونَ عَلَى السُّنَّةِ دُونَ عِلْمٍ!
  Bazı cahiller, farkında olmadan sünnete hücum ediyor.
- يَا إِخْوَانُ! لَا تَعْتَدُوا عَلَى أَعْرَاضِ الْمُسْلِمِينَ!
  Kardeşlerim! Müslümanların namuslarına dil uzatmayın!
- قُطَّاعُ الطُّرُقِ قَدِ اعْتَدَوْا عَلَى أَمْوَالِ الْقَافِلَةِ نَهْبًا.
  Haramiler, soygun için kafilenin mallarına saldırdı.
- لِكَيْ لَا يُعْتَدَى عَلَيْكَ لَا تَعْتَدِ عَلَى أَحَدٍ!
  Sana haksızlık yapılmaması için sen de başkasına haksızlık etme!
- حَسَبَ الْإِدِّعَاءَاتِ، لَقَدِ اعْتَدَى الشَّابُّ عَلَى طِفْلَةٍ صَغِيرَةٍ.
  İddialara göre, genç, küçük bir kız çocuğuna tecavüz etmiş.

اِعْتَذَرَ يَعْتَذِرُ اِعْتِذَارًا

عَنْ

(b'nden, bş'den dolayı) özür dilemek, af istemek

- اِعْتَذَرَ الطَّالِبُ الْغَشَّاشُ عَنْ ذَنْبِهِ.
  Kopyacı öğrenci, suçundan ötürü özür diledi.
- اَلْحُكُومَةُ تَعْتَذِرُ عَنِ الْاِعْتِدَاءِ عَلَى جَمْعِيَّةٍ نِسَائِيَّةٍ.
  Devlet, bir kadın derneğine yapılan saldırı için özür diliyor.
- اِعْتَذَرَتْ إِسْرَائِيلُ عَنِ اعْتِدَائِهَا عَلَى السَّفِينَةِ.
  İsrail, gemiye saldırmasından ötürü özür diledi.
- اَلْمُؤَلِّفَانِ قَدِ اعْتَذَرَا عَنْ تَقْصِيرِهِمَا فِي التَّرْجَمَةِ.
  İki yazar, çevirideki kusurlarından ötürü özür diledi.
- نَحْنُ الْكُتَّابَ نَعْتَذِرُ عَنِ الْأَخْطَاءِ الْإِمْلَائِيَّةِ فِي الْكِتَابِ.
  Yazarlar olarak kitaptaki imla hatalarından ötürü özür dileriz.
- رُوسِيَا وَلُبْنَانُ تَعْتَذِرَانِ عَنِ عَدَمِ حُضُورِ الْاِجْتِمَاعِ.
  Rusya ve Lübnan, toplantıya gelemedikleri için özür diliyor.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَعْتَذِرُوا عَنْ إِهْمَالِكُمْ فِي الْوَاجِبِ.
  Ödev hususundaki ihmalinizden dolayı özür dilemelisiniz.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَعْتَذِرُوا عَنْ كُلِّ مَا ارْتَكَبْتُمُوهُ فِي حَقِّنَا!
  Bizimle ilgili olarak tüm yaptıklarınızdan özür dilemelisiniz!

اِعْتَذَرَ fiili, عَنْ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde عَنْ yerine مِنْ getirilmesi de mümkündür.

اِعْتَرَضَ يَعْتَرِضُ اِعْتِرَاضًا

عَلَى

(b'ne bir hususta) karşı çıkmak, itiraz etmek, (bş'i) kabul etmemek

- اِعْتَرَضُوا عَلَى تَغْيِيرِ الْبَرْنَامَجِ الدِّرَاسِيِّ.
  Ders programının değiştirilmesine itiraz ettiler.
- بِوَصْفِنَا أَبَوَيْنِ فَإِنَّا قَدِ اعْتَرَضْنَا عَلَى أَقْوَالِهِ وَأَفْعَالِهِ.
  Anne-baba olarak, söz ve davranışlarına karşı çıktık.
- اِعْتَرَضَ أَخِي عَلَى اشْتِرَاكِي فِي الْمُبَارَاةِ.
  Kardeşim maça katılmamı istemedi.
- هٰؤُلَاءِ الْعَامِلَاتُ يَعْتَرِضْنَ عَلَى الظُّرُوفِ الْقَاسِيَةِ.
  Bu kadın işçiler kötü (iş) koşullarına muhalefet ediyor.
- بَعْضُ الْمُوَاطِنِينَ يَعْتَرِضُونَ عَلَى الْاِسْتِثْمَارِ الْأَجْنَبِيِّ.
  Bazı vatandaşlar yabancı yatırıma karşılar.
- نَحْنُ كَأُمَّةٍ نَعْتَرِضُ عَلَى هٰذَا الْأُسْلُوبِ مِنَ الْحُكْمِ.
  Bizler millet olarak böyle bir rejime itiraz ediyoruz!
- يَعْتَرِضُ رِجَالُ الدِّينِ عَلَى الرَّقْصِ الْمُثِيرِ لِلشَّهَوَاتِ.
  Din adamları şehvet uyandıran dansa karşı çıkıyorlar.
- لَا تَعْتَرِضْ أَيُّهَا الْمُسْلِمُ عَلَى قَدَرِ اللهِ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ!
  Müslüman, Allah'ın kaderine karşı gelme, ona tevekkül et!
- اِعْتَرَضَتْ دَوْلَةٌ عَلَى جَمِيعِ الْقَرَارَاتِ الْمُرَادِ اتِّخَاذُهَا.
  Bir ülke, alınmak istenen bütün kararları veto etti.

اِعْتَزَّ يَعْتَزُّ اِعْتِزَازًا

بِ

(bş'le veya b'yle) gurur / kıvanç / şeref duymak; övünmek, böbürlenmek

- إِنَّ الْأَنْصَارَ كَانُوا يَعْتَزُّونَ بِنَصْرِهِمْ لِلنَّبِيِّ (ص).
  Ensar, Hz. Peygambere yardım ettikleri için şeref duyardı.
- لَا تَفْتَخِرُوا وَلَا تَعْتَزُّوا إِلَّا بِإِسْلَامِكُمْ!
  Ancak Müslümanlığınızla övünüp gurur duyunuz!
- كَانَ السَّلَاطِينُ الْقُدَامَى يَعْتَزُّونَ بِقُوَّتِهِمْ وَثَرْوَتِهِمْ.
  Eski sultanlar güçleriyle ve servetleriyle övünürlerdi.
- لَنَا دِينٌ نَعْتَزُّ بِهِ وَأَخْلَاقٌ نَعْتَزُّ بِهَا.
  Bizim, kendisiyle iftihar ettiğimiz dinimiz ve ahlakımız var.
- نَعْتَزُّ بِالْإِنْجَازَاتِ الَّتِي حَقَّقَهَا أَسْلَافُنَا قَبْلَ قُرُونٍ.
  Seleflerimizin (ecdadımızın) asırlar önce ortaya koydukları başarılardan ötürü kıvanç duymaktayız.
- كَانَتْ قَبِيلَةُ قُرَيْشٍ تَعْتَزُّ بِآبَائِهَا وَتُبَاهِي بِأَنْسَابِهَا.
  Kureyş kabilesi atalarıyla gurur duyar, soylarıyla övünürdü.
- كُلُّ أُمَّةٍ تُعْنَى بِحَضَارَتِهَا وَتَعْتَزُّ بِتُرَاثِهَا.
  Her millet, medeniyetini önemser, kültürüyle gurur duyar.
- كَثِيرٌ مِنْ شُعُوبِ الْعَالَمِ تَعْتَزُّ بِلُغَاتِهَا وَتَهْتَمُّ بِهَا.
  Pekçok dünya halkı, diliyle gurur duyar ve onu önemser!
- لَا تَعْتَزَّ بِأَصْلِكَ فِي كُلِّ مَجْلِسٍ وَمُنَاسَبَةٍ!
  Her yerde ve her vesileyle soyunla böbürlenip durma!

اِعْتَرَفَ يَعْتَرِفُ اِعْتِرَافًا

بِ

(bş'i) kabul etmek; itiraf etmek, (bir konuda) itirafta bulunmak

- اِعْتَرَفْتُ بِالْحَقِيقَةِ كُلِّهَا أَمَامَ الْقَاضِي.
  Tüm gerçeği hâkimin önünde itiraf ettim.
- اِعْتَرَفَ الْبَاحِثُ عَنِ الْحَقِّ بِوَحْدَانِيَّةِ اللهِ تَعَالَى.
  Hakikati arayan kimse Allah'ın birliğini kabul etti.
- اِعْتَرَفَ الْمُتَّهَمُ بِأَنَّهُ مُذْنِبٌ.
  Sanık suçlu olduğunu itiraf etti.
- اِعْتَرِفْ يَا سَلْمَانُ بِأَنَّكَ تَكْذِبُ!
  Selman yalan söylediğini kabul et!
- اَلْجُنَاةُ سَيَعْتَرِفُونَ بِجَرِيمَتِهِمْ أَمَامَ الْقَاضِي.
  Suçlular hâkim önünde suçlarını itiraf edecek.
- أَنْ يَعْتَرِفَ الْإِنْسَانُ بِأَخْطَائِهِ فَضِيلَةٌ.
  İnsanın hatalarını kabul edebilmesi bir fazilettir.
- لَمْ يَكُنْ أَمَامِي إِلَّا أَنْ أَعْتَرِفَ بِكُلِّ مَا حَدَثَ.
  Tüm olanları itiraf etmekten başka çarem yoktu.
- اِعْتَرَفَتِ الشَّرِكَةُ بِفَشَلِهَا التِّجَارِيِّ.
  Şirket iflasını (ticari olarak battığını) ilan etti.
- مِنْ أَهَمِّ ما يُمَيِّزُ الْمَرْءَ أَنْ يَعْتَرِفَ بِالْجَمِيلِ.
  Kadirşinaslık (yapılan iyiliğin kıymetini bilimek) kişiyi ayrıcalıklı kılan en önemli özelliklerdendir.

اِعْتَنَى يَعْتَنِي اِعْتِنَاءً

بِ

(b'ne) bakmak, (b'yle/bş'le) ilgilenmek; (bş'e) önem vermek, dikkat etmek; (bir hususta) titiz ve itinalı davranmak, ilgi ve alaka göstermek

- أُخْتِي تَعْتَنِي بِهِنْدَامِهَا (بَمَظْهَرِهَا) كَثِيرًا.
Kız kardeşim dış görünüşüne (kıyafete) çok önem veriyor.
- اِعْتَنِ بِنَفْسِكَ يَا صَدِيقِي!
Kendine iyi bak dostum!
- مُحِبُّ الْوَطَنِ يَعْتَنِي بِوَظِيفَتِهِ.
Vatansever insan görevi hususunda titiz davranır.
- عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَعْتَنِيَ بِلُغَةِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ.
Her müslüman Yüce Kuran'ın diline önem vermelidir.
- اِعْتَنِ بِأَسْنَانِكَ، فَالْعِنَايَةُ الصِّحِّيَّةُ بِالْأَسْنَانِ مُهِمَّةٌ جِدًّا.
Dişlerine gereken itinayı göster. Zira diş bakımı çok önemlidir.
- يَعْتَنِي الْبُسْتَانِيُّ بِأَشْجَارِ الْحَدِيقَةِ اِعْتِنَاءً حَسَنًا.
Bahçıvan, bahçedeki ağaçlara çok güzel bakıyor.
- أُحِبُّ أَنْ أَعْتَنِيَ بِأَصْدِقَائِي حِينَ يَأْتُونَ لِزِيَارَتِي.
Ziyaretime geldiklerinde, arkadaşlarımla ilgilenmeyi severim.
- لَيْتَ إِخْوَانَنَا يَعْتَنُونَ بِالْعُلُومِ الْمُفِيدَةِ فَحَسْبُ!
Keşke kardeşlerimiz yalnızca faydalı ilimlerle meşgul olsalar!
- هُنَاكَ جَمْعِيَّاتٌ خَيْرِيَّةٌ تَعْتَنِي بِمَرْضَى السَّرَطَانِ.
Kanser hastalarıyla ilgilenen hayır kuruluşları mevcut.
- أَنْتُمَا تَعْتَنِيَانِ بِالْأُمُورِ الدُّنْيَوِيَّةِ اعْتِنَاءً بَالِغًا.
Siz ikiniz dünyevi meselelere fazla alaka gösteriyorsunuz!

اِعْتَمَدَ يَعْتَمِدُ اِعْتِمَادًا

عَلَى

(b'ne) itimad etmek, güvenmek, bel bağlamak; (bş'in üzerine) dayanmak, yaslanmak, abanmak; dayalı olmak

- نَعْتَمِدُ عَلَى اللهِ فِي كُلِّ أَعْمَالِنَا.
Bütün işlerimizde Allah'a güveniriz.
- إِذَا أَرَدْتَ النَّجَاحَ فَاعْتَمِدْ عَلَى نَفْسِكَ!
Başarı istiyorsan kendine güven!
- اِعْتَمَدْتُ عَلَى زَمِيلِي فِي إِنْجَازِ هٰذِهِ الْمُهِمَّةِ.
Bu işin yapılmasında arkadaşıma güvendim.
- لِمَ لَا تَعْتَمِدُ عَلَى غَيْرِكَ!
Neden kendinden başkasına güvenmiyorsun?
- لِمَ لَا تَعْتَمِدُونَ عَلَى مَرَاجِعِنَا نَحْنُ؟!
Sizler bizim kaynaklarımıza neden güvenmiyorsunuz?!
- اَلشَّخْصُ الْمُسِنُّ يَعْتَمِدُ عَلَى عَصَاهُ حِينَمَا يَمْشِي.
Yaşlı insan yürürken bastonuna yaslanır.
- تَعْتَمِدُ الْحِكَايَةُ عَلَى وَقَائِعَ حَقِيقِيَّةٍ.
Hikâye gerçek olaylara dayanıyor.
- يَعْتَمِدُ أَهْلُ الْقَبِيلَةِ عَلَى الْمِيَاهِ الْجَوْفِيَّةِ.
Kabile mensupları yer altı sularına bel bağlarlar.
- اَلنِّظَامُ الْقَبَلِيُّ هُوَ نِظَامٌ يَعْتَمِدُ عَلَى تَقَالِيدِ الْقَبِيلَةِ.
Kabile düzeni, kabile geleneklerine dayalı bir düzendir.

أَعْجَبَ يُعْجِبُ إِعْجَابًا

بِ — (b'ni veya bş'i) beğenmek, sevmek, hoşuna gitmek, takdir etmek

- أَعْجَبْتُ بِبَيْتِكَ الْجَدِيدِ إِعْجَابًا كَبِيرًا.
  Yeni evini çok beğendim.
- لَقَدْ أَعْجَبْنَا حَقًّا بِالْأَغَانِي الْأَجْنَبِيَّةِ.
  Yabancı şarkıları gerçekten çok sevdik.
- قَدْ لَا يُعْجَبُ الْإِنْسَانُ بِشَيْءٍ جَدِيدٍ لَمْ يَأْلَفْهُ.
  İnsanoğlu alışık olmadığı yeni bir şeyi beğenmeyebilir.
- هَلْ أَعْجَبْتُمْ بِالْاِقْتِرَاحِ الَّذِي طُرِحَ عَلَيْكُمْ؟
  Size yapılan teklif hoşunuza gitti mi?
- لَقَدْ أَعْجَبْنَا جَمِيعًا بِمَوْقِفِكَ وَثَبَاتِكَ هٰذَا كَثِيرًا.
  Senin bu tutumunu ve kararlılığını hepimiz çok beğendik.
- طَارِقٌ طَالِبٌ يُعْجَبُ بِنَفْسِهِ.
  Tarık kendini beğenmiş (kibirli) bir öğrencidir.
- أَعْجَبَ الزُّوَّارُ بِمَنْظَرِ الْمَدِينَةِ إِعْجَابًا كَبِيرًا.
  Ziyaretçiler şehrin görünümünü çok beğendiler.
- اَلسُّيَّاحُ يُعْجَبُونَ بِالْمَنَاظِرِ الطَّبِيعِيَّةِ الْخَلَّابَةِ بِتُرْكِيَا.
  Turistler Türkiye'deki büyüleyici doğa manzaralarını beğeniyor.
- بَعْضُ الْغَرْبِيِّينَ يُعْجَبُونَ كَثِيرًا بِالثَّقَافَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Bazı batılılar İslam kültürünü çok beğeniyor.
- كَانَ الْوَالِدَانِ يُعْجَبَانِ بِأَدَبِ أَوْلَادِهِمَا.
  Ebeveyn, çocuklarının terbiyesini beğeniyorlardı.

أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا

لِ — (b veya bş için bş) hazırlamak, hazırlık yapmak, düzenlemek, tertip etmek, ayarlamak

- أَعِدِّي يَا أُمِّي طَعَامًا شَهِيًّا لِي وَلِرِفَاقِي!
  Anne! Bana ve arkadaşlarıma lezzetli bir yemek hazırlasana!
- أَعَدَّتِ الدَّوْلَةُ جُنْدَهَا لِمَعْرَكَةٍ قَدْ تَحْدُثُ فَجْأَةً.
  Devlet, ordusunu her an çıkabilecek bir savaşa hazırladı.
- لَقَدْ أَعْدَدْنَا لِلضُّيُوفِ غُرْفَةً وَاسِعَةً وَأَسِرَّةً نَظِيفَةً.
  Konuklara geniş bir oda ve temiz yataklar hazırladık.
- اَلْمُدَرِّبَانِ سَيُعِدَّانِ الْفَرِيقَ لِيَوْمِ الْمُبَارَاةِ.
  İki antrenör, takımı maç gününe hazırlayacak.
- أَعِدُّوا أَنْفُسَكُمْ لِمُوَاجَهَةِ التَّحَدِّيَاتِ الْخَطِيرَةِ!
  Kendinizi, ciddi meydan okuyuşlara hazırlayınız!
- أَعْدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ.
  Salih kullarıma görülmemiş şeyler hazırladım. (kudsi hadis)
- اِتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ.
  Kâfirler için hazırlanmış olan ateşten sakınınız! (Ayet)
- أَعَدَّ اللهُ لِلْمُؤْمِنِينَ جَنَّاتِ النَّعِيمِ.
  Allah müminler için Naîm cennetleri hazırlamıştır.
- وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ.
  Onlara (düşmanlarınıza) karşı elinizden geldiğince hazırlık yapın, atlar yetiştirin. (Ayet)

أَعْرَبَ يُعْرِبُ إِعْرَابًا عَنْ

(bş'i) açıkça/ net olarak ifade etmek; (bir duyguyu / düşünceyi) açıklamak, ifade etmek, anlatmak, dile getirmek

- أَعْرَبَ الرَّئِيسُ عَنْ آرَائِهِ دُونَ خَوْفٍ وَلَا وَجَلٍ.
  Bakan, düşüncelerini korkusuzca ifade etti.
- يُمْكِنُ أَنْ تُعْرِبُوا عَنِ انْتِقَادَاتِكُمْ كِتَابَةً.
  Eleştirilerinizi yazılı olarak dile getirebilirsiniz.
- أَرْجُوكِ، أَعْرِبِي عَمَّا حَدَثَ بِكُلِّ تَفْصِيلٍ!
  Lütfen olan bitenleri tüm ayrıntılarıyla anlatınız!
- أَعْرَبُوا عَنْ سُرُورِهِمْ بِشَكْلٍ مُخْتَلِفٍ جِدًّا.
  Sevinçlerini oldukça değişik biçimde ifade ettiler.
- أَثْنَاءَ لِقَائِنَا أَعْرَبْنَا عَنْ أَسَفِنَا لِمَا حَدَثَ.
  Görüşmemiz sırasında olanlarla ilgili üzüntümüzü ifade ettik.
- أَعْرِبِي يَا زَهْرَاءُ عَمَّا فِي نَفْسِكِ دُونَ خَجَلٍ!
  Zehra! Utanıp sıkılmadan içini dök!
- أَعْرِبُوا دَائِمًا عَنِ امْتِنَانِكُمْ بِالْمَعْرُوفِ.
  İyiliğe karşı duyduğunuz memnuniyeti daima dillendiriniz!
- إِنَّا لَنُعْرِبُ عَنْ عَظِيمِ أَسَفِنَا لِمَا حَدَثَ لِابْنِكُمْ.
  Oğlunuzun başına gelenlere duyduğumuz büyük kederi ifade etmek istiyoruz.
- تُرْكِيَا سَتُعْرِبُ عَنِ الْقَلَقِ مِنْ تَجَدُّدِ الْقِتَالِ.
  Türkiye çatışmanın yeniden başlayacak olmasından duyduğu kaygıyı dile getirecek.

أَعْرَضَ يُعْرِضُ إِعْرَاضًا عَنْ

(b'nden veya bş'den) yüz çevirmek, sırtını dönmek; vazgeçmek, kaçmak, terk etmek

- أَعْرِضْ عَنِ النَّمَّامِ وَلَا تُصْغِ إِلَيْهِ أَبَدًا!
  Laf taşıyan kimseye sırtını dön ve onu asla dinleme!
- لَقَدْ أَعْرَضَ عَنِ الشَّاعِرِ الْمِسْكِينِ أَهْلُ زَمَانِهِ.
  Zavallı şaire kendi çağının insanları sırt çevirmişlerdi.
- كَانَ زَيْدٌ رَجُلًا يُعْرِضُ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ لاَ يَرُوقُهُ.
  Zeyd, hoşuna gitmeyen her şeye dudak büken biriydi.
- إِنَّ الْفَتَى وَالْفَتَاةَ قَدْ يُعْرِضَانِ عَنِ الزَّوَاجِ لِأَسْبَابٍ مُخْتَلِفَةٍ.
  Genç erkek ve genç kız, değişik sebeplerle evlilikten kaçabilir.
- لَا تُعْرِضْ عَنِ الْحَقِّ أَيُّهَا الْمُؤْمِنُ!
  Ey mümin! Hakka karşı sırtını dönme!
- أَيَّتُهَا الْأُمَّةُ، لَا تُعْرِضِي عَنِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ!
  Ey ümmet! Kitaptan ve Sünnetten yüzünü çevirme!
- كَانَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ يُعْرِضُونَ عَنْ زِينَةِ الدُّنْيَا.
  Hz. Peygamberin ashabı dünya ziynetine iltifat etmiyorlardı.
- اَلْمُؤْمِنَاتُ هُنَّ اللَّاتِي يُعْرِضْنَ عَنِ اللَّغْوِ وَالنَّمِيمَةِ.
  Mümin kadınlar, boş laf ve dedikodudan yüz çevirenlerdir.
- فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ.
  Emrolunduğun şeyi onlara ısrarla duyur ve müşriklerden de yüz çevir. (Ayet)

أَعْلَمَ يُعْلِمُ إِعْلَامًا

بِ

(b'ne bş'i) bildirmek, söylemek, haber vermek, anlatmak

- أَعْلَمُونِي بِوَفَاةِ صَدِيقٍ قَدِيمٍ لِي.
  Bana eski bir dostumun vefat haberini verdiler.
- أَعْلَمَ الْمُحَامِي الْقَاضِيَ بِكُلِّ تَفَاصِيلِ الْحَادِثِ.
  Avukat olayın bütün detaylarını hâkime anlattı.
- أَعْلَمَنِي أَخِي بِالْحَقِيقَةِ بَعْدَ فَوَاتِ الْأَوَانِ.
  Kardeşim bana gerçeği iş işten geçtikten sonra anlattı.
- أَعْلَمَنَا الْأُسْتَاذُ بِنَتِيجَةِ الْإِمْتِحَانِ أَمْسِ.
  Hoca sınav sonucunu bize dün bildirdi.
- اِذْهَبْ وَأَعْلِمْهُ بِأَخْطَائِكَ يَا سَلِيمُ!
  Selim! Git ona hatalarını söyle (bildir)!
- لِمَ لَمْ تُعْلِمْنَا بِحَقِيقَةِ الْأَمْرِ؟!
  Neden bize işin iç yüzünü anlatmadın?!
- لَقَدْ أَعْلَمْتُهُ بِأَسْرَارِي كُلِّهَا.
  Ona bütün sırlarımı verdim.
- لَقَدْ أَعْلَمْتُمُوهُمْ بِخَبَايَا الْأُمُورِ!
  Onlara meselenin gizli taraflarını anlatmışsınız!
- نُعْلِمُكُمْ بِأَنَّ الْقِطَارَ سَيَتَأَخَّرُ عَنِ الْمَوْعِدِ قَلِيلًا!
  Trenin belirlenen saatten biraz gecikeceğini size bildiririz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَعْفَى يُعْفِي إِعْفَاءً

مِنْ

(b'ni bir hususta) muaf tutmak, (b'nden) bir yükü almak, sorumluluktan kurtarmak, mazur görmek; (görevine / işine) son vermek, azletmek, uzaklaştırmak

- أَعْفَوْهُ مِنَ الْخِدْمَةِ الْعَسْكَرِيَّةِ لِسَبَبِ الصِّحَّةِ.
  Onu, sağlık gerekçesiyle askerlik hizmetinden muaf tuttular.
- أَعْفَاهُ مَرَضُهُ الْمُزْمِنُ مِنَ الْمُوَاظَبَةِ عَلَى الدُّرُوسِ.
  Kronik hastalığı onu derse devamdan muaf tuttu.
- أَعْفَتِ الْحُكُومَةُ بَعْضَ الْمُكَلَّفِينَ مِنَ الضَّرِيبَةِ.
  Hükümet bazı mükellefleri vergiden muaf tuttu.
- أَعْفَتِ الْبِرِيطَانِيَّةُ مُوَاطِنِي عُمَانَ مِنْ أَيَّةِ تَأْشِيرَةٍ.
  İngiltere, Umman vatandaşlarını vizeden muaf tuttu.
- أَلَمْ نُعْفِكَ مِنَ التُّهْمَةِ الْعَامَ الْمَاضِيَ؟!
  Biz geçen sene seni suçlamadan (ithamdan) kurtarmadık mı?!
- هٰذِهِ الْوَثِيقَةُ تُعْفِي الْعَدُوَّ مِنْ كُلِّ مَسْؤُولِيَّةٍ أَخْلَاقِيَّةٍ.
  Bu belge, düşmanı her tür ahlaki sorumluluktan kurtarıyor.
- أَعْفِنِي مِنْ هٰذَا الْأَمْرِ رَجَاءً!
  Lütfen bu hususta beni mazur görün!
- أُعْفِيتُ مِنْ حُضُورِ مُحَاضَرَاتِ الْمَاجِسْتِيرِ.
  Yüksek lisans derslerine gelmekten muaf tutuldum.
- أَعْفَى رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ وَزِيرًا مِنْ مَنْصِبِهِ.
  Başbakan, bir bakanı görevinden aldı.

أَعْلَنَ
يُعْلِنُ
إِعْلَانًا

عَنْ

(bş'i) haber vermek, bildirmek, duyurmak, ilan / beyan etmek; açıklamak, göstermek; ilan/reklam vermek

- لَقَدْ أَعْلَنَتِ الشَّرِكَةُ عَنْ إِفْلَاسِهَا أَمْسِ.
  Şirket (firma) dün iflasını duyurdu.
- اَلْأَبَوَانِ أَعْلَنَا عَنْ نَجاحِ ابْنِهِمَا بِافْتِخارٍ.
  Ebeveyn, evlatlarının başarısını gururla ilan etti.
- مَتَى سَتُعْلِنُ لَجْنَةُ التَّحْكِيمِ عَنْ قَرَارِهَا النِّهَائِيِّ؟
  Hakem kurulu nihaî kararını ne zaman bildirecek?
- أَعْلَنَ الصَّحَفِيُّ الْيَابَانِيُّ عَنْ قَضِيَّةٍ كَانَتْ مَخْفِيَّةً.
  Japon gazeteci, gizli kalmış bir meseleyi açıkladı.
- أَعْلَنَتْ وَكَالَةُ الْأَنْبَاءِ عَنْ إِقَالَةِ الْوَزِيرِ مِنْ مَنْصِبِهِ.
  Haber ajansı, bakanın görevden alındığını duyurdu.
- أَعْلَنَ الطَّبِيبُ عَنْ قُرْبِ اكْتِشافِ دَوَاءٍ جَدِيدٍ لِلسَّرَطانِ.
  Doktor, yakında kanser hastalığının yeni bir ilacının bulunacağını haber verdi (söyledi).
- لَمْ نُعْلِنْ عَنْ دَعْمِنَا لِأَيِّ مُرَشَّحٍ رِئَاسِيٍّ.
  Herhangi bir başkan adayını desteklediğimize dair açıklama yapmadık.
- اَللَّجْنَةُ سَتُعْلِنُ عَنْ قَائِمَةِ أَسْمَاءِ الْفَائِزِينَ غَدًا.
  Komisyon, kazananların isim listesini yarın açıklayacak.
- أَعْلَنَتِ الشَّرِكَةُ عَنْ بِضَاعَتِهَا بِوَاسِطَةِ إِعْلَانَاتٍ تِجَارِيَّةٍ.
  Şirket, ürününün tanıtımını reklam yoluyla yaptı.

أُعْلِنَ
يُعْلَنُ
إِعْلَانًا

عَنْ

Not: Bu fiilin meçhul sîgası yaygın bir medya üslubu olarak "*ilan edildi, duyuruldu, bildirildi, belirtildi, açıklandı, ifade edildi*" gibi anlamları karşılamak üzere sıklıkla kullanılır.

- أُعْلِنَ عَنْ إِغْرَاقِ سَفِينَةٍ فِي الْبَحْرِ الْمُتَوَسِّطِ الْأَبْيَضِ.
  Akdeniz'de bir geminin batırıldığı bildirildi.
- أُعْلِنَ عَنْ سُقُوطِ طَائِرَةٍ قُرْبَ حُدُودِنَا.
  Sınırlarımız yakınlarında bir uçağın düşürüldüğü ifade edildi.
- لَقَدْ أُعْلِنَ عَنْ قَرَارِ مَنْعِ التَّجَوُّلِ فِي الْمِنْطَقَةِ.
  Bölgede sokağa çıkma yasağı kararı alındığı ifade edildi.
- سَيُعْلَنُ عَنِ انْتِهَاءِ الْحَرْبِ غَدًا.
  Savaşın sona erdiği yarın duyurulacak.
- أُعْلِنَ عَنْ بِدَايَةِ تَدَاوُلِ الْعُمْلَةِ الْجَدِيدَةِ.
  Yeni para biriminin piyasaya sürüleceği ifade edildi.
- قَدْ يُعْلَنُ عَنِ التَّعْبِئَةِ الْعَامَّةِ فِي الْجَيْشِ.
  Orduda umumi seferberlik ilan edilebilir.
- مِنَ الْمُتَوَقَّعِ أَنْ يُعْلَنَ عَنْ حَالَةِ الطَّوَارِئِ فِي الْبِلَادِ.
  Ülkede olağanüstü hal ilan edilmesi bekleniyor.
- تُوُفِّيَ الْبَابَا وَأُعْلِنَ فِي رُومَا عَنِ انْتِخَابِ الْبَابَا الْجَدِيدِ.
  Papa öldü ve Roma'da yeni papanın seçileceği duyuruldu.
- أُعْلِنَ عَنِ اكْتِشَافِ مَدِينَةٍ أَثَرِيَّةٍ بِالْعِرَاقِ تَعُودُ إِلَى الْبَابِلِيِّينَ.
  Irak'ta Babil dönemine ait tarihî bir kent bulunduğu açıklandı.
- أُعْلِنَ عَنِ انْفِتَاحِ أَبْوَابِ الْمَعْرِضِ.
  Fuarın açıldığı duyuruldu.

أَغْرَى يُغْرِي إِغْرَاءً

بِ

(b'ni bş yapmaya) teşvik etmek, sevk etmek, yönlendirmek, özendirmek, kışkırtmak, azmettirmek; (b'ni bş'le/bş yapmakla) aldatmak, kandırmak, ayartmak, aklını çelmek, tesiri altına almak; (***meçhul kull.***) vurulmak, tutulmak

- لَقَدْ أَغْرَى الشَّيْطَانُ قَابِيلَ بِقَتْلِ حَابِيلَ.
  Şeytan, Kâbil'i, Hâbil'i öldürmeye teşvik etmişti.
- اَلصَّدِيقُ الْمُخْلِصُ يُغْرِي صَدِيقَهُ بِعَمَلِ الْخَيْرِ.
  Samimi arkadaş, dostunu iyilik yapmaya özendirir.
- إِنَّ كُلَّ مَا حَوْلَنَا يَصْرِفُنَا عَنِ اللهِ وَيُغْرِينَا بِالدُّنْيَا.
  Çevremizdeki her şey bizi Allah'tan uzaklaştırıp dünyaya teşvik eder.
- كَانَ إِمَامُ الْمَسْجِدِ يُغْرِي أَتْبَاعَهُ بِالْفَضِيلَةِ.
  Caminin imamı, takipçilerini, erdeme yönlendiriyordu.
- قَدْ تُغْرِيكَ اللَّذَّةُ بِارْتِكَابِ الْمُحَرَّمَاتِ.
  Bazen haz, seni haram olan şeyleri yapmaya teşvik eder.
- كَرَمُكَ يُغْرِينَا يَا سَيِّدِي بِطَلَبِ الْمَزِيدِ!
  Zât-ı âlilerinin bonkörlüğü, bizleri, daha fazla istemeye heveslendiriyor.
- أَغْرَتْهُمُ الْفَتَاةُ بِجَمَالِ صَوْتِهَا.
  Genç kız, sesinin güzelliği ile onların aklını çeldi.
- لَقَدْ أَغْرَانِي صَدِيقِي بِوُعُودِهِ الْمَعْسُولَةِ.
  Arkadaşım beni tatlı (hoş) vaatleriyle kandırdı.
- عِنْدَمَا كُنْتُ شَابًّا، أُغْرِيتُ بِالْمُوسِيقَى.
  Gençken, müziğe âşıktım (müziğin tutkunuydum).

اِغْتَرَبَ يَغْتَرِبُ اِغْتِرَابًا

مِنْ + إِلَى

gurbete çıkmak; (by'den by'e) göç etmek, gitmek

- لَقَدِ اغْتَرَبَ كَثِيرٌ مِنَ الْعَاطِلِينَ مِنْ تُرْكِيَا إِلَى أُورُوبَّا.
  Pekçok işsiz insan Türkiye'den Avrupa'ya gitmiştir.
- قَدْ يَغْتَرِبُ الْإِنْسَانُ مِنْ وَطَنِهِ إِلَى أَمَاكِنَ مَجْهُولَةٍ.
  İnsanoğlu bazen yurdundan, bilmediği yerlere göç eder.
- اِغْتَرَبْنَا مِنَ الْقُرَى إِلَى الْمُدُنِ لِأَسْبَابٍ اِقْتِصَادِيَّةٍ.
  Ekonomik sebeplerle köylerden kentlere göç ettik.
- اِغْتَرَبَ بَعْضُ الْقَرَوِيِّينَ مِنْ قُرَاهُمْ إِلَى الْغَرْبِ.
  Bazı köylüler köylerinden Batı'ya göç ettiler.
- مُعْظَمُ الشَّبَابِ الْأَتْرَاكِ يَغْتَرِبُونَ مِنَ الْوَطَنِ إِلَى أُورُوبَّا.
  Türk gençlerin çoğu, memleketlerinden Avrupa'ya göçüyor.
- كَثِيرٌ مِنَ الْعُمَّالِ اغْتَرَبُوا مِنْ تُرْكِيَا إِلَى أَلْمَانْيَا.
  Pekçok işçi Türkiye'den Almanya'ya göç etti.
- اِغْتَرَبْتُ مَعَ أُسْرَتِي إِلَى أَمْرِيكَا قَبْلَ سِتِّ سَنَوَاتٍ.
  Altı sene önce ailemle Amerika'ya göç ettim.
- يَغْتَرِبُ النَّاسُ إِلَى بِلَادٍ أُخْرَى لِرَفْعِ مُسْتَوَى عَيْشِهِمْ.
  İnsanlar hayat standartlarını yükseltmek için başka ülkelere göç ediyor.

اِغْتَرَبَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

أَغْنَى يُغْنِي إِغْنَاءً

عَنْ

(bş'in) faydası olmak, yararı dokunmak; fayda sağlamak; (bş bş'in) yerini tutmak, alınak, yerine geçmek; (bş'e) ihtiyaç/lüzum/gerek bırakmamak

- لَنْ يُغْنِيَ عَنْكَ اعْتِذَارُكَ!
  Özrünün sana yararı olmayacak!
- عَمَلُكَ هٰذَا لَا يُغْنِي عَنْكَ فَتِيلًا!
  Bunun sana zerre kadar yararı olmaz.
- إِنَّ الْخُبْزَ لَا يُغْنِي عَنِ الْحُرِّيَّةِ.
  Ekmek özgürlüğün yerini tutmaz.
- هَلِ الْعِلْمُ يُغْنِي عَنِ الْإِيمَانِ؟
  Bilim imanın yerini alabilir mi?
- لَا يُغْنِي شَرْحُ الْأُسْتَاذِ عَنِ الْمُذَاكَرَةِ.
  Hocanın dersi anlatması çalışmanın yerine geçmez.
- يَقُولُ الْمَثَلُ: " إِنَّ الْحَالَ يُغْنِي عَنِ السُّؤَالِ".
  Atasözü şöyle der: "Vaziyet soruya hacet bırakmıyor".
- هٰذِهِ الْمَوْسُوعَةُ تُغْنِي عَنْ سَائِرِ الْكُتُبِ.
  Bu ansiklopedi diğer kitaplara ihtiyaç bırakmıyor.
- فِي هٰذَا الْإِنْتَاجِ كِفَايَةٌ، وَلَا يُغْنِي عَنِ الزِّيَادَةِ.
  Bu üründen kâfi miktarda var, fazlasına gerek yok.
- هٰذَا الطَّعَامُ يَكْفِي لِجَمِيعِنَا وَيُغْنِي عَنْ غَيْرِهِ.
  Bu yemek hepimize yeter, başkasına da ihtiyaç bırakmaz.

أُغْمِيَ يُغْمَى إِغْمَاءً

عَلَى

bayılmak, baygın düşmek

- لَقَدْ أُغْمِيَ عَلَى الرَّجُلِ مِنَ الْفَزَعِ.
  Adam korkudan bayıldı.
- لَقَدْ أُغْمِيَ عَلَيْكَ إِثْرَ الْحَادِثِ.
  Kazanın hemen sonrasında bayılmışsın.
- لَقَدْ أُغْمِيَ عَلَيَّ وَأَنَا مَاشٍ فِي الطَّرِيقِ.
  Yolda yürürken bayılmışım.
- أُصِيبَ الْمُلَاكِمُ فِي رَأْسِهِ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ فَوْرًا.
  Boksör başından darbe aldı ve hemen oracıkta bayıldı.
- أَعْطَى الطَّبِيبُ الْمَرِيضَ حُقْنَةً تَخْدِيرِيَّةً لِيُغْمَى عَلَيْهِ.
  Doktor, bayılması için hastaya uyuşturucu iğne yaptı.
- وَقَدْ أُغْمِيَ عَلَى رَسُولِ اللهِ (ص) فِي مَرَضِهِ.
  Hz. Peygamber (sav), hastalığı sırasında bayılmıştı.
- أُغْمِيَ عَلَيْهَا أَثْنَاءَ النَّهَارِ ثُمَّ أَفَاقَتْ قَبْلَ الْغُرُوبِ.
  Gündüzleyin bayıldı, daha sonra güneş batmadan ayıldı.
- أُغْمِيَ عَلَيْهَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزْنِ عَلَى وَفَاةِ أُمِّهَا.
  Annesinin vefatına çok üzüldüğü için bayıldı.
- مَنْ أُغْمِيَ عَلَيْهِ فَهَلْ يَصِحُّ صَوْمُهُ؟
  Bayılan kimsenin tuttuğu oruç geçerli olur mu?
- ذٰلِكَ الرَّجُلُ رُبَّمَا أُغْمِيَ عَلَيْهِ، فَلْنَحْمِلْهُ إِلَى الْمُسْتَشْفَى!
  Şu adam galiba bayıldı, hadi onu hastanaye götürelim!

أَفَاقَ يُفِيقُ إِفَاقَةً

مِنْ

(bayginlıktan / sarhoşluktan / uykudan / gafletten) uyanmak, ayılmak, kendine gelmek, (hastalığı) atlatmak

- أَفَاقَ الْمُصَابُ مِنْ إِغْمَائِهِ بَعْدَ بُرْهَةٍ قَصِيرَةٍ.
  Yaralı, bayıldıktan kısa bir süre sonra ayıldı.
- لَقَدْ أَفَقْتُ مِنَ الْإِغْمَاءِ بَعْدَمَا قَضَيْتُ لَيْلَةً فِي غَيْبُوبَةٍ.
  Bir gece komada kaldıktan sonra ayılmışım.
- أَفَاقَ السِّكِّيرُ مِنْ سُكْرِهِ.
  Sarhoş kendine geldi.
- أَفَاقَ الْمَرِيضُ مِنْ مَرَضِهِ.
  Hasta iyileşti (şifa buldu).
- وَأَخِيرًا أَفَاقَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ غَفْلَتِهِمْ.
  En sonunda, müslümanlar gaflet uykusundan uyandılar.
- عَلَيْكَ أَنْ تُفِيقَ مِنَ الْخُمُولِ حَالًا!
  Derhal rehavetten kurtulman gerekiyor!
- إِنَّ الْأُمَّةَ الْإِسْلَامِيَّةَ قَدْ أَفَاقَتْ مِنْ رَقْدَتِهَا الطَّوِيلَةِ.
  İslam ümmeti artık derin uykusundan uyandı.
- لَمَّا أَفَاقَتِ الْمَرِيضَةُ مِنْ غَيْبُوبَتِهَا جَعَلَتْ تَسْأَلُ عَنْ أُمِّهَا.
  Hasta komadan uyanınca annesini sormaya başladı.
- أَفِقْ مِنْ غَفْلَتِكَ هٰذِهِ أَيُّهَا الشَّبَابُ!
  Şu gafletinden uyan artık ey gençlik!
- بَعْدَ عِلَاجٍ طَوِيلٍ أَفَاقَ الرَّجُلُ الْمَجْنُونُ مِنْ جُنُونِهِ.
  Mecnun adam, uzun bir tedavi sürecinin ardından akıl hastalığından kurtuldu!

اِفْتَخَرَ يَفْتَخِرُ اِفْتِخَارًا

بِ

(bş'le veya b'yle) gurur / kıvanç duymak; övünmek, böbürlenmek

- قَدْ يَفْتَخِرُ الْوَالِدَانِ بِنَجَاحِ أَبْنَائِهِمَا.
  Anne babalar bazen çocuklarının başarısıyla gurur duyar.
- لَا تَفْتَخِرْ بِأَوْلَادِكَ وَأَمْلَاكِكَ، بَلِ افْتَخِرْ بِأَعْمَالِكَ!
  Çocuklarınla ve mal varlığınla değil, amellerinle övün!
- اَلسَّلَاطِينُ يَفْتَخِرُونَ بِقُوَّتِهِمْ وَثَرْوَتِهِمْ.
  Sultanlar güçleriyle ve servetleriyle övünürler.
- ذَاكَ الشَّابُّ يَفْتَخِرُ بِأَصْلِهِ فِي كُلِّ آنٍ.
  O genç, hep soyuyla övünüyor.
- كَانَ الْعَرَبُ الْقُدَامَى يَفْتَخِرُونَ بِالْأَنْسَابِ وَالْأَحْسَابِ.
  Eski Araplar soy ve sopları ile övünürlerdi.
- لَا تَفْتَخِرْ بِأَصْلِكَ فِي كُلِّ مَجْلِسٍ وَمُنَاسَبَةٍ!
  Her yerde ve her vesileyle soyunla böbürlenip durma!
- لِمَ لَا أَفْتَخِرُ بِمَا حَقَّقْتُهُ مِنِ انْتِصَارٍ؟!
  Elde ettiğim başarılarla neden gururlanmayacakmışım?!
- كَيْفَ تَفْتَخِرُونَ بِالْاِنْتِمَاءِ إِلَى أَحَدِ الْأَحْزَابِ السِّيَاسِيَّةِ ؟!
  Siyasi partilerden birine intisapla nasıl gururlanıyorsunuz?!
- اِفْتَخَرْنَا بِمَا حَقَّقَهُ فَرِيقُنَا مِنَ الْاِنْتِصَارَاتِ فِي الْأَلْعَابِ الرِّيَاضِيَّةِ.
  Takımımızın spor oyunlarında gösterdiği başarılardan ötürü kıvanç duyduk.

أَفْرَغَ يُفْرِغُ إِفْرَاغًا

فِي
عَلَى

في ile: (bş'i bş'in içine) dökmek, koymak, boşaltmak;(bir hususta) elinden geleni yapmak, (gayreti/himmeti) bir yöne sevk etmek
عَلَى ile: (bş'i, bş'in üzerine) dökmek, boşaltmak, boca etmek, ilave etmek; (b'ne bş'i) bol bol vermek, yağdırmak, ihsan etmek

- أَفْرَغَ الصَّائِغُ الذَّهَبَ فِي قَالَبٍ بِعِنَايَةٍ.
  Kuyumcu, altını kalıba dikkatli bir şekilde döktü.
- اَلطُّلَّابُ أَفْرَغُوا السَّوَائِلَ فِي الْأَنَابِيبِ.
  Öğrenciler sıvıları tüplerin içine boşalttı.
- أَفْرِغُوا كُلَّ مَوَاهِبِكُمْ وَإِمْكَانَاتِكُمْ فِي الْعَمَلِ!
  Tüm yetenek ve imkânlarınızı işe yönlendiriniz!
- سَنُفْرِغُ كُلَّ مَسَاعِينَا فِي إِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ.
  Bütün mesaimizi arabuluculuğa harcayacağız.
- هَلَّا تُفْرِغُونَ طَاقَاتِكُمْ فِيمَا يَنْفَعُ الْبِلَادَ!
  Enerjinizi, ülkeye fayda sağlayacak şeylere harcasanız ya!
- أَفْرَغَتِ الطَّاهِيَةُ عَلَى الطَّعَامِ مَاءً كَافِيًا.
  Aşçı yemeğin üzerine yeterli miktarda su ilave etti.
- أَفْرَغْتُ مَا فِي الْإِنَاءِ عَلَى الصُّحُونِ.
  Kaptakini tabaklara boşalttım.
- أَفْرَغَ الصَّيَّادُ بُنْدُقِيَّتَهُ عَلَى الْفَرِيسَةِ.
  Avcı tüfeğini (silahını) avının üzerine boşalttı.
- رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا!
  Ey Rabbimiz, bize bol bol sabır ihsan eyle! (Âyet)

أَفْرَجَ يُفْرِجُ إِفْرَاجًا

عَنْ

(b'ni) serbest bırakmak, salıvermek, özgürlüğüne kavuşturmak; (parayı / rezervi) serbest bırakmak, (yayını) kullanıma / istifadeye açmak

- أَفْرَجَ الرَّئِيسُ عَنِ السُّجَنَاءِ يَوْمَ الْعِيدِ.
  Devlet başkanı bayram gününde mahkûmları saldı.
- أَفْرَجُوا عَنِ الْمُتَّهَمِ لِحُسْنِ سُلُوكِهِ.
  Sanığı, iyi halden dolayı serbest bıraktılar.
- لِحُسْنِ الْحَظِّ، قَدْ أُفْرِجَ عَنِ الْأَسِيرِ.
  Esir, şansı varmış ki serbest bırakıldı.
- لَقَدِ اعْتَقَلُونَا دُونَ سَبَبٍ، وَبَعْدَ يَوْمٍ أَفْرَجُوا عَنَّا.
  Bizi sebepsiz yere tutukladılar, bir gün sonra da saldılar.
- أَفْرَجَتِ الْحُكُومَةُ عَنِ الْمُعْتَقَلِينَ لِأَسْبَابٍ سِيَاسِيَّةٍ.
  Devlet, tutukluları siyasi sebeplerle serbest bıraktı.
- أَخْبَرُونِي بِأَنَّهُمْ سَيُفْرِجُونَ عَنِّي قَرِيبًا.
  Bana, beni yakında serbest bırakacaklarını söylediler.
- فِي صَبَاحِ الْيَوْمِ التَّالِي أَفْرَجُوا عَنْهُمْ .
  Ertesi sabah onları serbest bıraktılar.
- اَلْحَرَكَةُ أَفْرَجَتْ عَنِ اثْنَتَيْنِ مِنَ الرَّهَائِنِ مِنَ النِّسَاءِ.
  Örgüt kadınlardan iki rehineyi serbest bıraktı.
- أُفْرِجَ عَنْ أَرْصِدَتِهِ الْمُجَمَّدَةِ.
  Dondurulmuş olan hesapları serbest bırakıldı (rezervleri kullanıma açıldı).
- حَبَّذَا لَوْ أَفْرَجَتِ الْإِذَاعَةُ عَنْ مِثْلِ هٰذِهِ الْبَرَامِجِ!
  Radyo bu gibi yayınları yapsa ne iyi olur!

أَفْصَحَ
يُفْصِحُ
إِفْصَاحًا

عَنْ

(bş'i) açıkça/ net olarak ifade etmek; (bir duyguyu / düşünceyi) açıklamak, ifade etmek, anlatmak, dile getirmek

BAKINIZ

أَعْرَبَ
يُعْرِبُ
إِعْرَابًا

عَنْ

(bş'i) açıkça/ net olarak ifade etmek; (bir duyguyu / düşünceyi) açıklamak, ifade etmek, anlatmak, dile getirmek

أَفْلَتَ
يُفْلِتُ
إِفْلَاتًا

مِنْ

(b'nin) elinden kaçmak, kaçıp kurtulmak

- أَفْلَتَ الطَّائِرُ مِنَ الْقَفَصِ.
  Kuş kafesten kurtuldu (kaçtı).
- أَفْلَتَ الْجُنْدِيُّ مِنْ قَبْضَةِ الْعَدُوِّ.
  Asker düşmanın elinden kurtuldu (kaçtı).
- أَفْلَتَتِ الْأُضْحِيَّةُ مِنْ مَرْبِطِهَا.
  Kurbanlık hayvan bağlandığı yerden kaçtı.
- أَفْلَتَ النَّمِرُ الْمُعَلَّمُ مِنَ السِّيرْكِ.
  Eğitimli kaplan sirkten kaçtı.
- أَيُّهَا الْمُجْرِمُ! لَنْ تُفْلِتَ مِنَ الْعِقَابِ.
  Suçlu! Cezadan asla kurtulamayacaksın (kaçamayacaksın)!
- أَفْلَتَ اللِّصُّ مِنْ أَيْدِي الشُّرْطَةِ.
  Hırsız, polisin elinden kaçıp kurtuldu.
- كَيْفَ يُمْكِنُ لِلسَّجِينِ أَنْ يُفْلِتَ مِنْ حُرَّاسِهِ؟
  Mahkûm, gardiyanların elinden nasıl kaçıp kurtulabilir?
- أَسْرَعَ الْجَاسُوسُ فِي سَيْرِهِ لِيُفْلِتَ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ بِهِ.
  Ajan, pusudakilerden kurtulmak için yürüyüşünü hızlandırdı.
- لَا يُمْكِنُ لِلْكُفَّارِ أَنْ يُفْلِتُوا مِنْ عِقَابِ جَهَنَّمَ.
  Kafirlerin cehennem azabından kaçıp kurtulmaları imkânsız!
- إِنْ كَذَّبْتُمْ فَلَنْ تُفْلِتُوا مِنْ عَذَابِ اللهِ فِي الْآخِرَةِ .
  Eğer yalanlarsanız, ahirette Allah'ın azabından kurtulamazsınız!

أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالًا

إِلَى — (ön tarafa doğru) gitmek, gelmek, ilerlemek, yönelmek, yaklaşmak; (by'e) gitmek, gelmek

- أَقْبَلُوا إِلَيْنَا يَأْمُلُونَ مُسَاعَدَتَنَا.
  Yardımımızı umarak bize geldiler (tercih edip yöneldiler).
- سَمِعَ الْحَارِسُ صَوْتًا خَفِيفًا فَأَقْبَلَ إِلَى مَصْدَرِ الصَّوْتِ.
  Bekçi hafif bir ses duydu ve sesin kaynağına yöneldi (gitti).
- رَأَيْتُ أُنَاسًا مِنْ تِلْكَ الشُّعُوبِ يُقْبِلُونَ إِلَى الْإِسْلَامِ.
  O halklar içinden İslam'a yönelenler gördüm.
- هٰؤُلَاءِ النِّسَاءُ أَقْبَلْنَ إِلَى الْإِسْلَامِ رَاغِبَاتٍ.
  Bu kadınlar İslam dinine gönüllü olarak yöneldiler.
- قُلْتُ لَهُمْ «هَلُمُّوا إِلَيَّ» فَأَقْبَلُوا إِلَيَّ وَجَلَسُوا أَمَامِي.
  Onlara "Bana gelin" dedim, onlar da gelip önümde oturdu.
- لَمَّا ضَلَلْنَا الطَّرِيقَ رَأَيْنَا نَارًا فَأَقْبَلْنَا إِلَيْهَا.
  Yolu kaybettiğimizde bir ateş gördük, hemen ona yöneldik.
- أَطْفَالُنَا سَيُقْبِلُونَ إِلَى الْحَفْلِ بِالزِّيِّ الْوَطَنِيِّ.
  Çocuklarımız törene milli kıyafetler içerisinde gelecekler.
- قَدْ أَقْبَلَ الْإِسْعَافُ إِلَى مَكَانِ الْحَادِثِ مُتَأَخِّرًا جِدًّا.
  Ambulans kaza mahalline çok geç gelmişti.
- لَقَدْ أَقْبَلَ شَهْرُ الصِّيَامِ وَالْغُفْرَانِ إِلَى الْعَالَمِ كُلِّهِ.
  Oruç ve gufran ayı -Ramazan- bütün bir âleme geldi.

أَقَامَ يُقِيمُ إِقَامَةً

بِ — (by'de) oturmak, ikamet etmek, yaşamak, kalmak

- يُقِيمُ مُعْظَمُ السُّكَّانِ بِالْمُدُنِ.
  Nüfusun büyük bir çoğunluğu şehirlerde yaşıyor.
- أَقَامُوا بِالْعَاصِمَةِ مُدَّةً قَصِيرَةً.
  Kısa bir süre başkentte oturdular.
- أَقَمْنَا بِالْفُنْدُقِ لَيْلَةً أَوْ لَيْلَتَيْنِ.
  Otelde bir ya da iki gece kaldık (geçirdik).
- فِي الصَّيْفِ الْمُقْبِلِ، سَنُقِيمُ بِالْخَيْمَةِ.
  Gelecek yaz çadırda kalacağız.
- كَمْ سَنَةً أَقَمْتُمْ بِالْعِرَاقِ قَبْلَ الْحَرْبِ؟
  Savaştan önce Irak'ta kaç sene kaldınız?
- قَبْلَ الْالْتِحَاقِ بِالْجَامِعَةِ أَقَمْتُ بِالْقَرْيَةِ أُسْبُوعًا.
  Üniversiteye kaydolmadan önce köyde bir hafta kaldım.
- أَقَمْتُ بِتِلْكَ الْجِبَالِ عِنْدَمَا كُنْتُ جُنْدِيًّا.
  Askerdeyken o dağlarda kaldım.
- اَلْمُصَابُونَ بِالْأَمْرَاضِ الْمُعْدِيَةِ يُقِيمُونَ بِالْمَحْجَرِ الصِّحِّيِّ مَنْعًا لِانْتِشَارِهَا.
  Bulaşıcı hastalıklara yakalananlar, yayılmayı önlemek için karantinada kalırlar.

أَقَامَ fiili aynı anlamı ifade etmek üzere بِ harf-i cerinin yanı sıra فِي harf-i ceri ile kullanılabilir.

أَقْبَلَ يُقْبِلُ إِقْبَالًا عَلَى

(bş'e) yönelmek, kendini vermek, kaptırmak, koyulmak; ile ilgilenmek, meşgul olmak

- أَقْبَلَ صَدِيقِي عَلَى العِلْمِ صَبَاحَ مَسَاءَ.
  Arkadaşım sabah akşam ilme yöneldi.
- مُنْذُ شَهْرٍ، أَقْبَلْتُ عَلَى الْقِرَاءَةِ وَالْمُرَاجَعَةِ.
  Bir aydan beri kendimi okumaya ve ders çalışmaya verdim.
- أَقْبَلَ الْبَاحِثُ عَلَى أَبْحَاثِهِ دُونَ فَاصِلَةٍ.
  Araştırmacı kendini kesintisiz olarak araştırmalara verdi.
- أَقْبَلَ الصَّانِعُ عَلَى حِرْفَةِ أَبِيهِ.
  Sanatkâr babasının mesleğine yöneldi!
- يَا شَبَابُ! هَيَّا أَقْبِلُوا عَلَى الْعَمَلِ.
  Gençler, haydi işinize koyulun!
- أَقْبَلَ زَكَرِيَّا عَلَى دُرُوسِهِ بِنَشَاطٍ وَعَزِيمَةٍ.
  Zekeriya derslerine tam bir gayret ve azimle yöneldi.
- اَلزُّهَّادُ مَنْ أَقْبَلُوا عَلَى آخِرَتِهِمْ فَشَغَلُوا أَنْفُسَهُمْ بِهَا.
  Zahitler ahirete yönelip kendilerini onunla meşgul eden kimselerdir.
- أَقْبَلَتْ عَلَيْهِ الدُّنْيا.
  Dünya -imkânlar bakımından- kendisine yöneldi (Şans yüzüne güldü; Talihi yaver/yolunda gitti).
- أَقْبَلَتِ الْمُمَرِّضَاتُ عَلَى خِدْمَةِ الْمَرْضَى بِجِدِّيَّةٍ وَمَسْؤُولِيَّةٍ.
  Hemşireler hastaların hizmetine ciddiyet ve sorumluluk duygusu içerisinde koşturdular.

اِقْتَاتَ يَقْتَاتُ اِقْتِيَاتًا بِ

(bş'le) beslenmek, gıdalanmak, (bş) yiyerek yaşamını / geçimini sürdürmek, karnını doyurmak; rızkını / maişetini tedarik etmek

- اَلْعَنَاكِبُ تَقْتَاتُ بِالْحَشَرَاتِ كَالذُّبَابَةِ وَالْبَعُوضَةِ.
  Örümcekler karasinek ve sivrisinek gibi haşerelerle beslenir.
- هَلْ تَعْرِفُ أَنَّ هُنَاكَ نَوْعًا مِنَ الضِّبَاعِ يَقْتَاتُ بِالنَّبَاتِ؟
  Bitkiyle beslenen bir sırtlan türü olduğunu biliyor musun?
- اَلْعَصَافِيرُ الْجَائِعَةُ تَقْتَاتُ بِفُتَاتِ مَوَائِدِنَا.
  Aç serçeler, sofralarımızın kırıntılarıyla karnını doyuruyor.
- حَسَبَ الْإِحْصَاءَاتِ، رُبْعُ الْأَطْفَالِ يَقْتَاتُونَ بِغِذَاءٍ سَيِّءٍ.
  İstatistiklere göre çocukların dörtte biri kötü besleniyor.
- جَاؤُوا مِنْ أَقَاصِي الدُّنْيَا لِجَمْعِ مَالٍ يَقْتَاتُونَ بِهِ.
  Rızık temini için dünyanın uzak diyarlarından geldiler.
- لَيْسَ لَدَيْكَ عَمَلٌ تَقْتَاتِينَ بِهِ أَوْ مَسْكَنٌ تَأْوِينَ إِلَيْهِ.
  Ne geçineceğin bir işin, ne de barınacağın bir evin var!
- فِي الْغَالِبِ، اَلطُّفَيْلِيُّونَ يَقْتَاتُونَ بِمَوَائِدِ غَيْرِهِمْ.
  Asalak insanlar genelde başkalarının sofrasından geçinirler.
- ذَاكَ الْمِسْكِينُ يَقْتَاتُ بِثَلَاثَةِ دَرَاهِمَ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً.
  O gariban 40 senedir üç dirhem parayla geçiniyor.
- لَقَدِ اضْطُرَّ أَجْدَادُنَا إِلَى أَنْ يَقْتَاتُوا بِوَرَقِ الشَّجَرِ.
  Atalarımız ağaç yapraklarını yemek mecburiyetinde kaldı.
- قَلِيلٌ مِنَ النَّاسِ يَقْتَاتُونَ بِتِجَارَةِ الْكُتُبِ الْعَتِيقَةِ.
  Çok az insan, antika kitap ticaretiyle geçimini sağlıyor.

اِقْتَدَى يَقْتَدِي اِقْتِدَاءً

(b'ne veya bş'e) uymak, tabi olmak, (b'ni) örnek almak, izinden yürümek, kendine rehber almak

بِ

- عِنْدَ الصَّلَاةِ يَقْتَدِي الْمُصَلِّي بِالْإِمَامِ.
  Namaz kılan kişi namaz esnasında imama uyar.
- اِقْتَدَى بِهِ أَصْدِقَاؤُهُ سُلُوكًا وَخُلُقًا.
  Arkadaşları davranış ve ahlakça onu örnek alıyor.
- اَلتَّلَامِذَةُ اقْتَدَوْا بِمُعَلِّمِهِمُ الْقَدِيمِ.
  Öğrenciler eski hocalarının izinden yürüdü.
- اِقْتَدَتِ الْبِنْتُ بِأُمِّهَا وَبِأَبِيهَا.
  Kız, annesini ve babasını örnek aldı.
- اَلْمُسْلِمُونَ يَقْتَدُونَ بِرَسُولِهِمْ فِي كُلِّ أَمْرٍ.
  Müslümanlar her hususta peygamberlerini örnek alırlar.
- لَا تَقْتَدُوا بِالشَّيَاطِينِ وَلَا تَتَّبِعُوا مَسَالِكَهُمْ!
  Şeytanlara uymayın ve onların yollarını takip etmeyin!
- كَانَ التَّابِعُونَ يَقْتَدُونَ بِالنَّبِيِّ وَبِالصَّحَابَةِ.
  Tabiin nesli, peygambere ve sahabelere tabi oluyordu.
- يَا مُسْلِمُونَ! اِقْتَدُوا بِنَبِيِّكُمْ وَكُونُوا مُتَوَاضِعِينَ!
  Müslümanlar! Peygamberinize uyun ve mütevazı olun!
- اَلْحُنَفَاءُ فِي كُلِّ زَمَانٍ وَمَكَانٍ يَقْتَدُونَ بِأَبِيهِمْ إِبْرَاهِيمَ.
  Hanifler her zaman ve zeminde ataları İbrahim'e uyarlar.
- فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ.
  O salih peygamberlerin yolundan git. (Ayet)

اِقْتَبَسَ يَقْتَبِسُ اِقْتِبَاسًا

(b'nden veya bş'den) iktibas etmek, alıntı yapmak; istifade etmek, faydalanmak, ilham almak, esinlenmek; (aydınlanmak için b'nden) ateş / ateş kaynağı almak

مِنْ

- اِقْتَبَسَ الْأَدِيبُ اِقْتِبَاسَاتٍ عَدِيدَةً مِنَ الْقُرْآنِ.
  Edebiyatçı Kuran'dan birçok iktibaslarda bulundu.
- هٰذِهِ أَمْثِلَةٌ اِقْتَبَسْنَاهَا مِنَ النُّصُوصِ الْأَدَبِيَّةِ.
  Bunlar, edebi metinlerden aldığımız örneklerdir.
- كُلُّ هٰذِهِ الْأَمْثَالِ قَدِ اقْتُبِسَتْ مِنَ الْكُتُبِ الْمُقَدَّسَةِ.
  Bu atasözlerinin hepsi kutsal kitaplardan alıntılanmış.
- لَقَدِ اقْتَبَسَ الشَّاعِرُ مَقَاطِعَ كَثِيرَةً مِنَ الشِّعْرِ الْقَدِيمِ.
  Şair, eski şiirlerden pek çok kesitler alıntılamakta.
- اِقْتَبِسُوا الْعِلْمَ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَالْخُبَرَاءِ.
  Bilimi, bilim adamlarından ve uzmanlardan alınız.
- جِئْتُ لِأَقْتَبِسَ مِنْ أَنْوَارِكَ يَا أُسْتَاذِي.
  Nurunuzdan istifade etmek üzere geldim efendim.
- لَا يَزَالُ الْعُلَمَاءُ يَقْتَبِسُونَ النُّورَ مِنْ شَمْسِ الْقُرْآنِ.
  Bilimadamları hala Kuran'ın güneşinden istifade ediyor.
- اِقْتَبَسَ الْكَاتِبُ هٰذِهِ الْمَسْرَحِيَّةَ مِنْ قِصَّةِ أَلْفِ لَيْلَةٍ وَلَيْلَةٍ.
  Yazar bu tiyatro eserinde 1001 gece hikâyelerinden esinlenmiş.
- اِقْتَبَسَتِ الْمَرْأَةُ النَّارَ مِنْ جَارَتِهَا.
  Kadın, komşusundan ateş aldı (istedi).
- يَقْتَبِسُ الْقَمَرُ نُورَهُ مِنَ الشَّمْسِ.
  Ay, ışığını güneşten alır.

اِقْتَرَحَ يَقْتَرِحُ اِقْتِرَاحًا

عَلَى

(b'ne) bir öneride / teklifte bulunmak, (bş'i) önermek, tavsiye etmek, teklif etmek

- أَقْتَرِحُ عَلَيْكَ تَغْيِيرَ الْعُنْوَانِ.
  Sana, başlığı değiştirmeni öneririm.
- اِقْتَرَحْنَا عَلَيْهَا نَشْرَ أَشْعَارِهَا الرَّائِعَةِ.
  Ona, nefis şiirlerini yayınlamasını tavsiye ettik.
- بَعْدَ النِّقَاشَاتِ الطَّوِيلَةِ، اِقْتَرَحُوا عَلَيْنَا حَلًّا بَدِيلًا.
  Uzun tartışmalardan sonra bize alternatif bir çözüm önerdiler.
- اِقْتَرَحُوا عَلَيْنَا تَأْجِيلَ النَّظَرِ فِي الْأَمْرِ.
  Bize meseleyle daha sonra ilgilenmeyi önerdiler.
- قَبِلَ الْمَنْصِبَ الَّذِي اقْتُرِحَ عَلَيْهِ.
  Kendisine teklif edilen vazifeyi kabul etti.
- اِقْتَرَحَ عَلَيْنَا الْمُعَلِّمُ أَنْ نَتَبَارَى فِي إِلْقَاءِ الشِّعْرِ.
  Hoca bize şiir okuma yarışması yapmamızı teklif etti.
- حَالِيًّا، لَمْ تَقْتَرِحُوا عَلَيْنَا أَيَّ شَيْءٍ عَمَلِيٍّ.
  Şimdilik bize herhangi bir pratik şey önermiş değilsiniz.
- هَلِ اقْتَرَحْتُمْ عَلَيْنَا مَشْرُوعًا جَدِيدًا؟!
  Bize yeni bir proje önerdiniz mi ki?!
- مَاذَا أَقْتَرِحُ عَلَيْكُمْ وَالْحَالَةُ هٰذِهِ؟!
  Durum bu iken size ne önerebilirim ki?!

اِقْتَرَبَ يَقْتَرِبُ اِقْتِرَابًا

مِنْ

(bş'e veya by'e) yaklaşmak, yakınlaşmak, (bş zaman ve mekân itibariyle) yaklaşmak

- اِقْتَرَبْنَا مِنَ الْقَرْيَةِ اقْتِرَابًا.
  Köye çok yaklaştık.
- اِقْتَرَبَتِ الشَّمْسُ مِنَ الْغُرُوبِ.
  Güneş neredeyse batmak üzere.
- اِقْتَرَبْتُ مِنْهُ لِأُخْبِرَهُ بِمَا حَدَثَ.
  Olanları kendisine anlatmak üzere onun yanına geldim.
- اِقْتَرَبْتُ مِنَ الْمُدِيرِ وَكَلَّمْتُهُ هَمْسًا.
  Müdüre yaklaştım ve onunla fısıltıyla konuştum.
- يَا هٰذَانِ! لَا تَقْتَرِبَا مِنَ النَّارِ تَحْتَرِقَا!
  Siz ikiniz! Ateşe yaklaşmayın, yoksa yanarsınız!
- رَأَيْتُ الصَّيَّادَ يَقْتَرِبُ مِنْ صَيْدِهِ خُفْيَةً.
  Avcıyı avına gizlice yaklaşırken gördüm.
- اِقْتَرَبَتْ آرَاءُ كُلٍّ مِنْهُمَا مِنْ آرَاءِ الْآخَرِ.
  Herbirinin düşünceleri diğerine yaklaştı.
- اَلْجُنُودُ اقْتَرَبُوا مِنَ الْحُدُودِ شَيْئًا فَشَيْئًا.
  Askerler sınıra yavaş yavaş yaklaştı.
- اِقْتَرِبْ مِنِّي قَلِيلًا، سَأَبُوحُ لَكَ بِسِرٍّ.
  Bana biraz yaklaşsana, sana bir sır vereceğim.
- اِتَّكِئْ عَلَى هٰذَا الْمِسْنَدِ وَاقْتَرِبْ قَلِيلًا مِنَ الْمَوْقِدِ.
  Şu yastığa sırtını ver ve biraz şömineye yaklaş.

اِقْتَصَرَ يَقْتَصِرُ اِقْتِصَارًا عَلَى

(bş'yle) yetinmek, iktifa etmek, kendini sınırlamak, sınırlı kalmak

- اِقْتَصَرَ أَخِي عَلَى الدَّرْسِ فِي عُطْلَةِ الْأُسْبُوعِ.
  Kardeşim hafta sonu tatilinde sadece ders çalıştı.
- اَلْمُؤْمِنُونَ الْحَقِيقِيُّونَ يَقْتَصِرُونَ عَلَى مَا أَحَلَّ اللهُ.
  Gerçek müminler Allah'ın helal kıldıkları ile yetinir.
- اِقْتَصَرُوا عَلَى الْعُلُومِ الدِّينِيَّةِ وَأَهْمَلُوا بَاقِيَ الْعُلُومِ.
  Dini ilimlerle yetinip diğer ilimleri ihmal ettiler.
- اِقْتَصَرْنَا عَلَى مَا هُوَ ضَرُورِيٌّ فِي السَّفَرِ.
  Seyahat için yalnızca zaruri olanları almakla yetindik.
- اِقْتَصَرَ السَّمِينُ عَلَى تَنَاوُلِ وَجْبَةٍ وَاحِدَةٍ فِي الْيَوْمِ.
  Şişman adam günde bir öğün yemekle kendini sınırladı.
- لَا تَقْتَصِرَا عَلَى الْأَدْوِيَةِ فَحَسْبُ بَلْ مَارِسَا الرِّيَاضَةَ أَيْضًا!
  Sadece ilaçlarla yetinmeyin, spor da yapın!
- أَ تَقْتَصِرِينَ عَلَى الْقُرْآنِ وَتَرُدِّينَ السُّنَّةَ؟!
  Sen, Kuran'la yetinip sünneti red mi ediyorsun?!
- كَانَتِ الْمُظَاهَرَاتُ تَقْتَصِرُ عَلَى طُلَّابِ الْجَامِعَةِ.
  Gösteriler (gösteriye katılanlar) üniversite öğrencileriyle sınırlıydı.
- يَنْبَغِي أَنْ تَقْتَصِرَ عَلَى مَا ذُكِرَ ابْتِعَادًا عَنِ التَّطْوِيلِ.
  Uzatmamış olmak için, sana söylenilenle yetinmek durumundasın.

اِقْتَرَضَ يَقْتَرِضُ اِقْتِرَاضًا مِنْ

(b'nden veya bankadan) borç / para / kredi almak, ödünç almak, borçlanmak

- هُوَ لَا يَقْتَرِضُ مِنْ أَحَدٍ وَلَا يُقْرِضُ أَحَدًا.
  O, kimseden borç almaz; kimseye de borç vermez.
- كَمْ لِيرَةً اِقْتَرَضْتَ مِنَ الْبَنْكِ؟
  Bankadan kaç lira kredi aldın?
- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَقْتَرِضَ مِنْكَ فَلَا تَمْنَعْهُ.
  Senden kim borç isterse, vermemezlik etme!
- اَلْحُكُومَةُ لَنْ تَقْتَرِضَ مِنَ الْبُنُوكِ التِّجَارِيَّةِ.
  Hükümet, ticari bankalardan borçlanma yapmayacak.
- يَعْتَبِرُونَنِي زَبُونًا جَيِّدًا، فَإِنِّي لَا أَقْتَرِضُ مِنَ الْبَنْكِ أَبَدًا.
  Beni iyi bir müşteri olarak görüyorlar, zira asla bankadan kredi almam.
- لَا أَقْتَرِضُ مِنْ زَمِيلٍ أَوْ صَدِيقٍ؛ لِأَنَّهُ يَصْعُبُ عَلَيَّ السُّؤَالُ.
  Bir arkadaştan veya dosttan ödünç almıyorum; zira istemek bana çok ağır geliyor.
- لَا يَجُوزُ أَنْ نَقْتَرِضَ مِنْ بَنْكٍ رِبَوِيٍّ لِسَدَادِ الضَّرَائِبِ.
  Vergi ödemek için faizle işlem yapan bir bankadan kredi almak caiz değil.
- هَلَّا اقْتَرَضْتَ مَالًا مِنْ صَدِيقِكَ لِتَسُدَّ دُيُونَكَ.
  Borçlarını ödemek için arkadaşından borç alsaydın ya!
- اِقْتَرَضَ مِنَ الْمُرَابِينَ لِيُسَدِّدَ بِالزِّيَادَةِ لِيَنْجُوَ مِنَ السِّجْنِ.
  Hapishaneden kurtulmak için, fazlasıyla ödemek üzere tefecilerden ödünç para aldı.

أَقْدَمَ يُقْدِمُ إِقْدَامًا

عَلَى

(bir işe) hemen ve cesaretle başlamak, girişmek, atılmak, koyulmak, kalkışmak

- أَقْدَمَ عَلَى حَرْثِ أَرْضِهِ بَعْدَ تَحَسُّنِ صِحَّتِهِ.
  Sağlığı düzeldikten sonra toprağını işlemeye koyuldu.
- لِمَ تُقْدِمِينَ عَلَى عَمَلٍ أَكْبَرَ مِنْ طَاقَتِكِ؟!
  Neden takatinin üzerindeki bir işe kalkışıyorsun ki?!
- هُوَ رَجُلٌ لَا يُقْدِمُ عَلَى الْعَمَلِ إِلَّا بَعْدَ تَحْدِيدِ رَاتِبِهِ.
  O, işe ancak ücreti belirlendikten sonra başlayan biridir.
- أَقْدَمَ الْمُهَنْدِسُونَ عَلَى مَشْرُوعِهِمُ الْجَدِيدِ.
  Mühendisler yeni projelerine başladılar.
- يُقْدِمُ كَرِيمٌ عَلَى أَعْمَالِ الْخَيرِ دُونَ تَرَدُّدٍ.
  Kerim hayır işlerine tereddüt etmeden girişir.
- أَقْدِمُوا يَا قَوْمُ عَلَى نَجْدَةِ الْمَجْرُوحِ!
  Ey insanlar! Yaralının yardımına koşturun.
- أَقْدَمَ الْمُنْقِذُ عَلَى إِنْقَاذِ الطِّفْلِ مِنَ الْخَطَرِ.
  Cankurtaran, çocuğu tehlikeden kurtarmak için hemen atıldı.
- لَا تُقْدِمُوا عَلَى أَمْرٍ إِلَّا بَعْدَ التَّفْكِيرِ مِنْ جَمِيعِ النَّوَاحِي!
  Bütün yönleriyle düşünmeden bir işe kalkışmayınız!
- عَلَيْكَ أَلَّا تَتَسَرَّعَ وَلَا تُقْدِمَ عَلَى الطَّلَاقِ!
  Acele etmemeli ve hemen boşanmaya kalkışmamalısın!
- إِنْ قِيلَ لَكُمْ كَلَامٌ غَرِيبٌ فَلَا تُقْدِمُوا عَلَى تَكْذِيبِهِ!
  Size tuhaf bir söz söylenirse hemen yalanlamaya kalkışmayın!

اِقْتَنَعَ يَقْتَنِعُ اِقْتِنَاعًا

بِ

(bş'e) kanaat getirmek, kani olmak, aklı yatmak; razı olmak, kabullenmek, onaylamak; (bş ile) yetinmek, iktifa etmek

- اِقْتَنَعَ الرُّفَقَاءُ جَمِيعًا بِوُجْهَةِ نَظَرِي.
  Bütün arkadaşlar benim görüşüme kanaat getirdiler.
- دَائِمًا يَقْتَنِعُ بِوُجْهَةِ نَظَرِهِ فَقَطْ!
  Daima sadece kendi görüşüyle yetinir (onu kabul eder).
- وَأَخِيرًا، اِقْتَنَعْتُمْ بِخَطَئِكُمْ!
  Sonunda hatanızı kabul ettiniz (hatanıza kanaat getirdiniz)!
- اِقْتَنَعَ عَقْلُهُ بِصِحَّةِ رَأْيِ خَصْمِهِ.
  Aklı, hasmının fikrinin doğru olduğuna yattı.
- هُوَ لَا يُؤَيِّدُ رَأْيًا إِطْلَاقًا، إِذَا لَمْ يَقْتَنِعْ بِهِ.
  Bir fikre kanaat getirmezse onu hiçbir şekilde desteklemez.
- كَانَ مُدِيرَ شَرِكَةٍ يَقْتَنِعُ بِالْأَفْكَارِ الْجَدِيدَةِ بِسُهُولَةٍ.
  Yeni görüşleri kolayca kabul eden bir şirket müdürüydü.
- لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّهْلِ أَنْ يَقْتَنِعَ بِالْحُجَجِ الَّتِي قُدِّمَتْ.
  Sunulan delillerle yetinmesi kolay olmadı.
- لَا تَقْتَنِعْ بِمَا قُلْنَا لَكَ، بَلْ دَقِّقْ بِنَفْسِكَ!
  Sana söylediğimiz şeyle yetinme, bilakis kendin araştır!
- أَتَعْرِفِينَ لِمَاذَا لَا يَقْتَنِعُ النَّاسُ بِالْقَلِيلِ؟!
  İnsanlar neden aza kanaat getirmez, biliyor musun?

أَقْسَمَ يُقْسِمُ إِقْسَامًا

بِ — (bş veya biri) adına / üzerine yemin etmek

- أَقْسَمْتُ بِاللهِ أَنِّي لَا أَقُولُ إِلَّا الْحَقَّ!
  Allah'a yemin ederim ki sadece gerçeği söylüyorum!
- أَقْسَمَ الرَّجُلُ بِالْمُصْحَفِ لِيُؤَيِّدَ مَا قَالَهُ.
  Adam söylediklerini teyit için Kuran üzerine yemin etti.
- أَقْسَمَ بِشَرَفِهِ أَنْ يَنْتَقِمَ مِنْهُ.
  Ondan intikam alacağına dair şerefi üzerine yemin etti.
- لَا تُقْسِمْ بِاللهِ كَذِبًا وَبُهْتَانًا.
  Allah'ın adı üzerine yalan yere yemin etme.
- أَقْسَمَ الشَّاهِدُ بِاللهِ أَنَّهُ سَيَقُولُ الْحَقَّ.
  Tanık, gerçeği söyleyeceğine dair Allah'a yemin etti.
- لَقَدْ أَقْسَمَ اللهُ تَعَالَى فِي الْقُرْآنِ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ.
  Allahü Teala Kuran'da yıldızların yerlerine yemin etmiştir.
- نَحْنُ لَا نُقْسِمُ إِلَّا بِاللهِ وَبِأَسْمَائِهِ وَبِصِفَاتِهِ.
  Bizler ancak Allah'a, isimlerine ve sıfatlarına yemin ederiz.
- لَا تُقْسِمُوا بِشَيْءٍ مِنْ مَخْلُوقَاتِ اللهِ.
  Allah'ın yaratıklarından hiçbirşeyin üzerine yemin etmeyin!
- نَلْحَظُ أَنَّ اللهَ يُقْسِمُ فِي الْقُرْآنِ بِالْقَلَمِ وَبِالْكِتَابَةِ.
  Cenab-ı Hakk'ın Kuran-ı Kerim'de kaleme ve yazıya kasem ettiğini görmekteyiz.

أَقَرَّ يُقِرُّ إِقْرَارًا

بِ — (bş'i) kabul /ikrar /itiraf etmek, ifade etmek, teslim etmek

- أَقَرَّ الْمُتَّهَمُ بِأَنَّهُ مُذْنِبٌ.
  Sanık suçlu olduğunu ikrar etti.
- لَمْ تُقِرَّ أُخْتِي بِخَطَئِهَا مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِهَا.
  Kızkardeşim hatasını kendiliğinden itiraf etmedi.
- أَقَرَّ الرَّجُلُ بِذَنْبِهِ بَعْدَ إِنْكَارِهِ.
  Adam, inkâr ettikten sonra suçunu kabul etti.
- أَخِيرًا، أَقَرَّ جَمِيلٌ بِأَنَّهُ أَسَاءَ إِلَى رَفِيقِهِ.
  Cemil en sonunda arkadaşına kötülük ettiğini itiraf etti.
- أَخِيرًا، أَقْرَرْنَا لَهُمْ بِالْحَقِيقَةِ.
  Sonunda onlara hakikati itiraf ettik.
- لَمْ يَسْتَطِعِ الْعَاشِقَانِ أَنْ يُقِرَّا بِحُبِّهِمَا الْمُتَبَادَلِ.
  İki âşık birbirlerini sevdiklerini ifade edemediler.
- نُقِرُّ بِانْتِصَارِ خُصُومِنَا عَلَيْنَا.
  Rakiplerimizin bize galip geldiklerini kabul ediyoruz.
- مَنِ اعْتَذَرَ أَقَرَّ بِذَنْبِهِ.
  Kim özür dilerse, bir yerde suçunu kabul etmiş sayılır.
- بَعْدَ أَنِ اجْتَمَعَتِ الْقَرَائِنُ لَمْ يَبْقَ لِلْمُتَّهَمِ إِلَّا أَنْ يُقِرَّ بِذَنْبِهِ.
  Deliller toplandıktan sonra sanığın suçunu itiraf etmekten başka çaresi kalmadı.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَقْلَعَ
يُقْلِعُ
إِقْلَاعًا

عَنْ

(bş'i) terk etmek, bırakmak, vazgeçmek, son vermek

- أَقْلَعْتُ عَنِ الْخَمْرِ وَالتَّدْخِينِ قَبْلَ سَنَتَيْنِ.
  İçki ve sigarayı iki sene önce bıraktım.
- اَلْبِرِيطَانِيُّونَ يُقْلِعُونَ عَنِ الزَّوَاجِ.
  İngilizler evlilik müessesesinden uzaklaşıyorlar.
- أَيُّهَا الْمُؤْمِنُ، أَقْلِعْ عَنِ ارْتِكَابِ الْمَعَاصِي وَالْآثَامِ!
  Müslüman, günah işlemeye son ver artık!
- لَمْ يُقْلِعْ بَعْدُ عَنْ عَبَثِهِ وَلَهْوِهِ.
  Lüzumsuz ve boş işlerle uğraşmaktan henüz vazgeçmedi.
- لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أُقْلِعَ عَنِ الْمَشْرُوبَاتِ الْغَازِيَّةِ.
  Gazlı içeceklerden vazgeçemiyorum.
- لَنْ نُقْلِعَ عَنْ هٰذِهِ الْعَادَاتِ الْجَمِيلَةِ أَبَدًا.
  Bu güzel âdetleri asla terk etmeyeceğiz.
- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، لَقَدْ أَقْلَعَتِ الْحُمَّى عَنْهُ.
  Şükürler olsun ki sıtma hastalığı onun yakasını bıraktı.
- لَعَلَّهُمْ تَابُوا وَأَقْلَعُوا عَنْ هٰذَا الْعَمَلِ الْقَبِيحِ.
  İnşallah tövbe etmiş ve bu pis işi bırakmışlardır.
- يَا شَبَابُ! أَقْلِعُوا عَنْ مُشَاهَدَةِ الْحَرَامِ عَبْرَ الشَّاشَاتِ.
  Gençler! Ekranlar yoluyla haram izlemeyi bırakın artık!

أَكَبَّ
يُكِبُّ
إِكْبَابًا

عَلَى

(bş'in) üzerine eğilmek, yönelmek, kendini vermek, kaptırmak, (bş'le) durmadan meşgul olmak, ilgilenmek, uğraşmak; (bş'in üzerine) düşmek, kapaklanmak

BAKINIZ

↓↓↓

اِنْكَبَّ
يَنْكَبُّ
اِنْكِبَابًا

عَلَى

(bş'in) üzerine eğilmek, yönelmek, kendini vermek, kaptırmak, (bş'le) durmadan meşgul olmak, ilgilenmek, uğraşmak; (bş'in üzerine) düşmek, kapaklanmak

اِكْتَفَى يَكْتَفِي اِكْتِفَاءً

(bş'le) yetinmek, iktifa etmek, idare etmek; kendini (bş'le) sınırlamak

بِ

- لَمْ يَكْتَفِ أَحْمَدُ بِمَا عِنْدَهُ مِنَ الْمَالِ.
  Ahmet elindeki parayla yetinmedi.
- لَمْ تَكْتَفِ سُعَادُ بِمَا لَدَيْهَا مِنَ الْمَعْرِفَةِ.
  Suad sahip olduğu bilgiyle yetinmedi.
- اِكْتَفَى الرَّجُلُ الْمُقْتَصِدُ بِدَخْلِهِ الْقَلِيلِ.
  Tutumlu adam az miktardaki geliriyle iktifa etti.
- لَسْتُ مُتَقَشِّفًا، لَا أُرِيدُ أَنْ أَكْتَفِيَ بِمَا هُوَ ضَرُورِيٌّ.
  Tasarruflu biri değilim, sadece gerekli olanla yetinmek istemem.
- اِكْتَفُوا بِالزَّادِ الْمَوْجُودِ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ، رَجَاءً!
  Elinizdeki azıkla yetinin lütfen.
- اِكْتَفَيْنَا بِبَعْضِ التَّعْدِيلَاتِ الْيَسِيرَةِ فِي الْمُؤَسَّسَاتِ.
  Kurumlarda bazı basit düzenlemelerle yetindik.
- عَلَيْنَا أَنْ نَكْتَفِيَ بِهٰذَا الْقَدْرِ مِنَ الْوَقُودِ.
  Bu miktardaki yakıtla idare etmek durumundayız.
- اِكْتَفَى الْمُحَاضِرُ بِسَرْدِ الْأَسْبَابِ، وَلَمْ يُحَلِّلْ.
  Konuşmacı sebepleri zikretmekle yetindi, analiz yapmadı.
- إِنَّ خُصُومَنَا لَمْ يَكْتَفُوا بِالْاِسْتِغْلَالِ الْاِقْتِصَادِيِّ.
  Düşmanlarımız ekonomik sömürü ile sınırlı kalmadılar.
- لَمْ يَكْتَفُوا بِالسِّلَاحِ وَحْدَهُ بَلِ اسْتَصْحَبُوا مَعَهُ الْغَزْوَ الْفِكْرِيَّ.
  Silahla yetinmeyip kültürel işgale de başvurdular.

اِكْتَرَثَ يَكْتَرِثُ اِكْتِرَاثًا

(bş'i) ciddiye / dikkate / kâle almak, önemsemek, (bş'in) kaygısını taşımak, umursamak, aldırış etmek

لِ

- قُمْ بِوَاجِبِكَ وَلَا تَكْتَرِثْ لِمَا يُقَالُ!
  Sen işini yap, söylenilenlere aldırış etme!
- هِيَ لَا تَكْتَرِثُ لِأُمُورِ الْبَيْتِ.
  O, ev işlerine önem vermez.
- لِمَ لَا تَكْتَرِثُ لِنَصَائِحِ أَبَوَيْكَ؟!
  Neden anne-babanın öğütlerini kulak ardı ediyorsun?!
- نَحْنُ نَكْتَرِثُ لِلْحَوَادِثِ الْأَخِيرَةِ جِدًّا.
  Son hadiseleri oldukça ciddiye alıyoruz.
- أَرَاكُمْ لَا تَكْتَرِثُونَ لِمِثْلِ هٰذِهِ الْأُمُورِ.
  Görüyorum ki bu gibi işlerle ilgilenmiyorsunuz.
- لَا تَكْتَرِثْ لِحَوَاجِزِ طَرِيقِ نَجَاحِكَ!
  Başarı yolundaki engellere aldırış etme!
- إِذَا شَاهَدَانِي لَمْ يَكْتَرِثَا لِوُجُودِي بَلِ اسْتَمَرَّا فِي الْجُلُوسِ!
  İkisi beni gördüklerinde aldırış etmeyip oturmayı sürdürdüler.
- لَمْ يَكْتَرِثِ الْمُخَرِّبُونَ لِوُجُودِ الصَّحَفِيِّينَ فِي الْمُتْحَفِ.
  Vandallar müzede gazetecilerin oluşuna aldırış etmedi.

اِكْتَرَثَ fiili, لِ harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

أَكْرَهَ يُكْرِهُ إِكْرَاهًا

عَلَى

(b'ni bş'e) zorlamak, mecbur bırakmak, dayatmak, (b'ne bş'i) zorla yaptırmak

- أَكْرَهَ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ عَلَى الْخُضُوعِ لَهُ.
  Firavun, halkını kendisine boyun eğmeye zorladı.
- أَكْرَهُونَا عَلَى الْاِعْتِرَافِ بِمَا لَمْ نَقُمْ بِهِ.
  Bizi, yapmadığımız bir şeyi itirafa zorladılar.
- أَكْرَهَ خَادِمَهُ عَلَى مَا لَا يُرِيدُ عَمَلَهُ
  Hizmetçisine yapmak istemediği şeyi dayattı.
- لَا تُكْرِهِ الْوَلَدَ عَلَى الْخُرُوجِ لَيْلًا!
  Çocuğu gece vakti dışarı çıkmaya zorlama!
- بَعْضُ الْوُلَاةِ قَدْ أَكْرَهُوا الْخُطَبَاءَ عَلَى الدُّعَاءِ لَهُمْ!
  Bazı valiler, hatipleri, kendilerine dua etmeye zorlamıştı.
- لِمَ تُكْرِهُنِي عَلَى مَا لَا أُرِيدُ فِعْلَهُ؟!
  Bana, yapmak istemediğim şeyi niçin dayatıyorsun?!
- لَا نُكْرِهُ أَهْلَ الْكِتَابِ عَلَى الدُّخُولِ فِي الْإِسْلَامِ.
  Ehl-i kitap olanları İslam dinine girmeye zorlamayız.
- لَا تُكْرِهُونِي عَلَى مَا لَا أَرْغَبُ فِيهِ، مِنْ فَضْلِكُمْ!
  Beni istemediğim şeyi yapmaya mecbur etmeyin lütfen!
- مُدِيرُ السَّكَنِ أَكْرَهَ الطُّلَّابَ عَلَى النُّهُوضِ بَاكِرًا.
  Yurt müdürü, öğrencileri sabah erken kalkmaya mecbur etti.
- جُمِّعُوا خَارِجَ مَنَازِلِهِمْ وَأُكْرِهُوا عَلَى الْعَمَلِ لِأَيَّامٍ.
  Evlerinin dışında toplatıldılar ve günlerce zorla çalıştırıldılar.

أَكْثَرَ يُكْثِرُ إِكْثَارًا

مِنْ

(bş'i) çok / fazla / sık sık / bol bol yapmak, (bş'de) ölçüyü kaçırmak, abartmak

- يَا شَبَابُ أَكْثِرُوا مِنَ الدُّعَاءِ لِوَالِدَيْكُمْ!
  Gençler! Anne babanıza sık sık dua ediniz.
- يَا زَيْنَبُ وَمَرْيَمُ! لِمَ لَا تُكْثِرَانِ مِنْ زِيَارَتِنَا؟
  Zeynep ve Meryem! Neden bizi sıkça ziyaret etmiyorsunuz?
- اِقْتَصِدْ فِي الْمُزَاحِ وَلَا تُكْثِرْ مِنْهُ.
  Mizahta ölçülü ol, abartıya kaçma.
- لَا تُكْثِرُوا مِنْ أَكْلِ الْمِلْحِ! فَإِنَّهُ يُضِرُّ بِالْبَصَرِ.
  Tuz yemede ölçüyü kaçırmayın! Zira göze zarar verir.
- لَا تُكْثِرِي يَا خَوْلَةُ مِنَ الشَّكْوَى وَالتَّأَوُّهِ.
  Havle! Durmadan şikayet edip sızlanma!
- اَلشُّعَرَاءُ الْقُدَمَاءُ قَدْ أَكْثَرُوا مِنْ وَصْفِ الْإِبِلِ وَالْخَيْلِ.
  Eski şairler deve ve at tasvirlerini çokça yapmışlardır.
- اَلْمُؤْمِنُونَ يُكْثِرُونَ مِنَ التَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ أَيَّامَ الْعِيدِ.
  Müminler bayram günlerinde çok tehlil ve tekbir getirirler.
- أَكْثِرُوا مِنْ تَقْبِيلِ أَوْلَادِكُمْ فَإِنَّ لَكُمْ بِكُلِّ قُبْلَةٍ دَرَجَةً.
  Evlatlarınızı çokça öpünüz. Böylece her bir öpüşte bir sevap derecesi kazanırsınız. (Hadis)
- قَالَ النَّبِيُّ (ص): أَكْثِرُوا مِنْ ذِكْرِ هَادِمِ اللَّذَّاتِ.
  Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "Lezzetleri yok eden (acılaştıran) ölümü sık sık zikrediniz" (Hadis)

اِلْتَحَقَ
يَلْتَحِقُ
اِلْتِحَاقًا

بِ

(göreve / işe / okula) başlamak, girmek, kaydolmak, yazilmak

- هٰذَا الْعَامَ، اِلْتَحَقْتُ بِكُلِّيَّةِ الطِّبِّ.
  Tıp fakültesine bu sene girdim.
- اِلْتَحَقَتْ أُخْتِي كَرِيمَةُ بِكُلِّيَّةِ الصَّيْدَلَةِ.
  Kız kardeşim Kerime eczacılık fakültesine kayıt yaptırdı.
- اِلْتَحَقَ مُوَاطِنَانِ غَجَرِيَّانِ بِالْحُكُومَةِ.
  İki Romen vatandaş hükümette görev aldı.
- بَعْضُ أَصْدِقَائِنَا الْتَحَقُوا بِنَادِي الشِّطْرَنْجِ.
  Bazı arkadaşlarımız satranç kulübüne üye oldu.
- اِلْتَحَقَ بِوَظِيفَتِهِ فِي الشَّهْرِ الْمَاضِي.
  Geçen ay vazifesine başladı.
- اِلْتَحَقَ ابْنِي بِالْمَدْرَسَةِ فِي الوَقْتِ الْمُنَاسِبِ.
  Oğlum okula uygun zamanda başladı.
- سَيَلْتَحِقُ أَخِي بِالْخِدْمَةِ الْعَسْكَرِيَّةِ الْإِلْزَامِيَّةِ قَرِيبًا.
  Kardeşim yakında zorunlu askerlik hizmetine başlayacak.
- لِمَاذَا لَا تَلْتَحِقِينَ بِالدَّوْرَاتِ عَنْ طَرِيقِ الشَّبَكَةِ؟
  Neden internet üzerinden kurslara katılmıyorsun?
- أَبْنَاؤُنَا يَلْتَحِقُونَ بِالْجَامِعَاتِ الْغَرْبِيَّةِ لِدِرَاسَةِ الْهَنْدَسَةِ.
  Çocuklarımız mühendislik okumak için Batı üniversitelerine kayıt yaptırıyorlar.

اِلْتَجَأَ
يَلْتَجِئُ
اِلْتِجَاءً

إِلَى

(bş'e) sığınmak, iltica etmek; (bş'e) başvurmak; (b'nin) yardımına başvurmak

BAKINIZ
⬇⬇⬇

لَجَأَ
يَلْجَأُ
لُجُوءًا

إِلَى

(bş'e) sığınmak, iltica etmek; (bş'e) başvurmak; (b'nin) yardımına başvurmak

اِلْتَصَقَ يَلْتَصِقُ اِلْتِصَاقًا

بِ

(bş b'e) yapışmak, tutunmak, asılı / yapışık / bitişik olmak; ayrılmamak, kopmamak, hep beraber olmak, bağlı olmak; (bş'le) özdeşleşmek

- لَا تَرْتَدِينَ الْمَلَابِسَ الَّتِي تَلْتَصِقُ بِالْجِسْمِ!
  Vücuda yapışan elbiseler giymeyiniz!
- قَدِ الْتَصَقَ الذُّبَابُ بِالْعَسَلِ الَّذِي فِي الصَّحْنِ.
  Sinek tabaktaki bala yapışmıştı.
- كَانَتِ الصُّورَةُ تَلْتَصِقُ بِالْحَائِطِ.
  Tablo duvara bitişik vaziyette duruyordu.
- بَعْضُ الْفَتَيَاتِ يَلْتَصِقْنَ بِعَائِلَتِهِنَّ.
  Bazı kızlar ailelerine çok bağlı olurlar.
- كَأَنَّ الصَّبِيَّ قَدِ الْتَصَقَ بِأُمِّهِ!
  Küçük çocuk annesine adeta yapışık (ondan hiç ayrılmıyor).
- هٰذَا ادِّعَاءٌ قَدِيمٌ قَدِ الْتَصَقَ بِنَا مُنْذُ أَمَدٍ طَوِيلٍ.
  Bu uzun zamandır üzerimize yapışmış eski bir iddia (yafta).
- يُقَالُ إِنَّ الثَّرْثَرَةَ ظَاهِرَةٌ قَدِ الْتَصَقَتْ بِالْمَرْأَةِ.
  Gevezeliğin, kadınlarla özdeşleşen bir olgu olduğu söyleniyor.
- كُنْتُ أَنَا وَوَالِدَتِي قَدِ الْتَصَقْنَا بِشَاشَةِ التِّلْفَازِ لَيْلَةَ أَمْسِ.
  Ben ve annem dün gece televizyon ekranına yapışıp kalmıştık.
- اِلْتَصَقَتْ أَجْزَاءُ الطَّاوِلَةِ بَعْضُهَا بِبَعْضٍ.
  Masanın parçaları birbiriyle irtibatlı.

اِلْتَزَمَ يَلْتَزِمُ اِلْتِزَامًا

بِ

(bş'e) bağlı kalmak, hiç ayrılmamak; kendini (bş ile) yükümlü tutmak, (bş'i kendine) ilke /prensip /düstur edinmek

- اِلْتَزَمَ الْعُضْوُ الْجَدِيدُ بِقَرَارِ الْأَغْلَبِيَّةِ.
  Yeni üye, çoğunluğun kararına bağlı kaldı.
- بَعْضُ الْمُوَظَّفِينَ يَلْتَزِمُونَ بِالْقَوَانِينِ حَرْفِيًّا.
  Bazı memurlar kanunlara mota mot bağlı kalıyorlar.
- عَلَيْكَ أَنْ تَلْتَزِمَ بِالْخُطَّةِ الَّتِي وَضَعْتَهَا لِنَفْسِكَ!
  Kendin için benimsediğin plana bağlı kalmalısın!
- عَلَيْنَا أَنْ نَلْتَزِمَ بِالْأَوَامِرِ وَنَجْتَنِبَ النَّوَاهِيَ.
  Emirlere bağlı kalıp, yasaklardan da kaçınmamız gerekir.
- عَلَى الْمُوَاطِنِينَ أَنْ يَلْتَزِمُوا بِالْاِتِّفَاقِيَّاتِ مَهْمَا كَانَ.
  Ne olursa olsun vatandaşların anlaşmalara bağlı kalmaları gerekiyor.
- اِلْتَزَمَ الْمُهَنْدِسُ بِإِنْجَازِ الْمَشْرُوعِ.
  Mühendis projeyi uygulayacağını taahhüt etti.
- هٰذَانِ الْمُحْسِنَانِ الْتَزَمَا بِتَرْبِيَةِ الْيَتِيمِ.
  Bu iki hayırsever, yetimin eğitimini üstlendi (garanti etti).
- اِلْتَزَمَ بِدَفْعِ مَبْلَغٍ مِنَ الْمَالِ كُلَّ شَهْرٍ لِلْفُقَرَاءِ.
  Her ay bir miktar parayı fakirlere verme kararı aldı.
- لَقَدِ الْتَزَمْتُ بِالْإِبَانَةِ عَنْ آرَائِي وَأَفْكَارِي وَأَهْدَافِي.
  Düşüncelerimi, fikirlerimi, hedeflerimi açık açık söylemeyi ilke edindim.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِلْتَقَى يَلْتَقِي اِلْتِقَاءً

(b'yle) görüşmek, karşılaşmak, bir araya gelmek, buluşmak

بِ

- اِلْتَقَى بِأَصْدِقَائِهِ مِنَ الْمَدْرَسَةِ.
  Okuldan arkadaşlarıyla bir araya geldi (buluştu).
- لَمْ يَلْتَقِ بِهِ مُنْذُ زَمَنٍ طَوِيلٍ.
  Uzun bir süreden beri onunla görüşmemişti.
- كُلَّمَا الْتَقَيْتُ بِهِمْ قَدَّمْتُ إِلَيْهِمُ النُّصْحَ.
  Onlarla ne zaman bir araya gelsem kendilerine nasihat ettim.
- قَدْ هَجَرْتُهُ وَلَمْ أَعُدْ أَلْتَقِي بِهِ.
  Onu terk ettim ve artık kendisiyle görüşmüyorum.
- سَيَلْتَقِي الرَّئِيسُ غَدًا بِوَزِيرِ الْخَارِجِيَّةِ الْأَمْرِيكِيِّ.
  Başkan yarın ABD dışişleri bakanı ile bir araya gelecek.
- كُلَّمَا الْتَقَيْنَا بِهِ رَأَيْنَاهُ شَكِيًّا.
  Onunla ne zaman karşılaşsak hep şikâyet ettiğini görüyoruz.
- اِلْتَقَى الْمُدَرِّسَانِ بَعْضُهُمَا بِبَعْضٍ أَمَامَ بَابِ الْمَدْرَسَةِ.
  İki öğretmen okul kapısının önünde birbirleriyle görüştü.
- نَهْرُ الْفُرَاتِ يَلْتَقِي بِنَهْرِ دِجْلَةَ وَيَصُبُّ فِي الْخَلِيجِ الْعَرَبِيِّ.
  Fırat nehri Dicle nehri ile birleşerek Arap körfezine dökülür.

اِلْتَقَى fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra مَعَ zarfı ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِلْتَفَتَ يَلْتَفِتُ اِلْتِفَاتًا

(bir tarafa) dönüp bakmak, (yüzünü / yönünü ... -e) çevirmek, yönelmek; (bş'e) ilgi ve alaka göstermek, iltifat etmek; ilgilenmek

إِلَى

- سَمِعْتُ حَرَكَةً فَالْتَفَتُّ إِلَى مَصْدَرِهَا.
  Bir kıpırtı duydum ve sesin geldiği yöne doğru döndüm.
- اِلْتَفِتْ يَا عَلِيُّ إِلَى الْيَمِينِ وَالشِّمَالِ قَبْلَ الْعُبُورِ!
  Ali, yolu geçmeden önce sağa ve sola bak!
- كَانَ يَمْشِي وَلَا يَلْتَفِتُ إِلَى جَوَانِبِهِ.
  Yürüyor, ancak etrafına bakınmıyordu.
- لَمْ يَلْتَفِتْ أَحَدٌ إِلَى عَمَلِهِ.
  Kimse onun yaptığı işe alaka göstermedi.
- هَلَّا الْتَفَتُّمْ إِلَى الْفُسَّاقِ بِنُصْحِكُمْ وَإِرْشَادِكُمْ!
  Öğüt ve tavsiyelerinizle günahkârlara yönelseydiniz ya!
- اِلْتَفَتَ الْمُدِيرُ إِلَى تَحْسِينِ أَوْضَاعِ عُمَّالِهِ.
  Müdür kendini, çalışanların koşullarının iyileştirilmesine verdi.
- إِنَّكُمْ عَادَةً لَا تَلْتَفِتُونَ إِلَى أَهَمِّيَّةِ تَحْقِيقِ كِتَابٍ.
  Sizler genellikle bir kitabın tahkikine önem vermiyorsunuz!
- هٰؤُلَاءِ السِّيَاسِيُّونَ لَمْ يَلْتَفِتُوا إِلَى قَوْلِ مَنْ خَالَفَهُمْ.
  Bu siyasiler, kendilerine muhalif olanların sözüne itibar etmedi.
- بَعْدَ وَفَاةِ الْأَبَوَيْنِ الْتَفَتَتْ إِلَى تَعْلِيمِ إِخْوَتِهَا الصِّغَارِ.
  Anne-babasının vefatından sonra kendini küçük kardeşlerini okutmaya adadı.

اِلْتَقَى يَلْتَقِي اِلْتِقَاءً + فِي

(b'yle by'de) buluşmak, bir araya gelmek, toplanmak

- اِلْتَقَى السُّيَّاحُ جَمِيعًا فِي مَكَانِ التَّجَمُّعِ.
  Bütün turistler toplanma noktasında buluştular.
- اِلْتَقَيْنَا بِالزُّوَّارِ فِي الْمَزَارِ.
  Turistlerle ziyaret mahallinde birleştik.
- اِلْتَقَى الْأَهْلُ وَالْأَصْحَابُ فِي الْمَعْزَى.
  Aile ve dostlar taziye mahallinde bir araya geldi.
- سَوْفَ نَلْتَقِي بِصَاحِبِ الْعَمَلِ فِي مَكْتَبِهِ.
  Patronla ofisinde görüşeceğiz (buluşacağız).
- اِلْتَقَتْ عَائِشَةُ بِصَدِيقَةٍ قَدِيمَةٍ لَهَا فِي مَحَطَّةِ الْقِطَارِ.
  Ayşe tren istasyonunda eski bir arkadaşıyla görüştü.
- بَعْدَ غَيْبَةٍ طَوِيلَةٍ اِلْتَقَى الْأَهْلُ ابْنَتَهُمْ فِي دَارِ الْأَيْتَامِ.
  Aile uzun bir aradan sonra kızlarıyla yetimhanede buluştu.
- اِلْتَقَى بِأَصْدِقَائِهِ الْقُدَامَى فِي مَقْهًى مُتَوَاضِعٍ.
  Mütevazı bir kahve köşesinde eski dostlarıyla bir araya geldi.
- لَقَدِ الْتَقَيْتُ بِهِ عِدَّةَ مَرَّاتٍ فِي الْمَحَافِلِ الرَّسْمِيَّةِ.
  Onunla resmi mahfillerde birkaç defa bir araya geldim.

اِلْتَقَى fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde فِي yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

أَلَحَّ يُلِحُّ إِلْحَاحًا + عَلَى

(belirli bir konuda) ısrar etmek, ısrarcı / kararlı olmak; diretmek, inat etmek

BAKINIZ

أَصَرَّ يُصِرُّ إِصْرَارًا + عَلَى

(belirli bir konuda) ısrar etmek, ısrarcı / kararlı olmak; diretmek, inat etmek

أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً

بِ + فِي

(bş'i veya b'ni, by'e) atmak, fırlatmak

- أَلْقَيْتُ بِنَفْسِي فِي الزُّقَاقِ وَتَجَوَّلْتُ مُدَّةً.
  Kendimi sokağa attım ve bir müddet dolaştım.
- لَا تُلْقِ بِنَفْسِكَ فِي التَّهْلُكَةِ!
  Kendini tehlikeye atma!
- أَلْقَوْا بِأَنْفُسِهِمْ فِي الشَّدَائِدِ.
  Kendilerini zorlukların kucağına attılar.
- أَلْقَتِ الشُّرْطَةُ بِالْجَانِي فِي السِّجْنِ.
  Polis, suçluyu hapse attı (kodese tıktı).
- سَوْفَ يُلْقِي الْفَلَّاحُونَ بِالْبُذُورِ فِي الْحَقْلِ خَرِيفًا.
  Çiftçiler tohumları sonbaharda tarlaya atacaklar.
- خِلَالَ بِضْعِ ثَوَانٍ، أَلْقَى الْمُصَارِعُ بِخَصْمِهِ فِي الْأَرْضِ.
  Güreşçi birkaç saniye zarfında rakibini yere çaldı.
- نَادَى الرَّجُلُ ابْنَهُ قَائِلًا "هَيَّا أَلْقِ بِالدَّلْوِ فِي قَعْرِ الْبِئْرِ".
  Baba oğluna "Haydi kovayı kuyunun dibine sal" diye seslendi.
- أَحْمَدُ شَابٌّ يُحِبُّ الْمُغَامَرَةَ، دَائِمًا يُلْقِي بِنَفْسِهِ فِي الْأَخْطَارِ.
  Ahmed macerayı seven bir genç. Kendini hep riske atıyor.

أَلْقَى fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra إِلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Ayrıca bu fiildeki بِ harf-i cerini tamamen hazfetmek de mümkündür.

أَلْحَقَ يُلْحِقُ إِلْحَاقًا

بِ

(bş'i bş'e) katmak, dâhil etmek, eklemek; (b'nin başına kötü bş) getirmek, sebep olmak, yol açmak

- أَلْحَقْنَا عُضْوًا جَدِيدًا بِاللَّجْنَةِ.
  Komisyona yeni bir üye dâhil ettik (aldık).
- أَلْحَقَ وَزِيرُ النِّفْطِ مُوَظَّفِينَ جُدُدًا بِوِزَارَتِهِ.
  Petrol bakanı, bakanlığa yeni çalışanlar aldı.
- بَعْدَ نِقَاشٍ حَارٍّ أَلْحَقُونَا بِالْقَافِلَةِ.
  Hararetli bir tartışmadan sonra bizi kafileye dâhil ettiler.
- أَرْجُو أَنْ تُلْحِقَ اسْمِي أَيْضًا بِقَائِمَةِ الْمُرَشَّحِينَ.
  Benim adımı da aday listesine eklemenizi rica ediyorum.
- نَحْنُ سَنُلْحِقُ شَابًّا خَبِيرًا بِإِدَارَةِ الْحِسَابَاتِ.
  Muhasebenin başına deneyimli bir genç getireceğiz.
- يَا رَبُّ، تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ.
  Ya Rab, canımı Müslüman olarak al ve beni salihler zümresine kat!
- أَلْحَقَ الْجَيْشُ خَسَائِرَ عَظِيمَةً بِالْعَدُوِّ.
  Ordu, düşmana büyük kayıplar verdirdi.
- أَلْحَقَتِ الْأُسْتَاذَةُ شَرْحَهَا بِالدَّرْسِ.
  Hoca, dersin akabinde açıklama faslına geçti.
- كَادَ الْحَرِيقُ الْهَائِلُ يُلْحِقُ بِنَا ضَرَرًا بَالِغًا.
  Korkunç yangın neredeyse bizi büyük bir zarara uğratacaktı.

أَلَمَّ يُلِمُّ إِلْمَامًا

بِ

(bş'i) anlamak, kavramak; bilgisi olmak, aşina olmak; (bir konuya) değinmek; (başına zor bir durum, hastalık) gelmek, çatmak

- فِي نِهَايَةِ الشَّرْحِ أَلْمَمْتُ بِالْمَوْضوعِ إِلْمَامًا.
  Açıklama sonrasında konuyu çok iyi anladım.
- بِفَضْلِ الْمُعْجَمِ قَدِ اسْتَطَاعَ الطَّالِبُ أَنْ يُلِمَّ بِالْمَعْنَى.
  Öğrenci, manayı sözlük sayesinde anlayabildi.
- أَلْمَمْنَا بِمَعْنَى الْبَيْتِ بَعْدَ سَمَاعِنَا لِلْمُحَاضَرَةِ.
  Beytin manasını dersi dinledikten sonra anladık.
- أَجْدَادُنَا كَانُوا يُلِمُّونَ بِقَلِيلٍ مِنَ الْعُلُومِ.
  Atalarımız ilim adına az şey biliyorlardı.
- عِنْدَمَا تَقْرَؤُونَ النَّصَّ جَيِّدًا تُلِمُّونَ بِهِ.
  Metni iyice okuduğunuzda anlarsınız.
- سَوْفَ نُلِمُّ بِتَرْجَمَةِ الشَّاعِرِ فِي جُزْءٍ آخَرَ.
  Şairin hayat hikâyesine bir başka ciltte değineceğiz.
- قَدْ أَلْمَمْنَا آنِفًا بِهٰذَا الْمَوْضُوعِ بَعْضَ الْإِلْمَامِ.
  Bu konuya daha önce bir parça temas etmiştik.
- هَلْ أَلَمَّ بِكُمْ مَكْرُوهٌ يَا أَوْلَادِي؟
  Çocuklarım! Başınıza kötü bir şey mi geldi?
- لَقَدْ أَلَمَّ بِهِ شَغَفُ حُبِّ امْرَأَةٍ أَجْنَبِيَّةٍ.
  Yabancı bir kadına aşık olmuştu.
- قَدْ أَلَمَّ بِخَالِي الْعَمَى مُنْذُ صِغَرِهِ.
  Dayım küçüklüğünden itibaren kördü.

أَلْقَى يُلْقِي إِلْقَاءً

عَلَى

(bş'i by'e veya b'nin üzerine) atmak, fırlatmak, bırakmak

- أَلْقَى الصَّيَّادُونَ شِبَاكَهُمْ عَلَى الطُّيُورِ.
  Avcılar ağlarını (tuzaklarını) kuşların üzerine attı.
- أَلْقَى الْجُنْدِيُّ قُنْبُلَةً عَلَى جَيْشِ الْعَدُوِّ.
  Asker, düşman ordusuna bomba attı.
- أَلْقَتِ الطَّائِرَاتُ النَّفَّاثَةُ الْقَنَابِلَ عَلَى الْأَعْدَاءِ.
  Jetler bombaları düşmanların üzerine attı.
- لَقَدْ أَلْقَوْا عَلَيْنَا مَسْؤُولِيَّةَ مَا حَصَلَ.
  Olan bitenlerin sorumluluğunu üzerimize attılar.
- مَا عَلَيْكَ إِلاَّ أَنْ تُلْقِيَ الْأَمْرَ عَلَى عَاتِقِي.
  İşi benim omuzlarıma havale etmekten başka çaren yok.
- أَلْقَيْنَا الشَّبَكَةَ عَلَى الْأَسْمَاكِ وَأَوْقَعْنَاهَا فِي شِرَاكِنَا.
  Ağı balıkların üzerine attık ve onları tuzağımıza düşürdük.
- اَلثُّوَّارُ يُلْقُونَ عَلَى الْقَصْرِ وَابِلًا مِنَ الْقَذَائِفِ.
  İsyancılar sarayı kurşun yağmuruna tutuyorlar.
- يَا أَطْفَالُ، لَا تُلْقُوا الْقُمَامَةَ عَلَى ضِفَافِ النَّهْرِ!
  Çocuklar! Çöpleri nehir kenarlarına fırlatıp atmayın!
- أَوَّلًا أَلْقَوْا عَلَيْنَا السَّلَامَ، ثُمَّ أَطْلَقُوا النَّارَ!
  Önce bize selam verdiler, sonra da ateş açtılar.
- كُفَّارُ قُرَيْشٍ قَدْ أَلْقَوْا عَلَى النَّبِي كِرْشَ جَزُورٍ وَهُوَ يُصَلِّي!
  Kureyş müşrikleri, Hz. peygamber namaz kılarken üzerine bir deve işkembesi bırakmışlardı.

اِمْتَثَلَ يَمْتَثِلُ اِمْتِثَالًا

لِ

(b'nin emrine/talimatlarına) uymak, uygun hareket etmek, sözünü dinlemek, itaat etmek

- عَلَى كُلِّ مُوَاطِنٍ أَنْ يَمْتَثِلَ لِلْقَوَانِينِ وَالنِّظَامِ.
  Her bir vatandaşın kanunlara ve sisteme uyması gerekir.
- إِذَا امْتَثَلْتَ لِأَمْرِ اللهِ كُنْتَ مِنَ السُّعَدَاءِ.
  Şayet Allah'ın emirlerine uyarsan, bahtiyarlardan olursun.
- يَنْبَغِي لِلْجُنْدِيِّ أَنْ يَمْتَثِلَ لِجَمِيعِ أَوَامِرِ قَائِدِهِ.
  Asker, komutanının tüm emirlerine uygun hareket etmelidir.
- يَا عُمَّالُ! اِمْتَثِلُوا لِأَوَامِرِ رَئِيسِكُمْ دُونَ قَيْدٍ وَشَرْطٍ!
  İşçiler! Patronun emirlerine kayıtsız şartsız itaat edin!
- اِمْتَثَلَ أَعْضَاءُ اللَّجْنَةِ لِقَرَارِ الْأَغْلَبِيَّةِ.
  Komisyon üyeleri çoğunlugun kararına uydu (esas aldı).
- اَلشُّرْطَةُ لَا يَمْتَثِلُونَ لِأَوَامِرِ إِطْلَاقِ النَّارِ عَلَى الْمُحْتَجِّينَ.
  Polis, protestoculara ateş etme emrini uygulamıyor.
- لِمَاذَا لَا تَمْتَثِلُ إِسْرَائِيلُ لِقَرَارَاتِ الشَّرْعِيَّةِ الدُّوَلِيَّةِ.
  İsrail uluslar arası hukuk kararlarına niçin uymuyor?!
- لَوِ امْتَثَلْنَا لِنِدَاءِ الدِّينِ لَمْ نَزَلْ مَنْصُورِينَ عَلَى عَدُوِّنَا.
  Dinin çağrısına kulak verseydik düşmanımızı hep yenerdik.
- إِنَّ نَفْسَ الْإِنْسَانِ لَا تَمْتَثِلُ لِنَصَائِحِ الدِّينِ.
  İnsan nefsi dinin öğütlerini dinlemez.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِمْتَازَ يَمْتَازُ اِمْتِيَازًا

بِ

(belirli bir yönle ya da belirli bir hususta) temâyüz etmek, öne çıkmak, sıyrılmek, ayrılmak, seçkinleşmek; tanınmak, bilinmek

- اِمْتَازَتْ قَصِيدَةُ الشَّاعِرِ بِالسُّهُولَةِ.
  Şairin şiiri kolaylığı ile diğerlerinden ayrılmaktadır.
- فِي هٰذِهِ الْمَنَاطِقِ، يَمْتَازُ النَّهَارُ بِاعْتِدَالِ الْحَرَارَةِ.
  Bu bölgelerde gündüzler ılıktır.
- اِمْتَازَ اللَّاعِبُ بِتَسْجِيلِ الْأَهْدَافِ كُلِّهَا.
  Oyuncu bütün golleri atmasıyla öne çıktı.
- يَمْتَازُ إِمَامُ الْمَسْجِدِ بِأُسْلُوبِهِ وَمَوْهِبَتِهِ الْخِطَابِيَّةِ.
  Cami imamı üslûbu ve hitabet yeteneğiyle meşhurdur.
- كَانَ الْعَدْوُ الشَّيْءَ الْوَحِيدَ الَّذِي أَمْتَازُ بِهِ.
  Koşmak, iyi olduğum tek şeydi.
- يَمْتَازُ صَدِيقِي سَلْمَانُ بِحُضُورِ الْبَدِيهَةِ.
  Arkadaşım Selman hazırcevaplılığıyla temâyüz etmektedir.
- اِمْتَازَتْ عَلَاقَتُهُمَا بِالْمَوَدَّةِ وَالْمَحَبَّةِ.
  İlişkilerinde sevgi ve muhabbet öne çıkmaktadır.
- هُوَ أَحَدُ الْمُفَكِّرِينَ الَّذِينَ يَمْتَازُونَ بِالْاِعْتِدَالِ.
  O, ılımlılığıyla öne çıkan müfekkirlerden biridir.
- شُعَرَاءُ الْمُعَلَّقَاتِ يَمْتَازُونَ بِقَصَائِدِهِمُ الطَّوِيلَةِ.
  Muallaka şairleri uzun kasideleriyle ün yapmışlardır.
- اَلذُّكُورُ يَمْتَازُونَ بِالْقُوَّةِ الْعَضَلِيَّةِ.
  Erkekler kas güçleri itibariyle farklıdırlar (üstündürler).

اِمْتَزَجَ يَمْتَزِجُ اِمْتِزَاجًا

(bş bş ile) karışmak, (bb'nin) içine geçmek, imtizaç etmek, kaynaşmak, hemhâl olmak

بِ

- اِمْتَزَجَ الْمَاءُ بِالصِّباغَةِ اِمْتِزَاجًا كَامِلًا.
  Su boya ile tamamen karıştı.
- اِمْتَزَجَ الْعَصِيرُ بِالْمَاءِ.
  Meyve suyu su ile karıştı.
- خَلَطْتُ مَا فِي الْكُوبِ حَتَّى يَمْتَزِجَ الْحَلِيبُ بِالْقَهْوَةِ.
  Sütle kahvenin imtizaç etmesi için bardaktakileri karıştırdım.
- فِي هٰذَا الْمَضِيقِ لَا يَمْتَزِجُ الْمَاءُ الْمَالِحُ بِالْمَاءِ الْعَذْبِ.
  Bu boğazda, tuzlu su tatlı su ile karışmamaktadır.
- إِنَّ الْمِصْرِيِّينَ الْقُدَمَاءَ امْتَزَجُوا بِالْعَرَبِ جَيِّدًا.
  Eski mısırlılar, Araplarla çok iyi kaynaşmışlardır.
- لَا بُدَّ أَنْ تَمْتَزِجُوا بِغَيْرِكُمْ فِي الْمَدْرَسَةِ.
  Okulda, başkalarıyla kaynaşmanız gerekiyor.
- امْتَزَجَ الْأَتْرَاكُ بِالْأَكْرَادِ امْتِزَاجَ الرُّوحِ بِالْبَدَنِ.
  Türkler Kürtlerle, ruhla bedenin imtizacı gibi kaynaşmıştır.
- لَقَدِ امْتَزَجَتْ رُوحِي بِحُبِّ الْوَطَنِ وَأَنَا فِي رَحِمِ أُمِّي.
  Ruhum, daha ben anne karnındayken vatan sevgisiyle imtizaç etmiştir.

اِمْتَزَجَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra مَعَ zarfı ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

اِمْتَدَّ يَمْتَدُّ اِمْتِدَادًا

(bş'e) uzamak, uzanmak, yayılmak; geçmek, intikal / sirayet etmek; (...-e) dek sürmek, uzamak

إِلَى

- لَقَدِ امْتَدَّ بَصَرُهُ إِلَى الْأُفُقِ.
  Gözü / Nazarı ufka kadar gidiyordu.
- لَقَدِ امْتَدَّتْ حُدُودُ الدَّوْلَةِ مِنَ الْجَبَلِ إِلَى الْبَحْرِ.
  Ülkenin sınırları dağdan denize uzanmaktaydı.
- اِمْتَدَّ الْحَرِيقُ الْهَائِلُ إِلَى الْبَيْتِ الْمُجَاوِرِ.
  Korkunç yangın komşu eve sirayet etti / sıçradı.
- تَمْتَدُّ الْحُدُودُ إِلَى تُخُومِ الصَّحْرَاءِ.
  Sınırlar çölün içlerine doğru uzanıyor.
- تَبْدَأُ الدُّرُوسُ فِي الثَّامِنَةِ صَبَاحًا وَتَمْتَدُّ إِلَى الثَّانِيَةِ ظُهْرًا.
  Dersler sabah 8'de başlayıp öğlen 2'ye kadar sürüyor.
- كَانَتِ السُّهُولُ الْخَضْرَاءُ تَمْتَدُّ إِلَى مَرْمَى الْبَصَرِ.
  Yemyeşil ovalar göz alabildiğince uzanıyordu.
- اِمْتَدَّتِ السَّهْرَةُ مَعَ الْأَصْدِقَاءِ إِلَى الْفَجْرِ.
  Dostlarla gece âlemi sabaha dek sürdü.
- تَبْتَدِئُ قِرَاءَةُ الْبُخَارِيِّ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَتَمْتَدُّ إِلَى صَلَاةِ الْفَجْرِ.
  Buhari okuması yatsıdan sonra başlayıp sabah namazına kadar sürüyor.

اِمْتَدَّ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra حَتَّى zarfı ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

اِمْتَنَعَ يَمْتَنِعُ اِمْتِنَاعًا عَنْ

(bş'den) uzak / geri durmak, kaçınmak, sakınmak, çekinmek, imtina etmek, (bş'e) yanaşmamak

- اِمْتَنَعْتُ عَنِ التَّدْخِينِ مُنْذُ شَهْرَيْنِ.
  İki aydan bu yana sigaradan uzak durmaktayım.
- لِمَ تَمْتَنِعُ عَنْ شُرْبِ الْقَهْوَةِ، إِنَّهَا مُفِيدَةٌ لِلْغَايَةِ.
  Neden kahve içmekten çekiniyorsun, halbuki çok yararlı.
- اِمْتَنِعْ يَا مُسْلِمُ عَنْ شُرْبِ الْخَمْرِ!
  Müslüman, içkiden uzak dur!
- لَا تَمْتَنِعْ عَنِ الْمُطَالَبَةِ بِالْحُرِّيَّةِ مَهْمَا كَانَ الثَّمَنُ!
  Neye mâl olursa olsun özgürlüğe talip olmaktan çekinme!
- اِمْتَنَعَتِ الْعَرُوسُ عَنِ الْبُكَاءِ أَمَامَ الْحَاضِرِينَ.
  Gelin, davetliler önünde ağlamaktan çekindi.
- اِمْتَنَعَ ثُلُثُ الْمُوَاطِنِينَ عَنِ التَّصْوِيتِ فِي الْاِنْتِخَابَاتِ.
  Vatandaşların üçte biri seçimlerde oy kullanmaktan kaçındı.
- اَلْمُزَارِعُونَ يَمْتَنِعُونَ عَنْ زِرَاعَةِ الْقُطْنِ هٰذَا الْمَوْسِمَ.
  Çiftçiler bu sezon pamuk ekmeye yanaşmıyorlar.
- أَيُّهَا الشَّبَابُ، اِمْتَنِعُوا عَنِ التَّعْلِيقِ بِشَأْنِ هٰذِهِ الْقَضِيَّةِ.
  Gençler! Bu hususa ilişkin yorum yapmaktan kaçının.
- اِمْتَنِعْ يَا شَابُّ عَمَّا يَضُرُّ بِكَ.
  Genç! Kendine zarar verecek şeylerden kaçın.
- هُوَ خَجْلَانُ، يَمْتَنِعُ عَنِ الْبُكَاءِ وَالْكَلَامِ لَدَى الْبَنَاتِ.
  O utangaçtır, kızların yanında ağlamaktan ve konuşmaktan çekinir.

اِمْتَلَأَ يَمْتَلِئُ اِمْتِلَاءً بِ

(bş'le) dolmak, dolup taşmak, (karın / mide bş'le) doymak

- اِمْتَلَأَ الْإِنَاءُ بِمَاءِ الْبِئْرِ.
  Kap, kuyu suyu ile doldu.
- اِمْتَلَأَتْ مَعِدَتِي بِأَلَذِّ الْأَطْعِمَةِ.
  Midem en leziz yemeklerle doldu (doydu).
- اِمْتَلَأَ الْمِينَاءُ بِالْبَحَّارَةِ.
  Liman bahriyelilerle (denizcilerle) dolup taştı.
- اِمْتَلَأَتِ السَّنَابِلُ بِالْقَمْحِ.
  Başaklar buğday doldu.
- بَعْدَ مُدَّةٍ قَصِيرَةٍ، اِمْتَلَأَتِ الْقَاعَةُ بِالْمُشَاهِدِينَ.
  Salon kısa bir süre sonra izleyicilerle dolup taştı.
- لَقَدِ امْتَلَأَتِ الْغُرْفَةُ بِالدُّخَانِ وَشَعَرَ النَّاسُ بِالْاِخْتِنَاقِ.
  Oda dumanla dolmuştu ve insanlar boğulacak gibi oldular.
- اِمْتَلَأَتْ مَكْتَبَتُنَا بِالْكُتُبِ الْحَدِيثَةِ وَالْقَدِيمَةِ.
  Kütüphanemiz modern ve klasik kaynaklarla doldu.
- كَانَ الْكِتَابُ الْمُقَرَّرُ يَمْتَلِئُ بِالْأَخْطَاءِ الْفَاحِشَةِ.
  Ders kitabı fahiş hatalarla doluydu.
- اِمْتَلَأَتْ أَرْضُ الْمَعْمَلِ بِبُرَادَةِ الْحَدِيدِ.
  Atölyenin zemini demir talaşıyla doldu.
- اَلْوَسَائِلُ الْإِعْلَامِيَّةُ تَمْتَلِئُ بِالسُّفُورِ وَالْمُجُونِ!
  Medya araçları açık-saçıklık ve müstehcenlikle dolu!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَمَرَ – يَأْمُرُ – أَمْرًا

بِ (b'ne bş'i) emretmek, emir vermek, talimat vermek

- إِنَّ اللهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ.
  Allah adaleti ve iyiliği emrediyor. (Ayet)
- أَمَرَنَا الْمُدِيرُ بِأَنْ نَلْزَمَ أَمَاكِنَنَا.
  Müdür bize yerlerimizde kalmamızı emretti.
- آمُرُكُمْ بِأَنْ تُنْجِزُوا أَعْمَالَكُمْ قَبْلَ نِهَايَةِ الْأُسْبُوعِ.
  Size, hafta sonundan önce işlerinizi yapmanızı emrediyorum.
- مُرْ أَوْلَادَكَ بِالصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ.
  Çocuklarına beş vakit namazı emret.
- اَلْإِسْلَامُ يَأْمُرُ بِالْعِلْمِ وَالْعَمَلِ بِهِ.
  İslam dini ilmi ve onunla amel etmeyi emrediyor.
- كَيْفَ تَأْمُرُنِي بِمَا تُرِيدُ وَأَنَا أَبُوكَ؟!
  Ben senin babanken, bana kendi isteğini nasıl emredersin?!
- هُوَ صَاحِبُ الْأَمْرِ يَأْمُرُ بِمَا يَشَاءُ.
  Tüm yetki onda; dilediğini emreder.
- اَلْحِكْمَةُ وَالْعَقْلُ يَأْمُرَانِ بِالْحِجَابِ وَالتَّغْطِيَةِ.
  Hikmet ve akıl, kapanmayı ve örtünmeyi emrediyor.
- اَلْخُطَبَاءُ يَأْمُرُونَ بِالصَّبْرِ عِنْدَ الْبَلَاءِ وَبِالشُّكْرِ عِنْدَ الرَّخَاءِ.
  Hatipler bela sırasında sabrı; bolluk zamanında da şükrü emrediyor.

أَمَدَّ – يُمِدُّ – إِمْدَادًا

بِ (b'ne belirli bir) yardım yapmak, destek sağlamak, tedarik etmek; belirli bir süre vermek, süreyi uzatarak yardımcı olmak

- تُمِدُّ الْجَمْعِيَّاتُ الْخَيْرِيَّةُ الْمُحْتَاجِينَ بِالْمُسَاعَدَاتِ.
  Hayır kuruluşları yoksul insanlara yardımda bulunur.
- أَمْدَدْتُ صَدِيقِي الْفَقِيرَ بِمَالٍ وَفِيرٍ.
  Yoksul arkadaşıma bol para yardımı yaptım.
- سَنُمِدُّ الْمَنْكُوبِينَ بِالْمَأْوَى وَالْأَدْوِيَةِ.
  Afetzedelere barınak ve ilaç yardımında bulunacağız.
- أَمَدُّونَا بِالْمَالِ مِنْ أَجْلِ مَشْرُوعٍ تِجَارِيٍّ.
  Ticari bir proje için bize para yardımında bulundular.
- أَمَدَّتْ زَمِيلَتَهَا بِمُسَاعَدَةٍ لَمْ تَكُنْ تَحْلُمُ بِهَا.
  Kız arkadaşına, hayal bile edemeyeceği bir yardım yaptı.
- كَانَ الْجُنْدُ بِحَاجَةٍ إِلَى مَنْ يُمِدُّهُمْ بِالْمَؤُونَةِ.
  Askerlerin, erzak sağlayacak birinin yardımına ihtiyacı vardı.
- أَمَدَّ الْجَيْشُ الْمِنْطَقَةَ بِالسِّلَاحِ وَالذَّخِيرَةِ.
  Ordu, bölgeye silah ve mühimmat/cephane yardımı yaptı.
- أَمَدَّهُمُ الْأُسْتَاذُ بِمُهْلَةٍ لِيُنْجِزُوا تَمَارِينَهُمْ.
  Hoca, alıştırmaları bitirmeleri için öğrencilere süre verdi.
- بَعْضُ أَصْحَابِنَا يُمِدُّونَنَا بِالْعَوْنِ وَبِالْأَمَلِ وَبِالتَّفَاؤُلِ.
  Bazı dostlarımız bize yardımlarda bulunarak, ümit vererek ve iyimserlik aşılayarak destek oluyor.

أَمَلَ يَأْمُلُ أَمَلًا

فِي

(bş'i) ümit etmek, ummak, (bş'in) beklentisi / hayali içinde olmak

- يَأْمُلُ الْمُؤْمِنُ فِي أَبَدِيَّةٍ خَالِدَةٍ.
  Mümin, sonsuz bir hayatı ümit eder.
- كَانَ الْمُهَنْدِسُونَ يَأْمُلُونَ فِي تَحْقِيقِ النَّجَاحِ.
  Mühendisler başarılı olacaklarını umuyorlardı.
- نَأْمُلُ فِي الْفَوْزِ عَلَى خَصْمِنَا فِي الْمُبَارَاةِ.
  Maçta rakibimizi yenmeyi umuyoruz.
- إِذَا أَمَلْتَ فِي النَّجَاحِ رَغْمَ الْإِهْمَالِ، فَمَا هِيَ إِلَّا وَهْمٌ!
  İhmalkârlıkla başarı umuyorsan, bu ancak bir kuruntudur!
- إِنَّ تُرْكِيَا تَأْمُلُ فِي التَّعَاوُنِ مَعَ الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ.
  Türkiye Birleşmiş Milletler'le işbirliği yapmayı ümit ediyor.
- كَانَتِ النِّسَاءُ قَدْ أَمَلْنَ فِي الشِّفَاءِ بِرُقْيَةٍ.
  Kadınlar muska ile şifa bulmayı ummuşlardı.
- ظَفِرْنَا لِلّٰهِ الْحَمْدُ بِمَا كُنَّا نَأْمُلُ فِيهِ.
  Şükürler olsun ki umduğumuzu elde ettik.
- أَلَا تَأْمُلُونَ فِي عَوْدَةِ الْاِسْتِقْرَارِ إِلَى الْمِنْطَقَةِ؟
  İstikrarın bölgeye yeniden geleceğini beklemiyor musunuz?
- هَلْ تَأْمُلِينَ فِي تَوَلِّي مَنْصِبٍ سِيَاسِيٍّ؟
  Siyasi bir makamda görev almayı ümit ediyor musun?

أَمَلَ fiili بِ harf-i ceri ile de kullanılabileceği gibi, tamamen harf-i cersiz olarak da kullanılabilir.

أَمْسَكَ يُمْسِكُ إِمْسَاكًا

بِ

(bş'i sıkıca) tutmak, kavramak, yakalamak

- أَمْسَكَ الشُّجَاعُ بِالسَّيْفِ وَهَجَمَ عَلَى خَصْمِهِ.
  Cengâver kılıcı kavrayıp hasmının üzerine saldırdı.
- أَمْسِكْ بِالْعَصَا مُحْكَمًا وَحَاوِلْ أَنْ تَمْشِيَ.
  Bastonu sıkıca tut ve yürümeye çalış.
- مِنَ الْمُهِمِّ أَنْ تُمْسِكَ بِالْقَلَمِ جَيِّدًا عِنْدَمَا تَكْتُبُ.
  Yazı yazarken kalemi güzelce tutman önemli bir şey.
- أَمْسَكَتِ الطَّالِبَةُ بِالْكُرْسِيِّ وَأَخْرَجَتْهُ.
  Kız öğrenci sandalyeyi tuttu ve dışarıya çıkardı.
- أَمْسَكْتُ بِالْكُرَةِ فِي وَقْتِهَا بِالضَّبْطِ.
  Topu tam zamanında tuttum (yakaladım).
- يَا زَيْنَبُ، لَا تُمْسِكِي بِعُنُقِ الرَّجُلِ مِنْ فَضْلِكِ!
  Zeynep! Adamın ümüğüne yapışma lütfen!
- فِي تِلْكَ الْبِلَادِ يُمْسِكُ الْإِنْجِلِيزُ بِأَزِمَّةِ الْأُمُورِ.
  O ülkelerde İngilizler dizginleri ellerinde tutuyor.
- رَغْمَ شَبَابِهِ وَصِحَّتِهِ يُمْسِكُ بِعُكَّازٍ يَتَسَنَّدُ عَلَيْهِ.
  Gençliğine ve sağlığına rağmen yaslanacağı bir baston tutuyor.
- اَلْعِصَابَةُ أَمْسَكَتْ بِزِمَامِ الْأُمُورِ خِلَالَ فَتْرَةٍ قَصِيرَةٍ.
  Çete, kısa bir zaman zarfında kontrolü ele geçirdi.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

أَنْبَأَ يُنْبِئُ إِنْبَاءً

(b'ne bş'i) haber vermek, söylemek, bilgi vermek, anlatmak, bildirmek, hikaye etmek

بِ

- أَنْبَأْتُ صَاحِبَ الْعَمَلِ بِقُدُومِي صَبَاحًا.
  Patrona sabahleyin geldiğimi haber verdim.
- لَوْ أَذِنْتَ لِي لَأَنْبَأْتُكَ بِمَا جَرَى بَيْنَنَا.
  Bana izin verseydin aramızda geçenleri sana anlatırdım.
- لِمَ أَنْبَأْتُمَانِي بِعَكْسِ مَا حَدَثَ؟!
  Siz ikiniz bana neden, olanların aksini anlattınız?!
- أَنْبَأَتْنَا الْمُهَنْدِسَةُ بِمَا جَرَى بِالتَّفْصِيلِ.
  Mühendis olan biteni bize detaylarıyla anlattı.
- لَوْ تَفَضَّلْتُمْ وَأَنْبَأْتُمُونَا بِنَتِيجَةِ الْمُبَاحَثَاتِ!
  Lütfetseniz de bize görüşmelerin sonucunu bildirseniz!
- لَقَدْ أَنْبَأْتُكُمْ بِالنِّهَايَةِ مُنْذُ الْبِدَايَةِ!
  Size sonucu ta en başından söylemiştim!
- أَنْبَأَنِي صَدِيقٌ قَدِيمٌ بِمَوْلُودٍ جَدِيدٍ لَهُ.
  Eski bir dostum bana, yeni bir çocuğunun dünyaya geldiğini haber verdi.
- أَنْبِئِينِي -مِنْ فَضْلِكِ- بِكُلِّ تَفَاصِيلِ الْحَدَثِ.
  Lütfen bana olayın bütün detaylarını anlatınız.
- هٰذِهِ الْآثَارُ تُنْبِئُنَا بِكَيْفِيَّةِ مَقْتَلِ الضَّحَايَا.
  Bu izler bize kurbanların nasıl öldürüldüğünü haber veriyor.
- فَقَالَ أَنْبِؤُونِي بِأَسْمَاءِ هٰؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ.
  Allahu Teala meleklere "Eğer doğru sözlü iseniz, şunların adlarını bana söyleyin" buyurdu. (Ayet)

أَمِنَ يَأْمَنُ أَمْنًا

(bş'den yana) güvende / emniyette olmak, (bş'den) emin olmak

مِنْ

- لَمْ يَأْمَنِ الشَّعْبُ مِنَ الْإِرْهَابِ مُنْذُ زَمَنٍ طَوِيلٍ.
  Halk, uzun bir zamandır terörden güvende değil.
- هُوَ رَجُلٌ ظَلُومٌ، لَا يَأْمَنُ أَحَدٌ مِنْ شَرِّهِ.
  O zâlimin tekidir, hiç kimse onun şerrinden emin olamaz.
- أَمِنَ ذَاكَ الْبَلَدُ مِنَ الْعَوَاصِفِ السِّيَاسِيَّةِ.
  O ülke siyasi fırtınalardan güvende.
- اِنْتَشَرَ الْوَبَاءُ فِي الْمَدِينَةِ وَلَمْ يَأْمَنْ مِنْهُ حَيٌّ مِنْ أَحْيَائِهَا.
  Veba şehrin her yerine yayıldı, hiçbir mahallesi güvenli değil.
- أَمِنَ الْقَرَوِيُّونَ مِنَ الْخَنَازِيرِ بَعْدَ جُهْدٍ جَهِيدٍ.
  Köylüler büyük mücadelelerden sonra domuz riskinden kurtuldu (emniyette oldu).
- اَلْكُفَّارُ لَا يَأْمَنُونَ مِنْ عَذَابِ اللهِ.
  Kâfirler Allah'ın azabından emin olamazlar.
- لَا يَأْمَنُ الْفَجَرَةُ مِنَ النِّفَاقِ وَالْكُفْرِ.
  Günahkârlar, münafıklıktan ve küfürden emin olamazlar.
- أَفَتَأْمَنُ مِنْ أَنْ يَأْتِيَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ فِي رَيْعَانِ عُمْرِكَ؟
  Ömrünün baharındayken ölmeyeceğinden emin misin?!
- كُونُوا عَلَى حَذَرٍ لَعَلَّكُمْ تَأْمَنُونَ مِنْ عَذَابٍ عَظِيمٍ.
  Sakının, belki bu sayede büyük bir azaptan emin olursunuz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

اِنْبَغَى يَنْبَغِي اِنْبِغَاءً

(bş b'ne) gerekmek, icap etmek; (bş b için) uygun / münasip / doğru olmak

لِ

- يَنْبَغِي لَكِ يَا عَائِشَةُ أَنْ تَحْضُرِي أَوَّلًا.
  Ayşe, senin herkesten önce gelmen lazım.
- يَنْبَغِي لِلْعَالِمِ أَنْ لَا يَتَكَبَّرَ عَلَى الْمُتَعَلِّمِينَ.
  Âlim insanın, öğrencilerine karşı böbürlenmemesi gerekir.
- يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَنْشُرَ الْعَدْلَ فِي كُلِّ أَرْجَاءِ الْعَالَمِ.
  Adaleti dünyanın dört bir tarafına yaymamız gerekir.
- يَنْبَغِي لِلْإِنْسَانِ أَنْ يُعَامِلَ الْآخَرِينَ بِلُطْفٍ.
  İnsanın başkalarına nezaketle muamele etmesi gerekir.
- يَنْبَغِي لِلطُّلَّابِ بَذْلُ الْجُهْدِ وَعَدَمُ تَضْيِيعِ الْأَوْقَاتِ.
  Öğrencilerin çaba harcayıp zaman kaybetmemeleri gerekir.
- لَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَسْكُتَ عَلَى عُدْوَانِ إِسْرَائِيلَ.
  İsrail saldırısına karşı sessiz kalmamamız icap eder.
- لَا يَنْبَغِي لَكَ أَنْ تَحْكُمَ عَلَى النَّاسِ بِالظُّنُونِ وَالْأَوْهَامِ.
  İnsanların aleyhinde zan ve vehimle hüküm vermemelisin!
- لَا يَنْبَغِي لِلْمَرْءِ أَنْ يَعْتَمِدَ عَلَى عِلْمِهِ وَرَأْيِهِ فَحَسْبُ.
  Kişinin yalnız kendi bilgi ve görüşüne güvenmesi doğru olmaz.

اِنْبَغَى fiili, لِ harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde لِ yerine عَلَى getirilmesi de mümkündür.

اِنْبَثَقَ يَنْبَثِقُ اِنْبِثَاقًا

(bş'den) ortaya çıkmak, meydana gelmek, kaynaklanmak, doğmak

مِنْ

- اِنْبَثَقَ التَّلَوُّثُ مِنَ الْاِسْتِخْدَامِ السَّيِّئِ لِلْبِيئَةِ.
  Kirlilik, çevrenin kötü kullanımından kaynaklanmıştır.
- قَدْ يَنْبَثِقُ مِنْ صِرَاعٍ سِيَاسِيٍّ عَدَدٌ مِنَ الْأَحْزَابِ.
  Bir siyasi çatışmadan bir sürü parti doğabilir.
- لَقَدِ انْبَثَقَ قَرَارٌ مُهِمٌّ مِنَ الْاِجْتِمَاعِ الْمُنْعَقِدِ أَمْسِ.
  Dün yapılan toplantıdan önemli bir karar çıktı.
- تَنْبَثِقُ السُّلْطَةُ مِنَ الشَّعْبِ.
  İktidar halktan doğar (iktidarın kaynağı halktır).
- لَقَدِ انْبَثَقَتْ آمَالٌ جَدِيدَةٌ مِنَ الْاِنْتِخَابَاتِ الْأَخِيرَةِ.
  Son seçimlerden yeni umutlar doğdu.
- اَلْقَرَارَاتُ الصَّائِبَةُ تَنْبَثِقُ مِنَ التَّفْكِيرِ الْعَمِيقِ.
  Doğru kararlar derin tefekkürden ortaya çıkar.
- اَلسُّلُوكُ الْإِسْلَامِيُّ يَنْبَثِقُ مِنَ الْعَقِيدَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Müslümanca davranış, İslam inancından kaynaklanır.
- اَلصِّدْقُ وَالْوَفَاءُ صِفَتَانِ تَنْبَثِقَانِ مِنَ الْمَحَبَّةِ.
  Doğruluk ve vefa, sevgiden kaynaklanan iki niteliktir.
- اَلْإِصْلَاحُ عَمَلِيَّةٌ تَنْبَثِقُ مِنْ دَاخِلِ الْأُمَّةِ.
  Reform, milletin içinden doğan bir ameliyedir.
- اَلْحُرِّيَّةُ الصَّحِيحَةُ تَنْبَثِقُ مِنَ الْعُبُودِيَّةِ لِلّٰهِ.
  Gerçek özgürlük Allah'a kul olmaktan geçer.

اِنْتَسَبَ يَنْتَسِبُ اِنْتِسَابًا إِلَى

soyu / ailesi (by'e) dayanmak, (bir gruba / partiye / derneğe) intisap etmek, üye / müntesip olmak, bağlı/ait olmak; kayıt olmak, kayıt yaptırmak

- اِنْتَسَبَ أَخِي إِلَى فَرِيقٍ رِيَاضِيٍّ مَحَلِّيٍّ.
  Kardeşim yerel bir spor takımına girdi.
- اِنْتَسَبْتُ إِلَى حِزْبٍ سِيَاسِيٍّ قَبْلَ شَهْرٍ.
  Bir ay önce bir siyasi partiye üye oldum.
- لَيْلَى تَنْتَسِبُ إِلَى أُسْرَةٍ كَرِيمَةٍ وَغَنِيَّةٍ.
  Leyla, soylu ve zengin bir aileye mensup.
- يَنْتَسِبُ بَنُو هَاشِمٍ وَبَنُو أُمَيَّةَ إِلَى قَبِيلَةِ قُرَيْشٍ.
  Haşimoğulları ve Emevioğulları Kureyş kabilesine mensuptur.
- مُعْظَمُ أَهَالِي الْجُزُرِ يَنْتَسِبُونَ إِلَى قَبَائِلَ عَرَبِيَّةٍ مُخْتَلِفَةٍ.
  Ada sâkinlerinin pek çoğu çeşitli Arap kabilelerine mensup.
- أَبُو حَاتِمٍ السِّجِسْتَانِيُّ أَشْهَرُ مَنْ يَنْتَسِبُونَ إِلَى سِجِسْتَانَ.
  Ebû Hâtim es-Sicistânî, Sicistan'a nispet edilen kimselerin en meşhurudur.
- ظَهَرَ فِي الْآوِنَةِ الْأَخِيرَةِ أُنَاسٌ يَنْتَسِبُونَ إِلَى مَذْهَبِ السَّلَفِ.
  Son zamanlarda kendilerini Selefiye mezhebine nispet eden kimseler zuhur etti.
- اِنْتَسَبَ خَالِي إِلَى جَمْعِيَّةٍ خَيْرِيَّةٍ.
  Dayım bir hayır kuruluşuna üye oldu.
- اِنْتَسَبْتُ هٰذَا الْعَامَ إِلَى كُلِّيَّةِ الْآدَابِ.
  Bu yıl Edebiyat Fakültesi'ne kayıt yaptırdım.

اِنْتَبَهَ يَنْتَبِهُ اِنْتِبَاهًا إِلَى

(bş'e) dikkat etmek, dikkatini vermek; (bş'in) farkında / şuurunda olmak

- لَمْ يَنْتَبِهْ إِلَيْهِ أَحَدٌ.
  Kimse onu fark etmedi.
- اِنْتَبَهْتُ فَجْأَةً إِلَى انْحِرَافِ سَيَّارَتِي.
  Birden aracımın yoldan saptığını fark ettim.
- اِنْتَبَهَ الْجِيرَانُ إِلَى تَسَرُّبِ الْمَاءِ مِنْ تَحْتِ الْبَابِ.
  Komşular kapının altından su sızdığını fark ettiler.
- أَنَا أَنْتَبِهُ دَائِمًا إِلَى كَيْفِيَّةِ اسْتِعْمَالِ الدَّوَاءِ.
  Ben daima ilâcın kullanma biçimine dikkat ederim.
- اِنْتَبِهْ إِلَى ذَاكَ الْكَلْبِ، إِنَّهُ مَسْعُورٌ!
  Şu köpeğe dikkat et, çok ısıran bir hayvandır o.
- اِنْتَبِهُوا إِلَى حَسَكِ السَّمَكِ يَا أَوْلَادِي!
  Çocuklarım, balığın kılçığına dikkat edin!
- اِنْتَبِهْ إِلَى كَلَامِكَ مِنْ فَضْلِكَ!
  Sözlerine dikkat et lütfen!
- اِنْتَبِهْ إِلَى تَدْجِيلِهِ، فَإِنَّهُ يَكْذِبُ وَيَخْدَعُ النَّاسَ.
  Hilesine dikkat et, çünkü yalan söyleyip insanları kandırmaktadır.

اِنْتَبَهَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

اِنْتَصَرَ يَنْتَصِرُ اِنْتِصَارًا — عَلَى

(b'ni / hasmını / rakibini bir mücadelede) yenmek, mağlup etmek, alt etmek, hezimete uğratmak; (b'ne karşı) zafer kazanmak

- اِنْتَصَرَ الْفَرِيقُ الْوَطَنِيُّ عَلَى خَصْمِهِ.
  Milli takım, rakibini yendi.
- أَعْظَمُ الْمُنْتَصِرِينَ مَنِ انْتَصَرَ عَلَى نَفْسِهِ.
  En büyük muzaffer, kendi nefsini yenebilendir.
- اِنْتَصَرَ الْمُجَاهِدُونَ عَلَى جُيُوشِ الْاِحْتِلَالِ.
  Mücahitler işgal ordularını bozguna uğrattı.
- فِي آخِرِ الْأَمْرِ، اِنْتَصَرَ الْحَقُّ عَلَى الْبَاطِلِ.
  Sonunda Hak, batıla galebe çaldı.
- اِنْتَصَرَ الْفَرِيقُ عَلَى خَصْمِهِ بِثَلَاثَةِ أَهْدَافٍ.
  Takım, rakibini 3-0 yendi.
- عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَنْ يَنْتَصِرُوا أَوَّلًا عَلَى شَهَوَاتِهِمْ.
  Müslümanların öncelikle arzularına galebe çalması gerekir.
- لَمْ يَنْتَصِرِ الْمُسْلِمُونَ فِي بَدْرٍ عَلَى عَدُوِّهِمْ بِعَدَدٍ أَوْ عُدَدٍ.
  Müslümanlar Bedir'de düşmanı sayı veya teçhizatla yenmedi.
- اِنْتَصَرَ الْحُلَفَاءُ عَلَى دُوَلِ الْمِحْوَرِ فِي الْحَرْبِ الْعَالَمِيَّةِ الثَّانِيَةِ.
  Müttefikler 2.Dünya Savaşı'nda Mihver Devletlerini yendiler.
- اِنْتَصَرَ جَيْشُ صَلَاحِ الدِّينِ فِي حِطِّينَ عَلَى أَعْدَاءِ الْإِسْلَامِ.
  Salahaddin'in ordusu İslam düşmanlarını Hittin'de mağlup etti.

اِنْتَشَرَ يَنْتَشِرُ اِنْتِشَارًا — فِي

(bş by'de) dağılmak, yayılmak, yaygınlaşmak

- اِنْتَشَرَ الْحَرِيقُ فِي الْمَبْنَى كُلِّهِ.
  Yangın tüm binaya yayıldı. (sıçradı / dağıldı)
- تَنْتَشِرُ الْجَرَائِمُ فِي الْمُدُنِ الْكُبْرَى.
  Suçlar büyük şehirlerde yaygınlık kazanıyor.
- لَقَدِ انْتَشَرَ الضُّيُوفُ فِي أَرْجَاءِ الْقَصْرِ.
  Konuklar köşkün her tarafına dağılmışlardı.
- لَمْ يَنْتَشِرِ الْإِسْلَامُ فِي الْعَالَمِ بِحَدِّ السَّيْفِ إِطْلَاقًا.
  İslam dini dünyaya kesinlikle kılıç zoruyla yayılmamıştır.
- كُرَةُ الْقَدَمِ لُعْبَةٌ قَدِ انْتَشَرَتْ فِي أَرْجَاءِ الْعَالَمِ كُلِّهِ.
  Futbol, dünyanın dört bir tarafına yayılmış bir oyundur.
- اَلْعَلْمَانِيَّةُ ظَاهِرَةٌ قَدِ انْتَشَرَتْ فِي مُعْظَمِ الْبُلْدَانِ.
  Laiklik, ülkelerin büyük bir kısmına yayılmış bir olgudur.
- دُعَاةُ الْإِسْلَامِ يَنْتَشِرُونَ فِي بِقَاعٍ كَثِيرَةٍ نَائِيَةٍ.
  İslam davetçileri uzak birçok beldeye dağılıyorlar.
- هَاتَانِ الْبِدْعَتَانِ قَدِ انْتَشَرَتَا فِي الْمُسْلِمِينَ كَثِيرًا.
  Bu iki bidat, Müslümanlar arasında oldukça yaygın.

اِنْتَشَرَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri, ya da anlamının müsait olması durumunda بَيْنَ zarfı ile de aynı anlamı ifade eder.

اِنْتَقَلَ يَنْتَقِلُ اِنْتِقَالًا

إِلَى

(by'e) taşınmak, gitmek, geçmek, intikal etmek; öbür dünyaya gitmek, irtihal etmek; (hastalık) bulaşmak

- أُسْرَتِي انْتَقَلَتْ إِلَى الْعَاصِمَةِ قَبْلَ سَنَةٍ.
  Ailem bir sene önce başkente taşındı.
- لَا يُوجَدُ أَحَدٌ فِي الْبَيْتِ، أَظُنُّهُمْ قَدِ انْتَقَلُوا إِلَى الْخَارِجِ.
  Evde kimse yok, sanırım yurt dışına taşınmışlar.
- مَتَى تَنْتَقِلُونَ إِلَى مَبْنَاكُمُ الْجَدِيدِ؟
  Yeni binanıza ne zaman taşınıyorsunuz?
- لَا تَنْتَقِلُوا إِلَى الصَّفْحَةِ التَّالِيَةِ!
  Bir sonraki sayfaya geçmeyiniz!
- لَمْ نَنْتَقِلْ بَعْدُ إِلَى الدِّيمُقْرَاطِيَّةِ.
  Henüz demokrasiye geçiş yapamadık.
- لَقَدِ انْتَقَلَتْ جُرْثُومَةُ الطَّاعُونِ إِلَى الْبِلَادِ كُلِّهَا.
  Veba mikrobu tüm ülkeye sirayet etti (yayıldı / bulaştı).
- لَقَدِ انْتَقَلَتْ تَمَامًا أَخْلَاقُ أَبِيكَ إِلَيْكَ.
  Babanın huyları sana bütünüyle geçmiş.
- اِنْتَقِلُوا إِلَى فِقْرَةٍ أُخْرَى.
  Diğer paragrafa geçiniz.
- اِنْتَقَلَ جَدِّي إِلَى الرَّفِيقِ الْأَعْلَى قَبْلَ سَنَةٍ.
  Dedem bir sene önce rahmetli oldu.
- هٰذِهِ الْمَزْرَعَةُ انْتَقَلَتْ إِلَيَّ بِالْإِرْثِ.
  Bu tarla bana miras yoluyla intikal etti / geçti.

اِنْتَفَعَ يَنْتَفِعُ اِنْتِفَاعًا

مِنْ

(bş'den) yararlanmak, faydalanmak; (bş'i) kullanarak ondan istifade etmek

- اِنْتَفَعَتِ الشَّرِكَةُ كَثِيرًا مِنْ مَوَاهِبِهِ الرَّفِيعَةِ.
  Şirket onun üstün yeteneklerinden çok yararlandı.
- اِنْتَفَعْنَا مِنْ تَجَارِبِ الْأُسْتَاذِ وَخِبْرَاتِهِ قَدْرَ الْكِفَايَةِ.
  Hocanın tecrübe ve uzmanlığından yeterince yararlandık.
- اِنْتَفَعْتُ كَثِيرًا مِنْ نَصَائِحِ وَالِدِي حِينَمَا كُنْتُ تِلْمِيذًا.
  Öğrenciyken babamın öğütlerinden çokça faydalandım.
- آلَافُ الْمُحْتَاجِينَ يَنْتَفِعُونَ مِنْ مَوَائِدِ إِفْطَارٍ مَجَّانِيَّةٍ.
  Binlerce yoksul, ücretsiz iftar sofralarından istifade ediyor.
- اِنْتَفَعَ صَادِقٌ مِنْ آلَاتٍ يَدَوِيَّةٍ فِي إِنْجَازِ أَشْغَالِهِ.
  Sadık, işini yaparken el aletlerinden yararlandı.
- مَا انْتَفَعَ الْمَرْءُ مِنْ مِثْلِ عَقْلِهِ.
  İnsanoğlu, akıl gibi, başka bir nimetten yararlanmış değildir.
- خَلَقَ اللهُ لِعِبَادِهِ أَنْوَاعًا مِنَ الْحَيَوَانِ لِيَنْتَفِعُوا مِنْهَا.
  Allah, kullarına yararlanmaları için türlü hayvanlar yaratmıştır.
- لَيْسَ الْعِلْمُ مَا حَفِظْتَهُ وَإِنَّمَا الْعِلْمُ مَا انْتَفَعْتَ مِنْهُ.
  Gerçek ilim, kuru kuruya ezberlediğin değil, kendisinden istifade ettiğin şeydir.

اِنْتَفَعَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i cerr ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

اِنْتَقَمَ يَنْتَقِمُ اِنْتِقَامًا

مِنْ (b'nden) intikam / öç almak

- اِنْتَقَمَ الْبَدَوِيُّ مِنْ قَاتِلِ أَبِيهِ.
  Bedevi, babasının katilinden intikam aldı.
- قَرَّرَ الرَّجُلُ الْمَظْلُومُ أَنْ يَنْتَقِمَ مِنْ خُصُومِهِ.
  Hakkı yenen adam hasımlarından intikam almaya karar verdi.
- نُرِيدُ أَنْ تَنْتَقِمُوا لَنَا مِنْ أُولٰئِكَ الظَّالِمِينَ!
  Bizim için, o zalimlerden öç almanızı istiyoruz!
- أَلَّا تَنْتَقِمَ مِنْ عَدُوِّكَ وَأَنْتَ قَادِرٌ فَضِيلَةٌ.
  Gücün yeterken düşmanından intikam almaman erdemdir.
- لَأَنْتَقِمَنَّ مِنَ الظَّالِمِ فِي عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ.
  Zalimden er veya geç intikam alacağım. (Kudsi Hadis)
- أَقْسَمَ الرَّجُلُ بِشَرَفِهِ قَائِلًا وَاللهِ لَأَنْتَقِمَنَّ مِنْ كُلِّ أَعْدَائِي.
  Adam şerefi üzerine yemin etti ve "Vallahi tüm düşmanlarımdan öç alacağım" dedi.
- بَعْضُ النَّاسِ يَنْتَقِمُونَ مِنْ خُصُومِهِمْ بِتُهَمٍ مُزَيَّفَةٍ.
  Bazı insanlar düşmanlarından düzmece suçlamalarda bulunmak suretiyle intikam alıyor.
- إِنَّ ضَحَايَا بَطْشِ الْمَلِكِ سَيَنْتَقِمُونَ مِنْهُ يَوْمًا مَا.
  Kralın zorbalığının mağduru olanlar günün birinde kendisinden mutlaka intikam alacaklardır.
- فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ.
  Biz onlardan intikamımızı aldık ve hepsini de denize gömdük. (Ayet)

اِنْتَقَلَ يَنْتَقِلُ اِنْتِقَالًا

مِنْ + إِلَى (b'den b'e) taşınmak, intikal etmek, geçmek, gitmek; değişmek; (hastalık) bulaşmak

- اِنْتَقَلَتْ عَائِلَتِي مِنْ تُرْكِيَا إِلَى الْأَرْجَنْتِينِ.
  Ailem Türkiye'den Arjantin'e taşındı.
- اِنْتَقَلَ حُسَيْنٌ مِنْ مَنْزِلِهِ الْقَدِيمِ إِلَى مَنْزِلٍ جَدِيدٍ.
  Hüseyin, eski evinden yeni bir eve taşındı.
- اِنْتَقَلَتِ الدَّوْلَةُ مِنَ الْإِقْطَاعِيَّةِ إِلَى الدِّيمُقْرَاطِيَّةِ.
  Ülke feodalizmden demokrasiye geçiş yaptı.
- اِنْتَقَلَ الْمَنْزِلُ مِنَ الْأَبِ إِلَى الْاِبْنِ.
  Ev, babadan oğula intikal etti / geçti.
- لَقَدِ انْتَقَلَ الْمَرَضُ إِلَيَّ مِنْ شَخْصٍ مَزْكُومٍ.
  Hastalık bana nezleli bir şahıstan geçti / bulaştı.
- أَصْحَابُ الصُّوفِيَّةِ يَنْتَقِلُونَ مِنْ حَالٍ إِلَى حَالٍ.
  Sûfiler bir halden öbür hale geçerler.
- كَانَتْ حُكُومَتُنَا آنَذَاكَ تَنْتَقِلُ مِنْ أَزْمَةٍ إِلَى أَزْمَةٍ.
  O yıllarda hükümetimiz bir krizden öbürüne geçiyordu.
- كُلُّ نَفْسٍ تَنْتَقِلُ مِنَ الْفَنَاءِ إِلَى الْبَقَاءِ.
  Her nefis fâni alemden bâki âleme geçiş yapar.
- وَالْآنَ يَا هِنْدُ، اِنْتَقِلِي مِنَ الْمَحْسُوسِ إِلَى الْمُجَرَّدِ!
  Hind! Şimdi de somuttan soyuta geç bakalım!

اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً مِنْ

(bş'i) bitirmek, sona erdirmek, sonlandırmak, nihayet vermek, vazgeçmek

- اَلْمُهَنْدِسَانِ سَوْفَ يَنْتَهِيَانِ مِنَ الْمَشْرُوعِ قَرِيبًا.
  İki mühendis yakında projeyi sonlandıracak.
- اِنْتَهَى الْعُمَّالُ مِنَ الْعَمَلِ فِي وَقْتِهِ بِالضَّبْطِ.
  İşçiler işi tam zamanında bitirdiler.
- عَلَيْكِ أَنْ تَنْتَهِي مِنْ نِصْفِ الْكِتَابِ قَبْلَ النَّوْمِ!
  Yatmadan önce kitabın yarısını bitirmelisin!
- اِنْتَهَيْتُ مِنْ تَرْكِيبِ أَنَابِيبِ الْمِيَاهِ بِسُهُولَةٍ.
  Su borularını monte işini kolaca bitirdim.
- صَفَّقَ السَّامِعُونَ لِلشَّاعِرِ عِنْدَمَا انْتَهَى مِنْ إِنْشَادِ قَصِيدَتِهِ.
  Şair şiirini okumayı bitirince dinleyiciler alkış tuttu.
- اِنْتَهَى الْبَنَّاءُ مِنْ بِنَاءِ الْحَائِطِ الْأَوَّلِ لِلْبَيْتِ.
  Usta evin ilk duvarının yapımını bitirdi.
- سَيَنْتَهِي الْمُبَلِّطُ غَدًا مِنْ تَبْلِيطِ الرَّصِيفِ.
  Kaldırım işçisi kaldırımı döşeme işini yarın bitirecek.
- أَلَنْ تَنْتَهِيَ مِنْ عَادَتِكَ السَّيِّئَةِ هٰذِهِ؟!
  Bu kötü alışkanlığından vazgeçmeyecek misin?
- لَمْ أَنْتَهِ بَعْدُ مِنْ تَجْهِيزِ مَرَافِقِ الدَّارِ.
  Daha evin tesisat işlerini bitirmedim.
- اِنْتَهَى الْحَكَمُ مِنَ الشَّوْطِ الْأَوَّلِ بِصَفَّارَتِهِ.
  Hakem düdüğüyle ilk yarıyı bitirdi.

اِنْتَمَى يَنْتَمِي اِنْتِمَاءً إِلَى

(bir gruba / partiye / derneğe) intisap etmek, üye / müntesip olmak, bağlı/ait olmak; kayıt olmak, kayıt yaptırmak; soyu / ailesi (by'e) dayanmak,

- اِنْتَمَى هِشَامٌ إِلَى جَمْعِيَّةٍ سِيَاسِيَّةٍ.
  Hişâm siyasi bir kuruluşa üye oldu (katıldı).
- اَلْبَطَلُ يَنْتَمِي إِلَى نَادٍ رِيَاضِيٍّ.
  Şampiyon, bir spor klübüne üye.
- أَنَا لَمْ أَنْتَمِ إِلَى أَيِّ حِزْبٍ سِيَاسِيٍّ.
  Ben hiçbir siyasi partiye mensup değilim.
- إِذَا انْتَمَيْنَا إِلَى الْاِتِّحَادِ، فَهَلْ سَتَتَحَسَّنُ حَالَتُنَا؟!
  Birliğe üye olduğumuzda durumumuz iyileşecek mi?!
- ثَلَاثَةُ إِرْهَابِيِّينَ يَنْتَمُونَ إِلَى تَنْظِيمٍ إِجْرَامِيٍّ دُوَلِيٍّ.
  Üç terörist de uluslararası bir suç örgütüne mensup.
- هٰذَا الْحَيَوَانُ يَنْتَمِي إِلَى رُتْبَةِ الْقَوَارِضِ كَالْجُرْذَانِ.
  Bu hayvan, tıpkı fareler gibi kemirgenler sınıfına aittir.
- كَأَنَّ هٰؤُلَاءِ الشَّبَابَ يَنْتَمُونَ إِلَى زَمَنٍ غَيْرِ زَمَانِنَا.
  Sanki bu gençler, bizim zamanımızdan başka bir zamana aitler.
- لَمْ تَكُنْ تَعْرِفُ أَنَّهَا تَنْتَمِي إِلَى أُسْرَةٍ شَرِيفَةٍ.
  Soylu bir aileye mensup olduğundan haberdar değildi.
- مَنْ يَنْتَمِي إِلَى بِلَادِ الْعَجَمِ يُسَمَّى "عَجَمِيًّا".
  Acem ülkelerine mensup olanlara "Acemi (Arap olmayan)" adı verilir.

أَنْجَى يُنْجِي إِنْجَاءً

مِنْ

(b'ni bş'den) kurtarmak, korumak

- أَنْجَى الرَّجُلُ الطِّفْلَ مِنَ الْغَرَقِ.
  Adam çocuğu boğulmaktan kurtardı.
- أَنْجَيْنَاهُ مِنْ خَطَرٍ مُحْدِقٍ.
  Onu, kendisini kuşatan bir tehlikeden kurtardık.
- أَنْجَانَا اللهُ وَإِيَّاكُمْ مِنَ الْانْحِرَافِ!
  Allah bizleri ve sizleri sapkınlıktan kurtarsın (korusun)!
- يُرْوَى أَنَّ بَعْضَ السُّوَرِ تُنْجِي صَاحِبَهَا مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ.
  Rivayete göre bazı sureler kişiyi kabir fitnesinden koruyor.
- طَوْقُ النَّجَاةِ مَا يَضَعُهُ السَّابِحُ حَوْلَهُ لِيُنْجِيَهُ مِنَ الْغَرَقِ.
  Can simidi, yüzen kimsenin kendisini boğulmaktan kurtarmak için beline sardığı şeydir.
- وَقَعْتُ أَسِيرًا بِيَدِهِمْ إِلَّا أَنَّ الْعِنَايَةَ أَنْجَتْنِي مِنَ الْأَسْرِ.
  Onların eline esir düştüm, ancak ilahi inayet beni esaretten kurtardı.
- إِذَا قُلْتَ يَا رَسُولَ اللهِ أَنْجِنِي مِنَ النَّارِ وَقَعْتَ فِي الشِّرْكِ.
  "Beni ateşten kurtar ya Resulüllah" dersen şirke düşersin!
- لَئِنْ أَنْجَيْتَنِي يَا رَبُّ مِنْ هٰذَا الْمَوْقِفِ فَهٰذَا لُطْفُكَ!
  Ya Rab, eğer bu durumdan beni kurtarırsan bu senin lütfundur!
- لَئِنْ أَنْجَيْتَنَا مِنْ هٰذَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ.
  Eğer bizi bu (beladan) kurtaracak olursan ey Rabbimiz, bizler sana şükredenlerden olacağız. (Ayet)

اِنْتَهَى يَنْتَهِي اِنْتِهَاءً

إِلَى

(by'e veya bş'e) varmak, ulaşmak; (haber / iş / mesele b'ne) gitmek, gelmek, ulaşmak

- اِنْتَهَى إِلَيْنَا الْخَبَرُ الْبَارِحَةَ.
  Haber elimize dün (gece) ulaştı.
- اِنْتَهَتْ إِلَيْهِ أَخْبَارُ الْأُسْرَةِ فَجْأَةً.
  Ailesiyle ilgili haberler kendisine ansızın ulaştı.
- هَلِ انْتَهَى الْأَمْرُ إِلَى الْوَالِي؟
  Mesele valinin kulağına gitti?
- اِنْتَهَتِ الطَّرِيقُ الْمُعْوَجَّةُ الْمُتَوَعِّرَةُ إِلَى قَرْيَةٍ نَائِيَةٍ.
  Virajlı ve engebeli yol ıssız bir köye vardı.
- هَلْ تُصَدِّقُ، كَيْفَ انْتَهَيْنَا إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ؟!
  Bu noktaya nasıl geldiğimize inanabiliyor musun?!
- هَلِ انْتَهَيْتُمْ إِلَى أَسْبَابِ الْحَرِيقِ؟
  Yangının sebeplerine ulaşabildiniz mi?
- اِنْتَهَيْنَا إِلَى زَمَانٍ اِنْقَلَبَتْ فِيهِ الْقِيَمُ الْإِنْسَانِيَّةُ.
  İnsani değerlerin alt üst olduğu bir zamana gelip çattık.
- هٰذَا النِّقَاشُ سَيَنْتَهِي إِلَى جَدَلٍ لَا فَائِدَةَ فِيهِ.
  Bu tartışma faydasız bir didişmeye varacak.
- أَخْشَى مِنْ أَنْ يَنْتَهِيَ شِجَارُهُمَا إِلَى الطَّلَاقِ.
  Tartışmalarının boşanmaya varmasından korkuyorum.

اِنْحَدَرَ يَنْحَدِرُ اِنْحِدَارًا — مِنْ

(by'den aşağı doğru) inmek; akmak, dökülmek, süzülmek; (by'den) doğmak, kaynaklanmak; (bir sülaleden/çevreden) gelmek

- سَنَنْحَدِرُ الْيَوْمَ مِنْ قِمَّةِ الْجَبَلِ مَعَ الْكَشَّافَةِ.
  Bugün izcilerle birlikte dağın zirvesinden aşağı ineceğiz.
- اِنْحَدَرَتِ الْمِيَاهُ مِنْ قِمَمِ الْجِبَالِ طَوَالَ الرَّبِيعِ.
  Sular bahar mevsimi boyunca dağların zirvesinden indi.
- هٰذَانِ الْجَدْوَلَانِ يَنْحَدِرَانِ مِنْ صَدْرِ الْجَبَلِ.
  Bu iki dere dağın ortasından aşağı doğru akıyor.
- نَظَرْتُ إِلَيْهِ فَإِذَا الدُّمُوعُ كَانَتْ تَنْحَدِرُ مِنْ عَيْنَيْهِ.
  Ona baktım, bir de ne göreyim gözlerinden yaşlar süzülüyor.
- اَلْعَرَبِيَّةُ لُغَةٌ تَنْحَدِرُ مِنَ اللُّغَاتِ السَّامِيَّةِ.
  Arapça, Sâmî dillerden doğan (kaynaklanan) bir dildir.
- اَلنَّاسُ فِي الْإِسْلَامِ يَنْحَدِرُونَ مِنْ أَصْلٍ وَاحِدٍ وَهُوَ آدَمُ.
  İslam'a göre insanlar bir tek kökten geliyor: Âdemden.
- زَوْجَتُهُ امْرَأَةٌ مُتَدَيِّنَةٌ تَنْحَدِرُ مِنْ أُسْرَةٍ مُحْتَرَمَةٍ.
  Onun eşi, saygın bir aileden gelen dindar bir kadındır.
- لَقَدِ انْحَدَرَ الْمَلِكُ مِنْ أُسْرَةٍ عَرِيقَةٍ فِي نَسَبِهِ.
  Kral, neseben köklü bir aileden gelmekte.
- يَبْدُو أَنَّ صَدِيقَكَ مُتَوَاضِعٌ وَ يَنْحَدِرُ مِنْ بِيئَةٍ بَسِيطَةٍ.
  Anlaşılan arkadaşın mütevazı biri ve sade bir çevreden geliyor.

اِنْحَازَ يَنْحَازُ اِنْحِيَازًا — إِلَى

(b'nin veya bş'in) yanında / tarafında / safında yer almak, taraf olmak, taraf tutmak, meyletmek, (fikrini) benimsemek

- فِي هٰذِهِ الْمَسْأَلَةِ انْحَزْتُ إِلَى رَأْيِ أُسْتَاذِي.
  Bu meselede hocamın görüşüne taraf oldum.
- لَسْتُ أَنْحَازُ إِلَى أَحَدِ الْكُتَّابِ.
  Yazarlardan hiçbirine meylediyor değilim.
- لَا تَنْحازُوا إِلَى طَرَفٍ فِي مَسَائِلَ تَقْبَلُ الْخِلَافَ!
  Su götürür meselelerde bir tarafın safında yer almayın!
- لَا نَتَعَصَّبُ لِلرِّجَالِ وَلَا نَنْحَازُ إِلَى أَحَدٍ إِلَّا لِلْحَقِّ.
  Kişilere bağlı değiliz, ancak hak için birinin safını tutarız.
- لِمَ تَنْحازُونَ إِلَى هٰذِهِ الْاِفْتِرَاءَاتِ وَالْإِشَاعَاتِ؟!
  Bu iftiralara ve dedikodulara niçin taraf oluyorsunuz?!
- لَا تَنْحَزْ إِلَى فِئَةِ الْاِنْتِهَازِيِّينَ وَلَوْ كَانُوا مِنْ أَبْنَاءِ عُمُومَتِكَ.
  Amcanın oğlu bile olsa fırsatçıların safında yer tutma!
- لَا تَنْحَزْ إِلَى أَحَدِ الْأَطْرَافِ الْمُتَخَاصِمَةِ.
  Düşman taraflardan birine meyledeyim deme!
- لَمْ نَنْحَزْ إِلَى أَمْرِيكَا ضِدَّ إِيرَانَ قَطُّ.
  Biz hiç İran'a karşı Amerika'nın safında yer almadık.
- يَا جَيْشَنَا الْعَظِيمَ! اِنْحَزْ إِلَى شَعْبِكَ ضِدَّ جَلَّادِيهِ.
  Ey şanlı ordumuz! Cellatlarına karşı halkının yanında ol!

اِنْحَازَ fiili J harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

اِنْحَصَرَ يَنْحَصِرُ اِنْحِصَارًا — في

(bş'le) sınırlı veya (bş'den) ibaret olmak; (bş, b'nin / bş'in) inhisarında / tekelinde olmak; (bş'e) ait / has / özgü olmak

- لَمْ تَنْحَصِرِ الْمَشَارِيعُ الْعِمْلَاقَةُ فِي الْعَاصِمَةِ فَقَطْ.
  Dev projeler sadece başkentle sınırlı değildi.
- كَانَ عَمَلُهُ فِي الشَّرِكَةِ يَنْحَصِرُ فِي مُرَاقَبَةِ الْبَضَائِعِ.
  Şirketteki görevi malların denetiminden ibaret idi.
- قَدِيمًا، كَانَتِ الْمَعْرِفَةُ قَدِ انْحَصَرَتْ فِي فِئَةٍ قَلِيلَةٍ.
  Eskiden bilgi, küçük bir grubun inhisarındaydı.
- كَوَّنُوا لَهْجَةً جَدِيدَةً قَدِ انْحَصَرَتْ فِي الْهِنْدِ.
  Hindistan'a özgü yeni bir lehçe meydana getirdiler.
- إِنَّ خَشْيَةَ الْمُؤْمِنِ تَنْحَصِرُ فِي اللهِ، فَلَا يَخْشَى غَيْرَهُ.
  Müminin korkusu Allah'la sınırlıdır, o başkasından korkmaz.
- أَيَّةُ حَرْبٍ مُحْتَمَلَةٍ لَنْ تَنْحَصِرَ فِي الْمِنْطَقَةِ.
  Herhangi muhtemel bir savaş bölge ile sınırlı kalmayacak.
- عِنَايَةُ الْأَبَوَيْنِ لَا تَنْحَصِرُ فِي حِفْظِ الصِّحَّةِ.
  Anne ve babanın ilgisi, sağlığın korunmasına indirgenemez.
- اَلتَّشَابُهُ فِي أَصْوَاتِ الْحُرُوفِ لَمْ يَنْحَصِرْ فِي لُغَتِنَا وَحْدَهَا.
  Harflerdeki ses benzerliği yalnız bizim dilimize özgü değil.
- تَنْحَصِرُ صَلَاةُ الْمَغْرِبِ فِي ثَلَاثِ رَكَعَاتٍ.
  Akşam namazı üç rekattan ibarettir (sadece üç rekattır).
- اَلْانْتِخَابَاتُ لَنْ تَنْحَصِرَ فِي اخْتِيَارِ رُؤَسَاءَ لِلْبَلَدِيَّاتِ.
  Seçimler, belediye başkanlarının seçimiyle sınırlı kalmayacak.

اِنْحَدَرَ يَنْحَدِرُ اِنْحِدَارًا — إِلَى

(aşağı doğru) inmek; (by'e) gelmek, varmak, gitmek; (mânen) seviye / irtifa kaybetmek, düşmek, alçalmak, yuvarlanmak; (soyu sopu / kökeni) bir yere gitmek, bir sülâleye dayanmak

- هٰذِهِ الْحَيَوَانَاتُ تَنْحَدِرُ إِلَى السُّهُولِ وَالْوُدْيَانِ شِتَاءً.
  Bu hayvanlar kış olunca ovalara ve vadilere inerler.
- هَيَّا انْحَدِرُوا إِلَى السُّوقِ وَاشْتَرُوا لَنَا دَقِيقًا!
  Haydi çarşıya gidip bize un alın!
- رَكِبْنَا عَلَى ظُهُورِ الْحَمِيرِ وَانْحَدَرْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ.
  Eşeklerin sırtına binip şehre indik.
- اِنْحَدَرُوا إِلَى هٰذَا الدَّرَكِ لِأَنَّهُمْ بَعُدُوا عَنِ الْإِسْلَامِ.
  İslam'dan uzaklaştıkları için bu seviyeye düştüler.
- اَلْإِنْسَانُ قَدْ يَنْحَدِرُ إِلَى مُسْتَوَى الْحَيَوَانِ بِأَفْعَالِهِ.
  İnsanoğlu, amelleriyle hayvan mertebesine inebilir.
- أُولٰئِكَ الظَّالِمُونَ سَيَنْحَدِرُونَ إِلَى هَاوِيَةِ الْاِضْمِحْلَالِ!
  O zalimler yok oluş çukuruna yuvarlanacaklar!
- لَا تَتْرُكُوا النَّاسَ يَنْحَدِرُونَ إِلَى الْفَسَادِ!
  İnsanların dejenere olmasına müsaade etmeyiniz!
- بِهٰذَا السُّلُوكِ الْفَاسِدِ قَدْ تَنْحَدِرُ إِلَى مَرْتَبَةِ الْحَيَوَانِ!
  Bu kötü davranışla hayvan mertebesine düşebilirsin!
- أَغْنِيَاءُ الصَّحْرَاءِ الْقُدَامَى يَنْحَدِرُونَ إِلَى حَافَةِ الْفَقْرِ.
  Çölün eski zenginleri yoksulluk uçurumuna yuvarlanıyor.

اِنْحَرَفَ يَنْحَرِفُ اِنْحِرَافًا + **عَنْ**

(bş'den / haktan / yoldan / prensipten) sapmak, ayrılmak, uzaklaşmak; (konunun) dışına çıkmak

- اِنْحَرَفَتِ الشَّاحِنَةُ عَنِ الطَّرِيقِ بِسَبَبِ السُّرْعَةِ.
  Kamyon süratli olduğu için yoldan çıktı.
- اِنْحَرَفَتِ السَّيَّارَةُ عَنْ مَسَارِهَا وَدَمَّرَتْ إِشَارَةَ الْمُرُورِ.
  Araba yoldan çıkıp trafik lambasını yıktı.
- اِنْحَرَفَتِ الْجَمْعِيَّةُ الْخَيْرِيَّةُ عَنْ هَدَفِهَا النَّبِيلِ.
  Hayır derneği asil hedefinden saptı.
- لَا تَنْحَرِفْ عَنِ الْحَقِّ وَلَا تُخَالِفِ الشَّرِيعَةَ.
  Haktan ayrılma, şeriata da muhalefet etme!
- سَيَتَكَرَّرُ هٰذَا كُلَّمَا انْحَرَفَ الْمُجْتَمَعُ عَنِ الْحَقِّ.
  Toplum haktan ayrıldıkça bu hep tekerrür edecektir.
- لَا تَنْحَرِفُوا عَنْ هٰذِهِ الْمَعَايِيرِ!
  Bu kriterlerden ayrılmayınız (şaşmayınız)!
- أَرْجُوكِ أَلَّا تَنْحَرِفِي عَنِ الْمَوْضُوعِ الْأَسَاسِيِّ!
  Ana konudan ayrılmamanızı rica ediyorum.
- إِذَا انْحَرَفْتَ عَنِ الرَّحْمَةِ انْحَرَفْتَ إِلَى الْقَسْوَةِ!
  Merhametten ayrılırsan, katı kalpliliğe meyledersin!
- لَا تَنْحَرِفْ عَنِ الطَّرِيقِ الْمُسْتَقِيمِ وَإِنْ كَانَ فِيكَ عَيْبٌ!
  Kusurlu da olsan doğru yoldan ayrılma!

اِنْحَرَطَ يَنْخَرِطُ اِنْخِرَاطًا + **فِي**

(bir örgüt / kurum / kuruluş vb. ne) katılmak, eklenmek, iltihak etmek, dâhil olmak; kayıt yaptırmak, yazılmak, üye olmak

BAKINIZ

⬇⬇⬇

اِنْضَمَّ يَنْضَمُّ اِنْضِمَامًا + **إِلَى**

(bir örgüt / kurum / kuruluş vb.ne) katılmak, eklenmek, iltihak etmek, dâhil olmak; kayıt yaptırmak, yazılmak, üye olmak

VE

⬇⬇⬇

اِلْتَحَقَ يَلْتَحِقُ اِلْتِحَاقًا + **بِ**

(göreve / işe / okula) başlamak, girmek, kaydolmak

اِنْزَعَجَ يَنْزَعِجُ اِنْزِعَاجًا — **مِنْ** — (bş'den) rahatsız olmak, sıkılmak, bıkmak, bezmek, tedirgin olmak

- لَقَدِ انْزَعَجْنَا مِنْ ضَجِيجِ السَّيَّارَاتِ طُولَ اللَّيْلِ.
  Gece boyunca araç gürültüsünden rahatsız olduk.
- فِي هٰذَ الْبَلَدِ، اَلنَّاسُ يَنْزَعِجُونَ جِدًّا مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ.
  Bu ülkede insanlar aşırı sıcaktan çok rahatsız oluyor.
- نَحْنُ جَمِيعًا انْزَعَجْنَا مِنَ الْأَخْبَارِ السَّيِّئَةِ.
  Kötü haberlere hepimizin canı sıkıldı.
- أَبَوَاهُ يَنْزَعِجَانِ دَائِمًا مِنْ حَرَكَاتِهِ الْمُزْعِجَةِ.
  Ebeveyni, onun rahatsız edici hareketlerinden sıkılıyorlar.
- أَنْتِ لَا تَعْرِفِينَ مَا الْأَشْيَاءُ الَّتِي يَنْزَعِجُ مِنْهَا الرَّجُلُ.
  Sen, erkeğin canı nelerden sıkılır, bilmiyorsun!
- اِنْزَعَجْنَا كَثِيرًا مِنْ هٰذَا التَّدَخُّلِ فِي شُؤُونِنَا الدَّاخِلِيَّةِ!
  İçişlerimize yapılan bu müdahaleden çok rahatsız olduk!
- لِمَ تَنْزَعِجُ إِدَارَةُ الْجَامِعَةِ مِنْ مُظَاهَرَاتِ الطُّلَّابِ؟!
  Üniversite yönetimi, öğrenci gösterilerinden niçin rahatsız?!
- قَدْ نَنْزَعِجُ مِنَ الْغِنَاءِ، لٰكِنْ لَا نَنْزَعِجُ مِنَ الْقُرْآنِ أَبَدًا.
  Şarkıdan rahatsız olabiliriz, ama Kuran'dan asla sıkılmayız.
- لَا تَنْزَعِجَا مِنْ مُشَاجَرَةِ أَوْلَادِكُمَا مَا لَمْ يَصِلِ الْأَمْرُ إِلَى الْأَذَى الْبَدَنِيِّ!
  Fiziksel zarar söz konusu olmadıkça çocuklarınızın kavga etmesinden rahatsızlık duymayınız.

اِنْدَهَشَ يَنْدَهِشُ اِنْدِهَاشًا — **مِنْ** — (bş'den ötürü veya bş sebebiyle) çok şaşırmak, dehşete kapılmak, donup kalmak, afallamak, şaşkına dönmek, yıkılmak, hayrete düşmek, kafası karışmak

- لَقَدِ انْدَهَشَ الْمُتَّهَمُونَ مِنْ قَرَارِ الْحَاكِمِ.
  Sanıklar hâkimin verdiği karara şok oldu.
- اِنْدَهَشَتِ الْأُمُّ مِنْ مَصْرَعِ وَلَدِهَا.
  Anne, oğlunun ölümüyle yıkıldı.
- لَقَدِ انْدَهَشْنَا مِنَ النَّجَاحِ التَّارِيخِيِّ الَّذِي حَقَّقْنَاهُ.
  Gerçekleştirdiğimiz tarihi başarıya hayret etmiştik.
- عِنْدَمَا عَلِمْنَا بِوَفَاةِ صَدِيقِنَا انْدَهَشْنَا مِمَّا سَمِعْنَا.
  Arkadaşımızın ölüm haberini alınca, duyduklarımız karşısında şaşkına döndük.
- لَقَدِ انْدَهَشْتُ جِدًّا مِنْ ضِحَالَةِ عُقُولِكُمْ!
  Akıllarınızın sığlığına çok hayret ettim!
- إِنَّنَا لَا نَنْدَهِشُ مِنْ تَسَلُّطِ أَمْرِيكَا وَحِرْصِهَا عَلَى الْهَيْمَنَةِ!
  Amerika'nın tasallutuna ve egemenlik hırsına şaşmıyoruz!
- هَلِ انْدَهَشْتُمْ مِنَ النَّتَائِجِ الَّتِي حَصَلْتُمْ عَلَيْهَا؟!
  Elde ettiğiniz sonuçlara çok mu şaşırdınız?!
- خُصُومُنَا انْدَهَشُوا مِنْ نَجَاحِنَا فِي إِثْبَاتِ أَحَقِّيَّتِنَا.
  Rakiplerimiz, haklılığımızı ispat edişimizdeki başarı karşısında donup kaldılar.
- عِنْدَ تَجَوُّلِكَ فِي بَارِيسَ رُبَّمَا تَنْدَهِشُ مِنْ غَلَاءِ الْأَسْعَارِ.
  Paris'te dolaşırken, fiyatların yüksekliği sebebiyle muhtemelen küçük dilini yutarsın.

اِنْدَهَشَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالًا — مِنْ

(bş'i by'den) indirmek, aşağı indirmek

- أَنْزَلَ اللهُ كُتُبَهُ الْمُقَدَّسَةَ مِنَ السَّمَاءِ.
  Cenab-ı Hak, kutsal kitaplarını gökten indirmiştir.
- أَنْزَلْتُ الْحَقِيبَةَ مِنْ فَوْقِ الرَّفِّ.
  Çantayı rafın üzerinden indirdim.
- لَا تَقْدِرُ أَنْ تُنْزِلَ الدَّقِيقَ مِنَ الشَّاحِنَةِ وَحْدَكَ!
  Unu, kamyondan tek başına indiremezsin!
- يَا حَمَّالُونَ! لِتُنْزِلُوا الْحَقَائِبَ مِنَ السَّيَّارَةِ حَالًا!
  Hamallar! Bavulları arabadan hemen indirin!
- أَنْزَلَ السَّائِقُ الرُّكَّابَ مِنَ الْحَافِلَةِ.
  Şoför, yolcuları otobüsten indirdi.
- أَنْزِلْ يَا فُؤَادُ اللَّوْحَةَ الْمُعَلَّقَةَ مِنَ الْحَائِطِ!
  Fuat, duvarda asılı olan tabloyu indir!
- أَنْزَلَ رَجُلُ الْإِطْفَاءِ الْخُرْطُومَ مِنْ فَوْقِ السُّلَّمِ.
  İtfaiyeci hortumu merdivenin üzerinden aşağıya sarkıttı.
- أَوْقَفْنَا الْعَجُوزَ وَأَنْزَلْنَا مِنْ ظَهْرِهَا بَعْضَ الْحِمْلِ.
  Yaşlı kadını durdurup sırtından bir miktar yükü indirdik.
- لَقَدْ أَنْزَلَتِ الشُّرْطَةُ جَمِيعَ الرُّكَّابِ مِنَ الطَّائِرَةِ.
  Polis yolcuların hepsini uçaktan indirdi.
- اَلْحَمَّالَانِ لَمْ يُنْزِلَا الْبَضَائِعَ مِنَ الشَّاحِنَةِ بَعْدُ.
  İki hamal malları kamyondan henüz indirmedi.

أَنْزَلَ يُنْزِلُ إِنْزَالًا — عَلَى

(bş'i by'in) üzerine indirmek; (âyeti / vahyi) indirmek, inzâl etmek; (b'nin üzerine) bol bol indirmek, yağdırmak, bahşetmek

- أَنْزَلَ رَائِدُ الْفَضَاءِ الْمَرْكَبَةَ عَلَى سَطْحِ الْقَمَرِ.
  Astronot uzay mekiğini ayın yüzeyine indirdi.
- أَنْزَلَ اللهُ كَلَامَهُ عَلَى أَنْبِيَائِهِ.
  Allah, kelamını peygamberlerine indirdi.
- أَنْزَلَ اللهُ رَحْمَتَهُ الْوَاسِعَةَ عَلَى السُّهُولِ وَالْجِبَالِ.
  Allah, geniş rahmetini ovalara ve dağlara indirdi.
- يُنْزِلُ اللهُ رَحْمَتَهُ عَلَى الْأَوْدِيَةِ عَنْ طَرِيقِ الْأَمْطَارِ.
  Allah, rahmetini vadilere yağmur aracılığıyla indiriyor.
- يُنْزِلُ اللهُ فَضْلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ.
  Allah lütfunu kullarından dilediğine bahşeder.
- أَنْزَلَ عَلَيْهِ وَابِلًا مِنَ السِّبَابِ وَالشَّتَائِمِ.
  Adam arkadaşını küfür yağmuruna tuttu (açtı ağzını yumdu gözünü).
- ظَلَّ الْمُعَلِّمُ يُنْزِلُ عَلَى الطُّلَّابِ وَابِلًا مِنَ الْأَسْئِلَةِ.
  Hoca öğrencileri soru yağmuruna tuttu.
- اِسْتَمَرَّتِ الطَّائِرَاتُ تُنْزِلُ عَلَى الْمَدِينَةِ وَابِلًا مِنَ الْقَنَابِلِ.
  Uçaklar şehri durmadan bombardıman etti (bomba yağdırdı).
- أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ.
  Sana Kitabı indirmiş olmamız onlara yetmedi mi?! (Ayet)

اِنْشَغَلَ يَنْشَغِلُ اِنْشِغَالًا

بِ

(bş'le) meşgul olmak, oyalanmak, ilgilenmek, vakit geçirmek

- اِنْشَغَلَتِ اللَّجْنَةُ بِإِحْصَاءِ عَدَدِ الْأَصْوَاتِ بَعْدَ الْاِقْتِرَاعِ.
Komisyon oylama sonrasında oyların sayımıyla meşgul oldu.

- كَانَتْ تَنْشَغِلُ بِتَأْلِيفِ رِوَايَةٍ غَرَامِيَّةٍ مُنْذُ سَنَةٍ.
Bir seneden bu yana bir aşk romanı yazmakla meşguldü.

- لَا أُحِبُّ أَنْ أَنْشَغِلَ بِأُمُورِ غَيْرِي إِطْلَاقًا!
Başkasının işleriyle uğraşmayı hiç sevmem!

- أَهْلُ الذِّكْرِ يَنْشَغِلُونَ بِذِكْرِ اللهِ وَ التَّسْبِيحِ والدُّعاءِ لِلّٰهِ.
Zikir erbabı Allah'ı anmak, tespih etmek ve ona dua etmekle meşgul olur.

- نَحْنُ نُحِبُّ أَنْ نَنْشَغِلَ بِمُطَالَعَةِ كُتُبِ النَّوَادِرِ.
Mizah kitaplarıyla meşgul olmaktan keyif alırız.

- مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ أَلَّا يَنْشَغِلَ بِعُيُوبِ الْآخَرِينَ.
Başkalarının kusurlarıyla ilgilenmemek, kişinin Müslümanlığının güzelliğindendir.

- لَا تَنْشَغِلُوا بِخُصُوصِيَّاتِ النَّاسِ مَهْمَا كَانَتْ!
Ne olursa olsun insanların özeliyle meşgul olmayınız!

- عَلَيْكُمْ أَنْ تَتَعَلَّقُوا وَتَنْشَغِلُوا بِأَنْفُسِكُمْ!
Kendinizle ilgilenip kendinizle meşgul olunuz!

- اَلْقُوَّاتُ الْمُسَلَّحَةُ تَنْشَغِلُ بِالسِّيَاسَةِ بَدَلًا مِنْ عَمَلِهَا الْأَسَاسِيِّ.
Silahlı kuvvetler asıl işi yerine siyasetle meşgul oluyor.

اِنْشَغَلَ يَنْشَغِلُ اِنْشِغَالًا

عَنْ

(bş'den) uzak kalmak; (bş'i) ihmal etmek, (bş'i) tamamen unutmak (bş'le) meşgul olmamak, (bş'e) vakit ayırmamak

- بَعْضُ النِّسَاءِ يَنْشَغِلْنَ عَنِ الصَّلَاةِ بِسَبَبِ أَعْمَالِ الْمَنْزِلِ.
Bazı hanımlar, ev işleri sebebiyle namazı ihmal ediyorlar.

- لَا تَنْشَغِلُوا عَنِ الْعِلْمِ بِسَبَبِ مَشَاكِلِ الْحَيَاةِ!
İlmi, hayatın sorunlarından ötürü ihmal etmeyiniz!

- قَدْ نَنْشَغِلُ عَنِ الْفُقَرَاءِ وَنَبْتَعِدُ عَنْهُمْ أَيَّامًا.
Bazen yoksulları unutup onlardan günlerce uzaklaşıyoruz.

- لَنْ نَنْشَغِلَ عَنْ قَضِيَّةِ فِلَسْطِينَ رَغْمَ هُمُومِنَا!
Sıkıntılarımıza rağmen Filistin davasını unutmayacağız!

- لَا يَجُوزُ لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَنْشَغِلَ عَنْ زَوْجَتِهِ.
Müslüman erkeğin, eşini ihmal etmesi doğru değil.

- أَرْجُوكِ، لَا تَنْشَغِلِي عَنِّي وَلَا تَتْرُكِينِي وَحِيدًا!
Nolur beni ihmal etme ve tek başıma bırakma!

- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ، كُلُّنَا انْشَغَلْنَا عَنْ تَرْبِيَةِ أَطْفَالِنَا.
Ne yazık ki hepimiz çocuklarımızın eğitimini ihmal ettik.

- كَيْفَ تَنْشَغِلَانِ عَنِ ابْنِكُمَا الْمُعَاقِ بِسَبَبِ ضُغُوطِ الْعَمَلِ؟!
İş baskısı sebebiyle özürlü oğlunuzu nasıl ihmal edersiniz?!

- مَتَى اجْتَمَعْتُمْ تَحَدَّثْتُمْ فَانْشَغَلْتُمْ عَنِ الْقُرْآنِ.
Ne zaman bir araya gelseniz muhabbete dalıyor ve Kur-an-ı Kerim'den uzaklaşıyorsunuz.

أَنْصَتَ يُنْصِتُ إِنْصَاتًا	إِلَى	(b'ne veya bş'e) kulak vermek, kulak kabartmak, çok iyi dinlemek, can kulağıyla dinlemek

BAKINIZ

⬇⬇⬇

أَصْغَى يُصْغِي إِصْغَاءً	إِلَى	(b'ne veya bş'e) kulak vermek, kulak kabartmak, çok iyi dinlemek, can kulağıyla dinlemek

اِنْشَغَلَ يَنْشَغِلُ اِنْشِغَالًا	بِ + عَنْ	(bş'i bırakıp / tamamen unutup / ihmal edip başka bş'le) meşgul olmak, vakit geçirmek, oyalanmak, ilgilenmek

- لَقَدِ انْشَغَلْتُمْ بِاللَّعِبِ وَاللَّهْوِ عَنْ دُرُوسِكُمْ!
  Derslerinizi ihmal edip oyun eğlenceyle meşgul oldunuz.
- كَثِيرٌ مِنَ الْأَطْفَالِ يَنْشَغِلُونَ بِالتِّلْفَازِ عَنْ إِيذَاءِ أَهْلِهِمْ.
  Pek çok çocuk ailelerine eziyet etmeyi bırakıp televizyonla meşgul olmaktadır.
- بَعْضُ الْآبَاءِ يَنْشَغِلُونَ بِأَعْمَالِهِمْ عَنْ أَبْنَائِهِمْ.
  Kimi babalar, evlatlarını ihmal edip yalnızca işleriyle meşgul olmaktadır.
- إِنَّنَا انْشَغَلْنَا بِأَنْفُسِنَا عَنْ دَعْوَةِ النَّاسِ إِلَى الْحَقِّ.
  İnsanları hakka daveti bırakıp kendimizle ilgilendik.
- كَيْفَ تَنْشَغِلُونَ بِدُنْيَاكُمْ عَنْ آخِرَتِكُمْ؟!
  Ahiretinizi unutup nasıl dünya ile meşgul olursunuz?!
- اِنْشَغَلْتُمْ بِالْأَسَاطِيرِ وَالْخُرَافَاتِ عَنِ الْقُرْآنِ وَالْأَحَادِيثِ!
  Kuran'ı ve hadisleri terk edip hurafelerle oyalandınız!
- لَا تَنْشَغِلْ بِالْجُزْئِيَّاتِ عَنْ أُصُولِ الْمَسَائِلِ!
  Meselelerin esasını ihmal edip de teferruatıyla uğraşma!
- لِمَ تَنْشَغِلُ بِالْبَابِ الْمُغْلَقِ عَنِ الْبَحْثِ عَنْ بَابٍ مَفْتُوحٍ؟!
  Açık bir kapı aramak yerine neden kapalı kapıyla meşgulsün?!
- لَا تَنْشَغِلْ بِاللَّهْوِ عَنِ الدُّعَاءِ كَمَا هُوَ حَالُ الْغَافِلِينَ!
  Gafillerin yaptığı gibi, duayı unutup eğlenceyle meşgul olma!

اِنْصَرَفَ يَنْصَرِفُ اِنْصِرَافًا + إِلَى

(bş'e doğru) yönelmek, gitmek; kendini (bş'e) vermek, (bş'e) koyulmak

- اِنْصَرَفَتِ الْأُسْرَةُ إِلَى الْبُسْتَانِ لِلتَّنَزُّهِ.
  Aile, piknik yapmak için bahçeye gitti.
- بَعْدَ نِهَايَةِ الْيَوْمِ انْصَرَفْنَا إِلَى مَضَاجِعِنَا وَاسْتَرَحْنَا.
  Gün bittikten sonra yataklarımıza gidip istirahat ettik.
- اَلنَّاسُ فِي الْعَادَةِ يَنْصَرِفُونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ بَعْدَ صَلَاةِ الْعِيدِ.
  İnsanlar genelde bayram namazından sonra evlerine gider.
- هٰذَانِ الطُّفَيْلِيَّانِ يَنْصَرِفَانِ إِلَى الْمَآدِبِ وَالْوَلَائِمِ دَائِمًا.
  Bu iki asalak, davet ve ziyafetlere hep iştirak ederler.
- اِجْتَمَعَ أَحْبَابُهُ لِيُعَزُّوهُ ثُمَّ انْصَرَفُوا إِلَى شَأْنِهِمْ.
  Sevenleri onu taziyeye geldi, sonra da işlerine koyuldular.
- بَعْدَ دَفْنِ الْجِنَازَةِ انْصَرَفَ النَّاسُ إِلَى حَوَائِجِهِمْ.
  İnsanlar cenazeyi defnettikten sonra işine gücüne döndü.
- اِنْصَرَفَ إِلَى شُؤُونِهِ الْخَاصَّةِ.
  Özel işlerini yapmaya koyuldu.
- اَلْمُوَظَّفُ الْخَامِلُ انْصَرَفَ إِلَى وَظِيفَةٍ أُخْرَى.
  Tembel memur başka bir göreve geçti.
- اِنْصَرَفْتُ إِلَى السِّيَاسَةِ بَعْدَ الْخَمْسِينَ مِنْ عُمْرِي.
  50 yaşımdan sonra siyasete atıldım (girdim, koyuldum).
- تَرَكْنَا مَوْضُوعَ الْأَزْمَةِ جَانِبًا، وَانْصَرَفْنَا إِلَى قَضَايَا عِلْمِيَّةٍ.
  Kriz mevzuunu bir kenara bırakıp ilmi meselelere koyulduk.

اِنْصَرَفَ يَنْصَرِفُ اِنْصِرَافًا + عَنْ

(b'ni veya bş'i) bırakıp gitmek, terk edip gitmek, uzaklaşmak

- لِمَ انْصَرَفْتَ عَنْ زَمِيلِكَ بِلَا سَبَبٍ.
  Arkadaşını sebepsiz yere neden terk ettin?
- اِنْصَرِفُوا عَنْ مُخَالَطَةِ الْأَشْرَارِ وَصَاحِبُوا الْأَخْيَارَ!
  Kötülerden sakınıp düzgün kimselerle arkadaşlık ediniz!
- أَفَتَنْصَرِفُونَ عَنْهُ وَهُوَ فِي حَالَةٍ يُرْثَى لَهَا؟!
  Acınacak bir halde iken onu bırakıp gidecek misiniz?!
- لَمْ أَنْصَرِفْ عَنِ السِّيَاسَةِ مُنْذُ عِشْرِينَ سَنَةً.
  Yirmi yıldan bu yana siyaseti bırakmadım.
- اِنْصَرِفِي يَا فَاطِمَةُ عَنْ أَهْلِ الْغِيبَةِ!
  Fatma! Dedikoducu kimselerden uzak dur!
- لَيْسَ مِنْ عادَتِنَا أَنْ نَنْصَرِفَ عَنْ وَاجِبَاتِنَا.
  Sorumluluklarımızı bir kenara bırakmak adetimiz değildir.
- إِذَا مَلِلْتَ مِنَ الْقِرَاءَةِ فَانْصَرِفْ عَنْهَا قَلِيلًا.
  Okumaktan sıkıldığında biraz ara ver.
- اِنْصَرَفْتُمْ عَنْ مَعَالِي الْأُمُورِ إِلَى سَفَاسِفِهَا!
  Mühim meseleleri bırakıp saçma sapan şeylere yöneldiniz!
- هَلْ تَنْصَرِفِينَ عَنِ الْقَدِيمِ وَتُؤْمِنِينَ بِالْجَدِيدِ؟!
  Eskiyi bir kenara bırakıp yeni olana mı inanıyorsun?!

اِنْطَبَقَ يَنْطَبِقُ اِنْطِبَاقًا

عَلَى

(bş bş'i) örtmek, kapatmak, kaplamak; (bş'e) uygun / denk gelmek, örtüşmek, uyuşmak, uygun / uyumlu olmak; yıkılmak, üzerine örtülmek

- اِنْطَبَقَ الضَّبَابُ عَلَى الْأَرْضِ.
  Sis yeryüzünü kapattı (kapladı).
- اِنْطَبَقَ الْغِطَاءُ عَلَى الْفِرَاشِ.
  Örtü yatağa uydu (denk geldi, tam olarak kapattı).
- اِنْطَبَقَتْ حِيطَانُ الْبَيْتِ عَلَى جَمِيعِ مَنْ فِيهِ.
  Evin duvarları, içinde bulunan tüm fertlerin üzerine yıkıldı.
- يَنْطَبِقُ هٰذَا الشَّكْلُ عَلَى ذَاكَ.
  Bu şekille o şekil örtüşüyor (birbirinin aynısı).
- لَنْ أَتَخَلَّى عَنْ مَبادِئِي وَلَوِ انْطَبَقَتِ السَّمَاءُ عَلَيَّ.
  Gökyüzü üzerime de kapansa ilkelerimden vazgeçmeyeceğim.
- لا تَنْطَبِقُ عَلَيْهِ الْأَوْصَافُ الْمَطْلُوبَةُ.
  İstenilen özellikleri taşımıyor (özellikleri örtüşmüyor).
- لَنْ أَبِيعَ ضَمِيرِي وَلَوِ انْطَبَقَتِ السَّمَاءُ عَلَى الْأَرْضِ.
  Gökyüzü üzerime de kapansa vicdanımı satmayacağım.
- تَنْطَبِقُ عَلَى جَرِيمَتِهِ الْمَادَّةُ كَذَا مِنْ قَانُونِ الْعُقُوبَاتِ.
  İşlediği suça ceza kanununun filanca maddesi uygun düşüyor.
- هٰذَا لَا يَنْطَبِقُ عَلَيْكَ.
  Bu sana uygun değil.
- لَقَدِ انْطَبَقَتِ الشُّرُوطُ الْمُقَرَّرَةُ عَلَى الْجَمِيعِ.
  Belirlenen şartlar herkese uygun düşmekte.

اِنْضَمَّ يَنْضَمُّ اِنْضِمَامًا

إِلَى

(bir örgüt / kurum / kuruluş vb.ne) katılmak, eklenmek, iltihak etmek, dâhil olmak; kayıt yaptırmak, yazılmak, üye olmak

- هُنَّ انْضَمَمْنَ إِلَى جَمْعِيَّةٍ خَيْرِيَّةٍ مُنْذُ شَهْرٍ.
  O bayanlar bir ay önce bir hayır kuruluşuna üye oldu.
- اِنْضَمَمْتُ إِلَى الْفَرِيقِ الْجَامِعِيِّ قَبْلَ سَنَةٍ.
  Bir sene önce üniversite takımına girdim.
- اِنْضَمَّتْ جُمْهُورِيَّةُ أَفْرِيقِيَا الْوُسْطَى إِلَى الْيُونِسْكُو.
  Orta Afrika Cumhuriyeti UNESCO'ya dâhil oldu.
- اِنْضَمَّتْ جُمْهُورِيَّةُ جُزُرِ الْقُمُرِ إِلَى جَامِعَةِ الدُّوَلِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Komor Adaları Cumhuriyeti Arap Birliği Ülkeleri'ne katıldı.
- أَمْسِ، اِنْضَمَّتْ تُرْكِيَا إِلَى الْمُبَاحَثَاتِ فِي الْقَاهِرَةِ.
  Türkiye dün, Kahire'deki görüşmelere katıldı.
- اَلْعُمَلَاءُ قَدْ يَنْضَمُّونَ إِلَى الْمُنَظَّمَةِ بِغَرَضِ التَّجَسُّسِ.
  Bazen casuslar, casusluk yapmak için örgüte üye olurlar.
- خُنْتُمْ وَغَدَرْتُمْ وَانْضَمَمْتُمْ إِلَي حِزْبِ الشَّيْطَانِ!
  İhanet ettiniz, aldattınız ve Şeytan'ın ordusuna yazıldınız!
- كَانَ الْمُنَافِقُونَ يَنْضَمُّونَ إِلَى الْمُجَاهِدِينَ طَلَبًا لِلْغَنَائِمِ.
  Münafıklar ganimet için mücahitlerin saflarına katılıyordu.
- لَا تَنْضَمُّوا إِلَى رَكْبِ الْمَغْبُونِينَ فِي الصِّحَّةِ وَالْفَرَاغِ.
  Sağlığı ve boş vakiti değerlendirme hususunda aldananlar kafilesine eklenmeyiniz (katılmayınız)!

اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلاقًا إِلَى

(by'e doğru) hızlıca hareket etmek, hareketlenmek, gitmek, fırlamak, gelmek

- اِنْطَلَقَ الْأُسْتَاذُ الْمُحَاضِرُ إِلَى الْمِنَصَّةِ.
  Konferansı verecek profesör hızla kürsüye doğru yöneldi.
- اِنْطَلَقَتِ السَّفِينَةُ الْفَضَائِيَّةُ إِلَى السَّمَاءِ فِي سَاعَةِ الصِّفْرِ.
  Uzay gemisi gece saat 12.00'da göğe doğru fırladı.
- اِنْطَلَقَتِ الْقَاذِفَاتُ إِلَى مَوَاقِعِ الْعَدُوِّ.
  Bombardıman uçakları düşman mevzilerine doğru gitti.
- هَيَّا يَا أَطْفَالُ انْطَلِقُوا إِلَى الصَّفْحَةِ الْمِائَةِ فِي الْكِتَابِ!
  Haydi çocuklar, hemen kitabın 100. sayfasına gelin!
- اِنْطَلَقْنَا إِلَى الْمَقْهَى بَعْدَ سَمَاعِ إِغْمَائِهِ.
  Bayıldığını duyunca derhal kahvehaneye koşturduk.
- هَيَّا يَا مَرْيَمُ انْطَلِقِي إِلَى عَمَلِكِ!
  Hadi bakalım Meryem, iş başına, fırla!
- سَرَّنِي أَنْ تَنْطَلِقَ الطِّفْلَةُ إِلَى حِضْنِ أُمِّهَا.
  Çocuğun, annesinin kucağına koşuşu beni mutlu etti.
- هَيَّا يَا شَبَابُ، لِنَنْطَلِقْ إِلَى فَتْحِ صَفْحَةٍ جَدِيدَةٍ!
  Haydi gençler, yepyeni bir sayfa açmaya koyulalım!
- اَلْمُهَنْدِسَاتُ السُّعُودِيَّاتُ يَنْطَلِقْنَ إِلَى سُوقِ الْعَمَلِ.
  Suudlu kadın mühendisler iş dünyasına akın ediyor.

اِنْطَلَقَ fiili نَحْوَ ve صَوْبَ gibi zarflarla da aynı anlamı ifade eder.

اِنْطَلَقَ يَنْطَلِقُ اِنْطِلاقًا مِنْ

(by'den, bir noktadan) çıkmak, hareket etmek, fırlamak; (bş'den) kaynaklanmak (bş'den) kurtulmak, sıyrılmak, serbest kalmak; özgürleşmek

- عَادَ الْمُتَسَابِقُ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي انْطَلَقَ مِنْهُ.
  Yarışmacı ilk çıkış (hareket) noktasına geri döndü.
- اِنْطَلَقَ الصَّارُوخُ مِنْ قَاعِدَتِهِ بِنَجَاحٍ.
  Füze, platformundan başarıyla ayrıldı (fırlatıldı).
- لَقَدِ انْطَلَقَتِ الرَّصَاصَةُ مِنَ الْمُسَدَّسِ عِنْدَمَا كُنْتُ أُنَظِّفُهُ.
  Temizlediğim sırada tabanca patlayıp kurşun fırladı.
- إِذَا انْطَلَقْتُمْ مِنْ هٰذَا الْمَبْدَأِ فَلَنْ تَحُلُّوا الْأَزْمَةَ الْحَالِيَّةَ.
  Bu ilkeden hareket ederseniz şu anki krizi çözemezsiniz.
- حِينَمَا يَقُولُونَ هٰذَا لَا يَنْطَلِقُونَ مِنْ نِيَّاتٍ سَلِيمَةٍ.
  Bunu söylerken iyi niyetle hareket etmiyorlar.
- لِمَ لَا تَنْطَلِقُونَ مِنْ تُرَاثِنَا الْعَرِيقِ؟!
  Neden köklü kültürümüzü çıkış noktası yapmıyorsunuz?
- اَلْغَيْرَةُ لَا تَنْطَلِقُ مِنْ مُجَرَّدِ الْعَاطِفَةِ فَقَطْ.
  Kıskançlık, sadece duygudan kaynaklanan bir şey değil.
- لَا نُصَدِّقُ الْأَفْهَامَ الْفَرْدِيَّةَ الَّتِي لَا تَنْطَلِقُ مِنْ عِلْمٍ رَاسِخٍ.
  Sağlam bir bilgiden hareket etmeyen bireysel anlamaları doğru bulmuyoruz.
- اِنْطَلَقَ الشَّعْبُ الْمُسْتَعْمَرُ مِنْ قُيُودِهِ أَخِيرًا.
  Sömürülen halk sonunda prangalarından kurtuldu.

أَنْعَمَ يُنْعِمُ إِنْعَامًا

(b'ne) bir iyilikte/ihsanda bulunmak, nimetlendirmek; (b'ne bş'i) nimet olarak vermek, bahşetmek, bağışlamak, lütfetmek

عَلَى + (بِ)

- كَانَ الْعُمْدَةُ رَجُلًا طَيِّبًا يُنْعِمُ عَلَى جِيرَانِهِ.
  Muhtar, komşularına ihsanda bulunan iyi bir adamdı.
- أَنْعَمَ اللهُ عَلَيْكَ.
  Allah sana iyilikler/ güzellikler/ nimetler bahşetsin.
- لَقَدْ أَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِ بِذَكَاءٍ خَارِقٍ.
  Allah, kendisine harikulâde bir zekâ bağışlamış.
- أَنْعَمَ اللهُ عَلَى الْمُغْتَرِبِينَ بِثَرَوَاتٍ طَائِلَةٍ.
  Allah, gurbetçilere muazzam servetler bahşetti.
- اَلْهُطُولَاتُ الْمَطَرِيَّةُ سَتُنْعِمُ عَلَى الْمَزْرُوعَاتِ بِالْبَرَكَةِ.
  Yağışlar ekinlere bereket bahşedecek.
- سَوْفَ نُنْعِمُ عَلَيْهِ بِهَدَايَا لَمْ يَكُنْ يَحْلُمُ بِهَا.
  Ona, hayal bile edemeyeceği hediyeler vereceğiz.
- أَنْعَمُوا عَلَيَّ بِنِعْمَةٍ مَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أُوفِيَهُمْ شُكْرَهَا.
  Bana, teşekkürünü edemeyeceğim bir nimet bahşettiler.
- لَقَدْ أَنْعَمَ اللهُ عَلَيَّ بِثَلَاثَةِ أَوْلَادٍ صَالِحِينَ.
  Cenab-ı Hak bana üç salih evlat bağışladı.
- قَدْ أَنْعَمْتُمْ عَلَيْنَا بِهٰذِهِ النَّوَادِرِ عِنْدَمَا كُنَّا فِي الْمَكْتَبِ.
  Bize bu fıkraları ofisteyken lütfetmiştiniz.

اِنْفَصَلَ يَنْفَصِلُ اِنْفِصَالًا

(b'nden veya bş'den) ayrılmak, uzaklaşmak, kopmak; (eşler bb'nden) ayrılmak, boşanmak

عَنْ

- اِنْفَصَلَتِ الزَّوْجَةُ عَنْ زَوْجِهَا فَجْأَةً.
  Kadın kocasından sürpriz şekilde ayrıldı (boşandı).
- ثَلَاثَةٌ مِنَ اللَّاعِبِينَ قَدِ انْفَصَلُوا عَنِ الْفَرِيقِ.
  Oyunculardan üçü takımdan ayrıldı (çıktı.)
- اِنْفَصَلْتُ عَنْ حِزْبِي الْقَدِيمِ بِسَبَبٍ مُهِمٍّ.
  Önemli bir sebepten ötürü eski partimden ayrıldım.
- اِنْفَصَلَ الرَّأْسُ عَنِ الْجِسْمِ بِسُهُولَةٍ.
  Baş gövdeden kolayca ayrıldı.
- لَمْ يَنْفَصِلِ الطِّفْلُ عَنِ الرَّضَاعِ مُنْذُ سَنَتَيْنِ.
  Çocuk iki senedir emmeyi bırakmadı (sütten / kesilmedi).
- اِنْفَصَلَ اللَّاعِبَانِ النِّيجَرِيَّانِ عَنْ فَرِيقِهِمَا.
  İki Nijerli oyuncu takımlarından ayrıldı.
- اِنْفَصَلَ الْأَصْحَابُ بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ فِي مُدَّةٍ قَصِيرَةٍ.
  Dostlar kısa bir zamanda birbirlerinden ayrıldı.
- هٰذَانِ الصَّدِيقَانِ كَانَا لَا يَفْتَرِقَانِ فَانْفَصَلَ أَحَدُهُمَا عَنِ الْآخَرِ.
  Bu iki arkadaş birbirinden ayrılmazdı, ama sonunda biri diğerinden ayrıldı.
- اِنْفَصَلَ الْإِقْلِيمُ عَنِ الْاِتِّحَادِ وَأَعْلَنَ اسْتِقْلَالَهُ.
  Bölge, federasyondan ayrıldı ve bağımsızlığını ilan etti.

اِنْقَادَ يَنْقَادُ اِنْقِيَادًا

(b'ne veya bş'e) boyun eğmek, tabi olmak, uymak, emrine girmek; yönetilmek,

لِ

- اِنْقَادَ حَسَنٌ لِهَوَاهُ وَمُيُولِهِ فَفَشِلَ فِي الْفَصْلِ.
  Hasan arzu ve isteklerine uydu, bu yüzden sınıfta kaldı.
- أَحْمَدُ ضَعِيفُ السَّجِيَّةِ فَدَائِمًا يَنْقَادُ لِشَهَوَاتِهِ.
  Ahmet zayıf karakterli biridir. Zira sürekli arzularına uyuyor.
- اِسْتَجِيبُوا لِدَعْوَةِ الْإِسْلَامِ وَانْقَادُوا لِتَعَالِيمِهِ!
  İslam'ın çağrısına icabet edip, öğretilerine boyun eğiniz!
- اِحْذَرُوا مَكَايِدَ الْأَعْدَاءِ وَلَا تَنْقَادُوا لِكُلِّ دَاعٍ!
  Düşmanların hilelerinden sakının, her çağırana da uymayın!
- اِنْقَدْنَا جَمِيعًا لِتَعْلِيمَاتِ الْمُدِيرِ حَرْفًا بِحَرْفٍ.
  Hepimiz müdürün talimatlarına harfi harfine uyduk.
- لِمَ تَنْقَادِينَ لِطَلَبَاتِ صَدِيقَاتِكِ دُونَ نِقَاشٍ؟!
  Arkadaşlarının isteklerine neden tartışmadan boyun eğiyorsun?!
- هُوَ رَجُلٌ شَكِسٌ، لَا يَنْقَادُ لِأَوَامِرِ رُؤَسَائِهِ أَبَدًا!
  O geçimsiz biridir, âmirlerinin emirlerine hiç riayet etmez!
- اِنْقَادَ الْمُوَظَّفُ لِطَلَبَاتِ رَئِيسِهِ مُرْغَمًا.
  Çalışan, patronunun taleplerine zoraki boyun eğdi.
- لَا تَنْقَدْ لِأَوَامِرِ الْآخَرِينَ دُونَ رَوِيَّةٍ!
  Başkalarının emirlerine düşünmeden boyun eğme!
- يَجِبُ عَلَى السُّجَنَاءِ أَنْ يَنْقَادُوا لِأَوَامِرِ الْحُرَّاسِ.
  Mahkûmların, gardiyanların direktiflerine uyması gerekir.

يَنْقَادُ fiili, لِ harf-i cerinin yanı sıra إِلَى ile de kullanılabilir.

أَنْفَقَ يُنْفِقُ إِنْفَاقًا

(parayı b'ne veya by'e) harcamak, kullanmak, infakta bulunmak; (vaktini / zamanını / ömrünü bir uğurda) harcamak

عَلَى

- أَنْفَقَ الْأَبُ رَاتِبَهُ عَلَى أَوْلَادِهِ وَأَحْفَادِهِ.
  Baba, maaşını çocuklarına ve torunlarına harcadı.
- يُنْفِقُ الْمُدَخِّنُونَ أَمْوَالًا كَثِيرَةً عَلَى السَّجَائِرِ.
  Tiryakiler sigaraya çok para harcıyorlar.
- لَقَدْ أَنْفَقَ الْمُحْسِنُ عَلَى أُسْرَةٍ فَقِيرَةٍ جِدًّا.
  Hayırsever, çok yoksul bir ailenin masraflarını karşıladı.
- اَلْمَدْرَسَةُ أَنْفَقَتْ كُلَّ مَالِهَا عَلَى بِنَاءِ الْمَلْعَبِ.
  Okul idaresi bütün parasını oyun sahası yapımına harcadı.
- أَنْفَقَ الْعَالِمُ كُلَّ وَقْتِهِ عَلَى الْعِلْمِ.
  Bilimadamı tüm zamanını ilme harcadı.
- لَا تُنْفِقْ يَا أَحْمَدُ كُلَّ وَقْتِكَ عَلَى اللَّعِبِ!
  Ahmed, bütün vaktini oyunla geçirme!
- ذَاكَ الْمُسْتَشْرِقُ أَنْفَقَ كُلَّ عُمْرِهِ عَلَى تَحْصِيلِ الْعِلْمِ.
  O oryantalist, bütün ömrünü ilim tahsiline adadı.
- أَنْفَقَ وَقْتًا كَثِيرًا عَلَى تَحْقِيقِ مَشْرُوعِهِ.
  Projesini gerçekleştirmek için çok zaman harcadı.

أَنْفَقَ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ ve فِي harf-i cerleri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

أَنْقَذَ يُنْقِذُ إِنْقَاذًا — مِنْ — (b'ni bş'den) kurtarmak, (sıkıntıdan / açmazdan) kurtarmak

- أَنْقَذُوهُ مِنَ الْغَرَقِ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ.
  Son anda onu boğulmaktan kurtardılar.
- يَقُولُونَ إِنَّ وَاحِدًا مِنَ جِيرَانِنَا قَدْ أَنْقَذَنِي مِنَ الْحَرِيقِ.
  Dediklerine göre komşularımızdan biri beni yangından kurtarmış.
- قُلْ لِي كَيْفَ يُمْكِنُ أَنْ أُنْقِذَكَ مِنْ هٰذِهِ الْأَزْمَةِ؟
  Söyle bana, seni bu krizden nasıl kurtarabilirim?
- شُكْرًا لَكَ، لَقَدْ أَنْقَذْتَنِي مِنْ مِحْنَةٍ عَظِيمَةٍ!
  Sana teşekkürler, beni büyük bir sıkıntıdan kurtardın!
- أَنْقَذُوهُ مِنَ الْمَاءِ قَبْلَ أَنْ يَلْفِظَ أَنْفَاسَهُ الْأَخِيرَةَ.
  Son nefesini vermeden önce onu suda boğulmaktan kurtardılar.
- أَنْقَذَ اللهُ الْبَلَدَ الْمُسْلِمَ مِنَ الْيَهُودِ.
  Allah, müslüman beldeyi Yahudilerin elinden kurtardı.
- حَاوَلَ أَبَوَاهُ أَنْ يُنْقِذَاهُ مِنَ الْوَرْطَةِ، لٰكِنَّهُمَا فَشِلَا.
  Anne babası onu tehlikeden kurtarmaya çalıştı, ancak muvaffak olamadılar.
- أَنْقَذْتُمُوهُ مِنَ الْخَطَرِ وَهُوَ عَلَى شَفَا الْهَاوِيَةِ.
  Tam da uçurumun kenarına gelmişken onu tehlikeden çekip aldınız (kurtardınız).
- وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا.
  Sizler bir ateş çukurunun kenarındaydınız da Allah sizi oradan kurtardı. (Ayet)

اِنْقَسَمَ يَنْقَسِمُ اِنْقِسَامًا — إِلَى — (bş, ...-e) bölünmek, ayrılmak, taksimlenmek, dağılmak

- يَنْقَسِمُ النَّاسُ إِلَى قِسْمَيْنِ: الْفُقَرَاءِ وَالْأَغْنِيَاءِ.
  İnsanlar ikiye ayrılır: fakirler ve zenginler.
- اَلتُّجَّارُ يَنْقَسِمُونَ إِلَى قِسْمَيْنِ: رَابِحُونَ وَخَاسِرُونَ.
  Tüccarlar ikiye ayrılır: Kazananlar ve kaybedenler.
- اِنْقَسَمَ لَاعِبُو الْفَرِيقِ الرِّيَاضِيِّ إِلَى مَجْمُوعَتَيْنِ.
  Spor takımının oyuncuları iki gruba ayrıldı.
- اَلطُّلَّابُ انْقَسَمُوا إِلَى ثَلَاثِ فِرَقٍ.
  Öğrenciler üç fırkaya ayrıldılar.
- اِنْقَسَمَ الْأَعْضَاءُ إِلَى حِزْبَيْنِ: مُؤَيِّدِينَ وَمُعَارِضِينَ.
  Üyeler taraftarlar ve muhalifler şeklinde iki gruba bölündü.
- اِنْقَسَمَتِ الْبَيْضَةُ إِلَى شِقَّيْنِ مُتَسَاوِيَيْنِ.
  Yumurta iki eşit parçaya bölündü.
- اِنْقَسَمْنَا إِلَى شُيُوعِيِّينَ وَرَأْسُمَالِيِّينَ فِي الدَّوْلَةِ الْوَاحِدَةِ.
  Bir devlette, komünistler ve kapitalistler şeklinde bölündük.
- اَلنَّاسُ يَنْقَسِمُونَ إِلَى قِسْمَيْنِ: صَالِحُونَ وَطَالِحُونَ.
  İnsanlar ikiye ayrılır: İyiler ve kötüler.
- اَلْعِبَادُ يَنْقَسِمُونَ إِلَى فَرِيقَيْنِ: أَهْلُ السَّعَادَةِ وَأَهْلُ النَّدَامَةِ.
  Kullar iki gruba ayrılır: Saadete erenler ve pişman olanlar.
- اِنْقَسَمَ الشَّعْبُ إِلَى اثْنَيْنِ: يَمِينِيِّينَ وَيَسَارِيِّينَ.
  Halk sağcılar ve solcular olmak üzere ikiye bölündü.

اِنْقَطَعَ يَنْقَطِعُ اِنْقِطَاعًا عَنْ

(bş'i) bırakmak, yapmayı durdurmak, devam etmemek, bitirmek, son vermek; (b'le olan) ilişkisini kesmek, (...-den) elini eteğini çekmek, çekilmek, ayağı kesilmek

- اِنْقَطَعْتُ عَنِ الْعَمَلِ بِسَبَبِ ظُرُوفِي الصِّحِّيَّةِ.
  Sağlık sorunlarım yüzünden işten ayrıldım.
- اِنْقَطَعْنَا عَنْ زِيَارَتِهِمَا وَمُحَادَثَتِهِمَا مُنْذُ زَمَنٍ طَوِيلٍ.
  O ikisiyle uzun zamandır ziyareti ve muhabbeti kestik.
- أَثْنَاءَ اعْتِقَالِهِ لَمْ يَنْقَطِعْ عَنْ تَأْلِيفِ الْكُتُبِ.
  Tutukluluğu sırasında kitap yazmaktan geri durmadı.
- اَلْعُلَمَاءُ لَا يَنْقَطِعُونَ عَنِ التَّدْرِيسِ طَوَالَ حَيَاتِهِمْ.
  Âlimler yaşamları boyunca öğretim işinden kopamazlar.
- لِمَ انْقَطَعَتْ رِجْلُكِ عَنْ بَيْتِنَا؟!
  Ayağın evimizden neden kesildi (neden gidip gelmez oldun)?
- لَا تَنْقَطِعُوا عَنِ الْمَكْتَبَاتِ!
  Ayağınızı kütüphanelerden kesmeyin!
- لَا تَنْقَطِعْ عَنْ ذِكْرِ اللهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ!
  Bir an için olsun Allah'ı zikirden ayrılma!
- زُهَّادُ الْإِسْلَامِ كَانُوا يَنْقَطِعُونَ عَنِ الدُّنْيَا بِأَكْمَلِهَا.
  Müslüman zâhitler dünyadan tümden el ayak çekiyordu.
- نَصَحَنِي الطَّبِيبُ أَنْ أَنْقَطِعَ عَنِ الرِّيَاضَةِ فَتْرَةً مِنَ الزَّمَنِ.
  Doktor bana bir süreliğine spora ara vermemi tavsiye etti.

اِنْقَضَّ يَنْقَضُّ اِنْقِضَاضًا عَلَى

(b'nin veya bş'in) üzerine çökmek, çullanmak, saldırmak, hücum etmek, dalışa geçmek; ümüğüne çökmek, yakasını bırakmamak

- اِنْقَضَّ الْعُقَابُ عَلَى الصَّيْدِ.
  Kartal, avına dalışa geçti (saldırdı).
- اَلْحَيَوَانَاتُ الصَّيَّادَةُ تَنْقَضُّ عَلَى فَرَائِسِهَا فَجْأَةً.
  Avcı hayvanlar, avları üzerine ansızın saldırırlar.
- قُطَّاعُ الطُّرُقِ قَدْ يَنْقَضُّونَ عَلَى الْمُسَافِرِينَ.
  Eşkiyalar bazen yolculara saldırıyor.
- اِنْقَضَّ الْفَارِسُ عَلَى خَصْمِهِ انْقِضَاضَ الصَّاعِقَةِ.
  Cengaver, hasmının üzerine yıldırım hızıyla saldırdı.
- طَائِرَاتُنَا الْمُغِيرَةُ كَانَتْ تَنْقَضُّ عَلَى أَهْدَافِهَا كَالْبَرْقِ.
  Saldırı uçaklarımız hedeflerine şimşek gibi saldırıyordu.
- لَا تَنْقَضُّوا عَلَيْنَا كَالنُّسُورِ!
  Üzerimize akbabalar gibi hücum etmeyin!
- سَتَنْقَضُّ عَلَيْنَا الْبَلَايَا فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ!
  Günün birinde musibetler ümüğümüze çökecek!
- دُوَلُ أُورُوبَّا قَدِ انْقَضَّتْ عَلَى الْإِمْبَرَاطُورِيَّةِ الْعُثْمَانِيَّةِ.
  Avrupa devletleri Osmanlı İmparatorluğunun üzerine çullanmıştı.
- اِنْقَضَّتْ عَلَيْهِ الْمَصَائِبُ.
  Belalar üzerine geldi (yakasını bırakmadı).

اِهْتَدَى يَهْتَدِي اِهْتِدَاءً

إِلَى

(bş'e giden) yolu / doğru yolu bulmak; hidayete ermek

- وَأَخِيرًا، اِهْتَدَى إِلَى الصَّوَابِ.
  Sonunda doğruyu buldu.
- يَا تُرَى، كَيْفَ اهْتَدَيْتَ إِلَى الطَّرِيقِ؟
  Merak ediyorum acaba yolu nasıl buldun?
- أَخِيرًا، اِهْتَدَتِ الْقَافِلَةُ إِلَى الطَّرِيقِ الصَّحِيحِ.
  Sonunda kafile doğru yolu buldu.
- اِهْتَدَى عَالِمُ الْآثَارِ إِلَى الْكَنْزِ بَعْدَ جُهْدٍ جَهِيدٍ.
  Arkeolog büyük çabalardan sonra hazineyi buldu.
- بَعْدَ مُنَاقَشَاتٍ سَاخِنَةٍ اِهْتَدَى الْمُلْحِدُ إِلَى الْحَقِّ.
  Ateist hararetli tartışmalardan sonra hakikati buldu.
- اِخْتَفَى الْهَارِبُ فِي مَخْبَأٍ لَا أَحَدَ اهْتَدَى إِلَيْهِ.
  Kaçak, hiç kimsenin bilmediği bir sığınağa saklandı.
- هٰؤُلَاءِ السِّيَاسِيُّونَ لَا يَهْتَدُونَ إِلَى حُلُولٍ لِمَشَاكِلِهِمْ.
  Bu siyasiler, sorunlarının nasıl çözüleceğini bilmiyorlar.
- اَللّٰهُمَّ لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا إِلَى الْحَقِّ.
  Allahım! Eğer sen olmasaydın doğru yolu bulamazdık!
- وَأَخِيرًا، اِهْتَدَوْا إِلَى نَتِيجَةٍ مُشْتَرَكَةٍ فِيمَا بَيْنَهُمْ.
  En sonunda aralarında ortak bir sonuca vardılar.
- بِفَضْلِ مَوَاعِظِهِ كَثِيرٌ مِنَ الْمَسِيحِيِّينَ اهْتَدَوْا إِلَى الْإِسْلَامِ.
  Vaazları sayesinde pek çok Hıristiyan, Müslüman oldu (hidayete erdi).

اِنْكَبَّ يَنْكَبُّ اِنْكِبَابًا

عَلَى

(bş'in) üzerine eğilmek, yönelmek, kendini vermek, kaptırmak, (bş'le) durmadan meşgul olmak, ilgilenmek, uğraşmak; (bş'in üzerine) düşmek, kapaklanmak

- اِنْكَبَبْتُ عَلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ مُنْذُ سَنَةٍ.
  Bir seneden bu yana kendimi Arapça'ya verdim.
- اِنْكَبَّ مُحَمَّدٌ عَلَى الدَّرْسِ قُبَيْلَ الْاِمْتِحَانِ.
  Muhammed sınavdan kısa bir süre önce derse koyuldu.
- تَجِدُهُ عَلَى الدَّوَامِ وَهُوَ يَنْكَبُّ عَلَى دُرُوسِهِ.
  Onu daima dersleriyle meşgul olurken görürsün.
- ذَاكَ الْمُوَظَّفُ الْحُكُومِيُّ انْكَبَّ عَلَى دِرَاسَةِ الْوَثَائِقِ.
  O devlet memuru kendini, belgeleri incelemeye adadı.
- لَقَدِ انْكَبَبْتُ عَلَى دِرَاسَةِ الْعُلُومِ مُنْذُ صِغَرِي.
  Küçüklüğümden beri kendimi ilim tahsiline vermişimdir.
- لَا تَنْكَبِّي عَلَى الْجَوَائِزِ وَالْاِنْتِصَارَاتِ مِنْ جَدِيدٍ!
  Kendini yine ödüllere ve başarılara kaptırmayasın!
- فِي مَعَامِلِهِمْ كَانُوا يَنْكَبُّونَ عَلَى إِنْجَازِ أَحْدَثِ الصَّنَائِعِ.
  Atölyelerinde, kendilerini en modern ürünlerin ortaya konmasına adıyorlardı.
- كَانَ الطِّفْلُ الصَّغِيرُ يَجْرِي فَانْكَبَّ عَلَى وَجْهِهِ.
  Küçük çocuk koşuyordu, derken yüzüstü kapaklanıverdi.
- لَا تَنْكَبَّ عَلَى قَدَمَيْ أَحَدٍ، يَا وَلَدِي!
  Kimsenin ayaklarına kapanma evladım!

أَهْدَى يُهْدِي إِهْدَاءً

إِلَى

(b'ne bş'i) hediye/armağan etmek; (kitabı/eseri b'ne) ithaf etmek, vakfetmek

- أَهْدَى الرَّجُلُ الْفَقِيرُ إِلَى ابْنَتِهِ لُعْبَةً بَسِيطَةً.
  Yoksul adam kızına basit bir oyuncak hediye etti.
- أَهْدَى كُلٌّ مِنْهُمَا هَدِيَّةً إِلَى الْآخَرِ.
  İkisinden her biri diğerine bir hediye sundu.
- أَهْدَيْنَا إِلَى أُمِّنَا خَاتَمًا ذَهَبِيًّا فِي عِيدِ مِيلَادِهَا.
  Annemize doğum gününde altın bir yüzük armağan ettik.
- أَهْدَى الطُّلَّابُ إِلَى مُعَلِّمِيهِمْ هَدِيَّةً قَيِّمَةً.
  Öğrenciler öğretmenlerine değerli bir hediye takdim ettiler.
- أَهْدِ إِلَى ابْنِكَ شَيْئًا لِتُكَافِئَهُ عَلَى جِدِّهِ.
  Oğluna, gayretini ödüllendirmek için bir şey hediye et.
- أُهْدِي إِلَيْكَ كِتَابًا دِينِيًّا يَأْخُذُ بِيَدِكَ وَيُنِيرُ طَرِيقَكَ.
  Sana, elinden tutup yolunu aydınlatacak dini bir kitap hediye ediyorum.
- بَعْدَ الدُّعَاءِ بِالْبَرَكَةِ، أَهْدَى النَّاسُ الْعَرُوسَ إِلَى بَعْلِهَا.
  Hayır duadan sonra, insanlar gelini kocasına götürdü.
- أُهْدِي تَحِيَّاتِي وَأَطْيَبَ تَمَنِّيَاتِي إِلَى جَمِيعِ الْمَدْعُوِّينَ.
  Selamlarımı ve en içten duygularımı tüm davetlilere sunuyorum.

أَهْدَى fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

اِهْتَمَّ يَهْتَمُّ اِهْتِمَامًا

بِ

(bş'e) önem vermek, ilgi / alaka / özen göstermek, önemsemek; ciddiye almak, takmak, umursamak

- اِهْتَمَّ زَيْدٌ بِدُرُوسِهِ مُنْذُ بَدْءِ السَّنَةِ.
  Zeyd sene başından itibaren derslerine önem verdi.
- يَهْتَمُّ بِالْمَعْنَوِيَّاتِ أَكْثَرَ مِمَّا يَهْتَمُّ بِالْمَادِّيَّاتِ.
  Maneviyatı maddiyattan daha fazla önemsiyor.
- اَلْإِنْسَانُ الْوَاعِي يَهْتَمُّ بِصِحَّتِهِ مُنْذُ صِغَرِهِ.
  Bilinçli insan küçüklüğünden itibaren sağlığına özen gösterir.
- لِمَ لَا تَهْتَمُّ بِالْمَوْضُوعِ كَمَا يَلْزَمُ؟!
  Neden konuyla gerektiği gibi alakadar olmuyorsun?!
- تَهْتَمُّ الْعَارِضَاتُ بِهِنْدَامِهِنَّ وَجَمَالِهِنَّ.
  Mankenler dış görünüşlerine ve güzelliklerine önem verir.
- اِهْتَمَمْنَا بِالضُّيُوفِ كَمَا يَلِيقُ بِهِمْ.
  Misafirlerle onlara layık şekilde ilgilendik.
- لَقَدِ اهْتَمَّ خَالِي بِالسِّيَاسَةِ مُنْذُ صِبَاهُ.
  Dayım, küçüklüğünden beri siyasetle ilgilendi.
- عَلَيْنَا أَنْ نَهْتَمَّ بِصِحَّتِنَا جَمِيعًا، صِغَارًا وَكِبَارًا.
  Büyük küçük hepimiz sağlığımıza özen göstermeliyiz.
- اَلْبِنْتُ الْمُهَذَّبَةُ تَهْتَمُّ بِتَرْتِيبِ غُرْفَتِهَا.
  Terbiyeli kız, odasının düzenine itina gösterir.
- يَهْتَمُّ أَخِي بِالشِّعْرِ أَكْثَرَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.
  Kardeşim şiire her şeyden daha fazla ilgi duyuyor.

أَوْحَى يُوحِي إِيحَاءً

إِلَى

(bş'i b'ne) vahyetmek, ilham etmek; gizlice söylemek, fısıldamak, işaret etmek

- أَوْحَى اللهُ الْقُرْآنَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.
  Allah, Kuran-ı Kerim'i Hz. Peygambere vahyetti.
- يُوحِي اللهُ آيَاتِهِ إِلَى أَنْبِيَائِهِ.
  Allah, nebilerine ayetlerini vahyeder.
- اَلْعَقْلُ وَالْمَنْطِقُ لَا يُوحِيَانِ إِلَّا إِلَى الصَّوَابِ.
  Akıl ve mantık ancak ve ancak doğruya işaret eder.
- هٰذِهِ الْمَوَاقِفُ تُوحِي إِلَى قُوَّةِ إِيمَانِ أُولٰئِكَ النِّسْوَةِ.
  Bu tutumlar, o kadınların imanının gücünü gösteriyor.
- اِنْتِقَادَاتُهُ كَانَتْ تُوحِي إِلَى إِهَانَةٍ بَارِزَةٍ.
  Eleştirileri, bariz bir aşağılamaya işaret ediyordu.
- لَمْ يُوحَ إِلَى النَّبِيِّ (ص) قَبْلَ الْأَرْبَعِينَ مِنْ عُمْرِهِ.
  Hz. Peygambere 40 yaşından önce bir şey vahyedilmedi.
- هٰذَانِ الرَّقْمَانِ يُوحِيَانِ إِلَيْنَا بِأَنَّ التَّقَدُّمَ بَطِيءٌ جِدًّا.
  Bu iki rakam bize, gelişmenin gayet yavaş olduğunu söylüyor.
- أَوْحَى فَارُوقٌ بِالْإِجَابَةِ إِلَى مَنْ كَانَ يَجْلِسُ بِجَانِبِهِ.
  Faruk cevabı yanı başındaki kimsenin kulağına fısıldadı.
- وَأَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّ مُوسَى أَنْ أَرْضِعِيهِ.
  Biz Musa'nın annesine "Onu emzir" diye vahyettik. (Ayet)
- وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ.
  Şeytanlar, dostlarına sizinle mücadele etmelerini fısıldar. (Ayet)

أَوَى يَأْوِي أُوِيًّا

إِلَى

(bş'e veya b'ne) sığınmak, iltica etmek, yardımına müracaat etmek

- خَيْرُ مَكَانٍ يَأْوِي إِلَيْهِ الْمَرْءُ هُوَ مَنْزِلُهُ.
  Kişinin sığınabileceği en iyi mekân kendi evidir.
- أَوَتِ الْمِسْكِينَةُ إِلَيْنَا بَعْدَمَا سُدَّتِ الْأَبْوَابُ فِي وَجْهِهَا.
  Zavallı kızcağız, kapılar yüzüne kapandıktan sonra bize sığındı.
- بَعْضُ الْحَيَوَانَاتِ تَأْوِي إِلَى الْحُقُولِ لَيْلًا.
  Bazı hayvanlar geceyi tarlalarda geçirir.
- تَأْوِي الْقَافِلَةُ إِلَى ظِلَالِ الْأَشْجَارِ حِينَ يَشْتَدُّ الْحَرُّ.
  Kafile, sıcak artınca ağaçların gölgesine sığınıyor.
- بَعْدَ جُهْدٍ مُسْتَمِرٍّ، أَوَيْتُ إِلَى فِرَاشِي.
  Kesintisiz bir çalışmadan sonra kendimi yatağıma attım.
- اِسْتَطَاعَ الْمُتَشَرِّدُونَ أَنْ يَجِدُوا كُوخًا يَأْوُونَ إِلَيْهِ.
  Evsizler sığınabilecekleri bir kulübe bulabildiler.
- اِجْتَمَعُوا لَيْلَةً فِي خِرْبَةٍ كَانُوا يَأْوُونَ إِلَيْهَا قَدِيمًا.
  Bir gece, eskiden sığındıkları bir viranede buluştular.
- إِذَا أَوَيْنَا إِلَى السَّرِيرِ تَذَكَّرْنَا يَوْمَ لِقَاءِ رَبِّنَا.
  Yatağa girdiğimizde Allah ile buluşacağımız günü hatırlarız.
- سَآوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ.
  Beni selden koruyacak olan bir dağa sığınacağım. (Ayet)
- فَأْوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُم مِنْ رَحْمَتِهِ.
  Mağaraya sığının ki rabbiniz rahmetini size bahşetsin. (Ayet)

أَوْصَى يُوصِي إِيصَاءً

(b'ne bş'i) vasiyet /miras yoluyla bırakmak, vermek, tahsis etmek, ayırmak, devretmek

لِ + بِ

- أَوْصَيْتُ لِبِنْتِي الصُّغْرَى بِالثُّلُثِ مِنَ الْمِيرَاثِ.
  En küçük kızıma, mirasın üçte birini bıraktım.
- لَقَدْ أَوْصَى لَهُ بِكُلِّ ثَرْوَتِهِ.
  Bütün servetinin ona bırakılmasını vasiyet etti.
- أَوْصَى الْغَنِيُّ لِلْجَمْعِيَّاتِ الْخَيْرِيَّةِ بِنِصْفِ ثَرْوَتِهِ.
  Varlıklı adam, servetinin yarısını hayır kuruluşlarına bıraktı.
- هٰذَانِ الْمُحْسِنَانِ سَيُوصِيَانِ لِلْأَيْتَامِ بِنِصْفِ ثَرْوَتِهِمَا.
  Bu iki hayırsever, servetlerinin yarısını yetimlere bırakacak.
- أَوْصَى الْعَالِمُ بِتَسْلِيمِ مَكْتَبَتِهِ لِلْمَكْتَبَةِ الْوَطَنِيَّةِ.
  Bilim adamı, kütüphanesinin milli kütüphaneye bırakılmasını vasiyet etti.
- لِمَ لَمْ تُوصِ لِبِنْتِكَ بِشَيْءٍ مِنْ أَمْوَالِكَ؟!
  Neden kızına mallarından hiçbir şeyi miras bırakmadın?!
- يَحْسُنُ بِكَ أَنْ تُوصِيَ لِمُعِيدِيكَ بِكُتُبِكَ هٰذِهِ.
  Bu kitaplarını asistanlarına miras bırakman hoş olur.
- هَلْ أَمْلِكُ شَيْئًا أُوصِي لَكُمْ بِهِ؟!
  Benim, size miras bırakabileceğim bir şeyim mi var?!
- أَوْصَى الْأَبُ لِابْنِهِ الْأَكْبَرِ بِرِعَايَةِ الْأُسْرَةِ.
  Baba, ailenin gözetimi sorumluluğunu büyük oğluna verdi.
- لَقَدْ أَوْصَى الْمَهْدِيُّ لِابْنِهِ بِالْخِلَافَةِ قَبْلَ وَفَاتِهِ.
  Halife Mehdi, vefatından önce halifeliği oğluna devretti.

أَوْصَى يُوصِي إِيصَاءً

(b'ne bş'i) öğütlemek, tavsiye etmek, salık vermek, önermek; emretmek

بِ

- أَوْصانِي أَبِي بِالْاِجْتِهَادِ فِيَ دُرُوسِي.
  Babam bana, derslerime çok çalışmamı salık verdi.
- إِنَّ أُمِّي أَوْصَتْنِي بِالْإِخْلَاصِ وَصِدْقِ النِّيَّةِ وَالدُّعَاءِ.
  Annem bana ihlaslı, iyi niyetli olmayı, dua etmeyi önerdi.
- أُوصِيكُمْ بِطَبْعِ مَقَالَتِكُمْ وَنَشْرِهَا فِي الْمَجَلَّاتِ الْأَجْنَبِيَّةِ.
  Makalenizi yabancı dergilerde bastırıp yayınlamanızı öneririm.
- فِي هٰذِهِ الْحَالَاتِ، اَلْمُتَخَصِّصُونَ يُوصُونَنَا بِتَغْيِيرِ أُسْلُوبِنَا.
  Uzmanlar bu gibi durumlarda üslubumuzu değiştirmeyi öneriyor.
- بَعْدَ الْحَادِثِ الْمُؤْسِفِ وَاسَيْتُ أَخِي وَأَوْصَيْتُهُ بِالصَّبْرِ.
  Üzücü kazadan sonra kardeşimi teselli edip sabır diledim.
- أَوْصَى الطَّبِيبُ بِاسْتِعْمَالِ الدَّوَاءِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَوْمِيًّا.
  Doktor, ilacın günde üç defa kullanımını önerdi.
- أَوْصَى اللهُ النَّاسَ بِفِعْلِ الْخَيْرَاتِ وَاجْتِنَابِ الْمُحَرَّمَاتِ.
  Allah insanlara iyilik yapıp, kötülüklerden kaçınmayı emretti.
- يَا مُسْلِمُونَ، أُوصِيكُمْ بِتَقْوَى اللهِ وَطَاعَتِهِ.
  Müslümanlar, size Allah'tan sakınıp ona itaati öneriyorum.
- يَا عَبْدَ اللهِ! أُوصِيكَ بِحِفْظِ نَفْسِكَ مِنْ نَفْسِكَ.
  Abdullah! Sana, kendini nefsinden korumanı tavsiye ederim!
- أَوْصِنِي بِمَا أَنْتَفِعُ بِهِ وَبِمَا أَتَمَكَّنُ مِنْهُ.
  Bana, istifade edip üstesinden gelebileceğim bir şey tavsiye et!

أَوْفَى يُوفِي إِيفَاءً

(söze / ahde / borca) sadakat göstermek; ölçüyü / tartıyı / hakkı) tam ve eksiksiz olarak ödemek, vermek

بِ

- نَحْنُ أَوْفَيْنَا بِالْوُعُودِ وَأَدَّيْنَا الْأَمَانَةَ.
  Biz sözlerimizi tuttuk, emaneti de yerine getirdik.
- أَوْفَيْتُ بِدَيْنِي فِي الْوَقْتِ الْمُحَدَّدِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ.
  Borcumu belirlenen tarihte ödedim, çok şükür.
- مَنْ لَمْ يُوفِ بِمِيثَاقِهِ فَهُوَ كَذَّابٌ مُحْتَالٌ!
  Kim anlaşmasına sâdık kalmazsa yalancı ve hilekârdır!
- أَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ!
  Siz bana verdiğiniz sözü tutun ki, ben de size verdiğim sözümü tutayım! (Ayet)
- أَوْفَاهُمْ صَاحِبُ الْمَصْنَعِ بِحُقُوقِهِمْ كَامِلَةً.
  Fabrikatör onlara haklarını tam olarak ödedi.
- يُوفِي أَحْمَدُ أَقْرِبَاءَهُ بِحَقِّهِمْ.
  Ahmet akrabalarına haklarını eksiksiz verir.
- أَوْفِ بِعَهْدِكَ وَلَا تَكُونِي خَائِنَةً!
  Sözüne sadık kal ve asla hiyanet etme!
- أَوْفَى التَّاجِرُ بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ.
  Tüccar ölçü ve tartıyı eksiksiz olarak yaptı.
- إِنْ أَوْفَيْتُمْ بِوُعُودِ اللهِ فَلَكُمُ الْجَنَّةُ.
  Allah'a verilen sözleri tutarsanız Cennet sizin olur.

أَوْصَلَ يُوصِلُ إِيصَالًا

(b'ni by'e) ulaştırmak, götürmek, iletmek, (by'e kadar) geçirmek, götürmek, yarenlik etmek, refakat etmek; (yol by'e) çıkmak

إِلَى

- سَتُوصِلُكُمْ هٰذِهِ السَّيَّارَةُ إِلَى الْمَطَارِ.
  Bu araç sizi havaalanına ulaştıracak (götürecek).
- لَا يُوصِلُ هٰذَا الطَّرِيقُ إِلَى بَابِ الْمَدِينَةِ.
  Bu yol şehre ulaştırmaz (gitmez / götürmez).
- أَوْصَلَنَا الطَّرِيقُ إِلَى قَرْيَةٍ خَالِيَةٍ.
  Yol bizi metruk bir köye ulaştırdı.
- أَوْصَلُونَا إِلَى بَرِّ الْأَمَانِ.
  Bizi güvenli bir yere ulaştırdılar.
- أَوْصَلْتُ الرِّسَالَةَ إِلَى صَدِيقَتِي دُونَ تَأْخِيرٍ.
  Mektubu arkadaşıma vakit kaybetmeden ulaştırdım.
- أَوْصَلَهُ اجْتِهَادُهُ إِلَى مَكَانَةٍ مَرْمُوقَةٍ.
  Çalışması (gayreti) onu saygın bir mevkiye ulaştırdı.
- أَوْصَلَهُ إِلَى بَابِ الْمَدْرَسَةِ وَتَرَكَهُ.
  Onu okulun kapısına kadar getirip bıraktı.
- أَوْصَلْنَاهُ إِلَى مَوْضِعِ عَمَلِهِ فَرَجَعْنَا.
  Onu iş yerine kadar götürüp döndük.
- أَوْصَلَ الْمُدِيرُ صَدِيقَهُ إِلَى بَابِ الْحَدِيقَةِ.
  Müdür, arkadaşını bahçe kapısına kadar geçirdi.

أَوْصَلَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra حَتَّى zarfı ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

أَوْمَأَ يُومِئُ إِيمَاءً إِلَى

(b'ne) işaret etmek, imâda bulunmak, gizlice / üstü kapalı biçimde gönderme yapmak

- أَوْمَأْتُ إِلَى صَاحِبِي مِنْ بَعِيدٍ وَنَادَيْتُهُ.
  Arkadaşıma uzaktan işaret ettim ve kendisine seslendim.
- أَوْمَأَ الرَّئِيسُ إِلَى مَنْ كَانَ يَجْلِسُ بِجَانِبِهِ.
  Başkan, yanında oturmakta olan zata işaret etti.
- أَوْمَأَ إِلَيْنَا الْمُدَرِّسُ أَنْ نَسْكُتَ عِنْدَ كَلَامِ الْمُدِيرِ.
  Hoca bize, müdür konuşurken susmamızı işaret etti.
- أَوْمَأْتُ إِلَى صَدِيقِي لِيَتَوَقَّفَ عَنِ التَّدْخِينِ.
  Sigara içmeyi bırakması için arkadaşıma imada bulundum.
- إِنَّهُ لَمْ يَرْجِعْ عَنْ رَأْيِهِ كَمَا أَوْمَأْتُ إِلَيْهِ سَابِقًا.
  Daha önce işaret ettiğim gibi, görüşünden dönmüş değil.
- كَثِيرٌ مِنَ الْأَحَادِيثِ تُومِئُ إِلَى أَهَمِّيَّةِ حُقُوقِ الْجَارِ.
  Bir çok hadis-i şerif komşu haklarının önemine imada bulunuyor.
- اَلْمَوْجُودَاتُ تُسَبِّحُ رَبَّهَا كَمَا تُومِئُ إِلَيْهِ آيَاتٌ كَثِيرَةٌ.
  Birçok ayetin işaret ettiği gibi, mevcudat Rabbine tespih eder.
- فِي الْحَاشِيَةِ، يُومِئُ الْمُؤَلِّفُ إِلَى قِصَّةِ اخْتِيَارِ الْكِتَابِ.
  Müellif dipnotta, kitabın seçilme hikâyesine işaret ediyor.
- كَانَ الْمُحَاضِرُ قَدْ أَوْمَأَ إِلَى ذَاكَ الْمَوْضُوعِ آنِفًا.
  Konuşmacı, o konuya daha önce gönderme yapmıştı.
- فِي الْمُقَدِّمَةِ، لَقَدْ أَوْمَأْنَا إِلَى الْمَنْهَجِ الَّذِي اخْتَرْنَاهُ.
  Mukaddimede, benimsediğimiz metoda işarette bulunduk.

أَيْقَظَ يُوقِظُ إِيقَاظًا مِنْ

(b'ni bş'den) uyandırmak, (bş'e karşı) uyarmak, ikaz etmek

- أَيْقَظْتُهُ مِنْ نَوْمٍ عَمِيقٍ.
  Onu derin bir uykudan uyandırdım.
- حَرَّكَتْهُ أُمُّهُ لِتُوقِظَهُ مِنْ نَوْمِهِ الْعَمِيقِ.
  Annesi onu derin uykusundan uyandırmak için sarstı.
- لَقَدْ أَيْقَظْنَاهُ مِنْ أَحْلَامِهِ الْحُلْوَةِ.
  Onu tatlı hülyalarından uyandırdık.
- لَا تُوقِظْهُ مِنَ النَّوْمِ إِذَا كَانَ مُسْتَغْرِقًا!
  Dalmış vaziyetteyken onu uykusundan uyandırma!
- عَلَيْكُمْ يَا إِخْوَانُ أَلَّا تُوقِظُوا الْفِتْنَةَ مِنْ نَوْمِهَا!
  Kardeşlerim, fitneyi uykusundan uyandırmamalısınız!
- هٰذِهِ الدُّرُوسُ سَتُوقِظُ وَعْيَ الْأُمَّةِ مِنْ سُبَاتِهَا.
  Bu dersler ümmetin şuurunu uykudan uyandıracak.
- هٰذِهِ الْخُطَبُ سَوْفَ تُوقِظُ الْأُمَّةَ مِنَ الْغَفْلَةِ.
  Bu hutbeler milleti gafletten uyandıracak.
- نَصَائِحُ أَبِيهِ قَدْ تُوقِظُهُ مِنْ سَكْرِ الشَّبَابِ.
  Babasının öğütleri onu gençlik sarhoşluğundan uyandırabilir.
- هٰذَا الزَّعِيمُ أَيْقَظَ الشَّعْبَ مِنَ الْغَفْلَةِ بِخُطَبِهِ الْوَطَنِيَّةِ.
  Bu lider, yurtsever nutuklarla halkı gafletten uyandırdı.
- مِنْ وَاجِبِ الْعُلَمَاءِ أَنْ يُوقِظُوا الرَّأْيَ الْعَامَّ مِنْ سِنَةِ الْغَفْلَةِ.
  Kamuoyunu gaflet uykusundan uyandırmak âlimlerin görevidir.

بَادَرَ يُبَادِرُ مُبَادَرَةً

إِلَى

(bş'e) kalkışmak, hemen başlamak, girişmek, vakit kaybetmeden harekete geçmek, yapıvermek

- بَادَرَتْ فِرْقَةُ الْإِنْقَاذِ إِلَى نَجْدَةِ الْغَرِيقِ.
Cankurtaran ekibi hemen boğulan adamın imdadına koştu.
- مَا إِنْ سَأَلَ الْمُعَلِّمُ السُّؤَالَ حَتَّى بَادَرْتُ إِلَى الْجَوَابِ.
Hocanın soruyu sormasıyla benim yanıt vermem bir oldu.
- طَائِفَةٌ مِنْ شَبَابِنَا يُبَادِرُونَ إِلَى أُمُورِ الْخَيْرِ.
Bir grup gencimiz hayır işlerine koşturuyor.
- بَعْدَ رُجُوعِنَا مِنَ الْخَارِجِ بَادَرْنَا إِلَى زِيَارَةِ وَالِدَيْنَا.
Yurt dışından döner dönmez anne-babamızı ziyaret ettik.
- صَدِيقُكُمْ أَحْمَدُ أَصْبَحَ نَائِبًا، بَادِرُوا إِلَى تَهْنِئَتِهِ.
Dostunuz Ahmet milletvekili oldu, hemen tebriğe gidiniz!
- عَلَيْكُمْ أَنْ تُبَادِرُوا إِلَى إِنْجَازِ وَعْدِكُمْ!
Derhal sözünüzü tutmanız gerekiyor!
- اَلْاِتِّحَادُ الْأُورُوبِّيُّ بَادَرَ إِلَى نَجْدَةِ اقْتِصَادِ الْيُونَانِ.
Avrupa birliği Yunan ekonomisine yardım etmek için vakit kaybetmeden harekete geçti.
- بَادَرَ وَكِيلُ الْمُدِيرِ إِلَى اتِّخَاذِ قَرَارٍ لَا يُلَائِمُهُ.
Müdür yardımcısı acele edip kendisine yakışmayan bir karar aldı.

بَادَرَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ ve بِ harf-i cerleri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

بَاحَ يَبُوحُ بَوْحًا

(لِ) + بِ

(b'ne bir sırrı/bir bilgiyi/bş'i) açıklamak, söylemek, dile getirmek, ortaya dökmek, ifşâ etmek

- سَأَبُوحُ لَكَ بِسِرٍّ خَطِيرٍ آنَ لَهُ أَنْ يُذَاعَ.
Sana, açıklanma zamanı gelmiş önemli bir sır vereceğim.
- اِرْتَاحَ صَدِيقِي سُلَيْمَانُ بَعْدَ أَنْ بَاحَ لِي بِسِرِّهِ.
Arkadaşım Süleyman sırrını bana açtıktan sonra rahatladı.
- عِنْدِي، لَا تَبُحْ لِأَصْدِقَائِكَ بِكُلِّ أَسْرَارِكَ!
Bence arkadaşlarına tüm sırlarını anlatma!
- اَلْمُنَافِقُونَ لَا يَبُوحُونَ بِإِلْحَادِهِمْ لِأَحَدٍ.
Münafıklar inkârlarını kimseye ifşa etmezler.
- أَرْجُوكِ، لَا تَبُوحِي بِتَفَاصِيلِ قِصَّتِنَا لِوَالِدَتِكِ!
Lütfen hikâyemizin detaylarını annene anlatma!
- كَتَمْتُ بَلَائِي عَنْ غَيْرِكَ وَبُحْتُ بِسِرِّي لَكَ يَا رَبُّ!
Sıkıntımı başkasından gizleyip sırrımı sana açtım ya Rab!
- اَلصَّدِيقُ الْحَقُّ لَا يَبُوحُ بِالْأَسْرَارِ.
Hakiki dost sırları ifşa etmez.
- يَصْعُبُ عَلَى الْعَاشِقِ أَنْ يَبُوحَ بِحُبِّهِ.
Âşığın, sevgisini dile getirmesi kolay değildir.
- أَكْثَرُ الْمَوَادِّ الْكِيمْيَائِيَّةِ مِنْ أَسْرَارِ الصِّنَاعَةِ؛ فَلَا يَبُوحُونَ بِهَا.
Kimyevi maddelerin pekçoğu endüstriyel sırdır, bu yüzden onları (kimyevi formülleri) ifşâ etmezler.

بَالَى يُبَالِي مُبَالَاةً

(b'ni / bş'i) önemsemek, umursamak, aldırış etmek, hesaba katmak, dikkate almak; (bş hakkında) dikkatli / düşünceli / itinalı olmak

بِ

- مَنْ طَلَبَ النَّجَاحَ لَا يُبَالِي بِالتَّعَبِ.
  Başarıyı isteyen kimse yorgunluğa aldırmaz.
- لِمَاذَا تَعْبُرُ الشَّارِعَ مِنْ دُونِ أَنْ تُبَالِيَ بِالسَّيَّارَاتِ؟
  Neden caddeyi araçları dikkate almadan geçiyorsun?
- مُنْذُ عَرَفَتْهُ، هِيَ تُبَالِي بِهِ.
  Onu tanıdığından beri ona ilgi alaka gösteriyor.
- أَحْمَدُ رَجُلٌ لَا يُبَالِي بِأَحَدٍ إِطْلَاقًا.
  Ahmet kimseyi asla umursamayan bir adamdır.
- لِمَاذَا لَا تُبَالِي بِنَصَائِحِ وَالِدَيْكَ؟!
  Anne-babanın öğütlerine niçin aldırış etmiyorsun?!
- لَا يُبَالِي كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ بِقِيمَةِ الْوَقْتِ.
  Birçok insan zamanın ne kadar kıymetli olduğunu umursamaz.
- بَعْضُ النَّاسِ لَا يُبَالُونَ بِأَكْلِ الْحَرَامِ.
  Bazı insanlar yedikleri şeyin haram oluşunu önemsemiyor.
- أَنْتُمْ لَا تُبَالُونَ بِمَا تُنْفِقُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ.
  Siz Allah yolunda harcadıklarınıza aldırış etmiyorsunuz.
- مَا دُمْتَ أَنْتَ عَلَى حَقٍّ فَلَا تُبَالِ بِكَلَامِ النَّاسِ!
  Haklı olduğun sürece insanların sözlerine aldırma!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

بَاعَ يَبِيعُ بَيْعًا

(b'ne bş'i) satmak

لِ

- صَاحِبُ الْحَانُوتِ بَاعَ لَنَا سِلَعًا مُسْتَوْرَدَةً.
  Dükkân sahibi bize ithal mallar sattı.
- بِعْتُ الْحَقْلَ لِلْفَلَّاحِ.
  Tarlayı çiftçiye sattım.
- هَلْ تَبِيعُ لِي دَرَّاجَتَكَ الْمُسْتَعْمَلَةَ بِثَمَنٍ مُنَاسِبٍ؟
  Kullanılmış bisikletini bana uygun bir fiyata satar mısın?
- بِعْ لَنَا بَيْتَكَ الْقَدِيمَ وَتَخَلَّصْ مِنْهُ!
  Eski evini bize sat ve ondan kurtul.
- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ بَعْضُ الْكُتَّابِ يَبِيعُونَ أَنْفُسَهُمْ لِلشَّيْطَانِ.
  Maalesef ki bazı yazarlar kendilerini Şeytan'a satıyorlar.
- هَلْ تَبِيعُ سَيَّارَتَكَ لِي؟
  Arabanı bana satar mısın?
- بِكَمْ تَبِيعُونَ لَنَا بَرْنَامَجَكُمُ الْجَدِيدَ؟
  Yeni programınızı bize kaça satar sınız?
- بَاعُوا لِلْهُنُودِ الْأَسْلِحَةَ فِي مُقَابِلِ جُلُودِ الْغِزْلَانِ.
  Yerlilere, ceylan derileri karşılığında silah sattılar.
- بَاعَ التَّاجِرُ كُلَّ بِضَاعَتِهِ لِلْمُشْتَرِينَ فِي مُدَّةٍ قَصِيرَةٍ.
  Tüccar tüm malını kısa bir sürede müşterilere sattı.
- تَاجِرٌ بِالْجُمْلَةِ مَنْ يَبِيعُ مَوَادَّهُ جُمْلَةً لِلتُّجَّارِ الصِّغَارِ.
  Toptancı, mallarını küçük esnafa toptan satan kimsedir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

بَحَثَ يَبْحَثُ بَحْثًا عَنْ

(bş bulmak için) aramak, araştırma yapmak; (kayıp bş'i) aramak, araştırmak; soruşturmak

- اَلدُّوَلُ الْخَلِيجِيَّةُ تَبْحَثُ عَنِ الْبِتْرُولِ فِي الْبَحْرِ.
  Körfez ülkeleri denizde petrol arıyor.
- اِشْتَرَيْتُ آلَةً خَاصَّةً أَبْحَثُ بِهَا عَنِ الذَّهَبِ.
  Kendisiyle altın arayabileceğim özel bir cihaz satın aldım.
- اَلْفَلَاسِفَةُ يَبْحَثُونَ عَنِ الْحَقِيقَةِ بِمَنَاهِجَ مُخْتَلِفَةٍ.
  Filozoflar değişik metotlarla gerçeği araştırırlar.
- اَلْحُكُومَةُ تَبْحَثُ عَنْ مَخْرَجٍ مِنْ تِلْكَ الْأَزْمَةِ.
  Hükümet bu kirizden çıkışın bir yolunu arıyor.
- يَبْحَثُ أَحْمَدُ عَنْ مَكَانِ اخْتِفَاءِ صَدِيقِهِ مُنْذُ سَاعَةٍ.
  Ahmet bir saatten beri arkadaşının saklandığı yeri arıyor.
- فِي بَلَدِي، يَبْحَثُ مُعظَمُ النَّاسِ عَنِ الْعَمَلِ.
  Ülkemde birçok insan iş arıyor.
- كَانَ الْاِجْتِمَاعُ يَبْحَثُ عَنْ حَلٍّ لِلْقَضِيَّةِ الْفِلَسْطِينِيَّةِ.
  Toplantı, Filistin meselesinin çözümünü arıyordu.
- بَحَثْتُ عَنْ أَدَوَاتِي الْمَدْرَسِيَّةِ فَلَمْ أَجِدْهَا.
  Okul araç-gereçlerimi aradım, ancak bulamadım.
- اِبْحَثْ يَا زَيْدُ عَنْ كَلِمَةِ "قَانُونٌ" فِي الْمُعْجَمِ.
  Zeyd! "Kanun" kelimesini sözlükten bul bakalım.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

بَالَغَ يُبَالِغُ مُبَالَغَةً فِي

(bş'de) aşırıya kaçmak, mübalağa etmek, abartmak

- اَلْمُتَمَلِّقُ يُبَالِغُ فِي التَّقْدِيرِ وَالْمَدِيحِ.
  Dalkavuk insan takdiri ve övgüyü abartılı şekilde yapar.
- يُبَالِغُ بَعْضُ الشُّعَرَاءِ فِي مَدْحِ مَمْدُوحِهِمْ.
  Bazı şairler övdükleri kimseleri överken abartıyorlar.
- أَنْتَ دَائِمًا تُبَالِغُ فِي سَرْدِ أَحْدَاثِ الْمَاضِي.
  Sen geçmişin olaylarını anlatırken hep mübalağa ediyorsun.
- أَنَا شَخْصِيًّا أُحِبُّ أَنْ أُبَالِغَ فِي التَّرحِيبِ بِالضُّيُوفِ.
  Şahsen, misafirleri ağırlarken abartmayı seviyorum.
- لِمَاذَا تُبَالِغُ فِي قِيمَةِ الْبِضَاعَةِ؟
  Malın fiyatını niçin şişiriyorsun?
- إِنَّهُ يُبَالِغُ فِي عَمَلِهِ، لِأَنَّهُ يُحِبُّ أَنْ يَرْبَحَ الْمَالَ.
  Canla başla çalışıyor, çünkü para kazanmayı seviyor.
- لَا تُبَالِغْ يَا سَلْمَانُ فِي الْمَضْمَضَةِ وَأَنْتَ صَائِمٌ!
  Selman! Oruçlu iken mazmazayı (ağız çalkalamayı) abartma!
- عَلَيْكُمْ أَنْ تُبَالِغُوا فِي أَعْمَالِ الْخَيْرِ.
  Hayır işlerine olağanüstü bir alaka göstermelisiniz.
- إِنَّكَ تُبَالِغُ فِي الْقِصَّةِ أَكْثَرَ مِنَ اللَّازِمِ!
  Sen hikâye ederken gereğinden fazla mübalağa ediyorsun!
- إِذَا بَالَغْتَ فِي الْأَكْلِ بِتَّ فِي لَيْلَةِ سُوءٍ.
  Yemeyi abartacak olursan, kötü bir gece geçirirsin. (Atasözü)

بَدَأَ يَبْدَأُ بَدْءًا

بِ

(bş'e) başlamak, başlangıç yapmak; (bş'e bş'le) başlamak

- بَدَأْنَا جَمِيعًا بِالْعَمَلِ مُبَكِّرًا.
  Hep birlikte erkenden işe başladık.
- كَانَ ابْنِي الْأَصْغَرُ أَوَّلَ مَنْ بَدَأَ بِالسِّبَاحَةِ.
  Küçük oğlum, yüzmeye ilk önce başlayan idi.
- بَدَأَ الْمُؤَرِّخُ الْمَشْهُورُ بِكِتَابَةِ ذِكْرَيَاتِهِ.
  Ünlü tarihçi hatıralarını yazmaya başladı.
- بَدَأَ الْكَاتِبُ بِمَقَالِهِ بِمُقَدِّمَةٍ عَنْ مَنْهَجِهِ.
  Yazar, yazısına, yöntemini anlattığı bir girişle başladı.
- بَدَأَ الْعُمَّالُ بِاسْتِخْدَامِ الْأَجْهِزَةِ الْإِلِكْتِرُونِيَّةِ.
  İşçiler elektronik cihazları kullanmaya başladı.
- يَجِبُ لِلْمُصْلِحِ أَنْ يَبْدَأَ أَوَّلًا بِنَفْسِهِ.
  Reform yapmak isteyenin işe önce kendinden başlaması gerekir.
- اَلْمُصَلُّونَ يَبْدَؤُونَ بِقِرَاءَةِ الْفَاتِحَةِ قَبْلَ السُّورَةِ.
  Namaz kılanlar, sureden önce Fatiha'yı okumaya başlar.
- بَدَأَ الْعَالِمُ بِدَايَةً بِاخْتِبَارِ أَدَوَاتِهِ، ثُمَّ قَامَ بِتَجَارِبَ.
  Bilim adamı önce araç-gereçlerini kontrol etti, akabinde deneyler yaptı.

بَدَأَ fiili فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

بَحَثَ يَبْحَثُ بَحْثًا

فِي

(bir hususta, bş'de) araştırma / inceleme yapmak; (bş bulmak için toprağı) araştırmak, eşelemek

- أَنَا شَخْصِيًّا لَمْ أَبْحَثْ فِي هٰذِهِ الْقَضِيَّةِ.
  Şahsen ben bu konuda araştırma yapmadım.
- اَلْمُفَكِّرُونَ يَبْحَثُونَ فِي سُبُلِ النُّهُوضِ وَالتَّقَدُّمِ.
  Düşünürler, kalkınma ve ilerleme yollarını araştırıyorlar.
- إِنْ لَمْ تُصَدِّقُونِي فَابْحَثُوا أَنْتُمْ فِي الْمَوْضُوعِ!
  Eğer bana inanmıyorsanız konuyu kendiniz araştırınız!
- بَحَثَ الْعَالِمُ الْمَشْهُورُ فِي مَخْطُوطَةٍ قَيِّمَةٍ.
  Ünlü bilimadamı kıymetli bir yazmada araştırmalar yaptı.
- ذٰلِكَ الْمُؤَلِّفُ يَبْحَثُ فِي الْمُنَازَعَاتِ بَيْنَ الدُّوَلِ.
  O yazar, ülkeler arası anlaşmazlıkları inceliyor.
- لَقَدْ بَحَثْنَا فِي التَّصَوُّفِ فِي الْفَصْلِ السَّابِقِ.
  Önceki bölümde tasavvufu incelemiştik.
- لَوْ بَحَثْتَ فِي التَّرَاجِمِ وَدَقَّقْتَ فَسَتَجِدُ مَا تَطْلُبُ.
  Biyografi kitaplarını iyice irdeleyecek olsan aradığını bulursun.
- لَوْ بَحَثْنَا فِي تَارِيخِنَا جَيِّدًا لَوَجَدْنَا أَمْثَالَ ذٰلِكَ.
  Tarihimizi iyice inceleseydik biz de onun benzerlerini bulurduk.
- فَبَعَثَ اللهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ.
  Allah, toprağı eşeleyip karıştıran bir karga gönderdi. (Ayet)
- لَمَّا بَحَثْتُ فِي مَكْتَبَتِي إِذْ وَقَعَتْ يَدِي عَلَى مَخْطُوطَةٍ.
  Kütüphanemde araştırma yaparken elim birden bir yazma esere tesadüf etti.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

بَرْهَنَ يُبَرْهِنُ بَرْهَنَةً + عَلَى

(bş'i) ispatlamak, kanıtlamak, göstermek, (bş'e) delil getirmek

- بَرْهَنَ الْعَالِمُ عَلَى صِحَّةِ النَّظَرِيَّةِ الْجَدِيدَةِ بِإِقَامَةِ التَّجَارِبِ.
  Bilimadamı, yeni teorisinin doğruluğunu deneylerle kanıtladı.
- بَرْهَنَتِ الْمُتَّهَمَةُ عَلَى صِحَّةِ ادِّعَاءَاتِهَا.
  Sanık, iddialarının doğru olduğunu ispatladı.
- اَلْأَحْدَاثُ تُبَرْهِنُ عَلَى صِحَّةِ أَقْوَالِي.
  Olaylar söylediklerimin doğruluğunu kanıtlıyor.
- بَرْهَنَ الْمُرَشَّحُونَ عَلَى كَفَاءَتِهِمْ.
  Adaylar yeterliliklerini ispatladı.
- حَاوِلِي أَنْ تُبَرْهِنِي عَلَى حُسْنِ نِيَّتِكِ.
  İyi niyetli olduğunu ispatlamaya gayret et.
- أُرِيدُ أَنْ تُبَرْهِنُوا عَلَى حَقِيقَةِ هٰذَا الزَّعْمِ بِأَمْثِلَةٍ.
  Bu iddianın iç yüzünü örnekleriyle kanıtlamanızı istiyorum.
- تَجْرِبَةُ الْانْتِخَابَاتِ بَرْهَنَتْ عَلَى نُضْجِ الدِّيمُوقْرَاطِيَّةِ.
  Seçim deneyimi, demokrasisinin olgunlaştığını gösterdi.
- بَعْضُ الْكِيمْيَائِيَّاتِ بَرْهَنَتْ عَلَى خُطُورَتِهَا عَلَى الْبِيئَةِ.
  Bazı kimyasallar çevre için tehdit oluşturduğunu ispatladı.
- هٰذِهِ السَّيَّارَةُ الرِّيَاضِيَّةُ بَرْهَنَتْ عَلَى جَدَارَتِهَا فِي السِّبَاقَاتِ.
  Bu spor araba, yarışlarda ne kadar iyi olduğunu gösterdi.

بَرَعَ يَبْرَعُ بَرَاعَةً + فِي

(bş'de) kabiliyetli / becerikli / mâhir /hünerli / çok iyi / usta / profesyonel / uzman olmak, ustalaşmak, uzmanlaşmak, yetkinleşmek, (bir sahanın) otoritesi olmak

- كَانَ الْمِصْرِيُّونَ الْقُدَمَاءُ قَدْ بَرَعُوا فِي بِنَاءِ الْأَهْرَامَاتِ.
  Eski Mısırlılar pramit yapımında uzmandı.
- هٰؤُلَاءِ النِّسَاءُ بَرَعْنَ فِي الْأَعْمَالِ الْيَدَوِيَّةِ.
  Bu kadınlar elişi konusunda maharet sahibi oldular.
- هَاتَانِ الشَّرِكَتَانِ قَدْ بَرَعَتَا فِي صِنَاعَةِ الْمُتَفَجِّرَاتِ.
  Bu iki firma patlayıcı üretiminde otorite haline geldi.
- كَانَ الزَّمَخْشَرِيُّ قَدْ بَرَعَ فِي الْعَرَبِيَّةِ أَكْثَرَ مِنْ أَهْلِهَا.
  Zemahşeri Arapça'yı, Araplardan daha iyi öğrenmişti.
- بَعْضُ السِّيَاسِيِّينَ قَدْ بَرَعُوا فِي تَشْوِيشِ الْحَقَائِقِ.
  Bazı politikacılar gerçekleri çarpıtmada ustalaşmışlardır.
- أَهْلُ الطِّبِّ يَبْرَعُونَ فِي مَجَالِ الطِّبِّ.
  Tıpçılar tıp alanında uzman olurlar.
- أَنْتَ خَطَّاطٌ مَاهِرٌ؛ فَإِنَّكَ قَدْ بَرَعْتَ فِي فَنِّ الْخَطِّ.
  Sen usta bir hattatsın; çünkü hat sanatında uzmanlaşmışsın.
- هٰؤُلَاءِ الْخُطَبَاءُ لَمْ يَبْرَعُوا فِي خِطَابَتِهِمْ لِأَسْبَابٍ عِدَّةٍ.
  Bu hatipler birkaç nedenden hitabette yetkinleşemedi.
- لَمْ تَبْرَعِ الشَّاعِرَةُ فِي التَّعْبِيرِ عَنْ هُمُومِ أُمَّتِهَا.
  Kadın şair, halkının sıkıntılarını ifadede başarı gösteremedi.
- قَدْ يَبْرَعُ الْفَنَّانُ فِي عِدَّةِ مَجَالَاتٍ.
  Bazen sanatçı birden fazla alanda profesyonel olabilir.

بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا

عَلَى

(bş, b'ni bş'e) sevk etmek, tahrik etmek, harekete geçirmek, neden olmak, yol açmak, sebebiyet vermek, vesile olmak

- لَقَدْ بَعَثَهُ الْحُزْنُ الشَّدِيدُ عَلَى الْبُكَاءِ.
  Aşırı üzüntü onu ağlamaya sevk etmişti.
- هٰذَا الْجَوُّ يَبْعَثُ جَمِيعَ الطُّلَّابِ عَلَى الْمُذَاكَرَةِ.
  Bu atmosfer tüm öğrencileri çalışmaya sevk ediyor.
- مِثْلُ هٰذِهِ الْحَوَادِثِ تَبْعَثُ عَلَى الْأَسَفِ وَالْأَلَمِ.
  Bu gibi kazalar hüzne ve kedere yol açıyor.
- وَاللهِ هٰذَا مَوْقِفٌ يَبْعَثُ عَلَى الْحَيْرَةِ وَالدَّهْشَةِ!
  Vallahi bu, hayret ve dehşet uyandıran bir durum!
- اَلْقِرَاءَةُ السَّرِيعَةُ تَبْعَثُ عَلَى الْمَلَلِ وَالسَّآمَةِ.
  Hızlı okuma bıkkınlığa ve usanca neden olur.
- اَلْحَيَاءُ خُلُقٌ يَبْعَثُ عَلَى تَرْكِ الْقَبَائِحِ.
  Hayâ, çirkin işleri terk etmeye vesile olan bir ahlaktır.
- كَانَ كُلُّ شَيْءٍ عَلَى الْخِوَانِ يَبْعَثُ عَلَى الْأَكْلِ.
  Sofradaki her şey yemeğe tahrik ediyordu.
- إِنَّ الرَّائِحَةَ الَّتِي تَنْبَعِثُ مِنْهُ تَبْعَثُ عَلَى الْاِشْمِئْزَازِ.
  Ondan çıkan koku tiksinti uyandırıyor.
- اَلْإِخْلَاصُ يَبْعَثُ عَلَى الصَّبْرِ وَالْأَمَلِ الدَّائِمِ.
  İhlas, sabra ve daimi umuda vesile olur.

بَعَثَ يَبْعَثُ بَعْثًا

إِلَى + بِ

(b'ne bş) göndermek

- لَقَدْ بَعَثَ أَصْدِقَاؤُنَا وَأَهْلُنَا إِلَيْنَا بِهَدَايَا الْعِيدِ.
  Dostlarımız ve ailelerimiz bize bayram hediyeleri göndermiş.
- عَلَى الْأَقَلِّ كَانَ يَنْبَغِي أَنْ يَبْعَثَ إِلَيْهِ بِبِطَاقَةٍ تَهْنِئَةٍ.
  Ona, hiç olmazsa bir tebrik kartı göndermesi gerekiyordu.
- لَقَدْ بَعَثَ اللهُ إِلَى النَّاسِ بِالنَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ.
  Allah, insanlara peygamberleri müjdeci ve uyarıcı olarak göndermiştir.
- سَيَبْعَثُ الرَّئِيسُ إِلَيْنَا بِوَزِيرِ الْخَارِجِيَّةِ لِلتَّفَاوُضِ.
  Başkan, görüşmeler için bize dışişleri bakanını gönderecek.
- سَيَبْعَثُونَ إِلَيْكُمْ بِالْكُتُبِ قَرِيبًا.
  Kitapları size yakında gönderecekler.
- بَعَثَتْ أَمْرِيكَا إِلَى هُنَاكَ بِمُمَثِّلٍ سِيَاسِيٍّ لِلْمُفَاوَضَاتِ.
  Amerika görüşmelerde bulunmak üzere oraya siyasi bir temsilci gönderdi.
- بِإِمْكَانِكَ أَنْ تَبْعَثَ بِالْبَرِيدِ الْإِلِكْتُرُونِيِّ إِلَى كُلِّ مَكَانٍ.
  Elektronik postayı her yere gönderebilirsin.
- كَانَ الْخُلَفَاءُ يَبْعَثُونَ بِوُفُودٍ إِسْلَامِيَّةٍ إِلَى الدُّوَلِ الْأَجْنَبِيَّةِ.
  Halifeler, ecnebi devletlere İslami heyetler gönderiyordu.

NOT: BU FİİLDE, بِ HARF-İ CERİNİ TAMAMEN KALDIRIP SÖZCÜKLERİ MANSUP OLARAK OKUMAK DA MÜMKÜNDÜR.

بَقِيَ يَبْقَى بَقَاءً

فِي

(by'de) kalmak, ikamet etmek, yaşamak; sabit durmak, kalmak

- بَقِيَ صَدِيقِي عُثْمَانُ فِي الْخَارِجِ مُدَّةً طَوِيلَةً.
  Arkadaşım Osman yurt dışında uzun bir süre kaldı/yaşadı.
- لَمْ يَبْقَ فِي الْمَسْجِدِ أَحَدٌ بَعْدَ أَدَاءِ الصَّلَاةِ.
  Namaz kılındıktan sonra camide kimse kalmadı.
- أَظُنُّ أَنَّهُ بَقِيَ فِي الْأَسْرِ شَهْرًا.
  Sanırım esarette bir ay kaldı.
- بَقِينَا فِي صَالَةِ الْانْتِظَارِ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ تَقْرِيبًا.
  Bekleme salonunda yaklaşık olarak üç saat kaldık.
- بَقِيتُ فِي ضِيَافَتِهِ أُسْبُوعًا.
  Bir hafta misafiri oldum.
- بَقِيَ فِي مَكَانِهِ وَلَمْ يَتَزَعْزَعْ.
  Hiç kıpırdamadan yerinde durdu.
- مِنْ مَصْلَحَةِ الْأَتْرَاكِ وَالْأَكْرَادِ أَنْ يَبْقَوْا فِي وَطَنٍ وَاحِدٍ.
  Bir vatanda kalmaları, Türklerin ve Kürtlerin yararınadır.
- كَانَ مِنْ عَادَةِ الشُّعَرَاءِ أَنْ يَبْقَوْا فِي مَرَاكِزِ الْخِلَافَةِ.
  Hilafet merkezlerinde ikâmet etme şairlerin âdetiydi.

بَقِيَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde فِي yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

بَعُدَ يَبْعُدُ بُعْدًا

عَنْ

(bş'den) uzak/ırak olmak; uzakta durmak, mesafe bırakmak, (bş'den) uzaklaşmak; (bş'in) ihtimali olmamak, olanaksız olmak

- بَعُدَتِ الْقَرْيَةُ عَنِ الْعَاصِمَةِ كَثِيرًا.
  Köy başkentten çok uzaktı.
- اَلْمُسْتَشْفَى الْحُكُومِيُّ لَمْ يَكُنْ يَبْعُدُ عَنَّا كَثِيرًا.
  Devlet hastanesi bizden çok uzak değildi.
- تِلْكَ الْمِنْطَقَةُ لَمْ تَكُنْ تَبْعُدُ عَنِ الْقُطْبِ الشَّمَالِيِّ.
  O bölge, Kuzey Kutbu'ndan uzak değildi.
- هَلْ تَعْرِفُ كَمْ يَبْعُدُ الْقَمَرُ عَنِ الْأَرْضِ؟
  Ayın yeryüzünden ne kadar uzak olduğunu biliyor musun?
- كُلَّمَا قَرُبَ الْعَبْدُ مِنَ اللهِ بَعُدَتْ عَنْهُ الْآفَاتُ.
  Kul Allah'a yaklaştıkça belalar kendisinden uzaklaşır.
- أَلَمْ تَكُنِ الْخِلَافَةُ قَدْ بَعُدَتْ عَنْ رُوحِ الْإِسْلَامِ؟!
  Halifelik kurumu İslam'ın ruhundan uzaklaşmamış mıydı?!
- مَنْ قَارَبَ نَارَ الْفِتْنَةِ بَعُدَتْ عَنْهُ السَّلَامَةُ.
  Kim fitne ateşine yaklaşırsa, selâmet sahilinden uzaklaşır.
- عَلَيْكَ أَنْ تَبْعُدَ عَنِ الشَّرِّ كُلَّ الْبُعْدِ!
  Şerden fersah fersah uzak durmalısın!
- كُلَّمَا بَعُدْنَا عَنْ كِتَابِ رَبِّنَا أَبْعَدَ اللهُ عَنَّا الْعِزَّ وَالنَّصْرَ.
  Biz Allah'ın kitabından uzaklaştıkça, Allah da onur ve zaferi bizden uzaklaştırdı.

بَكَى
يَبْكِي
بُكَاءً

عَلَى

(b'ne, bş'e ya da bş için) ağlamak, göz yaşı dökmek, gözlerinden yaş gelmek

- بَكَى عُثْمانُ عَلَى حَالِ صَدِيقِهِ الْمُؤْسِفِ.
  Osman, arkadaşının üzücü haline ağladı.
- بَكَى الْجَمِيعُ عَلَى فَقْدِ الْمَيِّتِ مِنْ صَمِيمِ الْقَلْبِ.
  Rahmetlinin gidişine herkes samimi göz yaşları döktü.
- كَانَتْ نِسَاءُ الْحَيِّ يَبْكِينَ عَلَى شُهَدَاءِ الْوَطَنِ.
  Mahallenin kadınları vatan şehitlerine ağlıyorlardı.
- كَثِيرًا مَا يَبْكِي الْإِنْسَانُ عَلَى يَوْمٍ مَضَى.
  İnsanoğlu çoğu zaman geçen güne ağlar.
- لَا تَبْكِ عَلَى شَيْءٍ وَلَا تَلْعَنْ أَحَدًا.
  Ne bir şeye ağla, ne de bir kimseye lânet et!
- لَا تَبْكِي يَا فَاطِمَةُ عَلَى الْحَلِيبِ الْمُرَاقِ!
  Fatma! Dökülen süte (üzülüp) ağlama!
- إِذَا لَمْ تَبْكِ أَنْتَ عَلَى ذَنْبِكَ فَمَنْ يَبْكِي عَلَيْكَ بَعْدَكَ؟
  Sen kendi günahına ağlamazsan, sonra sana kim ağlasın?!
- مَا لَكُمْ تَبْكُونَ عَلَى الدَّارِ الَّتِي بِعْتُمُوهَا؟!
  Satmış olduğunuz eve niye ağlıyorsunuz ki?!

بَكَى fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde عَلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

بَنَى
يَبْنِي
بِنَاءً

عَلَى

(bş'i bş'in üzerine) kurmak, yapmak, bina/inşa etmek

BAKINIZ

⬇⬇⬇

أَسَّسَ
يُؤَسِّسُ
تَأْسِيسًا

عَلَى

(bş'i bş'in üzerine) kurmak, yapmak, bina/inşa etmek

بَيَّنَ يُبَيِّنُ تَبْيِينًا

لِ

(b'ne bş'i) açıklamak, izah etmek, beyan etmek, tefsir etmek; belirtmek, söylemek

- بَيِّنْ مِنْ فَضْلِكَ آرَاءَكَ لِلْحَاضِرِينَ!
  Lütfen görüşlerini buradakilere açıkla!
- عَاتَبْتُ رَفِيقِي فَبَيَّنْتُ لَهُ حَقِيقَةَ الْأَمْرِ.
  Arkadaşımı azarlayıp kendisine olayın iç yüzünü açıkladım.
- بَيَّنَ الْقَائِدُ لِلْوُزَرَاءِ أَهَمَّ أَسْبَابِ الْخَلَلِ فِي الْجَيْشِ.
  Komutan, bakanlara, ordudaki problemin en önemli sebeplerini açıkladı.
- بَيَّنْتُ لِرُفَقَائِي مَسَاوِئَ تَصَرُّفِهِمْ وَعُيُوبَهُمْ.
  Arkadaşlarıma davranışlarının kötü taraflarını ve kusurlarını izah ettim.
- دَارُ الْفَتْوَى سَتُبَيِّنُ لِلْمُوَاطِنِينَ الْحُكْمَ الصَّحِيحَ.
  Fetva makamı, vatandaşlara doğru hükmü açıklayacaktır.
- اَلْعَدَّادُ جِهَازٌ آلِيٌّ يُبَيِّنُ لِلسَّائِقِ سُرْعَةَ السَّيْرِ.
  Takometre, yol alış hızını şoföre gösteren otomatik bir cihazdır.
- هٰذِهِ الْقَائِمَةُ تُبَيِّنُ لَنَا عَنَاوِينَ الْكُتُبِ وَأَسْمَاءَ مُؤَلِّفِيهَا.
  Bu liste bize, kitap başlıklarını ve yazar adlarını belirtiyor.
- بَيِّنْ لَنَا وَجْهَكَ الْحَقِيقِيَّ؛ فَكَفَاكَ دَسُّ السُّمِّ بِالْعَسَلِ.
  Bize gerçek yüzünü açıkla; zira bala kattığın zehir yeter!
- سَتُبَيِّنُ الْأَيَّامُ الْقَادِمَةُ لَكُمْ حَقِيقَةَ الْأَمْرِ.
  Gelecek günler size işin iç yüzünü gösterecek.

تَابَ يَتُوبُ تَوْبَةً

إِلَى

(Allah'a) tövbe etmek, bağışlanma dilemek, pişmanlık duymak

- نَدِمَ خَالِدٌ عَلَى مَا بَدَرَ مِنْهُ وَتَابَ إِلَى اللهِ تَعَالَى.
  Halid, işlediği hatadan ötürü pişman olup Allah'a tövbe etti.
- كُنْتُ قَدِ ارْتَكَبْتُ كَثِيرًا مِنَ الذُّنُوبِ فَتُبْتُ إِلَى اللهِ.
  Çok günah işlemiştim, bu yüzden Allah'a tövbe ettim.
- نَدِمَتِ السَّارِقَةُ نَدَمًا بَالِغًا فَتَابَتْ إِلَى اللهِ.
  Kadın hırsız çok pişman oldu ve Allah'a tövbe etti.
- وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَنَا وَجْهٌ رَجَعْنَا وَتُبْنَا إِلَيْكَ يَا رَبُّ!
  Yüzümüz yoksa da sana döndük ve tövbe ettik ya Rab!
- تُبْ إِلَى اللهِ وَاسْتَغْفِرْهُ أَيُّهَا الْمُذْنِبُ!
  Ey günahkâr, Allah'a tövbe et ve ondan bağışlanma dile!
- كَانُوا قُطَّاعَ طُرُقٍ ثُمَّ تَابُوا إِلَى اللهِ مُخْلِصِينَ.
  Yol kesiyorlardı, sonra samimi olarak Allah'a tövbe ettiler.
- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللهِ تَوْبَةً نَصُوحًا.
  Ey iman edenler! Allah'a samimi olarak tövbe ediniz. (Ayet)
- إِذَا تَابُوا إِلَى اللهِ تَوْبَةً صَادِقَةً تَابَ اللهُ عَلَيْهِمْ!
  Şayet onlar Allah'a düzgün bir tövbe ile dönerlerse, Allah da onları bağışlar!
- وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللهِ مَتَابًا.
  Her kim tövbe eder ve salih amel işlerse, gerçek manada Allah'a tövbe etmiş olur.

تَابَ يَتُوبُ تَوْبَةً عَلَى

(b'ni) affetmek, bağışlamak, tövbesini kabul etmek

- إِنَّ اللهَ يَتُوبُ عَلَى التَّائِبِينَ مَهْمَا عَظُمَ ذَنْبُهُمْ.
Cenab-ı Hak, günahları ne kadar büyük olursa olsun tövbe edenleri bağışlar.
- تَابَ اللهُ عَلَيْنَا وَعَلَيْكُمْ.
Hz. Allah hem bizleri hem sizleri bağışlasın.
- وَخِتَامًا نَسْأَلُ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْنَا أَجْمَعِينَ.
Ve nihayet yüce Allah'tan hepimizi bağışlamasını diliyoruz.
- لَعَلَّ اللهَ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى يَتُوبُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
Umarım Yüce Allah onların hepsini bağışlar.
- وَاللهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ.
Allah sizleri affetmek (böylece temizlemek) istiyor. (Ayet)
- لَقَدْ تَابَ اللهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ.
Allah Peygamberi, muhacirleri ve ensarı bağışladı. (Ayet)
- لَنْ يَتُوبَ اللهُ عَلَى أَحَدٍ يُشْرِكُ بِهِ.
Allah, kendisine şirk koşanı affetmeyecektir.
- يَتُوبُ اللهُ عَلَيْنَا إِنْ كُنَّا مُخْلِصِينَ فِي أَعْمَالِنَا.
Amellerimizde ihlaslı olursak Allah bizi affeder.
- يَا تَوَّابُ تُبْ عَلَيَّ وَعَلَى كُلِّ عَاصٍ.
Ey tövbeleri kabul eden, beni ve her günahkârı bağışla!
- فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ.
Âdem Rabbinden ilhamlar aldı, O da kendisini affetti. (Ayet)

تَابَ يَتُوبُ تَوْبَةً مِنْ

(işlenen bir günahtan / hatadan ötürü) tövbe etmek, af / bağışlanma dilemek

- تَابَ الْعَبْدُ الْعَاصِي مِنْ ذُنُوبِهِ الْكَثِيرَةِ.
İsyankâr kul, işlediği birçok günahından tövbe etti.
- تَابَ الْمُذْنِبُ مِنْ خَطَايَاهُ.
Günahkâr adam hatalarından dolayı af diledi.
- إِنَّ اللهَ يَغْفِرُ كَبَائِرَ تَابُوا مِنْهَا.
Allah, onların tövbekâr oldukları günahlarını bağışlar.
- لَيْتَهُمَا عَادَا إِلَى رُشْدِهِمَا وَتَابَا مِنْ غَيِّهِمَا.
Keşke akılları başlarına gelip azgınlıklarından tövbe etseler.
- يَتُوبُ اللهُ عَلَيْكُنَّ إِنْ تُبْتُنَّ مِنْ ذُنُوبِكُنَّ.
Eğer günahlarınızdan tövbe ederseniz Allah sizi affeder.
- تُبْتُ مِنَ التَّهَاوُنِ بِالصَّلَوَاتِ، وَالْحَمْدُ لِلهِ.
Namaza karşı gevşeklikten tövbe ettim, çok şükür.
- إِنْ تُبْنَا مِنَ الْكَذِبِ وَالْغِيبَةِ وَالْحَسَدِ فَلَا نَرْجِعُ إِلَيْهَا.
Eğer yalandan, gıybetten ve hasetten tövbe edersek bir daha onlara dönmeyiz.
- إِنْ تُبْتُمْ مِنَ الذُّنُوبِ مَحَا اللهُ السَّيِّئَاتِ وَبَدَّلَهَا حَسَنَاتٍ.
Eğer günahlarınızdan tövbe ederseniz Allah onları siler ve onları hayra tebdil eder.

تَابَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

تَأَدَّبَ يَتَأَدَّبُ تَأَدُّبًا

بِ

(belirli bir özellik ile) terbiye edilmek, yetiştirilmek, ahlaklanmak, edeplenmek

- فَيَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ، تَأَدَّبُوا بِأَدَبِ الْإِسْلَامِ!
  Ey Müslüman topluluğu! İslam'ın edebiyle edeplenininiz!
- تَعَلَّمَ أَدَبَ الصُّوفِيِّينَ وَتَأَدَّبَ بِأَخْلَاقِهِمْ.
  Dervişlerin adabını öğrendi ve ahlaklarıyla ahlaklandı.
- أَنْ يَتَأَدَّبَ الْإِنْسَانُ بِآدَابِ قَوْمِهِ فَضِيلَةٌ.
  İnsanın, toplumunun adabı ile edeplenmesi bir erdemdir.
- مِيزَةٌ مِنْ مُمَيِّزَاتِهِ أَنَّهُ يَتَأَدَّبُ بِأَدَبِ الصَّالِحِينَ.
  Meziyetlerinden biri, sâlihlerin adabı ile yetişmiş olmasıdır.
- يَنْبَغِي لِمَنْ عَزَمَ عَلَى الزِّيَارَةِ أَنْ يَتَأَدَّبَ بِآدَابِهَا.
  Ziyaretçinin ziyaret adabıyla edeplenmesi gerekir.
- أُولَئِكَ الْحُفَّاظُ يَتَأَدَّبُونَ بِآدَابِ الْقُرْآنِ.
  O hâfızlar, Kuran-ı Kerim'in edebiyle edepleniyor.
- يَنْبَغِي لِأَهْلِ الْقُرْآنِ أَنْ يَتَأَدَّبُوا بِهِ.
  Kur'ân ehlinin, bizzat onunla edeplenmesi icap eder.
- قَلَّ مَنْ يَتَأَدَّبُ بِآدَابِ الْمُنَاظَرَةِ وَالْخِلَافِ.
  Münazara ve tartışma âdâbına göre hareket edenler azaldı.
- تَأَدَّبْ يَا مُسْلِمُ بِأَدَبِ مُحَمَّدٍ (ص) فِي سُلُوكِكَ وَمُعَامَلَاتِكَ!
  Ey Müslüman, davranış ve muamelelerinde Hz. Muhammed'in edebiyle edeplen!

تَأَثَّرَ يَتَأَثَّرُ تَأَثُّرًا

بِ

(bş'den) etkilenmek, etkisi altında kalmak; müteessir olmak, duygulanmak

- لَقَدْ تَأَثَّرَ الْأَدَبُ التُّرْكِيُّ بِالْآدَابِ الْغَرْبِيَّةِ كَثِيرًا.
  Türk edebiyatı Batı edebiyatlarından çokça etkilenmiştir.
- تَتَأَثَّرُ أَذْهَانُ الْأَطْفَالِ وَالشَّبَابِ بِالْأَحْدَاثِ الْجَارِيَةِ.
  Çocukların ve gençlerin zihinleri, olan bitenlerden etkilenir.
- تَأَثَّرْنَا جَمِيعًا بِكَلَامِهِ الْبَلِيغِ.
  Onun belagat dolu sözlerinden hepimiz etkilendik.
- لَا تَتَأَثَّرْ بِإِهَانَتِهِ، إِنَّهُ يُهِينُ كُلَّ مَنْ حَوْلَهُ!
  Aşağılamasından etkilenme, o çevresindeki herkesi aşağılar!
- لَقَدْ تَأَثَّرَ الْعَالِمُ الْأُورُبِّيُّ بِالْعُلَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ.
  Avrupalı bilimadamı Müslüman alimlerden etkilenmiştir.
- تَأَثَّرَ هٰذَا الْكَاتِبُ بِأَسَالِيبِ الْأَدَبِ الْغَرْبِيِّ.
  Bu yazar Batı Edebiyatı'nın üsluplarından etkilenmiştir.
- تَأَثَّرَ الشَّاعِرُ بِمَنْ سَبَقَهُ تَأَثُّرًا بَالِغًا.
  Şair, seleflerinden biraz fazlaca etkilenmiştir.
- تَأَثَّرْنَا نَفْسِيًّا بِوَفَاةِ وَالِدِنَا كَثِيرًا.
  Psikolojik olarak pederimizin vefatından çok etkilendik.

تَأَثَّرَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

تَأَخَّرَ
يَتَأَخَّرُ
تَأَخُّرًا

عَنْ

(bş'e) geç kalmak; (bş'den) geri kalmak, (bş'e) yetişememek

- تَأَخَّرَ الْقِطَارُ عَنْ مَوْعِدِ وُصُولِهِ.
  Tren varması gereken saatten gecikti, rötar yaptı.
- تَأَخَّرَ أَحَدُ الْمُسَافِرِينَ عَنِ الْقَافِلَةِ.
  Yolculardan biri kafileye yetişemedi, geç kaldı.
- تَأَخَّرَ الْعَرَبُ كَثِيرًا عَنْ رَكْبِ الْحَضَارَةِ.
  Araplar medeniyet kervanının çok gerisinde kalmışlardır.
- لِمَاذَا تَأَخَّرْتَ عَنِ الْمَوْعِدِ يَا أَحْمَدُ؟
  Ahmet, neden randevuya geç kaldın?
- تَأَخَّرَ أَبِي عَنِ الْعَوْدَةِ إِلَى مُنْتَصَفِ اللَّيْلِ.
  Babam gece yarısına kadar eve dönmedi (gecikti).
- هٰذَانِ الْفَصْلَانِ يَتَأَخَّرَانِ عَنِ الصُّفُوفِ الْأُخْرَى.
  Bu iki sınıf diğerlerinin gerisinde kalıyor.
- أَرْجُو أَنْ لَا تَتَأَخَّرُوا عَنِ الْإِجَابَةِ فَالْحَاجَةُ مَاسَّةٌ.
  Cevabı geciktirmemenizi rica ediyorum, ihtiyaç çok acil.
- أَنْتُمَا دَائِمًا تَتَأَخَّرَانِ عَنْ مَوَاعِيدِ الْعَمَلِ بِضْعَ دَقَائِقَ!
  Siz ikiniz iş randevularına hep birkaç dakika gecikiyorsunuz.
- اَلْمُنَافِقُونَ يَتَأَخَّرُونَ عَنِ الصَّلَاةِ وَلَا يَأْتُونَهَا إِلَّا كُسَالَى.
  Münafıklar namaza geç kalır ve ona ancak tembellik ederek gelirler.

تَأَسَّسَ
يَتَأَسَّسُ
تَأَسُّسًا

عَلَى

(belirli bir temel üzerine) kurulu olmak, inşa edilmek, oturmak, dayanmak, teessüs etmek

BAKINIZ

قَامَ
يَقُومُ
قِيَامًا

عَلَى

(belirli bir temel üzerine) kurulu olmak, inşa edilmek, oturmak, dayanmak

تَأَلَّفَ يَتَأَلَّفُ تَأَلُّفًا

مِنْ

(bş'den) oluşmak, teşekkül etmek, meydana gelmek

- يَتَأَلَّفُ الْوَفْدُ الْيَابَانِيُّ مِنْ عِشْرِينَ عُضْوًا.
  Japon heyeti yirmi üyeden oluşuyor.
- يَتَأَلَّفُ الْمَوْضُوعُ مِنْ عِدَّةِ عَنَاصِرَ.
  Konu birkaç unsurdan oluşuyor.
- يَتَأَلَّفُ هٰذَا الدَّوَاءُ مِنْ مَوَادَّ مُخْتَلِفَةٍ.
  Bu ilaç çeşitli maddelerden teşekkül ediyor.
- اَلدَّقِيقَةُ تَتَأَلَّفُ مِنْ سِتِّينَ ثَانِيَةً.
  Dakika altmış sâniyeden meydana gelir.
- كِتَابُنَا الْمُقَرَّرُ يَتَأَلَّفُ مِنْ خَمْسَةِ فُصُولٍ.
  Ders kitabımız beş bölümden oluşuyor.
- إِنَّ الصِّينِيَّةَ تَتَأَلَّفُ مِنَ أَشْكَالٍ عَدِيدَةٍ لَا تُحْصَى.
  Çince, sayılamayacak kadar çok şekilden oluşmaktadır.
- تَأَلَّفَتِ الْفِرْقَةُ الْفُولكْلُورِيَّةُ مِنْ عَشْرِ طَالِبَاتٍ.
  Folklor ekibi on kız öğrenciden oluşmaktadır.
- تَأَلَّفَتِ الْحُكُومَةُ الْجَدِيدَةُ مِنْ وُجُوهٍ جَدِيدَةٍ.
  Yeni hükümet yeni yüzlerden oluştu (kuruldu).
- رُبَاعِيَّاتُ الْخَيَّامِ مُقَطَّعَاتٌ شِعْرِيَّةٌ يَتَأَلَّفُ كُلٌّ مِنْهَا مِنْ أَرْبَعَةِ أَبْيَاتٍ.
  Ömer Hayyâm'ın rubâileri, her biri dört beyitten meydana gelen şiir parçalarıdır.

تَأَكَّدَ يَتَأَكَّدُ تَأَكُّدًا

مِنْ

(bş'den) emin olmak, (bş'e) kesin kanaat getirmek

- تَأَكَّدْنَا مِنَ الْحَقِيقَةِ بِأَنْفُسِنَا.
  Hakikatten bizzat emin olduk.
- تَأَكَّدُوا مِنْ صِحَّةِ الْخَبَرِ قَبْلَ أَنْ تُشِيعُوهُ.
  Bir haberi yaymadan önce gerçekliğinden emin olunuz.
- عَلَيْكَ أَنْ تَتَأَكَّدَ مِنْ سَلَامَةِ الْمَشْرُوعِ قَبْلَ أَنْ تُقْدِمَ عَلَيْهِ.
  Bir projeye girişmeden önce sağlamlığından emin olmalısın.
- إِذَا تَأَكَّدْتَ مِنَ الْاِخْتِيَارِ الصَّحِيحِ فَإِيَّاكَ وَالْوَسْوَسَةَ!
  Doğru şıktan emin olunca sakın vesveseye kapılma!
- كَيْفَ يَتَأَكَّدُ الْإِنْسَانُ مِنَ الْأَخْبَارِ الَّتِي تَصِلُ إِلَيْهِ؟!
  İnsan kendisine ulaşan haberlerden nasıl emin olabilir ki?!
- إِنْ تَتَأَكَّدِي مِنْ صِحَّةِ الْمَعْلُومَاتِ فَاتَّصِلِي بِي.
  Bilgilerin doğruluğundan emin olursan beni telefonla ara.
- تَأَكَّدْنَا مِنْ أَسْبَقِيَّةِ بَحْثِنَا هٰذَا.
  Bu çalışmamızın daha önce yapılmadığından emin olduk.
- عَلَيْكَ أَنْ تَتَأَكَّدَ مِنْ نَفْسِكَ قَبْلَ الشُّرُوعِ فِي عَمَلِكَ هٰذَا.
  Bu işe girişmeden önce kendinden emin olman lazım.
- أَعَدْنَا التَّجْرِبَةَ لِنَتَأَكَّدَ مِنْ صِحَّةِ النَّتَائِجِ الَّتِي حَصَلْنَا عَلَيْهَا.
  Elde ettiğimiz sonuçların sıhhatinden emin olmak için deneyi tekrarladık.

تَأَلَّمَ يَتَأَلَّمُ تَأَلُّمًا

لِ

(b'ne veya bş'e) acımak, üzülmek, üzüntü duymak, kederlenmek, içi cız etmek

- تَأَلَّمْنَا لِحَالِ اللَّاجِئِينَ عِنْدَمَا رَأَيْنَا مُخَيَّمَاتِهِمْ.
  Kamplarını gördüğümüzde mültecilerin haline acıdık.
- تَأَلَّمَتْ قُلُوبُنَا لِلْحَوَادِثِ الدَّامِيَةِ.
  Kanlı olaylara yüreğimiz burkuldu.
- لَقَدْ تَأَلَّمَ الْفَرِيقُ لِخَسَارَتِهِ الْبُطُولَةَ تَأَلُّمًا بَالِغًا.
  Takım, şampiyonluğu kaybettiğine çok üzüldü.
- تَأَلَّمْتُ كَثِيرًا لِلْمِسْكِينَةِ وَمَا تُعَانِيهِ.
  Zavallıya ve çektiklerine gerçekten çok üzüldüm.
- تَأَلَّمَ الصَّحَفِيُّ لِمَا شَاهَدَهُ مِنْ أَعْمَالِ الْعُنْفِ فِي الْبَلَدِ.
  Gazeteci, ülkede şahit olduğu şiddet olaylarına üzüntü duydu.
- نُسَرُّ لِسُرُورِكُمْ وَنَتَأَلَّمُ لِآلَامِكُمْ.
  Sevinçlerinizle seviniyor, üzüntülerinizle kederleniyoruz.
- عَلَيْنَا أَنْ نَتَأَلَّمَ لِتَفَرُّقِ وَتَمَزُّقِ وَحْدَتِنَا.
  Birliğimizin dağılıp parçalanmasına üzülmeliyiz.
- لَا تَتَأَلَّمِي يَا حَبِيبَتِي لِمَنْ تَغَيَّرَ عَلَيْكِ!
  Sana karşı tavır değiştirenlere üzülmeyesin sevgilim!
- نَتَأَلَّمُ لِحَالِ الْأَبْرِيَاءِ الَّذِينَ لَا ذَنْبَ لَهُمْ فِي هٰذَا الصِّرَاعِ.
  Bu çatışmada suçu olmayan masumların haline acıyoruz.

تَأَلَّمَ يَتَأَلَّمُ تَأَلُّمًا

مِنْ

(bş'den ötürü) acı çekmek, ızdırap duymak

- تَأَلَّمَ مِنَ الْعَمَلِيَّةِ الْجِرَاحِيَّةِ الَّتِي أُجْرِيَتْ لَهُ.
  Geçirdiği ameliyattan ötürü acılar çekti.
- تَأَلَّمْتُ مِنْ جُرْحٍ فِي يَدِي.
  Elimdeki yaradan ötürü çok ızdırap duydum.
- تَأَلَّمَ الْمَرِيضُ مِنْ أَلَمٍ أَلَمَّ بِهِ كَثِيرًا.
  Hasta, yakalandığı hastalıktan çok çekti.
- يَبْدُو أَنَّكِ تَتَأَلَّمِينَ مِنَ الْوِسْوَاسِ أَحْيَانًا.
  Galiba siz zaman zaman vesveseden rahatsız oluyorsunuz.
- كَانَ صُدَاعُ الرَّأْسِ يَعْتَرِيهِ كَثِيرًا وَيَتَأَلَّمُ مِنْهُ أَيَّامًا.
  Başı çokça ağrır ve başağrısından günlerce çekerdi.
- كَلَامُكَ كَلَامٌ خَشِنٌ، قُلُوبُ النَّاسِ تَتَأَلَّمُ مِنْهُ كَثِيرًا.
  Söylediklerin çok sert, insanların kalbi ondan çok incinir.
- مَا زِلْنَا نَتَأَلَّمُ مِنْ سُوءِ عَوَاقِبِ الْحَرْبِ الْعَالَمِيَّةِ.
  Hala dünya savaşının kötü sonuçlarının acılarını yaşıyoruz.
- كَانَ مَلَايِينُ الْحُجَّاجِ يَتَأَوَّهُونَ وَيَتَأَلَّمُونَ مِنْ ذُنُوبِهِمْ.
  Milyonlarca hacı eyvahlar edip üzülüyor, günahlarından ötürü de ızdırap duyuyorlardı.
- عَلَامَةُ الْمُؤْمِنِ أَنْ يَفْرَحَ بِالطَّاعَةِ وَيَتَأَلَّمَ مِنَ الْمَعْصِيَةِ.
  Müminin alâmeti, itaatinden ötürü mutluluk hissedip, günahından dolayı da ızdırap duymasıdır.

تَبَادَرَ يَتَبَادَرُ تَبَادُرًا

إِلَى

(bş birdenbire akla / zihne) gelmek, gelivermek, (...-dığının) farkına varmak; zannetmek

- عِنْدَمَا قَرَأْتُ الْمَقَالَةَ تَبَادَرَ إِلَى ذِهْنِي سُؤَالٌ مُهِمٌّ.
  Makaleyi okuduğumda aklıma önemli bir soru geldi.
- هَلْ تَبَادَرَتْ إِلَى ذِهْنِكَ فِكْرَةُ تَغْيِيرِ بَيْتِكَ؟
  Hiç aklına evini değiştirme fikri geldi mi?
- كُلَّمَا ذُكِرَتْ سُوِيسْرَا تَتَبَادَرُ إِلَى الْأَذْهَانِ بُنُوكُهَا.
  İsviçre'den ne zaman söz açılsa hemen akla bankaları gelir.
- إِذَا ذَكَرْنَا التَّنْمِيَةَ تَتَبَادَرُ إِلَى أَذْهَانِنَا التَّنْمِيَةُ الْاِقْتِصَادِيَّةُ.
  Kalkınma deyince aklımıza hemen iktisadi kalkınma geliyor.
- مَاذَا يَتَبَادَرُ إِلَى ذِهْنِكَ حِينَمَا تَسْمَعُ هٰذِهِ اللَّفْظَةَ؟
  Bu lafızı duyunca aklına ne geliyor?
- تَبَادَرَ إِلَى ذِهْنِي حَدِيثٌ شَرِيفٌ بِمُجَرَّدِ أَنْ قَرَأْتُ النَّصَّ.
  Metni okur okumaz aklıma bir hadis-i şerif geliverdi.
- لَمْ يَتَبَادَرْ إِلَى ذِهْنِي أَنَّ الطَّعَامَ يُمْكِنُ أَنْ يُسَمِّمَنَا.
  Yemeğin bizi zehirleyebileceği hiç aklıma gelmemişti.
- قَدْ تَتَبَادَرُ إِلَى ذِهْنِ الْإِنْسَانِ شُكُوكٌ عَمِيقَةٌ حَوْلَ الْخَلْقِ.
  Bazen insanın zihnine yaratılışla ilgili derin şüpheler geliyor.
- هٰذِهِ لَيْسَتْ -كَمَا يَتَبَادَرُ إِلَى أَذْهَانِ كَثِيرٍ مِنَ النَّاسِ- أَزْمَةً مَالِيَّةً.
  Bu -pek çok insanın zannettiği gibi- finansal bir kriz değil!

تَأَمَّلَ يَتَأَمَّلُ تَأَمُّلًا

فِي

(bş veya konu hakkında) iyice düşünmek, düşünüp taşınmak, kafa yormak; (ibret almak için belirli bir hususta) tefekkür / tasavvur etmek

- تَأَمَّلْ دَائِمًا فِي عَوَاقِبِ الْأُمُورِ!
  Her zaman için yaptığın işlerin sonucunu düşün!
- تَأَمَّلُوا فِي الْمَوْضُوعِ قَبْلَ الْحُكْمِ عَلَيْهِ!
  Bir hususta yargıya varmadan önce düşünüp taşının!
- عَلَيْكُمَا أَنْ تَتَأَمَّلَا فِي مُسْتَقْبَلِكُمَا جَيِّدًا.
  İkinizin, geleceğinizi çok iyi düşünmesi gerekmektedir.
- حَاوِلْ أَنْ تَتَأَمَّلَ فِيمَا بَيْنَ السُّطُورِ جَيِّدًا!
  Satır aralarını çok iyi okumaya çalış!
- وَقَفْتُ جَانِبًا أَتَأَمَّلُ فِي جَمَالِ الطَّبِيعَةِ الْخَضْرَاءِ.
  Yeşil tabiatın güzelliğini tefekkür etmek üzere bir kenarda durdum.
- وَقَفَ الزَّائِرُونَ يَتَأَمَّلُونَ فِي أَطْلَالِ بَقَايَا الْقَصْرِ.
  Turistler sarayın kalıntıları üzerinde düşünmek için durdu.
- إِذَا تَأَمَّلْتَ فِي زُرْقَةِ عَيْنَيْهَا قَدْ تَقَعُ فِي حُبِّهَا.
  Gözlerinin maviliğini düşündüğünde ona âşık olabilirsin.
- تَرَبَّعَ الرَّاعِيَانِ فَوْقَ الْأَكَمَةِ يَتَأَمَّلَانِ فِي قُدْرَةِ اللهِ.
  İki çoban, Allah'ın kudretini düşünmek üzere üzere tepeye bağdaş kurup oturdu.
- أَثْنَاءَ جَوْلَتِنَا، تَوَقَّفْنَا نَتَأَمَّلُ فِي أَسْرَارِ الطَّبِيعَةِ!
  Gezimizde doğanın gizemlerini tefekkür için durakladık.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

تَبَرَّعَ يَتَبَرَّعُ تَبَرُّعًا

بِ +لِ

(bş'i b'ne) yardım amacıyla vermek, bağışlamak, teberru etmek, hibe etmek

- تَبَرَّعْتُ بِمَبْلَغٍ مُتَوَاضِعٍ لِلْجَمْعِيَّةِ الْخَيْرِيَّةِ.
  Hayır derneğine mütevazı bir yardımda bulundum.
- اَلْمُحْسِنُ يَتَبَرَّعُ بِأَمْوَالِهِ لِلْأَعْمَالِ الْخَيْرِيَّةِ.
  Hayırsever insan parasını hayır işlerine bağışlar.
- بِعْتُ سَيَّارَتِي وَتَبَرَّعْتُ بِقِيمَتِهَا لِمُصَابِي الْفَيَضَانِ.
  Arabamı satıp parasını selzedelere bağışladım.
- هٰؤُلَاءِ الْأَغْنِيَاءُ يَتَبَرَّعُونَ بِمُهُورٍ لِلْبَنَاتِ الْفَقِيرَاتِ.
  Bu zenginler yoksul kızların mehir paralarını karşılıyorlar.
- اَلطِّفْلَاتُ تَبَرَّعْنَ بِمَصْرُوفِهِنَّ الْيَوْمِيِّ لِمُصَابِي الزِّلْزَالِ.
  Kız çocukları günlük harçlıklarını depremzedelere bağışladı.
- تَبَرَّعَتِ الْمُحْسِنَةُ بِمَنْزِلِهَا لِلْيَتَامَى وَأَعْطَتْهُمُ الْمِفْتَاحَ.
  Hayırsever, evini yetimlere bağışlayıp anahtarları kendilerine teslim etti.
- هَلَّا تَتَبَرَّعُونَ بِدِمَاءٍ لِضَحَايَا الْإِرْهَابِ!
  Terör kurbanlarına kan bağışında bulunsanız ya!
- تَبَرَّعُوا بِأَوْقَاتِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ!
  Zamanınızı ve paranızı âlemlerin Rabbine bağışlayın!
- يَتَبَرَّعُونَ لِلتَّنْصِيرِ بِمَا يُعَادِلُ مِيزَانِيَّةَ الْبَلَدِ.
  Hıristiyanlaştırma faaliyetlerine ülke bütçesine denk miktarda para harcıyorlar.

تَبَحَّرَ يَتَبَحَّرُ تَبَحُّرًا

فِي

(konusunda / alanında) derinleşmek, kapsamlı/engin bilgisi olmak, çok bilgili olmak; uzman ve yetkin olmak (bş'de) derinlere inmek, dalmak

- مَنْ تَبَحَّرَ فِي مَعْرِفَةِ الصَّحَابَةِ فَهِمَ رُوحَ الْإِسْلَامِ.
  Sahabe bilgisinde derinleşen kimse İslam'ın ruhunu kavrar.
- بِثَقَافَتِكَ الْوَاسِعَةِ تَبَحَّرْتَ فِي الْعُلُومِ الْكَثِيرَةِ.
  Geniş kültürün sayesinde bir çok ilimde derinleştin.
- د. سُهَيْلٌ تَبَحَّرَ فِي عِلْمِ اللِّيزَرِ.
  Dr. Süheyl lazer ilminde uzmanlaştı.
- عَلَيْكَ أَنْ تَتَبَحَّرَ قَلِيلًا فِي عُلُومِ السِّيمْيَاءِ.
  Simya ilimleri alanında biraz kapsamlı bilgi sahibi olmalısın.
- اَلْمُسْتَشْرِقُونَ يَتَبَحَّرُونَ فِي لُغَاتِ الشَّرْقِ وَآدَابِهِ أَوَّلًا.
  Müsteşrikler önce doğu dilleri ve edebiyatında derinleşiyor.
- هَلْ تُرِيدُونَ أَنْ تَتَبَحَّرُوا فِي تَارِيخِنَا الْقَدِيمِ؟
  Kadim tarihimiz hususunda derinleşmek ister misiniz?
- كُلُّ مَنْ تَبَحَّرَ فِي الْعُلُومِ الشَّرْعِيَّةِ لَا يُعْتَبَرُ مُجْتَهِدًا.
  Dini ilimlerde uzmanlaşan herkes müctehit addedilmez.
- يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَتَبَحَّرَ فِي أُسْلُوبِهِ الرَّائِعِ.
  Harikulade üslubu üzerinde kapsamlı bilgi edinmeliyiz.
- اَلْبَشَرُ يَكْتَشِفُونَ مَجَاهِلَ الطَّبِيعَةِ وَيَتَبَحَّرُونَ فِي الْعُلُومِ.
  İnsanoğlu tabiatın bilinmeyenlerini keşfediyor ve ilimler alanında derinleşiyor.

تَبَسَّمَ
يَتَبَسَّمُ
تَبَسُّمًا

لِ

(bş'e veya b'ne) tebessüm etmek gülmek, gülücük atmak

BAKINIZ

⬇⬇⬇

اِبْتَسَمَ
يَبْتَسِمُ
اِبْتِسَامًا

لِ

(bş'e veya b'ne) tebessüm etmek gülmek, gülücük atmak

تَجَاسَرَ
يَتَجَاسَرُ
تَجَاسُرًا

عَلَى

(bş'e) cesaret / cüret etmek, (bş için) tehlikeye atılmak, risk almak; (bş'i) yapabilmek

- لَا نَتَجَاسَرُ عَلَى هٰذَا السُّلُوكِ!
  Biz bu davranışa cesaret edemeyiz!
- لَا يَتَجَاسَرُ النَّاسُ عَلَى هٰذَا الْأَمْرِ عَلَانِيَةً.
  İnsanlar böyle bir şeye aleni olarak cesaret edemezler.
- كَيْفَ تَتَجَاسَرُونَ عَلَى الْاِعْتِرَاضِ عَلَيْنَا؟!
  Bize itiraz etmeye nasıl cüret edersiniz?!
- لَا يُمْكِنُ أَنْ يَتَجَاسَرَ الْإِنْسَانُ عَلَى إِنْكَارِ هٰذَا!
  İnsanoğlu bunu inkâra cesaret edemez!
- لَنْ يَتَجَاسَرُوا عَلَى تَحَدِّينَا!
  Bize meydan okumaya cesaret edemeyecekler!
- لَمْ يَتَجَاسَرْ أَحَدٌ عَلَى فَتْحِ فَمِهِ.
  Kimse ağzını açmaya cesaret edemedi.
- كَيْفَ تَتَجَاسَرُ عَلَى هٰذَا التَّصَرُّفِ؟!
  Böyle bir davranışa nasıl cüret edersin?!
- عَرَفْتُهُ جَبَانًا لَا يَتَجَاسَرُ عَلَى قَوْلِ الْحَقِيقَةِ.
  Onu, hakikati söylemeye cesaret edemeyen bir korkak olarak tanıdım.
- لِلْأَسَفِ، تَجَاسَرَ بَعْضُ الْجُهَلَاءِ عَلَى مُخَالَفَةِ الْإِجْمَاعِ.
  Ne yazık ki bazı cahil kimseler icmaya muhalefet etme cüretinde bulundu!

تَحَدَّثَ يَتَحَدَّثُ تَحَدُّثًا

عَنْ

(bş'den veya b'nden) bahsetmek, söz etmek, konuşmak, anlatmak, görüşmek

- تَحَدَّثْ عَنْ نَفْسِكَ بِالْعَرَبِيَّةِ مِنْ فَضْلِكَ.
  Lütfen Arapça olarak kendinizden bahsedin.
- رَجَاءً، تَحَدَّثُوا عَنْ كَيْفِيَّةِ الْاِسْتِفَادَةِ مِنْ هٰذِهِ الْكُتُبِ.
  Lütfen bu kitaplardan nasıl yararlanılacağından söz edin.
- اَلْوُزَرَاءُ تَحَدَّثُوا عَنِ الْأَحْدَاثِ الْأَخِيرَةِ فِيمَا بَيْنَهُمْ.
  Bakanlar, kendi aralarında son gelişmeleri konuştular.
- تَحَدَّثَتِ الْهَيْئَةُ عَنْ سَفَرِهِمْ إِلَى لَنْدَنَ.
  Heyet, Londra'ya gerçekleştirmiş olduğu geziyi anlattı.
- تَحَدَّثَ الْعَالِمُ الْكَبِيرُ عَنِ الْإِسْلَامِ وَالنَّصْرَانِيَّةِ.
  Büyük âlim, İslam ve Hıristiyanlık dinlerinden bahsetti.
- تَحَدَّثِي يَا عَائِشَةُ عَنْ هِوَايَاتِكِ وَاهْتِمَامَاتِكِ!
  Ayşe! Hobilerinden ve ilgilerinden söz et.
- سَتَتَحَدَّثُ هٰذِهِ الْخُطْبَةُ عَنْ أَدَبِ الْمُجَالَسَةِ.
  Bu hutbe sohbet âdâbını konu alacak.
- اِجْتَمَعَتِ الْأُسْرَةُ لِتَتَحَدَّثَ عَنْ مَوْضُوعٍ مُعَيَّنٍ.
  Aile, belirli bir konuyu görüşmek üzere toplandı.
- اَلنِّسَاءُ -كَمَا هِيَ عَادَتُهُنَّ- يَتَحَدَّثْنَ عَنِ الْأَزْيَاءِ.
  Kadınlar her zaman olduğu gibi yine modadan bahsediyor.

تَحَدَّثَ fiili فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

تَجَاوَزَ يَتَجَاوَزُ تَجَاوُزًا

عَنْ

(b'nin hatasını) bağışlamak, affetmek; göz yummak, görmezden gelmek, aldırış etmemek, es geçmek

- تَجَاوَزَ الرَّجُلُ عَنْ أَخْطَاءِ أَوْلَادِهِ لِصِغَرِ سِنِّهِمْ.
  Adam, yaşlarının küçük olması dolayısıyla çocuklarının hatalarına göz yumdu!
- أَرْجُوكَ أَنْ تَتَجَاوَزَ عَنْ سُوءِ تَعْبِيرِي فِي سُؤَالِي.
  Sorumdaki kötü ifadeden dolayı affımı rica ediyorum.
- كُونِي يَا لَيْلَى مُتَسَامِحَةً تَتَجَاوَزِينَ عَنِ الْأَخْطَاءِ!
  Leyla! Hataları bağışlayan, hoşgörülü biri ol!
- بِإِمْكَانِنَا أَنْ نَتَجَاوَزَ عَنْ مِثْلِ هٰذِهِ الْهَفَوَاتِ.
  Bu gibi küçük kusurları (sürçmeleri) es geçebiliriz.
- إِنَّ اللهَ لَا يَتَجَاوَزُ عَنْ ظُلْمِ الظَّالِمِ لِأَخِيهِ الْإِنْسَانِ.
  Allah, zalimin, insan kardeşine zulmetmesini bağışlamaz.
- وَنَسْأَلُ اللهَ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنْ عَثَرَاتِنَا وَزَلَّاتِنَا.
  Allah'tan gaflarımızı ve hatalarımızı hoş görmesini diliyoruz.
- لَنْ نَتَجَاوَزَ عَمَّا حَدَثَ لِزَمِيلِنَا الطَّبِيبِ عَلِيٍّ.
  Arkadaşımız Dr. Ali'nin başına gelenleri asla affetmeyeceğiz!
- إِنَّا لَنْ نَتَجَاوَزَ عَنْ هٰذَا الْإِجْرَامِ بِحَقِّ الْأَبْرِيَاءِ!
  Masumlara karşı işlenen bu suçu bağışlamayacağız!
- تَجَاوَزْنَا عَنِ الْمُخَالَفَاتِ الْبَسِيطَةِ اجْتِنَابًا لِلْأَزْمَةِ.
  Kriz yaratmamak için ufak ayrılıkları görmezden geldik.

تَحَدَّثَ
يَتَحَدَّثُ
تَحَدُّثًا

إِلَى

(b'yle) konuşmak, (b'ne) anlatmak, söylemek

- تَحَدَّثَ الرَّجُلُ الْمُسِنُّ إِلَى أَوْلَادِهِ وَهُوَ يُوصِيهِمْ.
  Yaşlı adam, nasihat etmek üzere çocuklarıyla konuştu.
- تَحَدَّثَ رَائِدَا الْفَضَاءِ إِلَى أُسْرَتَيْهِمَا عَلَى الْأَرْضِ.
  İki astronot, yeryüzündeki aile fertleriyle konuşma yaptı.
- قَالَ عَالِمُ النَّفْسِ: حَاوِلْ أَنْ تَتَحَدَّثَ إِلَى نَفْسِكَ.
  Psikolog şunu söyledi: "Kendinle konuşmaya çalış".
- لَا تَتَحَدَّثُوا إِلَيَّ عِنْدَمَا أَعْتَكِفُ فِي الْمَسْجِدِ!
  Ben mescide itikafta iken gelip benimle konuşmayın!
- مَشَايِخُ الْكُوفَةِ يُعَظِّمُونَهُ وَيَأْتُونَهُ فَيَتَحَدَّثُونَ إِلَيْهِ.
  Kûfe âlimleri ona saygı duyar, kendisine gelip konuşurlar.
- أَنْتِ أَعَزُّ وَأَشْرَفُ مِنْ أَنْ تَتَحَدَّثِي إِلَى خَائِنٍ.
  Sen, bir hainle konuşmayacak kadar onurlu bir insansın!
- فِي غُرَفِ الْحِوَارِ يَتَحَدَّثُ الشَّبَابُ إِلَى الْغُرَبَاءِ عَبْرَ الْإِنْتَرْنَتِ.
  Gençler internet yoluyla sohbet odalarında tanımadıkları kimselerle konuşuyor.
- كَانَ حَفِيدُ الشَّيْخِ يُحَاوِلُ أَنْ يَتَحَدَّثَ إِلَيْهِ وَهُوَ يُصَلِّي.
  Yaşlı adamın torunu, o namaz kılarken kendisiyle konuşmaya çalışıyordu.

تَحَدَّثَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra مَعَ zarfı ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

تَحَدَّرَ
يَتَحَدَّرُ
تَحَدُّرًا

مِنْ

(by'den aşağı doğru) inmek; akmak, dökülmek, süzülmek; (by'den) doğmak, kaynaklanmak; (bir sülaleden/çevreden) gelmek

BAKINIZ

اِنْحَدَرَ
يَنْحَدِرُ
اِنْحِدَارًا

مِنْ

(by'den aşağı doğru) inmek; akmak, dökülmek, süzülmek; (by'den) doğmak, kaynaklanmak; (bir sülaleden/çevreden) gelmek

تَحَلَّى يَتَحَلَّى تَحَلِّيًا

بِ

(bş'i) takı olarak takınmak; (maddi veya manevi bir özellikle) donanmak, süslenmek, bezenmek, vasıflanmak

- يَجُوزُ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَتَحَلَّى بِالذَّهَبِ.
  Kadının altın ile süslenmesi câizdir.
- طَالِبُ الْعِلْمِ يَنْبَغِي أَنْ يَتَحَلَّى بِالتَّوَاضُعِ.
  İlim talebesi tevazu ile donanmalıdır (mücehhez olmalıdır).
- يَنْبَغِي لِلدَّاعِيَةِ أَنْ يَتَحَلَّى بِالصَّبْرِ وَالْحِكْمَةِ.
  Davetçinin sabır ve hikmet vasıflarıyla bezenmesi gerekir.
- اَلْمُجَاهِدَاتُ يَتَحَلَّيْنَ بِالشَّجَاعَةِ فِي الْحَرْبِ.
  Kadın mücahitler savaşta cesaret sıfatıyla bezeniyorlar.
- يَا شَبَابُ! تَحَلَّوْا بِالْأَخْلَاقِ الْحَسَنَةِ!
  Gençler güzel ahlak ile donanınız (ahlaklanınız)!
- عَلَى الْمُنَاظِرِ أَنْ يَتَحَلَّى بِالْإِنْصَافِ وَالْمَوْضُوعِيَّةِ.
  Münazaracı adalet ve objektiflik nitelikleriyle bezenmeli.
- تَحَلَّ بِالْأَنَاةِ وَتَرْكِ الْعَجَلَةِ فِي النَّقْدِ.
  Eleştirilerinde teenni ile hareket et, aceleci davranma!
- تَحَلَّى عُثْمَانُ بِالصِّدْقِ وَهُوَ كَذُوبٌ.
  Osman, yalancı olduğu halde kendine doğrucu süsü verdi.
- تَحَلَّتْ بِالشَّجَاعَةِ وَهِيَ جَبَانَةٌ.
  Ürkek olduğu halde cesur pozu takındı.

تَحَوَّلَ يَتَحَوَّلُ تَحَوُّلًا

إِلَى

(bş'e veya belirli bir hale) dönüşmek, dönmek, değişmek; taşınmak

- جَمَدَ الْمَاءُ فَتَحَوَّلَ إِلَى الثَّلْجِ.
  Su dondu ve buza dönüştü.
- بَعْدَ غَلْيِهِ، تَحَوَّلَ الْمَاءُ إِلَى بُخَارٍ.
  Su kaynadıktan sonra buhara dönüştü.
- فِي الْخَرِيفِ يَتَحَوَّلُ لَوْنُ أَوْرَاقِ الْأَشْجَارِ إِلَى الْأَصْفَرِ.
  Sonbaharda ağaçların yapraklarının rengi sarıya döner.
- هٰذِهِ الْحُبُوبُ تَتَحَوَّلُ إِلَى الْأَحْمَرِ عِنْدَ تَسْخِينِهَا.
  Bu taneler ısıtıldığında kırmızıya dönüşür.
- رَغْمَ شِدَّةِ الْحَرِّ لَمْ نَتَحَوَّلْ إِلَى زُنُوجٍ مِثْلِ سُكَّانِ إِفْرِيقِيَا.
  Sıcağın şiddetine rağmen Afrikalılar gibi zenciye dönmedik.
- أَخْبِرْنَا كَيْفَ تَحَوَّلَ أَصْدِقَاؤُكَ إِلَى مُسْلِمِينَ.
  Bize arkadaşlarının nasıl Müslüman olduklarını anlat.
- اَلشَّعْبُ تَحَوَّلُوا جَمِيعًا إِلَى نَاقِدِينَ لِلْحُكْمِ الْآنَ.
  Bütün halk bugün rejimi eleştirir hâle geldi.
- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ تَحَوَّلْنَا إِلَى مُسْتَهْلِكِي حَضَارَةِ الْغَرْبِ!
  Ne yazık ki batı medeniyetinin tüketicileri haline geldik!
- بِعْنَا بَيْتَنَا وَتَحَوَّلْنَا إِلَى بَيْتٍ آخَرَ.
  Evimizi satıp başka bir eve taşındık.
- تَحَوَّلَ مَبْنَى كُلِّيَّتِنَا إِلَى مَكَانِهِ الْجَدِيدِ.
  Fakülte binamız yeni yerine taşındı.

تَخَرَّجَ
يَتَخَرَّجُ
تَخَرُّجًا

فِي

(bir okuldan) mezun olmak, mezuniyeti (bir kurumda) olmak

- بَنَاتِي تَخَرَّجْنَ فِي كُلِّيَّةِ الْهَنْدَسَةِ.
  Kızlarım mühendislik fakültesinden mezun oldular.
- أَنَا تَخَرَّجْتُ فِي قِسْمِ اللُّغَاتِ الشَّرْقِيَّةِ قَبْلَ عَامٍ.
  Bir sene önce Doğu Dilleri Bölümü'nden mezun oldum.
- عَدِيدٌ مِنْ زُعَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ تَخَرَّجُوا فِي هٰذِهِ الْمَدْرَسَةِ.
  Pekçok Müslüman lider bu okuldan mezun olmuştur.
- بَعْضُ مَنْ تَخَرَّجُوا فِي كُلِّيَّتِنَا قَدْ يُصْبِحُونَ عَاطِلِينَ.
  Fakültemizden mezun olanlardan bir kısmı işsiz kalabilir.
- لَمْ تَتَخَرَّجِي بَعْدُ فِي أَيَّةِ كُلِّيَّةٍ!
  Henüz hiçbir fakülteden mezun olmuş değilsin!
- اِثْنَانِ مِنَ الطَّلَبَةِ الْأَفَارِقَةِ قَدْ تَخَرَّجَا فِي جَامِعَتِنَا.
  Afrikalı öğrencilerden ikisi üniversitemizden mezun olmuştur.
- تَخَرَّجَتْ أُخْتُهُ فِي الْأَزْهَرِ وَنَالَتْ شَهَادَةَ الْمَاجِسْتِيرِ.
  Kızkardeşi Ezher'den mezun oldu ve mastır diploması aldı.
- أَعْمَلُ هُنَا صَحَفِيًّا مُنْذُ أَنْ تَخَرَّجْتُ فِي كُلِّيَّةِ الصِّحَافَةِ.
  Basın yayın fakültesinden mezun olduğumdan beri burada gazeteci olarak çalışmaktayım.

تَخَرَّجَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra مِنْ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

تَحَوَّلَ
يَتَحَوَّلُ
تَحَوُّلًا

مِنْ + إِلَى

(bş'den başka bş'e, bir halden başka bir hale) dönüşmek, değişmek, başkalaşmak; taşınmak

- حِينَمَا يَجْمُدُ الْمَاءُ يَتَحَوَّلُ مِنَ السَّائِلِ إِلَى الصُّلْبِ.
  Su donduğunda sıvı halden katı hale dönüşür.
- غَلَّيْتُ الْمَاءَ، فَتَحَوَّلَ مِنْ حَالَةِ الْمَاءِ إِلَى الْبُخَارِ.
  Suyu kaynattım, o da su halinden buhar haline dönüştü.
- تَحَوَّلَتْ أَحْوَالُ التَّاجِرِ مِنْ سَيِّءٍ إِلَى أَسْوَأَ.
  Tüccarın durumu kötüden daha kötüye doğru değişti.
- كَيْفَ تَحَوَّلْتَ مِنْ حَمَلٍ وَدِيعٍ إِلَى ذِئْبٍ لَا يَرْحَمُ؟!
  Uysal bir kuzudan merhametsiz bir kurda nasıl dönüştün?
- لَا تَتَحَوَّلُوا مِنَ الْأَحِبَّاءِ إِلَى الْأَعْدَاءِ بِأَسْبَابٍ تَافِهَةٍ!
  Sudan sebeplerle dost iken düşmana dönüşmeyiniz!
- تَحَوَّلَ مِنْ دِرَاسَةِ اللُّغَةِ الْإِنْجِلِيزِيَّةِ إِلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  İngilizce eğitiminden vazgeçip Arapça öğrenimine yöneldi.
- لَقَدْ تَحَوَّلَ مَجْرَى النَّهْرِ مِنَ الْيَمِينِ إِلَى الْيَسَارِ.
  Nehrin akış yönü sağdan sola değişiklik gösterdi.
- قَدْ تَتَحَوَّلُونَ مِنْ أَسَدٍ مُفْتَرِسٍ إِلَى لُقْمَةٍ سَائِغَةٍ.
  Yırtıcı bir arslandan kolay bir lokma haline gelebilirsiniz.
- تَحَوَّلَتْ أَخْلَاقُ الْفَتَى مِنَ الْبُخْلِ إِلَى الْكَرَمِ.
  Gencin ahlakı pintilikten cömertliğe doğru evrildi.
- تَحَوَّلَتِ الشَّرِكَةُ مِنْ بِنَائِهَا الْقَدِيمِ إِلَى الْجَدِيدِ.
  Şirket eski binasından yenisine taşındı.

تَخَلَّى يَتَخَلَّى تَخَلِّيًا

عَنْ

(bş'i) terk etmek, bırakmak, (bş'den) vazgeçmek; feragat etmek

- فَكَّرَ فِي الْمَسْأَلَةِ طَوِيلًا، فَتَخَلَّى عَنْ قَرَارِهِ.
  Meseleyi uzun uzun düşündü ve kararından vazgeçti.
- مَتَى قَرَّرْتَ أَنْ تَتَخَلَّى عَنْ عَمَلِكَ يَا سَلِيمُ؟
  İşi bırakmaya ne zaman karar verdin, Selim?
- لَا تَتَخَلَّوْا عَنْ هَدَفٍ تَسْعَوْنَ إِلَيْهِ!
  Uğruna çabaladığınız bir hedeften asla vazgeçmeyiniz!
- لَا تَتَخَلَّ عَنْ صَدِيقِكَ فِي وَقْتِ الشِّدَّةِ!
  Zor ve sıkıntılı zamanında arkadaşını terk etme!
- تَخَلَّوْا عَنْ حَقِّهِمْ فِي مِلْكِيَّةِ الدَّارِ لِأُخْتِهِمْ.
  Evin mülkiyetindeki haklarını kız kardeşlerine bıraktılar.
- هَلْ تَخَلَّيْتِ عَنْ نَصِيبِكِ فِي التَّرِكَةِ؟!
  Mirastaki payından feragat mı ettin?!
- اَللهُ لَا يَتَخَلَّى عَنْ عَبْدِهِ أَبَدًا إِذَا جَاءَ مُقْبِلًا عَلَيْهِ.
  Kul Allah'a yöneldiğinde Allah onu asla terk etmez.
- يَجِبُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَتَخَلَّوْا عَنِ الْحِزْبِيَّةِ الصَّارِمَةِ!
  Katı partizanlıktan vazgeçmelisiniz!
- لَنْ نَتَخَلَّى عَنِ الْحِجَابِ بَلْ سَنُحَارِبُ لِأَجْلِهِ!
  Başörtüsünden vazgeçmeyip onun için mücadele edeceğiz!

تَخَلَّى fiili, عَنْ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ ile de kullanılabilir.

تَخَصَّصَ يَتَخَصَّصُ تَخَصُّصًا

فِي

(bş'de) uzmanlaşmak, derinleşmek, uzmanlığını belirli bir alanda yapmak

- تَخَصَّصَتْ أُخْتِي فِي مَادَّةِ الرِّيَاضِيَّاتِ.
  Kız kardeşim uzmanlığını matematik branşında yaptı.
- تَخَصَّصْتُ فِي الْأَبْحَاثِ التَّارِيخِيَّةِ سَنَةً كَامِلَةً.
  Tarih araştırmaları alanında bir sene uzmanlık yaptım.
- أُحِبُّ أَنْ أَتَخَصَّصَ إِنْ شَاءَ اللهُ فِي عِلْمِ الْهَنْدَسَةِ.
  Allah izin verirse, geometri alanında derinleşmeyi istiyorum.
- تَخَصَّصَ أَبُو بَكْرٍ فِي عَمَلِيَّاتِ زَرْعِ الْقَلْبِ.
  Ebu Bekir kalp nakli ameliyatında uzmanlaştı.
- أَنْتِ السَّيِّدَةُ الْوَحِيدَةُ الَّتِي تَخَصَّصَتْ فِي الْقِرَاءَاتِ الْعَشْرِ.
  Sen, kıraat-i aşere alanında uzmanlık yapan tek bayansın.
- هٰذِهِ شَرِكَةٌ تَخَصَّصَتْ فِي صِنَاعَةِ الطَّائِرَاتِ بِدُونِ طَيَّارٍ.
  Bu, insansız uçak üretiminde uzman bir şirkettir.
- اَلْفَلَّاحُونَ الْيَوْمَ يَتَخَصَّصُونَ فِي الزِّرَاعَةِ الْحَدِيثَةِ.
  Günümüzde çiftçiler modern tarımda uzmanlaşıyor.
- هِيَ كُلِّيَّةٌ تَخَصَّصَتْ فِي تَدْرِيسِ الْعَرَبِيَّةِ لِلنَّاطِقِينَ بِغَيْرِهَا.
  O, ana dili Arapça olmayanlara bu dilde öğretim yapmada uzmanlaşmış bir fakültedir.
- نَجِدُ عَدَدًا مِنَ الْكُتَّابِ يَتَخَصَّصُونَ فِي الْكِتَابَةِ لِلْأَطْفَالِ.
  Birçok yazarın, çocuk kitapları yazma hususunda uzmanlaştıklarını görmekteyiz.

تَخَلَّفَ يَتَخَلَّفُ تَخَلُّفًا + عَنْ

(bş'e) gelememek, katılamamak; gecikmek; (bir hususta b'nden) geri / geride kalmak, ona yetişememek

- تَخَلَّفَ الطَّالِبُ عَنِ الدِّرَاسَةِ.
  Öğrenci, öğreniminden geri kaldı.
- اَلْبَارِحَةَ كُنْتُ مَرِيضًا، لِذٰلِكَ تَخَلَّفْتُ عَنِ الْعَمَلِ.
  Dün (gece) hasta idim, bu yüzden işe gidemedim.
- لَا تَتَخَلَّفْ بَعْدَ ذٰلِكَ عَنِ الْمُحَاضَرَةِ يَا زَيْدَانُ!
  Zeydan! Bir daha derse geç kalma!
- لِمَ تَخَلَّفْتَ عَنِ الْقَافِلَةِ يَا حَامِدُ؟!
  Hâmid! Niçin kafilenin gerisinde kaldın?!
- قَدْ تَخَلَّفَ جَدِّي عَنِ الْمَعْرَكَةِ بِسَبَبِ مَرَضِهِ.
  Dedem hastalığı sebebiyle savaşa katılamamış.
- تَخَلَّفْتَ عَنْ دَفْعِ الْإِيجَارِ عَشَرَةَ أَيَّامٍ!
  Kirayı ödemede 10 gün geciktin!
- تَخَلَّفَ زَيْدٌ عَنْ فَرِيقِ الْمَدْرَسَةِ بِسَبَبِ الْمَرَضِ.
  Zeyd hastalığı sebebiyle okul takımının gerisinde kaldı.
- ذٰلِكَ الشَّعْبُ يَتَخَلَّفُ عَنِ اللَّحَاقِ بِرَكْبِ الْحَضَارَةِ.
  Bu halk medeniyet kafilesine yetişemiyor.
- إِنَّنَا أَوْفِيَاءُ بِالْمَوَاعِيدِ! فَإِنَّنَا نَعْتَذِرُ إِنْ تَخَلَّفْنَا عَنِ الْمَوْعِدِ.
  Randevularımıza sâdığızdır, bu yüzden geciktiysek özür dileriz.
- لِلْأَسَفِ، تَخَلَّفْنَا عَنْ رَكْبِ الْحَضَارَةِ أَشْوَاطًا بَعِيدَةً.
  Ne yazık ki medeniyet kervanının fersah fersah gerisinde kaldık.

تَخَلَّصَ يَتَخَلَّصُ تَخَلُّصًا + مِنْ

(bş'den veya b'nden kurtulmak, canını kurtarmak, kaçmak; (bş'den sıyrılıp) hür/bağımsız / özgür / serbest olmak

- تَخَلَّصَ الرَّجُلُ مِنَ التِّمْسَاحِ.
  Adam timsahtan kurtuldu (canını kurtardı).
- تَخَلَّصَ الْحَيَوَانُ مِنْ شِبَاكِ الصَّائِدِ.
  Hayvan, avcının ağından kurtuldu.
- نَتَخَلَّصُ شَيْئًا فَشَيْئًا مِنْ دُيُونِنَا.
  Yavaş yavaş borçlarımızdan kurtuluyoruz.
- لَنْ يَكُونَ مِنَ السَّهْلِ أَنْ نَتَخَلَّصَ مِنَ الدُّيُونِ.
  Borçlardan kurtulmamız kolay olmayacak.
- أَنْ تَتَخَلَّصُوا مِنَ الْعَادَاتِ السَّيِّئَةِ لَيْسَ سَهْلًا!
  Kötü alışkanlıklardan kurtulmanız kolay değil!
- فِي رَأْيِكَ، كَيْفَ نَتَخَلَّصُ مِنْ هٰذِهِ الْوَرْطَةِ الْعَظِيمَةِ؟
  Sence bu büyük krizden nasıl kurtuluruz?
- عَلَيْنَا أَنْ نَتَخَلَّصَ مِنَ التَّقَالِيدِ الْبَالِيَةِ.
  Köhnemiş geleneklerden kurtulmamız gerekir.
- أَخِيرًا، تَخَلَّصَ الْقَرَوِيُّونَ مِنَ الْوَرْطَةِ الَّتِي تُثْقِلُ كَاهِلَهُمْ.
  Köylüler sonunda bellerini büken problemden kurtuldular.
- مَتَى أَوْجَدْنَا بُنُوكًا إِسْلَامِيَّةً عِمْلَاقَةً تَخَلَّصْنَا مِنَ التَّبَعِيَّةِ.
  Ne zaman dev İslam bankaları oluşturursak işte o zaman bağımlılıktan kurtulabiliriz.

تَدَخَّلَ يَتَدَخَّلُ تَدَخُّلًا

فِي

(bş'e) karışmak, burnunu sokmak, katılmak, müdâhale etmek, müdâhil olmak, dâhil olmak, araya girmek

- أَنْ تَتَدَخَّلَ فِي شُؤُونِ الْغَيْرِ مِيزَةٌ قَبِيحَةٌ.
  Başkalarının işine karışman kötü bir haslettir.
- لَا تَتَدَخَّلُوا فِيمَا لَا يَعْنِيكُمْ!
  Sizi alakadar etmeyen şeylere karışmayınız!
- حَذَارِ أَنْ تَتَدَخَّلَ فِي حَيَاةِ الْأَشْخَاصِ الْخَاصَّةِ!
  Sen sen ol, başkalarının özel hayatlarına burnunu sokma!
- مَنْ تَدَخَّلَ فِي مَا لَا يَعْنِيهِ سَمِعَ مَا لَا يُرْضِيهِ.
  Kendisini ilgilendirmeyen işlere karışan, nahoş şeyler işitir.
- لَا تَتَدَخَّلِي فِي الْحَدِيثِ عِنْدَمَا يَتَكَلَّمُ الْآخَرُونَ!
  Başkaları konuşurken lafa girmeyiniz!
- إِنَّهُ رَجُلٌ فُضُولِيٌّ، دَائِمًا يَتَدَخَّلُ فِي شُؤُونِ غَيْرِهِ.
  Meraklının tekidir, daima başkasının işlerine burnunu sokar.
- قَدِيمًا، كَانَ الْمُنَجِّمُونَ يَتَدَخَّلُونَ فِي شُؤُونِ الدَّوْلَةِ.
  Eskiden müneccimler devlet işlerine müdâhil olurlardı.
- عَلَى الدُّعَاةِ أَلَّا يَتَدَخَّلُوا فِي حُرِّيَّاتِ النَّاسِ الشَّخْصِيَّةِ!
  Tebliğciler, insanların kişisel özgürlüklerine müdahele etmemeli!
- أَبِي رَجُلٌ يُحِبُّ أَنْ يُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ، لِذٰلِكَ يَتَدَخَّلُ فِي كُلِّ نِزَاعٍ.
  Babam insanların arasını yapmayı seven birisi. Bu yüzden her bir tartışmaya müdâhil olur.

تَخَلَّقَ يَتَخَلَّقُ تَخَلُّقًا

بِ

(belirli bir huyla / ahlakla) ahlaklanmak, muttasıf olmak; (belirli bir kalıba / şekle göre) şekillenmek, şekil almak, değişmek

- نُرِيدُ شَبَابًا تَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ الْقُرْآنِ.
  Kuran ahlakı ile ahlaklanmış gençler istiyoruz.
- بَعْضُ شُبَّانِنَا يَتَخَلَّقُونَ بِأَخْلَاقِ الْأَجَانِبِ.
  Bazı gençlerimiz yabancıların ahlakını benimsiyor.
- عَلَى طَلَبَةِ الْعُلُومِ أَنْ يَتَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ الْعُلَمَاءِ.
  İlim talebelerinin âlimlerin ahlakı ile ahlaklanması gerekir.
- تَخَلَّقَ مُحَمَّدٌ بِالْخِصَالِ الْحَمِيدَةِ.
  Muhammed güzel huylar (hasletler) ile ahlaklandı.
- كَيْفَ نَتَخَلَّقُ بِأَخْلَاقِ الصَّحَابَةِ؟
  Sahabe-i Kirâm'ın ahlakıyla nasıl ahlaklanabiliriz?
- إِنَّ حَاكِمَ الْبَلَدِ رَجُلٌ مُسْتَبِدٌّ تَخَلَّقَ بِأَخْلَاقِ فِرْعَوْنَ.
  Şehrin yöneticisi Firavun kesilen baskıcı bir adamdır.
- لَا تَتَخَلَّقْ بِخُلُقِ غَيْرِكَ!
  Başkasının ahlakına göre şekillenme!
- هَلَّا تَخَلَّقْنَا بِأَخْلَاقِ طُلَّابِ الْعِلْمِ قَبْلَ أَنْ نَطْلُبَ الْعِلْمَ!
  İlmi istemeden önce, ilim talebelerinin ahlâkıyla bezensek ya!
- بَعْدَ طُولِ إِقَامَتِهِ بَيْنَهُمْ تَخَلَّقَ بِأَخْلَاقِ الزَّنَادِقَةِ وَاتَّصَفَ بِعَادَاتِهِمْ.
  Aralarında uzun süre yaşadıktan sonra zındık gibi hareket edip onların adetlerine büründü .

تَرَاءَى – يَتَرَاءَى – تَرَائِيًا

(bş b'ne) görünmek, belirmek, ortaya çıkmak, gözükmek; (bş'i) görmek, anlamak, fark etmek; (bş b'ne ...) gibi gelmek

لِ

- حِينَمَا أَتَجَوَّلُ فِي السُّوقِ إِذْ تَرَاءَتْ لِي حَسْنَاءُ.
  Çarşıda dolaşırken birden karşıma bir dilber çıkıverdi.
- إِذَا كُنَّا فِي قِمَّةِ الْجَبَلِ تَرَاءَتْ لَنَا النُّجُومُ مُشْرِقَةً.
  Dağın zirvesindeyken yıldızlar bize parlak şekilde göründü.
- عِنْدَمَا مَشَيْنَا فِي الْغَابَةِ تَرَاءَتْ لَنَا أَشْبَاحٌ مُخِيفَةٌ.
  Ormanda yürürken korkunç hayaletler gördük.
- يَتَرَاءَى لِي أَنَّ هَاتَيْنِ الْكَلِمَتَيْنِ مُتَضَادَّتَانِ.
  Bu iki kelime bana zıt görünüyor (zıt gibi geliyor).
- يَتَرَاءَى لَنَا أَنَّهُ سَيَتَمَكَّنُ مِنَ الْفَوْزِ.
  Bize öyle geliyor ki o kazanabilecek.
- لَقَدْ تَرَاءَى لَهُ أَنَّ مَصْلَحَتَهُ فِي إِكْمَالِ تَعْلِيمِهِ.
  Kârının, eğitimini tamamlamakta olduğunu anladı.
- تِلْكَ الصُّورَةُ الْمُفْجِعَةُ تَتَرَاءَى لِي بَيْنَ الْحِينِ وَالْآخَرِ.
  O hazin tablo ara sıra gözümün önüne gelir.
- تَتَرَاءَى لَهَا الْأَحْلَامُ وَتُلِحُّ بِهَا الذِّكْرَيَاتُ.
  Düşler görüyor ve anılar kendisini taciz ediyordu.
- تَرَاءَيْتَ لِي فِي الْمَنَامِ وَقُلْتَ لِي اَلسَّعَادَةُ سَتَأْتِي يَوْمًا مَا.
  Birgün rüyamda bana göründün ve bana "Saadet birgün kapını çalacak" dedin.

تَذَمَّرَ – يَتَذَمَّرُ – تَذَمُّرًا

(bş hakkında veya b'nden dolayı) yakınmak, sızlanmak, şikâyet etmek, söylenmek, homurdanmak

مِنْ

- اَلْعُمَّالُ تَذَمَّرُوا مِنَ الْأَوْضَاعِ السَّيِّئَةِ فِي الْعَمَلِ.
  İşçiler işteki kötü koşullardan dolayı söylenip durdular.
- أَنَا شَخْصِيًّا لَا أَتَذَمَّرُ مِنْ كُلِّ كَبِيرَةٍ وَصَغِيرَةٍ.
  Şahsen ben olur olmaz şeylerden ötürü yakınıp sızlanmam.
- نَحْنُ نُولَدُ بَاكِينَ وَنَعِيشُ نَتَذَمَّرُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.
  Ağlayarak doğar ve her şeyden şikâyet ederek yaşarız.
- اِصْبِرِي عَلَى وَالِدَيْكِ وَلَا تَتَذَمَّرِي مِنْهُمَا!
  Anne babana sabret ve onlardan ötürü yakınıp durma!
- لَا تَتَذَمَّرُوا مِنَ الْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ!
  Ey müminler! Kazaya ve kadere söylenip durmayınız!
- وَالِدَايَ كَثِيرًا مَا يَتَذَمَّرَانِ مِنْ مِثْلِ هٰذِهِ الْمُسَلْسَلَاتِ.
  Ebeveynim bu gibi dizilere sıkça homurdanıyorlar.
- كَيْفَ لَا نَتَذَمَّرُ مِنَ الْفَسَادِ الْأَخْلَاقِيِّ؟!
  Ahlaki yozlaşmadan nasıl yakınmayalım?!
- اَلنِّسَاءُ يَتَذَمَّرْنَ مِنْ أَشْغَالِ الْبَيْتِ وَمِنَ الْمَسْؤُولِيَّاتِ.
  Kadınlar ev işlerinden ve sorumlulukları yüklenmekten şikâyetçi olup dururlar.
- أَنْتَ مُتَشَائِمٌ، فَدَائِمًا تَتَذَمَّرُ مِنْ ضِيقِ الْحَالِ.
  Sen kötümser birisin, çünkü imkânsızlıklar yüzünden sürekli sızlanıp duruyorsun.

تَذَمَّرَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَلَى ile de kullanılabilir.

تَرَاجَعَ يَتَرَاجَعُ تَرَاجُعًا عَنْ

(fikrini / kararını) değiştirmek, vazgeçmek, caymak; (bş'den) geride kalmak; (bş'den) yavaş yavaş ayrılmak, dönmek

- لَعَلَّكَ تَتَرَاجَعُ عَنْ نِيَّتِكَ هٰذِهِ قَرِيبًا!
  İnşallah yakında bu niyetinden vazgeçersin!
- تَرَاجَعَ الْمُدِيرُ عَنْ قَرَارِهِ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ.
  Müdür son anda kararından vazgeçti.
- لَا نَعْرِفُ لِمَ تَرَاجَعَتْ أَمْرِيكَا عَنْ ضَرْبِ سُورِيَا.
  Amerika Suriye'yi vurmaktan niçin vazgeçti, bilmiyoruz.
- لِمَاذَا تَتَرَاجَعُ عَنْ قَرَارَاتِكَ وَلَا تَثْبُتُ عَلَى رَأْيٍ؟!
  Neden kararlarından cayıp hiçbir fikirde karar kılamıyorsun?!
- ثِقُوا بِأَنْفُسِكُمْ وَلَا تَتَرَاجَعُوا عَنْ آرَائِكُمْ!
  Kendinize güvenin ve fikirlerinizden geri dönmeyin!
- فِي هٰذِهِ الْحَالَةِ لَنْ نَتَرَاجَعَ عَنْ مَوْقِفِنَا الْحَالِيِّ.
  Şu durumda, şu anki tututmumuzdan vazgeçmeyeceğiz.
- اَلْإِرْهَابِيُّونَ لَنْ يَتَرَاجَعُوا عَنْ مُخَطَّطَاتِهِمْ.
  Teröristler planlarından vazgeçmeyecekler.
- تَرَاجَعَ عَنِ الْقَافِلَةِ شَخْصَانِ مَجْرُوحَانِ.
  İki yaralı şahıs kafileden ayrıldı (geride kaldı).
- لَنْ نَتَرَاجَعَ عَنْ مُحَارَبَةِ الْأُمِّيَّةِ.
  Cehaletle mücadele etmekten geri durmayacağız.

تَرَاوَحَ يَتَرَاوَحُ تَرَاوُحًا بَيْنَ

(iki şey veya iki rakam arasında) değişmek, gidip gelmek

- اَلْمَرْحَلَةُ الْجَامِعِيَّةُ تَتَرَاوَحُ بَيْنَ أَرْبَعٍ وَسِتِّ سَنَوَاتٍ.
  Üniversite öğrenimi dört ile altı yıl arasında değişiyor.
- تَرَاوَحَ عَدَدُهُمْ بَيْنَ خَمْسِينَ وَسِتِّينَ شَخْصًا.
  Sayıları elli ile altmış kişi arasında değişmekte.
- يَتَرَاوَحُ عَدَدُ الْكَلِمَاتِ فِي كُلِّ سَطْرٍ بَيْنَ سَبْعٍ وَعَشْرٍ.
  Her satırdaki sözcük sayısı yedi ile on arasında değişiyor.
- تَتَرَاوَحُ أَعْمَارُ الْأُمَّهَاتِ الْعَامِلَاتِ بَيْنَ 20–50 عَامًا.
  Çalışan annelerin yaşları 20 ile 50 arasında değişiyor.
- مُعَدَّلَاتُ بِطَالَةٍ تَرَاوَحَتْ بَيْنَ 5% و10% فِي الثَّمَانِينَاتِ.
  İşsizlik oranları seksenlerde yüzde 5 ile 10 arasında değişti.
- شُفِيَ مَرْضَانَا فِي فَتْرَةٍ تَرَاوَحَتْ بَيْنَ شَهْرٍ وَعَامَيْنِ.
  Hastalarımız bir ay ile iki yıl arasında değişen sürelerde iyileşti.
- أُعْتُقِلَ سَبْعَةُ أَطْفَالٍ تَتَرَاوَحُ أَعْمَارُهُمْ بَيْنَ 12–17 بِتُهْمَةِ السَّرِقَةِ.
  Yaşları 12-17 arasında değişen yedi çocuk hırsızlık suçlamasıyla tutuklandı.
- مَوَاقِفُ عُلَمَاءِ الْمُسْلِمِينَ تَرَاوَحَتْ بَيْنَ السُّكُوتِ عَنِ الْحَقِّ أَوِ التَّكَلُّمِ بِالْبَاطِلِ.
  Müslüman ulemanın durumları, haklı olduğu halde susanla, batılı temsil ettiği halde konuşan arasında değişiklik gösterdi.

تَرَبَّصَ – يَتَرَبَّصُ – تَرَبُّصًا

بِ

(bş'i veya b'ni) pusuda beklemek, (b için) pusuda yatmak, kol gezmek, tuzak kurmak, mevzilenmek; dört gözle beklemek, fırsat kollamak

- اَلْجُنْدُ تَرَبَّصُوا بِالْإِرْهَابِيِّينَ لِيَسْتَأْصِلُوهُمْ.
  Askerler teröristlerin kökünü kazımak için pusuya yattı.
- شُبَّانُ قُرَيْشٍ قَدْ أَحَاطُوا بِالْبَيْتِ يَتَرَبَّصُونَ بِمُحَمَّدٍ.
  Kureyşli gençler Hz. Muhammed'e tuzak kurmak üzere evi kuşatmışlardı.
- أَجْيَالُنَا قَدْ تَرَبَّصَتْ بِهِمْ شَيَاطِينُ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ.
  İnsan ve cin türü şeytanlar nesillerimiz için pusudalar.
- أَعْدَاءُ الْإِسْلَامِ يَتَرَبَّصُونَ بِالْأُمَّةِ وَكُتَّابِهَا أَشَدَّ التَّرَبُّصِ.
  İslam düşmanları ümmet ve yazarları için amansızca tuzaklar kuruyorlar.
- اَلْمُتَسَوِّلَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِالْأَغْنِيَاءِ كَيْ يَطْلُبْنَ فُلُوسًا.
  Kadın dilenciler para istemek için zenginleri dört gözle bekliyor.
- قُوَى الشَّرِّ قَدْ تَرَبَّصَتْ بِنَا وَتَكَالَبَتْ عَلَيْنَا.
  Şer güçler bizim için pusuya yatıp üzerimize çullanmıştı.
- كُنْتُ أَتَرَبَّصُ بِوَقْتِ فَرَاغِي كَيْ أَرْتَشِفَ قَهْوَتِي.
  Kahvemi yudumlamak için boş vakit kolluyordum.
- اَلْجُوعُ وَالْبَرْدُ يَتَرَبَّصَانِ بِسُكَّانِ الْمُخَيَّمَاتِ.
  Açlık ve soğuk kamp sâkinlerini kolluyor (yokluyor).
- كَانَ الْيَأْسُ وَنَقْصُ الْغِذَاءِ يَتَرَبَّصَانِ بِاللَّاجِئِينَ.
  Ümitsizlik ve gıdasızlık mültecileri kol geziyordu.

تَرْجَمَ – يُتَرْجِمُ – تَرْجَمَةً

إِلَى

(bir metni veya kitabı) bir dile çevirmek, tercüme etmek, nakletmek, aktarmak

- اَلْمُجَلَّدَانِ الْأَوَّلَانِ تُرْجِمَا إِلَى الْعَرَبِيَّةِ قَبْلَ سَنَةٍ.
  İlk iki cilt geçen sene Arapça'ya tercüme edildi.
- اَلْمُتَرْجِمُ لَمْ يُتَرْجِمْهُ إِلَى لُغَتِنَا بِدِقَّةٍ.
  Mütercim onu dilimize özenli bir şekilde çevirmemiş.
- عَلَيْكِ أَنْ تُتَرْجِمِي هٰذِهِ الْوَثَائِقَ إِلَى التُّرْكِيَّةِ فَوْرًا!
  Bu belgeleri derhal Türkçe'ye çevirmen gerekmektedir!
- كَمْ مَخْطُوطَةً فَارِسِيَّةً تَرْجَمْتَ إِلَى اللِّسَانِ الْعَرَبِيِّ.
  Arap diline kaç Farsça yazma eser tercüme ettin?
- كَيْفَ تُتَرْجِمُ إِلَى اللُّغَتَيْنِ بِسُهُولَةٍ وَأَمَانَةٍ.
  İki dile kolayca ve güvenilir bir şekilde nasıl çeviriyorsun?
- أَهَمُّ بُحُوثِ الْمَجْمَعِ الْعِلْمِيِّ تُتَرْجَمُ إِلَى عِدَّةِ لُغَاتٍ.
  Akademinin en önemli araştırmaları birkaç dile çevriliyor.
- اَلسُّرْيَانِيُّونَ تَرْجَمُوا كَثِيرًا مِنَ الْمَصَادِرِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ.
  Süryaniler, pek çok kaynağı Arapça'ya çevirmişlerdir.
- تُرْجِمَ الْقُرْآنُ الْكَرِيمُ إِلَى جَمِيعِ لُغَاتِ الْعَالَمِ تَقْرِيبًا.
  Kuran-ı Kerim hemen hemen bütün dünya dillerine çevrildi.
- تَرْجَمْتُ نَصًّا فَرَنْسِيًّا إِلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ تَرْجَمَةً حَرْفِيَّةً.
  Fransızca bir metni Arapça'ya mota mot çevirdim (harfi tercüme yaptım).

تَرَدَّدَ يَتَرَدَّدُ تَرَدُّدًا

فِي

(bir hususta) tereddüt etmek, karar verememek, duraksamak

- تَرَدَّدَ عُثْمَانُ فِي الْجَوَابِ.
  Osman cevap verirken duraksadı.
- لِمَ تَتَرَدَّدُ فِي قَرَارَاتِكَ دَوْمًا؟!
  Niçin kararlarında hep ikircikli davranıyorsun?!
- كَانَ الْكِتَابُ رَخِيصًا جِدًّا فَلَمْ أَتَرَدَّدْ فِي شِرَائِهِ.
  Kitap çok ucuzdu, o yüzden almada tereddüt etmedim.
- عَلَيْنَا أَلَّا نَتَرَدَّدَ فِي اتِّخَاذِ الْقَرَارِ.
  Karar alırken tereddüt göstermemeliyiz.
- لَوْ جَاءَنَا النَّقْلُ الصَّحِيحُ مَا تَرَدَّدْنَا فِي قَبُولِهَا لَحْظَةً.
  Bize doğru bilgi gelseydi, kabulde asla tereddüt etmezdik.
- هُمْ يُرَحِّبُونَ بِهٰذَا الْمَشْرُوعِ وَلَا يَتَرَدَّدُونَ فِي تَأْيِيدِهِ.
  Onlar bu projeye olumlu bakıyor ve destekleme noktasında tereddüt göstermiyorlar.
- لَمْ تَتَرَدَّدُوا فِي نَشْرِ الْأَخْبَارِ الْمُخْتَلَقَةِ وَالْمُزَيَّفَةِ!
  Yalan ve düzmece haberleri yaymada hiç tereddüt göstermediniz!
- كَانَ الْمُدِيرُ يَتَرَدَّدُ فِي قَرَارَاتِهِ وَلَا يَثْبُتُ عَلَى رَأْيٍ.
  Müdür kararlarında tereddüt gösteriyor, belirli bir görüşte sebat etmiyordu.
- صَرَّحَ الْوَزِيرُ بِأَفْكَارِهِ دُونَ أَنْ يَتَرَدَّدَ فِي أَيِّ شَيْءٍ.
  Bakan, görüşlerini hiçbir konuda tereddüt göstermeden açıkladı.

تَرْجَمَ يُتَرْجِمُ تَرْجَمَةً

مِنْ + إِلَى

(metni / kitabı) bir dilden başka bir dile tercüme etmek, çevirmek, aktarmak, nakletmek

- هَيَّا، تَرْجِمْ هٰذَا التَّقْرِيرَ مِنْ لُغَتِكَ إِلَى لُغَتِنَا.
  Hadi bu raporu senin dilinden bizim dile çevir bakalım.
- تُرْجِمَتْ هٰذِهِ الْكُتُبُ مِنَ الْيُونَانِيَّةِ إِلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Bu kitaplar Yunanca'dan Arapça'ya tercüme edildi.
- تَرْجَمَهُ الْمُتَرْجِمُ مِنَ الْعَرَبِيَّةِ إِلَى لُغَةٍ أُخْرَى.
  Mütercim onu Arapça'dan bir başka dile çevirdi.
- كَانَ الْمَشَارِقَةُ قَدْ تَرْجَمُوا مِنْ لُغَاتٍ أُخْرَى إِلَى لُغَتِهِمْ.
  Doğulular diğer dillerden kendi dillerine çeviri yapmışlardı.
- هَلْ تَقْدِرُ عَلَى أَنْ تُتَرْجِمَ مِنَ التُّرْكِيَّةِ إِلَى الْإِنْكِلِيزِيَّةِ؟
  Türkçe'den İngilizce'ye çeviri yapabilir misin?
- هٰذَا الْمُتَرْجِمُ يُتَرْجِمُ مِنَ الْيَابَانِيَّةِ إِلَى الْفَرَنْسِيَّةِ.
  Bu mütercim, Japoncadan Fransızca'ya çeviri yapıyor.
- لَقَدْ تَرْجَمَ الْعَرَبُ كُتُبًا كَثِيرَةً فِي الْفَلْسَفَةِ مِنَ اللَّاتِينِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ بِنَجَاحٍ.
  Araplar felsefe alanındaki çok sayıda eseri başarıyla Latinceden Arapça'ya tercüme etmişlerdir.
- السُّرْيَانِيُّونَ قَدْ تَرْجَمُوا كَثِيرًا مِنْ كُتُبِ الْفَلْسَفَةِ مِنَ اللَّاتِينِيَّةِ إِلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Süryaniler, felsefe kitaplarından pek çoğunu Latince'den Arap diline tercüme etmişlerdir.

تَرَدَّدَ يَتَرَدَّدُ تَرَدُّدًا

إِلَى

(b'ne veya by'e) gelip gitmek, gidip gelmek, sık sık uğramak, takılmak

- مَا زَالَ سَعِيدٌ يَتَرَدَّدُ إِلَى تِلْكَ الْحَدِيقَةِ الْعَامَّةِ.
  Said hâlâ o parka gelip gider.
- فِي الْأُسْبُوعِ الْمَاضِي تَرَدَّدْتُ إِلَى الطَّبِيبِ.
  Geçen hafta doktora birkaç kere uğradım.
- سَيَّارَاتُ الْإِسْعَافِ تَتَرَدَّدُ إِلَى الْمُسْتَشْفَى مُنْذُ سَاعَةٍ.
  Bir saatten bu yana ambulansın biri gelip biri gidiyor.
- لَيْسَ مِنْ عَادَاتِهِ أَنْ يَتَرَدَّدَ إِلَى الْمَقَاهِي.
  Kahveye takılma gibi bir alışkanlığı yoktur.
- يَجِبُ عَلَى طَلَبَةِ الْعُلُومِ أَنْ يَتَرَدَّدُوا إِلَى الْمَكْتَبَاتِ.
  İlim talebeleri kütüphanelere sık sık uğramalıdır.
- نَحْنُ نُحِبُّ أَنْ نَتَرَدَّدَ إِلَى الْأَسْوَاقِ الشَّعْبِيَّةِ الْمُزْدَحِمَةِ.
  Biz, kalabalık halk pazarlarına gitmekten keyif alıyoruz.
- كَانَ الشَّابُّ يَتَرَدَّدُ إِلَى نَفْسِ الْمَطْعَمِ لِيَرَى حَبِيبَتَهُ.
  Genç, sevgilisini görmek için sık sık aynı lokantaya giderdi.
- كُنْتُ أَتَرَدَّدُ مَعَ وَالِدِي إِلَى مَجَالِسِ الْعِلْمِ فِي طُفُولَتِي.
  Çocukluğumda babamla ilim meclislerine giderdim.
- لَا أُدَاوِمُ عَلَى الْجَمَاعَةِ، لٰكِنِّي أَتَرَدَّدُ إِلَى الْمَسْجِدِ.
  Cemaat müdavimi değilim, ancak sık sık camiye giderim.
- إِذَا كَانَتْ لَنَا حَاجَةٌ نَتَرَدَّدُ إِلَى بَابِ ذَاكَ الْمُحْسِنِ.
  Bir ihtiyacımız olunca, o hayırseverin kapısını aşındırırız.

تَرَكَّبَ يَتَرَكَّبُ تَرَكُّبًا

مِنْ

(bş'den) oluşmak, meydana gelmek, teşekkül etmek

- يَتَرَكَّبُ الْمَاءُ مِنْ أُكْسِجِين وَهِيدْرُوجِين.
  Su, oksijen ve hidrojenden meydana gelmektedir.
- يَتَرَكَّبُ الْمَوْضُوعُ مِنْ عِدَّةِ عَنَاصِرَ.
  Konu birkaç unsurdan oluşuyor.
- يَتَرَكَّبُ هٰذَا الدَّوَاءُ مِنْ مَوَادَّ مُخْتَلِفَةٍ.
  Bu ilaç farklı maddelerden terkip edilmiş.
- اَلْحَجُّ عِبَادَةٌ تَرَكَّبَتْ مِنَ الْمَالِ وَالْبَدَنِ.
  Hac mâli ve bedensel bir ibadettir (bu iki unsurdan oluşur).
- تَتَرَكَّبُ الْجُمْلَةُ الْاِسْمِيَّةُ مِنْ مُبْتَدَأٍ وَخَبَرٍ.
  İsim cümlesi mübteda ve haberden oluşmaktadır.
- اَلْكَلَامُ فِي الْعَرَبِيَّةِ يَتَرَكَّبُ مِنَ الْاِسْمِ وَالْفِعْلِ وَالْحَرْفِ.
  Arapça'da söz; isim, fiil ve harften oluşmaktadır.
- هُنَاكَ سِتَّةُ أَرْكَانٍ تَتَرَكَّبُ مِنْهَا حَقِيقَةُ الْإِيمَانِ.
  İman hakikatini oluşturan altı rükün vardır.
- خَلِيَّةُ نَحْلٍ تَتَرَكَّبُ مِنْ آلَافِ نَحْلَة.
  Bir arı kovanı binlerce arıdan oluşur.
- اَلْمَرْجَانِيَّةُ تَتَرَكَّبُ مِنْ كَائِنَاتٍ بَحْرِيَّةٍ بَالِغَةِ الصِّغَرِ.
  Mercan kayalıkları son derece küçük deniz canlılarından oluşur.
- اَلْمَنْسُوجَاتُ تَتَرَكَّبُ مِنْ أَجْزَاءٍ دَقِيقَةٍ جِدًّا وَهِيَ الْخُيُوطُ.
  Dokumalar son derece küçük parçalardan oluşur ki, bunlar da iplerdir.

تَـزَوَّدَ يَـتَـزَوَّدُ تَـزَوُّدًا

بِ

(gıda / yakıt / kitap vb. temel bş'i) yanına almak, tedarik etmek; (bş'le) donanmak

- تَزَوَّدْنَا بِالْغِذَاءِ الْكَافِي لِلسَّفَرِ الطَّوِيلِ.
  Uzun seyahat için kâfi miktarda gıdayı yanımıza aldık.
- تَزَوَّدَ الطَّالِبُ بِالْكُتُبِ اللَّازِمَةِ قَبْلَ سَفَرِهِ.
  Öğrenci yola çıkmadan önce gerekli kitapları yanına aldı.
- هَلْ تَزَوَّدْتُمْ بِوَقُودٍ فِي الْأَيَّامِ الْأَخِيرَةِ؟
  Son günlerde yakıt aldınız mı?
- هَيَّا نَتَزَوَّدْ بِالْبَنْزِينِ مِنْ أَقْرَبِ مَحَطَّةٍ.
  Haydi en yakın istasyondan benzin alalım.
- تَزَوَّدَ الْمُسَافِرُ بِمَا يَلْزَمُ مِنْ زَادٍ.
  Yolcu gerekli olan azığı yanına aldı.
- تَزَوَّدَتِ الْعَائِلَةُ بِالْمَوَادِّ الْغِذَائِيَّةِ.
  Aile gıda maddelerini yanlarına aldı.
- أَمَامَنَا أَعْدَاءٌ قَدْ تَزَوَّدُوا بِمُخْتَلِفِ أَنْوَاعِ الْأَسْلِحَةِ.
  Önümüzde çeşit çeşit silahlarla donanmış düşmanlar var.
- تَزَوَّدَ الْحُجَّاجُ بِكُلِّ مَا هُوَ ضَرُورِيٌّ لِرِحْلَتِهِمُ الطَّوِيلَةِ.
  Hacılar uzun seyahatleri için her türlü gerekli şeyi tedarik etti.
- إِذَا سَافَرْتَ فَتَزَوَّدْ بِمَا يَحْتَاجُهُ الْمُسَافِرُ.
  Seyahate çıkacağın zaman bir yolcunun gereksinim duyacağı şeyleri yanına al.

تَـزَوَّجَ يَـتَـزَوَّجُ تَـزَوُّجًا

مِنْ

(b'yle) evlenmek, evlilik yapmak

- تَزَوَّجَ الْعَالِمُ مِنْ سَيِّدَةٍ ذَاتِ ثَرْوَةٍ.
  Âlim zat servet sahibi bir kadın ile evlendi.
- تَزَوَّجْتُ مِنِ امْرَأَةٍ صَالِحَةٍ ذَاتِ حَسَبٍ وَنَسَبٍ.
  Soy sop sahibi bir saliha kadınla evlendim.
- تَزَوَّجَ ابْنُ عَمِّي مِنْ فَتَاةٍ جَمِيلَةٍ.
  Amcaoğlum güzel bir kızla evlilik yaptı.
- تَزَوَّجَتْ عَائِشَةُ مِنِ ابْنِ عَمِّهَا.
  Ayşe amcasının oğlu ile evlendi.
- هُوَ شَابٌّ لَمْ يَتَزَوَّجْ مِنْ وَاحِدَةٍ بَعْدُ.
  O, henüz kimse ile evlenmemiş bir gençtir.
- كَانَ الْمُهَاجِرُونَ يَتَزَوَّجُونَ مِنْ بَنَاتِ الْأَنْصَارِ.
  Muhacirler, ensarın kızları ile evlilik akdediyorlardı.
- بَعْضُ الْكُوَيْتِيِّينَ يَتَزَوَّجُونَ مِنْ إِنَاثٍ غَيْرِ كُوَيْتِيَّاتٍ.
  Bazı Kuveytli erkekler, Kuveytli olmayan kadınlarla evleniyor.
- مِنْ تَقَالِيدِهِمْ أَنَّهُمْ لَا يَتَزَوَّجُونَ مِنَ الْأَقَارِبِ.
  Akrabalarla evlenmeme onların geleneklerindendir.

تَزَوَّجَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

تَزَيَّنَ
يَتَزَيَّنُ
تَزَيُّنًا

بِ

(bş'i) takı olarak takınmak; (maddi veya manevi bir özellikle) donanmak, süslenmek, bezenmek, vasıflanmak; (kendisinde olmayan bir vasfı) iddia etmek, (bş) süsü vermek

BAKINIZ

تَحَلَّى
يَتَحَلَّى
تَحَلِّيًا

بِ

(bş'i) takı olarak takınmak; (maddi veya manevi bir özellikle) donanmak, süslenmek, bezenmek, vasıflanmak; (kendisinde olmayan bir vasfı) iddia etmek, (bş) süsü vermek

تَسَبَّبَ
يَتَسَبَّبُ
تَسَبُّبًا

فِي

(bş'e) sebep / neden olmak, sebebiyet vermek, yol açmak

- تَسَبَّبَ الطَّقْسُ فِي إِلْغَاءِ الْمُبَارَاةِ.
  Hava durumu maçın iptal edilmesine yol açtı.
- تَسَبَّبَ وَلَدٌ صَغِيرٌ فِي كُلِّ مَا حَدَثَ.
  Bütün bu olanlara küçük bir çocuk sebebiyet verdi.
- نَحْنُ الْمُدَرِّبِينَ قَدْ تَسَبَّبْنَا فِي خَسَارَةِ فَرِيقِنَا.
  Takımımızın kaybetmesine biz antrenörler neden olduk.
- اَلتُّجَّارُ الْمُحْتَكِرُونَ قَدْ يَتَسَبَّبُونَ فِي غَلَاءِ الْأَسْعَارِ.
  Fiatların yükselmesine tekelci tüccarlar sebep olabiliyor.
- قَدْ تَتَسَبَّبُ الْأَحْدَاثُ الْأَخِيرَةُ فِي إِسْقَاطِ الْحُكُومَةِ.
  Son hadiseler hükümetin düşürülmesine yol açabilir.
- لَا تَتَسَبَّبُوا فِي الْجُرُوحِ النَّفْسِيَّةِ، فَإِنَّهَا لَا تَنْدَمِلُ.
  Psikolojik travmalara sebep olmayın, zira bunlar iyileşmez.
- فِي مَجَالِ الطِّبِّ، قَدْ يَتَسَبَّبُ إِهْمَالٌ بَسِيطٌ فِي إِهْلَاكِ الْقَوْمِ.
  Tıp alanında küçük bir ihmal halkın mahvına sebep olabilir.
- لَنْ نَتَسَبَّبَ فِي انْزِلَاقِ بِلَادِنَا وَأَهْلِينَا إِلَى الْفَوْضَى.
  Ülkemizin ve insanlarımızın anarşiye sürüklenmesine sebebiyet vermeyeceğiz.

تَسَبَّبَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ ile de kullanılabilir.

تَسَلَّلَ
يَتَسَلَّلُ
تَسَلُّلًا

إِلَى

(by'e gizlice, yavaş yavaş) girmek, sızmak, geçmek, intikal etmek, yayılmak; fethetmek

- تَسَلَّلَ بَعْضُ الثُّوَّارِ إِلَى الْعَاصِمَةِ.
  Bazı devrimciler başkente sızdı.
- كَانَ بَعْضُ الْمُنَافِقِينَ يَتَسَلَّلُونَ إِلَى الصَّحَابَةِ سِرًّا.
  Bazı münafıklar, sahabenin arasına gizlice sızıyordu.
- صَاحَتِ الْمَرْأَةُ لَمَّا رَأَتِ اللِّصَّ يَتَسَلَّلُ إِلَى الْبَيْتِ.
  Kadın, hırsızın eve gizlice girdiğini görünce çığlık attı.
- تَسَلَّلَتِ الْأَرْقَامُ الْهِنْدِيَّةُ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ رُوَيْدًا رُوَيْدًا.
  Hindu rakamları Arapça'ya yavaş yavaş intikal etmiştir.
- هَلْ تَعْرِفُ كَيْفَ تَسَلَّلَتِ اللِّيبِرَالِيَّةُ إِلَى بِلَادِنَا؟
  Liberalizmin ülkemize nasıl geçtiğini biliyor musun?
- هٰذِهِ الصُّهَارَةُ تَتَسَلَّلُ إِلَى سَطْحِ الْأَرْضِ بِسُرْعَةٍ.
  Bu lavlar yer yüzeyine çabucak yayılır.
- تِلْكَ الْأَفْكَارُ الثَّوْرِيَّةُ قَدْ تَسَلَّلَتْ إِلَى ذِهْنِهِ عَبْرَ الْكُتُبِ.
  O devrimci düşünceler, zihnine, kitaplar yoluyla geçmişti.
- نَخْشَى أَنْ تَتَسَلَّلَ هٰذِهِ الْمَوْجَةُ إِلَيْنَا دُونَ أَنْ نَشْعُرَ.
  Bu dalganın, içimize, farkında olmadan sızmasından korkuyoruz.
- نَحْتَاجُ إِلَى خُطَبَاءَ يَتَسَلَّلُونَ إِلَى قُلُوبِ النَّاسِ.
  İnsanların gönüllerine girecek (fethedecek) hatiplere muhtacız!
- أَنَا أَعْرِفُ كَيْفَ أَتَسَلَّلُ إِلَى قَلْبِهَا.
  Onun kalbine nasıl gireceğimi çok iyi biliyorum!

تَسَرَّبَ
يَتَسَرَّبُ
تَسَرُّبًا

إِلَى

(gaz / su / bilgi / haber by'e) sızmak, yayılmak, dağılmak; (duygular bş'in içine) geçmek, işlemek, nüfuz etmek, etkilemek

- لَقَدْ تَسَرَّبَ الْمَاءُ إِلَى الْغُرْفَةِ.
  Odaya su sızmış.
- لَا أَحَدَ يَعْرِفُ كَيْفَ تَسَرَّبَتِ الْأَخْبَارُ إِلَى الْعَدُوِّ.
  Haberlerin düşmana nasıl sızdığını kimse bilmiyor.
- تَسَرَّبَتْ أَخْبَارُ الْجَلْسَةِ السِّرِّيَّةِ إِلَى الْجُمْهُورِ.
  Gizli oturumun bilgileri halka sızdı.
- تَسَرَّبَ الْجَوَاسِيسُ إِلَى الْبِلَادِ أَثْنَاءَ الْحَرْبِ الْأَهْلِيَّةِ.
  İç savaş sırasında ülkeye casuslar sızdı.
- كَانَ الْحُزْنُ قَدْ تَسَرَّبَ إِلَى نَفْسِهِ تَسَرُّبًا بَالِغًا.
  Hüzün onun içine iyice işlemişti.
- يَتَسَرَّبُ كَلَامُ النَّاسِ إِلَى نُفُوسِنَا دُونَ إِرَادَتِنَا.
  İnsanların sözleri biz istemesek de içimize işler.
- تَسَرَّبَ الْغَازُ وَالدُّخَانُ إِلَى الطَّوَابِقِ كُلِّهَا.
  Gaz ve duman bütün katlara sirayet etti (yayıldı).
- لَقَدْ تَسَرَّبَتِ الْمَعْلُومَاتُ السِّرِّيَّةُ إِلَى كُلِّ مَحْفِلٍ.
  Gizli haberler bütün mahfillere sızmıştı.
- حَسَبَ عِلْمِنَا هُنَاكَ عُمَلَاءُ تَسَرَّبُوا إِلَى دَاخِلِ الْحُكُومَةِ.
  Bildiğimiz kadarıyla hükümetin içine sızan casuslar var.
- آلَافٌ مِنَ الْحَرَسِ الثَّوْرِيِّ الْإِيرَانِيِّ تَسَرَّبُوا إِلَى الْعِرَاقِ.
  Binlerce İran devrim muhafızı Irak'a sızmış durumda.

تَسَلَّمَ
يَتَسَلَّمُ
تَسَلُّمًا

مِنْ

(b'nden, gönderilen bş'i) almak, teslim almak, tesellüm / tebellüğ etmek

- تَسَلَّمْتُ أَمْسِ رِسَالَتَيْنِ مِنْ سَاعِي الْبَرِيدِ.
  Dün postacıdan iki mektup aldım.
- اَلْمُوَظَّفُونَ يَتَسَلَّمُونَ الرَّوَاتِبَ مِنَ الْحُكُومَةِ.
  Memurlar maaşlarını devletten alırlar.
- أَتَسَلَّمْتُمُ التَّقْرِيرَ الطِّبِّيَّ مِنَ الْمُسْتَشْفَى؟
  Sağlık raporunu hastaneden aldınız mı?
- مَتَى تَتَسَلَّمِينَ الطَّرْدَ الْمُرْسَلَ إِلَيْكِ مِنْ مَكْتَبِ الْبَرِيدِ؟
  Sana gönderilen koliyi postaneden ne zaman alacaksın?
- هَلْ تَسَلَّمْتُمُ النَّتَائِجَ مِنَ الْمُفَتِّشِينَ فِي وَقْتِهَا؟
  Sonuçları müfettişlerden zamanında teslim alabildiniz mi?
- دَفَعْنَا الرُّسُومَ لِنَتَسَلَّمَ بَضَائِعَنَا مِنَ الْجُمْرُكِ.
  Mallarımızı gümrükten almak için vergileri ödedik.
- لَمْ نَتَسَلَّمْ أَيَّ طَلَبٍ مِنَ الْحُكُومَةِ أَنْ نُعَدِّلَ بَيَانَاتِنَا.
  Beyanatımızı değiştirmek için hükümetten herhangi bir talep almış değiliz.
- تَسَلَّمَتْ أُورُوبَّا مِشْعَلَ الْحَضَارَةِ مِنْ بِلَادِ الشَّرْقِ.
  Avrupa, uygarlık meşalesini doğu ülkelerinden almıştır.
- اَلشَّرِكَاتُ قَدْ تَسَلَّمَتْ حُقُوقًا تِجَارِيَّةً مِنْ حُكُومَاتِهَا.
  Firmalar kendi devletlerinden ticari haklar elde etti (aldı).

تَسَلَّلَ
يَتَسَلَّلُ
تَسَلُّلًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e gizlice, yavaş yavaş, sinsice) girmek, sızmak, geçmek, intikal etmek, (by'den gizlice) çıkmak, kaçmak, sıvışmak, tüymek

- تَسَلَّلَ اللِّصُّ مِنْ نَافِذَةِ الْمَنْزِلِ إِلَى الدَّاخِلِ.
  Hırsız, evin penceresinden sessiz sedasız girdi (içeri sızdı).
- تَسَلَّلَ الْجُنْدِيُّ مِنْ تَحْتِ الْأَسْلَاكِ إِلَى الْمُعَسْكَرِ.
  Asker tellerin altından gizlice kampa girdi (kampa sızdı).
- تَسَلَّلَ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى الخَارِجِ فِي هُدُوءٍ.
  Evinden dışarıya sessiz bir şekilde çıktı.
- كَانَتْ نَسَمَةٌ لَطِيفَةٌ تَتَسَلَّلُ مِنْ شَقِّ الْبَابِ إِلَى الدَّاخِلِ.
  Kapının aralığından içeriye hoş bir esinti giriyordu.
- مِئَاتُ الْكَلِمَاتِ تَسَلَّلَتْ مِنَ الْعَرَبِيَّةِ إِلَى لُغَتِنَا.
  Yüzlerce sözcük Arapça'dan dilimize geçmiştir.
- هٰذِهِ اللَّفْظَةُ قَدْ تَسَلَّلَتْ مِنَ الْفَرَنْسِيَّةِ إِلَيْنَا.
  Bu sözcük bize Fransızca'dan geçmiştir.
- بَعْضُ الْخُرَافَاتِ تَسَلَّلَتْ مِنَ الْيَهُودِيَّةِ إِلَى التَّفْسِيرِ.
  Bazı hurafeler Yahudilikten tefsir ilmine sızmıştır.
- تَسَلَّلْتُ مِنَ الْاِجْتِمَاعِ بِمَهَارَةٍ!
  Toplantıdan ustalıkla sıvıştım!
- لِنَعِيشَ حَيَاةً كَرِيمَةً تَسَلَّلْنَا مِنْ هٰذَا الْمُجْتَمَعِ الْفَاسِدِ!
  Onurlu bir yaşam için bu bozulmuş toplumdan kaçtık!

تَشَكَّلَ
يَتَشَكَّلُ
تَشَكُّلًا

مِنْ

(bş'den) oluşmak, meydana gelmek, teşekkül etmek

- يَتَشَكَّلُ الْمَوْضُوعُ مِنْ عِدَّةِ عَنَاصِرَ.
  Konu birkaç unsurdan oluşuyor.
- اَلْوَطَنِيَّةُ تَتَشَكَّلُ مِنَ الْقِيَمِ السَّائِدَةِ فِي الْمُجْتَمَعِ.
  Vatanseverlik, toplumdaki hâkim değerlerden teşekkül eder.
- اَلْحُكُومَةُ تَتَشَكَّلُ مِنَ الْوِزَارَاتِ الَّتِي يَرْأَسُهَا الْوُزَرَاءُ.
  Hükümet, bakanların başkanlık ettiği bakanlıklardan oluşur.
- تَشَكَّلَتِ الْوِزَارَةُ الْجَدِيدَةُ مِنْ رَئِيسٍ لَهَا وَعِشْرِينَ وَزِيرًا.
  Yeni bakanlık bir başkan ve 20 bakandan oluştu.
- تَتَشَكَّلُ الْجُمْلَةُ مِنْ عُنْصُرَيْنِ أَسَاسِيَّيْنِ: مُبْتَدَأٍ وَخَبَرٍ.
  Cümle iki temel öğeden, mübteda ve haberden oluşur.
- يَتَشَكَّلُ الْبَرْلَمَانُ مِنْ عَشَرَةِ أَحْزَابٍ.
  Parlemento on partiden müteşekkil.
- تَشَكَّلَ الْوَفْدُ الطُّلَّابِيُّ مِنْ خَمْسَةِ أَشْخَاصٍ.
  Öğrenci heyeti beş kişiden oluştu (oluşturuldu).
- تَتَشَكَّلُ الْفِرْقَةُ الْمُوسِيقِيَّةُ مِنْ أَعْضَاءٍ بَارِعِينَ.
  Orkestra yetkin üyelerden oluşuyor.
- مُثَلَّثُ النَّجَاحِ يَتَشَكَّلُ مِنَ الصَّبْرِ وَالْجُهْدِ وَالْعَزِيمَةِ.
  Başarı üçgeni sabır, gayret ve azimden oluşmaktadır.
- اَلْأُسْرَةُ النَّوَوِيَّةُ هِيَ الَّتِي تَتَشَكَّلُ مِنْ زَوْجٍ وَزَوْجَةٍ وَأَوْلَادٍ.
  Çekirdek aile koca, hanım ve çocuklardan oluşan ailedir.

تَشَبَّهَ
يَتَشَبَّهُ
تَشَبُّهًا

بِ

(bş'le veya b'yle) benzerlik göstermek, (b'ne veya bş'e) benzemek, kopyası olmak, taklit etmek, (b gibi) davranmak, hareket etmek

- حَاوَلَتْ أَنْ تَتَشَبَّهَ بِمُعَلِّمِهَا الْمُفَضَّلِ.
  En sevdiği öğretmenine benzemeye çalıştı.
- لَا تَتَشَبَّهْ بِالنِّسَاءِ، هٰذَا أَمْرٌ قَبِيحٌ!
  Kadınlara benzemeye çalışma, bu çirkin bir şey!
- عَلَيْكَ أَنْ تَتَشَبَّهَ بِالْكِرَامِ!
  Asil insanlar gibi hareket etmelisin (onlara benzemelisin).
- اِعْتَزَلْتَ عَنِ الشَّعْبِ وَتَشَبَّهْتَ بِالدَّرَاوِيشِ!
  Halkın arasından çekildin ve dervişlere benzedin!
- أَنْتِ قَدْ تَشَبَّهْتِ بِالرِّجَالِ فِي لُبْسِكِ وَحَرَكَاتِكِ!
  Kıyafetinde ve davranışlarında erkeklere benzemişsin!
- إِيَّاكُمْ أَنْ تَتَشَبَّهُوا بِمَنْ لَعَنَهُمُ اللهُ وَالنَّاسُ!
  Allah'ın ve insanların lanetlediklerine sakın benzemeyin!
- مَا لَكُمْ خَالَفْتُمُ السُّنَّةَ وَتَشَبَّهْتُمْ بِالْأَجَانِبِ؟!
  Niçin sünneti terk edip ecnebilere benzediniz ki?!
- أَنْتَ لَسْتَ مِنْهُمْ، فَلَا تَتَشَبَّهْ بِهِمْ فِي حَرَكَاتِكَ وَسُلُوكِكَ!
  Sen onlardan biri değilsin, bu yüzden tavır ve davranışlarında onlara benzeme!
- ذَاكَ الشَّابُّ يَتَشَبَّهُ بِالْإِنَاثِ فِي كَلَامِهِ وَمَشْيِهِ وَزِينَتِهِ.
  O genç, konuşmasında, yürüyüşünde ve süsünde kadınlara benziyor.

تَصَدَّقَ يَتَصَدَّقُ تَصَدُّقًا

عَلَى+(بِ)

(b'ne, bş'i) sadaka olarak / hayır niyetine vermek, tasadduk etmek

- تَصَدَّقْنَا عَلَى مِسْكِينٍ بِالْمَالِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.
  Cuma günü bir garibana sadaka verdik.
- فِي يَوْمِ عِيدٍ، تَصَدَّقْتُ عَلَى الْفُقَرَاءِ بِفُلُوسٍ.
  Bir bayram günü fakirlere bozuk para sadaka verdim.
- هَلْ تَتَصَدَّقُ أَنْتَ عَلَى السَّائِلِ الْمُدَخِّنِ بِشَيْءٍ؟
  Sen, sigara içen dilenciye hayır niyetine bir şey verir misin?
- تَصَدَّقُوا عَلَى الْمَسَاكِينِ وَلَوْ بِرَغِيفِ خُبْزٍ.
  Bir ekmek parçasıyla da olsa düşkünlere tasaddukta bulunun.
- يَتَصَدَّقُ أَبِي مِنْ حِينٍ لِآخَرَ عَلَى الْمُحْتَاجِينَ.
  Babam arasıra muhtaç kimselere tasaddukta bulunur.
- اَلْمُؤْمِنُ الْغَنِيُّ يَتَصَدَّقُ عَلَى الْفُقَرَاءِ.
  Zengin mümin yoksullara tasadduk eder.
- هٰذِهِ الْجَمْعِيَّةُ لَا تَتَصَدَّقُ إِلَّا عَلَى مَرْضَى السَّرَطَانِ.
  Bu kurum ancak kanser hastalarına para yardımı yapıyor.
- هُوَ يَتَصَدَّقُ عَلَى الْفَقِيرِ بِدَافِعِ الْإِنْسَانِيَّةِ.
  O, fakire, insanlık namına ihsanda bulunur.
- أَنْتُمْ تَتَصَدَّقُونَ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَتَكْسُونَ الْعُرْيَانَ.
  Sizler yoksullara sadaka verip çıplakları giydiriyorsunuz.
- كَانَ السَّلَفُ يَتَصَدَّقُونَ عَلَى قَدْرِ مَرَضِهِمْ وَبَلِيَّتِهِمْ.
  Eskiler hastalık ve musibetleri ölçüsünde sadaka verirdi.

تَصَدَّى يَتَصَدَّى تَصَدِّيًا

لِ

(bş'e) girişmek, başlamak, koyulmak, kendini vermek, meşgul olmak; (b'nin / bş'in) karşısına çıkmak, dikilmek, karşı olmak, itiraz etmek, engel teşkil etmek

- تَصَدَّى الْإِمَامُ الْغَزَالِيُّ لِلرَّدِّ عَلَى الْأَفْكَارِ الْفَلْسَفِيَّةِ.
  İmam Gazali, felsefi düşünceleri reddiyeye girişti.
- اَلْعُلَمَاءُ لَا يَتَصَدَّوْنَ لِلتَّأْلِيفِ إِلَّا إِذَا أَحَسُّوا بِالنُّضْجِ.
  Âlimler ancak yazacakları şey olgunlaşınca telife girişirler.
- نَحْتَاجُ إِلَى طُلَّابٍ نُبَهَاءَ يَتَصَدَّوْنَ لِتَحْقِيقِ آمَالِنَا.
  İdeallerimizi gerçekleştirecek uyanık gençlere ihtiyacımız var.
- تَصَدَّى اللَّاعِبُ لِإِيقَافِ الْمُهَاجِمِ.
  Oyuncu, forveti durdurmak için onun önüne dikildi.
- تَصَدَّى حَارِسُ الْمَرْمَى لِرَكْلَةِ الْجَزَاءِ بِنَجَاحٍ.
  Kaleci penaltı vuruşunu başarıyla karşıladı (kurtardı).
- تَصَدَّى الرَّاعِي لِلذِّئْبِ فَأَرْدَاهُ.
  Çoban, kurdun karşısına dikilip onu mahvetti.
- لِمَاذَا لَا تَتَصَدَّى الدَّوْلَةُ لِلْمُهَرِّبِينَ وَلَا تُعَاقِبُهُمْ؟
  Devlet neden kaçakçılara engel olup onları cezalandırmıyor?
- لَمْ تَتَصَدَّ الشُّرْطَةُ لِلْمُتَظَاهِرِينَ السِّلْمِيِّينَ.
  Polis barışçıl göstericilere engel olmadı.
- لَا نَزَالُ قَدِيمًا وَحَدِيثًا نَتَصَدَّى لِلْبِدَعِ.
  Dün olduğu gibi bugün de bidatlerin karşısına dikiliyoruz.
- لِنَتَصَدَّ لِلْحَمَلَاتِ الْمُعَادِيَةِ لِلْحُكُومَةِ مَعًا.
  Ülkeye yönelik düşmanca kampanyalara birlikte karşı çıkalım!

تَطَرَّقَ يَتَطَرَّقُ تَطَرُّقًا إِلَى

(bir konuya) temas etmek, değinmek, bahsetmek, ele almak; (bir duygu, düşünce) zihnine / aklına / kalbine gelmek, doğmak

- تَطَرَّقَ الْمُتَكَلِّمُ إِلَى مَوْضُوعٍ سِيَاسِيٍّ آخَرَ .
  Konuşmacı bir başka politik konuya değindi.
- سَيَتَطَرَّقُ الْأُسْتَاذُ الْمُحَاضِرُ إِلَى مَوْضُوعِ السَّاعَةِ.
  Konferansı veren profesör aktüel bir konuyu ele alacak.
- كَانَ يَنْبَغِي أَنْ يَتَطَرَّقَ إِلَى عَنَاصِرَ أُخْرَى أَثْنَاءَ كَلَامِهِ.
  Konuşması sırasında başka hususlara da temas etmeliydi.
- سَوْفَ أَتَطَرَّقُ إِلَى مَوْضُوعٍ يَهُمُّكُمْ جَمِيعًا.
  Hepinizi ilgilendiren bir konudan bahsedeceğim.
- قَرِيبًا، سَوْفَ نَتَطَرَّقُ إِلَى مَوْضُوعِ الْغِذَاءِ الْأَنْسَبِ.
  Yakında 'en uygun gıda' konusunu ele alacağız.
- إِنَّنَا لَمْ نَتَطَرَّقْ حَتَّى الْآنَ إِلَّا إِلَى شُؤُونٍ اِقْتِصَادِيَّةٍ.
  Şu ana kadar sadece ekonomik meselelere değinebildik.
- رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ تَطَرَّقَ إِلَى الْمُرَشَّحِينَ وَأَسْمَائِهِمْ فَقَطْ.
  Başbakan yalnızca adaylardan ve isimlerinden söz etti.
- فِي هٰذَا الْمَقَالِ لَنْ نَتَطَرَّقَ إِلَى السِّلَاحِ النَّوَوِيِّ.
  Bu yazıda nükleer silah mevzuuna temas etmeyeceğiz.
- أَثْنَاءَ جُلُوسِي فِي الْمَكْتَبِ قَدْ تَطَرَّقَ إِلَى ذِهْنِي سُؤَالٌ.
  Ofiste otururken zihnime bir soru takıldı.

تَطَرَّقَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

تَضَرَّعَ يَتَضَرَّعُ تَضَرُّعًا إِلَى

(b'ne) yalvarmak, yalvarıp yakarmak, niyazda bulunmak; itaat etmek, boyun eğmek; rica etmek, dilemek

- كَانَ الْعَبْدُ الْمِسْكِينُ يَتَضَرَّعُ إِلَى سَيِّدِهِ كَيْلَا يُعَذِّبَهُ.
  Zavallı köle, işkence etmemesi için efendisine yalvarıyordu.
- تَضَرَّعَ الْمُذْنِبُ إِلَى اللهِ لِيَغْفِرَ لَهُ مَعْصِيَتَهُ.
  Günahkâr adam, günahını bağışlaması için Allah'a yalvardı.
- يَتَضَرَّعُ الْمُؤْمِنُ إِلَى اللهِ كُلَّ حِينٍ.
  Mümin, Rabbine her an için yakarış halindedir.
- رَفَعَ الْعَابِدُ كَفَّيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَهُوَ يَتَضَرَّعُ إِلَى رَبِّهِ.
  Âbid zat, Rabbine yakarmak üzere avuçlarını semaya açtı.
- تَضَرَّعَتِ الْأُمُّ إِلَى اللهِ أَنْ يَشْفِيَ ابْنَهَا مِنْ مَرَضِهِ.
  Anne, çocuğuna şifa bahşetmesi için Allah'a yalvardı.
- يَتَضَرَّعُ الْمُؤْمِنُ الْحَقِيقِيُّ إِلَى رَبِّهِ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ.
  Gerçek mümin, Rabbine iyi günde de kötü günde de yakarır.
- اَلْحُجَّاجُ يَطُوفُونَ بِالْبَيْتِ وَهُمْ يَتَضَرَّعُونَ إِلَى اللهِ.
  Hacılar Allah'a yakarışlar içerisinde Kabe'yi tavaf ediyor.
- اَلَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَلَى اللهِ لَا يَتَضَرَّعُونَ إِلَيْهِ.
  Allah'a karşı kibirlenenler ona yalvarıp yakarmazlar.
- هَلْ سَبَقَ لَكِ أَنْ تَضَرَّعْتِ إِلَى اللهِ بَاكِيَةً؟
  Daha önce hiç ağlayarak Allah'a yakarmış mıydın?

تَضَرَّعَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

تَظَاهَرَ يَتَظَاهَرُ تَظَاهُرًا

بِ

(...-mış) gibi yapmak, davranmak, (...) süsü vermek, rol yapmak, (kendisine belirli bir) hava vermek

- تَظَاهَرَ الْمُجْرِمُ بِالْبَرَاءَةِ.
  Suçlu, masummuş gibi hareket etti.
- هُوَ يَتَظَاهَرُ بِالْغِنَى وَهُوَ فَقِيرٌ.
  Züğürt olduğu halde kendisine zenginmiş süsü veriyor.
- لَا تَتَظَاهَرْ بِالْجَهْلِ، إِنَّكَ تَعْرِفُ مَا أَقْصِدُ!
  Bilmiyormuş gibi davranma, neyi kastettiğimi biliyorsun!
- لَا تُحَاوِلْ أَنْ تَتَظَاهَرَ بِالْمَرَضِ، إِنَّكَ صِحِيحٌ لِلْغَايَةِ!
  Hasta rolü oynamaya çalışma, gayet sağlıklısın!
- قَدْ يَتَظَاهَرُ الْجَبَانُ بِالشَّجَاعَةِ.
  Bazen korkak kişi cesurmuş gibi davranır.
- تَظَاهَرَ بِحُبِّهِ لَهُ وَهُوَ يَكْرَهُهُ.
  Onu sevmediği halde seviyormuş gibi davrandı.
- تَظَاهَرْتَ بِغَيْرِ دِينِ الْإِسْلَامِ، هٰذَا لَا يَجُوزُ لِلْمُسْلِمِ.
  Gayr-i müslim gibi rol takındın ki bu müslümana caiz değil.
- إِذَا دَخَلَ صَاحِبُ الْعَمَلِ فَتَظَاهَرْ بِالْانْهِمَاكِ فِي الْعَمَلِ.
  Patron içeri girdiğinde hemen işe koyulmuş havası ver!
- إِنَّكُمْ تَتَظَاهَرُونَ بِالْإِسْلَامِ لِتَخْدَعُوا النَّاسَ!
  Sizler, insanları kandırmak için müslümanmış gibi davranıyorsunuz!

تَطَلَّعَ يَتَطَلَّعُ تَطَلُّعًا

إِلَى

(bş'i veya b'ni) dört gözle/hasretle beklemek, şiddetle arzulamak, iple çekmek, (bş'e) can atmak, özlem duymak, (bş'in) peşinde olmak; (gözlerini / bakışlarını bş'e dikmek, çevirmek

- كُلُّ إِنْسَانٍ يَتَطَلَّعُ إِلَى أَيَّامِ الصِّبَا.
  Her insan çocukluk günlerine özlem duyar.
- لَقَدْ تَطَلَّعَ الْقَوْمُ إِلَى عَوْدَةِ زَعِيمِهِمْ مِنَ الْمَنْفَى.
  Halk, liderlerinin sürgünden dönüşünü iple çekti.
- اَلْبَاحِثُونَ يَتَطَلَّعُونَ إِلَى خُرُوجِ الْكِتَابِ مُحَقَّقًا.
  Araştırmacılar kitabın tahkikli neşrini dört gözle bekliyor.
- كَانَتْ مُدِيرَةٌ طَمَّاعَةً تَتَطَلَّعُ إِلَى مَنْصِبٍ أَعْلَى.
  Gözlerini en üst makama dikmiş tamahkâr biriydi.
- نَحْنُ لَا نَتَطَلَّعُ إِلَى إِقَامَةِ دَوْلَةٍ ثِيُوقْرَاطِيَّةٍ.
  Teokratik bir devlet kurma peşinde değiliz.
- لَا تَتَطَلَّعِي إِلَى الْجَوَانِبِ التَّعِيسَةِ مِنَ الْحَيَاةِ!
  Gözünü, yaşamın karamsar taraflarına çevirip durma!
- لِمَ تَتَطَلَّعُونَ إِلَى مَا يَعِيشُهُ الْآخَرُونَ؟!
  Neden başkalarının yaşadıklarına özlem duyuyorsunuz?!
- بِإِمْكَانِنَا أَنْ نَفْهَمَ الْحَيَاةَ إِذَا تَطَلَّعْنَا إِلَى الْوَرَاءِ؛ لٰكِنَّنَا لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَحْيَا إِلَّا إِذَا تَطَلَّعْنَا إِلَى الْأَمَامِ.
  Hayatı, ancak geriye baktığımız zaman anlayabilir; buna karşın, ileriye umutla baktığımızda hayatta kalabiliriz.

تَعَاوَنَ يَتَعَاوَنُ تَعَاوُنًا عَلَى

(belirli bir konuda) yardımlaşmak, dayanışmak, (bb'ne) yardımcı olmak, işbirliği yapmak

- تَعَاوَنَ الْأَصْدِقَاءُ عَلَى فَهْمِ الدُّرُوسِ جَيِّدًا.
  Arkadaşlar dersleri iyi anlamada birbiriyle yardımlaştı.
- اَلطَّالِبَاتُ يَتَعَاوَنَّ عَلَى تَكْرَارِ الْمُفْرَدَاتِ وَحِفْظِ مَعَانِيهَا.
  Kız öğrenciler sözcüklerin tekrar edilip anlamlarının ezberlenmesi hususunda birbirleriyle yardımlaşıyorlar.
- يَتَعَاوَنُ الشَّيَاطِينُ وَالْجِنُّ عَلَى إِهْلَاكِ بَنِي آدَمَ.
  Şeytanlar ve cinler insanları mahvetmek için işbirliği yapıyor.
- يَجِبُ أَنْ نَتَعَاوَنَ عَلَى الْخَيْرِ فِي جَمِيعِ الْمَجَالَاتِ.
  Hayır konusunda bütün alanlarda dayanışmamız gerekir.
- لِتَتَعَاوَنُوا عَلَى إِصْلَاحِ هٰذِهِ السَّيِّئَةِ، مِنْ فَضْلِكُمْ!
  Lütfen bu kötülüğün ıslahı için dayanışma içinde olunuz!
- هٰذِهِ الْمُؤَسَّسَاتُ تَتَعَاوَنُ عَلَى إِرْشَادِ الشَّبَابِ وَتَوْجِيهِهِمْ.
  Bu kurumlar gençlerin yönlendirilmesi ve kendilerine rehberlik hususunda işbirliği yapıyor.
- وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ.
  İyilikte ve takvada yarışın, günahta değil. (Ayet)
- تَضَامَنَ الْجِيرَانُ وَتَعَاوَنُوا عَلَى بِنَاءِ الْمَسْجِدِ.
  Komşular mescit yapımında birbiriyle dayanışıp yardımlaştılar.
- تَعَاوَنَتْ جُهُودُ الْمُوَاطِنِينَ عَلَى بِنَاءِ حَنَفِيَّةٍ فِي الْقَرْيَةِ.
  Vatandaşlar köye bir çeşme yapımı hususunda işbirliği yaptı.

تَعَارَضَ يَتَعَارَضُ تَعَارُضًا مَعَ

(bş bş'le veya bb'yle) çelişmek, çatışmak, çekişmek; (bb'ne) ters / zıt / muhalif olmak

- حَظْرُ الْحِجَابِ يَتَعَارَضُ مَعَ مَبْدَأِ الْمُسَاوَاةِ أَمَامَ الْقَانُونِ.
  Baş örtüsü yasağı kanun önünde eşitlik ilkesiyle çelişiyor.
- كَيْفَ يَتَعَارَضُ الْعَقْلُ مَعَ الدِّينِ؟!
  Akıl, din ile nasıl çelişebilir ki?!
- كَانَ سُلُوكُهُ يَتَعَارَضُ مَعَ أَفْكَارِهِ.
  Fikirleriyle davranışı birbiriyle çelişiyordu.
- يَبْدُو أَنَّ هِوَايَاتِكِ تَتَعَارَضُ مَعَ عَلَاقَاتِكِ.
  Görünen o ki hobileriniz, ilgilerinizle zıtlık arz ediyor.
- حَسَبَ رَأْيِنَا، الْعَلْمَانِيَّةُ لَا تَتَعَارَضُ مَعَ مَبَادِئِ الْإِسْلَامِ.
  Bize göre, laiklik İslam'ın ilkeleriyle çelişki arz etmez.
- سَنُغَيِّرُ سِيَاسَتَنَا حَتَّى لَوْ تَعَارَضَتْ مَعَ سِيَاسَةِ أَمْرِيكَا.
  Amerikan siyasetine ters düşse de politikamızı değiştireceğiz.
- مَاذَا لَوْ تَعَارَضَتْ طَاعَةُ الْأُمِّ مَعَ طَاعَةِ الْأَبِ؟
  Anne ile baba otoritesi çatıştığında ne yapmak gerekir?
- لَا اعْتِبَارَ لِحُقُوقِ الْإِنْسَانِ إِذَا تَعَارَضَتْ مَعَ مَصَالِحِكُمْ!
  Çıkarlarınızla çatıştığında insan haklarının hiçbir değeri yok!
- اِحْتَرِمُوا الْقَوَانِينَ حَتَّى لَوْ تَعَارَضَتْ مَعَ مَصْلَحَتِكُمْ!
  Çıkarlarınızla çelişse bile kanunlara saygılı olunuz!

تَعَجَّبَ يَتَعَجَّبُ تَعَجُّبًا مِنْ

(bş'e) şaşırmak, hayret etmek, hayran kalmak; garipsemek, taaccüp etmek

- تَعَجَّبَ سَالِمٌ مِنْ تَصَرُّفِ صَدِيقِهِ.
  Salim arkadaşının davranışına şaşırdı.
- تَعَجَّبَ جَمِيعُ مَنْ حَوْلَهُ مِنْ شِدَّةِ ذَكَائِهِ.
  Çevresindeki herkes zekâsının keskinliğine hayret etti.
- لَا نَتَعَجَّبُ مِنْ تَطَوُّرِ الْمَدِينَةِ السَّرِيعِ.
  Şehrin hızla kalkınmasına şaşırmıyoruz.
- تَعَجَّبَ الزُّوَّارُ مِمَّا رَأَوْا فِي الْمَعْرِضِ.
  Ziyaretçiler fuarda gördüklerine şaşırıp kaldılar.
- تَعَجَّبْنَا مِمَّا رُوِيَ لَهُ.
  Ona anlatılanlara hayret ettik.
- أَلَا تَتَعَجَّبُ مِنْ كَثْرَةِ الْجَرَائِمِ الَّتِي تَقَعُ فِي الْمُجْتَمَعِ؟!
  Toplumda yaşanan suçların çokluğuna şaşırmıyor musun?
- لِمَاذَا تَتَعَجَّبُونَ مِنْ قُدْرَةِ اللهِ عَلَى إِعَادَةِ النَّاسِ؟!
  Allah'ın insanları yeniden yaratmasına niçin şaşırıyorsunuz?!
- تَعَجَّبْتُ مِنْ تَنَاسُبِ وَجَمَالِ أَلْوَانِ قَوْسِ قُزَحَ.
  Gökkuşağının renklerindeki uyum ve estetiğe hayran kaldım.
- لَمْ أَتَعَجَّبْ مِنَ الطِّفْلِ، بَلْ تَعَجَّبْتُ مِنْ وَلِيِّ الْأَمْرِ.
  Ben çocuğa değil, velisine (anne-babasına) şaşırdım.
- لَا تَتَعَجَّبُوا مِنْ نِدَائِي، فَإِنَّ جُرُوحِي عَمِيقَةٌ جِدًّا!
  Haykırışımı garipsemeyiniz! Zira yaralarım çok derin.

تَعِبَ يَتْعَبُ تَعَبًا مِنْ

(bş'den dolayı) yorulmak, yorgun düşmek; bıkmak, usanmak, yılgınlık göstermek

- أَنْتَ شَابٌّ جَوَّالٌ، لَا تَتْعَبُ مِنَ التَّجْوَالِ أَبَدًا.
  Çok hareketli bir gençsin, dolaşmaktan asla yorulmuyorsun.
- اَلطَّمُوحُ لَا يَتْعَبُ مِنْ بُلُوغِ غَايَتِهِ.
  Hırslı kimse, gayesine ulaşma yolunda yılgınlık göstermez.
- صَرَخَتِ الْمَرْأَةُ مُوَبِّخَةً زَوْجَهَا قَائِلَةً "تَعِبْتُ مِنْكَ!"
  Kadın, kocasını azarlayarak "Bıktım senden!" diye bağırdı.
- يَتْعَبُ الْمُتَسَلِّقُونَ مِنَ الصُّعُودِ إِلَى قِمَمِ الْجِبَالِ الشَّاهِقَةِ.
  Dağcılar yüce dağların zirvelerine tırmanmaktan yorulurlar.
- تَعِبَ حُسَيْنٌ مِنَ الْأَعْبَاءِ الْكَثِيرَةِ فِي عَمَلِهِ.
  Hüseyin, vazifesindeki aşırı yükten dolayı bitkin düştü.
- يَطُوفُ الْحُجَّاجُ وَهُمْ لَا يَتْعَبُونَ مِنَ التَّهْلِيلِ وَالتَّسْبِيحِ.
  Hacılar tesbih ve tehlilden bıkıp usanmadan tavaf ediyor.
- لَا تَتْعَبُ حُكُومَتُنَا مِنَ الضُّغُوطِ الْخَارِجِيَّةِ وَالدَّاخِلِيَّةِ.
  Hükümetimiz iç ve dış baskılara karşı yılgınlık göstermez.
- لَقَدْ تَعِبَ أَبِي مِنَ الْعَمَلِ الْمُتَوَاصِلِ وَقِلَّةِ الدَّخْلِ.
  Babam sürekli çalışmaktan ve gelir azlığından usandı.
- لَقَدْ تَعِبْنَا كَثِيرًا مِنْ هٰذَا الرَّجُلِ وَغَبَائِهِ!
  Bu adamdan da aptallığından da illallah dedik!
- لَقَدْ تَعِبْتُ مِنْ كَثْرَةِ أَكْلِ هٰذِهِ الْأَشْيَاءِ!
  Durmadan bu şeyleri yemekten usandım artık!

تَعَرَّضَ
يَتَعَرَّضُ
تَعَرُّضًا

لِ

(bş'e) maruz kalmak, hedef olmak, uğramak; (b veya bş'le) karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, rastlamak; yoluna / karşısına çıkmak

- تَعَرَّضَتِ الْبِنْتُ الصَّغِيرَةُ لِمَكْرُوهٍ بَشِعٍ.
  Küçük kız iğrenç bir kötülüğe maruz kaldı.
- كُلُّ كَاتِبٍ قَدْ يَتَعَرَّضُ لِلنَّقْدِ.
  Her yazar eleştiriye maruz kalabilir (muhatap olabilir).
- فِي الْمَكْتَبِ، تَعَرَّضْتُ لِنَمِيمَةٍ عَنِيفَةٍ.
  Ofiste çok kötü bir dedikoduya maruz kaldım.
- اَلنِّيجَرُ تَتَعَرَّضُ لِلْجَفَافِ وَالْمَجَاعَاتِ أَحْيَانًا.
  Nijer zaman zaman kuraklığa ve açlığa maruz kalıyor.
- تَعَرَّضَ الطَّالِبُ لِحَادِثٍ وَهُوَ فِي طَرِيقِ الْعَوْدَةِ مِنَ الْمَدْرَسَةِ.
  Öğrenci okuldan eve dönerken kazaya uğradı (kaza geçirdi).
- يَتَعَرَّضُ جِسْمُهُ النَّحِيفُ لِلْأَمْرَاضِ بِسُهُولَةٍ.
  Zayıf bedeni hastalıklara kolayca maruz kalıyor.
- سَبَقَ أَنْ تَعَرَّضْنَا لِهٰذِهِ الْمُعَامَلَةِ الشَّنِيعَةِ!
  Daha önce bu çirkin muameleye maruz kalmıştık!
- تَعَرَّضَتْ مَزَارِعُ الْخَضْرَاوَاتِ لِخَسَائِرَ كَبِيرَةٍ بِسَبَبِ الْفَيَضَانِ.
  Sebze tarlaları sel sebebiyle büyük zayiatlar verdi.
- تَعَرَّضَتِ الْجَمَاعَةُ لِخُصُومِهِمْ فِي الطَّرِيقِ.
  Topluluk yolda giderken düşmanlarının karşısına çıkıp dikildi.
- تَعَرَّضَ لَنَا الْحَارِسُ عِنْدَمَا تَجَوَّلْنَا فِي الْأَزِقَّةِ لَيْلًا.
  Geceleyin sokaklarda dolaşırken bekçi karşımıza dikildi.

تَعَذَّرَ
يَتَعَذَّرُ
تَعَذُّرًا

عَلَى

(bş b'ne) zor / güç / müşkil olmak; (zorluklar sebebiyle) yapılamamak, yapılması imkânsız ya da çok güç olmak

- تَعَذَّرَ عَلَيْهِ الْحُضُورُ فِي الْوَقْتِ الْمُحَدَّدِ.
  Belirlenen vakitte gelemedi.
- يَتَعَذَّرُ عَلَى الْمَرِيضِ صَوْمُ رَمَضَانَ.
  Hasta kişi Ramazan orucunu tutamaz.
- تَعَذَّرَ عَلَيْنَا الرَّحِيلُ بِسَبَبِ الْعَوَاصِفِ.
  Fırtına sebebiyle yola çıkışımız mümkün olmadı.
- لَا يَتَعَذَّرُ عَلَيْكَ الْقِيَامُ بِهٰذَا الْعَمَلِ.
  Senin bu işi yapman imkânsız değil (bu işi yapabilirsin).
- إِخْلَاصُ الْمَرْءِ أَمْرٌ يَتَعَذَّرُ عَلَيْنَا مَعْرِفَتُهُ.
  Kişinin samimiyeti, bizce bilinmesi imkânsız bir şeydir.
- إِنَّ اللهَ لَا يَتَعَذَّرُ عَلَيْهِ خَلْقُ شَيْءٍ أَرَادَ خَلْقَهُ.
  Yaratmak istediği bir şeyi halk etmesi Allah'a zor değildir.
- لَا يَتَعَذَّرُ عَلَى أَهْلِ التَّقْوَى سَدُّ أَبْوَابِ الشَّيْطَانِ.
  Takva ehline Şeytan'ın kapılarını kapatmak güç değildir.
- قَدْ تَعَذَّرَتْ عَلَيْنَا التَّرْبِيَةُ الْأَسَاسِيَّةُ لِجَهْلِ نِسَائِنَا.
  Kadınlarımız okur-yazar olmadığından temel eğitimi veremedik.
- خَرَجْتُ مُتَأَخِّرًا فَتَعَذَّرَ عَلَيَّ الْوُصُولُ إِلَى الْعَمَلِ فِي الْوَقْتِ الْمُحَدَّدِ!
  Evden geç çıktım, bu yüzden işe zamanında yetişmedim.

تَعَطَّشَ يَتَعَطَّشُ تَعَطُّشًا

إِلَى

(bş'e) can atmak, çok arzulamak, özlem duymak, hasretini çekmek, (bş için) yanıp tutuşmak

- يَتَعَطَّشُ شَبَابُنَا إِلَى الْعِلْمِ وَالْمَعْرِفَةِ.
  Gençlerimiz ilme ve bilgiye can atıyorlar.
- هٰذَا الطَّالِبُ طَمُوحٌ يَتَعَطَّشُ إِلَى الْمَعْرِفَةِ.
  Bu öğrenci, bilgiye susamış azimli biridir.
- هٰذِهِ الْبِلَادُ قَدْ تَعَطَّشَتْ إِلَى السِّلْمِ وَالْهُدُوءِ.
  Bu topraklar barışa ve sükûnete susamıştır.
- ذَاكَ الْحَاكِمُ الظَّالِمُ يَتَعَطَّشُ إِلَى سَفْكِ الدِّمَاءِ.
  O zalim yönetici kan dökmeye susamış biridir.
- مُؤَسَّسَتُنَا الْمِسْكِينَةُ قَدْ تَعَطَّشَتْ إِلَى الْمَالِ.
  Zavallı kurumumuz paraya susamış durumda.
- ذَاكَ الْوَزِيرُ يَتَعَطَّشُ إِلَى تَوَلِّي مَنْصِبِ رِئَاسَةِ الْحُكُومَةِ.
  O bakan, başbakanlık koltuğuna oturmak için can atıyor.
- لِمَ تَتَعَطَّشُ إِلَى السُّلْطَةِ؟!
  Neden makam-mevki hasretiyle yanıp tutuşuyorsun?!
- نَحْنُ نَتَعَطَّشُ إِلَى إِتْمَامِ هٰذَا الْجُهْدِ الْمُبَارَكِ
  Bizler bu mübarek işi tamamlamak için can atıyoruz.
- قُلُوبُ الْمُؤْمِنِينَ تَتَعَطَّشُ إِلَى مَعْرِفَةِ الْحَقِّ.
  Müminlerin gönülleri Hakk'ı tanımayı şiddetle arzuluyor.
- اَلْجَمَاهِيرُ الْكَافِرَةُ تَتَعَطَّشُ إِلَى حَقِيقَةِ الدِّينِ.
  İnançsız toplumlar dinin hakikatine hasrettirler.

تَعَرَّفَ يَتَعَرَّفُ تَعَرُّفًا

إِلَى

(b'yle) tanışmak; (bş'i) keşfetmek, çıkarmak, anlamak

- تَعَرَّفْتُ إِلَى تِلْكَ الْفَتَاةِ الْجَمِيلَةِ فِي سَفَرٍ.
  O güzel genç kızla bir seyahat esnasında tanıştım.
- تَعَرَّفْنَا إِلَى رَفِيقِنَا الْجَدِيدِ فِي الدَّرْسِ الْأَوَّلِ.
  Yeni arkadaşımızla ilk derste tanıştık.
- فِي أَحَدِ الْمُؤْتَمَرَاتِ تَعَرَّفْتُ إِلَى أُسْتَاذٍ جَامِعِيٍّ شَهِيرٍ.
  Bir kongrede meşhur bir üniversite hocasıyla tanıştım.
- نَتَعَرَّفُ إِلَى جِيرَانِنَا مُنْذُ سَنَةٍ.
  Komşularımızla bir seneden bu yana tanışıyoruz.
- نَتَعَرَّفُ إِلَى ذٰلِكَ الرِّوَائِيِّ مِنْ أُسْلُوبِهِ.
  O romancıyı üslubundan tanıyoruz (çıkartıyoruz).
- تَعَرَّفَتِ الشُّرْطَةُ إِلَى السَّارِقِ بِالنَّظَرِ إِلَى صُورَتِهِ.
  Polis hırsızı resmine bakmak suretiyle keşfetti (çıkardı, bildi).
- بِدُرُوسِكَ تَعَرَّفْنَا إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وَتَفَقَّهْنَا فِي دِينِنَا.
  Dersleriniz sayesinde Allah'ı tanıdık ve dinimiz hakkında derinlemesine bilgi sahibi olduk.
- نَقِفُ وَقْفَةً سَرِيعَةً لِنَتَعَرَّفَ إِلَى عَوَاقِبِ تَرْكِ الْجِهَادِ.
  Cihadı terk etmenin sonuçlarını öğrenmek için (konu üzerinde) kısaca duracağız.

تَعَرَّفَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra عَلَى ve بِ harf-i cerleri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

تَعَمَّقَ يَتَعَمَّقُ تَعَمُّقًا

فِي

(bş'de) derinlere inmek, kök salmak; (belirli bir konuda veya alanda) derinleşmek, uzmanlaşmak, engin bilgi ve tecrübe sahibi olmak, yetkinleşmek

- هٰذِهِ الْخُرَافَةُ تَعَمَّقَتْ فِي عَادَاتِ مُجْتَمَعِنَا.
  Bu hurafe, toplumumuzun geleneklerine kök salmıştır.
- إِذَا تَعَمَّقَتْ جُذُورُ الْإِيمَانِ فِي الْقَلْبِ أَصْبَحَ اللهُ هُوَ الْغَايَةَ.
  İmanın kökleri kalpte derinleşince gaye sadece Allah olur.
- إِنَّ الْمُحَاضِرَ قَدْ تَعَمَّقَ فِي مَوْضُوعِهِ.
  Konferansı veren şahıs konusunda derinleşmiş biriydi.
- لَقَدْ تَعَمَّقَتْ عَائِشَةُ فِي دِرَاسَةِ الثَّقَافَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Ayşe İslam kültürü araştırmalarında derinleşmişti.
- لَقَدْ تَعَمَّقْتُ فِي الْعُلُومِ اللُّغَوِيَّةِ مُنْذُ عَشْرِ سَنَوَاتٍ.
  On seneden bu yana dil ilimleri alanında uzmanlaştım.
- تَعَمَّقَ أَخِي فِي تَدْرِيسِ اللُّغَةِ الْفَرَنْسِيَّةِ.
  Kardeşim Fransızca öğretimi hususunda yetkin hale geldi.
- إِذَا لَمْ يَفْهَمِ الْمُعَلِّمُ مَادَّتَهُ لَا يَتَعَمَّقُ فِيهَا.
  Şayet öğretmen, dersini anlamazsa onda derinleşemez.
- لَنْ تَتَعَمَّقَ فِي تَحْصِيلِ الْعَرَبِيَّةِ إِلَّا بِجُهْدٍ جَهِيدٍ.
  Arap dilinde ancak canla başla çalışırsan derinleşebilirsin.

تَعَمَّقَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde فِي yerine getirilmesi de

تَعَلَّقَ يَتَعَلَّقُ تَعَلُّقًا

بِ

(bş'le) ilişkili / alakalı / bağlantılı olmak; (bş'e) takılmak; bağlanmak, tutunmak, yapışmak, sarılmak; (bş'i) sevmek, bağlanmak

- هٰذِهِ الْفِكْرَةُ لَا تَتَعَلَّقُ بِالْمَوْضُوعِ الَّذِي نُنَاقِشُهُ.
  Bu düşünce, tartıştığımız konuyla ilgili değil.
- سَنَبْحَثُ الْيَوْمَ كُلَّ مَا يَتَعَلَّقُ بِهٰذِهِ الْمُشْكِلَةِ.
  Bugün, bu sorunla alakalı her şeyi araştıracağız.
- تَعَلَّقَ الشَّوْكُ بِالثَّوْبِ فَمَزَّقَهُ.
  Diken elbiseye takıldı ve onu yırttı.
- تَعَلَّقَ الصَّيْدُ بِالْحِبَالَةِ وَلَمْ يَنْجُ مِنْهَا.
  Av ağa (iplere) takıldı ve ondan kurtulamadı.
- تَعَلَّقْتُ بِالْغُصْنِ حَتَّى أَصْعَدَ فَوْقَ الشَّجَرَةِ.
  Ağacın üstüne çıkmak için dala tutundum.
- تَعَلَّقَ أَبِي بَعْدَ السِّتِّينَ بِالرِّيَاضَةِ.
  Babam atmışından sonra spora bağlandı.
- اَلْإِنْسَانُ الْعَاقِلُ يَتَعَلَّقُ بِالْحُرِّيَّةِ وَالْحَيَاةِ.
  Aklını kullanan insan özgürlüğe ve hayata tutunur.
- تَعَلَّقَ الوَلَدُ بِجِذْعِ الشَّجَرَةِ حَتَّى لَا يَغْرَقَ.
  Çocuk boğulmamak için bir ağaç kütüğüne tutundu.
- مِنْ أَجْلِ ذٰلِكَ لَمْ يَتَعَلَّقْ قَلْبِي بِبَلَدٍ مِنَ الْبُلْدَانِ.
  İşte bu yüzden kalbim hiçbir ülkeye bağlanmadı.
- هُوَ يُحِبُّ أَنْ يَتَعَلَّقَ بِالْأَوْهَامِ وَالْوُعُودِ الْكَاذِبَةِ.
  Hayallere ve yalan vaatlere bağlanmayı sever.

تَعَوَّدَ يَتَعَوَّدُ تَعَوُّدًا

عَلَى

(bş'e) alışmak, (bş'i) alışkanlık edinmek; huy edinmek

- أُسْرَةُ خَالِدٍ قَدْ تَعَوَّدَتْ عَلَى حَيَاةِ الْمُدُنِ.
  Halid'in ailesi şehir hayatına alıştı.
- عَلَيْكِ أَنْ تَتَعَوَّدِي عَلَى الْانْضِبَاطِ الْمَدْرَسِيِّ!
  Okul disiplinine alışmak zorundasın!
- اَلطُّلَّابُ تَعَوَّدُوا عَلَى السَّهَرِ بِسَبَبِ الْامْتِحَانَاتِ.
  Öğrenciler sınavlar sebebiyle gece uykusuz kalmaya alıştı.
- مِنْ خِلَالِ هٰذِهِ الْمُسَلْسَلَاتِ يَتَعَوَّدُ أَوْلَادُنَا عَلَى الْإِجْرَامِ.
  Çocuklarımız bu diziler vasıtasıyla suça alışıyorlar!
- سَتَتَعَوَّدُونَ عَلَى مُنَاخِ الْقَرْيَةِ شَيْئًا فَشَيْئًا.
  Köyün havasına yavaş yavaş alışacaksınız.
- هٰذِهِ الشُّعُوبُ الْمِسْكِينَةُ تَعَوَّدَتْ عَلَى الْجُوعِ وَالنَّصَبِ.
  Bu zavallı halklar açlık ve bitkinliğe alışmış durumdalar.
- أَيُّهَا الْمُسْلِمُ تَعَوَّدْ عَلَى الصَّلَوَاتِ فِي وَقْتِهَا.
  Müslüman! Namazları zamanında kılmayı alışkanlık edin.
- حَذَارِ أَنْ تَتَعَوَّدَ عَلَى الْكَسَلِ!
  Tembelliği bir huy (mizaç) haline getirmekten sakın!
- لَقَدْ تَعَوَّدْتُ عَلَى السَّهَرِ مُنْذُ طُفُولَتِي.
  Çocukluğumdan beri gece uyumamayı huy edindim.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

تَعَهَّدَ يَتَعَهَّدُ تَعَهُّدًا

(لِ) +بِ

(bş'e dair b'ne) taahhütte bulunmak, söz vermek, vaad/garanti etmek; (bş'i) üzerine almak, taahhüt etmek

- لَقَدْ تَعَهَّدَ لِي ابْنِي بِتَحْقِيقِ أَعْلَى الدَّرَجَاتِ.
  Oğlum bana en yüksek notu alacağını vaad (taahhüt) etti.
- نَتَعَهَّدُ لَكُمْ بِرَدِّ الْمَبْلَغِ خِلَالَ سَنَتَيْنِ.
  Meblağı, size, iki senede ödeyeceğimize dair söz veriyoruz.
- لَا تَتَعَهَّدْ لِلنَّاسِ بِشَيْءٍ إِلَّا إِذَا كُنْتَ سَتَفِي بِهِ!
  İnsanlara ancak yerine getirebileceğin bir şeyi söz ver!
- تَعَهَّدْنَا لِلْمُدِيرِ بِالْتِزَامِ النِّظَامِ بَعْدَ الْحَادِثَةِ الْأَلِيمَةِ.
  Acı olaydan sonra müdüre, disipline uyacağımıza söz verdik.
- تَعَهَّدْنَاهُمْ بِالرِّعَايَةِ اللَّازِمَةِ.
  Onlara, gereken ilgi ve alakayı göstereceğimizi garanti ettik.
- نَتَعَهَّدُكَ بِرَدِّ الدَّيْنِ فِي مَوْعِدِهِ.
  Borcu sana zamanında ödeyeceğimizi taahhüt ediyoruz.
- لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَتَعَهَّدَ بِقِرَاءَةِ رِوَايَةٍ طَوِيلَةٍ فِي يَوْمٍ.
  Bir günde uzun bir roman okumayı taahhüt edemem.
- تَعَهَّدَ وَالِدَيْهِ بِالرِّعَايَةِ.
  Anne ve babasının bakımını üzerine aldı.
- تَعَهَّدَ الْمُهَنْدِسُ الْمَشْرُوعَ بِرِعَايَتِهِ.
  Mühendis proje işini üstlendi.

Bu fiil, J harf-i ceri olmaksızın da kullanılabilmektedir.

تَغَلَّبَ يَتَغَلَّبُ تَغَلُّبًا عَلَى

(b'ne veya bş'e) galip gelmek, yenmek; (bş'in) üstesinden / hakkından gelmek, aşmak; dizginlemek, frenlemek, bastırmak; (bş b'ne) hâkim olmak, üzerine çökmek, basmak

- تَغَلَّبْتُ عَلَى جَمِيعِ مُنَافِسِيَّ بِصُورَةٍ فُجَائِيَّةٍ.
  Tüm rakiplerimi beklenmedik bir şekilde yendim.
- تَغَلَّبَ مُحَمَّدٌ عَلَى عُثْمَانَ فِي مُبَارَاةِ الشِّطْرَنْجِ.
  Muhammed satranç müsabakasında Osman'ı mağlup etti.
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ سَوْفَ يَتَغَلَّبُونَ عَلَى عَدُوِّهِمْ لَاحِقًا.
  Bu insanlar ileride düşmanlarını yenecekler.
- حَاوِلُوا يَا شَبَابُ أَنْ تَتَغَلَّبُوا عَلَى شَهَوَاتِكُمْ!
  Gençler! Nefsâni arzularınızı dizginlemeye çalışınız!
- كَانَ الزُّهَّادُ يَتَغَلَّبُونَ عَلَى رَغَبَاتِهِمْ بِالزُّهْدِ الشَّدِيدِ.
  Zâhitler arzularını aşırı zühd ile kontrol altına alıyorlardı.
- يَا تُرَى، كَيْفَ تَتَغَلَّبِينَ عَلَى الْفُتُورِ وَالْكَسَلِ؟
  Gevşeklik ve tembelliğin üstesinden nasıl geliyorsun, acaba?
- سَوْفَ نَتَغَلَّبُ عَلَى الْعَقَبَاتِ وَالصُّعُوبَاتِ إِنْ شَاءَ اللهُ.
  Allah'ın izniyle engelleri ve güçlükleri alt edeceğiz.
- كَانَ جَانِبُ الْعَقْلِ يَتَغَلَّبُ عَلَى الرِّوَائِيِّ.
  Romancıda akli yön ağır basıyordu.
- حِينَمَا تَغَلَّبَ عَلَيْهِ النُّعَاسُ نَامَ فِي مَقْعَدِهِ.
  Uyku bastırınca sandalyesinde uyuyuverdi.

تَغَيَّبَ يَتَغَيَّبُ تَغَيُّبًا عَنْ

(by'e) gitmemek, gelmemek; devamsızlık yapmak (by'de) bulunmamak, olmamak, (by'den) uzakta olmak; kaybolmak, saklanmak, gizlenmek

- أَيْنَ كُنْتُمْ عِنْدَمَا تَغَيَّبْتُمْ عَنِ الْبَيْتِ؟
  Evde olmadığınız sırada neredeydiniz?
- بِحُكْمِ عَمَلِهِ، لَا بُدَّ أَنْ يَتَغَيَّبَ عَنْ بَيْتِهِ وَأُسْرَتِهِ.
  İşi icabı evinden ve ailesinden ayrı kalmak mecburiyetinde.
- إِنَّ خَمْسِينَ بِالْمِائَةِ مِنْكُمْ تَتَغَيَّبُونَ عَنِ الدِّرَاسَةِ!
  Yüzde elliniz derslere gelmiyorsunuz!
- نَصَحْتُ لِلطَّالِبَاتِ اللَّاتِي تَغَيَّبْنَ عَنِ الْمُحَاضَرَاتِ.
  Derslere gelmeyen kız öğrencilere nasihatte bulundum.
- لِمَ تَغَيَّبْتُمَا عَنِ الْمُبَارَيَاتِ الثَّلَاثِ الْأَخِيرَةِ؟
  Son üç maça niçin gelmediniz?
- أَعْرِفُ مُوَظَّفًا لَمْ يَتَغَيَّبْ عَنْ عَمَلِهِ طِيلَةَ أَرْبَعِينَ عَامًا.
  Kırk yıl boyunca işine gelmemezlik yapmamış (giden) bir memur tanıyorum.
- هٰذِهِ السِّلْعَةُ تَغَيَّبَتْ عَنِ الْأَسْوَاقِ لِفَتْرَةٍ طَوِيلَةٍ.
  Bu mal uzun bir süre piyasalarda görünmedi (bulunmadı).
- إِيَّاكَ أَنْ تَتَأَخَّرَ أَوْ تَتَغَيَّبَ عَنْ مَوْعِدِكَ بِغَيْرِ عُذْرٍ!
  Sen sen ol, mazeretsiz olarak ne randevularına gecik, ne de gelmemezlik yap!
- شَخْصِيًّا لَا أَرَى مَانِعًا بِأَنْ تَتَغَيَّبُوا عَنِ الْاِجْتِمَاعِ.
  Şahsen toplantıya gelmemenize mani bir durum göremiyorum.

تَفَضَّلَ يَتَفَضَّلُ تَفَضُّلًا

بِ

(...) kibarlığını / nezâketini göstermek, (bş'i yaparak) lütufta / iyilikte bulunmak

- هَلْ تَتَفَضَّلُ بِزِيَارَتِي يَا سَيِّدِي ؟
  Beni ziyaret etme lütfunda bulunur musunuz, efendim?
- اِخْتَرِ الْكُرسِيَّ الَّذِي يُنَاسِبُكَ وَتَفَضَّلْ بِالْجُلُوسِ عَلَيْهِ.
  Size uygun sandalyeyi seçip lütfen buyurun oturunuz.
- أَرْجُوكَ، تَفَضَّلْ بِالْجَوَابِ عَنِ السُّؤَالِ الْآتِي.
  Rica ediyorum, lütfen aşağıdaki soruya yanıt veriniz.
- تَفَضَّلَ بِمَا لَا يَجِبُ عَلَيْهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُسْأَلَ.
  Zorunda olmadığı şeyi, kendisinden istenilmeden lütfetti.
- أَرْجُوكِ أَنْ تَتَفَضَّلِي بِالْإِصْغَاءِ إِلَيَّ بِضْعَ دَقَائِقَ.
  Beni birkaç dakika dinleme nezaketini bahşeder misiniz?
- لَيْتَكِ تَتَفَضَّلِينَ بِجَمْعِ هٰذِهِ النُّصُوصِ عَلَى مِلَفِّ وُورْد.
  Keşke bu metinleri bir word dosyasında bir araya getirseniz.
- لَيْتَكُمَا تَتَفَضَّلَانِ بِإِهْدَاءِ نُسْخَةٍ مِنَ الْمَجَلَّةِ لِي.
  Keşke bana derginin bir nüshasını hediye etseniz.
- نَرْجُو أَنْ تَتَفَضَّلُوا بِإِبْدَاءِ نَصَائِحِكُمُ الثَّمِينَةِ.
  Değerli öğütlerinizi lütfetmenizi rica ediyoruz.
- مَنْ يَتَفَضَّلُ بِشَرْحِ الْمَوْضُوعِ تَفْصِيلِيًّا؟
  Konuyu detaylarıyla izah etme lütfunda kim bulunur?

تَفَرَّغَ يَتَفَرَّغُ تَفَرُّغًا

لِ

(her şeyi bir kenara bırakıp) kendini veya bütün vaktini belirli bir işe vermek, hasretmek, adama, yönelme, odaklanma

- تَفَرَّغْتُ لِلتَّأْلِيفِ مُنْذُ ثَلَاثِ سَنَوَاتٍ.
  Üç seneden bu yana kendimi yazarlığa verdim.
- كَانَ النَّبِيُّ (ص) قَدْ تَفَرَّغَ لِإِبْلَاغِ الْوَحْيِ إِلَى النَّاسِ.
  Peygamber, kendini vahyi insanlara ulaştırmaya adamıştı.
- اَلْعُلَمَاءُ يَتَفَرَّغُونَ لِلْبُحُوثِ الْعِلْمِيَّةِ.
  Bilim adamları kendilerini bilimsel araştırmalara verirler.
- عَلَيْكُمَا أَنْ تَتَفَرَّغَا لِلدِّرَاسَةِ فَقَطْ!
  Sadece ve sadece tahsile odaklanmalısınız!
- أَنَا تَفَرَّغْتُ لِإِنْجَازِ مُهِمَّتِي.
  Kendimi görevimi tamamlamaya adadım.
- تَفَرَّغَ أَحْمَدُ مُدَّةَ شَهْرٍ لِإِنْجَازِ عَمَلِهِ.
  Ahmet bir ay boyunca kendini işine verdi.
- تَفَرَّغَ أَخِي لِلتَّدْرِيسِ الْجَامِعِيِّ.
  Kardeşim kendisini üniversitede ders vermeye adadı.
- نَحْتَاجُ إِلَى شَبَابٍ يَتَفَرَّغُونَ لِلْعِلْمِ وَالثَّقَافَةِ.
  Tüm gayretini ilim ve kültüre adamış bir gençliğe muhtacız.
- بَعْضُ الصَّحَابَةِ تَرَكُوا الدُّنْيَا وَالزَّوَاجَ وَتَفَرَّغُوا لِلْعِبَادَةِ.
  Bazı sahabe dünyayı ve evliliği bırakıp ibadete yönelmiştir.

تَفَرَّغَ fiili, لِ harf-i cerinin yanı sıra إِلَى ile de kullanılabilir.

تَفَكَّرَ يَتَفَكَّرُ تَفَكُّرًا

فِي

(ibret almak için belirli bir hususta) tefekkür etmek, iyice düşünmek, kafa yormak

- تَفَكَّرَ الْعَابِدُ فِي الطَّبِيعَةِ وَآلَاءِ اللهِ.
  Âbid tabiat ve Allah'ın nimetleri üzerinde tefekkür etti.
- وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ.
  Onlar göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde iyice düşünürler. (Ayet)
- تَفَكَّرْتُ قَلِيلًا فِي مَغْزَى الْكَلَامِ ثُمَّ انْصَرَفْتُ.
  Sözün amacı üzerinde biraz kafa yordum, sonra da çekip gittim.
- اَلْمُؤْمِنُ دَائِمًا يَتَفَكَّرُ فِيمَا يَحْدُثُ وَيَعْتَبِرُ.
  Mümin daima olan bitenler üzerinde tefekkür edip ibret alır.
- أَرْجُو مِنْكُمَا أَنْ تَتَفَكَّرَا فِي مَعَانِي هٰذِهِ الْأَبْيَاتِ.
  İkinizden, bu beyitlerin anlamları üzerinde düşünmenizi rica ediyorum.
- تَفَكَّرْتُ طَوِيلًا فِي الْحِوَارِ الَّذِي دَارَ بَيْنَنَا.
  Aramızda geçen diyalogu uzun uzun düşündüm.
- هَلْ تَفَكَّرْتُمْ فِي أَسْبَابِ سُقُوطِ الدَّوْلَةِ؟
  Devletin çöküş nedenleri üzerinde kafa yordunuz mu?
- يَتَفَكَّرُونَ فِي جَعْلِ الْقُوَى الْمُتَفَرِّقَةِ قُوَّةً وَاحِدَةً.
  Dağınık güçleri nasıl bir tek güç haline getirecekleri hususunda kafa yoruyorlar.
- تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللهِ وَلَا تَتَفَكَّرُوا فِي اللهِ.
  Allah'ın yarattığı şeyler üzerinde tefekkür ediniz, ancak O'nun zâtı üzerinde düşünmeyiniz! (Hadis)

تَفَضَّلَ يَتَفَضَّلُ تَفَضُّلًا

عَلَى + بِ

(b'ne bş'i yaparak) lütufta bulunmak, iyilik yapmak

- تَفَضَّلُوا عَلَيْنَا بِالدُّعَاءِ!
  Buyrun bize bir dua lütfediniz.
- تَفَضَّلْنَ عَلَيْنَا يَا سَيِّدَاتِي بِأَكْلِ طَعَامِنَا!
  Hanımlar, buyurun lütfen yemeğimizden yiyiniz!
- أَرْجُو أَنْ تَتَفَضَّلُوا عَلَيْنَا بِبَعْضِ وَقْتِكُمُ الثَّمِينِ.
  Bize değerli vaktinizden biraz ayırmanızı rica edeceğim.
- تَفَضَّلَتْ عَلَيَّ بِخِبَرَاتِهَا وَمَعْلُومَاتِهَا الْقَيِّمَةِ.
  O, bana, değerli tecrübe ve bilgilerini bahşetti.
- عَسَى أَنْ تَتَفَضَّلَ عَلَيَّ بِنُسْخَةٍ عَبْرَ الشَّبَكَةِ.
  Umarım bana internet yoluyla bir nüshayı lütfedersiniz.
- اَللّٰهُمَّ نَسْأَلُكَ أَنْ تَتَفَضَّلَ عَلَيْنَا بِعَفْوِكَ وَغُفْرَانِكَ.
  Allahım! Senden bizi affedip bağışlamanı diliyoruz.
- هَلْ تَتَفَضَّلِينَ عَلَيْنَا بِطَلَبٍ بَسِيطٍ؟
  Basit bir isteğimizi yerine getirme lütfunda bulunur musunuz?
- هَلْ يُمْكِنُ أَنْ تَتَفَضَّلَ عَلَيْنَا بِكِتَابٍ يَتَحَدَّثُ عَنِ السِّحْرِ؟
  Bize sihirden bahseden bir kitap sağlayabilir misiniz?
- تَفَضَّلُوا عَلَيْنَا بِتَعْلِيقَاتِكُمْ وَتَقْيِيمَاتِكُمُ الْمُفِيدَةِ!
  Bize faydalı yorum ve değerlendirmelerinizi lütfediniz!

تَقَدَّمَ يَتَقَدَّمُ تَقَدُّمًا + فِي

(belirli bir alanda/hususta) ilerlemek, gelişmek, yol almak; terfi etmek, kıdem almak; (yaşça) ilerlemek, yaşlanmak; (bş'i) önce yapmak; öne geçmek

- إِنَّ الْبَشَرَ يَتَقَدَّمُونَ فِي كُلِّ مَجَالٍ مِنَ الْمَجَالَاتِ.
  İnsanoğlu, her bir alanda ilerleme kaydediyor.
- لَقَدْ تَقَدَّمَتِ الْحَضَارَةُ الْإِسْلَامِيَّةُ خَاصَّةً فِي الطِّبِّ.
  İslam medeniyeti bilhassa tıp sahasında gelişme kaydetmişti.
- تَقَدَّمَ أَبِي فِي الرُّتْبَةِ الصَّيْفَ الْمَاضِيَ.
  Babam geçen yaz terfi etti (rütbece ilerledi).
- تَقَدَّمَ الْأُسْتَاذُ الشَّابُّ فِي بُحُوثِهِ الْعِلْمِيَّةِ.
  Genç profesör bilimsel araştırmalarında ilerleme kaydetti.
- تَقَدَّمَ وَالِدُهُ فِي السِّنِّ، لِذٰلِكَ لَمْ يُشَارِكْ فِي الصُّعُودِ.
  Babası yaşça ilerlemişti, bu yüzden tırmanışa katılmadı.
- يَظَلُّ بَعْضُ النَّاسِ نَشِيطِينَ جِسْمًا عِنْدَمَا يَتَقَدَّمُونَ فِي الْعُمْرِ.
  Bazı insanlar yaşları ilerlerken bedensel olarak dinç kalmaya devam ediyor.
- يَا مُؤَذِّنُونَ! لَا تَتَقَدَّمُوا فِي أَذَانِ الْفَجْرِ شَهْرَ الصِّيَامِ.
  Müezzinler! Oruç ayında sabah ezanını erken okumayın!
- اَلْإِسْلَامِيُّونَ يَتَقَدَّمُونَ فِي انْتِخَابَاتِ الْكُوَيْتِ.
  İslamcılar Kuveyt'teki seçimlerde öne geçiyorlar.
- مَا لَكَ تَتَقَدَّمُ فِي الْحَدِيثِ دَائِمًا وَتَتَأَخَّرُ عَنْ فَهْمِ الْقُرْآنِ؟
  Neden hep hadiste öne geçiyorsun da, Kuran'ı anlamada geri kalıyorsun?!

تَفَوَّقَ يَتَفَوَّقُ تَفَوُّقًا + عَلَى

(b'ni başarıda) geçmek, geride bırakmak, (b'nden) daha iyi / üstün / mükemmel olmak

- اُنْظُرْ، ذٰلِكَ الْعَدَّاءُ سَيَتَفَوَّقُ عَلَى مُنَافِسِيهِ.
  Bak, şu atlet rakiplerini geçecek.
- تَفَوَّقَ مَاجِدٌ عَلَى زُمَلَائِهِ فِي الْجَامِعَةِ.
  Macit üniversitede arkadaşlarından daha başarılı oldu.
- كَانَ الْوَلَدُ قَدْ تَفَوَّقَ عَلَى أَقْرَانِهِ فِي الْجَرْيِ.
  Çocuk, koşuda akranlarından daha üstündü.
- هُوَ رِيَاضِيٌّ لَا أَحَدَ يَتَفَوَّقُ عَلَيْهِ.
  O hiç kimsenin kendisini yenemeyeceği bir sporcudur.
- تَفَوَّقَ كَرِيمٌ عَلَى جَمِيعِ أَصْدِقَائِهِ فِي السِّبَاقِ.
  Kerim yarışta bütün arkadaşlarını geride bıraktı (geçti).
- لَنْ تَتَفَوَّقَ يَا عَبْدَ اللهِ عَلَى أَقْرَانِكَ بِهٰذَا الْخُمُولِ!
  Abdullah! Bu gevşeklikle arkadaşlarını geçemezsin!
- بِفَضْلِ الْاِسْتِعْدَادَاتِ الْكَافِيَةِ تَفَوَّقْنَا عَلَى خُصُومِنَا.
  Yeterli hazırlıklarımız sayesinde rakiplerimizi geçtik.
- مَهْمَا بَذَلْتُمْ مِنْ جُهْدٍ مَا تَفَوَّقْتُمْ عَلَيْنَا!
  Ne kadar çaba harcasanız da bizi geçemezsiniz!
- بِإِصَابَتَيْنِ مُفَاجِئَتَيْنِ تَفَوَّقَ فَرِيقُنَا عَلَى الْفِرَقِ الْأُخْرَى.
  Takımımız iki sürpriz gol ile diğer takımları geride bıraktı.
- هُوَ أُسْتَاذٌ نَاجِحٌ قَدْ تَفَوَّقَ عَلَى أَمْثَالِهِ فِي مَجَالِهِ.
  O, alanında emsallerini geride bırakmış başarılı bir profesördür.

تَقَدَّمَ – يَتَقَدَّمُ – تَقَدُّمًا + بِ + (إِلَى)

(b'ne bş'i) vermek, sunmak, takdim etmek, teslim etmek, (teşekkürü/ tebriği / başsağlığı temennisini vb) arz etmek, iletmek

- تَقَدَّمْتُ بِالْوَثَائِقِ اللَّازِمَةِ كُلِّهَا إِلَى الْقَاضِي.
  Gerekli tüm belgeleri hâkime sundum.
- قَامَتِ الشُّرْطَةُ بِالتَّحْقِيقَاتِ فِي الْقَتْلِ وَتَقَدَّمَتْ بِالتَّقَارِيرِ.
  Polis, cinayetle ilgili soruşturmaları yapıp raporları sundu.
- تَنْتَظِرُ فِلَسْطِينُ مِنَّا أَنْ نَتَقَدَّمَ بِالْعَتَادِ لِتَحْرِيرِ الْبَلَدِ.
  Filistin bizden, ülkenin özgürlüğü için teçhizat vermemizi bekliyor.
- إِنَّ الْمَسْؤُولِينَ أَكَّدُوا أَنَّ تُرْكِيَا لَمْ تَتَقَدَّمْ بِطَلَبٍ.
  Yetkililer, Türkiye'nin bir talepte bulunmadığını belirtti.
- إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَتَقَدَّمَ بِحُجَجٍ مُضَادَّةٍ فَإِنَّهَا لَنْ تُسِيءَ إِلَيْنَا.
  Karşı deliller sunmak istesen de, bunun bize zararı olmaz!
- اَلرَّاغِبُونَ فِي الْاِنْضِمَامِ لِيَتَقَدَّمُوا بِطَلَبٍ إِلَى الْمُنَظَّمَةِ.
  Katılmak isteyenler örgüte talepte bulunsun.
- خِتَامًا، فَإِنَّنَا نَتَقَدَّمُ بِجَزِيلِ الشُّكْرِ إِلَى جَمِيعِ الْمَدْعُوِّينَ.
  Ve nihayet, bütün davetlilere teşekkürlerimizi sunuyoruz.
- اَلْمُوَاطِنُونَ تَقَدَّمُوا بِالْعَزَاءِ إِلَى أُسْرَةِ الرَّاحِلِ كَافَّةً.
  Vatandaşlar, rahmetlinin tüm ailesine baş sağlığında bulundu.
- نَحْنُ نَتَقَدَّمُ بِالتَّهْنِئَةِ إِلَى الدُّكْتُورِ سَعِيدٍ.
  Doktor Said'e tebriklerimizi sunuyoruz (iletiyoruz).
- اَللَّجْنَةُ تَتَقَدَّمُ بِشُكْرِهَا إِلَى جَمِيعِ الْبَاحِثِينَ الْمُشَارِكِينَ.
  Komisyon, katılan tüm araştırmacılara şükranlarını sunuyor.

تَقَرَّبَ – يَتَقَرَّبُ – تَقَرُّبًا + إِلَى

(b'ne veya bş'e) yaklaşmak, yakın olmak; (özellikle Allah'a) yakınlaşmak

- تَقَرَّبَ إِلَيْهِ طَمَعًا فِي مَالِهِ.
  Parasına göz koyduğu için ona yakın oldu.
- يُمْكِنُ أَنْ نَتَقَرَّبَ إِلَى اللهِ بِأَعْمَالِ الْخَيْرِ وَالصَّلَاحِ.
  İyilik ve hayır yaparak Allah'a yaklaşabiliriz.
- أَيُّهَا الْمُؤْمِنُ! تَقَرَّبْ إِلَى اللهِ بِأَعْمَالِ الْبِرِّ وَالطَّاعَةِ.
  Ey mümin! İyilik ve itaat göstererek Allah'a yaklaş.
- تَقَرَّبَ النَّاسِكُ إِلَى اللهِ بِتَعَبُّدِهِ الدَّائِمِ.
  Âbid, Allah'a sürekli ibadet etmek suretiyle yakınlaştı.
- تَقَرَّبُوا إِلَى الْمُهَرِّبِينَ بِوَاسِطَةِ سِمْسَارٍ.
  Kaçakçılara, bir aracı vasıtasıyla yaklaştılar.
- حَاوَلَتْ أَنْ تَتَقَرَّبَ إِلَى الْمُدِيرِ بِكُلِّ الْوَسَائِلِ الْمُمْكِنَةِ.
  Müdüre, mümkün olan her vesileyle yaklaşmaya çalıştı.
- يُسْتَحَبُّ لَكَ أَيُّهَا الْمُسْلِمُ أَنْ تَتَقَرَّبَ إِلَى اللهِ بِالنَّوَافِلِ.
  Allah'a nafileler yoluyla yaklaşman müstehaptır, Müslüman!
- إِنَّكِ لَسْتِ تَتَقَرَّبِينَ إِلَى رَبِّكِ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ كَلَامِهِ.
  Allah'a, onun kelamından daha sevimli bir şeyle yaklaşamazsın.
- بِهٰذِهِ التَّوْضِيحَاتِ تَقَرَّبْنَا إِلَى فَهْمِ مَاهِيَّةِ الْغِنَاءِ.
  Bu açıklamalarla müziğin mahiyetini kavramaya yaklaştık.

تَقَرَّبَ fiili مِنْ harf-i ceri ile de aynı anlamda kullanılabilir.

تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا

(belirli bir konuda / hususta) konuşmak, (...-den) bahsetmek, söz etmek, konuşmak, anlatmak

فِي

- هُوَ يَتَكَلَّمُ فِي مَجَالِ السِّيَاسَةِ دُونَ خَوْفٍ.
  Siyasi konularda korkusuzca konuşur.
- لَا تَتَكَلَّمِي فِي الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ بِغَيْرِ عِلْمٍ!
  Helal ve haram hususunda bilgisizce konuşma!
- تَكَلَّمْ يَا خَالِدُ فِي مُغَامَرَاتِكَ فِي بَارِيسَ.
  Halid! Paris'teki maceralarından bahset.
- اَلرَّئِيسَانِ سَيَتَكَلَّمَانِ فِي أَعْمَالِ الْعُنْفِ.
  İki başkan şiddet olayları hakkında konuşacaklar.
- يَتَكَلَّمُ أَبِي فِي السِّيَاسَةِ وَالرِّيَاضَةِ دَائِمًا.
  Babam politika ve spor konularında durmadan konuşur.
- فِي غِيَابِهِ، تَكَلَّمَ الْمَدْعُوُّونَ فِي صَاحِبِ الْعَمَلِ بِكُلِّ إِطْرَاءٍ.
  Davetliler, gıyabında patrondan övgüyle söz ettiler.
- هٰذَانِ الْكِتَابَانِ يَتَكَلَّمَانِ فِي جَمِيعِ جَوَانِبِ الْحَيَاةِ.
  Bu iki kitap, hayatın bütün yönleri üzerine söz söylemekte.
- أَنْتُمَا تَتَكَلَّمَانِ فِي دِينِ اللهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ.
  Siz ikiniz, Allah'ın dini hakkında bilgisizce konuşuyorsunuz!
- اَلْمُشْكِلَةُ أَنَّكُمْ تَتَكَلَّمُونَ فِي غَيْرِ فَنِّكُمْ.
  Sorun şu ki: siz uzmanı olmadığınız bir alanda konuşuyorsunuz!

تَكَلَّمَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra عَنْ ve عَلَى harf-i cerleri ile de kullanılabilir ve aynı anlamlara gelir.

تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا

(b'yle) konuşmak, kelam etmek

مَعَ

- لَا تَتَكَلَّمِي مَعَ صَدِيقَتِكِ أَثْنَاءَ الْمُحَاضَرَةِ!
  Ders esnasında arkadaşınla konuşma!
- لَا تَتَكَلَّمْ مَعَ جَدَّتِكَ هَمْسًا، إِنَّهَا لَا تَسْتَطِيعُ سَمَاعَكَ.
  Ninenle fısıldayarak konuşma, seni duyamaz.
- لِمَ لَمْ تَتَكَلَّمِي مَعِي طَوَالَ الطَّرِيقِ؟!
  Yol boyunca neden benimle konuşmadın?!
- هَلْ أَنَا أَتَكَلَّمُ مَعَكَ بِالْعَرَبِيَّةِ أَمْ بِالْفَرَنْسِيَّةِ؟
  Sizinle Arapça mı, yoksa Fransızca mı konuşayım?
- هَلْ يُتَكَلَّمُ مَعَ الْكِبَارِ بِهٰذَا الْأُسْلُوبِ يَا وَلَدِي؟!
  Büyüklerle bu üslupla mı konuşulur evladım?!
- قَبْلَ وَفَاتِهِ، تَكَلَّمْتُ مَعَهُ عِدَّةَ مَرَّاتٍ.
  Vefatından önce onunla birkaç defa konuştum.
- لَا تَتَكَلَّمْ مَعَ هٰذَا وَلَا تَبْتَسِمْ لِذَاكَ!
  Bununla konuşma, şuna da güleryüz gösterme!
- صَدِيقَتِي قَطَعَتِ الْعَلَاقَةَ وَصَارَتْ لَا تَتَكَلَّمُ مَعِي.
  Arkadaşım ilişkiyi kopardı ve benimle konuşmaz oldu.
- كُنَّا نَتَكَلَّمُ مَعَ أَحَدِ الْإِخْوَةِ مُنْذُ سَاعَةٍ وَنِصْفٍ!
  Bir buçuk saattir, dostlarımızdan biri ile konuşuyorduk.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

تَكَوَّنَ
يَتَكَوَّنُ
تَكَوُّنًا

مِنْ

(bş'den) oluşmak, meydana gelmek, teşekkül etmek, ibaret olmak

- اَلْعِمَارَةُ تَتَكَوَّنُ مِنْ عَشَرَةِ طَوَابِقَ.
  Apartman on kattan oluşuyor.
- يَتَكَوَّنُ الْعَالَمُ مِنْ سِتِّ قَارَّاتٍ.
  Dünya altı kıtadan oluşuyor.
- مِلْكِيَّتُهُ تَتَكَوَّنُ مِنْ غَابَاتٍ.
  Onun taşınmazı (malı, mülkü) ormanlardan oluşuyor.
- تَكَوَّنَتْ هٰذِهِ الْكُثْبَانُ مِنَ الرِّمَالِ الصَّحْرَاوِيَّةِ.
  Bu tepeler çöl kumlarından oluşmuştur.
- تَتَكَوَّنُ الشَّرِكَةُ مِنْ خَمْسَةِ أَقْسَامٍ أَسَاسِيَّةٍ.
  Şirket beş ana departmandan oluşmaktadır.
- اَلْأُمَّةُ الْإِسْلَامِيَّةُ تَتَكَوَّنُ مِنْ عَنَاصِرَ مُخْتَلِفَةٍ عَدِيدَةٍ.
  İslam ümmeti pekçok farklı etnik unsurdan meydana gelmektedir.
- إِنَّ الْحَدِيثَ الشَّرِيفَ يَتَكَوَّنُ مِنْ ثَلَاثِ كَلِمَاتٍ فَقَطْ.
  Hadis-i şerif sadece üç kelimeden oluşmaktadır.
- مُلْحَقُ الدِّرَاسَةِ يَتَكَوَّنُ مِنْ نُصُوصٍ مُخْتَارَةٍ.
  Çalışmanın eki seçme metinlerden oluşuyor.
- اَلْمَخْطُوطَةُ تَتَكَوَّنُ مِنْ ثَلَاثِ صَفَحَاتٍ.
  El yazması eser üç sayfadan ibaret.
- إِنَّ الْإِنْسَانَ يَتَكَوَّنُ مِنْ عُنْصُرَيْنِ: هُمَا الْجَسَدُ وَالرُّوحُ.
  İnsanoğlu iki unsurdan meydana gelir: beden ve ruh.

تَكَهَّنَ
يَتَكَهَّنُ
تَكَهُّنًا

بِ

(bş'i) önceden bilmek, bildirmek, meydana gelmeden söylemek, haber vermek, kehânette / öngörüde / tahminde bulunmak

- لَا يُمْكِنُ أَنْ نَتَكَهَّنَ بِأَخْبَارِ الْغَيْبِ.
  Gaybe dair bilgileri önceden bilmemiz mümkün değil.
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ نَتَكَهَّنَ بِمَا سَيَحْدُثُ مُنْذُ الْآنَ.
  Olacakları şimdiden bilmemiz güç.
- لَمْ يَسْتَطِعْ أَحَدٌ أَنْ يَتَكَهَّنَ بِنَتَائِجِ الْانْتِخَابَاتِ.
  Kimse seçimlerin sonuçlarını önceden kestiremedi.
- تَكَهَّنَ الْكُهَّانُ بِأَنَّ أَمْرًا مُرْعِبًا سَيَحْدُثُ فِي الْأَيَّامِ الْقَادِمَةِ.
  Kâhinler önümüzdeki günlerde korkunç bir şeyin meydana geleceğini haber verdi.
- تَكَهَّنَ الْأَطِبَّاءُ بِجُنُونِهِ نَظَرًا لِشَكْلِ رَأْسِهِ الْغَرِيبِ.
  Doktorlar başının garip biçimine bakarak onun akıl hastası olduğunu tahmin ettiler.
- بِفَضْلِ التِّقْنِيَّةِ الرَّاقِيَةِ قَدْ نَتَكَهَّنُ بِحُدُوثِ إِعْصَارٍ.
  İleri teknoloji sayesinde bir fırtınanın olacağını bilebiliriz.
- اَلْعُلَمَاءُ الْيَابَانِيُّونَ قَدْ تَكَهَّنُوا بِحُدُوثِ الزِّلْزَالِ.
  Japon bilim adamları depremin olacağını önceden söylemişti.
- لَمْ تَحْدُثِ الثَّوْرَةُ كَمَا تَكَهَّنَ بِهَا مَارْكِسُ.
  Marks'ın olacağını önceden haber verdiği devrim gerçekleşmedi.
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ تَتَكَهَّنُوا بِحَجْمِ تِجَارَةِ الْحُبُوبِ فِي الْآتِي.
  Hububat ticaretinin gelecekteki miktarını kestirmeniz zor.

تَمَتَّعَ يَتَمَتَّعُ تَمَتُّعًا

(bş'den) faydalanmak, yararlanmak, istifade etmek; (bş'in) zevkini / tadını / keyfini çıkarmak

بِ

- تَمَتَّعَ عَلِيٌّ بِمالٍ وَرِثَهُ عَنْ أَبِيهِ.
  Ali, babasından miras kalan paranın faydasını gördü.
- أَتَمَتَّعُ بِقِرَاءَةِ الرِّوَايَاتِ فِي نِهَايَاتِ الْأُسْبُوعِ.
  Hafta sonları roman okumanın tadını çıkarırım.
- تَمَتَّعْنَا جَمِيعًا بِلَحَظَاتٍ مُمْتِعَةٍ عَلَى شَاطِئِ الْبَحْرِ.
  Hep birlikte deniz kenarında hoş vakit geçirdik.
- جَمِيعُ الْمُوَاطِنِينَ يَتَمَتَّعُونَ بِخِدْمَاتِ الدَّوْلَةِ عَلَى السَّوَاءِ.
  Tüm vatandaşlar devletin hizmetlerinden eşit yararlanıyor.
- نَحْنُ نَتَمَتَّعُ بِنِعْمَةِ الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْأَمْنِ وَالرَّخَاءِ.
  Din ve dünya, emniyet ve konfor nimetlerinden istifade ediyoruz.
- سَاكِنُو الْعِمَارَةِ يَتَمَتَّعُونَ بِالتَّدْفِئَةِ الْمَرْكَزِيَّةِ.
  Apartman sakinleri kalorifer imkânından yararlanıyor.
- فِي الرِّيفِ نَبْتَعِدُ عَنِ الصَّخَبِ وَنَتَمَتَّعُ بِالْهَوَاءِ النَّقِيِّ.
  Köyde gürültüden uzaklaşır, temiz havanın tadını çıkarırız.
- يَتَمَتَّعُ مُحَمَّدٌ بِكَامِلِ قُوَاهُ الْعَقْلِيَّةِ.
  Muhammed tüm akli melekelerini kullanıyor.
- "كَيْفَ أَبُوكَ؟" - "يَتَمَتَّعُ بِصِحَّةٍ كَامِلَةٍ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ"
  "Baban nasıl?" – "Elhamdülillah, sağlığı çok iyi".

تَكَيَّفَ يَتَكَيَّفُ تَكَيُّفًا

(bş'e) adapte olmak, uyum sağlamak, ayak uydurmak, kendini adapte etmek

مَعَ

- اَلْإِنْسَانُ اِجْتِمَاعِيٌّ بِطَبْعِهِ، يَتَكَيَّفُ مَعَ مَنْ حَوْلَهُ.
  İnsan doğası gereği sosyal bir varlık olup çevresindekilerle uyum sağlar.
- اَلْأَطْفَالُ يَتَكَيَّفُونَ مَعَ وَاقِعِهِمُ الَّذِي يَحْيَوْنَ فِيهِ.
  Çocuklar yaşamakta oldukları gerçeklere uyum sağlarlar.
- اَلْحِرْبَاءُ حَيَوَانٌ يَتَكَيَّفُ مَعَ الطَّبِيعَةِ بِسُهُولَةٍ.
  Bukalemun, doğaya kolay adapte olabilen bir hayvandır.
- يَبْدُو أَنَّ هٰذِهِ النَّبَاتَاتِ لَمْ تَتَكَيَّفْ مَعَ الْبِيئَةِ.
  Görünen o ki bu bitkiler çevreye uyum sağlayamamış.
- اَلْإِنْسَانُ قَدْ يَتَكَيَّفُ مَعَ الْمُجْتَمَعِ مِنْ خِلَالِ مَا تَعَلَّمَ.
  İnsan öğrendiği şeyler sayesinde topluma adapte olabilir.
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ تَتَكَيَّفَ الْأَقَلِّيَّاتُ مَعَ الْعَادَاتِ وَالتَّقَالِيدِ.
  Azınlıkların gelenek ve göreneklere uyum sağlaması güç.
- تَعَالِيمُ الْإِسْلَامِ تَتَكَيَّفُ مَعَ كُلِّ زَمَانٍ وَمَكَانٍ.
  İslami öğretiler her zaman ve mekâna uyum sağlar.
- مَنْ لَمْ يَتَكَيَّفْ مَعَ هٰذَا التَّغَيُّرِ يَؤُلْ لِلزَّوَالِ.
  Kim bu değişime ayak uyduramazsa yok olup gider.
- صَعُبَ عَلَيْنَا أَنْ نَتَكَيَّفَ مَعَ هٰذِهِ الْأَوْضَاعِ السِّيَاسِيَّةِ.
  Bu siyasi konjonktüre adapte olmamız kolay olmadı.

تَمَرَّنَ
يَتَمَرَّنُ
تَمَرُّنًا

عَلَى

(bş'e) alışmak, alışkın olmak, alışkanlık kazanmak; eğitimli/idmanlı antrenmanlı,talim görmüş olmak; (bş'in) pratiğini / uygulamasını / egzersizini/alıştırmasını yapmak

- أَطْفَالُنَا يَتَمَرَّنُونَ عَلَى تَحَمُّلِ الْمَسْؤُولِيَّةِ.
  Çocuklarımız sorumluluk yüklenme eğitimi alıyorlar.
- هَيَّا نَتَمَرَّنْ عَلَى الْحَلِّ السَّرِيعِ دُونَ تَنْفِيذِ الْعَمَلِيَّاتِ!
  Hadi işlem yapmadan hızlı (akıldan) çözüm alıştırması yapalım.
- تَمَرَّنَّا عَلَى سِبَاقِ السُّرْعَةِ فِي مِنْطَقَةٍ مُنْحَدِرَةٍ.
  Eğimli bir arazide sürat yarışı egzersizleri yaptık.
- هَلْ أَنْتَ تَمَرَّنْتَ عَلَى قِيَادَةِ السَّيَّارَةِ.
  Sen araç kullanma eğitimi aldın mı?
- مَا زَالَ أَخِي يَتَمَرَّنُ عَلَى الْعَزْفِ.
  Kardeşim hala enstrüman çalma egzersizi yapıyor.
- اَلْجُنُودُ تَمَرَّنُوا عَلَى حَمْلِ السِّلَاحِ.
  Askerler silah taşıma eğitimi aldı (talimatı yaptı).
- يُحِبُّ أَبِي أَنْ يَتَمَرَّنَ عَلَى لَعِبِ الْكُرَةِ مَعَ الصِّغَارِ.
  Babam küçük çocuklarla top oynamayı sever.
- أُسْرَتِي تَمَرَّنَتْ عَلَى السَّيْرِ الطَّوِيلِ.
  Ailem uzun süreli yürümeye idmanlı.
- نَحْنُ أُنَاسٌ قَدْ تَمَرَّنُوا عَلَى الرِّيَاضَةِ الْبَدَنِيَّةِ.
  Biz beden eğitimine alışkın insanlarız.
- تَمَرَّنَ كَامِلٌ عَلَى أَنْ يَخْطُبَ أَمَامَ النَّاسِ.
  Kâmil, insanların huzurunda konuşma yapmaya alışkın.

تَمَسَّكَ
يَتَمَسَّكُ
تَمَسُّكًا

بِ

(bş'e) sıkıca tutunmak, sarılmak, bağlanmak, yapışmak

BAKINIZ

اِسْتَمْسَكَ
يَسْتَمْسِكُ
اِسْتِمْسَاكًا

بِ

(bş'e) sıkıca tutunmak, sarılmak, bağlanmak, yapışmak

تَمَنَّى يَتَمَنَّى تَمَنِّيًا

لِ

(bş'i b için) temenni etmek, dilemek, yürekten istemek, arzulamak

- تَمَنَّى الْمُدِيرُ لِجَمِيعِ الطُّلَّابِ التَّوْفِيقَ وَالْحَظَّ.
  Müdür tüm öğrencilere başarı ve şans diledi.
- نَتَمَنَّى لَكُمَا دَوَامَ النَّجاحِ فِي عَمَلِكُمَا.
  Sizlere işlerinizde başarılarınızın devamını dileriz.
- نَحْنُ نَتَمَنَّى لِدَوْلَتِنَا دَوَامَ الْاِسْتِقْلَالِ.
  Devletimize bağımsızlığının hep devam etmesini diliyoruz.
- أَتَمَنَّى لَكَ حَظًّا سَعِيدًا يَا بُنَيَّ!
  Sana bol şans dilerim, yavrucuğum!
- زُرْتُ عَمِّي الْمَرِيضَ وَتَمَنَّيْتُ لَهُ شِفَاءً عَاجِلًا.
  Hasta amcamı ziyaret edip kendisine acil şifalar diledim.
- اَلْآبَاءُ وَالْأُمَّهَاتُ يَتَمَنَّوْنَ لِأَوْلَادِهِمْ أَفْضَلَ مِمَّا هُمْ فِيهِ.
  Anne ve babalar, evlatları için daha iyisini isterler.
- إِنَّ الْجَمِيعَ الْآنَ يَتَمَنَّوْنَ لِحِزْبِهِمْ حَظًّا وَافِرًا.
  Şimdi herkes, kendi partisine bol şans temenni ediyor.
- أَلَا تَتَمَنَّوْنَ لِشُعُوبِكُمُ اللَّحَاقَ بِمَوْكِبِ الْحَضَارَةِ؟!
  Halklarınızın medeniyet kervanına yetişmesini temenni etmez misiniz?!
- لَا تَتَمَنَّوْا لِأَنْفُسِكُمْ مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ!
  Kendinize, Karun'a verilen kadarını (serveti) arzulamayın!

تَمَكَّنَ يَتَمَكَّنُ تَمَكُّنًا

مِنْ

(bş'i) yapabilmek, edebilmek, (bş'i yapmaya) güç yetirmek

- تَمَكَّنَ الطُّلَّابُ مِنْ حَلِّ الْمَسْأَلَةِ الْحِسَابِيَّةِ بِسُهُولَةٍ.
  Öğrenciler matematik problemini kolayca çözebildi.
- تَمَكَّنَتِ الشُّرْطَةُ مِنَ الْقَبْضِ عَلَى الْمُجْرِمِ خِلَالَ يَوْمَيْنِ.
  Polis, suçluyu iki gün zarfında yakalayabildi.
- لَمْ أَتَمَكَّنْ مِنْ إِقْنَاعِهِ بِالرَّغْمِ مِنْ مَجْهُودَاتِي الْكَبِيرَةِ.
  Büyük çabalarıma rağmen onu ikna etmeyi başaramadım.
- تَمَكَّنَ الْجُنُودُ مِنَ الصُّمُودِ فِي مَوْقِعِهِمْ.
  Askerler mevzilerinde (yerlerinden ayrılmadan) durabildiler.
- أَنْتَ تَتَمَكَّنُ مِمَّا لَا يَتَمَكَّنُ مِنْهُ الْآخَرُونَ.
  Sen, başkalarının yapamadığı şeyleri yapabilirsin.
- لِنَنْتَظِرْهُ حَتَّى يَتَمَكَّنَ مِنِ اتِّخَاذِ الْقَرَارِ الْمُنَاسِبِ.
  Uygun kararı alıncaya kadar bekleyelim onu.
- مُسْتَخْدِمُو الْإِنْتَرْنِتِ لَا يَتَمَكَّنُونَ مِنَ الدُّخُولِ فِي الشَّبَكَةِ.
  İnternet kullanıcıları internete giremiyorlar.
- فِي هٰذِهِ الظُّرُوفِ، لَنْ تَتَمَكَّنُوا مِنْ تَعَلُّمِ الْعَرَبِيَّةِ!
  Bu koşullarda Arapça öğrenemeyeceksiniz!
- لَمْ نَتَمَكَّنْ مِنْ وُجُودِ مَكَانٍ مُلَائِمٍ لَنَا حَتَّى الْآنَ.
  Şimdiye kadar kendimize uygun bir yer bulamadık.
- اُنْقُرْ عَلَى هٰذَا الزِّرِّ لِتَتَمَكَّنَ مِنْ تَحْمِيلِ الْمِلَفِّ.
  Dosyayı yükleyebilmek (download) için bu düğmeye tıklat.

تَمَهَّلَ
يَتَمَهَّلُ
تَمَهُّلًا

فِي

(bş'i) yavaş yavaş / ağır ağır / acele etmeden yapmak, ağırdan almak, teenni ile yaklaşmak

- لَقَدْ تَمَهَّلْتُ فِي رَسْمِ خَرِيطَةِ بِلَادِي بِعِنَايَةٍ.
  Ülkemin haritasını yavaş yavaş, dikkatlice çizdim.
- عَلَى الْمَرْءِ أَنْ يَتَمَهَّلَ فِي الْأُمُورِ الْخَطِيرَةِ.
  Kişinin kritik mevzularda teenni ile hareket etmesi gerekir.
- تَمَهَّلِي يَا عَائِشَةُ فِي اخْتِيَارِ شَرِيكَاتِكِ فِي السَّكَنِ!
  Ayşe! Yurtta beraber kalacağın kişileri seçmede acele etme!
- عَلَيْكُنَّ يَا فَتَيَاتُ أَنْ تَتَمَهَّلْنَ فِي صَلَوَاتِكُنَّ!
  Kızlar! Namazlarınızı sâkin sâkin kılmalısınız.
- صَدِيقِي عَبْدُ الرَّحِيمِ يَتَمَهَّلُ فِي كُلِّ حَرَكَاتِهِ.
  Dostum Abdürrahim bütün davranışlarında sâkinliğini korur.
- اَلْغَرْبِيُّونَ يَتَمَهَّلُونَ فِي إِنْجَابِ الْأَطْفَالِ.
  Batılılar çocuk edinme işini ağırdan alıyorlar.
- هَلَّا تَمَهَّلْتُمْ قَلِيلًا فِي اتِّخَاذِ الْقَرَارِ!
  Karar alırken biraz temkinli olsaydınız ya!
- رَجَائِي الْوَحِيدُ أَنْ تَتَمَهَّلُوا فِي حُكْمِكُمْ عَلَيَّ وَأَنْ تَسْتَمِعُوا لِقِصَّتِي مِنْ أَلِفِهَا إِلَى يَائِهَا.
  Sizden yegâne ricam, aleyhimde aceleyle karar vermemeniz ve hikayemi A'dan Z'ye dinlemeniz.

تَمَيَّزَ
يَتَمَيَّزُ
تَمَيُّزًا

بِ

(belirli bir özellikle) ayrılmak, temâyüz etmek, farklılaşmak, sivrilmek, öne çıkmak

BAKINIZ

387

اِمْتَازَ
يَمْتَازُ
اِمْتِيَازًا

بِ

(belirli bir özellikle) ayrılmak, temâyüz etmek, farklılaşmak, sivrilmek, öne çıkmak

تَنَازَلَ يَتَنَازَلُ تَنَازُلًا

عَنْ

(bş'den) vazgeçmek, (bş'i) bırakmak, terk etmek; feragat etmek

- تَنَازَلَ الرَّجُلُ الْعَطُوفُ عَنْ شِكَايَتِهِ.
Şefkatli adam şikayetini geri çekti (şikayetinden vazgeçti).
- لَنْ نَتَخَلَّى عَنْ دِينِنَا وَلَنْ نَتَنَازَلَ عَنْهُ أَبَدًا!
Dinimizi asla bırakmayacak ve ondan asla vazgeçmeyeceğiz!
- إِذَا أَرَدْنَا شَيْئًا اَلْيَوْمَ حَقَّقْنَاهُ، وَإِلَّا تَنَازَلْنَا عَنْهُ.
Biz bir şeyi bugün istiyorsak yaparız, yoksa vazgeçeriz.
- لَنْ نَتَنَازَلَ عَنْ هُوِيَّتِنَا الْإِسْلَامِيَّةِ مَهْمَا كَانَتِ التَّضْحِيَاتُ!
Bedeli ne olursa olsun İslami kimliğimizden vazgeçmeyeceğiz!
- تَنَازَلَ الْمَلِكُ عَنِ الْعَرْشِ دُونَ سَبَبٍ ظَاهِرٍ.
Kral, ortada bir sebep yokken tahtı terk etti.
- "لِمَاذَا تَنَازَلَ عَنْ وَظِيفَتِهِ؟" لَا نَعْرِفُ.
Görevini neden bıraktı, bilmiyoruz.
- لَنْ أَتَنَازَلَ عَنْ نَصِيبِي فِي التَّرِكَةِ أَبَدًا!
Mirastaki payımdan asla feragat etmeyeceğim!
- لَمْ تَتَنَازَلِي عَنْ حَقِّكِ رَاضِيَةً، بَلْ مُكْرَهَةً.
Hakkından gönüllü olarak değil, kerhen feragat ettin!
- يُتَوَقَّعُ أَنْ يَتَنَازَلَ يُوسُفُ عَنْ رِئَاسَةِ الْحِزْبِ.
Yusuf'un parti başkanlığından ayrılması bekleniyor.

تَمَيَّزَ يَتَمَيَّزُ تَمَيُّزًا

عَنْ + بِ

(belirli bir özellikle diğerlerinden) ayrılmak, temâyüz etmek, farklılaşmak, sivrilmek, öne çıkmak

- يَتَمَيَّزُ الْإِنْسَانُ عَنِ الْحَيَوَانِ بِالنُّطْقِ.
İnsanoğlu hayvandan konuşması ile ayrılır (temâyüz eder).
- يَتَمَيَّزُ أَحْمَدُ عَنْ أَقْرَانِهِ بِذَكَائِهِ الْفَذِّ.
Ahmet eşsiz zekasıyla emsallerinden ayrılır.
- هَاتَانِ الْمَدِينَتَانِ تَتَمَيَّزَانِ عَنِ الْأُخْرَى بِمَوْقِعِهِمَا الْفَرِيدِ.
Bu iki şehir diğerlerinden eşsiz konumları ile ayrılır.
- تَتَمَيَّزُ أَعْمَالُ هٰذَا الْفَنَّانِ عَنْ أَمْثَالِهَا بِالْإِقْدَامِ.
Bu sanatkârın eserleri, benzerlerinden öncülüğüyle ayrılır.
- إِنَّ الصَّحَابَةَ يَتَمَيَّزُونَ عَنَّا بِقُوَّةِ الْإِيمَانِ وَكَثْرَةِ الصَّالِحَاتِ.
Sahabeler bizden, imanlarının kuvveti ve salih amellerinin çokluğu itibariyle ayrılır.
- يَتَمَيَّزُ إِقْلِيمُ الْغَرْبِ بِخُصُوبَةِ أَرَاضِيهِ.
Batı bölgesi (coğrafyası) topraklarının bereketli oluşuyla ayrılır.
- شُغْلُكَ هٰذَا قَدْ تَمَيَّزَ بِعِدَّةِ إِيجَابِيَّاتٍ.
Senin bu çalışman birkaç olumlu yönle öne çıkmaktadır.
- هُوَ مِنَ الْإِسْلَامِيِّينَ الْقَلَائِلِ الَّذِينَ يَتَمَيَّزُونَ بِالْاِعْتِدَالِ.
O, ılımlığıyla dikkat çeken az sayıdaki İslamcılardan biridir.
- اَلْبَبَّغَاءُ طَائِرٌ يَتَمَيَّزُ بِالْقُدْرَةِ عَلَى تَقْلِيدِ الْأَصْوَاتِ.
Papağan, sesleri taklit edebilme yeteneğiyle temayüz eden bir kuştur.

تَوَجَّهَ يَتَوَجَّهُ تَوَجُّهًا

إِلَى

(belirli bir yöne / istikamete doğru) gitmek, yönelmek, teveccüh etmek

- تَوَجَّهَ الْمُسَافِرُونَ إِلَى الطَّائِرَةِ بَعْدَ هُبُوطِهَا.
  Yolcular, uçak indikten sonra ona doğru yöneldiler.
- اَلْمُسْلِمُونَ يَتَوَجَّهُونَ فِي صَلَاتِهِمْ إِلَى الْقِبْلَةِ.
  Müslümanlar namaz sırasında Kıble'ye doğru dönerler.
- لَمْ يَتَوَجَّهِ الْوَالِي إِلَى مَكَانِ الْحَفْلِ وَحْدَهُ.
  Vali, tören yerine yalnız gitmedi.
- كُلَّ صَبَاحٍ، أَتَوَجَّهُ إِلَى مَدْرَسَتِي مَشْيًا عَلَى الْأَقْدَامِ.
  Her sabah okuluma yürüyerek giderim.
- تَوَجَّهَ جَمِيعُ السُّيَّاحِ إِلَى الْآثَارِ الْقَدِيمَةِ.
  Bütün turistler tarihi kalıntılara (antik eserlere) yöneldi.
- سَيَتَوَجَّهُ الْحُجَّاجُ الْأَتْرَاكُ إِلَى الْأَمَاكِنِ الْمُقَدَّسَةِ بَعْدَ قَلِيلٍ.
  Türk hacılar birazdan kutsal mekânlara doğru gidecekler.
- تَوَجَّهَ الْأُسْتَاذُ إِلَى الْمِنَصَّةِ فَبَدَأَ يُحَاضِرُ.
  Profesör kürsüye doğru yürüdü ve dersi anlatmaya başladı.
- تَوَجَّهَ الْعَابِدُ إِلَى اللهِ بِالدُّعَاءِ.
  Âbid zat Allah'a dua ile yöneldi.

تَوَجَّهَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra نَحْوَ ve جِهَةَ zarfları ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde إِلَى yerine نَحْوَ ve جِهَةَ getirilmesi de mümkündür.

تَنَبَّأَ يَتَنَبَّأُ تَنَبُّؤًا

بِ

(bş'i) tahmin etmek, önceden bildirmek, meydana gelmeden haber vermek, söylemek, kehânette bulunmak

- تَتَنَبَّأُ الْأَرْصَادُ الْجَوِّيَّةُ بِحَالَةِ الطَّقْسِ.
  Meteoroloji hava durumunu önceden haber verir.
- تَنَبَّأَتِ النَّشْرَةُ الْجَوِّيَّةُ بِسُقُوطِ الْأَمْطَارِ قَبْلَ أُسْبُوعٍ.
  Hava durumu yağmurun yağacağını bir hafta önce bildirdi.
- هَلْ يُمْكِنُ لَكُمْ أَنْ تَتَنَبَّؤُوا بِالْمُغَيَّبَاتِ؟
  Sizlerin gaybi meseleleri bilmeniz mümkün mü?
- أَجْهِزَةُ الرَّصْدِ الْجِيُولُوجِيَّةُ قَدْ تَتَنَبَّأُ بِحُدُوثِ زِلْزَالٍ.
  Jeolojik gözlem cihazları bir depremi önceden bilebilir.
- لَا أَحَدَ كَانَ يَتَنَبَّأُ بِالْحَرْبِ حَتَّى الْيَوْمِ.
  Bu güne kadar kimse savaşı kestiremiyordu.
- نَتَنَبَّأُ بِمُسْتَقْبَلٍ بَاهِرٍ لِأَوْلَادِكُمْ.
  Çocuklarınızda parlak bir gelecek görüyoruz.
- أَمْرِيكَا لَمْ تَتَنَبَّأْ بِهَجَمَاتِ الْحَادِيَ عَشَرَ مِنْ أَيْلُولَ.
  Amerika 11 Eylül saldırılarını önceden bilemedi.
- إِنَّ الْإِنْسَانَ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقْرَأَ الْمُسْتَقْبَلَ وَيَتَنَبَّأَ بِهِ.
  İnsanoğlu geleceği ne okuyabilir ne de önceden kestirebilir.
- نَحْنُ نَتَنَبَّأُ بِالنِّهَايَةِ الْمُرْعِبَةِ لِلْعَالَمِ الْغَرْبِيِّ.
  Batı dünyasının korkunç sonunu önceden kestirebiliyoruz.

تَوَصَّلَ يَتَوَصَّلُ تَوَصُّلًا

إِلَى

(bş'e veya b'ne) ulaşmak, erişmek, varmak

- تَوَصَّلْنَا إِلَى حَلِّ مَشَاكِلِنَا بِحَمْدِ اللهِ.
  Hamdolsun, sorunlarımızı çözme noktasına geldik.
- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ لَمْ نَتَوَصَّلْ إِلَى نَتِيجَةٍ!
  Ne yazık ki bir neticeye varamadık!
- تَوَصَّلَ الرَّجُلُ فِي غُرْبَتِهِ إِلَى جَمْعِ ثَرْوَةٍ طَائِلَةٍ.
  Adam gurbette büyük bir servet edinme imkânına kavuştu.
- فِي نِهَايَةِ الْأَمْرِ، تَوَصَّلَ الْمُدِيرُ إِلَى مَعْرِفَةِ خَبَايَا الْأُمُورِ.
  Müdür sonunda meselenin aslını öğrenme noktasına ulaştı.
- وَأَخِيرًا، اِسْتَطَاعَ الشَّابُّ أَنْ يَتَوَصَّلَ إِلَى قَلْبِ الْفَتَاةِ.
  Genç sonunda kızın kalbine ulaşmayı başardı.
- تَوَصَّلُوا إِلَى الْإِرْهَابِيِّينَ بِوَاسِطَةِ سِمْسَارٍ.
  Teröristlere bir simsar aracılığıyla ulaştılar.
- لَمْ نَتَوَصَّلْ بَعْدُ إِلَى قَضَاءِ رَغَبَاتِنَا.
  Henüz ihtiyaçlarımızı karşılama düzeyine gelemedik.
- الْإِنْسَانُ الْعَادِيُّ لَا يَتَوَصَّلُ إِلَى اسْتِنْبَاطِ الْأَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ.
  Sıradan insan, şeri hükümler çıkaracak düzeye ulaşamaz.
- هٰذَا مِنْ أَهَمِّ النَّتَائِجِ الَّتِي تَوَصَّلَ إِلَيْهَا النِّقَاشُ.
  Bu, müzakerenin ulaştığı en önemli sonuçlardandır.
- هٰذَا آخِرُ مَا تَوَصَّلْنَا إِلَيْهِ مِنَ النَّتَائِجِ.
  Bu, vardığımız en son neticedir.

تَوَعَّدَ يَتَوَعَّدُ تَوَعُّدًا

بِ

(b'ni bş'le) tehdit etmek, korkutmak, göz dağı vermek, gözünü korkutmak

- تَوَعَّدَتِ الْمُعَلِّمَةُ التِّلْمِيذَ الْغَاشَّ بِالْعِقَابِ.
  Öğretmen, kopyacı öğrenciyi ceza ile korkuttu.
- نَحْنُ لَمْ نَتَوَعَّدِ الْحُكُومَةَ بِأَعْمَالِ الْعُنْفِ.
  Biz hükümeti şiddet eylemleriyle tehdit etmedik.
- كَيْفَ تَتَوَعَّدِينَ الْمُسْتَأْجِرَ بِطَرْدِهِ مِنَ الْمَنْزِلِ؟!
  Kiracıyı kapıdışarı etmekle nasıl tehdit edersin?!
- يَتَوَعَّدُ اللهُ الْمُشْرِكِينَ وَالْكُفَّارَ بِالنَّارِ.
  Allah müşrikleri ve kafirleri ateşle korkutmaktadır.
- إِنَّ الْإِسْلَامَ يُحَارِبُ الظَّالِمِينَ وَيَتَوَعَّدُهُمْ بِالْعَذَابِ.
  İslam dini zalimlere harp ilan edip onları azapla tehdit eder.
- اَلْجُنُودُ الْإِسْرَائِيلِيُّونَ يَتَوَعَّدُونَ الْفِلَسْطِينِيِّينَ بِالْقَتْلِ.
  İsrail askerleri Filistinlileri ölümle tehdit ediyor.
- إِيرَانُ تَتَوَعَّدُ أَمْرِيكَا بِتَدْمِيرِ مَصَالِحِهَا فِي الشَّرْقِ.
  İran, Amerika'yı doğudaki çıkarlarını tahriple tehdit ediyor!
- اِنْفَجَرُوا غَضَبًا فَتَوَعَّدُونَا بِالضَّرْبِ.
  Öfkeden küplere bindiler ve bizi dayakla tehdit ettiler.
- تَوَعَّدْنَاهُمْ بِالْإِضْرَابِ إِنْ خَالَفُوا أَوَامِرَنَا.
  Onları, emirlerimize karşı gelmeleri durumunda greve gitmekle tehdit ettik.

تَوَكَّلَ يَتَوَكَّلُ تَوَكُّلًا عَلَى

(bn'e) güvenmek, dayanmak, tevekkül etmek, itimat etmek, (işini b'ne) havale etmek

- تَوَكَّلْ عَلَى اللهِ وَلَا تَخَفْ أَحَدًا!
  Allah'a tevekkül et (güven) ve kimseden de korkma!
- تَوَكَّلَ التَّاجِرُ عَلَى الْمُهَنْدِسِينَ فِي بِنَاءِ الدَّارِ.
  Tâcir, evin yapımında mühendislere itimat etti.
- تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ ثُمَّ عَلَيْكُمْ!
  Önce Allah'a tevekkül ettim, sonra da size güvendim.
- إِذَا عَزَمْتُ عَلَى أَمْرٍ أَتَوَكَّلُ عَلَى اللهِ وَحْدَهُ.
  Ben bir işe karar verdim mi sadece Allah'a tevekkül ederim.
- وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ.
  Mütevekkil kullar ancak Allah'a tevekkül etsinler. (Ayet)
- قَبْلَ أَنْ يَبْدَأَ عَمَلَهُ يَتَوَكَّلُ عَلَى اللهِ.
  İşine başlamadan önce Allah'a tevekkülde bulunur.
- إِنْ تَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ تَعِشْ مُطْمَئِنَّ الْقَلْبِ.
  Allah'a tevekkül edecek olursan kalp huzuruyla yaşarsın.
- وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ.
  Kim de Allah'a tevekkül edecek olursa, O ona yeter. (Ayet)
- إِنْ تَوَكَّلْنَا عَلَى اللهِ فَلَنْ نَخْسَرَ شَيْئًا.
  Allah'a tevekkül edersek hiçbir şey kaybetmeyiz.
- إِذَا تَوَكَّلَ الْقَلْبُ عَلَى اللهِ انْدَفَعَتْ عَنْهُ الْهُمُومُ.
  Kalp Allah'a tevekkül ederse, endişeleri yok olur gider.

تَوَقَّفَ يَتَوَقَّفُ تَوَقُّفًا عَنْ

(bş'i yapmayı) bırakmak, kesmek, son vermek, bitirmek

- تَوَقَّفُوا عَنِ الْكَذِبِ يَا شَبَابُ!
  Gençler, yalana son veriniz!
- تَوَقَّفَ أَحْمَدُ عَنِ الْكَلَامِ عِنْدَ كَلَامِ أُسْتَاذِهِ.
  Ahmet, hocası konuşurken kendi konuşmasını kesti.
- تَوَقَّفَتِ الْجَرِيدَةُ عَنِ الصُّدُورِ لِأَسْبَابٍ سِيَاسِيَّةٍ.
  Gazetenin yayını siyasi sebeplerden ötürü durdu.
- أَيُّهَا الطُّلَّابُ، تَوَقَّفُوا عَنِ الكَلَامِ والضَّحِكِ مِنْ فَضْلِكُمْ!
  Çocuklar konuşup gülmeyi kesin lütfen!
- تَوَقَّفَتِ الْأُمُّ عَنْ إِرْضَاعِ وَلَدِهَا.
  Anne, yavrusunu emzirmeyi bıraktı.
- إِبْنُكَ هٰذَا لَمْ يَتَوَقَّفْ عَنِ التَّهْرِيجِ!
  Senin bu oğlun soytarılığı bırakmadı gitti!
- لَمْ تَتَوَقَّفِ الْبَقَرَةُ عَنِ الْاِجْتِرَارِ.
  İnek durmadan geviş getirdi.
- لَمْ يَتَوَقَّفِ الْمَرِيضُ عَنِ الْقَيْءِ النَّهَارَ كُلَّهُ.
  Hasta bütün gün boyu istifrağ etti.
- اِعْتَبِرْ مِمَّا جَرَى وَتَوَقَّفْ عَنْ تَكْرَارِ الْخَطَأِ نَفْسِهِ!
  Olanlardan ders al ve aynı hatayı tekrarlamayı bırak!
- تَوَقَّفْنَا عَنْ عَرْضِ الْبَضَائِعِ لِلْبَيْعِ لِسَبَبٍ مَا.
  Bir sebepten ötürü malları satışa sunmaktan vazgeçtik.

جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا

مِنْ

(by'den) gelmek, varmak

- جَاءَ الْحُجَّاجُ مِنَ السَّفَرِ الْبَارِحَةَ.
  Hacılar dün (gece) yoldan geldiler.
- هٰذَانِ السَّائِلَانِ جَاءَا مِنَ الْقَرْيَةِ الْمُتَجَاوِرَةِ.
  Bu iki dilenci komşu köyden geldi.
- مَتَى جِئْتُمَا مِنَ الْمَدْرَسَةِ يَا مَرْيَمُ وَزَيْنَبُ؟
  Meryem ve Zeynep, siz okuldan ne zaman geldiniz?
- ذَاكَ الرَّجُلُ الْعَبُوسُ جَاءَ بِالْأَمْسِ مِنَ السِّجْنِ.
  O somurtkan adam dün hapishaneden çıkıp geldi.
- لَقَدْ جَاءَ مِنَ الْخَارِجِ أَحَدُ الْأَشْخَاصِ يَبْحَثُ عَنْكَ.
  Dışarıdan birisi seni sormak için gelmişti.
- جَاءَ رِجَالُ الْإِنْقَاذِ مِنَ الْمَرْكَزِ لِيُخْرِجُوا جُثَّةً مِنَ الْبَحْرِ.
  Denizden bir ceset çıkarmak için merkezden cankurtaranlar geldi.
- مِنْ أَيِّ بَلَدٍ جِئْتُمَا أَنْتُمَا ؟
  Siz ikiniz hangi ülkeden geldiniz?
- جَاءَهُ الْخَبَرُ السَّارُّ مِنْ أَقْرَبِ أَصْدِقَائِهِ.
  Sevindirici haber ona en yakın arkadaşından geldi.
- جَاءَ هٰؤُلَاءِ الْمَدْعُوُّونَ مِنْ بَلَدٍ مُتَجَاوِرٍ.
  Bu davetliler bir komşu ülkeden teşrif ettiler.
- كَثِيرٌ مِنَ الْحُجَّاجِ يَجِيئُونَ مِنْ أَقْصَى الْأَرْضِ يُلَبُّونَ.
  Pek çok hacı, telbiye yapmak için dünyanın öbür ucundan gelir.

ثَابَرَ يُثَابِرُ مُثَابَرَةً

عَلَى

(bş'e) azim ve sabırla devam etmek, sebat etmek, gayret etmek, (bş'de) ısrarcı ve kararlı olmak, peşini bırakmamak

- ثَابَرَ الْعُمَّالُ عَلَى الْعَمَلِ بِكُلِّ نَشَاطٍ وَهِمَّةٍ.
  İşçiler canla başla çalışmaya devam ettiler.
- رِجَالُ الْأَعْمَالِ يُثَابِرُونَ عَلَى التَّصْدِيرِ رَغْمَ الْعَقَبَاتِ.
  İş adamları engellere rağmen ihracata devam ediyor.
- أَيُّهَا الطُّلَّابُ، عَلَيْكُمْ أَنْ تُثَابِرُوا عَلَى الدُّرُوسِ.
  Öğrenciler! Derslere sabırla devam etmelisiniz.
- ثَابِرُوا عَلَى الْأَعْمَالِ الْجَادَّةِ!
  Ciddi işlerde sebat gösteriniz!
- ثَابِرْ عَلَى خِدْمَةِ جَارِكَ الْمَرِيضِ!
  Hasta komşuna hizmete devam et! (pes etme!)
- هَلْ ثَابَرْنَا عَلَى الْأَذْكَارِ وَالْأَوْرَادِ بَعْدَ كُلِّ صَلَاةٍ؟!
  Her namaz sonrasında zikre ve virde devam edebildik mi?!
- لِيَكُنْ حِذَاؤُكِ الرِّيَاضِيُّ مُرِيحًا كَيْ تُثَابِرِي عَلَى التَّمَارِينِ.
  Antrenmana devam etmen için spor ayakkabın rahat olsun!
- لَا يُمْكِنُ أَنْ نُثَابِرَ عَلَى تَحَمُّلِ التَّضْحِيَاتِ.
  Daha fazla fedakârlıklığa katlanmamız mümkün değil.
- هٰؤُلَاءِ الْأُدَبَاءُ وَالشُّعَرَاءُ يُثَابِرُونَ عَلَى حِمَايَةِ اللُّغَةِ.
  Bu edipler ve şairler dili himayeye gayret ediyorlar.

جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا

إِلَى

(by'e) gelmek, varmak, ulaşmak, teşrif etmek

- جِئْتُ إِلَيْكَ لِأَسْتَشِيرَكَ فِي مَسْأَلَةٍ مُهِمَّةٍ.
  Önemli bir konuda danışmak için sana geldim.
- إِنَّ هٰذِهِ الدُّنْيَا دَارُ فَنَاءٍ جِئْنَا إِلَيْهَا بِأَمْرِ اللهِ.
  Bu dünya fânilik diyarıdır, oraya Allah'ın emri ile geldik.
- جَاءَ الْمُدِيرُ إِلَى الْفُصُولِ يَتَفَقَّدُ أَحْوَالَ التَّلَامِيذِ.
  Müdür öğrencilerin durumunu kontrol için sınıfa geldi.
- جَاؤُوا إِلَيْنَا فِي لَحْظَةٍ حَرِجَةٍ يَسْتَعْطِفُونَنَا.
  Merhamet dilenmek için kritik bir zamanda bize geldiler.
- جَاءَ إِلَى الْبَابِ سَائِلَانِ يَطْلُبَانِ حَوَائِجَهُمَا.
  Kapıya ihtiyaçlarını arz eden iki dilenci geldi.
- لَمْ يَجِئِ الرَّبِيعُ بَعْدُ إِلَى تِلْكَ السُّهُولِ.
  Bahar henüz şu ovalara gelmiş değil.
- لَمَّا جِئْنَا إِلَى زِيَارَةِ صَدِيقِنَا وَجَدْنَاهُ فِي الْبَيْتِ مَيِّتًا.
  Arkadaşımızı ziyarete geldiğimizde onu evde ölü bulduk.
- اَلْعُمَّالُ جَاؤُوا إِلَى عَمَلٍ مُعَيَّنٍ يُرِيدُونَ إِنْهَاءَهُ كَامِلًا.
  İşçiler tamamen bitirmeyi istedikleri belirli bir işe geldiler.
- طَلَبَةُ الْعُلُومِ يَجِيئُونَ إِلَى الْعُلَمَاءِ يَسْمَعُونَ دُرُوسَهُمْ.
  İlim talebeleri, derslerini dinlemek için ulemaya giderler.
- كَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَجِيئُونَ إِلَى النَّبِيِّ (ص) مُتَحَاكِمِينَ.
  Ehl-i kitap mahkemeleşmek üzere Hz. Peygambere gelirlerdi.

جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) gelmek, varmak, ulaşmak, teşrif etmek

- جَاءَ الطُّلَّابُ مِنَ الْبِلَادِ الْمُخْتَلِفَةِ إِلَى تُرْكِيَا.
  Öğrenciler değişik ülkelerden Türkiye'ye geldi.
- جَاءَ الْحُجَّاجُ مِنْ كُلِّ أَرْجَاءِ الْعَالَمِ إِلَى مَكَّةَ الْمُكَرَّمَةِ.
  Hacılar dünyanın her tarafından Mekke-i Mükerreme'ye geldi.
- بِالْبَارِحَةِ، بَنَاتِي جِئْنَ مِنْ فَرَنْسَا إِلَى الْبَلَدِ.
  Dün (gece) kızlarım Fransa'dan ülkeye döndü.
- جِئْتُ مِنْ أُولٰئِكَ الْقَوْمِ إِلَى ضِيَافَتِكُمْ.
  O insanlardan, sizin misafirperverliğinize sığındım (geldim).
- لَمْ يَجِئْ أَحَدٌ إِلَى فَصْلِنَا مِنْ فَصْلِكُمْ.
  Sizin sınıftan bizim sınıfa kimse gelmiş değil.
- اَلْمُهَنْدِسَتَانِ جَاءَتَا إِلَى شَرِكَتِنَا مِنَ الْخَارِجِ.
  İki kadın mühendis şirketimize yurt dışından geldi.
- هٰذِهِ النُّقُودُ جَاءَتْ إِلَيْهِمْ مِنْ مَصْدَرٍ مَجْهُولٍ.
  Bu paralar onlara meçhul bir kaynaktan geldi.
- مِنْ أَيْنَ تَجِيءُ هٰذِهِ الْأَصْوَاتُ الْمُزْعِجَةُ إِلَى مَسَامِعِنَا؟
  Bu rahatsız edici sesler kulağımıza nereden geliyor?
- بَعْضُ الْأَفْكَارِ الْمُضِرَّةِ جَاءَتْ إِلَيْنَا مِنَ الْغَرْبِ.
  Bazı zararlı düşünceler bize Batı'dan gelmiştir.
- اَلْمُهَنْدِسَانِ الْجَدِيدَانِ جَاءَا مِنْكُمْ إِلَيْنَا.
  İki yeni mühendis sizden bize geldi.

جَاءَ يَجِيءُ مَجِيئًا

بِ

(bş'i) getirmek; (iyi veya fena bş) yapmak, işlemek, medyana getirmek, ortaya koymak

- جَاءَ رِجَالُ الشُّرْطَةِ بِالْمُتَّهَمِ.
  Polisler sanığı getirdiler.
- جِئْتُ لَكَ بِفَوَاكِهَ طَازَجَةٍ مِنَ الْبُسْتَانِ.
  Bahçeden sana taze meyveler getirdim.
- جِئْ بِخَشَبَةٍ أُخْرَى مَتِينَةٍ!
  Başka bir sağlam tahta daha getir!
- جَاءَ النَّبِيُّ مُحَمَّدٌ (ص) بِدِينِ التَّوْحِيدِ.
  Hz. Muhammed Tevhid dinini getirmiştir.
- فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ جَاؤُوا بِالْبَيِّنَاتِ.
  Senden önce de deliller getiren peygamberler yalanlanmıştı.
- جَاءَ الْقُرْآنُ بِأَسَالِيبَ جَدِيدَةٍ.
  Kuran-ı Kerim yepyeni üsluplar ortaya koymuştur.
- اَلطُّلَّابُ جَاؤُوا بِفِعْلٍ مُنْكَرٍ، لَا بُدَّ مِنْ عِقَابِهِمْ.
  Öğrenciler yanlış bir iş yaptı, cezalandırılmaları gerekir.
- مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَثَوَابُهَا عِنْدَ اللهِ.
  Herkim bir iyilik işlerse mükâfatı Allah katındadır.
- وَاللهِ جِئْتَ بِكِذْبَةٍ لَا مَثِيلَ لَهَا!
  Andolsun ki, emsali görülmemiş bir yalan söyledin!
- أَحْيَانًا يَجِيءُ الصَّحَفِيُّونَ بِأَخْبَارٍ لَا أَسَاسَ لَهَا مِنَ الصِّحَّةِ.
  Bazen gazeteciler aslı astarı olmayan haberler yaparlar.

جَازَ يَجُوزُ جَوَازًا

لِ

(bş b'ne) caiz / meşru / yasal / uygun olmak, (bş'i kanunen) yapabilmek, yapmaya izni olmak

- لَا يَجُوزُ لِلطُّلَّابِ الْاِنْتِظَارُ أَمَامَ الْمَقْصِفِ!
  Öğrencilerin kantin önünde beklemeleri yasak!
- لَا يَجُوزُ لِلصِّغَارِ أَنْ يَتَكَلَّمُوا قَبْلَ الْكِبَارِ!
  Küçüklerin büyüklerden önce konuşmaları doğru değil!
- لَا يَجُوزُ لِلْمُسْلِمِ فِعْلُ مَا هُوَ مَمْنُوعٌ.
  Müslümanın yasak olan bir şeyi yapması caiz değil.
- لَا يَجُوزُ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَصَرَّفَ فِي مِلْكِ الْغَيْرِ بِلَا إِذْنٍ.
  Birinin, başkasının mülkünde izinsiz tasarrufu câiz değildir.
- لَا يَجُوزُ لَكُمْ أَيُّهَا الطُّلَّابُ بَعْدَ ذٰلِكَ أَنْ تَتَغَيَّبُوا.
  Öğrenciler! Bundan sonra devamsızlık yapma hakkınız yok.
- لَا يَجُوزُ لَكُمَا التَّحَدُّثُ فِي أُمُورٍ تُثِيرُ الشَّهْوَةَ.
  Şehveti uyandıran hususlarda konuşmanız caiz değil.
- لَا يَجُوزُ لَكَ أَنْ تُقَرِّرَ فِي شُؤُونِكَ مَا لَمْ تَبْلُغْ سِنَّ الرُّشْدِ.
  Reşit olmadan kendi işlerin hakkında karar veremezsin!
- لَا تَجُوزُ لَنَا مُخَالَفَةُ الرَّسُولِ فِي أَيِّ أَمْرٍ.
  Hiçbir hususta Hz. Peygambere muhalefet bize caiz değil!
- لَا يَجُوزُ لَكُمُ التَّسَاهُلُ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ!
  Zalimlere hoşgörü göstermeniz doğru değil!
- أَلَا يَجُوزُ لَنَا أَنْ نُفَكِّرَ فِيمَا حَصَلَ؟!
  Olan bitenler üzerinde kafa yoramaz mıyız?!

جَدُرَ يَجْدُرُ جَدَارَةً

بِ

(bş'e) lâyık / uygun / münasip olmak, yakışmak, gitmek; (bş b'ne) gerekli / zorunlu / lüzumlu / şart olmak

- تَجْدُرُ بِنَا الْإِشَارَةُ إِلَى حَقِيقَةٍ أُخْرَى مُهِمَّةٍ.
  Başka bir önemli gerçeğe işaret etmemiz uygun olacaktır.
- لَا يَجْدُرُ بِالْإِنْسَانِ أَنْ يَجْعَلَ الْمُتْعَةَ هَدَفًا لِلْحَيَاةِ.
  İnsanın, zevki (eğlenceyi) hayatın gayesi haline getirmesi uygun değil.
- يَجْدُرُ بِالْمُؤْمِنِ الْحَقِّ أَنْ يَسْتَغِلَّ أَوْقَاتَهُ.
  Gerçek müminin, vakitlerini değerlendirmesi gerekir.
- لَيَجْدُرُ بِنَا أَنْ نُدَاوِمَ عَلَى ذِكْرِ اللهِ وَلَا نَتَوَقَّفَ.
  Allah'ı zikre devam edip bırakmamalıyız.
- إِنَّ النُّقُودَ هِيَ آخِرُ شَيْءٍ يَجْدُرُ بِالْإِنْسَانِ أَنْ يَدَّخِرَهُ.
  Para insanın biriktirmesi gereken en son şeydir.
- كَانَ يَجْدُرُ بِكُمَا أَنْ تُحَافِظَا عَلَى ابْنِكُمَا الْوَحِيدِ.
  Biricik oğlunuzu korumanız gerekirdi.
- أَلَا يَجْدُرُ بِنَا التَّشَدُّدُ مَعَ الْغَاشِّينَ فِي الْامْتِحَانَاتِ؟!
  Sınavlarda kopya çekenlere karşı sert olmamız gerekmez mi?!
- أَلَا يَجْدُرُ بِنَا إِظْهَارُ ثَقَافَتِنَا وَبَثُّهَا فِي الْمَوَاقِعِ؟
  Kültürümüzü internet sitelerinde tanıtıp yaymamız gerekmez mi?
- أَلَا يَجْدُرُ بِكُمْ يَا سُفَهَاءُ أَنْ تُدَافِعُوا عَنِ الْبِلَادِ؟!
  Ülkeyi savunmanız gerekmez mi, beyinsizler?!
- أَلَا يَجْدُرُ بِأَمْرِيكَا أَلَّا تَتَدَخَّلَ فِي شُؤُونِنَا الدَّاخِلِيَّةِ؟!
  Amerika'nın iç işlerimize karışmaması gerekmez mi?!

جَاهَرَ يُجَاهِرُ مُجَاهَرَةً

بِ

(bş'i) açıkça söylemek, açıktan açığa / aleni olarak yapmak

- لِمَاذَا لَا تُجَاهِرُونَ الشَّعْبَ بِالْحَقَائِقِ؟!
  Gerçekleri halka neden açık açık söylemiyorsunuz?
- ذَاكَ الرَّجُلُ لَا يَصُومُ رَمَضَانَ، بَلْ يُجَاهِرُ بِالْإِفْطَارِ.
  O adam Ramazan'da oruç tutmaz, hatta açık açık yer.
- لَقَدْ رَأَيْنَا مَنْ يُجَاهِرُونَ بِالسَّرِقَةِ وَيُسَمُّونَهَا فَنًّا!
  Alenen hırsızlık yapıp da bunu bir sanat olarak değerlendiren insanlar gördük!
- لَا تُجَاهِرُوا بِاللَّفْظِ الْقَبِيحِ!
  Açıktan açığa çirkin sözler sarfetmeyiniz!
- أَنْتُمُ الَّذِينَ تُجَاهِرُونَ بِمَعْصِيَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ!
  Sizler alenen Allahü Teala'ya isyan ediyorsunuz!
- كَيْفَ تُجَاهِرَانِ بِمُخَالَفَةِ السُّنَّةِ الصَّحِيحَةِ الصَّرِيحَةِ؟!
  Hz. Peygamberin sahih ve sarih sünnetine nasıl olur da alenen muhalefet edersiniz?!
- هٰذَا بَنْكٌ رِبَوِيٌّ يُجَاهِرُ بِمُحَارَبَةِ اللهِ وَرَسُولِهِ!
  Bu, Allah ve resulüne açık harp ilan eden faizci bir bankadır!
- كَانَ فُولْتِيرُ مُفَكِّرًا يُجَاهِرُ بِالْكُفْرِ بِالْأَدْيَانِ وَيُطَالِبُ بِمُجْتَمَعٍ عَلْمَانِيٍّ!
  Volter, dinleri açıkça inkâr eden, (bunun yerine) laik bir toplum arzulayan bir düşünürdü.

جَرَّدَ يُجَرِّدُ تَجْرِيدًا مِنْ

(bş'i, bş'den veya b'nden) ayırmak, çekip almak, söküp almak, koparmak; izole etmek, soyutlamak; (b'ni rütbeden / haktan) mahrum etmek, kısıtlamak, vermemek

- لَمْ نُجَرِّدْ أَنْفُسَنَا مِنَ الْحِزْبِيَّةِ وَالتَّبَعِيَّةِ.
Kendimizi partizanlıktan ve bağımlılıktan soyutlayamadık.
- جَرَّدَتِ الْأُمُّ رَضِيعَهَا مِنْ ثِيَابِهِ وَغَسَلَتْهُ.
Anne, bebeğinin elbiselerini çıkarıp onu yıkadı.
- قُطَّاعُ الطُّرُقِ جَرَّدُوا الْمُسَافِرِينَ مِنْ أَسْلِحَتِهِمْ.
Eşkiyalar yolcuların silahlarını ellerinden aldı.
- جَرَّدَ اللُّصُوصُ الْمَصْرِفَ مِنَ النُّقُودِ.
Hırsızlar bankadan parayı aldılar (bankayı soydular).
- جَرَّدُوهُ مِنْ رُتَبِهِ الْعَسْكَرِيَّةِ كُلِّهَا.
Askeri rütbelerinin hepsini söküp aldılar.
- جَرَّدَتْهُ سُلُطَاتُ بِلَادِهِ مِنْ حُقُوقِهِ.
Ülkesinin makamları onu haklarından mahrum etti.
- جَرَّدَتْهُ الْحُكُومَةُ مِنْ حُقُوقِ الْمُوَاطَنَةِ أَوِ الْجِنْسِيَّةِ.
Devlet onun vatandaşlık ve tabiiyet haklarını elinden aldı.
- يُحَاوِلُونَ أَنْ يُجَرِّدُوا شَبَابَنَا مِنَ الْقِيَمِ الرُّوحِيَّةِ.
Gençlerimizi manevi değerlerden soyutlamaya çalışıyorlar.
- عَلَيْنَا أَنْ نُجَرِّدَ الْمَنْكُوبَ مِنْ كُلِّ مَا يَرْبِطُهُ بِالْمَاضِي.
Âfetzedeyi geçmişe bağlayan her şeyden soyutlamalıyız.

جَرُؤَ يَجْرُؤُ جُرْأَةً عَلَى

(bş'e) cesaret / cüret etmek, (bş için) tehlikeye atılmak, risk almak; (bş'i) yapabilmek

- لَمْ يَجْرُؤْ أَحَدٌ عَلَى إِنْكَارِ هٰذِهِ الْحَقِيقَةِ!
Hiç kimse bu hakikati inkâr etmeye cesaret edemedi!
- لَنْ يَجْرُؤُوا عَلَى إِجَابَةِ تَحَدِّينَا!
Meydan okumamıza cevap vermeye cesaret edemeyecekler!
- لَمْ يَجْرُؤْ أَحَدٌ عَلَى فَتْحِ فَمِهِ.
Kimse ağzını açmaya cesaret edemedi.
- مَا جَرُؤَ أَحَدٌ عَلَى الْكَلَامِ بَيْنَ يَدَيِ الْمَلِكِ.
Kralın önünde kimse konuşma yürekliliği gösteremedi.
- كَيْفَ تَجْرُؤُ عَلَى أَنْ تَقُولَ شَيْئًا فِي أَخْلَاقِهِ؟!
Onun ahlakı hakkında laf etmeye nasıl cüret edersin?!
- عَرَفْتُهُ جَبَانًا لَا يَجْرُؤُ عَلَى قَوْلِ الْحَقِيقَةِ.
Onu, hakikati söylemeye cesaret edemeyen bir korkak olarak tanıdım.
- لَقَدْ جَرُؤَ الْجُنُودُ الْأَبْطَالُ عَلَى مُغَادَرَةِ مَلَاجِئِهِمْ.
Kahraman askerler sığınaklarından ayrılma yürekliliği gösterdi.
- اَلْكَلْبُ لَا يَجْرُؤُ عَلَى عَضِّ مَنْ يُطْعِمُهُ.
Köpek, kendisini besleyen kimseyi ısırmaya cesaret etmez.
- جَرُؤَتِ التُّرْكِيَّاتُ عَلَى خَوْضِ الْمَعْرَكَةِ فِي حَرْبِ الْاِسْتِقْلَالِ.
Türk kadınları İstiklal harbinde savaşma cesareti gösterdi.

جَلَبَ يَجْلُبُ جَلْبًا

لِ

(b'ne bş'i alıp) getirmek, getirtmek, sağlamak, temin etmek, celbetmek; (bş'e, bir duruma) sebep olmak, vesile olmak, (bir durumu) başa getirmek

- مَحَبَّةُ الْعِبَادَةِ تَجْلُبُ لَنَا الْخَيْرَ وَتَدْفَعُ عَنَّا الشَّرَّ.
  İbadet sevgisi bize hayır getirir, şerri bizden uzaklaştırır.
- اَلسِّيَاسَةُ الْعَادِلَةُ تَجْلُبُ لِلشَّعْبِ السَّعَادَةَ وَالرِّضَا.
  Âdil siyaset, halkın mutluluğunu ve hoşnutluğunu sağlar.
- اَلرِّيَاضَةُ الْوَاعِيَةُ قَدْ جَلَبَتْ لَكَ الصِّحَّةَ وَالْقُوَّةَ.
  Bilinçli spor sana sağlık ve kuvvet kazandırmış.
- أَنْتُمْ تَجْلُبُونَ لَنَا الْعَارَ!
  Sizler bizi mahcup ediyorsunuz.
- لَا تَجْلُبْ لِنَفْسِكَ الْاِنْزِعَاجَ بِتَنَاوُلِكَ الْكَثِيرِ!
  Aşırı yemek suretiyle kendine rahatsızlık verme!
- سُلُوكُكَ هٰذَا قَدْ يَجْلُبُ لَكَ السُّخْطَ وَالْغَضَبَ!
  Bu davranışın sana kırgınlık ve öfke getirebilir!
- هُمْ يَجْلُبُونَ لِلْوَطَنِ الضَّرَرَ بِوَعْيٍ أَوْ بِدُونِ وَعْيٍ.
  Bilerek veya bilmeyerek bu vatana zarar veriyorlar.
- لِمَ نَجْلُبُ الْهَمَّ لِأَنْفُسِنَا دُونَ جَدْوَى؟!
  Lüzumsuz yere kendimizi niçin üzüyoruz?!
- هَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَجْلُبَ لِي كِتَابَ الْبُخَلَاءِ؟
  Bana Cimriler kitabını temin edebilir misin?

جَلَبَ يَجْلُبُ جَلْبًا

إِلَى + (مِنْ)

(bş'i, b'ne by'den) alıp getirmek, getirtmek, ithal etmek

- نَجْلُبُ أَفْضَلَ التِّكْنُولُوجِيَا إِلَى وَطَنِنَا مِنَ الْيَابَانِ.
  Ülkemize en iyi teknolojiyi Japonya'dan getiriyoruz.
- هٰذِهِ الْأَزْيَاءُ تُجْلَبُ إِلَيْنَا مِنْ أُورُوبَّا.
  Bu kıyafetler bize Avrupa'dan getiriliyor (ithal ediliyor).
- كَانَ الْأُورُوبِّيُّونَ قَدْ جَلَبُوا رِقَاقًا إِلَى أَمْرِيكَا مِنْ إِفْرِيقِيَا.
  Avrupalılar Amerika'ya Afrika'dan köleler getirmişti.
- بَلَدِيَّتُنَا تَجْلُبُ أَفْلَامًا جَدِيدَةً إِلَى شَبَابِنَا مِنْ إِيرَانَ.
  Belediyemiz gençlere İran'dan yeni filmler getiriyor.
- بَعْضُ النَّاسِ يَجْلُبُونَ طَبَّاخِينَ إِلَى بُيُوتِهِمْ مِنَ الْخَارِجِ.
  Bazı insanlar yurt dışından evlerine aşçılar getirtiyor.
- اِسْتَطَاعُوا أَنْ يَجْلُبُوا عَيِّنَاتٍ إِلَى الْأَرْضِ مِنْ نَجْمٍ مُذَنَّبٍ.
  Dünyamıza, bir kuyruklu yıldızdan nümuneler getirdiler.
- سَتَجْلُبُ الشَّرِكَةُ مُنْتَجَاتِهَا إِلَى الْمَعْرِضِ مِنَ الْمَصْنَعِ.
  Firma, ürünlerini fuara fabrikadan getirecek.
- سَوْفَ نَجْلُبُ أَطْوَلَ سُلَّمِ إِطْفَاءٍ بِالْعَالَمِ إِلَى تُرْكِيَا.
  Dünyanın en uzun itfaiye merdivenini Türkiye'ye getireceğiz.
- اَللّٰهُ هُوَ الَّذِي جَلَبَنَا إِلَى هٰذَا الْعَالَمِ.
  Bizleri bu dünyaya getiren Allah'tır.

جَلَسَ يَجْلِسُ جُلُوسًا عَلَى

(sandalyeye / koltuğa vb. bş'e ya da bş'in) üzerine oturmak; tahta oturmak, tahta geçmek

- جَلَسْتُ أَنَا وَأَبِي عَلَى مَقْعَدَيْنِ مُتَجَاوِرَيْنِ فِي الْبَاصِ.
  Ben ve babam, otobüste bitişik koltuklara oturduk.
- جَلَسَ الْمُعَلِّمُ عَلَى الْكُرْسِيِّ الْمَكْسُورِ.
  Öğretmen kırık sandalyeye oturdu.
- جَلَسْنَا جَمِيعًا عَلَى الْمَقَاعِدِ لِنَتَنَاوَلَ الْغَدَاءَ.
  Öğle yemeğini yemek için hep birlikte sandalyelere oturduk.
- يَجْلِسُ الْأَطْفَالُ عَلَى الزَّلَّاقَةِ فَيَنْزَلِقُونَ إِلَى أَسْفَلَ.
  Çocuklar kaydırağın üzerine oturup aşağıya kayıyorlar.
- اِجْلِسْ يَا أَحْمَدُ عَلَى رُكْبَتَيْكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.
  Ahmet! Dizlerinin üzerine otur ve önünden ye.
- جَلَسَ الْمَلِكُ عَلَى عَرْشِهِ بَيْنَ هُتَافَاتِ الْجَمَاهِيرِ.
  Kral halkın tezahüratları arasında tahtına oturdu.
- لَا تَجْلِسْ عَلَى الْمَكَانِ الرَّطْبِ، وَإِلَّا تَمْرَضْ.
  Rutubetli yere oturma, yoksa hasta olursun.
- مِلْيُونُ تِلْمِيذٍ يَجْلِسُونَ عَلَى الْأَرْضِ أَثْنَاءَ الدَّرْسِ.
  Bir milyon öğrenci ders esnasında yere oturuyor.
- كَانُوا يَجْلِسُونَ عَلَى أَفْوَاهِ الطُّرُقِ لِيَغْتَابُوا.
  Dedikodu yapmak için yol ağızlarına oturuyorlardı.
- وَفْدَا تُرْكِيَا وَمِصْرَ سَيَجْلِسَانِ غَدًا عَلَى مَائِدَةِ الْمُفَاوَضَاتِ.
  Türkiye ve Mısır heyetleri yarın müzakere masasına oturucak.

جَلَسَ يَجْلِسُ جُلُوسًا إِلَى

(masaya / sofraya) oturmak; (b'nin veya bş'in yakınına /yanıbaşına gelerek) oturmak; (b ile) oturup kalkmak

- جَلَسْنَا جَمِيعًا إِلَى الْمَائِدَةِ لِنَتَنَاوَلَ الْغَدَاءَ.
  Öğle yemeği için hep birlikte sofranın başına oturduk.
- إِنْ نَجْلِسْ إِلَى طَاوِلَةِ الْمُفَاوَضَاتِ فَإِنَّنَا سَنَتَوَصَّلُ إِلَى حَلٍّ.
  Görüşme masasına otururuz bir çözüme varacağız.
- عَيْبٌ عَلَى السِّيَاسِيِّينَ إِنْ لَمْ يَجْلِسُوا إِلَى طَاوِلَةِ الْحِوَارِ!
  Eğer diyalog masasına oturmazlarsa politikacılara ayıp!
- جَلَسَ إِلَى جِوَارِ صَدِيقِهِ حَتَّى يَبُوحَ لَهُ بِسِرٍّ مُهِمٍّ.
  Önemli bir sır vermek için arkadaşının yanına oturdu.
- إِذَا جَلَسَ إِلَيْكَ الْخَصْمَانِ فَاقْضِ بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ!
  İki hasım, yanına gelirse, aralarında adaletle hükmet!
- جَلَسْنَا إِلَى أَنْفُسِنَا وَصَارَحْنَا بِالْحَقِيقَةِ.
  Kendimizle baş başa kalıp gerçeği itiraf ettik.
- لَا تَجْلِسْ إِلَى صَاحِبِ الْبِدْعَةِ وَلَا تُشَاوِرْهُ!
  Bidatçi ile oturup kalkma ve ona bir şey danışma!
- اِجْلِسُوا إِلَى التَّوَّابِينَ! فَإِنَّهُمْ أَرَقُّ النَّاسِ أَفْئِدَةً.
  Tövbekâr insanların yanına oturun! Zira onlar, insanların kalpleri en yufka yürekli olanlarıdır.
- لَا تَجْلِسُوا إِلَى الْقُبُورِ وَلَا تُصَلُّوا إِلَيْهَا!
  Kabirlerin yakınına gelip oturmayın, namazlarınızı da kabristana doğru kılmayın! (Hadis)

جَمَعَ
يَجْمَعُ
جَمْعًا

بَيْنَ

(birkaç şeyi ya da kişiyi) birleştirmek, bir araya getirmek, bir arada tutmak, (iki şeyin) her ikisini de kendinde bulundurmak, içermek, kapsamak

- هٰؤُلَاءِ الْحُجَّاجُ سَيَجْمَعُونَ بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ.
  Bu hacılar hac ile umreyi birleştirecek.
- جَمَعَ الْقَاضِي بَيْنَ الطَّرَفَيْنِ لِيَعْرِفَ الْحَقِيقَةَ.
  Hâkim gerçeği anlamak için her iki tarafı bir araya getirdi.
- مُشْرِكُو مَكَّةَ قَدْ جَمَعُوا بَيْنَ الْكُفْرِ وَالْمُحَارَبَةِ.
  Mekke müşrikleri inanmadıkları gibi savaş da açmışlardı.
- كَانَتْ عَائِشَةُ تَجْمَعُ بَيْنَ الْحُسْنَيَيْنِ: الْخُلُقِ وَالْجَمَالِ.
  Aişe kendisinde iki güzellik taşıyordu: ahlak güzelliği ve fiziksel güzellik.
- اَلْعُلَمَاءُ الَّذِينَ جَمَعُوا بَيْنَ الْحَدِيثِ وَالْفِقْهِ قَلِيلُونَ.
  Aynı anda hadisi ve fıkhı bilen ulema sayısı azdır.
- اَلْحَجَّامُ يَجْمَعُ بَيْنَ الْمِهْنَتَيْنِ: اَلْحِجَامَةِ وَالْحِلَاقَةِ.
  Hacamatçı iki mesleği birlikte yürütür: kan alma ve berberlik.
- عَلَى الدُّوَلِ أَنْ تَجْمَعَ بَيْنَ الْعِلْمِ وَالسَّيْفِ.
  Devletlerin ilmi ve kılıcı bir arada bulundurması lazım.
- لَا يَجْمَعُ بَيْنَهُمَا إِلَّا أَهْدَافٌ مُشْتَرَكَةٌ.
  O ikisini bir arada tutan yegane şey ortak hedefleridir.
- إِجْمَعُوا بَيْنَ الْعَقْلِ وَالنَّقْلِ وَوَازِنُوا بَيْنَهُمَا.
  Akli ilimleri de nakli ilimleri de biliniz ve bu ikisi arasında bir denge kurunuz.

جَهَّزَ
يُجَهِّزُ
تَجْهِيزًا

لِ

(b veya bş için bş) hazırlamak, hazırlık yapmak, düzenlemak, tertip etmek, ayarlamak

BAKINIZ

أَعَدَّ
يُعِدُّ
إِعْدَادًا

لِ

(b veya bş için bş) hazırlamak, hazırlık yapmak, düzenlemak, tertip etmek, ayarlamak

حَاسَبَ يُحَاسِبُ مُحَاسَبَةً - حِسَابًا

عَلَى

(b'ne bş'den dolayı) hesap sormak, hesaba çekmek, sorgulamak, sigaya çekmek

- حَاسَبُونَا عَلَى كُلِّ غَلْطَةٍ وَإِهْمَالٍ اِرْتَكَبْنَاهُمَا.
  İşlediğimiz her hata ve ihmalden dolayı bizi sorguladılar.
- لَا تُحَاسِبْنِي عَلَى مَا لَمْ أَفْعَلْهُ وَلَا تُؤَاخِذْنِي!
  Yapmadığım şeyden ötürü beni hesaba çekip sorgulama!
- سَنَفُوزُ فِي الْاِنْتِخَابَاتِ وَسَنُحَاسِبُكُمْ عَلَى الرِّشْوَةِ!
  Seçimleri kazanacak ve rüşvetin hesabını size soracağız!
- حَاسِبِي نَفْسَكِ عَلَى السَّلْبِيَّاتِ الَّتِي تَصْدُرُ مِنْكِ!
  Senden sâdır olan olumsuzluklar sebebiyle kendini sorgula!
- سَتُحَاسِبُهُمُ الْعَدَالَةُ غَدًا عَلَى سِجِلَّاتِهِمُ الْإِرْهَابِيَّةِ.
  Adalet yarın onları terör sicilleri yüzünden hesaba çekecektir.
- اَلْآيَاتُ تُؤَكِّدُ أَنَّ اللهَ سَيُحَاسِبُ الْإِنْسَانَ عَلَى أَفْعَالِهِ.
  Ayetler, Allah'ın, insanoğlunu amelleri sebebiyle hesaba çekeceğini vurgulamaktadır.
- أَوَّلُ مَا سَيُحَاسَبُ عَلَيْهِ الْعَبْدُ مِنْ عَمَلِهِ الصَّلَاةُ.
  Kulun hesaba çekileceği ilk ameli, namazdır.
- كَيْفَ تُحَاسِبُونَنِي عَلَى شَيْءٍ لَا دَخْلَ لِي فِيهِ؟!
  Hiçbir payımın olmadığı bir şey yüzünden beni nasıl sigaya çekersiniz?!
- سَنُحَاسِبُكُمْ عَلَى كُلِّ مَا فَعَلْتُمُوهُ فَأَنْتُمْ كَشَفْتُمْ أَنْفُسَكُمْ.
  Yaptığınız her şeyin hesabını size soracağız; zira kendi kendinizi ele verdiniz!

حَادَ يَحِيدُ حَيْدًا

عَنْ

(bş'den) sapmak, ayrılmak, çıkmak, vazgeçmek, dönmek; (b'nden / bş'den) uzaklaşmak

- كَادَتِ السَّيَّارَةُ تَحِيدُ عَنِ الطَّرِيقِ.
  Araba az kalsın yoldan çıkıyordu.
- إِذَا حَادَ الْقِطَارُ عَنِ السِّكَّةِ انْقَلَبَ.
  Tren raydan çıktığı zaman devrilir.
- لِرَئِيسِ الْحِزْبِ سِيَاسَةٌ مَعْرُوفَةٌ لَا يَحِيدُ عَنْهَا أَبَدًا.
  Parti liderinin, asla vazgeçmediği bildik bir politikası var.
- إِنَّنَا لَمْ نَحِدْ عَنِ الْحَقِّ قَطُّ!
  Biz haktan asla ayrılmadık!
- مَا حَادَ الرَّئِيسُ عَنْ مَبَادِئِهِ قَيْدَ شَعْرَةٍ.
  Başkan, ilkelerinden zerre (kıl) kadar sapmadı.
- كَانَ الْأُسْتَاذُ فِي مُحَاضَرَاتِهِ يَلْتَزِمُ بِالْفُصْحَى، وَلَا يَحِيدُ عَنْهَا.
  Profesör derslerinde fushaya bağlı kalıp ondan ayrılmıyordu.
- أَهْدَافُ الْمُعَلِّمِ وَاضِحَةٌ، وَيَبْدُو أَنَّهُ لَنْ يَحِيدَ عَنْهَا.
  Hocanın hedefleri açık, besbelli ki bundan dönmeyecek de.
- اِلْزَمُوا الصِّدْقَ، وَلَا تَحِيدُوا عَنْهُ!
  Doğruluğa sarılınız, ondan ayrılıp uzaklaşmayınız!
- إِيَّاكُمَا أَنْ تَحِيدَا عَنِ الْخُطَّةِ الْمَضْرُوبَةِ لَكُمَا!
  Sizin için çizilen planın dışına sakın çıkmayınız!

حَافَظَ يُحَافِظُ مُحَافَظَةً - حِفَاظًا عَلَى

(bş'i) korumak, kollamak, himaye etmek, bakmak, sahip çıkmak; gözetmek, dikkat etmek, riayet etmek; sürdürmek, devam etmek

- جَدِّي وَجَدَّتِي حَافَظَا عَلَى صِحَّتِهِمَا مُدَّةً طَوِيلَةً.
  Dedem ve ninem sağlıklarını uzun bir süre korudu.
- بَعْضُ النَّاسِ يُحَافِظُونَ عَلَى عَادَاتِهِمْ مَدَى الْحَيَاةِ.
  Bazı insanlar alışkanlıklarını ömür boyu devam ettirirler.
- حَافَظَتِ الْحُكُومَتَانِ عَلَى الْعَلَاقَاتِ الْوُدِّيَّةِ طَوِيلًا.
  İki ülke, dostluk ilişkilerini uzun süre devam ettirdi.
- حافَظَتِ الْمَرْأَةُ الْمُرَتَّبَةُ عَلَى أَثَاثِ بَيْتِهَا.
  Tertipli kadın, evinin mobilyalarına gözü gibi korudu.
- يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تُحَافِظَ عَلَى أَسْرَارِ صَدِيقِكَ.
  Arkadaşının sırlarını koruman gerekir.
- حَافَظَ جَمِيعُ الْعُمَّالِ عَلَى أَوْقَاتِ الْعَمَلِ.
  Bütün işçiler çalışma vakitlerine titizlikle riayet ettiler.
- حافِظُوا أَيُّهَا الشَّبَابُ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ.
  Gençler! Beş vakit namazı devamlı olarak kılınız.
- حَافَظَ الْوَزِيرُ عَلَى هُدُوئِهِ رَغْمَ الْاِحْتِجَاجَاتِ الْعَنِيفَةِ.
  Bakan, sert protestolara rağmen sükûnetini muhafaza etti.
- اَلْمَخْطُوطَاتُ ثَرْوَةٌ حَضَارِيَّةٌ يَجِبُ أَنْ نُحَافِظَ عَلَيْهَا.
  Yazmalar, sahip çıkmamız gereken bir uygarlık servetidir.
- يَا زُوَّارُ! حَافِظُوا عَلَى الْهُدُوءِ قَدْرَ الْإِمْكَانِ.
  Ziyaretçiler! Elden geldiğince sükûneti muhafaza ediniz.

حَالَ يَحُولُ حَوْلًا بَيْنَ

(iki şeyin) arasına girmek, engel olmak, mania teşkil etmek; (iki kişinin) aralarına girmek, aralarını bulmak

- اَلْغَضَبُ آفَةٌ تَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَعَقْلِهِ.
  Öfke, kişiyle aklı arasına giren bir âfettir.
- بَعْضُ الْمَوَانِعِ حَالَتْ بَيْنِي وَبَيْنَ أُسْرَتِي.
  Bazı engeller ailemle arama girdi.
- اَلنُّقُوشُ وَالتَّصَاوِيرُ قَدْ تَحُولُ بَيْنَ الْمُصَلِّي وَصَلَاتِهِ.
  Desen ve resimler, kişiyle namazı arasına perde olabilir.
- ذُنُوبُ الْعَبْدِ قَدْ تَحُولُ بَيْنَ الْقَلْبِ وَبَيْنَ ذِكْرِ اللهِ.
  Kulun günahları, kalple Allah'ı zikir arasında engel teşkil edebilir.
- لَا تَحُولِي يَا سَيِّدَتِي بَيْنَ زَوْجِكِ وَزِيَارَتِهِ لِأَهْلِهِ!
  Hanımefendi! Eşinizin, ailesini ziyaretine engel olmayın!
- حَالَ الْمَطَرُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْوُصُولِ فِي الْمَوْعِدِ.
  Yağmur, zamanında varmasına engel oldu.
- لَنْ يَحُولَ حَائِلٌ بَيْنِي وَبَيْنَ تَحْقِيقِ طُمُوحِي!
  Arzumu gerçekleştirmeme hiçbirşey engel olamayacak!
- حَالَتْ بَعْضُ الْعَقَبَاتِ بَيْنَ مَشَارِيعِهَا وَتَحْقِيقِهَا.
  Projelerini gerçekleştirmesine bazı manialar engel oldu.
- أُرْسِلَتْ قُوَّاتٌ جَدِيدَةٌ لِتَحُولَ بَيْنَ الْمُتَقَاتِلِينَ.
  Çarpışanların arasını ayırmak için yeni kuvvetler sevk edildi.
- حَالَ عُمْدَةُ الْقَرْيَةِ بَيْنَ الطَّرَفَيْنِ الْمُتَخَاصِمَيْنِ.
  Köy muhtarı, (uzlaştırmak için) iki hasmın aralarına girdi.

حَبَّبَ يُحَبِّبُ تَحْبِيبًا

إِلَى

(bş'i b'ne) sevdirmek, hoş / çekici / cazip / sevimli / sempatik göstermek

- هٰذَا الْفِيلْمُ حَبَّبَ إِلَيَّ السِّينَمَا.
  Bu film bana sinemayı sevdirdi.
- اَلشَّيْطَانُ يُحَبِّبُ إِلَيْنَا فِعْلَ الشَّرِّ.
  Şeytan kötü iş yapmayı bizlere sevimli (sempatik) gösterir.
- عَلَيْنَا أَنْ نُحَبِّبَ إِلَى أَوْلَادِنَا الْقِرَاءَةَ وَالْمُذَاكَرَةَ.
  Çocuklarımıza okumayı ve ders çalışmayı sevdirmeliyiz.
- عُثْمَانُ حَبَّبَهُ إِلَيَّ إِحْسَانُهُ.
  Osman'ın yardımseverliği bana kendisini sevimli gösterdi.
- جُلَسَاءُ السُّوءِ قَدْ يُحَبِّبُونَ إِلَيْكُمُ الْأَغَانِيَ الْمَاجِنَةَ.
  Kötü arkadaşlar müstehcen şarkıları size hoş gösterebilir.
- تَصَرَّفَ سَعِيدٌ تَصَرُّفًا نَبِيلاً حَبَّبَهُ إِلَى الْكُلِّ.
  Sait, kendisini herkesin gözünde sevimli kılan asil bir davranış sergiledi.
- وَسَائِلُ الْإِعْلَامِ تُحَبِّبُ إِلَى جِيلِنَا الْاِسْتِمْتَاعَ بِاللَّذَّةِ.
  Medya, bizim kuşağa zevke düşkün olmayı sevdiriyor.
- وَ لٰكِنَّ اللهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ.
  Ancak Allah size imanı sevdirdi. (Ayet)

حَبَّبَ fiili لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

حَالَ يَحُولُ حَوْلًا

دُونَ

(bş'e) engel / mani olmak; (bş'i engellemek üzere) araya girmek, engel teşkil etmek, önlemek

- حَالَ بَعْضُ الْأَطْفَالِ دُونَ رُؤْيَةِ الْمَشْهَدِ.
  Bazı çocuklar sahnenin görülmesine engel oldular.
- اَلْأَعْدَاءُ يَحُولُونَ دُونَ وُصُولِ الْمُسَاعَدَاتِ إِلَيْنَا.
  Düşmanlar, yardımların bize ulaşmasına engel oluyor.
- رِجَالُ الْإِطْفَاءِ قَدْ حَالُوا دُونَ حُدُوثِ كَارِثَةٍ.
  İtfaiyeciler bir felaketin meydana gelmesine engel oldu.
- جُنُودُ الْإِنْقَاذِ حَالُوا دُونَ قَتْلِ مُوَاطِنٍ لِنَفْسِهِ.
  Kurtarma ekipleri bir vatandaşın intihar etmesini önledi.
- حَصَلَتْ ظُرُوفٌ تَحُولُ دُونَ إِكْمَالِ هٰذَا الْمَشْرُوعِ.
  Bu projenin bitirilmesine mani olan koşullar zuhur etti.
- ضِيقُ الْوَقْتِ وَمَشَاغِلُ الدُّنْيَا حَالَتْ دُونَ حِفْظِي.
  Vakit darlığı ve dünyevi meşgaleler hıfzıma mani oldu.
- حَالَ لُقْمَانُ دُونَ مُبَادَرَاتِ مُعَاوِنِيهِ.
  Lokman yardım etmek isteyenlerin girişimlerine engel oldu.
- كَيْفَ يَحُولُونَ دُونَ ذَوَبَانِ الْجَلِيدِ فَوْقَ حَلْبَةِ التَّزَلُّجِ؟
  Buz (kayak) pistindeki buzun erimesini nasıl önlüyorlar?
- اَلْخُمُولُ وَالْإِهْمَالُ حَالَا دُونَ طَبْعِ الْكِتَابِ قَبْلَ هٰذَا.
  Tembellik ve ihmal, kitabın daha önce basılmasına mani oldu.

حَجَّ يَحُجُّ حَجًّا

(kutsal bir mekânı) ziyarete gitmek, haccetmek; (by'e / b'ne) gitmek, ziyaret gerçekleştirmek

إِلَى

- هَلْ سَبَقَ أَنْ حَجَجْتَ إِلَى بَيْتِ اللهِ مَعَ أُسْرَتِكَ.
  Hiç daha önce ailenle Allah'ın evini haccettin mi?
- كَثِيرٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَحُجُّونَ إِلَى بَيْتِ اللهِ كُلَّ عَامٍ.
  Pek çok Müslüman Allah'ın evini her sene ziyarete gider.
- يَحُجُّ إِلَى هٰذِهِ الْأَمَاكِنِ أَكْثَرُ مِنْ أَلْفِ شَخْصٍ يَوْمِيًّا.
  Bu mekânları hergün 1000'den fazla kişi ziyaret ediyor.
- اَلْمَحَجُّ هُوَ الْمَكَانُ الَّذِي يُحَجُّ إِلَيْهِ.
  Hac mahalli, hac yapmaya gidilen mekândır.
- اَلنَّاسُ يَحُجُّونَ إِلَى الْمَشَاهِدِ الَّتِي بَنَاهَا أَجْدَادُنَا.
  İnsanlar ecdadımızın yaptığı mekânları ziyarete gidiyor.
- كَانَ مُشْرِكُو الْجَاهِلِيَّةِ يَحُجُّونَ إِلَى صَنَمٍ فِي الشَّامِ.
  Câhiliyye müşrikleri Şam'daki bir putu ziyarete giderlerdi.
- لَا تَحُجُّوا إِلَى الْأَمَاكِنِ الْمُقَدَّسَةِ وَأَنْتُمْ تَجْهَلُونَ آدَابَهَا!
  Ziyaret âdabını bilmeden kutsal mekânları ziyaret etmeyin!
- حَجَّتِ الْوُفُودُ إِلَى الْكَعْبَةِ فِي أَمْنٍ مِنَ الْإِغَارَاتِ وَقُطَّاعِ الطُّرُقِ.
  Heyetler, baskınlardan ve eşkiyalardan emin bir biçimde Kâbe'ye hac ziyaretini gerçekleştirdi.
- كَانَ الْعُلَمَاءُ وَالْوُزَرَاءُ يَحُجُّونَ إِلَيْهِ لِيَسْمَعُوا خُطْبَهُ.
  İlim adamları ve bakanlar, hutbelerini dinlemek için ona gidiyorlardı.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

حَثَّ يَحُثُّ حَثًّا

(b'ni bş'e) teşvik etmek, özendirmek, yapmaya motive etmek, davet etmek; kışkırtmak, ayartmak

عَلَى

- حَثَّنَا الْأُسْتَاذُ دَائِمًا عَلَى الْاجْتِهَادِ بِانْتِظَامٍ.
  Hoca bizi her zaman düzenli olarak çalışmaya teşvik etti.
- حَثَّهُ أَبَوَاهُ عَلَى الصَّبْرِ بَعْدَ إِفْلَاسِهِ فِي التِّجَارَةِ.
  Ticaretteki iflasının ardından ebeveyni onu sabra teşvik etti.
- حَثَثْتُ الْعُمَّالَ عَلَى الْعَمَلِ بِدِقَّةٍ وَعِنَايَةٍ.
  İşçileri dikkatli ve titiz çalışmaya motive ettim.
- يَحُثُّ الْإِسْلَامُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى النَّظَافَةِ.
  İslam dini Müslümanları temizliğe özendirmektedir.
- اَلْعُلَمَاءُ حَثُّوا النَّاسَ عَلَى تَعَلُّمِ عِلْمِ النَّحْوِ.
  Ulemâ, insanları nahiv ilmini öğrenmeye teşvik etmiştir.
- رَجَاءً، حُثُّوا عَلَى هٰذَا الْخُلُقِ الْمَحْمُودِ!
  Bu güzel ahlaka teşvikçi olunuz lütfen.
- تَحُثُّنَا الْأَحَادِيثُ النَّبَوِيَّةُ عَلَى التَّوْبَةِ بِاسْتِمْرَارٍ.
  Hadisler bizi sürekli olarak tövbe etmeye davet ediyor.
- هٰؤُلَاءِ الْكُتَّابُ يَحُثُّونَ النَّاسَ عَلَى الْفَوْضَى.
  Bu yazarlar insanları anarşiye teşvik ediyor (kışkırtıyor).
- اَلْأُسْتَاذُ الْمِثَالِيُّ يَحُثُّ تَلَامِذَتَهُ عَلَى الْمَزِيدِ مِنَ الْاجْتِهَادِ.
  İdeal hoca, öğrencilerini daha fazla çalışmaya özendirir.
- خُطَبَاءُ الْجُمُعَةِ يَحُثُّونَ النَّاسَ عَلَى التَّسَامُحِ الْمُتَبَادَلِ.
  Cuma hutbesi irad edenler, halkı karşılıklı hoşgörüye özendiriyor.

حَدَثَ يَحْدُثُ حُدُوثًا

لِ

(bş b'nin) başına gelmek, (b'ne bş) olmak; (bş'i) yaşamak, tecrübe etmek

- مَاذَا حَدَثَ لَنَا؟! أَفِيقُوا أَيُّهَا الْمُسْلِمُونَ.
  Bize ne oldu böyle?! Uyanın ey Müslümanlar!
- مَاذَا حَدَثَ لِتِلْكَ الْمَخْطُوطَةِ، لَا نَعْرِفُ.
  O yazma esere ne oldu, bilemiyoruz.
- ذٰلِكَ لَمْ يَحْدُثْ لِي مِنْ قَبْلُ.
  Bu durum daha önce hiç başıma gelmemişti.
- لَا تَعْبَأْ بِمَا حَدَثَ لَكَ! إِنَّهُ أَمْرٌ زَائِلٌ.
  Başına gelen şeye aldırma! Bu, geçici bir durum.
- اَلنِّسْيَانُ يَحْدُثُ لِكَثِيرٍ مِنَ الشُّيُوخِ.
  Unutkanlık çoğu yaşlının başına gelir.
- إِنَّ مَا يَحْدُثُ لِلإِنْسَانِ مُقَدَّرٌ عَلَيْهِ.
  İnsanoğlunun başına gelenler onun kaderinde vardır.
- قَدْ يَحْدُثُ لِلْمَرْءِ مِثْلُ هٰذِهِ الْحَالَاتِ السَّلْبِيَّةِ.
  Bazen kişinin başına bu gibi olumsuzluklar gelebilir.
- بَعْدَ ارْتِجَاجِ الدِّمَاغِ قَدْ حَدَثَ لِي شَيْءٌ مِنَ الدُّوَارِ.
  Beyin sarsıntısından sonra bir nevi baş dönmesi geçirdim.
- كَانَ النَّبِيُّ لَا يَعْرِفُ مَا سَيَحْدُثُ لَهُ فِي الْمُسْتَقْبَلِ.
  Hz. Peygamber ileride başına ne geleceğini bilmiyordu.
- هَلْ تَعْرِفُ مَا الَّذِي سَيَحْدُثُ لِعَمِّكَ إِنْ عَرَفَ ذٰلِكَ؟
  Bunu öğrendiğinde amcana ne olacağını biliyor musun?

حَدَّ يَحُدُّ حَدًّا

مِنْ

(b'ne veya bş'e) engel/mani/ köstek olmak, önüne geçmek, sınırlamak; baltalamak, sabote etmek

- لِمَ تَحُدَّانِ مِنْ حُرِّيَّةِ الْفَتَاةِ؟
  Kızın özgürlüğüne niçin mani oluyorsunuz?
- اَلْإِجْرَاءَاتُ الْأَمْنِيَّةُ قَدْ حَدَّتْ مِنَ الْانْفِجَارَاتِ.
  Güvenlik önlemleri patlamaların önüne geçti.
- إِسْرَائِيلُ تَحُدُّ مِنَ الْمُسَاعَدَاتِ الْغِذَائِيَّةِ لِفِلَسْطِينَ.
  İsrail, Filistin'e yapılan gıda yardımlarına engel oluyor.
- اَلْخَضْرَاوَاتُ وَالْفَوَاكِهُ تَحُدُّ مِنْ خَطَرِ الْأَزَمَاتِ الْقَلْبِيَّةِ.
  Sebzeler ve meyveler, kalp krizi riskine engel oluyor.
- نَحْنُ لَنْ نَحُدَّ مِنَ الْحُقُوقِ الْإِنْسَانِيَّةِ أَبَدًا!
  Bizler insan haklarına asla mani olmayacağız!
- تُعَانِي الْمَدِينَةُ مُشْكِلَاتٍ فِي الْمِيَاهِ وَتَحُدُّ مِنْ تَطَوُّرِهَا.
  Şehir su sıkıntısı çekiyor ve bu, onun gelişimini engelliyor.
- حَدَدْنَا مِنْ تَسَلُّلِ الْمُسَلَّحِينَ وَالْإِرْهَابِيِّينَ مِنَ الْخَارِجِ.
  Silahlı güçlerin ve teröristlerin dışarıdan sızmasını önledik.
- قُيُودُ الْبِيرُوقْرَاطِيَّةِ تَحُدُّ مِنْ دِينَامِيكِيَّةِ الْاِسْتِثْمَارِ.
  Bürokratik engeller yatırımın dinamizmini baltalıyor.
- لَنْ يَحُدُّوا مِنَ السَّرِقَاتِ مَهْمَا عَمِلُوا إِلَّا بِشَرْعِ اللهِ.
  Allah'ın kanunları dışında, ne yapsalar hırsızlık vakalarının önüne geçemeyecekler.

حَدَّقَ يُحَدِّقُ تَحْدِيقًا

فِي

(bş'e) dikkatli biçimde bakmak, gözlerini dikmek, odaklamak, dik dik bakmak

- كَانَ الْفَنَّانُ قَدْ حَدَّقَ النَّظَرَ فِي اللَّوْحَةِ.
  Ressam, bakışlarını tabloya dikmişti.
- إِذَا حَدَّقْتَ فِي الشَّمْسِ سَاعَاتٍ فَقَدْ تَفْقِدُ بَصَرَكَ.
  Gözlerini saatlerce güneşe dikecek olursan, kör olabilirsin.
- حَدَّقْتُ عَيْنَيَّ فِي السُّطُورِ وَفَكَّرْتُ مَلِيًّا.
  Gözlerimi satırlara diktim ve uzun uzun tefekkür ettim.
- لَا تُحَدِّقِ النَّظَرَ فِي أَبَوَيْكَ غَاضِبًا!
  Öfkeli bir eda ile ebeveynine dik dik bakma!
- حَدَّقَتِ الطِّفْلَةُ الصَّغِيرَةُ فِي وَجْهِ أَبِيهَا خَائِفَةً.
  Küçük kız, korkarak gözlerini babasına dikti.
- حَدَّقَ الشَّاعِرُ بَصَرَهُ فِي الْأُفُقِ الْبَعِيدِ ثُمَّ أَغْمَضَ عَيْنَيْهِ.
  Şair gözlerini uzak ufka odakladı, sonra da kapadı.
- لَا تُحَدِّقَا فِي الشَّاشَةِ، تَصِيرَا أَحْوَلَيْنِ!
  Siz ikiniz gözlerinizi ekrana dikip durmayın, şaşı olursunuz!
- أَحْيَانًا أَجْلِسُ عَلَى مَقْعَدٍ وَأُحَدِّقُ عَيْنَيَّ فِي الْمَارَّةِ.
  Bazen bir tabureye oturur, gözlerimi gelen geçenlere dikerim.
- كَانَ النَّاسُ يُحَدِّقُونَ فِيهِ كَأَنَّهُ قَدْ هَبَطَ مِنَ السَّمَاءِ.
  İnsanlar, sanki gökten inmişçesine gözlerini ona dikmişlerdi.

حَدَّقَ fiili إِلَى ve بِ harf-i cerleri ile de aynı anlamı ifade eder.

حَدَّثَ يُحَدِّثُ تَحْدِيثًا

عَنْ

(bş'den, b'nden) bahsetmek, söz etmek, konuşmak, anlatmak

- حَدَّثَنِي صَدِيقِي عَنْ حُزْنِهِ وَأَلَمِهِ.
  Arkadaşım bana üzüntüsünü ve sıkıntısını anlattı.
- سَأُحَدِّثُكُمْ أَيُّهَا الْأَطْفَالُ عَنْ مَخَاطِرِ الْمُخَدِّرَاتِ.
  Çocuklar! Size uyuşturucunun tehlikelerinden bahsedeceğim.
- حَدِّثْنَا يَا حُسَامُ عَنْ سَفَرِكَ الْمُتْعِبِ!
  Hüsam! Bize meşakkatli geçen yolculuğunu anlat!
- جَمَعْتُ أَعْضَاءَ الْفِرْقَةِ لِأُحَدِّثَهُمْ عَنْ مُفَاوَضَاتِ الْأَمْسِ.
  Dünkü görüşmeleri anlatmak üzere ekip üyelerini topladım.
- حَدَّثَنَا الْكَاتِبُ عَنِ الْأُدَبَاءِ الَّذِينَ تَأَثَّرَ بِهِمْ.
  Yazar bize, kendilerinden etkilendiği edebiyatçıları anlattı.
- يُحَدِّثُنَا جَدِّي فِي كُلِّ مَسَاءٍ عَنْ أَخْبَارِ الْأَوَّلِينَ.
  Dedem her akşam bize eskilerin hikâyelerini anlatır.
- حَدَّثَنِي رَفِيقُنَا عَنْ قَضِيَّةٍ تَهُمُّنَا جَمِيعًا.
  Arkadaşımız bana, hepimizi ilgilendiren bir konuyu anlattı.
- حَدِّثِي يَا سُعَادُ عَمَّا جَرَى لَكِ بِالتَّفْصِيلِ.
  Suat! Başından geçenleri detaylarıyla anlat.
- هَلْ لَكُمْ أَنْ تُحَدِّثُونَا عَنْ تَجْرِبَتِكُمْ فِي هٰذَا الْمَجَالِ؟
  Bize bu sahadaki deneyimlerinizden bahsedebilir misiniz?

حَدَّثَ fiili فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

حَذَّرَ يُحَذِّرُ تَحْذِيرًا

مِنْ

(b'ni bş'den) sakındırmak, (bir hususta) uyarmak, ikaz etmek

- إِنَّا نُحَذِّرُكُمْ مِنْ غَضَبِ اللهِ وَعِقَابِهِ.
Bizler sizi Allah'ın gazabından ve azabından sakındırıyoruz.
- يُحَذِّرُ الْأَطِبَّاءُ النَّاسَ مِنَ الطَّعَامِ الْأَبْيَضِ.
Doktorlar insanları beyaz yiyeceklerden (tuz, şeker ve undan) sakındırıyor.
- مَشَايِخُ الْأُمَّةِ يُحَذِّرُونَنَا مِنِ اتِّبَاعِ الشَّيْطَانِ.
Ümmetin hocaları, bizi Şeytan'a uymaktan sakındırıyor.
- حَذَّرَ الْأَبُ الْوَاعِي أَوْلَادَهُ مِنَ الشَّرِّ الَّذِي يَقْتَرِبُ.
Bilinçli baba, çocuklarını yaklaşan belaya karşı uyardı.
- لَقَدْ حَذَّرَنَا كِبَارُنَا مِنَ الْاِسْتِمْرَارِ فِي اللَّهْوِ.
Büyüklerimiz bizi sürekli eğlenmekten sakındırmıştı.
- اَلْآيَاتُ الْقُرْآنِيَّةُ تُحَذِّرُنَا مِنَ الشِّرْكِ غَايَةَ التَّحْذِيرِ.
Kuran ayetleri bizleri şirkten olabildiğince sakındırmakta.
- حَذَّرَ رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ الرَّأْيَ الْعَامَّ مِنْ بَعْضِ الْاِعْتِدَاءَاتِ.
Başbakan kamuoyunu bazı saldırılar hususunda uyardı.
- مُوَظَّفُو النَّظَافَةِ حَذَّرُوا الْمَارَّةَ مِنَ الْمُنْزَلَقِ.
Temizlik görevlileri, gelip geçmekte olanları kaygan zemin hususunda uyardı.
- مَنْ حَذَّرَكَ مِمَّا سَيَحُلُّ بِكَ فَهُوَ غَيْرُ مَلُومٍ.
Başına gelecekler hususunda seni uyaran kimse kınanmaz.

حَذِرَ يَحْذَرُ حَذَرًا

مِنْ

(b'nden veya bş'den) sakınmak, uzak durmak; (bir hususta veya bş'e karşı) uyanık / tetikte / hazırlıklı / tedbirli / dikkatli olmak

- عَلَى الْمُسْلِمِ أَنْ يَحْذَرَ مِنَ الصَّغَائِرِ وَالْكَبَائِرِ مَعًا.
Müslümanın hem küçük hem büyük günahlardan sakınması icap eder.
- اِحْذَرْنَ مِنَ الْإِشَاعَاتِ وَلَا تُصَدِّقْنَ كُلَّ شَيْءٍ تَسْمَعْنَهُ.
Söylentilerden uzak durun, her duyduğunuza inanmayın!
- لَقَدْ تَسَاقَطَ الثَّلْجُ فَاحْذَرَا مِنَ الْاِنْزِلَاقِ حَذَرًا!
Kar yağmış; kaymamak için çok dikkat edin!
- الْجُنُودُ حَذِرُوا مِنْ مُرَاقَبَةِ عَدُوِّهِمُ الدَّائِمَةِ.
Askerler düşmanın daimi tarassutuna karşı tedbirli davrandı.
- إِذَا رَأَيْتُ أَحَدًا يَفْتَرِي عَلَى الْآخَرِينَ أَحْذَرُ مِنْهُ.
Başkalarına iftira eden birini görünce ondan uzak dururum.
- اِحْذَرُوا مِنْ هٰؤُلَاءِ النَّاسِ! فَإِنَّهُمْ أَصْحَابُ بِدْعَةٍ.
Bu insanlara karşı ihtiyatlı olunuz, zira onlar bidatçidirler.
- لِمَ لَمْ تَحْذَرِي مِنِ اخْتِيَارِ رَفِيقَاتِكِ يَا جَمِيلَةُ؟!
Cemile! Arkadaş seçimi hususunda neden dikkatli olmadın?!
- عَلَيْكُمَا أَنْ تَحْذَرَا مِنْ أَلَاعِيبِ عَدُوِّكُمَا.
Düşmanlarınızın hilelerinden sakınmalısınız.
- اِحْذَرِي مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِنَّهُ قَدْ يُؤَدِّيكِ إِلَى الْأَخْطَاءِ.
Şeytan'dan sakın! Zira seni hatalara sürükleyebilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

حَرَّرَ / يُحَرِّرُ / تَحْرِيرًا — مِنْ

(b'ni esaretten / kötü bir durumdan) kurtarmak, özgürleştirmek, azad etmek

- حَرَّرَ الْوَطَنِيُّونَ الْبِلَادَ مِنَ الْمُحْتَلِّ الْغَاصِبِ.
  Vatanseverler ülkeyi mütecaviz işgalciden kurtardı.
- سَنُحَرِّرُ فِلَسْطِينَ مِنَ الْعَدُوِّ الْمُغْتَصِبِ إِنْ شَاءَ اللهُ.
  Allah'ın izni ile Filistin'i işgalci düşmandan kurtaracağız.
- بَعْدَ إِسْلَامِهِ حَرَّرَ كُلَّ عَبِيدِهِ مِنَ الرِّقِّ.
  Müslüman olduktan sonra bütün kölelerini azat etti.
- اَلطَّبِيبُ الْحَقِيقِيُّ قَدْ يُحَرِّرُكُمْ مِنَ الْمَوْتِ.
  Gerçek doktor sizi ölümden kurtarabilir.
- اَلْعِلْمُ يُحَرِّرُنَا مِنْ تَبَعِيَّةٍ ثَقَافِيَّةٍ.
  Bilim bizi kültürel bağımlılıktan kurtarır.
- حَرِّرْ نَفْسَكَ مِنْ كُلِّ قَيْدٍ عِنْدَ الْكِتَابَةِ.
  Yazı yazarken kendini her türlü bağdan kurtar.
- إِنَّ التَّسَامُحَ يُحَرِّرُنَا مِنَ الْمَعَارِكِ الدَّاخِلِيَّةِ.
  Hoşgörü bizleri iç çekişmelerden kurtarır.
- عَلَيْنَا أَنْ نُحَرِّرَ أَجْيَالَنَا مِنَ إِدْمَانِ الشَّبَكَةِ الْعَنْكَبُوتِيَّةِ.
  Nesillerimizi internet bağımlılığından kurtarmamız gerekir.
- حَرَّرَ شَعْبَهُ مِنْ سَيْطَرَةِ الْفِكْرِ الرَّأْسُمَالِيِّ.
  Halkını kapitalist düşüncenin hegemonyasından kurtardı.
- لَقَدْ حَرَّرَ الْمُسْلِمُونَ آلَافَ الْعَبِيدِ مِنَ الْعُبُودِيَّةِ.
  Müslümanlar binlerce köleyi hürriyetine kavuşturmuştur.

حَرَصَ / يَحْرِصُ / حِرْصًا — عَلَى

(bş'i) şiddetle istemek, arzulamak; (bş'e) düşkün / arzulu olmak; (bş'e) niyeti / meyli olmak; (bş'in) üzerine titremek; korumak

- اَلْمُعَلِّمُونَ يَحْرِصُونَ عَلَى مَصْلَحَةِ تَلَامِيذِهِمْ.
  Öğretmenler, öğrencilerinin iyiliğini çokça isterler.
- حَرَصَ الْقَاضِي الْجَدِيدُ عَلَى إِقَامَةِ الْعَدْلِ.
  Yeni hâkim, adaletin tesisi konusunda çok istekli davrandı.
- كَانَ الطَّالِبُ يَحْرِصُ عَلَى إِجَابَةِ الْأَسْئِلَةِ.
  Öğrenci soruları yanıtlamaya çok hevesliydi.
- بَعْضُ الطُّلَّابِ يَحْرِصُونَ عَلَى حُضُورِ الْمُحَاضَرَةِ.
  Bazı öğrenciler dersleri takibe arzulu oluyorlar.
- يَحْرِصُ الرَّجُلُ عَلَى جَارِهِ حِرْصَهُ عَلَى أَهْلِهِ.
  Adam, komşusuna, kendi ailesine olduğu kadar düşkün.
- اِحْرِصُوا عَلَى تَسْوِيَةِ الصُّفُوفِ عِنْدَ إِقَامَةِ الصَّلَاةِ!
  Kamet getirilirken safları düzeltmeye özen gösteriniz!
- اِحْرِصْنَ عَلَى الْوَقْتِ وَالْاِسْتِفَادَةِ مِنْهُ إِلَى أَقْصَى حَدٍّ!
  Zaman ve ondan yararlanma hususunda çok titiz olunuz.
- يَحْرِصُ الْعَالِمُ عَلَى عِلْمِهِ وَالْبَخِيلُ عَلَى مَالِهِ.
  Âlim kişi ilme, cimri kimse paraya temâyül eder.
- مُدِيرُ الْمَكْتَبَةِ يَحْرِصُ عَلَى الْمَخْطُوطَاتِ الْقَدِيمَةِ.
  Kütüphane müdürü eski elyazmaları titizlikle koruyor.
- مِنْ عَلَامَاتِ الْمُنَافِقِ أَنْ يَحْرِصَ عَلَى الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.
  Dünyaya ve ondakilere düşkünlük münafığın alametlerindendir.

حَرَّضَ يُحَرِّضُ تَحْرِيضًا — عَلَى

(b'ni bş'e) teşvik etmek, özendirmek, yapmaya motive etmek, davet etmek; kışkırtmak, ayartmak; (suça) azmettirmek

- الْإِسْلَامُ يُحَرِّضُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى النَّظَافَةِ.
  İslam dini Müslümanları temizliğe özendirmektedir.
- أُحَرِّضُ طُلَّابِي دَائِمًا عَلَى الْاِجْتِهَادِ بِانْتِظَامٍ.
  Öğrencilerimi her zaman düzenli çalışmaya teşvik ederim.
- يَا زَيْنَبُ، حَرِّضِي بَنِيكِ عَلَى الْآدَابِ فِي الصِّغَرِ.
  Zeynep! Çocuklarını terbiyeye küçük yaşta iken özendir.
- لَوْ لَمْ أُحَرِّضْكَ عَلَيْهِ مَا تَجَرَّأْتَ على فِعْلِ ما فَعَلْتَ.
  Ben teşvik etmeseydim, bu yaptığına cesaret edemezdin!
- تُحَرِّضُنَا الْآيَاتُ الْكَرِيمَةُ عَلَى التَّأَمُّلِ بِاسْتِمْرَارٍ.
  Ayetler bizi sürekli olarak tefekkür etmeye davet ediyor.
- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ.
  Ey peygamber, müminleri savaşa teşvik et! (Ayet)
- قَدْ حَرَّضَهُ رِفَاقُهُ عَلَى السَّرِقَةِ.
  Onu hırsızlık yapmaya arkadaşları teşvik etti.
- هٰؤُلَاءِ الْأَجَانِبُ يُحَرِّضُونَ الشَّبَابَ عَلَى الشَّغَبِ.
  Bu yabancılar gençleri isyana teşvik ediyor (kışkırtıyor).
- حَرَّضُوا الْعُمَّالَ عَلَى الْإِضْرَابِ رَغْمَ قَرَارٍ يَمْنَعُهُ.
  Yasaklayıcı karar olmasına rağmen işçileri greve tahrik ettiler.
- اَلْإِسْلَامُ حَرَّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْهِجْرَةِ إِذَا وَجَبَ.
  İslam dini gerektiğinde müminleri hicrete teşvik etmiştir.

حَرَمَ يَحْرِمُ حِرْمَانًا — مِنْ

(b'ni bş'den) mahrum etmek, vermemek, engel olmak, esirgemek (b'ne bş'i) yasaklamak

- حَرَمَهَا إِخْوَتُهَا مِنَ الْمِيرَاثِ.
  Kardeşleri onu mirastan mahrum etti.
- حَرَمُونِي مِنَ الدِّرَاسَةِ.
  Tahsil yapmama engel oldular.
- حَرَمَتْنَا الظُّرُوفُ الْاِقْتِصَادِيَّةُ مِنَ التَّمَتُّعِ بِمَبَاهِجِ الْحَيَاةِ.
  Ekonomik koşullar hayattan zevk almamıza mani oldu.
- لَا تَحْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ فَرَحِ الطُّفُولَةِ!
  Çocuklarınızı çocukluk sevincini yaşamaktan mahrum etmeyin!
- أَحْيَانًا يُحْرَمُ الْإِنْسَانُ مِنَ النِّعَمِ مِثْلِ الصِّحَّةِ وَالْأَمْنِ.
  Bazen insan sağlık ve güvenlik gibi nimetlerden mahrum olur.
- حَرَمَهُ الشَّرْعُ مِنْ بَعْضِ حُقُوقِهِ لِمَا اقْتَرَفَ مِنْ جُرْمٍ.
  İşlediği suçtan dolayı, kanun bazı haklarını elinden aldı.
- حَرَمَنَا الْأُسْتَاذُ مِنَ الْخُرُوجِ قَبْلَ رَنِينِ الْجَرَسِ.
  Öğretmen zil çalmadan dışarı çıkmamızı yasakladı.
- حَرَمَ نَفْسَهُ مِنَ النُّزْهَةِ طِيلَةَ أَشْهُرٍ.
  Aylardır gezip dolaşmayı kendisine yasakladı.
- لَا تَحْرِمُونَا مِمَّا عِنْدَكُمْ يَا أَحْبَابُ!
  Dostlar! Sizde olanlardan bizleri mahrum etmeyiniz!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

حَرَّمَ يُحَرِّمُ تَحْرِيمًا

عَلَى

(b'ne bş'i) haram kılmak, dini bakımdan yasaklamak; (b'nin bş yapmasını) engellemek, yasaklamak

- لَقَدْ حَرَّمَ الْإِسْلَامُ الْخَمْرَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ.
  İslam dini Müslümanlara içkiyi haram kılmıştır.
- حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ.
  Leş, kan ve domuz eti sizlere haram kılındı. (Ayet)
- لَا تُحَرِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَا أَحَلَّ اللهُ لَكُمْ!
  Allah'ın size helal kıldığını siz kendinize haram kılmayın!
- يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا.
  Ey kullarım! Ben zulmü kendime haram kıldığım gibi, bunu sizler için de haram saydım. (hadis-i kutsi)
- لَقَدْ حُرِّمَ عَلَى آدَمَ وَحَوَّاءَ أَنْ يَأْكُلَا مِنَ الشَّمَرَةِ الْمُحَرَّمَةِ.
  Âdem ve Havva'ya yasak meyveden yemeleri yasaklanmıştı.
- تَرَوْنَ لِأَنْفُسِكُمْ مِنَ الْحَقِّ مَا تُحَرِّمُونَهُ عَلَى غَيْرِكُمْ.
  Başkasına yasakladığınız şeyi kendinize caiz görüyorsunuz!
- حَرَّمَ أَهْلُ الْقَرْيَةِ عَلَى أَوْلَادِهِمُ الذَّهَابَ إِلَى النَّهْرِ.
  Köy halkı, çocuklarına nehre gitmelerini yasakladı.
- حَرَّمَتِ الدُّوَلُ الْكُبْرَى التَّجَارِبَ النَّوَوِيَّةَ عَلَى الدُّوَلِ الصَّغِيرَةِ.
  Büyük ülkeler, küçük ülkelere nükleer deneyleri yasakladı.

حَرُمَ يَحْرُمُ حُرْمَةً

عَلَى

(bş, b'ne) yasak / haram olmak; caiz ve meşru olmamak

- حَرُمَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَكْلُ لَحْمِ الْخِنْزِيرِ.
  Domuz eti yemek Müslümanlara haram (caiz değil).
- حَرُمَ الصَّوْمُ عَلَى الْحَائِضِ.
  Oruç tutmak hayızlı kadına haramdır.
- اَلْخُرُوجُ قَدْ حَرُمَ عَلَيْنَا جَمِيعًا.
  Dışarı çıkmak hepimize yasaklandı.
- يَحْرُمُ عَلَى الرَّجُلِ الْخَلْوَةُ بِامْرَأَةٍ أَجْنَبِيَّةٍ.
  Erkeğin, yabancı bir kadınla birlikte yalnız kalması haramdır.
- يَحْرُمُ عَلَى الْإِخْوَةِ الزَّوَاجُ بِأَخَوَاتِهِمْ.
  Erkek kardeşlerin kız kardeşlerle evliliği caiz değildir.
- يَحْرُمُ عَلَى الْمُسْلِمِ النَّظَرُ إِلَى الْأَجْنَبِيَّةِ تَلَذُّذًا.
  Müslümanın, yabancı bir kadına şehvetle bakması haramdır.
- تَحْرُمُ عَلَيْنَا الْغِيبَةُ وَالنَّمِيمَةُ وَالسُّخْرِيَّةُ.
  Gıybet, laf taşıma ve alay etme bizlere yasaktır.
- يَا تَاجِرُ! يَحْرُمُ عَلَيْكَ أَنْ تَبِيعَ سِلْعَةً بِهَا عَيْبٌ.
  Tüccar! Kusurlu malı satman caiz değil!
- يَحْرُمُ عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يَبُولَ فِي الطَّرِيقِ.
  İnsanın yola bevletmesi caiz değildir!

حَزِنَ – يَحْزَنُ – حُزْنًا

عَلَى

(bş'e) üzülmek, kederlenmek; yas tutmak

- حَزِنَّا جَمِيعًا عَلَى مَا جَرَى.
  Olan bitenlere hepimiz üzüldük.
- لَا تَحْزَنِي يَا بِنْتِي عَلَى مَا فَاتَكِ.
  Kızım! Elinden gidenlere (kaçırdıklarına) üzülme!
- حَزِنَ الرَّجُلُ عَلَى رُؤْيَةِ وَلَدِهِ مُرْهَقًا.
  Adam, çocuğunu bitkin vaziyette gördüğüne üzüldü.
- أَنَا شَخْصِيًّا، لَا أَحْزَنُ عَلَى فَائِتٍ مِنَ الْفُرَصِ كَثِيرًا.
  Şahsen ben, kaçırdığım fırsatlara fazla üzülmem.
- حَزِنْتُ عَلَى مَوْتِ ابْنِ عَمِّي فِي حَادِثِ سَيَّارَةٍ.
  Amcaoğlumun bir trafik kazasında vefat edişine üzüldüm.
- اَلْكُفَّارُ سَيَحْزَنُونَ عَلَى فَوَاتِ الْجَنَّةِ وَمَا فِيهَا.
  Kâfirler, cenneti ve ondaki nimetleri kaçırdıklarına üzülecek.
- لَا تَحْزَنُوا يَا أَوْلَادُ عَلَى مَا مَضَى، اُنْظُرُوا إِلَى الْأَمَامِ.
  Çocuklar! Geçmişe üzülmeyiniz ve ileriye bakınız.
- كُلُّ إِنْسَانٍ يَحْزَنُ عَلَى فِرَاقِ حَبِيبِهِ.
  Her insan, sevdiği kişinin ayrılığına üzülür.

حَزِنَ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde عَلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

حَسَدَ – يَحْسُدُ – حَسَدًا

عَلَى

(b'nin bş'ini) kıskanmak, (bş'inden dolayı) haset etmek; imrenmek, gıpta etmek

- اَلْحَاسِدُ يَحْسُدُ النَّاسَ عَلَى نِعَمِهِمْ وَيَتَمَنَّى زَوَالَهَا.
  Hasetçi, sahip oldukları imkânlar sebebiyle insanları kıskanır ve onların yok olmasını arzular.
- أَنْ تَحْسُدَ جَارَكَ عَلَى ثَرْوَتِهِ أَمْرٌ قَبِيحٌ!
  Komşunun servetini kıskanman nâhoş bir şey!
- لَا تَحْسُدُنَّ أَحَدًا عَلَى نَعْمَائِهِ.
  Elindeki nimetler sebebiyle kimseye haset etmeyiniz!
- لِمَ تَحْسُدِينَهَا عَلَى مَزَايَاهَا وَمَوَاهِبِهَا؟!
  Onu, meziyet ve kabiliyetleri sebebiyle niçin kıskanıyorsun?!
- بَعْضُ النَّاسِ يَحْسُدُونَ زُمَلَاءَهُمْ عَلَى رَوَاتِبِهِمْ.
  Bazı insanlar meslektaşlarının maaşlarını kıskanır.
- لَا تَحْسُدِينِي عَلَى جَمَالِي، بَلْ قُولِي مَا شَاءَ اللهُ!
  Güzelliğimden ötürü beni kıskanma; Maşallah de!
- رَئِيسُ الْبَلَدِيَّةِ فِي وَضْعٍ يُحْسَدُ عَلَيْهِ.
  Belediye başkanı iyi (kıskanılacak) bir durumda.
- أَنْتَ فِي مَوْقِفٍ لَا يُحْسَدُ عَلَيْهِ!
  Berbat bir durumdasın (imrenilecek bir halin yok)!
- اَلْأُمَّةُ الْإِسْلَامِيَّةُ الرَّاهِنَةُ فِي حَالَةٍ لَا يُحْسَدُ عَلَيْهَا.
  Günümüz İslam ümmeti hiç de imrenilecek bir halde değil.

حَصَلَ يَحْصُلُ حُصُولًا

عَلَى

(bş'i) almak, elde etmek, ele geçirmek, edinmek, bulmak, temin etmek

- حَصَلَتِ الْبَنَاتُ عَلَى الْجَائِزَةِ الأُولَى.
  Kızlar birincilik ödünü aldılar (kazandılar).
- حَصَلْتُ عَلَى شهَادَةِ الدُّكْتُورَاه قَبْلَ سَنَتَيْنِ.
  Doktora diplomasını iki sene önce aldım.
- لَقَدْ حَصَلَ الْمُصَارِعُ عَلَى مِيدَالْيَةٍ ذَهَبِيَّةٍ.
  Güreşçi altın madalya aldı.
- لَمْ أَحْصُلْ عَلَى دَرَجَةٍ مَقْبُولٍ فِي الْامْتِحَانِ.
  Sınavda geçer not alamadım.
- حَصَلْتُ هٰذَا الْأُسْبُوعَ عَلَى وَظِيفَةٍ جَدِيدَةٍ.
  Bu hafta yeni bir işe girdim.
- هَلْ لَنَا أَنْ نَحْصُلَ عَلَى مُوَافَقَةِ الْمُدِيرِ؟
  Müdürün onayını alabilir miyiz?
- كَيْفَ سَتَحْصُلُونَ عَلَى هٰذَا الْإِذْنِ مِنَ الْأُسْتَاذِ ؟
  Hocadan bu izni nasıl alacaksınız?
- عَنْ طَرِيقِ الشَّبَكَةِ حَصَلْنَا عَلَى مَعْلُومَاتٍ مُهِمَّةٍ.
  İnternet aracılığıyla önemli bilgiler elde ettik.
- هِيَ حَصَلَتْ عَلَى دَرَجَةٍ عِلْمِيَّةٍ فِي تَحْقِيقِ مَخْطُوطَةٍ.
  Bir yazma eserin tahkikini yaparak ilmi paye aldı.
- يَبْدُو أَنَّكَ لَمْ تَحْصُلْ عَلَى أَيِّ تَجْرِبَةٍ فِي هٰذَا الْمَجَالِ!
  Görünen o ki, bu sahada hiç deneyim edinmemişsin!

حَسُنَ يَحْسُنُ حُسْنًا

بِ

(bş'i yapmak senin / onun / bizim vs.) lehinedir / iyiliğinedir / avantajınadır

- يَحْسُنُ بِكَ أَلَّا تَتَدَخَّلَ فِيمَا لَا يَعْنِيكَ.
  Seni ilgilendirmeyen işlere burnunu sokmasan iyi olur.
- يَحْسُنُ بِكُمَا أَنْ تُكْمِلَا عَمَلَكُمَا دُونَ تَأْخِيرٍ.
  İşinizi geciktirmeden bitirmeniz lehinizedir (iyi olur).
- سَيَحْسُنُ بِنَا أَنْ نَتَرَيَّثَ حَتَّى تَسْتَتِبَّ الْأُمُورُ.
  Ortalık yatışana kadar oyalansak (vakit geçirsek) iyi olacak.
- لَا يَحْسُنُ بِكُمْ أَنْ تَفْتَخِرُوا.
  Gururlanmasanız iyi olur (Gururlanmamalısınız).
- لَا يَحْسُنُ بِكُمْ أَنْ تُهْمِلُوا الدُّرُوسَ أَوْ تُقَصِّرُوا فِيهَا.
  Derslerinizi ihmal etmemeli, gevşek davranmamalısınız.
- يَحْسُنُ بِكَ يَا أَخِي أَنْ تَكُونَ قُدْوَةً حَسَنَةً لِأَبْنَائِكَ.
  Kardeşim, çocuklarına iyi örnek olman ne güzel olur.
- سَيَحْسُنُ بِي أَنْ أَتَصَرَّفَ بِلُطْفٍ وَلِينٍ.
  Kibar ve yumuşak davransam benim için iyi olacak.
- يَحْسُنُ بِكَ أَنْ تَتَوَدَّدَ إِلَى زَوْجَتِكَ بِالْهَدِيَّةِ.
  Hediye yoluyla eşine sevgi göstermen senin için iyi olur.
- يَحْسُنُ بِكُمْ أَنْ تَصْبِرُوا عَلَى جَفَاءِ الْأَحِبَّاءِ.
  Size, dostların verdiği eziyetlere katlanmak yaraşır.
- أَفَيَحْسُنُ بِنَا أَنْ نَأْكُلَ رِزْقَ اللهِ وَنَعْصِيَهُ ؟!
  Allah'ın verdiği rızkı yeyip de ona isyan etmek yakışır mı bize?!

حَضَّ يَحُضُّ حَضًّا

عَلَى

(b'ni bş'e) teşvik etmek, özendirdirmek, yapmaya motive etmek; (bş yapmasını) ısrarla istemek, kışkırtmak, tahrik etmek

- حضَّنَا الْأُسْتَاذُ عَلَى الْجِدِّ وَالْاِجْتِهَادِ.
Öğretmen bizi gayretli olmaya ve ders çalışmaya teşvik etti.
- لَقَدْ حَضَّنِي أَبِي عَلَى مُساعَدَةِ الْجَارِ.
Babam beni komşuya yardım etmeye teşvikte bulundu.
- حَضَّ الضَّابِطُ جُنُودَهُ عَلَى الْقِتَالِ.
Subay, askerlerini çarpışmaya teşvik etti.
- لَقَدْ دَعَوْتُ إِخْوَانِي إِلى الْخَيْرِ وَحَضَضْتُهُمْ عَلَى الْبِرِّ.
Kardeşlerimi hayra çağırıp iyiliğe teşvik ettim.
- كَانَ الْعُلَمَاءُ يَحُضُّونَ عَلَى التَّمَسُّكِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ.
Âlimler, Kuran'a ve Sünnet'e sarılmaya özendiriyorlardı.
- وَلَا يَحُضُّ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ.
O (münafık) ki, düşkünü doyurmaya teşvik etmez. (Ayet)
- بَعْضُ الْمَجْهُولِينَ يَحُضُّونَ الشَّعْبَ عَلَى الْعِصْيَانِ.
Bazı meçhul şahıslar, halkı isyana teşvik ediyor.
- رَئِيسُ الْحِزْبِ يَحُضُّ الْأَعْضَاءَ عَلَى الْوَحْدَةِ.
Parti başkanı, üyeleri birlik olmaya çağırıyor.
- هُنَاكَ نُصُوصٌ قُرْآنِيَّةٌ تَحُضُّ عَلَى التَّنْمِيَةِ وَعِمَارَةِ الْأَرْضِ.
Kalkınmaya ve imara teşvik eden Kuran ayetleri vardır.
- تَحُضُّ بَعْضُ الْأَفْلَامِ عَلَى الْجَرِيمَةِ وَالْاِسْتِهْتَارِ بِالْقِيَمِ.
Bazı filimler suçu ve değerleri aşağılamayı özendiriyor.

حَصَلَ يَحْصُلُ حُصُولًا

لِ

(bş b'nin) başına gelmek, arız olmak; (b'ne bş) olmak; (bş'i) yaşamak, tecrübe etmek

- اِحْكِ لَنَا يَا أَخِي مَا حَصَلَ لَكَ بِالْأَمْسِ!
Kardeşim! Dün başına gelen şeyi bize anlat.
- لَمْ يَحْصُلْ لَنَا هٰذَا الشَّرَفُ مِنْ قَبْلُ.
Daha önce böyle bir onur duymamıştık.
- لَقَدْ حَصَلَ لِهٰذِهِ الْحِسَابَاتِ غَلَطٌ كَبِيرٌ!
Bu hesaplamalarda büyük bir hata meydana gelmiş!
- مَنْ يَمُتْ بِالطَّاعُونِ يَحْصُلْ لَهُ أَجْرُ الشَّهِيدِ.
Kim salgında ölürse şehit sevabı kazanır.
- بِرَأْيِكَ، هَلْ تَحْصُلُ لَنَا فَوَائِدُ كَثِيرَةٌ مِنْ هٰذَا الْأَمْرِ؟
Sence bu işten çok yararlar sağlayacak mıyız?
- لَا تَعْبَأْ بِمَا حَصَلَ لَكَ! إِنَّهُ أَمْرٌ زَائِلٌ.
Başına gelen şeye aldırma! Bu, geçici bir durum.
- قَدْ يَحْصُلُ لَنَا مَيْلٌ إِلَى الْعِنَادِ وَالنُّشُوزِ.
Bazen bize inatçılık ve itaatsizlik duygusu arız olur.
- اَلْخُمُولُ وَالْعَطَالَةُ يَحْصُلَانِ لِكَثِيرٍ مِنَّا.
Gevşeklik ve tembellik pek çoğumuzun başına gelir.
- بِسَبَبِكُمْ أَنْتُمْ حَصَلَتْ لَنَا هَزِيمَةٌ وَحَلَّتْ بِنَا نَكَبَاتٌ.
Sizin yüzünüzden yenildik ve başımıza belalar geldi!
- اَلْمَالُ لَا يَحْصُلُ لِكُلِّ أَحَدٍ، وَلَا يَحْصُلُ إِلَّا بَعْدَ تَعَبٍ.
Para herkeste olmaz, olursa da binbir zahmetten sonra olur.

حَضَرَ يَحْضُرُ حُضُورًا — إِلَى — (by'e) gelmek, varmak; (by'de) hazır bulunmak, mevcut olmak

- طُلَّابُ الْعِلْمِ يَحْضُرُونَ إِلَى هُنَا لِلدِّرَاسَةِ.
  İlim talebeleri buraya tahsil görmek için gelirler.
- هٰذَا الصَّيْفَ، حَضَرَ إِلَى بَلَدِنَا كَثِيرٌ مِنَ السُّيَّاحِ.
  Bu yaz ülkemize pek çok turist geldi.
- حَضَرَتِ الْحَاجَّاتُ إِلَى مَكَّةَ مَعَ أَزْوَاجِهِنَّ.
  Kadın hacılar Mekke'ye eşleriyle birlikte geldiler.
- حَضَرَ إِلَى الْحَفْلَةِ أَوْلَادُ الْحَيِّ أَجْمَعُهُمْ.
  Mahallenin bütün çocukları partiye geldi.
- أَنَا أَحْضُرُ إِلَى مَرْكَزِ التَّدْرِيبِ يَوْمِيًّا.
  Ben antrenmanların yapıldığı merkeze hergün gelirim.
- كَانَ الصَّحَابَةُ يَحْضُرُونَ إِلَى الْجُمُعَةِ يَسْعَوْنَ.
  Sahabe Cuma namazına koşarak gelirdi.
- اَلزُّوَّارُ يَحْضُرُونَ إِلَى هٰذَا الْمُتْحَفِ كُلَّ شَهْرٍ.
  Ziyaretçiler bu müzeye her ay gelirler.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَحْضُرُوا إِلَى هٰذِهِ الْمُحَاضَرَاتِ كُلِّهَا!
  Sizlerin, bu derslerin hepsine gelmeniz gerekmektedir.
- حَضَرَ الضَّيْفُ إِلَى الْقَصْرِ فَأَجْلَسْنَاهُ فِي صَدْرِ الْقَاعَةِ.
  Konuk köşke geldi, biz de kendisini salonun başköşesine oturttuk.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

حَضَرَ يَحْضُرُ حُضُورًا — مِنْ — (by'den) gelmek

- هَلْ حَضَرَتْ أُخْتُكَ مِنَ السُّوقِ؟
  Kız kardeşin çarşıdan geldi mi?
- قَبْلَ قَلِيلٍ، حَضَرْتُ مِنِ اجْتِمَاعٍ مُهِمٍّ.
  Az önce mühim bir toplantıdan geldim.
- نَحْضُرُ مِنْ حَفْلَةٍ اِشْتَرَكْنَا فِيهَا.
  Katıldığımız bir kutlamadan (tören, parti) gelmekteyiz.
- اَلْحُجَّاجُ يَحْضُرُونَ مِنْ كُلِّ أَرْجَاءِ الْعَالَمِ.
  Hacılar dünyanın dört bir tarafından geliyorlar.
- حَضَرَ أَعْيَانُ الْمَدِينَةِ مِنْ مَعْرِضِ إِزْمِيرَ.
  Şehrin önde gelenleri İzmir Fuarı'ndan geldiler (döndüler).
- حَضَرَ الْوَافِدُونَ مِنْ ثَمَانِيَةِ بِلَادٍ مُخْتَلِفَةٍ.
  Konuk (yabancı) öğrenciler sekiz farklı ülkeden geldiler.
- نَحْنُ مَجْمُوعَةٌ حَضَرْنَا مِنَ الْبِلَادِ الْمُجَاوِرَةِ.
  Bizler komşu ülkeden gelmiş bir topluluğuz.
- كَانَتِ الْفَتَيَاتُ يَحْضُرْنَ مِنْ أَمَاكِنَ بَعِيدَةٍ لِلْعُطْلَةِ.
  Genç kızlar, tatil için uzak diyarlardan geliyorlardı.
- هٰذِهِ الْمَفَاسِدُ تَحْضُرُ مِنْ دَاخِلِنَا لَا مِنْ خَارِجِنَا.
  Bu bozukluklar dışımızdan değil, içimizden geliyor.
- مِنْ أَيْنَ حَضَرْتُنَّ يَا سَيِّدَاتُ؟
  Hanımefendiler! Sizler nereden geldiniz?

حَضَرَ يَحْضُرُ حُضُورًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) gelmek, varmak, ulaşmak

- حَضَرْنَا مِنْ تُرْكِيَا إِلَى مَكَّةَ لِلْحَجِّ.
  Türkiye'den Mekke'ye hac ibadeti için geldik.
- حَضَرَ الطُّلَّابُ مِنْ بِلادٍ مُخْتَلِفَةٍ إِلَى بَلَدِنَا لِلدِّرَاسَةِ.
  Öğrenciler okumak için pek çok ülkeden ülkemize geldi.
- اَلْوُفُودُ لَمْ تَحْضُرْ مِنَ الْمَطَارِ إِلَى مَجْلِسِ النُّوَّابِ بَعْدُ.
  Heyetler henüz havaalanından millet meclisine ulaşmadı.
- حَضَرْتُ مِنْ بَيْتِي إِلَى مَكَانِ الْوَاقِعَةِ بَعْدَ نَحْوِ سَاعَةٍ.
  Evimden olay mahalline yaklaşık bir saat sonra vardım.
- ضَيْفَا الرَّئِيسِ سَيَحْضُرَانِ قَرِيبًا مِنَ السِّفَارَةِ إِلَى هُنَا.
  Başkanın iki konuğu birazdan elçilikten buraya gelecek.
- نَحْضُرُ إِلَى هٰذَا الْمَسْجِدِ مِنَ الْحَيِّ الْمُجَاوِرِ.
  Bu camiye komşu mahalleden gelmekteyiz.
- حَضَرْنَا إِلَى بَلَدِكُمْ مِنْ أَقْصَى الْعَالَمِ.
  Ülkenize dünyanın öbür ucundan geldik.
- كَانَ الصَّحَابَةُ يَحْضُرُونَ إِلَى الْجُمُعَةِ مِنْ خَارِجِ الْمَدِينَةِ.
  Sahabe Cuma namazına Medine dışından geliyordu.
- اَلزُّوَّارُ يَحْضُرُونَ إِلَى هٰذِهِ الْكَنِيسَةِ مِنْ كُلِّ بَلَدٍ.
  Ziyaretçiler bu kiliseye her ülkeden geliyor.
- لَمْ تَقْدِرْ أَنْ تَحْضُرَ إِلَى الْحَفْلَةِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ!
  Törene yakın bir yerden bile gelemedin!

حَضَّرَ يُحَضِّرُ تَحْضِيرًا

لِ

(b veya bş için bş) hazırlamak, hazırlık yapmak, düzenlemek, tertip etmek, ayarlamak

BAKINIZ

⬇⬇⬇

أَعَدَّ يُعِدُّ إِعْدَادًا

لِ

(b veya bş için bş) hazırlamak, hazırlık yapmak, düzenlemek, tertip etmek, ayarlamak

حَطَّ يَحُطُّ حَطًّا

(bş i) azaltmak, eksiltmek, küçültmek, indirmek, düşürmek

مِنْ

- حَطَّتِ الْأَسْوَاقُ مِنْ أَسْعَارِ الْخُضَارِ بِشَكْلٍ مَلْحُوظٍ.
  Piyasalar sebze fiyatlarını bariz biçimde düşürdü.
- اَلدُّرُوسُ الْخُصُوصِيَّةُ تَحُطُّ مِنْ جَلَالِ الْمُعَلِّمِ.
  Özel dersler öğretmenin saygınlığını azaltıyor.
- حَطَّتِ الْمَحْكَمَةُ مِنَ الْعُقُوبَةِ إِلَى ثَلَاثِ سَنَوَاتٍ.
  Mahkeme, cezayı üç seneye indirdi.
- بَعْضُ الْمُسَلْسَلَاتِ التِّلْفِزْيُونِيَّةِ تَحُطُّ مِنْ قَدْرِ الْمَرْأَةِ.
  Bazı televizyon dizileri kadının değerini düşürüyor.
- اَلْوَثَائِقِيَّاتُ الْاِسْتِشْرَاقِيَّةُ قَدْ تَحُطُّ مِنْ قَدْرِ الشَّرْقِ.
  Oryantalist belgeseller Doğu'nun itibarını zedeleyebiliyor.
- طَرِيقَةُ تَوْزِيعِ الْمُسَاعَدَاتِ تَحُطُّ مِنْ كَرَامَةِ الْمُوَاطِنِ.
  Yardımların dağıtılma usûlü vatandaşın saygınlığını azaltıyor.
- لَمْ يَكُنْ مِنَ اللَّائِقِ أَنْ تَحُطَّ مِنْ قَدْرِي أَمَامَ النَّاسِ.
  İnsanların önünde değerimi düşürmen hoş olmadı.
- لَا تَحُطَّ مِنْ مَكَانَةِ أَحَدٍ وَأَنْزِلِ النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ!
  Kimsenin konumunu küçümseme ve insanları lâyık oldukları mertebeye koy!
- أَفْغَانِسْتَانُ حَطَّتْ مِنْ مَعْنَوِيَّاتِ الْجَيْشِ الْأَمْرِيكِيِّ.
  Afganistan, Amerikan ordusunun moralini yerle bir etti.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ OLARAK DA KULLANILIR.

حَطَّ يَحُطُّ حَطًّا

(bş'e veya bş'in üzerine) inmek, konmak, iniş yapmak; tünemek

عَلَى

- حَطَّتِ الطَّائِرَةُ عَلَى أَرْضِ الْمَطَارِ سَالِمَةً.
  Uçak, havaalanına kazasız belasız indi.
- لَقَدْ حَطَّ الصَّارُوخُ عَلَى سَطْحِ الْقَمَرِ بِنَجَاحٍ.
  Füze ayın yüzeyine başarılı bir şekilde iniş yaptı.
- تَحُطُّ الطُّيُورُ عَلَى الْغُصُونِ لِتَقْتَاتَ بِالدِّيدَانِ.
  Kuşlar, tırtıllarla beslenmek için dalların üzerine konuyor.
- كَانَ الْحَمَامُ يَحُطُّ عَلَى أَبْرَاجِ الْقَلْعَةِ.
  Güvercinler kalenin burçları üzerine tünüyorlardı.
- تَحُطُّ الْفَرَاشَاتُ عَلَى الْأَزْهَارِ لِامْتِصَاصِ الرَّحِيقِ.
  Kelebekler nektar almak için çiçeklerin üzerine konarlar.
- اَلطَّيْرُ حَطَّتْ عَلَى رَاحَتَيَّ لِتَلْتَقِطَ الْحَبَّ.
  Kuşlar, daneleri yemek için avuçlarıma kondu.
- اَلْبَازِي الْمُدَرَّبُ قَدْ يَحُطُّ عَلَى يَدِ سَيِّدِهِ.
  Eğitimli şahin kuşu, efendisinin elinin üzerine konabilir.
- حَطَّتِ الطَّائِرَةُ عَلَى نَهْرِ هُدْسُونَ اضْطِرَارِيًّا.
  Uçak, Hüdson nehrine zorunlu iniş yaptı.
- أَخِيرًا حَطَطْتُ عَلَى مَرْسَاكُمْ حَامِلًا أَمَلِي وَأَلَمِي وَقَلَمِي.
  Ve sonunda umudum, elemim ve kalemimle limanınıza demirlemiş bulunmaktayım.

حَفَرَ يَحْفِرُ حَفْرًا

عَلَى

(bir yazıyı bş'in üzerine) kazıyarak / oyarak / nakşederek yazmak, nakşetmek, işlemek

- إِنَّ الرُّسُومَ الْأُولَى كَانَتْ قَدْ حُفِرَتْ عَلَى الْحِجَارَةِ.
  İlk resimler taşların üzerine kazınmıştı.
- حَفَرَ الْفَنَّانُ عَلَى الْأَوَانِي وَالْخَوَاتِمِ نُقُوشًا مُزَخْرَفَةً.
  Sanatkâr, kap ve yüzükler üzerine süslü desenler nakşetti.
- لَا تَحْفِرُوا عَلَى لَوْحَاتِ الْمُرُورِ أَشْيَاءَ غَيْرَ مُنَاسِبَةٍ!
  Trafik levhalarının üzerine uygunsuz şeyler yazmayın!
- اَلسِّنِغَالِيُّونَ يَحْفِرُونَ عَلَى الْأَخْشَابِ بِمَهَارَةٍ.
  Senegalliler ahşap üzerine ustalıkla nakış yapmaktadır.
- اَلنَّحَّاتُونَ قَدْ يَحْفِرُونَ الزَّخَارِفَ وَالْخُطُوطَ عَلَى الْجِصِّ.
  Oymacılar süs ve yazıları alçı üzerine işleyebiliyorlar.
- اَللُّغَةُ الْأُمُّ كَخَطٍّ حُفِرَ عَلَى الصَّخْرَةِ.
  Anadil, kayanın üzerine kazınmış yazı gibidir (sağlamdır).
- لَمْ أَحْفِرِ اسْمَكِ عَلَى الشَّجَرَةِ، بَلْ حَفَرْتُهُ عَلَى قَلْبِي!
  Adını ağaca değil, kalbime kazıdım!
- أَسْمَاءُ وَأَلْقَابُ الشُّهَدَاءِ تُحْفَرُ عَلَى ذَاكِرَتِنَا وَقُلُوبِنَا.
  Şehitlerin ad ve lakapları hafıza ve gönüllerimize nakşolunur.
- اَلصِّبْيَانُ قَدْ حَفَرُوا عَلَى سَيَّارَاتِي الْمُغْبَرَّةِ "اِغْسِلْنِي".
  Küçük çocuklar tozlu arabama "Beni yıka!" yazmışlar.
- لَقَدْ حُفِرَتْ عَلَى وَجْهِ الْعَجُوزِ تَجَاعِيدُ الشَّيْخُوخَةِ.
  İhtiyar kadının çehresine yaşlılığın kırışıklıkları kazınmıştı.

حَظِيَ يَحْظَى حُظْوَةً

بِ

(bş'i) elde etmek, kazanmak, nâil olmak, almak, ele geçirmek, kavuşmak, görmek

- رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ لَمْ يَحْظَ بِتَقْدِيرِ الْجَمِيعِ فِي مِصْرَ.
  Mısır'da başbakan herkesin takdirini kazanamadı.
- حَظِيَ ابْنُ جَارِنَا بِنَجَاحٍ لَا مَثِيلَ لَهُ.
  Komşumuzun oğlu görülmemiş bir başarıya imza attı.
- حَظِيَ عِمَادٌ بِثَرْوَةٍ لَمْ يَكُنْ يَحْلُمُ بِهَا.
  İmâd, hayal bile edemeyeceği bir servet kazandı.
- سَيَحْظَى مُرَشَّحُنَا بِتَأْيِيدِ النَّاخِبِينَ إِنْ شَاءَ اللهُ.
  Adayımız seçmenin desteğini alacak inşallah.
- حَظِينَا بِرِزْقٍ وَافِرٍ، لِلهِ الْحَمْدُ.
  Şükürler olsun ki, bol bol rızka mazhar olduk.
- بَعْدَ وَفَاةِ أَبِيهَا، حَظِيَتْ مَرْيَمُ بِثَرْوَةٍ طَائِلَةٍ.
  Meryem, babası ölünce büyük bir servete kavuştu.
- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ، لَمْ نَحْظَ بِمُقَابَلَةِ الرَّئِيسِ.
  Ne yazık ki başkanla görüşme şerefine nail olamadık.
- كُلُّ قَرَارٍ لَا يَحْظَى بِتَأْيِيدِ الشَّعْبِ مَصِيرُهُ الْفَشَلُ.
  Halkın desteğini almayan her kararın sonu fiyaskodur.
- إِنَّكُمْ سَوْفَ تَحْظَوْنَ بِدَعْمٍ كَبِيرٍ جِدًّا إِنْ شَاءَ اللهُ.
  İnşallah çok büyük bir destek alacaksınız.
- لَجَأْتُ إِلَيْهِ مِرَارًا، فَلَمْ أَحْظَ بِأَيَّةِ اسْتِجَابَةٍ.
  Ona defalarca başvurdum, ancak hiçbir karşılık alamadım.

حَفِظَ يَحْفَظُ حِفْظًا

فِي

(bş'i by'de) muhâfaza etmek, saklamak, tutmak, korumak

- اَلنَّحْلَةُ تَحْفَظُ الْعَسَلَ فِي خَلِيَّتِهَا.
  Arı, balı kovanında saklar.
- نَحْفَظُ الصَّابُونَ فِي الصَّبَّانَةِ حَتَّى لَا يَذُوبَ فِي الْمَاءِ.
  Sabunu, suda erimemesi için sabunlukta muhafaza ederiz.
- حَفِظْتُ كَثِيرًا مِنَ الْأَشْعَارِ فِي ذَاكِرَتِي مُنْذُ صِغَرِي.
  Küçüklüğümden beri pek çok şiiri hafızamda tuttum.
- لَدَيَّ صُنْدُوقٌ أَحْفَظُ فِيهِ الْأَشْيَاءَ الثَّمِينَةَ.
  Benim, değerli şeyleri içinde sakladığım bir kasam var.
- اِحْفَظْنَ الْأَغْذِيَةَ الْمَطْبُوخَةَ فِي الثَّلَّاجَةِ دَائِمًا.
  Pişmiş gıdaları daima buzdolabında muhafaza ediniz.
- حَفِظَتْ فِي نَفْسِهَا ذِكْرَيَاتٍ عَدِيدَةً لَا تُنْسَى.
  Kalbinde, unutulmayacak birçok hatıra saklamakta.
- يُمْكِنُ أَنْ تَحْفَظِي السَّمَكَ فِي الثَّلَّاجَةِ.
  Balığı buzdolabında muhafaza edebilirsin.
- شَبَابُ الْيَوْمِ يَحْفَظُونَ ذِكْرَيَاتِهِمْ فِي الْحَاسُوبِ.
  Günümüz gençleri hatıralarını bilgisayarda saklıyor.
- اِحْفَظُوا هٰذَا فِي هَوَاتِفِكُمْ وَأَرْسِلُوهُ إِلَى أَصْحَابِكُمْ.
  Şunu telefonlarınıza kaydedin ve arkadaşlarınıza gönderin.
- قِطَعُ النُّقُودِ وَالْأَوْرَاقُ الشَّخْصِيَّةُ تُحْفَظُ فِي الْمِحْفَظَةِ.
  Paralar ve şahsi evraklar çantada muhafaza edilir.

حَفِظَ يَحْفَظُ حِفْظًا

مِنْ

(bş'i, bş'den veya b'nden) korumak, kollamak, kurtarmak

- لَقَدْ حَفِظَ الْقُرْآنُ الْكَرِيمُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ مِنَ الضَّيَاعِ.
  Kuran-ı Kerim Arap dilini zayi olmaktan korumuştur.
- تَحْفَظُ الثَّلَّاجَاتُ الْأَطْعِمَةَ وَالْأَشْرِبَةَ مِنَ الْفَسَادِ.
  Buzdolapları, yiyecek ve içecekleri bozulmaktan korur.
- اِحْفَظِي أَوْلَادَكِ مِنْ أَشِعَّةِ الشَّمْسِ الْحَامِيَةِ!
  Çocuklarını yakıcı güneş ışınlarından koru!
- الْمِلَفُّ الْمُجَلَّدُ حَفِظَ الْأَوْرَاقَ مِنَ التَّلَفِ وَالضَّيَاعِ.
  Ciltli dosya evrakları telef olmaktan kurtardı.
- هٰذَا السَّائِلُ سَيَحْفَظُ الْأَقْسَامَ الْحَدِيدِيَّةَ مِنَ الصَّدَأِ.
  Bu sıvı, demir aksamı pastan koruyacak.
- حَفِظَكَ اللهُ مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ.
  Allah seni her türlü kötülükten muhafaza buyursun.
- عَلَامَاتُ التَّرْقِيمِ تَحْفَظُنَا مِنَ الْخَطَأِ أَثْنَاءَ الْقِرَاءَةِ.
  Noktalama işaretleri, okurken bizi hata etmekten korur.
- إِنْ تَكُونُوا عِبَادًا مُخْلِصِينَ يَحْفَظْكُمُ اللهُ مِنَ الْفِتَنِ.
  Samimi kullar olursanız Allah da sizi fitnelerden korur.
- اِحْفَظْنَا يَا رَبُّ مِنَ الْمَصَائِبِ وَالْكَوَارِثِ!
  Bizleri musibetlerden ve âfetlerden muhafaza buyur ya Rab!
- اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ أَنْ تَحْفَظَنَا مِنَ الْمَعَاصِي وَأَهْلِهَا.
  Allah'ım! Bizleri günahlardan ve günahkârlardan koruma-nı diliyoruz.

حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا بَيْنَ

(iki kişi veya grup) arasında hüküm vermek, karar almak, aracılık etmek, hakemlik yapmak

- اَلْقَاضِي الْمُتَّقِي يَحْكُمُ بَيْنَ الْعِبَادِ بِالْعَدْلِ.
Allah'tan sakınan hâkim, kullar arasında adaletle karar verir.
- أُحْكُمْ دَائِمًا بَيْنَ الْمُتَخَاصِمَيْنِ بِالْعَدْلِ.
İki hasım arasında her zaman adaletle hüküm ver.
- لَا تَحْكُمْ بَيْنَ اثْنَيْنِ وَأَنْتَ غَضْبَانُ!
Öfkeli iken iki kişi arasında hüküm verme!
- كَانَ مِنْ عَادَاتِهِ الْحَمِيدَةِ أَنْ يَحْكُمَ بَيْنَ الْمُتَنَازِعِينَ.
Güzel âdetlerinden biri, hasımlar arasında hakemlik etmesiydi.
- اَلْأَنْبِيَاءُ أَرْسَلَهُمُ اللهُ يَحْكُمُونَ بَيْنَ النَّاسِ.
Allah peygamberleri insanlar arasında hüküm vermeleri için göndermiştir.
- فَاللهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.
Allah kıyamet gününde aranızda hüküm verecektir. (Ayet)
- يَا قَاضِي، أُحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى.
Ey hâkim! İnsanlar arasında hakkaniyetle hüküm ver, ve arzularına uyma!
- عَلَى الْمُلُوكِ أَنْ يَحْكُمُوا بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ.
Yöneticilerin, insanlar arasında hüküm verirken Allah'ın indirdiği ile hükmetmeleri gerekir.
- لَقَدْ أَتَوْنِي فَحَكَمْتُ بَيْنَهُمْ فَرَضِيَ كِلَا الْفَرِيقَيْنِ.
Bana gelmişlerdi, aralarında hükmümü verdim, sonuçta her iki taraf da (bu hükme) râzı oldu.

حَقَّقَ يُحَقِّقُ تَحْقِيقًا فِي

(bir hususla ilgili olarak) araştırma/soruşturma yapmak, (bir konuda) tahkikat yapmak, inceleme yürütmek

- اَللَّجْنَةُ سَوْفَ تُحَقِّقُ فِي الْمَوْضُوعِ بِأَطْرَافِهِ.
Komisyon, konuyu etraflı bir şekilde tahkik edecek.
- اَلشُّرْطِيَّانِ يُحَقِّقَانِ فِي إِحْرَاقِ مَدْرَسَةٍ اِبْتِدَائِيَّةٍ.
İki polis memuru, bir ilk okulun yakılması olayını araştırıyor.
- لَقَدْ حَقَّقَتِ الْإِدَارَةُ الْمَدْرَسِيَّةُ فِي الشَّكَاوَى فَوْرًا.
Okul yönetimi şikayetleri derhal incelemeye aldı.
- حُكُومَةُ تُرْكِيَا تُحَقِّقُ فِي حَوَادِثِ الْعُنْفِ بِاحْتِيَاطٍ.
Türk hükümeti şiddet olaylarını ihtiyatlı bir şekilde soruşturuyor.
- لَقَدْ حَقَّقَتْ وِزَارَةُ الصِّحَّةِ فِي الْآثَارِ السَّلْبِيَّةِ لِلْكُحُولِ.
Sağlık bakanlığı alkolün olumsuz etkilerini araştırdı.
- مَنْ سَيُحَقِّقُ فِي اغْتِيَالِ رَجُلِ الْأَعْمَالِ الْمَشْهُورِ؟
Ünlü iş adamına yapılan suikasti kim soruşturacak?
- لُبْنَانُ لَمْ تُحَقِّقْ فِي انْتِهَاكَاتِ الْحَرْبِ الْأَهْلِيَّةِ.
Lübnan, iç savaştaki tecavüz vakalarını soruşturmadı.
- اَلْأُمَمُ الْمُتَّحِدَةُ تُحَقِّقُ فِي جَرَائِمِ الْحَرْبِ بِالْبُوسْنَةِ.
Birleşmiş Milletler, Bosna'daki savaş suçlarını soruşturuyor.
- لِلْأَسَفِ مَا حَقَّقُوا فِي اسْتِخْدَامِ الْأَسْلِحَةِ الْكِيمْيَائِيَّةِ.
Ne yazık ki, kimyasal silahların kullanımı konusunu soruşturmadılar.

حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا

لِ

(b'nin) lehine hüküm vermek, karar almak

- حَكَمَتْ لَنَا الْمَحْكَمَةُ، وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ.
  Şükürler olsun ki, mahkeme bizim lehimizde karar verdi.
- فِي الْجَلْسَةِ الْأَخِيرَةِ، حَكَمَ الْقَاضِي لِلزَّوْجَةِ.
  Hâkim son oturumda kadının lehine karar verdi.
- ذَاكَ الْحَاكِمُ يَحْكُمُ دَائِمًا لِلْقَوِيِّ وَالْغَنِيِّ.
  O hâkim, daima güçlünün ve zenginin lehinde karar verir.
- كَيْفَ تَحْكُمُ لَهُ وَأَنْتَ تَعْرِفُ أَنَّهُ مُجْرِمٌ؟!
  Onun suçlu olduğunu bildiğin halde lehinde nasıl karar verirsin?!
- لَقَدْ حَكَمْتَ لِي وَعَلَى نَفْسِكَ، هٰذِهِ هِيَ الْفَضِيلَةُ.
  Benim lehime, kendi aleyhine karar verdin, bu bir erdem!
- أَنْتَ حَكَمْتَ لَهُ، لِأَنَّهُ ابْنُ عَمَّتِكَ!
  Onun lehinde karar verdin, çünkü o senin halanın oğlu!
- لِمَ حَكَمْتَ لِلْمُتَّهَمِ بِدُونِ الْمُعْطَيَاتِ؟!
  Veri olmadan, neden sanığın lehinde karar verdin?!
- سَتَرَى أَنَّ الْمَحْكَمَةَ سَتَحْكُمُ لَنَا عَلَى خُصُومِنَا!
  Bak göreceksin, mahkeme bizim lehimize, hasımlarımızın da aleyhine karar verecek!
- قَامُوا بِالْاِعْتِدَاءِ عَلَى الْبِنْتِ وَحَكَمَتْ لَهَا الْمَحْكَمَةُ بِتَعْوِيضٍ مَالِيٍّ.
  Kıza sarkıntılık ettiler, mahkeme de para cezası ile kızın lehine karar verdi.

حَكَمَ يَحْكُمُ حُكْمًا

عَلَى + (بِ)

(b'nin aleyhinde olarak bş'e hükmetmek, karar vermek, (...-e) mahkûm etmek

- حَكَمَتِ الْمَحْكَمَةُ عَلَى الْمُتَّهَمِ بِالسَّجْنِ.
  Mahkeme sanığın hapsine karar verdi.
- حُكِمَ عَلَى الْجَانِي بِالْإِعْدَامِ.
  Suçlunun idamına hükmolundu.
- اَلْمُتَّهَمَانِ قَدْ يُحْكَمُ عَلَيْهِمَا بِالشَّنْقِ.
  İki sanık hakkında idam kararı verilebilir.
- اَلْقُضَاةُ حَكَمُوا عَلَى اللِّصَّيْنِ بِالْحَبْسِ سَنَتَيْنِ.
  Hâkimler iki hırsızın iki yıl mahkûmiyetine karar verdi.
- قَدْ تَحْكُمُ الْمَحْكَمَةُ عَلَى الزَّوْجِ بِنَفَقَةٍ شَهْرِيَّةٍ لِزَوْجَتِهِ.
  Mahkeme kocanın, eşine aylık nafaka vermesine karar verebilir.
- لَقَدْ حَكَمَتِ الْمَحْكَمَةُ عَلَيْنَا بِهَدْمِ السُّورِ.
  Mahkeme, bize, duvarı yıkmamız yönünde karar verdi.
- حُكِمَ عَلَيْنَا بِإِزَالَةِ ذَاكَ الْمَبْنَى مِنْ مَكَانِهِ.
  O binanın yerinden kaldırılması yönünde aleyhimize karar verildi.
- كَيْفَ تَحْكُمُونَ عَلَيْنَا بِأَنَّنَا أَصْحَابُ الْبِدْعَةِ؟!
  Bizlerin bidatçi olduğumuza nasıl hükmediyorsunuz?!
- لَا تَسْتَمِعْ إِلَى وَاحِدٍ مِنْهُمَا فَقَطْ ثُمَّ تَحْكُمُ عَلَى اثْنَيْنِ!
  Sadece iki kişiden birisini dinleme, aksi takdirde ikisine birden haksızlık etmiş olursun.

حَلَّقَ يُحَلِّقُ تَحْلِيقًا

فِي — (gökyüzünde veya bş'in üzerinde) uçmak, süzülmek, havada manevra yapmak, daireler çizmek

- حَلَّقَ الطَّائِرُ فِي الْجَوِّ ثُمَّ حَطَّ عَلَى شَجَرَةٍ.
  Kuş havada süzüldü, sonra da bir ağacın üzerine kondu.
- أَقْلَعَتِ الطَّائِرَةُ وَحَلَّقَتْ فِي الْفَضَاءِ.
  Uçak havalandı ve gökyüzünde manevra yaptı.
- حَلَّقَتْ نَفَّاثَتَانِ فِي سَمَاءِ الْعَاصِمَةِ.
  İki jet uçağı başkent semalarında uçuş yaptı.
- مَا أَصْغَرَ الدُّنْيَا لِلَّذِينَ يُحَلِّقُونَ فِي أَجْوَاءِ السَّمَاءِ.
  Gökyüzünde uçanlar için dünya ne kadar da küçük!
- كَانَتْ أَسْرَابٌ مِنَ الْعَصَافِيرِ تُحَلِّقُ فِي الْجَوِّ.
  Serçe sürüleri havada manevra yapıyorlardı.
- لَقَدْ حَلَّقَتِ الْأَفْكَارُ الْغَرِيبَةُ فِي عَالَمِ خَيَالِهِ.
  Hayal dünyasında garip düşünceler uçuşmuştu.
- نَرَى أُمَمًا عَلَتْ وَسَمَتْ وَحَلَّقَتْ فِي جَوِّ الْمَعَالِي.
  Yükselen ve zirvelerde kanat çırpan uluslar görürüz.
- عُظَمَاءُ أُمَّتِنَا يُحَلِّقُونَ فِي سَمَاءِ الْحُرِّيَّةِ.
  Milletimizin önderleri, hürriyet semalarında kanat çırpıyor.
- أُمَّةُ الْعَرَبِ نَهَضَتْ مِنَ الْعَدَمِ فَحَلَّقَتْ فِي الذُّرَى.
  Arap milleti yoktan doğmuş ve sonra zirvelerde uçmuştur.
- بِالْأَمْسِ كَانَ الصِّغَارُ كَالْحَمَائِمِ يُحَلِّقُونَ فِي الْفَضَاءِ.
  Dün çocuklar güvercinler gibi adeta gökte uçuyorlardı.

حَلَّ يَحُلُّ حُلُولًا

بِ — (by'e) gelip konmak, (by'de) konaklamak; kalmak, yerleşmek

- حَلَّ الْمُسَافِرُونَ بِهٰذَا الْفُنْدُقِ بِضْعَةَ أَيَّامٍ.
  Yolcular bu otelde birkaç gün kaldılar (konakladılar).
- سَوْفَ تَحُلُّ الْقَافِلَةُ بِالْمَدِينَةِ هٰذِهِ اللَّيْلَةَ.
  Kafile bu gece şehirde konaklayacak.
- مُنْذُ أُسْبُوعٍ، حَلَلْتُ بِالْعَاصِمَةِ مَعَ أُسْرَتِي.
  Bir hafta önce ailemle birlikte başkente gelip yerleştim.
- عِنْدَمَا اصْطَدْنَا فِي الْجَبَلِ حَلَلْنَا بِوَادٍ لِلرَّاحَةِ.
  Dağda avlanırken mola için bir vadiye gelip yerleştik.
- إِذَا حَلَلْتُمْ بِبَلَدٍ أَجْنَبِيٍّ فَاعْرِفُوا عَادَاتِهِ وَتَقَالِيدَهُ.
  Yabancı bir ülkeye yerleştiğinizde oranın örf ve adetlerini öğreniniz.
- لَمَّا حَلَلْتُ بِمِصْرَ رَأَيْتُ فِيهَا كَثِيرًا مِنَ الْمُتَسَوِّلِينَ.
  Mısır'a gelip kaldığımda orada bir çok dilenci gördüm.
- كُلَّمَا حَلَلْنَا بِهٰذَا الْبَلَدِ الْمِضْيَافِ لَقِينَا حُسْنَ الْاِسْتِقْبَالِ.
  Bu misafirperver beldede her konaklayışımızda hoş karşılandık.
- أَجْدَادُنَا لَمْ يَحُلُّوا بِبَلْدَةٍ إِلَّا وَأَبْدَعُوا فِي عُمْرَانِهَا.
  Ecdadımız bir beldeye gelip yerleştimi ne yapıp edip orayı imar ederdi.

حَلَّ fiili, فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

حَمِدَ يَحْمَدُ حَمْدًا

عَلَى

(Allah'a bş'den ötürü) hamdetmek, şükretmek; (b'ne) övgüler / methiye düzmek

- اِحْمَدْ رَبَّكَ عَلَى نِعَمِهِ وَكَرَمِهِ!
  Yüce Allah'a nimetlerinden ve ikramından ötürü şükret!
- أَحْمَدُ اللهَ عَلَى نَجَاةِ ابْنِي.
  Oğlum kurtulduğu için Allah'a hamdü senâ ediyorum.
- أَحْمَدُ اللهَ عَلَى سَلاَمَتِكَ.
  Seni bize bağışlayan Allah'a hamdolsun (Geçmiş olsun).
- اَلْمُؤْمِنُ يَحْمَدُ اللهَ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلاَلِ.
  Mümin -küfür ve dalalet hariç- her hâlde Allah'a şükreder.
- اِحْمَدُوا اللهَ عَلَى مَا آتَاكُمْ مِنَ الصِّحَّةِ وَالْعَافِيَةِ!
  Size bahşettiği sıhhat ve afiyet sebebiyle Allah'a hamdediniz!
- اِرْحَمْنَ أَهْلَ الْبَلاَءِ وَاحْمَدْنَ اللهَ عَلَى الْعَافِيَةِ!
  Sıkıntıdakilere acıyın, afiyette olduğunuz için de şükredin!
- لَا تَحْمَدُوا عَلَى هٰذَا النَّصْرِ غَيْرَ اللهِ!
  Bu zaferden ötürü Allah'tan başkasına şükretmeyiniz!
- اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَحْمَدُكَ عَلَى أَنْ هَدَيْتَنَا لِلْإِسْلاَمِ!
  Allah'ım! Bizleri İslam'a sevkettiğin için sana hamdederiz!
- اِحْمَدِي اللهَ عَلَى أَنْ وَفَّقَكِ لِذٰلِكَ!
  Seni buna muvaffak kıldığı için Allah'a hamdet!
- اَلنَّاسُ حَمِدُوا النَّبِيَّ عَلَى سُمُوِّ خُلُقِهِ.
  İnsanlar peygamberi ahlakının yüceliğinden ötürü övdüler.

حَلَمَ يَحْلُمُ حُلْمًا

بِ

(bş'i) hayal etmek, düşlemek, kuvvetli bir şekilde arzulamak, istemek

- أَنْتِ تَحْلُمِينَ دَائِمًا بِأَحْلاَمٍ بَعِيدَةٍ عَنِ الْوَاقِعِ!
  Sen, hakikatten uzak hayaller düşleyip duruyorsun!
- كُنْتُ أَحْلُمُ بِهٰذِهِ اللَّحْظَةِ دَائِمًا!
  Hep bu anı hayal edip duruyordum!
- نَحْلُمُ بِعَالَمٍ يَحْتَرِمُ الْمُعْتَقَدَاتِ كُلَّهَا.
  Bütün inançlara saygı gösteren bir dünya hayal ediyoruz.
- إِنَّ هٰذَا هُو مَا يَحْلُمُ بِهِ الْعَدُوُّ تَمَامًا!
  İşte bu, tam da düşmanın arzuladığı şey!
- كَانَ الشَّعْبُ الْيَهُودِيُّ يَحْلُمُ بِالْعَوْدَةِ إِلَى وَطَنِهِ.
  Yahudi halkı vatanına dönmeyi hayal ediyordu.
- اَلسُّوقُ الْإِسْلاَمِيَّةُ الْمُشْتَرَكَةُ أُمْنِيَّةٌ يَحْلُمُ بِهَا كُلُّ مُسْلِمٍ.
  İslam ortak pazarı her müslümanın düşlediği bir arzudur.
- أَنْتُمْ كَالْفُقَرَاءِ الَّذِينَ يَحْلُمُونَ بِكَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ.
  Sizler, altın dolu bir hazine düşleyen fukara gibisiniz.
- حَلَمْتُ سَنَوَاتٍ بِأَنْ تَتَوَحَّدَ الْإِنْسَانِيَّةُ فِي الْقِيَمِ.
  Yıllarca insanlığın değerlerde birleşebileceğini hayal ettim.
- نَطِيرُ الْيَوْمَ بِسُرْعَاتٍ لَمْ يَحْلُمْ بِهَا رُوَّادُ الْفَضَاءِ الْأَوَائِلُ.
  Bugün, ilk astronotların dahi hayal etmedikleri hızlarla uçuyoruz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلًا عَلَى

(b'nin sırtına/ omuzuna bş'i) yüklemek; (b'nin üzerine) saldırmak, hamle / atak yapmak; (b'ni bş'e) sevketmek, neden olmak

- اَلْعُمَّالُ حَمَلُوا الْأَكْيَاسَ عَلَى ظُهُورِهِمْ فَمَشَوْا.
  İşçiler çuvalları sırtlarına alıp yürüdüler.
- اِحْمِلْ هٰذَا الدَّقِيقَ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ!
  Lütfen şu unu sırtıma yükler misiniz?!
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَحْمِلُوا هٰذِهِ الْبَضَائِعَ عَلَى الشَّاحِنَةِ فَوْرًا!
  Bu malları hemen kamyona yüklemelisiniz!
- حَمَلْتُ عَلَى عَاتِقِي مَسْؤُولِيَّةَ مَا حَدَثَ.
  Olan bitenlerin sorumluluğunu üzerime aldım.
- حَمَلَ عَلَى خَصْمِهِ حَمْلَةً صَادِقَةً.
  Rakibinin üzerine doğru bir hamle yaptı.
- حَمَلَتْ فَيَالِقُ مِنَ الْجَيْشِ عَلَى مَرَاكِزِ الْمُرْتَزِقَةِ.
  Ordu birlikleri paralı askerlerin karargâhlarına saldırdı.
- حَمَلَ عَلَى عَاتِقِهِ أَنْ يُنْهِيَ بَقِيَّةَ الْأَعْمَالِ.
  İşin kalan kısmını tamamlamayı o üstlendi.
- تَصَرُّفَاتُهُ الْعَجِيبَةُ حَمَلَتْنِي عَلَى التَّفْكِيرِ.
  Onun garip davranışları beni düşünmeye sevk etti.
- إِنَّ سِيَاسَةَ التَّسَامُحِ تَحْمِلُ بَعْضَ النَّاسِ عَلَى الْاِعْتِقَادِ بِأَنَّهَا نَتِيجَةَ ضَعْفٍ.
  Hoşgörü siyaseti bazı insanları, bunun, zafiyetin bir neticesi olduğuna inandırmaktadır.

حَمَلَ يَحْمِلُ حَمْلًا إِلَى

(bş'i by'e) taşımak, götürmek, nakletmek, iletmek

- تَحْمِلُ هٰذِهِ الْأَنْهَارُ الْمِيَاهَ إِلَى الْمَزَارِعِ.
  Bu nehirler suyu tarlalara taşıyor.
- حَمَلَتِ الْحَافِلَاتُ الْجَرْحَى إِلَى مَنَاطِقَ آمِنَةٍ.
  Otobüsler yaralıları güvenli bölgelere nakletti.
- اِحْمِلِي الصُّحُونَ إِلَى غُرْفَةِ الطَّعَامِ، مِنْ فَضْلِكِ!
  Lütfen tabakları yemek odasına götür!
- حَمَلَ الْمُسْلِمُونَ الْعِلْمَ إِلَى الْأَقْطَارِ الْقَرِيبَةِ وَالْبَعِيدَةِ.
  Müslümanlar bilimi yakın ve uzak ülkelere götürdüler.
- هٰذَا الْعَمَلُ لَنْ يَحْمِلَ إِلَيْكَ فَائِدَةً.
  Bu iş sana hiçbir kâr getirmeyecek (fayda sağlamayacak).
- طَلَبْتُ مِنْهُ أَنْ يَحْمِلَ إِلَيْنَا عِطْرًا شَرْقِيًّا.
  Ondan bize şark parfümü getirmesini talep ettim.
- مِنَ الْمَمْنُوعِ أَنْ تَحْمِلُوا إِلَى الْمَرْضَى الْهَدَايَا أَوِ الْأَزْهَارَ.
  Hastalara hediye veya çiçek götürmeniz yasak!
- قَدْ حَمَلَتِ الْأُمَمُ الْقَدِيمَةُ الْخُيُولَ إِلَى جَزِيرَةِ قُبْرُصَ.
  Eski milletler atları Kıbrıs'a götürmüşlerdi.
- هٰذَانِ الْمُصْلِحَانِ يَحْمِلَانِ إِلَى النَّاسِ مِيرَاثَ النُّبُوَّةِ.
  Bu iki ıslahatçı, nebevi mirası insanlara aktarıyor.
- رُسُلُ اللهِ يَحْمِلُونَ وَحْيَ اللهِ إِلَى الْبَشَرِ.
  Allah'ın elçileri, onun vahyini insanlara taşırlar (iletirler).

حَنَّ يَحِنُّ حَنَانًا إِلَى

(b'ni, bş'i veya by'i) özlemek, özlem duymak, çok istemek, arzulamak, gözünde tütmek

- كُلُّ إِنْسَانٍ يَحِنُّ إِلَى أَيَّامِ الصِّبَا.
  Her insan çocukluk günlerini özler.
- لَقَدْ حَنَنْتُ كَثِيرًا إِلَى مَسْقَطِ رَأْسِي.
  Doğduğum yeri çok özledim.
- اَلْحَيَوَانَاتُ أَيْضًا تَحِنُّ إِلَى مَوْطِنِهَا مِثْلَ الْإِنْسَانِ.
  İnsanlar gibi hayvanlar da vatanlarına özlem duyarlar.
- أَلَمْ تَحِنِّي إِلَى رَفِيقَةِ الصِّبَا عَائِشَةَ؟
  Çocukluk arkadaşın Ayşe'yi özlemedin mi?
- كُنَّا جَمِيعًا قَدْ حَنَنَّا إِلَى رُؤْيَةِ أَخِينَا الْمُغْتَرِبِ.
  Hepimiz gurbetteki kardeşimizi görmeyi özlemiştik.
- هَلْ حَنَنْتُمْ إِلَى أَيَّامِ الْعُطْلَةِ يَا أَوْلَادُ؟
  Tatil günlerini özlediniz mi çocuklar?
- لَقَدْ حَنَّتِ الْمَسَاجِدُ إِلَيْكُمْ يَا شَبَابُ!
  Camiler sizleri özledi, gençler!
- طِفْلَتُكِ اشْتَاقَتْ إِلَيْكِ جِدًّا، أَلَمْ تَحِنِّي إِلَى طِفْلَتِكِ؟!
  Kızın seni çok özledi; sen kızını özlemedin mi?!
- صَدِّقُوا أَوْ لَا تُصَدِّقُوا، سَتَحِنُّونَ إِلَى أَيَّامِ الدِّرَاسَةِ.
  İster inanın ister inanmayın ama okul günlerinizi özleyeceksiniz.

حَمَى يَحْمِي حِمَايَةً مِنْ

(b'ni veya bş'i, bş'den) korumak, kollamak, himaye etmek

- حَمَتْنَا الشُّرْطَةُ مِنْ شَرِّ الْمُعْتَدِينَ.
  Polis bizi saldırganların şerrinden kurtardı.
- يَجِبُ عَلَى الطَّبِيبِ أَنْ يَحْمِيَ الْجَنِينَ مِنَ الْأَمْرَاضِ.
  Doktorun, cenini hastalıklardan koruması gerekmektedir.
- اَلْجُنُودُ حَمَوْا بِلَادَهُمْ مِنْ هَجَمَاتِ الْعَدُوِّ.
  Askerler ülkelerini düşman saldırılarından korudu.
- تَحْمِي النَّفَّاثَاتُ الْبَلَدَ مِنَ الْاِعْتِدَاءَاتِ الْجَوِّيَّةِ.
  Jetler ülkeyi hava saldırılarından korur.
- حَمَيْتُ صَدِيقِي مِنْ شَرٍّ مُحَتَّمٍ.
  Arkadaşımı mutlak bir kötülükten korudum.
- حَمَتِ الْأُمُّ طِفْلَتَهَا مِنَ الْبَرْدِ.
  Anne, kızını soğuktan himaye etti.
- يُحَاوِلُ الطَّبِيبُ أَنْ يَحْمِيَ الْمَرِيضَ مِمَّا يَضُرُّهُ.
  Doktor, hastayı ona zarar veren şeyden korumaya çalışıyor.
- تَحْمِي الْحُكُومَةُ الصِّنَاعَةَ الْوَطَنِيَّةَ مِنَ الْأَزَمَاتِ.
  Devlet yerli endüstriyi krizlerden koruyor.
- اَللهُ يَحْمِيكَ مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ.
  Allah seni her türlü kötülükten muhafaza etsin.
- حَمَاكُمُ اللهُ وَإِيَّانَا مِنَ النِّفَاقِ وَالرِّيَاءِ!
  Allah sizleri ve bizleri nifaktan ve riyâdan korusun!

حَوَّلَ يُحَوِّلُ تَحْوِيلًا

(bş'i bş'e) çevirmek, dönüştürmek; (bş'i by'e) taşımak

إِلَى

- حَوَّلَتِ الطَّاحُونَةُ الْقَمْحَ إِلَى دَقِيقٍ.
  Değirmen, buğdayı una çevirdi.
- حَوِّلِي يَا بُثَيْنَةُ هٰذِهِ النُّقُودَ إِلَى الرِّيَالِ.
  Büseyne! Bu paraları riyale çevir.
- حَوِّلُوا الْجُمْلَةَ الْفِعْلِيَّةَ إِلَى الْجُمْلَةِ الْاِسْمِيَّةِ.
  Fiil cümlesini isim cümlesine çeviriniz.
- اَلْقَائِدُ هُوَ الَّذِي يُحَوِّلُ الْخَسَارَةَ إِلَى الْمَكَاسِبِ.
  (Gerçek) komutan, kaybı kazanca çevirebilen kimsedir.
- حَوَّلْتُ ذَاكَ الْمِلَفَّ إِلَى وُورْد بِسُهُولَةٍ.
  O dosyayı kolayca WORD'e çevirdim.
- حَوَّلَ الْمُتَكَلِّمُ حَدِيثَهُ إِلَى مَوْضُوعٍ آخَرَ.
  Konuşmacı, konuşmasını bir başka konuya kaydırdı.
- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ، حَوَّلْنَا رَمَضَانَ إِلَى شَهْرٍ لِلْأَكَلَاتِ.
  Ne yazık ki Ramazan'ı bir yeme-içme ayına çevirdik.
- اَلْأَطْفَالُ الصِّغَارُ قَدْ يُحَوِّلُونَ الصَّلَاةَ إِلَى الْمُسَابَقَةِ.
  Küçük çocuklar bazen namazı yarışa çeviriyorlar.
- هَدَاكُمُ اللهُ، فَقَدْ حَوَّلْتُمُ الْمَسْأَلَةَ إِلَى الْمَهْزَلَةِ!
  Allah hidayet etsin size! Meseleyi alay konusuna çevirdiniz!
- يَا هٰذَانِ، حَوِّلَا الْحَقَائِبَ إِلَى الطَّابَقِ الْعُلْوِيِّ!
  Siz ikiniz, bavulları üst kata taşıyın!

حَوَّلَ يُحَوِّلُ تَحْوِيلًا

(bş'i bir durumdan bir başka duruma) çevirmek, dönüştürmek; taşımak

مِنْ + إِلَى

- يُحَوِّلُ الْإِيمَانُ الْمَرْءَ مِنَ الْحَيَوَانِ إِلَى الْإِنْسَانِ.
  İman kişiyi hayvandan insana çevirir.
- اَلْعِلْمُ يُحَوِّلُ الْإِنْسَانَ مِنَ الْجَاهِلِ إِلَى الْعَالِمِ.
  İlim, insanı câhil olmaktan kurtarıp âlim yapar.
- اَلْمِرْفَقُ يُحَوِّلُ الْقُمَامَاتِ مِنَ النُّفَايَةِ إِلَى مَصْدَرٍ لِلطَّاقَةِ.
  Tesis, çöpleri atıktan bir enerji kaynağına dönüştürüyor.
- حَوِّلْ يَا عَلِيُّ هٰذَا الْمِلَفَّ مِنْ وُورْد إِلَى صُورَةٍ.
  Ali, bu dosyayı WORD'den PDF'ye çevir.
- اَلْحُكُومَةُ تُحَوِّلُ الْمَبَانِيَ مِنْ سُجُونٍ إِلَى مَدَارِسَ.
  Devlet, binaları hapishanelerden okullara dönüştürüyor.
- حَوَّلْنَا مَجْرَى النَّهْرِ مِنَ الْيَمِينِ إِلَى الْيَسَارِ لِيَصُبَّ فِي الْحَقْلِ.
  Tarlaya dökülsün diye akarsuyun yönünü (yatağını) sağdan sola aldık.
- حَوِّلُوا طَمَعَكُمْ مِنْ شَهَوَاتِ الدُّنْيَا إِلَى ثَوَابِ الْآخِرَةِ.
  Hırsınızı, dünyevi hazlardan uhrevi mükâfata kaydırınız.
- حَوَّلْنَا الْقُرْآنَ مِنْ مِنْهَاجٍ لِلْحَيَاةِ إِلَى كِتَابٍ مَتْرُوكٍ.
  Kuran-ı Kerim'i, bir hayat rehberi olmaktan çıkarıp, terk edilen bir kitap haline çevirdik.
- اَلْعُمَّالُ حَوَّلُوا الْأَمْتِعَةَ مِنْ غُرْفَةٍ إِلَى أُخْرَى.
  İşçiler malları bir odadan diğerine taşıdılar.

خَاطَرَ يُخَاطِرُ مُخَاطَرَةً

(bş'i / canını / malını vb.) tehlikeye atmak, riske sokmak, göze almak,(bir uğurda) feda etmek

بِ

- هُنَاكَ أُنَاسٌ يُخَاطِرُونَ بِأَرْوَاحِهِمْ لِإِنْقَاذِ غَيْرِهِمْ.
Başkalarını kurtarmak için canını tehlikeye atan insanlar var.
- خَاطَرْتَ بِنَفْسِكَ لِتُنْقِذَ قِطَّةً صَغِيرَةً!
Küçük bir kediyi kurtarmak için canını tehlikeye attın.
- بِاللهِ عَلَيْكَ يَا مَحْمُودُ، لَا تُخَاطِرْ بِنَفْسِكَ!
Allah aşkına Mahmut! Kendini tehlikeye atma!
- اَلْعَاقِلُ لَا يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ فِي الْانْتِقَامِ مِنْ عَدُوِّهِ.
Akıllı kimse, düşmandan intikam için canını riske sokmaz.
- اَلْجُنْدِيُّ الَّذِي لَمْ يُخَاطِرْ بِنَفْسِهِ فَلَيْسَ بِجُنْدِيٍّ!
Canını tehlikeye atmayan asker asker değildir!
- كَانَ الصَّحَابَةُ يُخَاطِرُونَ بِأَنْفُسِهِمْ رَغْبَةً فِي الشَّهَادَةِ.
Sahabe şehit olmayı arzulayarak canlarını riske atıyordu.
- اَلْحَرِيصُ هُوَ الَّذِي يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ لِجَمْعِ الْمَالِ.
Tamahkâr, para biriktirmek için canını riske edendir.
- اَلْفِلَسْطِينِيُّونَ يُخَاطِرُونَ بِحَيَاتِهِمْ لِتَحْرِيرِ وَطَنِهِمْ.
Filistinliler vatanlarını özgür kılmak için canlarını riske atıyor.
- أَنْتُنَّ وَطَنِيَّاتٌ حَقِيقِيَّاتٌ، فَخَاطَرْتُنَّ بِأَرْوَاحِكُنَّ لِلْوَطَنِ.
Sizler gerçek vatanseverlersiniz, çünkü vatan için canlarınızı tehlikeye attınız.
- أَنْتِ تُخَاطِرِينَ بِحَيَاتِكِ فِي سَبِيلِ أُمُورٍ لَا قِيمَةَ لَهَا!
Hiçbir değeri olmayan şeyler için canını tehlikeye sokuyorsun!

خَاضَ يَخُوضُ خَوْضًا

(bş'in içine) dalmak, girmek; (bş'e kendini) kaptırmak, gömülüp gitmek; (bş'e) korkusuzca / cesurca atılmak

فِي

- لَقَدْ خُضْنَا فِي اللَّوْحَاتِ الزَّيْتِيَّةِ دَقَائِقَ.
Dakikalarca, yağlı boya tablolara dalıp gitmiştik.
- هٰذِهِ الطُّيُورُ تَعِيشُ عَلَى الشَّوَاطِئِ وَتَخُوضُ فِي الْمَاءِ.
Bu kuşlar sahillerde yaşar ve suya dalarlar.
- اَلْجُنُودُ خَاضُوا فِي مَعْرَكَةٍ شَدِيدَةٍ مَعَ عَدُوِّهِمْ.
Askerler düşmanlarıyla çetin bir savaşa girdi.
- خَاضَ الشَّعْبُ الْعَرَبِيُّ فِي حَرْبِ تَحْرِيرٍ شَعْبِيَّةٍ ضِدَّ الْاحْتِلَالِ.
Arap halkı işgale karşı bir halk özgürlük savaşına girdi.
- خَاضَ وَالِدِي فِي شُؤُونِهِ الخَاصَّةِ وَلَمْ يُبَالِ بِأَحَدٍ.
Babam, kimseye aldırış etmeksizin özel işlerine daldı.
- لَا تَخُوضُوا فِي شَيْءٍ لَا يُبْنَى عَلَيْهِ فَائِدَةٌ.
Fayda getirmeyecek bir şeye kendinizi kaptırmayınız!
- لَمْ نَسْمَعْهُ قَطُّ يَخُوضُ فِي شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا.
Onun, dünyalık bir meseleye daldığını hiç işitmedik.
- بِالْمَسْجِدِ، اِحْذَرُوا أَنْ تَخُوضُوا فِي حَدِيثِ الدُّنْيَا.
Camideyken dünya kelamına dalmaktan sakının.
- لَا أُحِبُّ أَنْ أَخُوضَ فِي الْقَضَايَا الَّتِي لَا عِلْمَ لِي بِهَا.
Bilgimin olmadığı(bilmediğim) meselelere girmeyi sevmem.
- لَا أُرِيدُ أَنْ أَخُوضَ فِي السِّيَاسَةِ وَالصِّرَاعَاتِ غَيْرِ الْمُنْتَهِيَةِ.
Siyasete ve sonu gelmeyen çekişmelere girmek istemiyorum.

خَافَ يَخَافُ خَوْفًا

عَلَى

(bş veya b için) korkmak, kaygılanmak, endişelenmek

- أَخَافُ عَلَيْكُمُ الْبَلَلَ، فَإِنَّ الْمَطَرَ سَيَنْزِلُ.
  Islanmanızdan korkuyorum, zira yağmur yağacak.
- اَلْأُمَّهَاتُ يَخَفْنَ عَلَى أَوْلَادِهِنَّ لَيْلَ نَهَارَ.
  Anneler gece gündüz çocukları için kaygılanırlar.
- اَلْأُسْرَةُ تَخَافُ عَلَى حَيَاةِ ابْنِهَا الضَّائِعِ.
  Aile, kayıp çocuklarının hayatından endişe ediyor.
- خِفْتُ عَلَى صِغَارِي الَّذِينَ تَرَكْتُهُمْ فِي الدَّارِ، فَرَجَعْتُ.
  Evde bıraktığım çocuklarımdan endişe edip geri döndüm.
- أَخَافُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَقَعُوا فِي الْحَرَامِ مِنْ أَجْلِ الْمَالِ.
  Para için harama düşmenizden endişe ediyorum.
- لَمْ يَخَفْ عَلَى نَفْسِهِ شَيْئًا مَخَافَةَ الثَّعَابِينِ.
  Kendisiyle ilgili olarak, yılanlardan korktuğu kadar hiçbir şeyden korkmamıştır.
- كَانَ الصَّحَابَةُ يَخَافُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمُ النِّفَاقَ.
  Sahabeler, kendileriyle ilgili olarak nifaka düşmekten endişe ediyorlardı.
- اَلْوَطَنِيُّونَ الْحَقِيقِيُّونَ يَخَافُونَ عَلَى وَطَنِهِمْ دَائِمًا.
  Gerçek vatanseverler her zaman ülkeleri için kaygı duyarlar.
- لَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لَخِفْتُ عَلَيْكُمْ مَا هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ الْعُجْبُ.
  Hiç günah işlemeseydiniz, çok daha kötü bir günaha düşmenizden korkardım: kendinizi beğenmenizden. (Hadis)

خَافَ يَخَافُ خَوْفًا

مِنْ

(bş'den veya b'nden) korkmak, korkuya kapılmak; sakınmak

- لِمَاذَا تَخَافُ مِنْ هٰذَا الْحَيَوَانِ؟
  Bu hayvandan neden korkuyorsun?
- هٰذَا الرَّجُلُ لَا يَخَافُ مِنْ أَحَدٍ.
  Bu adam hiç kimseden korkmaz.
- ذَاكَ الرَّجُلُ يَخَافُ مِنْ خَيَالِهِ.
  O adam kendi gölgesinden bile korkar.
- يَخَافُ الْوَالِدَانِ الْوَاعِيَانِ مِنْ مُمَارَسَةِ الْعُنْفِ.
  Bilinçli ebeveyn şiddet uygulamaktan korkar (çekinir).
- اَلْمُؤْمِنُ يَخَافُ مِنَ اللهِ وَيَحْفَظُ وَصَايَاهُ.
  Mümin kimse Allah'tan korkar ve dediklerini tutar.
- لِمَاذَا تَخَافُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ وَهُوَ دِينُ السَّلَامِ؟!
  İslam barış dini iken, ondan neden korkuyorsunuz ki?!
- اَلْإِنْسَانُ الْمُخْلِصُ لَا يَخَافُ مِنَ النَّقْدِ الْبَنَّاءِ.
  Dürüst insan yapıcı eleştiriden korkmaz.
- اَلَّذِينَ يُهْمِلُونَ دُرُوسَهُمْ يَخَافُونَ مِنْ شَبَحِ الْإِمْتِحَانَاتِ.
  Derslerinde ihmalkâr davrananlar sınav kâbusundan korkar.
- يَقُولُ مَثَلٌ عَرَبِيٌّ: "مَنْ لَدَغَتْهُ الْحَيَّةُ يَخَافُ مِنَ الْحَبْلِ".
  Bir Arap atasözü şöyle der: "Kendisini yılan sokan kimse ipten korkar (Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer)".

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

خَجِلَ يَخْجَلُ خَجَلًا — مِنْ

(bş'den ötürü veya b'nden) utanmak, mahçubiyet / utanç / sıkıntı duymak, sıkılmak

- خَجِلَتِ الْفَتَاةُ مِنْ خَطِيبِهَا.
  Genç kız, nişanlısından utandı.
- أَخْجَلُ مِنْكَ لِكَثْرَةِ إِحْسَانِكَ إِلَيَّ.
  İyiliklerinin çokluğundan sana karşı mahcubiyet duyuyorum.
- خَجِلْتُ مِنَ الْحَاضِرِينَ كَثِيرًا لِمَا بَدَرَ مِنِّي مِنْ صَوْتٍ.
  Benden çıkan bir ses dolayısıyla meclistekilerden çok utandım.
- أَلَا تَخْجَلُ مِنَ التَّسَوُّلِ وَأَنْتَ صَحِيحٌ وَقَوِيٌّ؟!
  Sağlıklı ve güçlü kuvvetli olduğun halde dilencilik yapmaktan utanmıyor musun?!
- هَلْ خَجِلْتِ مِنْ عِتَابِ اللهِ لَكِ؟!
  Allah'ın seni azarlayacak olmasından utanç duydun mu?!
- كَانَ الْأَبَوَانِ يَخْجَلَانِ مِنْ سُوءِ خُلُقِ ابْنِهِمَا.
  Ebeveyn, oğullarının kötü ahlakından utanç duyuyorlardı.
- كُلَّمَا تَكَلَّمْتُ مَعَكَ خَجِلْتُ مِنْ نَفْسِي.
  Seninle ne zaman konuşsam hep mahcubiyet duydum.
- عِنْدَمَا خَجِلَتِ الْفَتَاةُ مِنْ كِذْبِهَا احْمَرَّ وَجْهُهَا.
  Kız yalanından ötürü utanınca yüzü kıpkırmızı kesildi.
- كَانَ أَشْرَافُ الْبَدْوِ لَا يَخْجَلُونَ مِنْ أُمِّيَّتِهِمْ.
  Bedevilerin soyluları, okuma-yazma bilmediklerinden ötürü herhangi bir mahcubiyet hissetmezlerdi.

خَالَفَ يُخَالِفُ مُخَالَفَةً — فِي

(b'ne bş'de) muhalefet etmek, karşı çıkmak, muhalif olmak; (bir hususta) ihtilaf etmek, aykırı hareket etmek, ayrılmak

- أَنَا أُخَالِفُكَ فِي الرَّأْيِ فَأَرْجُوكَ لَا تَغْضَبْ!
  Görüşüne katılmıyorum, rica ederim kızma!
- نَحْنُ نُخَالِفُهُمْ فِي بَعْضِ النِّقَاطِ الْمُهِمَّةِ.
  Bazı mühim noktalarda onlardan ayrılıyoruz.
- لِمَ تُخَالِفُونَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا؟!
  Neden bize her meselede muhalefet ediyorsunuz?!
- هُوَ يُحِبُّ دَائِمًا أَنْ يُخَالِفَنَا فِي قَرَارَاتِنَا.
  O, kararlarımıza muhalefet etmeyi hep sever.
- اَلشِّيعَةُ تُخَالِفُ أَهْلَ السُّنَّةِ فِي بَعْضِ الْمَسَائِلِ.
  Şia, bazı meselelerde Ehl-i Sünnet'e muhaliftir.
- هٰؤُلَاءِ الشَّبَابُ يُخَالِفُونَنَا فِي الْعَادَاتِ وَالتَّقَالِيدِ.
  Bu gençler, gelenek ve göreneklerde bize karşılar.
- أَنْتُمَا تُخَالِفَانِ أَهْلَ السُّنَّةِ فِي مَسَائِلِ الْعَقِيدَةِ الْأَصْلِيَّةِ.
  Siz, temel inanç meselelerinde ehl-i sünnete muhalifsiniz.
- فُقَهَاءُ الْمُسْلِمِينَ قَدْ يُخَالِفُونَ فِي مَسْأَلَةٍ اِجْتِهَادِيَّةٍ.
  Müslüman fakihler ictihadi bir meselede ayrı düşebilirler.
- أَهْلُ السُّنَّةِ يُخَالِفُونَ فِي ذٰلِكَ أَهْلَ الْبِدَعِ.
  Ehl-i Sünnet bu konuda ehl-i bidate muhalefet ediyor.
- لَا تُخَالِفُوا فِي أَمْرٍ نَهَى عَنْهُ الشَّرْعُ!
  Şeriatın yasakladığı bir hususta ihtilaf etmeyiniz!

خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا

إِلَى

(by'e gitmek üzere) çıkmak, çıkıp gitmek, dışarı çıkmak

- خَرَجَ جَدِّي إِلَى مَسْجِدٍ قَرِيبٍ لِأَدَاءِ الصَّلَاةِ.
  Dedem namaz kılmak için yakın bir camiye gitti.
- اَلصَّيَّادُونَ خَرَجُوا إِلَى الْبَرِّ لِصَيْدِ الْأَرَانِبِ.
  Avcılar tavşan avlamak için kırsala gittiler.
- اَلْقَرَوِيُّونَ يَخْرُجُونَ إِلَى السُّوقِ صَبَاحًا مُبَكِّرِينَ.
  Köylüler, sabah erkenden pazara gidiyorlar.
- رَجَاءً، اُخْرُجْ إِلَى الشُّرْفَةِ كَيْ تُدَخِّنَ!
  Sigara içmek için lütfen balkona çıkınız!
- اَلطَّالِبَاتُ خَرَجْنَ إِلَى الْحَدِيقَةِ لِيَسْتَرِحْنَ.
  Kız öğrenciler teneffüs yapmak için bahçeye çıktılar.
- يَا بَنَاتُ! اُخْرُجْنَ إِلَى الْمَقْصِفِ وَتَكَلَّمْنَ هُنَاكَ!
  Kızlar, kantine çıkın ve orada konuşun!
- يَا رِفَاقُ، اُخْرُجُوا إِلَى جَارِكُمْ لِلْعَزَاءِ!
  Dostlar! Kalkın komşunuza başsağlığına gidin.
- فَرِيقُ الْمَدْرَسَةِ خَرَجَ إِلَى الْمَلْعَبِ كَيْ يَفُوزَ.
  Okul takımı sahaya kazanmak için çıktı.
- قَدْ نَخْرُجُ إِلَى النُّزْهَةِ لِنَتَمَتَّعَ بِالْهَوَاءِ الطَّلْقِ.
  Bazen güzel havanın tadını çıkarmak için dolaşmaya çıkarız.

خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا

مِنْ

(by'den) çıkmak, çıkıp gitmek, ayrılmak, (by'i) terk etmek; (bş'den) kurtulmak, sıyrılmak

- حِينَمَا يَرِنُّ الْجَرَسُ نَخْرُجُ مِنَ الْفُصُولِ بِضَجِيجٍ.
  Zil çalınca gürültü patırtı içinde sınıflardan çıkarız.
- خَرَجَ الْعَامِلُ مِنْ بَيْتِهِ صَبَاحًا بَاكِرًا.
  İşçi, evinden sabah erkenden çıktı.
- خَرَجَ مُتَفَرِّجُو الْمَسْرَحِيَّةِ مِنَ الصَّالَةِ فُرَادَى.
  Tiyatro izleyenleri salondan teker teker çıktı (çıkıp gitti).
- قَوَافِلُ الْحُجَّاجِ لَمْ تَخْرُجْ بَعْدُ مِنَ الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ.
  Hacı kafileleri henüz Medine'den ayrılmadı.
- خَرَجْتُ مِنَ الْقَاعَةِ غَاضِبًا وَأَشْعَلْتُ سِيجَارَةً.
  Öfkeyle salondan çıktım ve bir sigara yaktım.
- كُلَّ صَبَاحٍ، اَلطُّلَّابُ يَخْرُجُونَ مِنْ مَنَازِلِهِمْ مُبَكِّرِينَ.
  Öğrenciler her sabah evlerinden erkenden çıkıyorlar.
- يَا أَطْفَالُ، اُخْرُجُوا مِنْ بُسْتَانِي حَالًا!
  Çocuklar! Derhal bahçemden çıkın!
- لِمَ خَرَجْتِ مِنَ الْمَدْرَسَةِ وَقَدْ بَقِيَتْ لَكِ سَنَةٌ فَقَطْ؟!
  Yalnızca bir senen kalmışken okuldan neden ayrıldın ki?!
- خَرَجْنَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ مِنْ مَشَاكِلِنَا سَالِمِينَ.
  Sorunlarımızdan sağ salim sıyrıldık çok şükür.
- خَرَجَ أَخِي مِنْ هَمِّ الدُّيُونِ وَالْأَقْسَاطِ فِي مُدَّةٍ قَصِيرَةٍ.
  Kardeşim kısa sürede borç ve taksit derdinden kurtuldu.

خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا + بِ / إِلَى

(bş'i veya b'ni by'e) götürmek, dışarı çıkarmak (by'le) dışarı çıkmak

- خَرَجْنَا بِالضُّيُوفِ إِلَى الْحَدِيقَةِ وَتَجَوَّلْنَا مَعًا.
  Misafirleri bahçeye çıkardık ve birlikte dolaştık.
- خَرَجَ بِهِ إِلَى مَكَانٍ مَجْهُولٍ وَاخْتَفَى.
  Onu meçhul bir yere götürdü ve kayıplara karıştı.
- أُخْرُجُوا بِنَا إِلَى الصَّحْرَاءِ حَتَّى نُشَاهِدَ الْوَاحَاتِ.
  Bizi çöle götürün ki vahaları görebilelim.
- اَلْإِرْهَابِيُّونَ خَرَجُوا بِثَلَاثَةٍ مِنَ الْقَرَوِيِّينَ إِلَى الْجَبَلِ.
  Teröristler üç köylüyü dağa götürdü (çıkardı).
- هٰذَا الْأُسْبُوعَ، سَأَخْرُجُ بِكُمْ إِلَى الشَّاطِئِ لِلسِّبَاحَةِ.
  Bu hafta sizi sahile yüzmeye götüreceğim.
- لِمَ خَرَجْتُمْ بِنَا إِلَى خَارِجِ الْمَوْضُوعِ؟
  Bizi neden mevzu dışına çıkardınız (ittiniz)?
- اَلْإِخْلَاصُ يَخْرُجُ بِالْعَبْدِ إِلَى شَطِّ الْأَمَانِ.
  İhlas, kulu selâmet sahiline çıkarır.
- مَا رَأْيُكَ، هَلْ سَاسَتُنَا سَيَخْرُجُونَ بِالْأُمَّةِ إِلَى الْفَلَاحِ؟
  Sence politikacılarımız ümmeti selâmete çıkarabilecek mi?
- هٰذَا الْحَلُّ قَدْ خَرَجَ بِالشَّرِكَةِ مِنَ الدُّوَّامَةِ إِلَى السَّاحِلِ.
  Bu çözüm, şirketi, girdaptan alıp sahile çıkardı.

خَرَجَ يَخْرُجُ خُرُوجًا + عَلَى

(b'ne karşı) karşı gelmek, isyan etmek, ayaklanmak, baş kaldırmak; (b'nin yoluna / karşısına) çıkmak

- أَتَعَجَّبُ، كَيْفَ تَخْرُجُونَ عَلَى الْقَانُونِ؟!
  Kanuna nasıl karşı geliyorsunuz, hayret ediyorum!
- كَانَ الْخَوَارِجُ قَدْ خَرَجُوا عَلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ.
  Hâriciler Ali b. Ebû Tâlib'e isyan bayrağı açmışlardı.
- خَرَجْتُمْ عَلَى السُّلْطَةِ فَسُفِكَتْ بِذٰلِكَ دِمَاءٌ غَزِيرَةٌ.
  Yönetime baş kaldırdınız, bu yüzden oluk oluk kan aktı.
- أَكَابِرُ التَّابِعِينَ قَدْ خَرَجُوا عَلَى الْحَجَّاجِ بِسُيُوفِهِمْ.
  Tâbiînin önde gelenleri Haccâc'a kılıçlarıyla karşı çıkmıştı.
- إِنَّ الَّذِينَ خَرَجُوا عَلَى يَزِيدَ كَانُوا مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ.
  Yezid'e karşı ayaklananlar Medineliler idi.
- أَنْصَحُكُمْ يَا شُبَّانُ : "لَا تَخْرُجُوا عَلَى وَالِدَيْكُمْ"!
  Gençler! Size anne-babanıza karşı gelmemenizi salık veririm.
- يَا مَنْ خَرَجُوا عَلَى الْأُمَّةِ، تُوبُوا إِلَى اللهِ تَعَالَى.
  Ey ümmete karşı gelenler! Allah'a tövbe ediniz.
- لَنْ نَخْرُجَ عَلَيْكَ رَغْمَ مُعَارَضَتِنَا لَكَ!
  Sana muhalif olmamıza rağmen başkaldırmayacağız!
- عِنْدَمَا مَشَى فِي الْغَابَةِ خَرَجَ عَلَيْهِ أَسَدٌ.
  Ormanda yürürken karşısına bir arslan çıktı (dikildi).

خَصَّصَ يُخَصِّصُ تَخْصِيصًا

لِ

(bş'i b'ne veya bir amaç için) tahsis etmek, özel olarak ayırmak

- خَصَّصَ الْمَصْرِفُ الْوَطَنِيُّ اعْتِمَادًا مَالِيًّا لِلْمَشْرُوعِ.
  Merkez bankası proje için kredi tahsis etti.
- نُخَصِّصُ مَبْلَغًا مُعَيَّنًا مِنْ أَمْوَالِنَا لِلْمُعْوِزِينَ.
  Paramızın belli bir bölümünü yoksullara tahsis ederiz.
- خَصَّصَتِ الدَّوْلَةُ مَبَالِغَ عَظِيمَةً لِمَصْرُوفَاتِ الضِّيَافَةِ.
  Devlet, ağırlama masrafları için büyük meblağlar ayırdı.
- خَصَّصْتُ جُزْءًا مِنْ وَقْتِي لِلُّغَاتِ الْأَجْنَبِيَّةِ.
  Zamanımın bir bölümünü yabancı dillere ayırdım.
- خَصَّصَتِ الْحُكُومَةُ قَصْرًا لِضُيُوفِهَا.
  Devlet, konukları için bir köşkü özel olarak tahsis etti.
- تُخَصِّصُ الْأُمُّ مُعْظَمَ وَقْتِهَا لِأَطْفَالِهَا.
  Anne, zamanının büyük bir bölümünü çocuklarına ayırır.
- هُنَاكَ أَرْبَعَةٌ مِنَ الشَّبَابِ أُخَصِّصُ لَهُمْ يَوْمًا فِي الْأُسْبُوعِ.
  Kendilerine haftanın bir gününü tahsis ettiğim 4 genç var.
- فِي هٰذِهِ الْمَدْرَسَةِ يُخَصَّصُ لِكُلِّ طَالِبٍ شَيْخٌ.
  Bu okulda her öğrenciye bir hoca tahsis ediliyor.
- اَلْأَثْرِيَاءُ يُخَصِّصُونَ زَاوِيَةً مِنْ بُيُوتِهِمْ لِهِوَايَاتِهِمْ.
  Zenginler evlerinin bir köşesini hobilerine tahsis ediyor.
- هَاتَانِ الْمُؤَسَّسَتَانِ تُخَصِّصَانِ لِلْمَوْهُوبِينَ عِنَايَةً فَائِقَةً.
  Bu iki kurum, yetenekli olanlara özel bir ilgi gösteriyor.

خَشِيَ يَخْشَى خَشْيَةً

مِنْ

(bş'den veya b'nden) korkmak, ürkmek, çekinmek

- اَلْمُؤْمِنُونَ يَخْشَوْنَ مِنَ اللهِ.
  Müminler Allah'tan korkarlar.
- لَا يَخْشَى الْمُسْلِمُ فِي الْحَقِّ مِنْ لَوْمَةِ لَائِمٍ.
  Müslüman, hak hususunda kınayanın kınamasından korkmaz.
- لَقَدْ طَالَ النِّقَاشُ بَيْنَنَا فَخَشِينَا مِنَ الْفِرْقَةِ.
  Aramızdaki tartışma uzadı, biz de tefrikadan endişe ettik.
- صَدِيقُكَ مُجَرَّدُ مُغَامِرٍ، فَلَا يَخْشَى مِنْ سُوءِ الْعَاقِبَةِ.
  Arkadaşın tam bir maceraperest, çünkü kötü sondan korkmuyor.
- خَشِيَ مِنْ عَوَاقِبِ الْأَمْرِ وَهَرَبَ كَأَنَّهُ ارْتَكَبَ جَرِيمَةً.
  İşin sonucundan ürktü ve sanki suç işlemişçesine kaçıp gitti.
- لِمَ تَخْشَوْنَ مِنَ تَصْرِيحِي لَكُمْ بِحَقِيقَةِ الْأَمْرِ؟!
  Size meselenin aslını açıklamamdan neden korkuyorsunuz?!
- تَرَكُوا الصَّلَاةَ وَلَمْ يَخْشَوْا مِنْ رَبِّهِمْ.
  Rablerinden hiç korkmadan namazı terk ettiler.
- فِي الصَّحْرَاءِ، تَخْشَى الْقَوَافِلُ مِنْ قُطَّاعِ الطَّرِيقِ.
  Çölde kafileler eşkiyalardan korkarlar.
- هَلْ أَنْتِ تَخْشَيْنَ مِنَ التَّطَيُّرِ يَا لَطِيفَةُ؟
  Latife! Sen uğursuzluktan korkar mısın?

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

خَضَعَ يَخْضَعُ خُضُوعًا

لِ

(b'ne veya bş'e) boyun eğmek, itaat etmek; (kanunun / buyruğun / gücün) tasarrufu altında olmak, zorlu bir süreçten geçmek, çetin bir işe / sürece muhatap olmak

- يَجِبُ عَلَى الْمَرْؤُوسِ أَنْ يَخْضَعَ لِرَئِيسِهِ.
  Memurun, âmirine itaat etmesi şarttır.
- اَلْمُؤْمِنُ يَخْضَعُ لِمَا أَرَادَهُ اللهُ دُونَ قَيْدٍ وَشَرْطٍ.
  Mümin, Allah'ın iradesine kayıtsız şartsız teslim olur.
- يَخْضَعُ الْمُوَاطِنُ الصَّالِحُ لِلْقَانُونِ وَالنِّظَامِ.
  İyi vatandaş kanuna ve düzene boyun eğer.
- بَكْرٌ طَالِبٌ يَخْضَعُ لِلْأَوَامِرِ وَالنَّوَاهِي.
  Bekir, emir ve yasaklara riayet eden bir öğrencidir.
- يَا لَلْعَجَبِ! خَضَعَتِ الْحُكُومَةُ لِلْمُعَارَضَةِ.
  Enteresan şey! Hükümet muhalefete boyun eğdi.
- طُلَّابُنَا سَيَخْضَعُونَ لِامْتِحَانٍ عَسِيرٍ.
  Öğrencilerimiz çetin bir sınavdan geçecekler.
- مُسْلِمُو بُوسْنَةَ خَضَعُوا لِتَجْرِبَةٍ قَوِيَّةٍ.
  Bosna Müslümanları zorlu bir tecrübeyle yüz yüze geldi.
- خَضَعْنَا لِتَدْرِيبٍ قَاسٍ قَبْلَ أَنْ نُزَاوِلَ مِهْنَةَ الطَّيَرَانِ.
  Pilotluk mesleğine girmeden evvel zorlu bir eğitimden geçtik.
- خَضَعَ الْمُتَّهَمُ لِاسْتِجْوَابٍ عَنْ حَيَاتِهِ وَتَنَقُّلَاتِهِ.
  Sanık hayatı ve seyahatleri hakkında bir sorgulamaya muhatap oldu.

خَطَرَ يَخْطُرُ خُطُورًا

بِ

(bş b'nin) aklına / zihnine hatırına / gelmek, hatırlamak
NOT: Bu fiilin harf-i cerini genellikle خَاطِرٌ , ذِهْنٌ , بَالٌ ve عَقْلٌ gibi sözcükler takip eder.

- خَطَرَتْ بِبَالِي فِكْرَةٌ مُدْهِشَةٌ.
  Aklıma müthiş bir fikir geldi.
- خَطَرَتْ بِبَالِهِ ذِكْرَيَاتٌ حُلْوَةٌ.
  Aklına tatlı hatıralar geldi.
- خَطَرَتْ بِبَالِي فِكْرَةٌ فَبَادَرْتُ إِلَى تَسْجِيلِهَا.
  Aklıma bir fikir geldi, hemen onu kaydetmeye başladım.
- هٰذَا أَمْرٌ لَا يَخْطُرُ بِبَالِ أَحَدٍ.
  Bu hiç kimsenin aklına gelmeyecek bir iş.
- خَطَرَ بِبَالِهِ أَنَّ عَلَيْهِ أَنْ يَحْضُرَ الْمَوْعِدَ.
  Randevuya gitmesi gerektiğini hatırladı.
- لَمْ يَخْطُرْ بِبَالِنَا أَنَّكَ تَقْصِدُ هٰذَا.
  Bunu kastetmiş olacağın hiç aklımıza gelmedi.
- لَمْ يَخْطُرْ بِبَالِي أَنَّ الْأَمْرَ سَيَصِلُ إِلَى مَا وَصَلَ إِلَيْهِ.
  İşin bu raddeye varacağı aklıma gelmemişti.
- أَلَمْ يَخْطُرْ بِبَالِكَ أَنَّ اللهَ سَيُحَاسِبُكَ يَوْمًا مَا؟!
  Allah'ın bir gün seni hesaba çekeceği hiç aklına gelmedi mi?!

خَطَرَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra, aynı anlamı ifade etmek üzere فِي , لِ ve عَلَى harf-i cerleri ile de kullanılabilir, anlam değişmez.

خَطَرَ يَخْطُرُ خُطُورًا

لِ

(bş b'nin) aklına / zihnine hatırına / gelmek, hatırlamak

- مَتَى خَطَرَتْ لَكَ فِكْرَةُ إِنْشَاءِ مَوْقِعٍ عَلَى الْإِنْتِرْنِتِ؟
  Bir internet sitesi kurma fikri ne zaman aklına geldi?
- خَطَرَتْ لِي فِكْرَةٌ أَظُنُّ أَنَّ فِيهَا خَيْرًا لِلْجَمِيعِ.
  Hepimizin yararına olacağını sandığım bir fikir aklıma geldi.
- سَأُعْطِيكُمْ مِثَالًا جَمِيلًا خَطَرَ لِي قَبْلَ قَلِيلٍ.
  Az önce aklıma gelen güzel bir örnek vereceğim.
- قَدْ خَطَرَ لِي أَنْ أَقُومَ بِهٰذَا الْوَاجِبِ بِنَفْسِي.
  Aklıma bu görevi kendi başıma yapabileceğim fikri geldi.
- أَلَمْ يَخْطُرْ لَكُمْ أَنْ تَشْكُرُوا عَلَى مُسَاعَدَاتِنَا؟!
  Yardımlarımıza teşekkür etmek hiç aklınıza gelmedi mi?!
- كَشَفْنَا جَوَانِبَ لِلْمَوْضُوعِ لَمْ تَخْطُرْ لَنَا مِنْ قَبْلُ.
  Konunun daha önce hiç aklımıza gelmeyen yönlerini keşfettik.
- مَتَى خَطَرَ لَكِ أَنْ تَكْتُبِي رِوَايَةً عَنِ الْمُشَرَّدِينَ؟
  Kimsesizler hakkında roman yazmak aklına ne zaman geldi?
- خَطَرَتْ لِي فِكْرَةٌ أَحْبَبْتُ أَنْ أَطْرَحَهَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ.
  Huzurunuzda paylaşmak istediğim bir fikir hatırıma geldi.
- خَطَرَ لِي أَنْ أَجْعَلَ هٰذِهِ الْمَقَالَاتِ كِتَابًا مُسْتَقِلًّا.
  Bu makaleleri müstakil bir kitaba çevirme fikri hatırıma geldi.

خَفَّفَ يُخَفِّفُ تَخْفِيفًا

مِنْ

(bş'i) hafifletmek, azaltmak, küçültmek; indirmek, düşürmek; teskin etmek, yatıştırmak; (sıkıntısını / üzüntüsünü) gidermek

- اَلطَّبِيبُ الْمَاهِرُ خَفَّفَ مِنْ آلَامِ الْمُصَابِينَ.
  İşini iyi bilen doktor, yaralıların acılarını hafifletti.
- يَا سَائِقُ! خَفِّفْ مِنْ سُرْعَةِ السَّيَّارَةِ قَلِيلًا.
  Şoför! Aracın hızını biraz düşür!
- خَفِّفْ مِنْ حُزْنِكَ! كُلُّ مُصِيبَةٍ تَزُولُ يَوْمًا مَا.
  Üzülme! Her bela gün gelir yok olup gider.
- أَرْجُوكِ، خَفِّفِي مِنْ وَزْنِكِ بَعْضَ الشَّيْءِ.
  Lütfen biraz kilo ver.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تُخَفِّفُوا مِنْ حِدَّةِ النِّزَاعِ!
  Tartışmanın şiddetini azaltmanız gerekiyor!
- لَا شَيْءَ يُخَفِّفُ مِنْ تَعَانُدِهِمْ.
  Hiçbirşey onların inadını kıramıyor (azaltmıyor).
- آنَسْتُهُ فِي عُزْلَتِهِ لِأُخَفِّفَ مِنْ حُزْنِهِ.
  Kederini hafifletmek için, çekildiği köşesinde ona yaklaştım.
- رَأَى أَنْ يُخَفِّفَ مِنَ الْعُقُوبَةِ الصَّادِرَةِ فِي حَقِّ الْمُتَّهَمِ.
  (Kadı) sanık hakkında verilen cezayı hafifletmeyi uygun gördü.

خَفَّفَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine عَنْ getirilmesi de mümkündür.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

خَفِيَ يَخْفَى خَفَاءً عَلَى

(bş, b'ne) gizli / saklı / örtülü olarak kalmak, (bş, biri tarafından) bilinmemek, meçhul olmak, haberi olmamak, gözünden kaçmak

- هٰذَا شَيْءٌ يَخْفَى عَلَى كَثِيرٍ مِنَ الْمُوَاطِنِينَ.
  Bu, vatandaşlardan pek çoğunun bilmediği bir şeydir.
- لَا يَخْفَى عَلَى الْقُرَّاءِ الْكِرَامِ أَنَّ أَسْمَاءَ اللهِ كُلَّهَا حُسْنَى.
  Değerli okurlarımız bilirler ki, Allah'ın tüm isimleri güzeldir.
- قَدْ يَخْفَى عَلَى كَثِيرٍ مِنَّا بَعْضُ أَسْرَارِ لَوْحَةِ الْمَفَاتِيحِ.
  Muhtemelen birçoğumuz klavyenin sırlarına muttali değil.
- قَدْ خَفِيَ عَلَيْكُمْ أَنَّ أَغْلَبَ النِّسَاءِ يَتَأَثَّرْنَ بِأَزْوَاجِهِنَّ.
  Çoğu kadının, eşinin tesiri altında kalışını gözden kaçırmışsınız.
- هَلْ يَخْفَى عَلَيْكُمَا هٰذَا الْبَرْنَامَجُ؟
  İkinizin bu programdan haberi yok mu?
- هَلْ تَخْفَى عَلَيْكُمْ هٰذِهِ الْحَقَائِقُ؟
  Bu gerçekleri bilmiyor musunuz?
- هَلْ يَخْفَى عَلَيْهِمْ عَدَدُ الَّذِينَ قُتِلُوا كُلَّ يَوْمٍ؟
  Hergün kaç kişi öldürüldüğünü bilmiyorlar mı?
- يَبْدُو أَنَّ بَعْضَ مَعَايِبِ زَوْجِ ابْنَتِكُمْ قَدْ خَفِيَتْ عَلَيْكُمْ.
  Anlaşılan o ki, damadınızın bazı kusurları size gizli kalmış.
- لَمْ يَخْفَ عَلَيْنَا أَنَّ الْفَقْرَ فِي السُّودَانِ مُنْتَشِرٌ جِدًّا.
  Yoksulluğun Sudan'da çok yaygın oluşu bilmediğimiz bir şey değil.

خَفَضَ يَخْفِضُ خَفْضًا مِنْ

(bş'in miktarını / seviyesini / oranını) azaltmak, düşürmek, kısmak, aşağı çekmek

NOT: Bu fiil tefil babı olan خَفَّضَ - يُخَفِّضُ ile de aynı anlamda kullanılır.

- أَمْرِيكَا خَفَضَتْ مِنْ حَجْمِ نَفَقَاتِهَا فِي الْعِرَاقِ.
  Amerika Irak'taki harcamalarının miktarını kıstı.
- سَتَخْفِضُ تُرْكِيَا مِنْ مِيزَانِيَّةِ وِزَارَةِ الدِّفَاعِ.
  Türkiye, savunma bakanlığının bütçesini düşürecek.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَخْفِضُوا مِنْ حَرَارَةِ الْجِسْمِ بِسُرْعَةٍ!
  Vücut ısısını hemen azaltmalısınız!
- اَلْفَرَاوِلَةُ تَخْفِضُ مِنْ مُسْتَوَيَاتِ الْكُولِيسْتِرُولِ.
  Çilek, kolestrol seviyesini düşürür.
- لَنْ نَخْفِضَ مِنْ ضَغْطِ الدَّمِ دُونَ اسْتِعْمَالِ الْأَدْوِيَةِ.
  İlaç kullanmaksızın tansiyonu düşüremeyeceğiz.
- أَرْجُوكِ، اِخْفِضِي مِنْ صَوْتِ التِّلْفَازِ قَلِيلًا، فَأَنَا أُذَاكِرُ.
  Lütfen televizyonun sesini biraz kıs, ders çalışıyorum.
- لَوْ تَخْفِضُونَ مِنْ سِعْرِ الْحَاسُوبِ قَلِيلًا، فَأَشْتَرِيَهُ.
  Bilgisayarın fiyatını biraz aşağı çekseniz de satın alsam.
- رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ وَوُزَرَاؤُهُ خَفَضُوا مِنْ رَوَاتِبِهِمْ 25 بِالْمِائَةِ.
  Başbakan ve bakanları, maaşlarını %25 oranında aşağı çekti.
- اَلزُّيُوتُ النَّبَاتِيَّةُ لَا تَخْفِضُ مِنْ خَطَرِ الْإِصَابَةِ بِالْمَرَضِ.
  Bitkisel yağlar, hastalığa yakalanma riskini azaltmaz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

خَلَّصَ يُخَلِّصُ تَخْلِيصًا

مِنْ

(b'ni veya bş'i bş'den) kurtarmak; (bş'i bş'den) arıtmak, katışıksız duruma getirmek, ayıklamak, temizlemek; (malı) gümrükten çekmek

- خَلَّصْتُ حَيَوَانًا بَرِّيًّا مِنَ الْفَخِّ.
  Yabani bir hayvanı tuzaktan kurtardım.
- خَلَّصَ النَّبِيُّ يُوسُفُ الشَّعْبَ مِنَ الْمَجَاعَةِ.
  Yusuf peygamber halkını kıtlıktan kurtardı.
- خَلِّصْ نَفْسَكَ يَا حُسَامُ مِنَ الْعَادَاتِ السَّيِّئَةِ!
  Hüsam! Kendini kötü alışkanlıklardan kurtar!
- سِيَاسَةُ الْحُكُومَةِ خَلَّصَتْنَا مِنَ التَّبَعِيَّةِ.
  Hükümetin politikaları bizi bağımlılıktan kurtardı.
- خَلَّصَ الْمُتَحَدِّثُ الرَّسْمِيُّ الْحُكُومَةَ مِنْ أَزْمَةٍ سِيَاسِيَّةٍ.
  Resmi sözcü, hükümeti siyasi bir krizden kurtardı.
- خَلَّصَتِ الْبَاحِثَةُ كِتَابَهَا مِنَ الْخُرَافَاتِ وَالْأَسَاطِيرِ.
  Araştırmacı, kitabını hurafe ve efsanelerden uzak tuttu.
- خَلَّصَ الْفَلَّاحُ الْحَبَّ مِنَ الْحَصَى.
  Çiftçi, hububatı çakıldan ayıkladı (arındırdı).
- حَاوَلْتُ أَنْ أُخَلِّصَ الْمَرِيضَ مِنَ الْمَوْتِ فَلَمْ أَنْجَحْ.
  Hastayı ölümden kurtarmaya çalıştım, ama başaramadım.
- خَلَّصَ التَّاجِرُ بِضَاعَتَهُ مِنَ الْجَمَارِكِ.
  Tüccar malını gümrükten çekti (gümrük vergisini ödeyip malını aldı).

خَلَا يَخْلُو خُلُوًّا

مِنْ

(bş'den) hâli olmak; (...-siz) olmak, (...-i) bulunmamak, (bş) mevcut olmamak, yok olmak

- خَلَا الشَّارِعُ مِنَ الْمَارَّةِ.
  Caddede hiç yaya yok.
- خَلَتِ الْقَرْيَةُ مِنْ سُكَّانِهَا.
  Köyde kimse yok.
- خَلَتِ الْقَاعَةُ مِنَ الْمُتَفَرِّجِينَ.
  Salonda izleyici yok.
- لَا يَخْلُو كَلَامُهُ مِنْ فَائِدَةٍ.
  Sözleri faydadan hâli değil (faydalı).
- كُلُّ امْرِئٍ لَا يَخْلُو مِنْ عَيْبٍ.
  Kimse kusursuz değildir.
- بَرَامِجُ الْأَطْفَالِ هٰذِهِ لَا تَخْلُو مِنْ فَوَائِدَ.
  Bu çocuk programları faydadan hâli değil.
- إِنَّ هٰذَا الْبَحْثَ لَمْ يَخْلُ مِنْ صُعُوبَاتٍ.
  Bu araştırmanın güçlükleri bulunmaktadır.
- هٰذِهِ الْمَوْسُوعَةُ لَمْ تَخْلُ مِنَ الْأَخْطَاءِ الطِّبَاعِيَّةِ.
  Bu ansiklopedide baskı hataları var.
- اَلْعُلَمَاءُ بَشَرٌ، فَلَا يَخْلُونَ مِنْ نَقْصٍ وَتَقْصِيرٍ.
  Âlimler de beşerdir, dolayısıyla kusurdan azâde değillerdir.
- إِنَّ أَغْلَبَ الْأَصْدِقَاءِ لَا يَخْلُونَ مِنَ الْخِصَالِ السَّيِّئَةِ.
  Arkadaşların büyük bir kısmı kötü hasletlerden hâlî değildir.

دَافَعَ يُدَافِعُ مُدَافَعَةً - دِفَاعًا

عَنْ

(bş'i, b'ni, by'i) savunmak, müdafaa etmek, korumak

- عَلَى الْمُسْلِمِ أَنْ يُدَافِعَ عَنِ الضُّعَفَاءِ وَالْمَظْلُومِينَ.
  Müslüman, mustazafları ve mazlumları savunmalıdır.
- لَا تُدَافِعْ عَنْ نَفْسِكَ، إِنَّكَ قَدْ أَخْطَأْتَ!
  Kendini savunma! Hata ettin.
- لَقَدْ دَافَعْتُمْ عَنِ الْإِسْلَامِ فِي الْمَوَاقِفِ الْحَرِجَةِ!
  Kritik zamanlarda İslam dinini savundunuz!
- اَلْمُحَامُونَ يُدَافِعُونَ عَنْ حُقُوقِ النَّاسِ مُقَابِلَ أُجْرَةٍ.
  Avukatlar insanların haklarını ücret karşılığında savunur.
- طِيلَةَ سَاعَتَيْنِ دَافَعَتْ فَاطِمَةُ عَنْ أُطْرُوحَتِهَا بِنَجَاحٍ.
  Fatma tezini iki saat boyunca başarıyla savundu.
- دَافَعَ الْجَيْشُ عَنِ الْعَاصِمَةِ دِفَاعًا بَالِغًا.
  Ordu başkenti çok iyi savundu.
- دُوفِعَ عَنْ حُدُودِ الْبَلَدِ مِنْ كُلِّ اتِّجَاهَاتِهِ.
  Ülkenin sınırları her yönden müdafaa edildi.
- دَافَعَ الْمُحَامِي عَنِ الْمُتَّهَمِ دِفَاعًا قَوِيًّا.
  Avukat, sanığı güçlü bir şekilde savundu.
- دَافِعُوا عَنِ الْحَقِّ وَلَوْ كَانَ عَلَيْكُمْ!
  Aleyhinize de olsa hakkı savununuz!
- إِنَّ اللهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا.
  Allah, iman edenleri müdafaa eder. (Ayet)

خُيِّلَ يُخَيَّلُ تَخْيِيلًا

إِلَى

(bş ona ...-mış) gibi geldi, göründü, (...-dığını) sandı, zannetti

- خُيِّلَ إِلَيْنَا أَنَّهُ يَسْخَرُ مِنَّا فِي دَخِيلَةِ نَفْسِهِ.
  İçten içe bizimle alay ediyor gibi geldi.
- يُخَيَّلُ إِلَيَّ أَنَّكَ صَادِقٌ فِي قَوْلِكَ.
  Bana doğru söylüyorsun gibi geliyor.
- خُيِّلَ إِلَيْهِ أَنَّنِي عَالِمٌ.
  Bildiğimi zannetti (Ona, biliyormuşum gibi geldi).
- خُيِّلَ إِلَيَّ أَنَّنِي هَالِكٌ.
  Öleceğimi sandım.
- خُيِّلَ إِلَيْهِ أَنَّ الْبَيْتَ يَتَحَرَّكُ.
  Ev ona hareket ediyormuş gibi geldi.
- خُيِّلَ إِلَيَّ أَنَّ الْأَمْرَ خِلَافُ ذٰلِكَ.
  Mesele bunun tam aksi gibi geldi bana.
- دَافَعُوا عَنْ أُمُورٍ خُيِّلَ إِلَيْهِمْ أَنَّهَا صَوَابٌ.
  Doğru olduğunu sandıkları şeyi savundular.
- كَانَ فِي حَالَةِ إِغْمَاءٍ شَدِيدٍ حَتَّى خُيِّلَ إِلَيْهِمْ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ.
  Ağır bir baygınlık geçirdi, öyle ki onu öldü sandılar.

خُيِّلَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yani sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا — فِي

(by'e / bir işe / bir dine / bir derneğe / tatile vb.) girmek, dâhil olmak, katılmak, iştirak etmek

- لَمَّا بَرُدَ الْجَوُّ دَخَلْنَا جَمِيعًا فِي الْخَيْمَةِ.
  Hava soğuyunca hepimiz çadıra girdik.
- إِذَا دَخَلْتُمْ فِي الْإِسْلَامِ انْتَهَتِ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ.
  İslam dinine girdiğinizde düşmanlık ve buğz biter.
- بَعْدَ تَقَاعُدِي، دَخَلْتُ فِي عَمَلٍ جَدِيدٍ.
  Emekliliğimden sonra yeni bir işe girdim.
- لَا تَدْخُلُوا فِي النِّقَاشِ وَأَنْتُمْ غَيْرُ جَاهِزِينَ!
  Hazırlıksız bir vaziyette münakaşaya girmeyin!
- كَمْ مُسَابِقًا دَخَلَ فِي سِبَاقِ الْعَدْوِ؟
  Koşu yarışına kaç kişi katıldı?!
- دَخَلَتْ شَظَايَا الْخَشَبَةِ فِي يَدِي.
  Tahtanın kıymıkları elime battı (girdi, saplandı).
- سَنَدْخُلُ فِي الْإِجَازَةِ الصَّيْفِيَّةِ فِي الْأُسْبُوعِ الْقَادِمِ.
  Önümüzdeki hafta yaz tatiline gireceğiz.
- اُدْخُلَا فِي الْمَوْضُوعِ مُبَاشَرَةً دُونَ انْتِظَارٍ!
  Hiç beklemeden hemen konuya girin!
- حَاوَلْتُ إِقْنَاعَهُ كَثِيرًا لِأَدْخُلَ فِي الْجَمْعِيَّةِ.
  Derneğe üye olabilmek için onu iknaya çok uğraştım.

دَخَلَ fiili, إِلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

دَاوَمَ يُدَاوِمُ مُدَاوَمَةً — عَلَى

(bş'e) devam etmek; (bş'i istikrarlı biçimde) sürdürmek, devam ettirmek, sebat etmek

- عَلَى كُلِّ طَالِبٍ أَنْ يُدَاوِمَ عَلَى حُضُورِ الدَّرْسِ.
  Her bir öğrencinin derslere devam etmesi gerekir.
- اَلْكَذَّابُ لَا يَقْدِرُ أَنْ يُدَاوِمَ عَلَى الصِّدْقِ.
  Yalan söylemeye alışan, doğru söylemede sebat edemez.
- يَا شَبَابُ، دَاوِمُوا فِي الْعُطْلَةِ عَلَى قِرَاءَةِ الْكُتُبِ!
  Gençler! Tatilde de kitap okumaya devam ediniz.
- أَنَا أُدَاوِمُ عَلَى الرِّيَاضَةِ بِلَا انْقِطَاعٍ.
  Spor yapmaya hiç ara vermeksizin devam ediyorum.
- يُداوِمُ جَدِّي عَلَى الْمَسْجِدِ وَحَلَقَاتِ الذِّكْرِ.
  Dedem camiye ve zikir halkalarına devam ediyor.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تُدَاوِمُوا عَلَى الْمُطَالَبَةِ بِحُقُوقِكُمْ.
  Haklarınızı talep etmeye devam etmelisiniz!
- يُدَاوِمُ وَالِدِي عَلَى الذَّهَابِ إِلَى الْمَقْهَى مُنْذُ عِشْرِينَ سَنَةً.
  Babam yirmi senedir kahvehaneye gidip geliyor.
- إِذَا دَاوَمْتَ عَلَى الْاِسْتِعَاذَةِ فَسَتُحْفَظُ مِنَ الشَّيْطَانِ.
  Euzu-besmeleye devam edersen şeytandan korunursun.
- اَلْمُؤْمِنُونَ يُدَاوِمُونَ عَلَى التَّوْبَةِ.
  Müminler sürekli olarak tövbe ederler.
- يَا فَاطِمَةُ دَاوِمِي عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ!
  Fatma! Beş vakit namaza devam et.

دَرَّبَ يُدَرِّبُ تَدْرِيبًا

عَلَى

(b'ni bş'e) alıştırmak, (bir hususta) eğitmek, deneyim kazandırmak, egzersiz / antrenman yaptırmak

- دَرَّبَ الْمُعَلِّمُ تَلامِذَتَهُ عَلَى اسْتِعْمَالِ الْمُعْجَمِ.
  Hoca, öğrencilerini, sözlük kullanma hususunda eğitti.
- دَرَّبْتُ الْبَازِيَ عَلَى الصَّيْدِ.
  Şahini nasıl avlanacağı hususunda eğittim.
- يُدَرِّبُ الضَّابِطُ جُنُودَهُ عَلَى اسْتِعْمَالِ السِّلَاحِ.
  Subay, askerlerine silah kullanma eğitimi veriyor.
- لِمَاذَا لَا نُدَرِّبُ الشَّبَابَ عَلَى أُمُورِ الدِّفَاعِ الْمَدَنِيِّ؟
  Neden gençlere sivil savunma eğitimi vermiyoruz?
- دَرَّبَ الْمُدَرِّبُ الْفَرِيقَ الرِّيَاضِيَّ عَلَى لَعِبِ كُرَةِ السَّلَّةِ.
  Antrenör, spor takımına basketbol oynama eğitimi verdi.
- كَانَ مَشَايِخُنَا يُدَرِّبُونَنَا عَلَى أَسَالِيبِ الْخِطَابَةِ.
  Hocalarımız bizi, hitabet üslupları konusunda eğitiyordu.
- دَرَّبَتِ الشُّرْطَةُ كِلَابَهَا عَلَى تَلَقِّي الْأَوَامِرِ وَطَاعَتِهَا.
  Polis, köpeklerini komut alıp itaat etme üzerine eğitti.
- وَالِدَانَا قَدْ دَرَّبَانَا عَلَى النَّظَافَةِ مُنْذُ طُفُولَتِنَا.
  Ebeveynimiz, çocukluğumuzdan itibaren bizi temizliğe alıştırdı.
- لِمَاذَا لَا تُدَرِّبُ نَفْسَكَ عَلَى الْقِرَاءَةِ الْمُسْتَمِرَّةِ؟
  Niçin kendini sürekli okumaya alıştırmıyorsun?
- اَلْأَطْفَالُ الْيَابَانِيُّونَ يُدَرِّبُونَ الْفِئْرَانَ عَلَى الرَّقْصِ.
  Japon çocuklar, fareleri dans etme hususunda eğitiyor.

دَخَلَ يَدْخُلُ دُخُولًا

عَلَى

(b'nin) huzuruna girmek, yanına gelmek; ziyaret etmek; (bş'in) baş tarafına gelmek

- كُلَّمَا دَخَلْتَ عَلَى أَهْلِكَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِمْ!
  Ailenin huzuruna her girişinde kendilerini selamla!
- دَخَلْتُ عَلَى الْوَزِيرِ وَجَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ قَلِقًا.
  Bakanın huzuruna girip endişeli halde önüne oturdum.
- إِذَا دَخَلْتُمْ عَلَى الْمَرِيضِ لِتَعُودُوهُ فَلَا تَبْقَوْا كَثِيرًا!
  Hastanın yanına geçmiş olsuna gittiğinizde fazla kalmayın!
- لَمَّا دَخَلْنَا عَلَى الْمُدِيرِ وَكَلَّمْنَاهُ سُرَّ كَثِيرًا.
  Müdürün yanına girip konuştuğumuzda, çok mutlu oldu.
- دَخَلْتُ عَلَى رَئِيسِي فَإِذَا هُوَ نَائِمٌ عَلَى مَكْتَبِهِ.
  Patronun yanına vardım, bir de ne göreyim masasında uyuyor.
- كَيْفَ تَدْخُلُ عَلَيْهِمْ وَهُمْ أَخْرَجُوكَ مِنْ بَلَدِكَ؟!
  Onlar seni yurdundan çıkarmışken sen nasıl olur da onları ziyaret edebilirsin?!
- إِذَا عَلِمْتَ أَنَّ قَوْمًا يَأْكُلُونَ لَا يَجُوزُ أَنْ تَدْخُلَ عَلَيْهِمْ.
  Bir topluluğun yemek yediğini biliyorsan, yanlarına girmen doğru olmaz.
- اَلنَّوَاسِخُ تَدْخُلُ عَلَى الْجُمْلَةِ الْاِسْمِيَّةِ.
  Nevâsih (Kâne, İnne vb.) isim cümlesinin başına gelir.
- أَدَوَاتُ الْاِسْتِفْهَامِ تَدْخُلُ عَلَى الْجُمَلِ.
  Soru edatları cümlelerin baş tarafına gelir.

دَعَا يَدْعُو دَعْوَةً

لِ + بِ

(b'ne bir hususta) dua etmek, duacı olmak, (...) duasında bulunmak, (hayır / bereket / rahmet) dilemek

- نَدْعُو لَكُمْ بِالتَّوْفِيقِ وَالنَّجَاحِ فِي الْاِمْتِحَانَاتِ.
  Sınavlarda başarılı olmanız için sizlere dua ediyoruz.
- تَدْعُو الْأُمُّ لِابْنِهَا الْمَرِيضِ بِالشِّفَاءِ مِنَ اللهِ.
  Anne, hasta oğluna Allah'tan şifa diliyor.
- يَدْعُو النَّاسُ لِلْأَمِيرِ الْعَادِلِ بِطُولِ الْعُمْرِ.
  İnsanlar, âdil yöneticiye uzun ömürlü olması için dua ediyor.
- أَرْجُو أَنْ تَدْعُوَ اللهَ لِي بِالْخَيرِ.
  Benim için Allah'a hayır duâda bulunmanı rica ediyorum.
- أَبَوَانَا دَعَوَا لَنَا بِالْبَرَكَةِ وَرَضِيَا عَنَّا.
  Anne babamız bize bereket duasında bulunup bizden hoşnut oldu.
- وَقَفْتُ عَلَى قَبْرِ وَالِدَتِي وَدَعَوْتُ اللهَ لَهَا بِالرَّحْمَةِ.
  Annemin kabri başında durup ona Allah'tan rahmet diledim.
- نَدْعُو لِجَمِيعِ جُنُودِنَا بِالظَّفَرِ لَيْلَ نَهَارَ.
  Tüm askerlerimize zafer için gece gündüz duacı oluyoruz.
- دَعَوْنَا لِلْعَرُوسِ وَالْعَرِيسِ (الْعَرُوسَيْنِ) بِالسَّعَادَةِ وَالرَّفَاهِيَةِ.
  Gelin ve damada mutluluk ve refah duasında bulunduk.
- هَلْ تَدْعُو لِي بِالْحُصُولِ عَلَى أَعْلَى دَرَجَةٍ؟
  Bana, en yüksek notu almam için duacı olur musun?

دَعَا يَدْعُو دَعْوَةً

إِلَى

(b'ni bş'e) çağırmak, davet etmek; inanmaya çağırmak, teşvik etmek; (bş'i) gerektirmek, istemek, sevketmek

- هَيَّا، يَدْعُونَا الْمُؤَذِّنُ جَمِيعًا إِلَى الصَّلَاةِ.
  Haydi, müezzin hepimizi namaza çağırıyor.
- دَعَا الْإِسْلَامُ كُلَّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ إِلَى الْجِهَادِ.
  İslam, her müslüman erkek ve kadını cihada davet etmiştir.
- اُدْعِي يَا كَرِيمَةُ صَدِيقَاتِكِ إِلَى حَفْلَةِ يَوْمِ مِيلَادِكِ.
  Kerime! Arkadaşlarını doğum günü partine çağır.
- اُدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ.
  Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle davet et (çağır).
- دَعَا مُظَفَّرٌ أَصْدِقَاءَهُ إِلَى حُضُورِ حَفْلَةِ زِفَافِهِ.
  Muzaffer, arkadaşlarını düğün törenine çağırdı.
- دَعَوْنَا كِلَا الطَّرَفَيْنِ إِلَى الْوِفَاقِ.
  Her iki tarafı da uzlaşmaya davet ettik.
- دَعَتْ إِدَارَةُ الْمَدْرَسَةِ إِلَى حَمْلَةِ نَظَافَةٍ.
  Okul idaresi temizlik kampanyasına çağrıda bulundu.
- اَلْإِنْصَافُ يَدْعُونَا إِلَى الْإِقْرَارِ بِحَقِّ خُصُومِنَا.
  Adalet, bizi, rakiplerimizin hakkını itirafa davet ediyor.
- هٰذَا الْأَمْرُ يَدْعُو إِلَى التَّأَمُّلِ.
  Bu husus, düşünmeyi gerektiyor.

دَعَا fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

دَفَعَ يَدْفَعُ دَفْعًا + إِلَى

(b'ni bş'e) sevk etmek, götürmek; mecbur bırakmak; (b'ne) ödeme yapmak, parayı vermek; (by'e) götürmek, çıkarmak

- كَلِمَاتُ الثَّنَاءِ وَالتَّشْجِيعِ تَدْفَعُ الطُّلَّابَ إِلَى النَّشَاطِ.
  Övgü ve takdir cümleleri öğrencileri gayrete sevk eder.
- دَفَعَهُ الطَّمَعُ إِلَى الْقِيَامِ بِهٰذَا الْعَمَلِ.
  Tamahkârlık onu bu işi yapmaya sevk etti.
- دَفَعَتْهُ الْحَاجَةُ إِلَى طَلَبِ الْمُسَاعَدَةِ.
  İhtiyaç onu el açmaya mecbur bıraktı.
- دَفَعَهُ الْحُزْنُ إِلَى مُلَازَمَةِ مَنْزِلِهِ.
  Keder onu eve hapsetti (evden ayrılmamaya sevk etti).
- دَفَعَتْهُ الْفَضِيحَةُ إِلَى تَرْكِ الْعَمَلِ.
  Skandal onu işini bırakmaya mecbur etti.
- اَلذَّكَاءُ وَحْدَهُ يُضِيءُ طَرِيقَنَا، لٰكِنَّهُ لَا يَدْفَعُنَا إِلَى الْأَمَامِ.
  Zekâ tek başına yolumuzu aydınlatır, ama bizi ilerletmez.
- هٰذَا الطَّرِيقُ سَيَدْفَعُكُمْ إِلَى الْحِصْنِ.
  Bu yol sizi kaleye götürecek (çıkaracak).
- دَفَعْتُ النُّقُودَ إِلَى الْبَائِعِ.
  Parayı satıcıya uzattım (verdim, ödeme yaptım).
- قَدْ كُتِبَ لِي أَنْ أُمَثِّلَ هٰذَا الدَّوْرَ الَّذِي دَفَعَتْنِي إِلَيْهِ الْأَقْدَارُ.
  Kaderin beni sevk ettiği bu rolü oynamak alın yazımmış (anlıma yazılmış).

دَفَعَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

دَلَّ يَدُلُّ دَلَالَةً + عَلَى

(b'ne bş'i) göstermek, işaret etmek, (...-in) habercisi olmak; (b'ne) rehberlik / kılavuzluk etmek, götürmek; (...) anlamını taşımak, delâlet etmek, göstermek; anlamına gelmek

- دَلَلْنَا السُّيَّاحَ عَلَى الطَّرِيقِ الصَّحِيحِ.
  Turistlere doğru yolu gösterdik.
- دَلَلْتُ الْغَرِيبَ عَلَى بَابِ جَارِنَا.
  Yabancıya komşumuzun kapısını gösterdim.
- هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى مَوْقِعٍ مَلِيءٍ بِالْفَوَائِدِ؟
  Sana, faydalı şeylerle dolu bir internet sitesi göstereyim mi?
- هَلَّا دَلَلْتَنَا عَلَى هٰذَا الْعُنْوَانِ، جَزَاكَ اللهُ خَيْرًا!
  Allah senden razı olsun, bana şu adresi göstersene!
- حَرَكَاتُهَا تَدُلُّ عَلَى خَجَلِهَا.
  Hareketleri utandığını gösteriyor.
- أَقْوَالُهُ تَدُلُّ عَلَى ذَكَائِهِ.
  Sözleri zekâsına işaret ediyor.
- كَانَتْ ثِيَابُهُ تَدُلُّ عَلَى فَقْرِهِ.
  Elbiseleri onun yoksulluğunun emaresiydi.
- اَلدَّاءُ يَدُلُّ عَلَى نِهَايَةٍ وَخِيمَةٍ.
  Hastalık vahim bir sona işaret ediyor.
- كَثِيرٌ مِنَ الْآيَاتِ تَدُلُّ عَلَى حُرْمَةِ الرِّبَا.
  Pekçok ayet, faizin haram oluşuna işaret ediyor.
- كَلِمَةُ "جُرْأَة" تَدُلُّ عَلَى "شَجَاعَة".
  "Cesaret" sözcüğü "yüreklilik" demektir (o anlama gelir).

دَنَا
يَدْنُو
دُنُوًّا

مِنْ

(b'ne veya bş'e) yaklaşmak, yakınlaşmak, yakınına gelmek

- دَنَتْ مِنْهُ الْفَتَاةُ دُونَ خَوْفٍ.
  Genç kız ona korkusuzca yaklaştı.
- دَنَتِ السَّفِينَةُ مِنْ رَصِيفِ الْمِينَاءِ ثُمَّ رَسَتْ.
  Gemi, rıhtıma (limanın kenarına) yaklaşıp demirledi.
- دَنَوْنَا مِنَ الْحَقِيقَةِ بَعْدَ جُهُودٍ مُضْنِيَةٍ.
  Yorucu çalışmaların ardından hakikate yaklaştık.
- وَأَخِيرًا، دَنَوْتُ مِنَ النِّهَايَةِ.
  Nihayet sona yaklaştım.
- أَمَرْتُهُمَا أَنْ يَدْنُوَا مِنِّي فَدَنَوَا.
  İkisine bana yaklaşmalarını söyledim, onlar da yaklaştılar.
- اُدْنُ مِنِّي قَلِيلًا يَا بُنَيَّ حَتَّى أَسْمَعَ كَلَامَكَ جَيِّدًا.
  Evladım, bana biraz yaklaş ki sesini iyi duyabileyim.
- إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَدْنُو مِنْ قَارِئِ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ.
  Melekler Kuran-ı Kerim okuyan kimseye yakın olurlar.
- بَعْدَ السَّاعَةِ الثَّامِنَةِ، دَنَتِ الشَّمْسُ مِنَ الْغُرُوبِ.
  Saat sekizden sonra Güneş batmaya (guruba) meyletti.

دَنَا fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra لِ ve إِلَى harf-i cerleri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde مِنْ yerine لِ ve إِلَى da getirilebilir.

دَهِشَ
يَدْهَشُ
دَهَشًا

دُهِشَ
يُدْهَشُ
دَهَشًا

مِنْ

(bş'den ötürü veya bş sebebiyle) dehşete kapılmak, donup kalmak, afallamak, yıkılmak, hayrete düşmek, çok şaşırmak, şok olmak, kafası karışmak

BAKINIZ

⬇⬇⬇

اِنْدَهَشَ
يَنْدَهِشُ
اِنْدِهَاشًا

مِنْ

(bş'den ötürü veya bş sebebiyle) dehşete kapılmak, donup kalmak, afallamak, yıkılmak, hayrete düşmek, çok şaşırmak, şok olmak, kafası karışmak

ذَكَّرَ
يُذَكِّرُ
تَذْكِيرًا

بِ

(b'ne bş'i) hatırlatmak; anımsatmak, andırmak, anlatmak

- أُذَكِّرُكَ بِوَعْدِكَ يَا أَحْمَدُ!
  Sana, verdiğin sözü hatırlatırım Ahmet!
- لَقَدْ ذَكَّرَنِي هٰذَا الثَّلْجُ بِجِبَالِ بَلَدِي.
  Bu kar, bana memleketimin dağlarını hatırlattı.
- هٰذَا الْوَلَدُ الْمُتَبَسِّمُ يُذَكِّرُنَا بِأَبِيهِ.
  Bu güleryüzlü çocuk, bize babasını anımsatıyor.
- ذَكَّرَنَا هِشَامٌ بِمَا جَرَى لَنَا فِي عُطْلَةِ الصَّيْفِ الْمَاضِي.
  Hişam bize, geçen yaz tatilinde başımıza gelenleri hatırlattı.
- قَدْ ذَكَّرَنَا هٰذَا الزِّلْزَالُ الْمُخِيفُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ.
  Bu korkunç deprem bize kıyamet gününü hatırlattı.
- أُذَكِّرُكُمْ يَا أَصْحَابِي بِبَعْضِ السَّلْبِيَّاتِ فِي وَاقِعِنَا!
  Arkadaşlar! Size, yaşadığımız bazı olumsuzlukları anımsatırım!
- اَلْمُعَافَى فِي أُسْلُوبِهِ يُذَكِّرُنَا بِمُعَاصِرِهِ التَّوْحِيدِيِّ.
  Muâfâ, üslup itibariyle bize çağdaşı Tevhîdî'yi hatırlatır.
- هٰذِهِ الْمَخْطُوطَةُ الضَّخْمَةُ تُذَكِّرُنَا بِصَبْرِ الْعُلَمَاءِ.
  Bu devasa el yazma bize ulemânın sabrını anlatıyor.
- ذَكَّرُونِي بِأَنَّ الْاِنْدِفَاعَ إِلَى الْغَضَبِ لَنْ يَنْفَعَ شَيْئًا.
  Öfkeye kapılmanın hiçbir fayda vermeyeceğini bana hatırlattılar.

ذَكَرَ
يَذْكُرُ
ذِكْرًا

لِ

(b'ne bş'i) demek, söylemek, bildirmek, belirtmek, hatırlatmak, zikretmek; söz etmek, bahsetmek, anlatmak, hikâye etmek

- اَلْآنَ، سَأَذْكُرُ لَكُمْ وَاقِعَةً مِنْ أَيَّامِ طُفُولَتِي.
  Şimdi size, çocukluk günlerime ait bir olayı anlatacağım.
- لَمْ يَذْكُرْ لِلْمُدِيرِ أَسْبَابَ غِيَابِهِ.
  Neden gelmediğini müdüre anlatmadı.
- سَنَذْكُرُ لَكُمْ فِيمَا بَعْدُ نَمَاذِجَ عَدِيدَةً.
  İleride size pekçok örnek vereceğiz.
- أُسْتَاذُ كَمَالُ! اُذْكُرْ لَنَا مِثَالًا عَنْ هٰذَا الْمَوْضُوعِ!
  Kemal Hoca! Bize bu konuya dair bir misal versene!
- هَلْ تَذْكُرُ لَنَا غَدًا مُوَاصَفَاتِ الْمَخْطُوطَةِ؟
  Yarın bize yazma eserin özelliklerinden bahseder misin?
- إِنَّ التَّارِيخَ سَيَذْكُرُ لَهُمْ مَوَاقِفَهُمْ كَمَا ذَكَرَهَا لِأَمْثَالِهِمْ.
  Tarih -emsallerine olduğu gibi- onlara da takındıkları tavrı ileride hatırlatacaktır.
- اُذْكُرْ لِي أَلْوَانَ الرَّايَةِ، أَذْكُرْ لَكَ اسْمَ الْبَلَدِ.
  Sen bana bayrağın renklerini söyle, ben de ülkenin adını söyleyeyim.
- هَلْ تَسْتَطِيعِينَ أَنْ تَذْكُرِي لَنَا الْحَدِيثَ مَتْنًا وَسَنَدًا؟
  Bize hadisi metin ve senet olarak söyleyebilir misin?
- ذَكَرْنَا لَكُمْ مِرَارًا: "لَا نَخْشَى فِي الْحَقِّ لَوْمَةَ لَائِمٍ!"
  Size defalarca belirttik ki: Bizler hak davada kınayanın kınamasından korkmayız!

ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) gitmek, geçmek, intikal etmek; taşınmak

- ذَهَبْتُ مِنَ الْمَنْزِلِ إِلَى الْمَكْتَبَةِ مَاشِيًا.
  Evden kütüphaneye yürüyerek gittim.
- أَنَا أَذْهَبُ مِنَ الْبَيْتِ إِلَى الْجَامِعَةِ بِالدَّرَّاجَةِ.
  Evden üniversiteye bisikletle gidiyorum.
- فِي كَمْ سَاعَةٍ تَذْهَبِينَ مِنَ الْمُسْتَشْفَى إِلَى بَيْتِكِ؟
  Hastaneden evine kaç saatte gidiyorsun?
- اَلْمُهَاجِرُونَ يَذْهَبُونَ مِنْ مِنْطَقَةٍ إِلَى أُخْرَى.
  Göçmenler bir bölgeden diğerine geçerler.
- ذَهَبْنَا مِنَ الْقَرْيَةِ إِلَى الْمُحَافَظَةِ بِالْحَافِلَةِ.
  Köyden ile otobüsle gittik.
- فِي كَمْ دَقِيقَةٍ تَذْهَبَانِ مِنْ هُنَا إِلَى هُنَاكَ؟
  Siz ikiniz, buradan oraya kaç dakikada gidiyorsunuz?
- يَا طُلَّابُ، اِذْهَبُوا مِنَ الْمَدْرَسَةِ إِلَى الْبُيُوتِ بِحَذَرٍ!
  Öğrenciler! Okuldan evlere dikkatli bir şekilde gidiniz!
- ذَهَبَتْ أُسْرَتِي مِنْ بِيئَةٍ مُحَافِظَةٍ إِلَى بِيئَةٍ سَاحِلِيَّةٍ.
  Ailem muhafazakâr bir çevreden sahil bölgesine taşındı.
- اَلْحَاجَّاتُ يَذْهَبْنَ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ بِالْحَافِلَاتِ.
  Kadın hacılar Mekke'den Medine'ye otobüslerle gidiyor.
- كَثِيرٌ مِنَ الْعُمَّالِ قَدْ ذَهَبُوا مِنَ الشَّرْقِ إِلَى الْغَرْبِ.
  Çok sayıda işçi, Doğudan Batıya gitmiştir.

ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا

إِلَى

(by'e) gitmek; (b'nin veya bir mezhebin) görüşünü / kanaatini benimsemek

- هٰذَا الْعَامَ، ذَهَبْتُ إِلَى بَيْرُوتَ مَرَّتَيْنِ.
  Bu yıl Beyrut'a iki defa gittim.
- عَمَّاتِي يَذْهَبْنَ إِلَى الْقَاهِرَةِ لِقَضَاءِ الْإِجَازَةِ.
  Halalarım tatil yapmak için Kahire'ye gidiyor.
- أَبِي، كُلَّ صَبَاحٍ يَذْهَبُ إِلَى الْعَمَلِ مُبَكِّرًا.
  Babam her sabah işe erkenden gider.
- اَللَّيْلَةَ، سَأَذْهَبُ إِلَى السِّينَمَا مَعَ أَصْدِقَائِي الْقُدَامَى.
  Bu gece, eski dostlarımla birlikte sinemaya gideceğim.
- اَلصَّيَّادَانِ ذَهَبَا إِلَى الْبُحَيْرَةِ لِيَصْطَادَا بِشَبَكَتِهِمَا.
  İki avcı, avlanmak için ağlarıyla göle gittiler.
- نَذْهَبُ كُلَّ سَبْتٍ إِلَى الْمَكْتَبَةِ لِنَجْتَهِدَ.
  Her cumartesi çalışmak için kütüphaneye gideriz.
- عِنْدَ الْمَسَاءِ ذَهَبَ الْمَدْعُوُّونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ.
  Davetliler akşam evlerine gittiler.
- اِذْهَبِي إِلَى أَبِيكِ يَا مَرْيَمُ، وَالْتَمِسِي مِنْهُ الصَّفْحَ.
  Meryem! Babana gidip ondan af dile.
- اِذْهَبْ إِلَى الْجَحِيمِ، يَا مُنَافِقُ!
  Cehennem ol şuradan, münafık herif!
- ذَهَبَ الْعَالِمُ الْحَنَفِيُّ إِلَى قَوْلِ الْإِمَامِ الشَّافِعِيِّ.
  Hanefi âlim, İmam Şafii'nin görüşünü benimsedi.

رَبَّى يُرَبِّي تَرْبِيَةً

عَلَى

(b'ni belirli bş ahlak veya eğitim üzere) yetiştirmek, bakmak, büyütmek, ilgilenmek

- يُرَبِّي عَمِّي أَبْنَاءَهُ عَلَى الْفَضِيلَةِ وَالْأَخْلَاقِ.
  Amcam çocuklarını ahlak ve fazilet üzere yetiştiriyor.
- رَبَّتْنَا أُمَّهَاتُنَا عَلَى الصِّدْقِ وَالْوَفَاءِ.
  Annelerimiz bizleri doğruluk ve vefâ üzere yetiştirmiştir.
- تُرَبِّي فَاطِمَةُ بِنْتَهَا عَلَى عَمَلِ الْخَيْرِ.
  Fatma, kızını iyiliksever biri olarak eğitiyor.
- نِسَاؤُنَا الْيَوْمَ يُرَبِّينَ أَوْلَادَهُنَّ عَلَى حُبِّ رَسُولِ اللهِ.
  Bugün kadınlarımız çocuklarını peygamber sevgisiyle yetiştiriyor.
- هٰؤُلَاءِ الْجَهَلَةُ رَبَّوْا نَاشِئَتَهُمْ عَلَى بُغْضِ الصَّحَابَةِ.
  Bu cahiller, gençlerini sahabeye nefret üzere yetiştirdi.
- لَا تُرَبُّوا الْأَجْيَالَ الْجَدِيدَةَ عَلَى الْبِدَعِ!
  Yeni kuşakları bidat üzere yetiştirmeyiniz!
- إِنَّ طُلَّابَ الْعِلْمِ الْمُبْتَدِئِينَ يُرَبَّوْنَ عَلَى الْمُتُونِ الْبَسِيطَةِ.
  Yeni öğrenciler, basit metinler üzerinden yetiştiriliyor.
- اَلْحُكَّامُ الصَّالِحُونَ يُرَبُّونَ أَفْرَادَ الْأُمَّةِ عَلَى حُرِّيَّةِ الرَّأْيِ.
  İyi yöneticiler, insanları fikir özgürlüğü istikametinde yetiştirir.
- رَبَّيْتُ جَمِيعَ أَبْنَائِي عَلَى حُقُوقِ الْجَارِ.
  Çocuklarımın hepsini komşu hakları hususunda eğittim.
- يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نُرَبِّيَ أَجْيَالَنَا عَلَى تَقْوَى اللهِ وَرِضْوَانِهِ.
  Nesillerimizi Allah korkusu ve rızası üzere yetiştirmeliyiz.

ذَهَبَ يَذْهَبُ ذَهَابًا

بِ + (إِلَى)

(b'ni veya bş'i by'e) götürmek, alıp götürmek; gidermek, yok etmek

- ذَهَبَ الشُّرْطِيُّ بِاللِّصِّ إِلَى قِسْمِ الشُّرْطَةِ.
  Polis, hırsızı emniyete götürdü.
- مَنْ سَيَذْهَبُ بِكَ إِلَى الْمُسْتَشْفَى؟
  Seni hastaneye kim götürecek?
- ذَهَبْنَا بِالْقِطَّةِ الْمَرِيضَةِ إِلَى الطَّبِيبِ الْبَيْطَرِيِّ.
  Hasta kediyi baytara götürdük.
- اَلْوَالِدَانِ ذَهَبَا بِأَبْنَائِهِمَا إِلَى السِّينَمَا.
  Ebeveyn, çocuklarını sinemaya götürdü.
- ذَهَبَ الرِّوَائِيُّ بِخَيَالِ الْقُرَّاءِ إِلَى زَمَنٍ مَضَى.
  Roman yazarı okurların hayalini geçmiş zamana götürdü.
- اَلشَّيْخُوخَةُ قَدْ ذَهَبَتْ بِجَمَالِ الْمَرْأَةِ كَامِلًا.
  Yaşlılık, kadının güzelliğini bütünüyle yok etmişti.
- اَلطَّمَعُ قَدْ أَعْمَى أَبْصَارَهُمْ وَذَهَبَ بِعُقُولِهِمْ.
  Açgözlülük gözlerini kör etmiş, akıllarını başlarından almıştı.
- مَا رَأَوْا فِي سَاحَةِ الْحَادِثِ قَدْ ذَهَبَ بِرُشْدِهِمْ.
  Kaza mahallinde gördükleri onların aklını başından almıştı.
- ذَهَبَ اللهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ.
  Allah onların nurlarını yok etti de onları karanlık içinde hiçbir şeyi görmez bir halde bırakıverdi. (Ayet)

رَجَا يَرْجُو رَجَاءً

لِ

(b için bş) dilemek, istemek, beklemek, ummak

- رَجَا الْمُدِيرُ النَّجَاحَ لِجَمِيعِ الطُّلَّابِ قَبْلَ الْامْتِحَانِ.
  Müdür, sınavdan önce bütün öğrencilere başarı diledi.
- رَجَوْتُ لِصَدِيقِي فَرِيدٍ التَّوْفِيقَ مِنْ صَمِيمِ قَلْبِي.
  Arkadaşım Ferid'e yürekten muvaffakiyetler diledim.
- أَرْجُو لَكُمُ التَّوْفِيقَ.
  Size başarılar (muvaffakiyetler) dilerim.
- أَرْجُو لِكِلَيْكُمَا التَّوْفِيقَ الدَّائِمَ.
  Her ikinize de daimi başarılar dilerim.
- أَرْجُو لَكُمْ دَوَامَ الصِّحَّةِ وَالْعَافِيَةِ يَا إِخْوَانُ.
  Sizlere sağlık ve afiyetler diliyorum, kardeşlerim.
- نَرْجُو لِدَوْلَتِنَا الْمَزِيدَ مِنَ التَّطَوُّرِ وَالتَّقَدُّمِ.
  Devletimizin daha fazla gelişip ilerlemesini diliyoruz.
- أَرْجُو اللهَ لَكُمَا خَيْرَ الْجَزَاءِ.
  Allah'tan her ikinizi en güzel şekilde ödüllendirmesini diliyorum.
- نَرْجُو لِشَعْبِكُمُ النَّبِيلِ كُلَّ خَيْرٍ وَسَعَادَةٍ.
  Asil halkınıza hayır ve saadetler diliyoruz.
- اَلْمُسْلِمُونَ يَرْجُونَ لِمَنْ مَاتَ أَنْ يَرْحَمَهُ اللهُ.
  Müslümanlar, vefat edene Allah'tan rahmet dilerler.
- يَرْجُو الْأَبَوَانِ لِأَوْلَادِهِمَا الْخَيْرَ دَوْمًا.
  Anne-babalar çocukları için hep hayır dilerler.

رَجَا يَرْجُو رَجَاءً

مِنْ

(b'nden bş) istemek, dilemek, ummak, beklemek, rica etmek

- أَرْجُو مِنْكُمْ قَبُولَ هٰذِهِ الْهَدِيَّةِ.
  Sizden bu hediyeyi kabul etmenizi rica ediyorum.
- نَرْجُو مِنَ اللهِ الْعَفْوَ وَالْمَغْفِرَةَ.
  Allah'tan af ve mağfiret diliyoruz.
- نَحْنُ نَرْجُو مِنَ الْإِخْوَةِ أَنْ يَجْتَهِدُوا فِي الدَّعْوَةِ.
  Kardeşlerimizden tebliğ için çabalamalarını rica ediyoruz.
- وَخِتَامًا يَا إِخْوَانُ، أَرْجُو لَكُمْ مِنَ اللهِ التَّوْفِيقَ.
  Son olarak kardeşlerim, Allah'tan size başarı diliyorum.
- نَرْجُو مِنْ فَضِيلَتِكُمْ إِيضَاحَ هٰذَا الْأَمْرِ.
  Zat-ı âlilerinizden bu konunun açıklanmasını bekliyoruz.
- نَرْجُو مِنَ الْإِخْوَةِ مُرَاعَاةَ مَا يَلِي (...)
  Kardeşlerimizin aşağıdaki hususlara riayet etmesini umuyoruz.
- نَرْجُو مِنَ الْجَمِيعِ الْمُشَارَكَةَ وَالْمُسَاعَدَةَ.
  Herkesten katılım ve katkı bekliyoruz.
- نَرْجُو مِنْكُمَا عَدَمَ الْانْقِطَاعِ.
  İkinizden bağlantıyı koparmayacağınızı ümit ediyoruz.
- أَرْجُو مِنْكُمْ أَنْ تَنْتَفِعُوا بِهٰذِهِ الدُّرُوسِ.
  Sizden, bu derslerden yararlanmanızı istiyorum.
- رَجَا الْأُسْتَاذُ مِنَ الطَّالِبِ أَنْ يَبْذُلَ الْمُسْتَطَاعَ.
  Hoca, öğrencisinden, elinden geleni yapmasını rica etti.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

رَجَّحَ يُرَجِّحُ تَرْجِيحًا

عَلَى

(b'ni veya bş'i başka b'ne veya bş'e) tercih etmek, üstün tutmak, yeğlemek, değişmek

- نَحْنُ نُرَجِّحُ قِرَاءَةَ الرِّوَايَاتِ عَلَى قِرَاءَةِ الْكُتُبِ.
  Biz roman okumayı kitap okumaya tercih ederiz.
- رَجَّحَتْ هِنْدُ اسْتِمَاعَ الْمُوسِيقَى عَلَى النُّزْهَةِ.
  Hind, müzik dinlemeyi gezmeye tercih etti.
- رَجَّحَ سَرْحَانُ آرَاءَ صَاحِبِهِ عَلَى غَيْرِهَا.
  Serhan arkadaşının görüşlerini diğer görüşlere tercih etti.
- نَحْنُ جَمِيعًا رَجَّحْنَا أَحَدَ قَوْلَيْهِ عَلَى الْآخَرِ.
  Hepimiz onun iki görüşünden birini diğerine tercih ettik.
- رَجَّحْتُ السَّفَرَ عَلَى تَسَلُّمِ الْوَظِيفَةِ.
  Vazife almaktansa seyahat etmeyi yeğledim.
- أَنْتُمْ تُرَجِّحُونَ كَلَامَ شَيْخِكُمْ عَلَى كَلَامِ سَائِرِ الْعُلَمَاءِ.
  Siz hocanızın sözünü diğer ulemanın sözüne üstün tutuyorsunuz.
- اَلْحُفَّاظُ يُرَجِّحُونَ حَدِيثَ وَائِلٍ عَلَى حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ.
  Hadis hâfızları Vâil'in rivayetini, Ebû Hureyre'ninkine üstün tutuyorlar.
- اَلصَّغِيرَاتُ يُرَجِّحْنَ اللَّعِبَ عَلَى مُشَاهَدَةِ التِّلْفَازِ.
  Küçük kızlar oyun oynamayı televizyon izlemeye tercih eder.
- مِنَ الْخَطَأِ أَنْ تُرَجَّحَ زِيَارَةُ الْقُبُورِ عَلَى زِيَارَةِ الْكَعْبَةِ.
  Kabir ziyaretinin Kâbe ziyaretine tercih edilmesi yanlıştır.

رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا

مِنْ

(by'den) dönmek, dönüş yapmak, geri gelmek

- رَجَعْتُ الْبَارِحَةَ مِنَ الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ.
  Dün (gece) Suudi Arabistan'dan döndüm.
- بَعْدَ أَنْ رَجَعْتُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ اسْتَرَحْتُ قَلِيلًا.
  Okuldan döndükten sonra biraz istirahat ettim.
- لَمَّا رَجَعْتُ مِنَ الْعُمْرَةِ ذَهَبْتُ إِلَى طَبِيبٍ.
  Umreden döndükten sonra bir doktora gittim.
- اَلْمُغْتَرِبُونَ يَرْجِعُونَ مِنَ الْخَارِجِ فِي مَوْسِمِ الصَّيْفِ.
  Gurbetçiler yaz sezonunda yurtdışından dönerler.
- رَجَعَ التَّائِبُ الْمُخْلِصُ مِنَ الضَّلَالِ إِلَى الْهُدَى.
  Samimi tövbekâr dalâletten hidâyete dönüş yaptı.
- كُفَّارُ قُرَيْشٍ رَجَعُوا مِنْ حَيْثُ أَتَوْا.
  Kureyşli kâfirler geldikleri yerden (geldikleri gibi) döndüler.
- اَلْمُؤْمِنُ الْمُجَاهِدُ لَا يَرْجِعُ مِنْ مُنْتَصَفِ الطَّرِيقِ.
  Mücahid mümin yarı yoldan geri dönmez (ahdine sadık kalır).
- عِنْدَمَا أَرْجِعُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ آخُذُ الدُّوشَ وَأَسْتَرِيحُ قَلِيلًا.
  Okuldan dönünce duş alır ve biraz dinlenirim.
- اِطْمَئِنَّ، فَقَدْ رَجَعَتْ بِنْتُكَ مِنَ الْعَمَلِ قَبْلَ قَلِيلٍ.
  İçin rahat olsun, kızın işten az önce döndü.
- رَجَعْتُ مِنْ عِنْدِهِمْ بَاكِيًا حَزِينًا.
  Onların yanından ağlayarak ve üzüntü içerisinde döndüm.

رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا + إِلَى

(bş'e) dönmek, varmak, geri gelmek, dönüş yapmak; (bş'e) başvurmak, müracaat etmek, dönmek

- رَجَعَ وَالِدِي إِلَى الْبَيْتِ مُبَكِّرًا.
  Babam erkenden eve döndü.
- لَقَدْ رَجَعْنَا جَمِيعًا إِلَى الْفُنْدُقِ مُتْعَبِينَ.
  Hepimiz otele yorgun argın dönmüştük.
- لَمْ يَرْجِعِ الْعَدُوُّ إِلَى مُعَسْكَرِهِ مُنْتَصِرًا.
  Düşman, kışlasına muzaffer olarak dönemedi.
- رَجَعَ اللَّاجِئُونَ إِلَى بِلَادِهِمْ بَعْدَ انْتِهَاءِ الْحَرْبِ الْأَهْلِيَّةِ.
  Mülteciler iç savaş sona erdikten sonra ülkelerine döndüler.
- سَمِعَ الْمَارُّ صَفَّارَةَ الْإِنْذَارِ فَرَجَعَ إِلَى الْوَرَاءِ.
  Yaya uyarı düdüğünü duydu ve hemen geriye döndü.
- رَجَعَ رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ إِلَى صِحَّتِهِ.
  Başbakan sağlığına kavuştu.
- رَجَعَ الطَّالِبُ إِلَى رُشْدِهِ بَعْدَ إِفَاقَتِهِ.
  Öğrenci ayıldıktan sonra kendine geldi.
- بَعْدَ أَنْ شَرِبْتُ زُجَاجَةَ مَاءٍ رَجَعْتُ إِلَى نَفْسِي.
  Bir şişe su içtikten sonra kendime geldim.
- اِرْجِعْ إِلَى الْمُعْجَمِ حَتَّى تَعْرِفَ مَعَانِيَ الْمُفْرَدَاتِ.
  Kelimelerin anlamlarını öğrenmek için sözlüğe müracaat et!
- عَلَيْكَ أَنْ تَرْجِعَ إِلَى الْوَثَائِقِ لِتُؤَلِّفَ كِتَابَكَ.
  Kitabını yazabilmen için belgelere müracaat etmen gerekir.

رَجَعَ يَرْجِعُ رُجُوعًا + مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) dönmek, dönüş yapmak, geri gelmek

- رَجَعَ جَدِّي مِنَ الْمَسْجِدِ إِلَى الْبَيْتِ وَحْدَهُ.
  Dedem camiden eve tek başına döndü.
- اَلْوُزَرَاءُ رَجَعُوا أَمْسِ مِنَ الْعِرَاقِ إِلَى الْوَطَنِ.
  Bakanlar dün Irak'tan yurda döndüler.
- رَجَعَ التَّائِبُ الْمُخْلِصُ مِنَ الشَّرِّ إِلَى الْخَيْرِ.
  Samimi tövbekâr şerden hayra dönüş yaptı.
- غَدًا، سَتَرْجِعُ الْهَيْئَةُ مِنَ الْخَارِجِ إِلَى الْبَلَدِ.
  Heyet yarın yurt dışından ülkeye dönecek.
- رَجَعْتُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ إِلَى الْبَيْتِ فِي خَمْسِ دَقَائِقَ.
  Okuldan eve beş dakika içerisinde döndüm.
- هَلْ أَبَوَاكَ يَرْجِعَانِ مِنْ فَرَنْسَا إِلَى تُرْكِيَا؟
  Annen ve baban Fransa'dan Türkiye'ye dönüyor mu?
- عَلَيْنَا أَنْ نَرْجِعَ مِنْ مَنْهَجِنَا الْحَدِيثِ إِلَى قَدِيمِهِ.
  Yeni metodumuzdan eskisine dönmemiz gerekiyor.
- اَلْفَلَّاحَاتُ يَرْجِعْنَ مِنَ الْحَقْلِ إِلَى الْبَيْتِ مُتْعَبَاتٍ.
  Kadın çiftçiler tarladan eve yorgun vaziyette dönüyorlar.
- أَنْتِ لَا تَعْرِفِينَ كَيْفَ تَرْجِعِينَ مِنَ الْخَطَأِ إِلَى الصَّوَابِ!
  Sen, yanlıştan doğruya nasıl döneceğini bilmiyorsun!
- اِرْجِعُوا يَا إِخْوَانُ مِنَ الْعِصْيَانِ إِلَى الْهِدَايَةِ بِالتَّوْبَةِ.
  Kardeşlerim! İsyandan hidayet yoluna tövbe ile dönünüz!

رَحَّبَ يُرَحِّبُ تَرْحِيبًا

بِ

(b'ni) merhaba diyerek / büyük bir sıcaklıkla karşılamak; (haberi / teklifi vb.) hoş/olumlu karşılamak, sıcak bakmak

- رَحَّبْنَا بِضُيُوفِنَا كَمَا يَلِيقُ بِشَرَفِهِمْ وَمَقَامِهِمْ.
  Konuklarımızı şan ve şereflerine yaraşır biçimde karşıladık.
- الشَّعْبُ يُرَحِّبُونَ بِهِ أَيْنَمَا حَلَّ وَارْتَحَلَ.
  Halk onu, her nereye gitse kucak açarak karşılıyor.
- لَقَدْ رَحَّبُوا بِنَا تَرْحِيبًا يَلِيقُ بِكَرَمِهِمْ.
  Bizi, asaletlerine yaraşır biçimde çok hoş karşıladılar.
- لَقَدْ رَحَّبُوا بِنَا أَيَّمَا تَرْحِيبٍ!
  Bizi, öyle bir karşıladılar ki!
- أَمَا رَحَّبْتُمْ بِالْفِكْرَةِ؟!
  Düşünceyi beğenmediniz mi?!
- هَلْ تُرَحِّبُونَ بِالْاِقْتِرَاحِ جَمِيعًا؟!
  Öneriye hepiniz sıcak bakıyor musunuz?
- نَحْنُ لَا نُرَحِّبُ بِمَنْهَجِهِ وَلَا بِكُتُبِهِ!
  Metodunu ve kitaplarını beğenmiyoruz.
- كَانَ النَّاسُ فِي الْقَرْيَةِ يُرَحِّبُونَ بِنَا خَيْرَ تَرْحِيبٍ.
  İnsanlar bizi köyde çok sıcak karşılıyorlardı.
- مِنْ أَدَبِ الضِّيَافَةِ أَنْ يُرَحِّبَ صَاحِبُ الْبَيْتِ بِالضُّيُوفِ.
  Ev sahibinin, misafirleri güleryüzle karşılaması bir ağırlama adabıdır.

رَحَلَ يَرْحَلُ رِحْلَةً

إِلَى

(by'e) gitmek, seyahat etmek; taşınmak; öbür dünyaya göçmek, ölmek, irtihal etmek

- أَحْمَدُ وَعَلِيٌّ رَحَلَا إِلَى مِصْرَ لِزِيَارَةِ الْأَهْرَامِ هٰذَا الْعَامَ.
  Ahmet ve Ali piramitleri görmek için bu sene Mısır'a gitti.
- بَعْدَ إِفْلَاسِهِمْ فِي التِّجَارَةِ رَحَلُوا إِلَى بَلْدَةٍ بَعِيدَةٍ.
  Ticarette iflas ettikten sonra uzak bir beldeye göçtüler.
- كَانُوا يَرْحَلُونَ إِلَى الْأَمَاكِنِ الْبَعِيدَةِ لِأَجْلِ حَدِيثٍ وَاحِدٍ.
  Bir tek hadis için uzak diyarlara seyahat ediyorlardı.
- نَحْنُ نَرْحَلُ إِلَى الْجِبَالِ فِي كُلِّ صَيْفٍ.
  Her yaz dağlara gideriz.
- مَا زَالَ النَّاسُ يَرْحَلُونَ إِلَى بِلَادٍ أُخْرَى لِطَلَبِ الْعِلْمِ.
  İnsanlar hâlâ ilim tahsili için diğer ülkelere seyahat ediyor.
- سَتَرْحَلُ السَّفِينَةُ إِلَى الْجُزُرِ النَّائِيَةِ فِي الْمُحِيطِ الْهَادِئِ.
  Gemi, Pasifik Okyanusu'ndaki uzak adalara gidecek.
- كَثِيرٌ مِنَ الْمُغَامِرِينَ يَرْحَلُونَ إِلَى هُنَاكَ لِلْمُتْعَةِ.
  Pek çok maceraperest eğlenmek için oraya seyahat eder.
- كَثِيرٌ مِنَ الْأَتْرَاكِ رَحَلُوا إِلَى أَلْمَانْيَا قَبْلَ نِصْفِ قَرْنٍ.
  Yarım asır önce pek çok Türk Almanya'ya gitmiştir.
- رَحَلْنَا إِلَى بَيْتٍ جَدِيدٍ مُطِلٍّ عَلَى الْبَحْرِ.
  Denize nâzır yeni bir eve taşındık.
- رَحَلَ الْعَالِمُ الْكَبِيرُ إِلَى الْأَبَدِ يَوْمَ الْخَمِيسِ.
  Büyük âlim, Perşembe günü ebedi âleme irtihal etti.

رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا

إِلَى

(b'ne bş'i) geri vermek, iade etmek, teslim etmek, vermek

- رَدَدْتُ كِتَابَ التَّارِيخِ إِلَى سَعِيدٍ.
  Tarih kitabını Said'e geri verdim.
- أُرْدُدِ الْكِتَابَ الْمُسْتَعَارَ إِلَى الْمَكْتَبَةِ.
  Ödünç alınmış olan kitabı kütüphaneye iade et.
- أَيُّهَا الْمُؤْمِنُ، رُدَّ الْأَمَانَةَ إِلَى أَهْلِهَا.
  Ey mümin! Emaneti ehline teslim et.
- لَمْ يَرُدَّ الْمُجْرِمُ إِلَى الْقَاضِي أَيَّ جَوَابٍ.
  Suçlu, hâkime herhangi bir yanıt vermedi.
- رَدَّتِ الْمَحْكَمَةُ إِلَيْهِ جَمِيعَ حُقُوقِهِ.
  Mahkeme ona tüm haklarını iade etti.
- لِمَاذَا رَدَدْتُمْ إِلَيْنَا الْبَضَائِعَ؟
  Malları bize niçin iade ettiniz?
- رَجَاءً، رُدُّوا إِلَيْنَا مَا أَخَذْتُمُوهُ مِنَ الدُّيُونِ فِي وَقْتِهَا!
  Lütfen aldığınız borçları zamanında bize iade edin.
- إِنَّ الظَّالِمِينَ لَوْ رُدُّوا إِلَى الدُّنْيَا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ.
  Eğer zalimler dünyaya yeniden döndürülecek olsalar, kendilerine yasaklanan şeye tekrar dönerler.
- نَاوَلَنِي الْقَدَحَ فَرَدَدْتُهُ إِلَيْهِ فَشَرِبَ مِنَ الْفَضْلَةِ.
  Bardağı bana uzattı, ben de onu tekrar kendisine verdim, o da kalanı içti.

رَحَلَ يَرْحَلُ رِحْلَةً

عَنْ

(by'den) ayrılmak, ayrılıp gitmek, (by'i) terk etmek, göç etmek, terk-i diyar etmek

- اَلْجُنْدِيُّ لَا يَرْحَلُ عَنْ مَوْضِعِهِ دُونَ إِذْنٍ.
  Asker mevziini izinsiz olarak terk etmez.
- رَحَلَتْ قَوَافِلُ الْحُجَّاجِ عَنِ الْمِينَاءِ قَبْلَ سَاعَةٍ.
  Hacı kafileleri bir saat önce limandan hareket etti.
- اَلْمُهَاجِرُ رَحَلَ عَنْ بَلَدِهِ بَعِيدًا.
  Göçmen, ülkesinden uzak bir diyara gitti.
- لَمْ يَصْبِرُوا عَلَى الْبَلَاءِ وَرَحَلُوا عَنْ بَلْدَتِهِمْ.
  Sıkıntıya dayanamayarak bulundukları yeri terk ettiler.
- هٰؤُلَاءِ الشَّبَابُ رَحَلُوا عَنْ أُسَرِهِمْ لِطَلَبِ الْعِلْمِ.
  Bu gençler, ilim talebi için ailelerinden ayrıldılar.
- اَلْبَدْوُ رَحَلُوا عَنْ دِيَارِهِمْ بِالْبَادِيَةِ وَتَرَكُوهَا خَالِيَةً.
  Bedeviler göç edip çöldeki yurtlarını bomboş bıraktılar.
- اِرْحَلُوا عَنَّا حَيْثُ أَحْبَبْتُمْ، فَلَا حَاجَةَ لَنَا بِجِوَارِكُمْ!
  Dilediğiniz yere çekip gidin, bizim sizin komşuluğunuza ihtiyacımız yok!
- كُنْ زَاهِدًا وَارْحَلْ عَنِ الدُّنْيَا قَبْلَ مَجِيءِ الْمَوْتِ!
  Züht ehli ol ve ölüm gelmeden evvel dünyayı terk et!

رَحَلَ fiili, عَنْ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde عَنْ yerine مِنْ getirilmesi de mümkündür.

رَدَّ يَرُدُّ رَدًّا عَلَى

(b'nin selamına / sorusuna / sözüne) cevap / karşılık vermek; (bir delile / itiraza) karşılık vermek, mukabelede bulunmak

- إِذَا سَلَّمَ عَلَيْنَا أَحَدٌ نَرُدُّ عَلَيْهِ السَّلَامَ.
  Biri bize selam verdiğinde onun selamını alırız.
- مَا لَكُمْ لَا تَرُدُّونَ عَلَيْنَا تَحِيَّتَنَا؟
  Selamımıza neden mukabelede bulunmuyorsunuz?!
- رَدَّ عَلَيْنَا الْمُدِيرُ أَنَّهُ سَيَأْتِي.
  Müdür bize geleceği yönünde yanıt verdi.
- حَبَّذَا لَوْ رَدَدْنَا عَلَى خُصُومِنَا رَدًّا عِلْمِيًّا.
  Rakiplerimize ilmi bir üslupla karşılık verebilsek ne güzel olur!
- رَدَّ الْأَشْعَرِيُّ عَلَى الْمَجُوسِ وَالنَّصَارَى مَعًا.
  Eşari, Mecusilere de Hıristiyanlara da reddiye yazmıştır.
- كُلُّ هٰذِهِ الشُّبُهَاتِ قَدْ رَدَدْتُ عَلَيْهَا فِي كِتَابِي.
  Bütün bu şüphelere kitabımda yanıt vermiştim.
- سَنَرُدُّ عَلَى ذَاكَ الْاِتِّهَامِ رَدًّا مُوجَزًا.
  O suçlamaya kısa bir karşılık vereceğiz.
- رَدَدْتُ عَلَى خُصُومِي السِّيَاسِيِّينَ عَنْ طَرِيقِ الشَّبَكَةِ.
  Siyasi rakiplerime internet yoluyla cevap verdim.
- رَدَّ الْحَاكِمُ عَلَى الْاِعْتِرَاضِ.
  Hâkim, yapılan itiraza karşılık verdi.
- رَدَّ الْعُلَمَاءُ عَلَى تِلْكَ الْحُجَّةِ كَمَا يَلْزَمُ.
  Ulema o delile gerektiği gibi yanıt vermiştir (çürütmüştür).

رَدَعَ يَرْدَعُ رَدْعًا عَنْ

(b'ni bş'den) alıkoymak, vazgeçirmek, caydırmak, engel / mani olmak, uzak tutmak

- تَذَكُّرُ الْمَوْتِ قَدْ يَرْدَعُكَ عَنِ الْمَعَاصِي.
  Ölümü düşünmek seni günahlardan alıkoyabilir.
- أَرْدَعُ زُمَلَائِي دَائِمًا عَنْ فِعْلِ السُّوءِ.
  Arkadaşlarımı her zaman kötülük yapmaktan alıkoyarım.
- مُقَاوَمَتُنَا قَدْ رَدَعَتِ الْعَدُوَّ عَنْ مُهَاجَمَتِنَا.
  Direncimiz düşmanı bize saldırmaktan vazgeçirdi.
- إِنَّا نَرْدَعُ الْمُوَاطِنِينَ عَنْ عِصَابَاتِ الْمَافْيَا.
  Vatandaşları mafya çetelerinden uzak tutuyoruz.
- إِنِّي أَغَارُ عَلَيْكِ، كَيْفَ تَرْدَعِينَ نَفْسَكِ عَنِ الْغَضَبِ؟
  Seni kıskanıyorum; öfkeni nasıl frenleyebiliyorsun?
- أَتَعَجَّبُ مِنْكِ، كَيْفَ تَرْدَعِينَ أَطْفَالَكِ عَنِ الشِّرَاءِ؟
  Sana şaşıyorum; çocuklarını alışverişten nasıl uzak tutuyorsun?
- اَلْقَائِدُ يَرْدَعُ الطَّيَّارِينَ عَنْ مُحَارَبَةِ كَلْبِ الْحِرَاسَةِ .
  Komutan, pilotları it dalaşından men ediyor.
- اِرْدَعُوا مُنْتَسِبِيكُمْ عَنِ الْاِنْقِيَادِ الْأَعْمَى!
  Bağlılarınızı körü körüne boyun eğmekten vazgeçiriniz!
- لَا تَكْتُمُونَ أَسْرَارَكُمْ إِلَّا إِذَا رَدَعْتُمْ أَنْفُسَكُمْ عَنِ الثَّرْثَرَةِ.
  Sırlarınızı, ancak kendinizi gevezelikten alıkoyduğunuzda saklayabilirsiniz.

رَضِيَ يَرْضَى رِضَاءً

عَنْ

(b'nden veya bş'den) memnun / hoşnut / razı olmak, beğenmek

- لَمْ يَرْضَ الْأَبَوَانِ عَنْ سُلُوكِ بَنَاتِهِمَا.
  Ebeveyn, kızlarının davranışlarından hoşnut olmadı.
- اَلْأَسَاتِذَةُ يَرْضَوْنَ عَنِ الطُّلَّابِ الْمُجْتَهِدِينَ.
  Öğretmenler, çalışkan öğrencilerden memnun kalırlar.
- إِذَا لَمْ نَرْضَ عَنْكَ فَإِنَّا لَنْ نُرَشِّحَكَ.
  Senden memnun kalmazsak, seni aday göstermeyeceğiz.
- لَقَدْ رَضِيَ اللهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ الصَّالِحِينَ.
  Allah salih kullardan hoşnut olmuştur.
- أَلَيْسَ حَسْبُكُمْ أَنْ يَرْضَى اللهُ عَنْكُمْ؟!
  Allah'ın sizden razı olması yeterli değil mi?!
- مَهْمَا فَعَلْتَ فَلَنْ يَرْضَى عَنْكَ هٰؤُلَاءِ الْجَبَابِرَةُ!
  Ne yaparsan yap, o zalimler asla senden razı olmayacaklar!
- لَا يُمْكِنُ أَنْ تَرْضَيْ عَنِّي مَهْمَا بَذَلْتُ جُهْدِي!
  Ne kadar çabalasam da, benden hoşnut olman imkânsız!
- إِنَّ الْكُفَّارَ لَنْ يَرْضَوْا عَنَّا حَتَّى نَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ!
  Kâfirler, biz kendilerinin dinine tabi olmadıkça asla bizden hoşnut olmayacaklar!
- رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ!
  Allah onlardan, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. (Ayet)

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

رَسَبَ يَرْسُبُ رُسُوبًا

فِي

sınıfta kalmak, (sınavda) başarısız olmak, (mecazen) çakmak; (tortu, posa, telve) dibe çökmek, batmak

- أَ نَجَحْتَ أَمْ رَسَبْتَ فِي الْاِمْتِحَانِ؟
  Sınavda başarılı mı yoksa başarısız mı oldun?
- لَا يَرْسُبُ فِي الْاِمْتِحَانِ إِلَّا الْكَسُولُ.
  Sınavda tembelden başkası başarısız olmaz.
- بِهٰذَا الْخُمُولِ، قَدْ تَرْسُبُ فِي الْفَصْلِ ثَانِيَةً!
  Bu tembellikle yeniden sınıfta kalabilirsin!
- رَسَبْتُ فِي الْاِمْتِحَانِ لِلْمَرَّةِ الثَّالِثَةِ.
  Üçüncü defadır sınavda başarısız oldum.
- مُعْظَمُ الطُّلَّابِ رَسَبُوا فِي اخْتِبَارِ اللُّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ.
  Öğrencilerin çoğu Farsça sınavında başarısız oldu.
- أَهْلُ الْبِطَالَةِ وَالْعَطَالَةِ يَرْسُبُونَ دَائِمًا فِي أُمُورِهِمْ.
  Tembel ve aylak insanlar işlerinde daima başarısız olurlar.
- تَرْسُبُ الْأَجْسَامُ فِي الْمَاءِ.
  Cisimler suyun dibine çökerler (batarlar).
- رَسَبَتِ الْقَاذُورَاتُ فِي الْبِئْرِ.
  Pislikler kuyunun dibine battı.
- رَسَبَتِ الْأَحْجَارُ فِي قَعْرِ الصِّهْرِيجِ.
  Taşlar sarnıcın dibine çöktü.
- رَسَبَ التُّرَابُ فِي قَعْرِ الْبِئْرِ.
  Toprak kuyunun dibine çöktü.

رَغِبَ يَرْغَبُ رَغْبَةً

فِي

(bş'i) arzu etmek, istemek, dilemek, (bş'in) hasretini çekmek

- هٰذَا مَا أَرْغَبُ فِيهِ.
  Bu, benim arzuladığım şey.
- كُلُّ إِنْسَانٍ يَرْغَبُ فِي أَنْ يُصْبِحَ نَجْمًا شَهِيرًا.
  Herkes ünlü bir yıldız olmayı ister.
- رَغِبَ الضُّيُوفُ فِي رُؤْيَةِ الْمُتْحَفِ الْوَطَنِيِّ.
  Misafirler Milli Müze'yi görmek istediler.
- كُلُّ تَاجِرٍ يَرْغَبُ فِي مَزِيدٍ مِنَ الرِّبْحِ.
  Her tüccar daha çok kazanmayı arzular.
- لَا أَرْغَبُ فِي شِرَاءِ أَيِّ شَيْءٍ.
  Hiçbirşey satın almak istemiyorum.
- هَاكُمْ مَا تَرْغَبُونَ فِيهِ مِنَ الْأَزْهَارِ.
  Buyrun, çiçeklerden istediğinizi alın.
- الرَّجُلَانِ لَا يَرْغَبَانِ فِي الْاِسْتِمْرَارِ فِي الْاِسْتِثْمَارِ.
  İki adam, yatırıma devam etmeyi istemiyor.
- إِنْ كُنْتُمْ لَا تَرْغَبُونَ فِي اشْتِرَاكِي فَأَخْبِرُونِي.
  Eğer katılmamı istemiyorsanız, bana söyleyin.
- اَلْقُرَّاءُ لَا يَرْغَبُونَ فِي الْخَطِّ الدَّقِيقِ لِصُعُوبَةِ قِرَاءَتِهِ.
  Okurlar, zor okunduğu için ince yazıdan hoşlanmıyor.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

رَضِيَ يَرْضَى رِضَاءً

بِ

(bş'e) râzı gelmek, (bş'i) kabul etmek, benimsemek; (bş'le) yetinmek, (bş'den) memnun ve hoşnut olmak

- صَاحِبُ الْعَمَلِ رَضِيَ بِأَعْمَالِ عُمَّالِهِ.
  Patron, işçilerinin yaptığı işlerden memnun oldu.
- يَرْضَى الْأَبُ بِكُلِّ أَفْعَالِ ابْنِهِ.
  Baba, oğlunun tüm davranışlarından hoşnut.
- كَيْفَ تَرْضَى بِهٰذِهِ الْإِهَانَةِ لِنَفْسِكَ؟!
  Kendin için bu aşağılamayı nasıl kabul edersin?!
- هٰذَا عَمَلٌ وَضِيعٌ لَا يَرْضَى بِهِ اللهُ!
  Bu, Allah'ın kabul etmeyeceği süfli bir amel!
- لَا تَرْضَيَا بِقَضَاءِ اللهِ فَقَطْ، بَلْ قُومَا بِمَا يَلْزَمُ!
  Yalnızca Allah'ın takdiriyle yetinmeyip gerekeni de yapın!
- كَيْفَ تَرْضَوْنَ بِسَبِّ قِيَمِكُمْ وَمُعْتَقَدَاتِكُمْ؟!
  Değerlerinize ve inançlarınıza küfredilmesine nasıl razı olursunuz?!
- عَلَيْنَا أَلَّا نَرْضَى بِالْمُنْكَرَاتِ فِي بُيُوتِنَا!
  Evlerimizde kötülüklerin işlenmesine rıza göstermemeliyiz!
- قَادَةُ الْجَيْشِ لَمْ يَرْضَوْا بِشُرُوطِ الصُّلْحِ مَعَ الْعَدُوِّ.
  Komutanlar düşmanla yapılan anlaşma şartlarını beğenmedi.
- رَضِيتُ بِالنَّجَاحِ الَّذِي حَقَّقَهُ ابْنِي.
  Oğlumun başarısından memnun kaldım.
- لَمْ يَرْضَ الْأَبَوَانِ بِإِدْمَانِ الْغُلَامِ عَلَى عَزْفِ الْأُرْغُنِ.
  Ebeveyn, çocuğun orga alışmasından hoşnut olmadı.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

رَغَّبَ يُرَغِّبُ تَرْغِيبًا — فِي

(b'ni bş'e) teşvik etmek, heveslendirmek, özendirmek, (b'nde bş'e karşı) istek uyandırmak sevk etmek

- اَلْمُسْلِمُ يُرَغِّبُ أَخَاهُ فِي الْخَيْرِ دَائِمًا.
  Müslüman, kardeşini her zaman hayra teşvik eder.
- هٰذِهِ الْأَحَادِيثُ تُرَغِّبُ النَّاسَ فِي فِعْلِ الْخَيْرَاتِ.
  Bu hadisler insanları hayır işlemeye özendirir.
- عَلَى الْوَالِدَيْنِ أَنْ يُرَغِّبَا أَوْلَادَهُمَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ.
  Anne-baba, çocuklarını ilme karşı heveslendirmelidir.
- رَغَّبَنَا الْمُعَلِّمُ فِي دَرْسِ التَّارِيخِ.
  Öğretmen bizi Tarih dersine karşı heveslendirdi.
- لَا تُرَغِّبِ ابْنَكَ فِيمَا لَا يَرْغَبُ فِيهِ!
  Oğlunu, istemediği şeye karşı özendirme!
- حَاوَلْنَا أَنْ نُرَغِّبَهُ فِي الْعَمَلِ، لٰكِنَّنَا فَشِلْنَا.
  Onu çalışmaya teşvike uğraştık, ancak muvaffak olamadık.
- رَغِّبُوا أَبْنَاءَكُمْ فِي الصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ!
  Çocuklarınızı namaza ve oruca özendiriniz!
- رَغَّبَنِي فِي صُحْبَتِهِ بِإِصْرَارٍ.
  Beni, ısrarla onunla arkadaşlık etmeye teşvik etti.
- فَظَاظَةُ طَبْعِهِ لَا تُرَغِّبُ النَّاسَ فِيهِ.
  Tabiatındaki kabalık insanları kendisinden uzaklaştırıyor.
- اَلْإِخْلَاصُ أَهَمُّ مِيزَةٍ تُرَغِّبُ النَّاسَ فِي قَبُولِ الدَّعْوَةِ.
  İhlas, insanları daveti kabule özendiren en önemli haslettir.

رَغِبَ يَرْغَبُ رَغْبَةً — عَنْ

(bş'i) arzu etmemek, istememek, kaçınmak, sakınmak, çekinmek, yüz çevirmek, iltifat etmemek, sevmemek

- لَمَّا مَرِضَ جَدِّي رَغِبَ عَنِ الطَّعَامِ والشَّرَابِ.
  Dedem hastalanınca yemeyi içmeyi istemedi.
- رَغِبَ الشَّاعِرُ الْانْطِوَائِيُّ عَنْ مُحِيطِهِ الْأَدَبِيِّ.
  İçine kapalı şair, edebiyat çevresinden uzaklaştı.
- رَغِبَ الْمُوَظَّفُ الْعَفِيفُ عَنِ الرِّشْوَةِ.
  Namuslu memur rüşvete tenezzül etmedi.
- يَرْغَبُ الزُّهَّادُ عَنِ مَلَذَّاتِ الْحَيَاةِ بِالذِّكْرِ وَالْعِبَادَاتِ.
  Zâhitler zikir ve ibadetle dünyevi hazlardan yüz çevirirler.
- إِنَّ شَبَابَ الْيَوْمِ يَرْغَبُونَ عَنِ الزَّوَاجِ.
  Günümüz gençliği evliliğe iltifat etmiyor.
- اِرْغَبِي يَا فَاطِمَةُ عَنْ كُلِّ مَا يُدَنِّسُكِ ظَاهِرًا وَبَاطِنًا!
  Fatma! İçini ve dışını kirletecek olan herşeyden uzak dur!
- اَلْكُتُبُ الْمَسْمُوعَةُ مُلَائِمَةٌ لِلَّذِينَ يَرْغَبُونَ عَنِ الْقِرَاءَةِ.
  Sesli kitaplar, okumayı sevmeyenler için uygundur.
- لِمَ تَرْغَبُونَ عَنِ الْإِمَامَةِ يَا شَبَابُ؟!
  Gençler! İmamlık yapmaktan neden çekiniyorsunuz?!
- اَلنُّقَّادُ الْمُعَاصِرُونَ يَرْغَبُونَ عَنْ مِثْلِ هٰذِهِ الطَّرِيقَةِ.
  Çağdaş eleştirmenler böyle bir metoda iltifat etmiyorlar.
- مَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي.
  Kim sünnetimden yüz çevirirse, benden değildir. (Hadis)

رَقَّ يَرِقُّ رِقَّةً

لِ

(b'ne) acımak, şefkat göstermek, yumuşak kalpli olmak

- رَقَّ لِحَالِهِ جَمِيعُ النَّاسِ.
  Herkes onun haline acıdı.
- لَمَّا أَتَى الْإِسْلَامُ رَقَّ لِحَالِ الضُّعَفَاءِ وَالْمَسَاكِينِ.
  İslam geldiğinde, zayıfların ve düşkünlerin haline acıdı.
- رِقَّ يَا عُثْمَانُ لِحَالِ ذَاكَ الْمِسْكِينِ!
  Osman! Şu zavallının haline acı!
- لَمَّا رَأَتِ الْمَرْأَةُ الطِّفْلَ وَ هُوَ يَبْكِي رَقَّتْ لَهُ.
  Kadın, çocuğu ağlar vaziyette görünce ona şefkat gösterdi.
- إِذَا نَظَرْتُ إِلَيْهِمْ بِعَيْنِ الْقَدَرِ رَحِمْتُهُمْ وَرَقَقْتُ لَهُمْ.
  Kader gözüyle baktığımda onlara merhamet edip acıdım.
- يَجِبُ عَلَى الْأَغْنِيَاءِ أَنْ يَرِقُّوا لِحَالِ الْفُقَرَاءِ.
  Zenginlerin yoksulların haline acıması gerekir.
- لَمَّا خَافَ وَتَغَيَّرَ لَوْنُهُ رَقَّ لِحَالِهِ الْأَصْدِقَاءُ.
  Korkup da rengi değiştiğinde arkadaşları haline acıdı.
- مَرَّ بِي رَجُلٌ مِنْ بَنِي عَمِّي فَرَقَّ لِحَالِي.
  Amcaoğullarımdan biri bana geldi ve durumuma acıdı.
- رَقَّ الْمُوَاطِنُونَ لِوَفَاةِ الرَّئِيسِ وَرَثَوْهُ بِقَصِيدَةٍ مُؤَثِّرَةٍ.
  Vatandaşlar başkanın vefatına üzülüp etkileyici bir şiirle ona ağıt yaktılar.

رَفَعَ يَرْفَعُ رَفْعًا

عَنْ

(bş'i by'den veya b'nden) kaldırmak, gidermek, izale etmek

- رَفَعْتُ الْكُتُبَ عَنِ الطَّاوِلَةِ.
  Kitapları masadan kaldırdım.
- اِرْفَعِ الْقُفَّازَ عَنِ الْأَرْضِ يَا مَرْوَانُ!
  Mervan! Eldivenleri yerden kaldır!
- رَفَعَ دِينُ الْإِسْلَامِ الظُّلْمَ عَنِ الْأَفْرَادِ وَالْأَقْوَامِ.
  İslam dini zulmü, bireylerden ve toplumlardan kaldırmıştır.
- رَفَعَتِ الْحُكُومَةُ الضَّرَائِبَ عَنِ الْمُنْتَجَاتِ الصِّنَاعِيَّةِ.
  Devlet, sanayi ürünlerindeki vergileri kaldırdı.
- اِسْتَطَاعَ الْقَائِدُ الشُّجَاعُ أَنْ يَرْفَعَ الْحِصَارَ عَنِ الْمَدِينَةِ.
  Cesur komutan, kuşatmayı şehirden kaldırabildi.
- رَفَعْنَا الْقِنَاعَ عَنِ الْكَذَّابِ، وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ.
  Şükürler olsun ki, yalancının maskesini indirdik.
- غَدًا، سَنَرْفَعُ الْقِنَاعَ -إِنْ شَاءَ اللّٰهُ- عَنِ الْجَوَاسِيسِ!
  Yarın casusların maskelerini düşüreceğiz inşallah!
- يَا شَبَابُ، اِرْفَعُوا عَنْ أَعْيُنِكُمْ غِشَاوَةَ الشَّهَوَاتِ!
  Gençler! Gözlerinizdeki şehvet perdesini kaldırınız!
- لَقَدْ رَفَعَتِ الْحُكُومَةُ عَنِ الْمُعَوَّقِينَ كُلَّ الْعَقَبَاتِ.
  Devlet, engellilerin önündeki bütün engelleri kaldırdı.

رَكَّزَ يُرَكِّزُ تَرْكِيزًا عَلَى

(bş üzerinde) yoğunlaşmak, odaklanmak, kendini vermek; (bş'i bş'in üzerine) dikmek, sâbitlemek, çakmak, yerleştirmek

- رَكَّزْتُ انْتِبَاهِي عَلَى شَرْحِ الدَّرْسِ.
  Dikkatimi dersin anlatımına yoğunlaştırdım.
- رَكِّزْ فِكْرَكَ عَلَى إِيجَادِ حَلٍّ لِلْمُشْكِلَةِ.
  Düşünceni, problemi çözmeye odakla.
- اَلطُّلَّابُ يُرَكِّزُونَ أَبْصَارَهُمْ عَلَى الْمُحَاضِرِ.
  Öğrenciler gözlerini dersi veren hocaya dikiyorlar.
- رَكَّزُوا التِّمْثَالَ عَلَى الْقَاعِدَةِ.
  Heykeli platformun üzerine sâbitlediler (yerleştirdiler).
- رَكَّزَ الرَّامِي سَهْمَهُ عَلَى الْهَدَفِ.
  Atıcı, oku hedefe odakladı.
- هٰذَا الْكِتَابُ يُرَكِّزُ عَلَى الْأَخْطَاءِ الشَّائِعَةِ.
  Bu kitap yaygın hatalar üzerine eğiliyor.
- رَكَّزَتِ الدَّوْلَةُ عَلَى أَهَمِّيَّةِ التَّنْمِيَةِ الْبَشَرِيَّةِ.
  Devlet, beşeri kalkınmaya önem verdi (onun üzerinde durdu).
- يُونِسْكُو تُرَكِّزُ عَلَى الْمَوَاقِعِ التُّرَاثِيَّةِ فِي مَنَاطِقِ الصِّرَاعَاتِ.
  UNESCO, çatışma bölgelerindeki kültürel miraslara ağırlık veriyor.
- أَهْمَلْنَا الْجَانِبَ الْعَسْكَرِيَّ وَرَكَّزْنَا عَلَى الْجَانِبِ الثَّقَافِيِّ.
  Askeri boyutu bir kenara bırakıp kültürel tarafa ağırlık verdik.

رَكَّزَ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra فِي ile de kullanılabilir.

رَقَدَ يَرْقُدُ رُقُودًا عَلَى

(bş'de veya bş'in üzerinde) yatmak, uzanmak, uyumak, kestirmek; (kuş / tavuk) kuluçkaya yatmak

- يَرْقُدُ الْمَرِيضُ عَلَى الْفِرَاشِ.
  Hasta, yatağında yatıyor.
- رَقَدْتُ عَلَى سَرِيرِي رَقْدَةً عَمِيقَةً.
  Yatağımda derin bir uykuya daldım.
- رَقَدَ الزَّعِيمُ رَقْدَتَهُ الْأَخِيرَةَ عَلَى فِرَاشِهِ.
  Lider, yatağında son uykusuna yattı.
- رَقَدْنَا جَمِيعًا عَلَى الْعُشْبِ الْأَخْضَرِ نَتَحَدَّثُ.
  Muhabbet etmek üzere yeşil otların üzerine uzandık.
- رَقَدْتُ عَلَى الْبِسَاطِ لِأَسْتَرِيحَ قَلِيلًا.
  Biraz dinlenmek için halının üzerine uzandım.
- اَلْمَرْضَى يَرْقُدُونَ عَلَى أَغْطِيَةِ السَّرِيرِ الْبَيْضَاءِ.
  Hastalar beyaz yatak örtüleri üzerinde yatıyorlar.
- ضَحَايَا الْحَادِثِ كَانُوا يَرْقُدُونَ عَلَى الْأَرْضِ.
  Trafik kazası kurbanları yerde yatıyorlardı.
- تَرْقُدُ أُمُّ سَلْمَانَ عَلَى فِرَاشِ الْمَوْتِ مُنْذُ يَوْمَيْنِ.
  Selman'ın annesi iki gündür ölüm döşeğinde yatıyor.
- رَقَدَ الطَّائِرُ عَلَى بَيْضِهِ.
  Kuş kuluçkaya (yumurtalarının üzerine) yattı.
- رَقَدَتِ الدَّجَاجَةُ عَلَى بَيْضِهَا.
  Tavuk kuluçkaya (yumurtalarının üzerine) yattı.

رَمَزَ يَرْمُزُ رَمْزًا إِلَى+(بِ)

(bş'le bş'i) simgelemek, temsil etmek, sembolize etmek, anlatmak, ifade etmek, göstermek, işaret etmek

- مَلَابِسُ الْإِحْرَامِ الْبَيْضَاءُ تَرْمُزُ إِلَى الطَّهَارَةِ وَالنَّقَاءِ.
  Beyaz ihram kıyafetleri temizliği ve saflığı simgeliyor.
- هٰذِهِ التَّمَاثِيلُ تَرْمُزُ إِلَى الْخُصُوبَةِ عِنْدَ الْإِغْرِيقِ.
  Bu heykeller Greklerde bereketi simgelemektedir.
- كَمَا نَعْلَمُ، اَلْمِنْجَلُ وَالْمِطْرَقَةُ يَرْمُزَانِ إِلَى الشُّيُوعِيَّةِ.
  Bildiğimiz üzere, orak ve çekiç Komünizmi simgeliyor.
- نَحْنُ نَرْمُزُ إِلَى السِّلْمِ بِغُصْنِ الزَّيْتُونِ.
  Bizler, zeytin dalı ile barışı sembolize etmekteyiz.
- قُدَمَاءُ الْإِغْرِيقِ يَرْمُزُونَ إِلَى الرُّوحِ بِفَتَاةٍ لَهَا أَجْنِحَةٌ.
  Eski Yunanlılar ruhu, kanatlı bir genç kızla anlatıyorlar.
- عَلَامَةُ التَّعَجُّبِ يُرْمَزُ إِلَيْهَا بِأَلِفٍ تَحْتَهَا نُقْطَةٌ (!)
  Ünlem işareti, altında nokta olan bir Elif ile simgelenir.
- تَرْمُزُ الْأُمَمُ وَالشُّعُوبُ إِلَى الْوَطَنِ بِالْعَلَمِ.
  Milletler ve halklar, vatanı bayrak ile sembolleştirir.
- يَرْمُزُ كَثِيرٌ مِنَ الشُّعَرَاءِ إِلَى الْخَيْرِ وَالْعَطَاءِ بِالْمَطَرِ.
  Birçok şair bereketi ve ihsanı yağmur ile anlatır.
- أَتَعْرِفُ لِمَ نَرْمُزُ إِلَى الْمَجْهُولِ بِالْحَرْفِ × فِي الرِّيَاضِيَّاتِ؟
  Matematikte bilinmeyeni niçin X ile ifade ediyoruz, biliyor musun?

رَمَزَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

رَمَى يَرْمِي رَمْيًا بِ

(b'ne bş) atmak, fırlatmak; (b'ne iftira/ çirkin söz/ suçlama vb.de) bulunmak, karalamak; (kendini) atmak, bırakmak

- رَمَيْتُهُ بِحَجَرٍ فَأَصَبْتُ.
  Ona bir taş attım ve isabet ettirdim.
- رَمَى الصَّيَّادُ الْأَرْنَبَ بِطَلْقٍ نَارِيٍّ..
  Avcı tavşana ateş etti.
- قَدِيمًا كَانَ الْمُحَارِبُونَ يَرْمُونَ أَعْدَاءَهُمْ بِالسِّهَامِ.
  Eskiden savaşçılar düşmanlarına ok atıyorlardı.
- وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ.
  Allah onlara Ebabil kuşlarını gönderdi. Bu kuşlar o inkarcıların üzerine kızgın taşlar atıyordu. (Ayet)
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ رَمَوْنَا بِالْقَبِيحِ.
  Bu insanlar bize çirkin bir fiil isnad ettiler.
- كَيْفَ تَرْمِينِي بِالْكَذِبِ؟!
  Beni yalancılıkla nasıl suçlarsın?!
- أَنْتَ قَدْ رَمَيْتَ صَاحِبَكَ بِالشَّتَائِمِ!
  Sen, arkadaşına kötü sözler sarf ettin!
- لَا تَرْمِنِي بِمَا لَيْسَ فِيَّ!
  Bende olmayan şeyleri bana nispet etme (iftira etme)!
- رَمَى الْمُفْلِسُ بِنَفْسِهِ مِنَ الطَّابَقِ الْأَعْلَى فَمَاتَ.
  İflas eden adam kendini en üst kattan aşağı attı ve öldü.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

رَوَّحَ يُرَوِّحُ تَرْوِيحًا

عَنْ

(b'ni / kendini) rahatlatmak, rahatlamak, dinlenmek; eğlenmek, hoş vakit geçirmek

- هٰذَا الْفِيلْمُ سَيُرَوِّحُ عَنْ نَفْسِكَ.
  Bu film seni dinlendirecek (rahatlatacak).
- يُرَوِّحُ الْإِنْسَانُ عَنْ نَفْسِهِ بِقِرَاءَةِ الْكُتُبِ الْمُفِيدَةِ.
  İnsan faydalı kitaplar okumak suretiyle dinlenir.
- رَوِّحْ عَنْ نَفْسِكَ بِالْاِسْتِمَاعِ إِلَى الْمُوسِيقَى.
  Müzik dinlemek suretiyle kendini rahatlat (dinlendir).
- فِي كَلَامِهِ مُلْحَةٌ تُلَذِّذُ وَتُرَوِّحُ عَنِ النَّفْسِ.
  Konuşmasında tat veren ve ruhu dinlendiren bir hoşluk var.
- بَيْنَ الْحِينِ وَالْآخَرِ، أُرَوِّحُ عَنْ نَفْسِي بِصَيْدِ السَّمَكِ.
  Zaman zaman balık tutarak dinlenirim.
- يَا شَبَابُ رَوِّحُوا عَنْ أَنْفُسِكُمْ بَعِيدًا عَنِ السَّهَرِ!
  Gençler! Gece uykusuz kalmayacak şekilde eğlenin.
- بَعْضُ الْأَشْخَاصِ يُرَوِّحُونَ عَنْ أَنْفُسِهِمْ فِي الْمَقَاهِي.
  Bazı insanlar kahvehanelerde eğlenirler.
- بِمِثْلِ هٰذِهِ الْمُسَلْسَلَاتِ نُرَوِّحُ عَنْ أَنْفُسِنَا لَيْلًا.
  Gece bu gibi dizilerle hoş vakit geçiririz.
- أَيْنَ تَقْضُونَ الْإِجَازَةَ وَتُرَوِّحُونَ عَنْ أَنْفُسِكُمْ؟
  Nerede tatil yapıp dinleniyorsunuz!
- كَانَ الصَّحَابَةُ يُرَوِّحُونَ عَنْ أَنْفُسِهِمْ بِالْمُزَاحِ وَالدُّعَابَةِ.
  Sahabeler latife ve şaka yoluyla eğlenirlerdi.

رَوَى يَرْوِي رِوَايَةً

عَنْ

(b'nden veya bş'den) rivayet etmek, aktarmak, nakletmek

- اَلْمُحَدِّثُ يَرْوِي أَحَادِيثَ عَنِ الصَّحَابَةِ وَالتَّابِعِينَ.
  Hadisçi, sahabeden ve tâbiînden hadis rivayet ediyor.
- اَلْمُؤَرِّخُونَ يَرْوُونَ الْأَحَادِيثَ عَنِ الْمَصَادِرِ الْمَوْثُوقِ بِهَا.
  Tarihçiler hadisleri güvenilir kaynaklardan aktarıyorlar.
- أُحِبُّ أَنْ أَرْوِيَ نَوَادِرَ عَنْ كِتَابِ الْبُخَلَاءِ.
  Cimriler adlı kitaptan nükteler anlatmayı seviyorum.
- لَقَدْ رُوِيَتْ هٰذِهِ الْأَدْعِيَةُ عَنْ بَعْضِ الصُّوفِيِّينَ الْكِبَارِ.
  Bu dualar bazı büyük sûfi zatlardan rivayet olunmuştur.
- اَلْمُؤَلِّفُ يَرْوِي هٰذِهِ الْحِكَايَاتِ عَنْ كُتُبِ الْمُتَقَدِّمِينَ.
  Yazar bu hikâyeleri eskilerin kitaplarından naklediyor.
- إِنَّ الْأَئِمَّةَ لَا يَرْوُونَ عَنِ الضُّعَفَاءِ شَيْئًا.
  Mezhep imamları zayıf ravilerden hiçbirşey rivayet etmez.
- هٰذَانِ الرَّجُلَانِ كَانَا يَرْوِيَانِ عَنِ النَّبِيِّ أَحَادِيثَ مَوْضُوعَةً.
  Bu iki adam, Hz. Peygambere nispet ettikleri uydurma hadisleri(mevzu hadisleri) rivayet ediyorlardı.
- رُوَاةُ الْحَدِيثِ لَمْ يَرْوُوا عَنْ أَشْخَاصٍ مَجْهُولِينَ.
  Hadis ravileri, durumu iyi bilinmeyen (meçhul) kimselerden rivayette bulunmamıştır.
- تُرْوَى الْأَحَادِيثُ النَّبَوِيَّةُ عَنْ أَشْخَاصٍ صَادِقِينَ.
  Peygamberin hadisleri doğru sözlü kişilerden rivayet edilir.

زَادَ يَزِيدُ زِيَادَةً + مِنْ

(bş'i) artırmak, fazlalaştırmak; kuvvetlendirmek, perçinlemek; kızıştırmak, körüklemek

- إِذَا زِدْتَ مِنَ الشُّكْرِ زَادَكَ اللهُ مِنَ النِّعَمِ.
  Şükrünü çoğaltırsan, Allah da sana olan nimetini artırır.
- بِهٰذِهِ الطُّرُقِ التَّقْلِيدِيَّةِ لَنْ نَزِيدَ مِنْ عَائِدَاتِ السِّيَاحَةِ.
  Bu geleneksel yöntemlerle turizm gelirlerini artıramayız.
- لَقَدْ زَادَتِ الشَّرِكَةُ مِنْ طَاقَتِهَا الْإِنْتَاجِيَّةِ بِنِسْبَةِ 30%.
  Şirket, üretim kapasitesini %30 oranında artırdı.
- سُلُوكُكَ هٰذَا لَنْ يُفِيدَكَ، بَلْ سَيَزِيدُ مِنْ مِحْنَتِكَ.
  Bu davranışın sana yararı olmaz, bilakis sıkıntını artırır.
- أَرْجُوكُمْ، لَا تَزِيدُوا مِنَ الضُّغُوطِ عَلَيْنَا!
  Lütfen üzerimizdeki baskıları daha da artırmayın!
- زَادَ مِنْ صَدَاقَتِنَا أَنَّنَا مُتَقَارِبُو السِّنِّ.
  Yaşlarımızın yakınlığı (akranlığımız) dostluğumuzu perçinledi.
- هٰذِهِ الْقَوَانِينُ سَوْفَ تَزِيدُ مِنْ رُوحِ الْمُنَافَسَةِ بَيْنَ الْمَصَارِفِ.
  Bu yasalar, bankalar arasındaki rekabeti kızıştıracak.
- إِذَا زِدْنَا مِنْ دَرَجَةِ تَرْكِيزِنَا فَيُمْكِنُنَا أَنْ نُحَقِّقَ الْكَثِيرَ.
  Daha fazla yoğunlaştığımızda çok şey gerçekleştirebiliriz.
- هٰذَا النَّوْعُ مِنَ الْأَسْئِلَةِ قَدْ يَزِيدُ مِنَ التَّعَصُّبِ الْمَذْهَبِيِّ.
  Bu türden sorular mezhep taassubunu körükleyebilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

زَادَ يَزِيدُ زِيَادَةً + عَلَى

(belirli bir sınırdan veya rakamdan) daha fazla olmak, (...-i) geçmek, aşmak; ilave etmek, eklemek

- زَادَ السَّائِلُ عَلَى الْمُسْتَوَى الْمُحَدَّدِ.
  Sıvı, belirlenen seviyeyi geçti (daha yukarı seviyeye çıktı).
- زَادَ عَدَدُ الْمُشْتَرِكِينَ فِي الصَّحِيفَةِ عَلَى مِلْيُونِ شَخْصٍ.
  Gazetenin abone sayısı bir milyonu geçti.
- اَلْمَوْسُوعَةُ عَمَلٌ ضَخْمٌ قَدْ يَزِيدُ عَلَى أَرْبَعِينَ مُجَلَّدًا.
  Ansiklopedi kırk cildi geçebilen devasa bir eserdir.
- كَانَ الْمُتَظَاهِرُونَ يَزِيدُونَ عَلَى مِائَةٍ.
  Göstericiler sayıca 100'ü aşkındılar (geçiyorlardı).
- كَانَ عَدَدُهُمْ قَدْ زَادَ عَلَى خَمْسِينَ أَلْفَ مُشَجِّعٍ.
  Taraftarların sayısı 50.000'den fazlaydı.
- كُلُّ مَا زَادَ عَلَى حَدِّهِ انْقَلَبَ إِلَى ضِدِّهِ.
  Normal ölçüsünün dışına çıkan her şey zıddına dönüşür.
- إِنَّمَا الْمُزَاحُ فِي الْكَلَامِ كَالْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ: إِنْ عُدِمَ أَوْ زَادَ عَلَى الْحَدِّ الْمُعَيَّنِ فَهُوَ مَذْمُومٌ.
  Konuşmada mizah yemekteki tuz gibidir. Hiç olmaması da, belirli bir ölçüden fazla olması da yerilmiştir.
- زِدْ عَلَى ذٰلِكَ أَنَّ هٰذِهِ السُّلُوكِيَّاتِ تُقَوِّي الرَّابِطَةَ الْأَخَوِيَّةَ.
  Ayrıca bu davranışlar kardeşlik bağını güçlendirir.

زَادَ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde عَلَى yerine عَنْ getirilmesi de mümkündür.

سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا

إِلَى

(bş'e) gitmek, yürümek, yürüyerek gitmek, intikal etmek

- كُلَّ صَبَاحٍ، أَسِيرُ إِلَى الْعَمَلِ مَشْيًا عَلَى الْأَقْدَامِ.
  Her sabah işe yürüyerek giderim.
- اَلْكَشَّافَةُ يَسِيرُونَ إِلَى قِمَّةِ الْجَبَلِ.
  İzciler dağın zirvesine doğru yürüyorlar.
- دَوْلَتُنَا تَسِيرُ إِلَى النَّصْرِ بِخُطُوَاتٍ آمِنَةٍ.
  Devletimiz emin adımlarla zafere yürüyor.
- إِنَّكُمَا لَا تَسِيرَانِ إِلَى الْأَمَامِ، بَلْ إِلَى الْخَلْفِ.
  Siz ikiniz ileri değil, bilakis geri gidiyorsunuz.
- سِيرُوا يَا شَبَابُ إِلَى الْجِهَةِ الَّتِي أَشَرْنَاكُمْ إِلَيْهَا.
  Gençler! Size gösterdiğimiz istikamette yürüyünüz!
- بَيْنَمَا نَسِيرُ إِلَى قَرْيَةٍ جَبَلِيَّةٍ تَصَدَّتْ لَنَا حَيَّةٌ.
  Bir dağ köyüne gittiğimiz sırada karşımıza bir yılan çıktı.
- لَا تَسِيرُ الْأُمَّةُ إِلَى الْمَوْتِ وَرَاءَ زَعِيمٍ لَا يَثِقُونَ بِهِ.
  Millet, güvenmediği bir liderin arkasında ölüme yürümez.
- فِي رَأْيِكَ، هَلِ الْإِنْسَانِيَّةُ تَسِيرُ إِلَى الْخَيْرِ أَمْ إِلَى الشَّرِّ؟
  Sence insanlık iyiye mi yoksa kötüye mi gidiyor?
- اَلْإِنْسَانُ يَسِيرُ إِلَى أَجَلِهِ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ.
  İnsanoğlu her geçen gün eceline doğru yürür.
- عِبَادُ اللهِ الصَّالِحُونَ سَيَسِيرُونَ إِلَى جَنَّاتِ النَّعِيمِ.
  Allah'ın salih kulları naîm cennetlerine gideceklerdir.

زَوَّدَ يُزَوِّدُ تَزْوِيدًا

بِ

(bş'i) silah / âlet vb. ile teçhiz etmek, donatmak; (b'ne) erzak / zahire / azık / yiyecek vb. sağlamak; (b'ne bş) kazandırmak, sağlamak, temin etmek

- زُوِّدَ الْمَصْنَعُ بِالْآلَاتِ الْحَدِيثَةِ.
  Fabrika modern aletlerle donatıldı.
- تُزَوِّدُنَا الْكُتُبُ بِالْمَعْلُومَاتِ الْمُفِيدَةِ.
  Kitaplar bizi faydalı bilgilerle donatır.
- زَوَّدَتِ الْحُكُومَةُ الْجَيْشَ بِأَحْدَثِ الْآلَاتِ الْحَرْبِيَّةِ.
  Devlet, orduyu en modern savaş aletleriyle donattı.
- زُوِّدَ الْجَيْشُ بِأَسْلِحَةٍ مُتَطَوِّرَةٍ.
  Ordu gelişmiş silahlarla teçhiz edildi.
- زَوَّدَتِ الْأُمُّ ابْنَهَا بِالْفَاكِهَةِ وَالْحَلْوَى.
  Anne, oğluna azık olarak meyve ve tatlı koydu.
- زَوَّدْنَا الْمُسَافِرِينَ بِالْمَاءِ وَالطَّعَامِ.
  Yolcuların yanına yolluk olarak su ve yiyecek koyduk.
- زَوَّدَنِي جَدِّي بِنَصَائِحِهِ الْغَالِيَةِ.
  Dedem bana çok değerli öğütler verdi.
- زَوَّدَتْنِي الْحَيَاةُ بِالتَّجَارِبِ الْكَثِيرَةِ.
  Hayat bana bol bol tecrübe kazandırdı.
- زَوَّدَتْهُ التَّجَارِبُ بِبُعْدِ النَّظَرِ.
  Tecrübeler ona uzak görüşlülük kazandırdı.
- اَلْآبَاءُ يُزَوِّدُونَ أَبْنَاءَهُمْ بِمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ.
  Babalar çocuklarına ihtiyaç duydukları şeyleri temin ederler.

سَارَعَ يُسَارِعُ مُسَارَعَةً

إِلَى

(bş'e) aceleyle koşmak, koşturmak, hemen koyulmak, (bş için) çabalamak, gayret sarf etmek

- سَارَعَتْ فِرْقَةُ الْإِنْقَاذِ إِلَى نَجْدَةِ الْغَرِيقِ.
  Kurtarma ekibi boğulan kişinin imdadına koştu.
- يَا جِيرَانُ، سَارِعُوا إِلَى إِخْمَادِ النِّيرَانِ.
  Komşular, ateşi söndürmeye davranın!
- لَقَدْ أَجَبْنَا الدَّعْوَةَ وَسَارَعْنَا إِلَى الْعَمَلِ.
  Daveti kabul ettik ve hemen işe giriştik.
- سَارَعَ الْإِطْفَائِيُّ إِلَى مَكَانِ الْحَرِيقِ.
  İtfaiyeci hızla yangın mahalline koşturdu.
- سَارَعَ إِلَى رِوَايَةِ الْخَبَرِ لِكُلِّ مَنْ حَوْلَهُ.
  Derhal haberi etrafındakilere yetiştirmeye koyuldu.
- مِنْ شِيَمِ الْكَرِيمِ أَنْ يُسَارِعَ إِلَى فِعْلِ الْخَيْرِ.
  Cömert kimsenin bir hasleti de iyilik için çabalamasıdır.
- عَلَيْكَ أَنْ تُسَارِعَ إِلَى شِرَاءِ تِلْكَ الْمَخْطُوطَةِ!
  O yazma eseri satın almak için acele etmelisin!
- يَوْمَ الْعِيدِ، سَارَعَ النَّاسُ إِلَى نَحْرِ أُضْحِيَّاتِهِمْ.
  Bayram günü insanlar kurbanlarını boğazlamaya koyuldu.
- سَارَعْنَا إِلَى تَشْكِيلِ الْجَمْعِيَّةِ مِنْ جَدِيدٍ.
  Derneği yeniden kurmak için acele ettik.
- وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ.
  Hiç gecikmeden Rabbinizin affına koşun. (Ayet)

سَارَ يَسِيرُ سَيْرًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) yürüyerek gitmek, yürümek; (taşıt) intikal etmek, gitmek

- كَانَ أَجْدَادُنَا يَسِيرُونَ مِنَ الْقَرْيَةِ إِلَى الْمَدِينَةِ مُشَاةً.
  Atalarımız köyden şehre yürüyerek gidiyorlardı.
- سَارُوا مِنَ الْمَسْجِدِ إِلَى الْمَقْبَرِ يُكَبِّرُونَ.
  Camiden mezarlığa tekbirler getirerek yürüdüler.
- سِرْتُ مِنَ الْغَابَةِ إِلَى الْقَرْيَةِ دُونَ خَوْفٍ.
  Ormandan köye kadar korkmadan yürüdüm.
- كَانَ الْبَدْوُ يَسِيرُونَ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرَ أَيَّامًا.
  Bedeviler bir yerden başka bir yere günlerce yol alırlardı.
- هٰذَانِ الْقَائِدَانِ يَسِيرَانِ مِنْ نَصْرٍ إِلَى نَصْرٍ.
  Bu iki kumandan zaferden zafere koşuyor.
- بِرَأْيِي، إِنَّ الْإِنْسَانِيَّةَ تَسِيرُ مِنَ السَّيِّئِ إِلَى الْأَسْوَأِ.
  Bana göre insanlık, kötüden daha kötüye doğru gidiyor.
- سَارَ الْكَشَّافَةُ مِنْ مَرْكَزِ الْمَدِينَةِ إِلَى قِمَّةِ الْجَبَلِ.
  İzciler şehir merkezinden dağın zirvesine kadar yürüdü.
- رَكِبْنَا فِي زَوْرَقٍ فَسِرْنَا مِنَ ضَفَّةٍ إِلَى أُخْرَى.
  Bir kayığa binip bir kıyıdan öbürüne geçtik.
- سَارَتِ السَّفِينَةُ مِنَ الْبَحْرِ الْأَبْيَضِ الْمُتَوَسِّطِ إِلَى مَرْمَرَةَ.
  Gemi Akdeniz'den Marmara'ya gitti.
- سِيرِي يَا زَيْنَبُ مِنَ الْبَيْتِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ مُتَيَقِّظَةً.
  Zeynep! Evden okula dikkatli bir şekilde git!

سَاعَدَ يُسَاعِدُ مُسَاعَدَةً

عَلَى

(b'ne bir hususta) yardım etmek, yardımcı olmak

- سَاعَدَ الشَّابُّ وَالِدَهُ عَلَى عَمَلِهِ.
  Genç, babasına işinde yardımcı oldu.
- بَعْضُ الْأَدْوِيَةِ النَّبَاتِيَّةِ تُسَاعِدُ عَلَى الْهَضْمِ.
  Bazı bitkisel ilaçlar sindirime yardımcı oluyor.
- يُسَاعِدُهُ هٰذَا الدَّوَاءُ عَلَى تَخْفِيفِ آلَامِهِ.
  Bu ilaç onun ağrılarını hafifletmeye yardımcı oluyor.
- أَجْنِحَةُ الطُّيُورِ تُسَاعِدُهَا عَلَى الطَّيَرَانِ.
  Kuşların kanatları onların uçmasını sağlar.
- سَأُسَاعِدُكَ عَلَى اجْتِيَازِ الْمِحْنَةِ.
  Sıkıntıyı atlatmana yardımcı olacağım.
- لَقَدْ سَاعَدْنَاهُ عَلَى حَلِّ مُشْكِلَتِهِ الْعَائِلِيَّةِ.
  Ailevi probleminin çözümünde kendisine yardımcı olduk.
- لَيْتَ إِخْوَانَنَا يُسَاعِدُونَنَا عَلَى تَخَطِّي كُلِّ الْعَقَبَاتِ!
  Keşke kardeşlerimiz tüm engelleri aşmamıza yardım etseler!
- اَلشَّمْسُ تُسَاعِدُ عَلَى اسْتِمْرَارِ الْحَيَاةِ عَلَى الْأَرْضِ.
  Güneş, yeryüzünde hayatın devam etmesine yardım eder.

سَاعَدَ fiili عَلَى harf-i cerinin yanı sıra فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde عَلَى yerine فِي getirilmesi de mümkündür.

سَافَرَ يُسَافِرُ مُسَافَرَةً - سَفَرًا

إِلَى

(by'e) gitmek, yolculuk yapmak, seyahat etmek

- مَتَى سَتُسَافِرِينَ إِلَى قَرْيَتِكِ؟
  Köyüne ne zaman gideceksin?
- أُسَافِرُ إِلَى فَرَنْسَا لِلْمَرَّةِ الثَّالِثَةِ.
  Fransa'ya üçüncü kez gidiyorum.
- سَافَرْنَا إِلَى الْإِسْكَنْدَرِيَّةِ عَنْ طَرِيقِ الْبَرِّ.
  İskenderiye'ye karayoluyla gittik.
- أُخْتَايَ سَافَرَتَا إِلَى الْمَغْرِبِ فِي بِدَايَةِ السَّنَةِ.
  İki kız kardeşim sene başında Fas'a gittiler.
- اَلْعُلَمَاءُ وَالْبَاحِثُونَ يُسَافِرُونَ إِلَى نَدَوَاتٍ عِلْمِيَّةٍ.
  İlim adamları ve araştırmacılar bilimsel sempozyumlara gider.
- عَلَى الْأَرْجَحِ، إِنَّنَا سَنُسَافِرُ إِلَى أُورُوبَّا.
  Büyük bir ihtimalle Avrupa'ya gideceğiz.
- سَافَرْنَا إِلَى الْبَلَدِ الْمُجَاوِرِ عَلَى الدَّرَّاجَاتِ الْبُخَارِيَّةِ.
  Komşu ülkeye motosikletlerle seyahat ettik.
- يَا كَرِيمَةُ، سَافِرِي إِلَى كَنَدَا عَنْ طَرِيقِ الْجَوِّ!
  Kerime! Kanada'ya havayoluyla git.
- لَنْ أُسَافِرَ إِلَى أَمْرِيكَا بَعْدَ هٰذَا أَبَدًا!
  Bundan sonra Amerika'ya asla gitmeyeceğim!
- أَتُسَافِرُ إِلَى الْقَاهِرَةِ بِالْجَوِّ أَمْ بِالْبَحْرِ؟
  Kahire'ye havayoluyla mı yoksa denizyoluyla mı gideceksin?

سَافَرَ يُسَافِرُ مُسَافَرَةً

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) gitmek, seyahat etmek, yolculuk yapmak

- طَلَبَةُ الْعِلْمِ يُسَافِرُونَ مِنْ بَلَدٍ إِلَى بَلَدٍ آخَرَ.
  İlim talebeleri bir ülkeden diğerine seyahat ediyorlar.
- كَانَ التُّجَّارُ يُسَافِرُونَ مِنْ مَعْرِضٍ إِلَى آخَرَ.
  Tacirler bir fuardan öbürüne gidiyorlardı.
- سَأُسَافِرُ مِنْ مَرَّاكَشَ إِلَى الْقَاهِرَةِ بَعْدَ الْغَدِ.
  Yarından sonra Merakeş'ten Kahire'ye gideceğim.
- سَافَرْنَا مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرَ فِي عَرَبَاتٍ تَجُرُّهَا الثِّيرَانُ.
  Bir yerden diğerine, öküzlerin çektiği arabalarla intikal ettik.
- سَافَرَ الْمُغْتَرِبُونَ مِنْ أَوْطَانِهِمْ إِلَى بِلَادٍ بَعِيدَةٍ طَلَبًا لِلرِّزْقِ.
  Gurbetçiler rızık için vatanlarından uzak diyarlara gittiler.
- لَنْ أُسَافِرَ إِطْلَاقًا مِنْ هٰذِهِ الْبَلْدَةِ الطَّيِّبَةِ إِلَى أَيِّ مَكَانٍ!
  Bir daha bu güzel beldeden hiçbir yere ayrılmayacağım!
- سَافِرِي يَا بِنْتِي مِنْ إِسْتَانْبُولَ إِلَى أَنْقَرَةَ بِالْقِطَارِ.
  Kızım, İstanbul'dan Ankara'ya trenle seyahat et.
- هَلْ تُسَافِرَانِ مِنَ الْجُزُرِ إِلَى الْبَلَدِ؟
  Adalardan ülkeye geçecek misiniz?
- كَيْفَ سَافَرْتُمَا مِنْ أُورُوبَّا إِلَى أَمْرِيكَا؟
  Avrupa'dan Amerika'ya nasıl seyahat ettiniz?
- لَمْ نُسَافِرْ بَعْدُ مِنْ هٰذِهِ الْمَدِينَةِ الرَّائِعَةِ إِلَى أَيِّ مَكَانٍ!
  Henüz bu harika şehirden başka hiçbir yere gitmiş değiliz!

سَاقَ يَسُوقُ سَوْقًا

إِلَى

(bş'i veya b'ni by'e) sevk etmek, götürmek, taşımak, aktarmak, hayvanı (by'den by'e) güderek götürmek; (aracı) sürmek

- سَاقَ الرَّاعِي الْمَاشِيَةَ إِلَى الْمَرْعَى وَالْحُقُولِ.
  Çoban sürüyü meraya ve tarlalara götürdü.
- سَاقَ الْمُتَسَابِقُونَ الْقَوَارِبَ إِلَى السَّاحِلِ بِالْمِجْدَافِ.
  Yarışmacılar kayıkları kürekle sahile doğru sevk etti.
- سَاقَ إِلَيْهِ ثَرْوَةً لَمْ يَكُنْ يَحْلُمُ بِهَا.
  Rüyasında bile görmediği bir serveti ona aktardı.
- يُحَاوِلُ أَنْ يَسُوقَ الْحَدِيثَ إِلَى مَوْضُوعٍ مُعَيَّنٍ.
  Lafı belli bir konuya getirmeye çabalıyor.
- سَاقَهُ الْإِهْمَالُ إِلَى الْهَلَاكِ.
  İhmal onu helâke sürükledi.
- سُقْتُ خَبَرَ الْمَوْتِ إِلَى الْأَهْلِ مُبَاشَرَةً.
  Vefat haberini derhal aileye ilettim.
- إِنَّ أَوْلَادَنَا يُسَاقُونَ إِلَى الْفَاحِشَةِ ذُكُورًا وَإِنَاثًا.
  Çocuklarımız, erkeğiyle kızıyla günaha sürükleniyorlar.
- فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ.
  Rüzgâr, bulutu önüne katar; biz de onu ölü bir beldeye taşırız. (Ayet)
- وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وِرْدًا.
  Günahkarları da suya koşan susuz develer gibi cehenneme sevk edeceğiz. (Ayet)

سَأَلَ يَسْأَلُ سُؤَالًا عَنْ

(b'ne bş'i) sormak, bilgi almak istemek; (b'nden bş'in hesabını) sormak

- سَأَلْتُ الطَّبِيبَ عَنْ أَحْوَالِ صَدِيقِنَا.
  Doktora arkadaşımızın durumunu sordum.
- جَاءَنِي يَسْأَلُ عَنِ الْمُدِيرِ.
  Müdürü sormak üzere bana geldi.
- سَأَلْنَاهُ عَنْ صِحَّتِهِ فَحَكَى لَنَا قِصَّتَهُ طَوِيلًا.
  Ona sağlığını sorduk, bize uzun uzun hikâyesini anlattı.
- وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ.
  Sana ruhu (ruhtan) soruyorlar. (Ayet)
- يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ.
  Sana kıyameti soruyorlar. (Ayet)
- لَا تَسْأَلْنِي عَنْ سَبَبِ غِيَابِي أَبَدًا!
  Bana niçin gelmediğimi sorma sakın!
- أَحْبَبْتُ أَنْ أَسْأَلَ عَنْكَ بَعْضَ الْمَعْلُومَاتِ.
  Senin hakkında bazı bilgiler sormayı istedim.
- اِذْهَبْ وَاسْأَلْ عَنْ سَاعَةِ إِقْفَالِ الْمَحَلِّ.
  Git ve dükkânın kaçta kapanacığını sor (öğren).
- أَنْتَ سَوْفَ تُسْأَلُ عَنْ هٰذَا التَّصَرُّفِ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا!
  Er geç bu davranışının hesabı senden sorulacak!
- لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ.
  O gün nimetlerden hesaba çekileceksiniz. (Ayet)

سَاهَمَ يُسَاهِمُ مُسَاهَمَةً فِي

(bş'e) katılmak, iştirak etmek, (bş'de) pay sahibi / ortak olmak; iş birliği yapmak

- سَاهَمَ رَجُلُ الْأَعْمَالِ الْكَرِيمُ فِي مَشْرُوعٍ خَيْرِيٍّ.
  Cömert işadamı bir hayır projesine katkıda bulundu.
- سَاهَمَ الْجَمِيعُ فِي النَّفَقَاتِ.
  Harcamalara herkes (ortak oldu) katıldı.
- لَمْ يُسَاهِمِ الْكُلُّ فِي تَحْضِيرِ الْحَفْلَةِ.
  Parti hazırlığına herkes iştirak etmedi.
- سَوْفَ نُسَاهِمُ فِي حَلِّ مَشَاكِلِ صَدِيقِنَا.
  Arkadaşımızın problemlerinin çözümüne katkı yapacağız.
- لَيْتَ الْإِخْوَةَ الْآخَرِينَ يُسَاهِمُونَ فِي هٰذَا الْمَوْضُوعِ.
  Keşke diğer kardeşlerimiz de bu konuda katkı yapsalar.
- قُرَابَةُ مِائَةِ عُضْوٍ يُسَاهِمُونَ فِي كُلِّ أَنْشِطَةِ الْخَيْرِ.
  Yaklaşık 100 üye bütün hayır faaliyetlerine iştirak ediyor.
- لَمْ يُسَاهِمْ أَحَدٌ فِي الْعَمَلِ لَا مِنْ قَرِيبٍ وَلَا مِنْ بَعِيدٍ.
  Yakın uzak hiç kimse işe el atmadı (katılmadı).
- قَدْ سَاهَمَتِ الْمُهَنْدِسَتَانِ فِي تَحْقِيقِ الْمَشْرُوعِ.
  İki kadın mühendis, projenin gerçekleştirilmesine katkı yaptı.
- سَاهَمَ كَثِيرٌ مِنَ الْعُمَّالِ فِي تَنْظِيمِ مُظَاهَرَةِ الْاحْتِجَاجِ.
  Pek çok işçi protesto gösterisinin organizasyonuna iştirak etti.

سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا

إِلَى

(by'e b'nden) önce gitmek, varmak, (b'ni bir hususta) geçmek, geride bırakmak; (bş'de) önde / öncü / ilk olmak

- سَبَقْتُ جَمِيعَ الْأَصْدِقَاءِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.
  Okula arkadaşlardan önce vardım.
- شَارَكْتُ فِي مُبَارَاةِ الْعَدْوِ فَسَبَقْتُ رُفَقَائِي إِلَى الْهَدَفِ.
  Koşu yarışına katıldım ve hedefe arkadaşlarımdan önce vardım.
- مَنْ سَبَقَ إِلَى مَكَانٍ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ.
  Bir yere önce varan, orayı sahiplenme hakkı kazanır.
- هَلْ تَعْرِفُ مَنْ سَبَقَ إِلَى هٰذَا الْقَوْلِ؟
  Bu sözü önce kimin söylediğini biliyor musun?
- بِلَالٌ وَصُهَيْبٌ وَسَلْمَانُ سَبَقُوا إِلَى الْجَنَّةِ.
  Bilâl, Suheyb ve Selman Cennet'e en önce girmişlerdir.
- اَلَّذِينَ سَبَقُوا إِلَى تَصْدِيقِ النَّبِيِّ كَانُوا ضُعَفَاءَ.
  Hz. Peygambere ilk inananlar toplumun mustazaflarıydı.
- إِنَّ الَّذِينَ سَبَقُوا إِلَى الْإِسْلَامِ كَانَتْ لَهُمْ مَزَايَا.
  İslam dinine ilk önce girenlerin bazı meziyetleri vardı.
- نَعْتَرِفُ بِأَنَّكُمْ سَبَقْتُمُونَا إِلَى الْخَيْرِ.
  Sizin, hayırda bizi geçtiğinizi kabul ediyoruz.
- كَيْفَ لَنَا أَنْ نَسْبِقَكُمْ إِلَى الْمَطَارِ؟!
  Havaalanına sizden önce nasıl varabiliriz ki?
- يُقِرُّ الْغَرْبِيُّونَ بِأَنَّنَا قَدْ سَبَقْنَاهُمْ إِلَى اكْتِشَافِ بَعْضِ الْأَشْيَاءِ.
  Batılılar, bazı şeylerin icadında onları geçtiğimizi itiraf ediyor.

سَئِمَ يَسْأَمُ سَآمَةً

مِنْ

(b'nden veya bş'den) bıkmak, usanmak, sıkılmak, yılgınlık göstermek, gına gelmek

- يَسْأَمُ الْإِنْسَانُ بِطَبِيعَتِهِ مِنَ الرَّتَابَةِ.
  İnsanoğlu tabiatı gereği monotonluktan sıkılır.
- إِذَا سَئِمْتُمْ مِنْ عَمَلٍ فَانْتَقِلُوا إِلَى عَمَلٍ آخَرَ.
  Bir işten sıkılacak olursanız başka bir işe geçiniz!
- يَا طَالِبَ الْعِلْمِ! لَا تَسْأَمْ مِنْ إِعَادَةِ قِرَاءَةِ الْكِتَابِ!
  Ey ilme talip kişi! Kitabı tekrar tekrar okumaktan sıkılma!
- أَلَا تَسْأَمُونَ مِنْ تَنَاوُلِ نَوْعٍ وَاحِدٍ مِنَ الْأَغْذِيَةِ؟!
  Aynı tür gıdaları yemekten usanmıyor musunuz?!
- هٰذِهِ أُغْنِيَةٌ غَرَامِيَّةٌ لَنْ تَسْأَمَ مِنْ سَمَاعِهَا.
  Bu, dinlemekten sıkılmayacağın bir aşk şarkısıdır.
- نَسْأَمُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا الْحَدِيثَ الْعَذْبَ الْجَمِيلَ.
  Tatlı ve hoş söz dışında herşeyden sıkılırız.
- كَانَ جَدِّي لَا يَسْأَمُ مِنْ مُمَارَسَةِ هِوَايَاتِهِ الْقَدِيمَةِ.
  Dedem, eski hobilerini yapmaktan usanmazdı.
- سَئِمْتُ مِنْ مِرَاءِكَ هٰذَا يَا وَلَدُ!
  Çocuk! Senin bu münakaşacılığından illallah dedim artık!
- لَا تَسْأَمُوا مِنَ الدُّعَاءِ! فَالدُّعَاءُ يَدْفَعُ الْبَلَاءَ.
  Dua etmekten yılgınlık göstermeyin, zira dua belayı kovar.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

سَبَقَ يَسْبِقُ سَبْقًا

لِ

(bş, biri için) daha önce yapılmış olmak

- قَدْ سَبَقَ لَنَا الْقَوْلُ إِنَّ الْأَمْرَ خَطِيرٌ.
  Meselenin kritik olduğunu daha önce söylemiştik.
- كَانَ قَدْ سَبَقَ لِي أَنْ قَابَلْتُهُ.
  Onunla daha önce görüşmüştüm.
- هَلْ سَبَقَ لَكَ أَنْ زُرْتَ الْمَغْرِبَ؟
  Daha önce Fas'ı ziyaret etmiş miydin?
- سَبَقَ لِلْمُحَقِّقِ نَفْسِهِ نَشْرُ هٰذِهِ الرِّسَالَةِ.
  Aynı muhakkik daha önce bu risaleyi neşretmişti.
- هَلْ سَبَقَ لَكُمَا نِقَاشٌ حَوْلَ هٰذَا الْمَوْضُوعِ؟
  Daha önce bu konuda bir tartışmanız olmuş muydu?
- هَلْ سَبَقَ لَكُمْ رُؤْيَةُ سَجَّادَةٍ مَصْنُوعَةٍ مِنَ الرِّمَالِ؟
  Hiç daha önce kumdan yapılma halı gördünüz mü?
- سَبَقَ لِلْوُزَرَاءِ الثَّلَاثَةِ عَقْدُ اجْتِمَاعٍ مُغْلَقٍ.
  Üç bakan daha önce kapalı bir toplantı yapmıştı.
- لَمْ يَسْبِقْ لَنَا أَنْ فُزْنَا عَلَيْهِمْ فِي الْمُسَابَقَاتِ.
  Daha önce müsabakalarda onları hiç yenmemiştik.
- لَمْ تَسْبِقْ لَهُمُ الْمُشَارَكَةُ قَطُّ فِي الْمُظَاهَرَاتِ.
  Daha önce gösterilere hiç katılmamışlardı.
- قَدْ سَبَقَ لَنَا أَنْ تَحَدَّثْنَا عَنْ تِلْكَ الْمَفَاسِدِ مِنْ قَبْلُ.
  Daha önce bu bozukluklardan söz etmiştik.

سَجَدَ يَسْجُدُ سُجُودًا

لِ

(b'ne veya bş'e) secde etmek, (önünde) secdeye kapanmak

- الْمُسْلِمُ يَسْجُدُ لِلرَّبِّ وَحْدَهُ فِي صَلَوَاتِهِ.
  Müslüman, namazlarında yalnızca Rabb'e secde eder.
- فِي مَكَّةَ كَانَ الْمُشْرِكُونَ يَسْجُدُونَ لِلْأَصْنَامِ.
  Müşrikler Mekke'de putlara secde etmekteydiler.
- إِنَّ بَعْضَ أَهْلِ الْكِتَابِ يَسْجُدُونَ لِعُظَمَائِهِمْ.
  Ehl-i kitaptan bazıları, büyüklerine secde ederler.
- لَا تَسْجُدْ لِغَيْرِ اللهِ تَعَالَى!
  Allahu Teala'dan başkasına secde etme!
- هٰذِهِ الْأَعْضَاءُ لَنْ تَسْجُدَ لِغَيْرِ اللهِ، بِإِذْنِ اللهِ!
  Bu uzuvlar, Allah'ın izniyle, ondan başkasına secde etmez!
- إِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلهِ سَجْدَةً إِلَّا رَفَعَكَ اللهُ بِهَا دَرَجَةً.
  Allah'a her secde edişinde mertebeni bir derece yükseltir.
- مَا لَكَ لَا تَسْجُدُ لِخَالِقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ؟!
  Göklerin ve yerin yaratıcısına niçin secde etmiyorsun?!
- وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا.
  Göktekiler ve yerdekiler gönüllü veya gönülsüz hepsi Allah'a secde eder. (Ayet)
- وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللهِ.
  (Hüdhüd şöyle dedi): Belkıs'ı ve kavmini Allah'a değil de Güneş'e secde ederken gördüm. (Ayet)

سَخِطَ يَسْخَطُ سُخْطًا

عَلَى

(b'ne) canı sıkılmak, gücenmek, içerlemek, kırılmak; kızmak, öfkelenmek, gazap duymak

- خَرَجَ الرَّئِيسُ مِنَ الْاِجْتِمَاعِ وَهُوَ يَسْخَطُ عَلَى الْحَاضِرِينَ.
Başkan, orada bulunanlara canı sıkılarak toplantıyı terk etti.
- لَا تَسْخَطِي عَلَيْنَا يَا أُمِّي، فَإِنَّنَا أَبْرِيَاءُ.
Anneciğim! Bize gücenme ne olur! Çünkü biz masumuz.
- اَلْمُؤْمِنُ لَا يَسْخَطُ عَلَى قَضَاءِ اللهِ وَقَدَرِهِ.
Mümin, Allah'ın kaza ve kaderine içerlemez.
- لَا تَسْخَطُوا عَلَى مَنْ يَذُمُّكُمْ لِيَنْفَعَكُمْ!
Sizi -yararlı olmak için- eleştiren kimseye gücenmeyiniz!
- حِينَمَا سَخِطْنَا عَلَى مُرَشَّحِنَا دَعَمْنَا مُرَشَّحًا آخَرَ.
Kendi adayımıza kırılınca başka bir adayı destekledik.
- سَخِطَ الشَّعْبُ عَلَى الْحَاكِمِ الظَّالِمِ.
Halk, zulüm yapan yöneticiye öfke duydu.
- سَخِطَ الْحَاكِمُ الْمُسْتَبِدُّ عَلَى مُعَارِضِيهِ.
Despot idareci, muhaliflere karşı öfkeyle doldu.
- سَخِطَ اللهُ عَلَيْهِمْ!
Allah'ın gazabı üzerlerinden eksik olmasın! (Ayet)
- اَللّٰهُمَّ لَا تَسْخَطْ عَلَيْنَا، وَإِنْ تَذَمَّرْنَا!
Allah'ım! Bizler şikayet etsek de sen bize kırılma ya Rab!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

سَخِرَ يَسْخَرُ سُخْرِيَّةً

مِنْ

(b'le) alay etmek, eğlenmek, dalga geçmek, istihza etmek; (b'ne veya bş'e) gülmek

- لَا تَسْخَرِي يَا بِنْتِي مِنَ الْآخَرِينَ!
Kızım! Başkalarıyla alay etme!
- كَأَنَّ هٰذَا الرَّجُلَ الشُّجَاعَ سَخِرَ مِنَ الْمَوْتِ.
Bu cesur adam, ölümle adeta dalga geçti.
- أَنَا لَا أَسْخَرُ مِنْ أَحَدٍ.
Ben kimseyle dalga geçmem.
- سَخِرَ مِنْهُ أَصْدِقَاؤُهُ كَثِيرًا.
Arkadaşları onunla çok alay etti.
- لَا تَسْخَرْ مِنْ مُنَافِسِكَ إِطْلَاقًا!
Rakibinle asla alay etme!
- أَنْتَ كَعَادَتِكَ تَسْخَرُ مِمَّنْ يَتَفَوَّقُ عَلَيْكَ!
Her zaman ki gibi senden üstün olanla alay ediyorsun!
- اَلنَّاسُ قَدِيمًا وَحَدِيثًا يَسْخَرُونَ مِنْ سِمْنَةِ الْآخَرِينَ.
İnsanlar dün olduğu gibi bugün de başkalarının şişmanlığını alay konusu etmektedir.
- لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ.
Bir topluluk başka bir toplulukla alay etmesin. Belki de onlar, bunlardan daha hayırlıdır. (Ayet)

سَخِرَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

سَعَى يَسْعَى سَعْيًا

إِلَى

(bş için) çalışmak, çabalamak, gayret sarfetmek, elde etmeye çalışmak, peşinden koşmak

- سَعَى مُوسَى إِلَى تَحْقِيقِ أَهْدَافِهِ بِوَسَائِلَ شَتَّى.
  Musa değişik vesilelerle hedeflerini gerçekleştirmeye çalıştı.
- عَلَيْنَا جَمِيعًا أَنْ نَسْعَى إِلَى هَدَفٍ وَاحِدٍ.
  Hepimiz bir tek hedefe doğru koşmalıyız.
- الطُّلَّابُ سَعَوْا إِلَى حَلِّ مُعَادَلَةٍ رِيَاضِيَّةٍ صَعْبَةٍ.
  Öğrenciler zor bir matematik denklemini çözmeye çalıştılar.
- نِسَاءُ الْيَوْمِ يَسْعَيْنَ إِلَى الْحُصُولِ عَلَى حُقُوقِهِنَّ.
  Günümüz kadınları haklarını elde etmek için çabalıyorlar.
- هٰذَانِ الْمُوَظَّفَانِ سَعَيَا إِلَى التَّرْقِيَةِ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً.
  Bu iki memur uzun yıllar terfi peşinde koştu.
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ يَسْعَوْنَ إِلَى هَلَاكِنَا!
  Bu insanlar bizi mahvetmeye çalışıyorlar!
- بَعْضُ الدُّوَلِ الْغَرْبِيَّةِ تَسْعَى إِلَى خَرَابِ الْأُمَّةِ!
  Bazı batılı ülkeler ümmeti parçalamak için mesai yapıyor.
- حِزْبُ الْمُخَالَفَةِ يَسْعَى إِلَى الْقَضَاءِ عَلَيْنَا.
  Muhalefet partisi bizi yok etmeye çalışıyor.
- إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللهِ.
  Cuma günü namaza çağrılınca Allah'ı anmaya koşun. Ayet)

سَعَى fiili, bu anlamları vermek üzere لِ ve فِي harf-i cerleri ile de kullanılabilir.

سُرَّ يُسَرُّ سُرُورًا

بِ

(bş'e) sevinmek, (bş'den ötürü) mutlu olmak, memnun kalmak

- سُرِرْتُ بِزِيَارَتِكَ جِدًّا.
  Ziyaretine gerçekten sevindim.
- اَلْآبَاءُ يُسَرُّونَ بِنَجَاحِ أَبْنَائِهِمْ كَثِيرًا.
  Babalar, çocuklarının başarılarına çok sevinir.
- لَقَدْ سُرِرْتُ بِرِسَالَتِكَ غَايَةَ السُّرُورِ.
  Mektubuna gerçekten çok sevindim.
- حَقًّا لَقَدْ سُرِرْنَا بِمَشْرُوعِكَ الْقَيِّمِ هٰذَا.
  Bu değerli projenizden ötürü gerçekten çok mutlu olduk.
- سُرَّ الْمُوَاطِنُونَ بِالْاِحْتِفَالَاتِ.
  Vatandaşlar kutlamalardan memnun kaldı.
- سَنُسَرُّ بِانْضِمَامِكَ إِلَى نَادِينَا.
  Kulübümüze katılacak olmandan dolayı sevinç duyacağız.
- سُرَّ الْفَلَّاحُونَ كَثِيرًا بِهُطُولِ االْأَمْطَارِ.
  Çiftçiler yağmurların yağmasına çok sevindiler.
- لَقَدْ سُرِرْنَا جِدًّا بِمَا حَقَّقْنَاهُ مِنْ نَجَاحٍ فِي الْاِنْتِخَابَاتِ.
  Seçimlerde gerçekleştirdiğimiz başarıdan ötürü çok sevindik.
- هَلْ سُرِرْتُمَا بِالْخَبَرِ أَمْ حَزِنْتُمَا عَلَيْهِ؟
  Habere sevindiniz mi, yoksa üzüldünüz mü?
- وَيَعْلَمُ اللهُ كَمْ سُرِرْنَا بِعَوْدَتِكُمْ وَتَوَاصُلِكُمْ.
  Dönüşünüze ve irtibatınıza ne kadar sevindiğimizi Allah bilir

سُرَّ fiili, مِنْ ve لِ harf-i cerleri ile de aynı anlamı verir.

سَقَطَ يَسْقُطُ سُقُوطًا عَلَى

(by'e veya bş'in üzerine) düşmek, yığılmak, konmak, inmek, yağmak, dökülmek; (kaybolan bş'e) tesadüf etmek, bulmak, rastlamak

- فَقَدَ الْوَلَدُ تَوَازُنَهُ فَسَقَطَ عَلَى الْأَرْضِ.
  Çocuk dengesini kaybedip yere düştü.
- مُتَسَابِقُو الدَّرَّاجَاتِ كَثِيرًا مَا يَسْقُطُونَ عَلَى الْأَرْضِ.
  Bisiklet yarışçıları çoğu zaman yere düşüyorlar.
- سَقَطَتِ الْمُصَابَةُ عَلَى الرَّصِيفِ فَاقِدَةَ الْوَعْيِ.
  Vurulan kadın bilincini kaybederek kaldırıma yığılıverdi.
- فِي الْمَلْعَبِ سَقَطَ وَاحِدٌ مِنَ اللَّاعِبِينَ عَلَى رَضْفَةِ رُكْبَتِهِ.
  Sahada oyunculardan birisi diz kapağının üzerine düştü.
- إِذَا تَرَاجَعْتَ لِلْخَلْفِ بِسُرْعَةٍ فَقَدْ تَسْقُطُ عَلَى ظَهْرِكَ!
  Hızlı bir şekilde geri geri yürürsen sırt üstü düşebilirsin!
- كَانَتْ أَوْرَاقُ الشَّجَرَةِ تَسْقُطُ عَلَى فِنَاءِ الْمَنْزِلِ.
  Ağaçların yaprakları evin avlusuna dökülüyordu.
- يَنْعَكِسُ الضَّوْءُ عِنْدَمَا يَسْقُطُ عَلَى سَطْحٍ أَمْلَسَ.
  Işık pürüzsüz bir zemine düştüğü zaman yansır.
- اَلْأَمْطَارُ تَسْقُطُ عَلَى هٰذِهِ الْمِنْطَقَةِ بِغَزَارَةٍ.
  Yağmurlar bu bölgeye sağnak bir şekilde yağar.
- تَوَقَّفْنَا تَحْتَ جَبَلٍ كَأَنَّهُ يَكَادُ أَنْ يَسْقُطَ عَلَيْنَا.
  Sanki üzerimize yıkılacakmış gibi duran bir dağın altında mola verdik.
- سَقَطَ عَلَى ضَالَّتِهِ.
  Kaybettiği şeyi buldu.

سَقَطَ يَسْقُطُ سُقُوطًا مِنْ

(by'den veya bş'den) düşmek

- سَقَطَ الْقَلَمُ مِنْ يَدِهِ فَانْكَسَرَ.
  Kalem elinden düştü ve kırıldı.
- سَقَطَ مِنْ عَيْنِي لِسُوءِ تَصَرُّفِهِ.
  Kötü davranışı yüzünden gözümden düştü.
- سَقَطَ أَخِي مِنْ أَعْلَى السَّقْفِ فَكُسِرَتْ سَاقُهُ.
  Kardeşim damdan düştü ve bacağı kırıldı.
- اِنْتَبِهْ! وَإِلَّا تَسْقُطْ مِنَ السُّلَّمِ.
  Dikkat et! Aksi takdirde merdivenden düşersin.
- سَقَطَ الْجَنِينُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ.
  Cenin anne karnından düştü (düşük gerçekleşti).
- لَقَدْ سَقَطَتْ أَسْنَانُهُ مِنْ مُقَدَّمَةِ فَكِّهِ الْأَسْفَلِ.
  Alt çenesinin ön kısmındaki dişleri dökülmüştü.
- قَدْ تَسْقُطُ النَّيَازِكُ مِنَ السَّمَاءِ تَتْرَى.
  Bazen meteorlar gökyüzünden peş peşe düşer.
- قَدْ سَقَطَتِ الدَّرَاهِمُ مِنْ يَدِهِ مِنْ غَيْرِ شُعُورٍ.
  Farkında olmadan, paralar elinden düşmüş.
- عُبَّادُ الشَّهَوَاتِ يَسْقُطُونَ مِنْ عَيْنِ اللهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.
  Şehvani arzuların kölesi haline gelenler, hem bu dünyada hem öte âlemde Cenab-ı Hakk'ın gözünden düşerler.

سَلَّمَ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا إِلَى

(bş'i b'ne) teslim etmek, vermek; (kendini) teslim etmek, teslim olmak; (b'ne bş'i) havale etmek, teslim etmek, bırakmak

- سَلَّمْتُ النُّقُودَ إِلَى صَاحِبِهَا فِي الْوَقْتِ الْمُحَدَّدِ.
  Parayı sahibine belirlenen zamanda verdim.
- سَلَّمُوا السَّارِقَ إِلَى رِجَالِ الْأَمْنِ.
  Hırsızı emniyet güçlerine teslim ettiler.
- سَلَّمْتُ الرِّسَالَةَ إِلَى صَاحِبِهَا.
  Mektubu sahibine teslim ettim.
- سَلِّمِ الطَّرْدَ إِلَى الْمُرْسَلِ إِلَيْهِ فِي وَقْتِهِ!
  Koliyi alıcıya zamanında teslim et!
- سَلَّمُوا أَسْلِحَتَهُمْ إِلَى الْعَدُوِّ بَعْدَ أَنْ يَئِسُوا مِنَ النَّصْرِ.
  Zaferden ümitlerini kesince silahlarını düşmana teslim ettiler.
- سَلَّمَ الْمُجَاهِدُونَ أُمُورَهُمْ إِلَى اللهِ.
  Mücahitler işlerini Allah'a havale (teslim) ettiler.
- تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ فَسَلَّمْتُ أَمْرِي إِلَيْهِ.
  Allah'a tevekkül ettim ve işimi ona havale ettim.
- سَلَّمْنَا أَمْرَنَا إِلَى اللهِ، فَافْعَلُوا مَا شِئْتُمْ!
  Bizler işimizi Allah'a havale ettik, sizler dilediğinizi yapın!

سَلَّمَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

سَكَنَ يَسْكُنُ سَكَنًا فِي

(by'de) oturmak, ikamet etmek, yaşamak, kalmak

- يَسْكُنُ خَالِدٌ فِي قَرْيَةٍ صَغِيرَةٍ.
  Halid küçük bir köyde yaşıyor.
- نَسْكُنُ فِي شَقَّةٍ فَخْمَةٍ.
  Lüks bir dairede oturuyoruz.
- مُنْذُ سِتَّةِ شُهُورٍ، نَسْكُنُ فِي الطَّابَقِ الْأَرْضِيِّ.
  Altı aydan bu yana zemin katta oturuyoruz.
- مُنْذُ كَمْ سَنَةً أَنْتُمْ تَسْكُنُونَ فِي هٰذِهِ الدَّارِ؟
  Bu evde kaç yıldan beri oturuyorsunuz?
- هُمْ يَسْكُنُونَ فِي الرِّيفِ أَيَّامَ الصَّيْفِ الْحَارَّةَ.
  Sıcak yaz günlerinde köyde yaşıyorlar.
- كَانَتِ الْمُدَرِّسَاتُ يَسْكُنَّ فِي مَبَانٍ مُلْحَقَةٍ بِالْجَامِعَةِ.
  Bayan hocalar, üniversiteye ait ek binalarda oturuyor.
- تَسْكُنُ أَغْلَبِيَّةُ التَّلَامِيذِ فِي حَيٍّ بَعِيدٍ عَنِ الْمَدْرَسَةِ.
  Öğrencilerin çoğu okuldan uzak bir mahallede oturuyor.
- مُعْظَمُ سُكَّانِ قَرْيَتِي يَسْكُنُونَ فِي بُيُوتٍ مُتَوَاضِعَةٍ.
  Köyümün nüfusunun çoğu mütevazı evlerde yaşıyor.
- أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ كَانُوا يَسْكُنُونَ فِي مَنَاطِقَ كَثِيفَةِ الْأَشْجَارِ.
  Eyke halkı bol ağaçlıklı bölgelerde ikamet ediyorlardı.

سَكَنَ fiili بِ harf-i ceri ile de kullanılabilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

سَلَّمَ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا

مِنْ

(b'ni bş'den) kurtarmak, korumak, muhafaza etmek

- سَلَّمَهُ اللهُ مِنَ الْمَرَضِ.
  Allah onu hastalıktan kurtardı (kurtarsın).
- رِجَالُ الْإِنْقَاذِ سَلَّمُوا الطِّفْلَةَ مِنَ الْغَرَقِ.
  Kurtarma ekibi, kız çocuğunu boğulmaktan kurtardı.
- اَلرَّاعِيَانِ الشُّجَاعَانِ سَلَّمَا الْغَنَمَ مِنَ الذِّئَابِ.
  İki cesur çoban, sürüyü kurtlardan kurtardı.
- حِزَامُ الْأَمْنِ قَدْ يُسَلِّمُكَ مِنَ الْمَوْتِ.
  Emniyet kemeri seni ölümden koruyabilir.
- اَلْمُسَاعَدَاتُ الْحُكُومِيَّةُ سَلَّمَتِ الشَّرِكَاتِ مِنَ الْإِفْلَاسِ.
  Devletin yaptığı yardımlar şirketleri iflastan kurtardı.
- اَللّٰهُمَّ سَلِّمْنَا مِنْ جَمِيعِ الْآفَاتِ!
  Allahım bizleri her türlü âfetten muhafaza buyur!
- اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ الْجِنَانِ وَسَلِّمْنَا مِنَ النَّارِ!
  Allahım bizleri Cennet ehli kıl ve Cehennem ateşinden koru!
- اَللّٰهُمَّ سَلِّمْنَا مِنَ النَّكَبَاتِ وَاحْفَظْنَا مِنَ الْعَثَرَاتِ!
  Allahım bizleri belalardan ve hatalardan muhafaza buyur!
- نَسْأَلُ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُسَلِّمَنَا مِنْ هٰذِهِ الْبَلِيَّةِ!
  Allah'tan bizleri bu beladan kurtarmasını istiyoruz.
- سَلَّمَنَا اللهُ وَإِيَّاكُمْ مِنْ كُلِّ مُصِيبَةٍ!
  Allah bizleri ve sizleri her türlü musibetten muhafaza buyursun.

سَلَّمَ يُسَلِّمُ تَسْلِيمًا

عَلَى

(b'ne) selam vermek, (b'ni) selamlamak

- رَأَيْتُ أُسْتَاذِي فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ حَالًا.
  Öğretmenimi gördüm ve hemen kendisine selam verdim.
- سَلَّمْتُ عَلَى الْأَسَاتِذَةِ بِأَدَبٍ وَاحْتِرَامٍ.
  Öğretmenleri edep ve hürmetle selamladım.
- بَعْدَ أَنْ تَدْخُلُوا الْبَيْتَ، سَلِّمُوا عَلَى أَهْلِكُمْ.
  Eve girdikten sonra ailenize selam verin.
- سَلَّمَ صَاحِبُ الْبَيْتِ عَلَى الْمَدْعُوِّينَ وَاحِدًا وَاحِدًا.
  Ev sahibi, davetlileri teker teker selamladı.
- لِمَ أَعْرَضْتَ عَنِّي لَمَّا سَلَّمْتُ عَلَيْكَ؟!
  Sana selam verdiğimde neden yüzünü benden çevirdin?!
- اَلْمُسْلِمُ يُسَلِّمُ عَلَى مَنْ يَعْرِفُهُ وَمَنْ لَا يَعْرِفُهُ.
  Müslüman, tanıdığına da tanımadığına da selam verir.
- عَلَيْكُمَا أَنْ تُسَلِّمَا عَلَيْنَا قَبْلَ الْكَلَامِ!
  Konuşmaya başlamadan önce bizi selamlamanız gerekir!
- لِمَ لَمْ تُسَلِّمْ عَلَيْنَا عِنْدَ لِقَائِنَا؟!
  Bizimle karşılaştığında neden bize selam vermedin?!
- مِنْ أَدَبِ الْإِسْلَامِ أَنْ نُسَلِّمَ عَلَى الصِّغَارِ وَالْكِبَارِ!
  Küçük büyük herkese selam vermemiz İslam adabındandır.
- إِذَا سَلَّمْنَا عَلَى بَعْضِ إِخْوَانِنَا فَلَمْ يَرُدُّوا عَلَيْنَا!
  Bazı kardeşlerimize selam verdiğimizde mukabele etmiyorlar!

سَمَحَ يَسْمَحُ سَمْحًا

لِ + بِ

(b'ne) bir hususta izin /(bş) izni vermek, müsaade etmek, göz yummak; (bş) müsait olmak

- سَمَحَ لَنَا الْمُدِيرُ بِالدُّخُولِ فِي غُرْفَتِهِ.
  Müdür, odasına girmemize izin verdi.
- اَلْإِسْلَامُ لَا يَسْمَحُ لِلْمُسْلِمِينَ بِأَنْ يَغْتَابُوا.
  İslam, Müslümanların gıybet etmelerine müsaade etmez.
- اَلسَّائِقُونَ سَمَحُوا لِسَيَّارَةِ الْإِسْعَافِ بِالْمُرُورِ.
  Şoförler ambulansın geçmesine müsaade etti.
- سَمَحَ الْأُسْتَاذُ لِلطَّالِبِ بِالْخُرُوجِ مِنَ الصَّفِّ.
  Öğretmen, öğrencinin sınıftan çıkmasına müsaade etti.
- لَا يَسْمَحُ ذٰلِكَ الْمَجْنُونُ لِأَحَدٍ بِالْاقْتِرَابِ مِنْهُ.
  O deli, kimsenin yanına yaklaşmasına müsaade etmiyor.
- مِيزَانِيَّةُ النَّادِي لَا تَسْمَحُ لَنَا بِإِقَامَةِ حَفْلٍ.
  Kulübün bütçesi bir parti düzenlememize imkân tanımıyor.
- سَنَذْهَبُ إِلَى النُّزْهَةِ بِشَرْطِ أَنْ يَسْمَحَ لَنَا الطَّقْسُ بِهَا.
  Havanın müsait olması şartıyla pikniğe gideceğiz.
- لَا تَسْمَحُوا لِبَنَاتِكُمْ بِالْخُرُوجِ لَيْلًا!
  Kızlarınızın gece vakti dışarı çıkmalarına izin vermeyin!
- كَيْفَ تَسْمَحُونَ لَهُمَا بِهٰذِهِ الْوَقَاحَةِ؟!
  Böyle bir arsızlık yapmalarına nasıl göz yumuyorsunuz?!
- لَنْ أَسْمَحَ لَهُ بِإِهَانَةِ الْآخَرِينَ!
  Onun başkalarını aşağılamasına izin vermeyeceğim!

سَمَّى يُسَمِّي تَسْمِيَةً

بِ

(b'ne ...) adını vermek, adını koymak, (çocuğu bir adla) adlandırmak, isim koymak isimlendirmek; (bş'e) ad vermek, bir isimle isimlendirmek; lakap vermek, lakaplandırmak

- سَمَّيْتُ ابْنِيَ الْأَصْغَرَ بِخَالِدٍ.
  En küçük oğluma Halid adını verdim.
- اَلْوَالِدَانِ سَمَّيَا طِفْلَتَهُمَا بِزَهْرَاءَ.
  Ebeveyn, kızlarına Zehrâ adını koydular.
- سُمِّيَ الْاِجْتِمَاعُ بِـ "الْمُؤْتَمَرِ الْوَطَنِيِّ الشَّامِلِ".
  Toplantıya "Kapsamlı Milli Kongre" adı verildi.
- لِمَاذَا لَا تُسَمِّي الْأَشْيَاءَ بِأَسْمَائِهَا؟
  Neden varlıkları kendi isimleriyle adlandırmıyorsun?
- إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى نُسَمِّيهِمْ بِأَهْلِ الْكِتَابِ.
  Yahudi ve Hıristiyanlara Ehl-i Kitap adını veriyoruz.
- يَضْحَكُونَ عَلَيْنَا وَيُسَمُّونَنَا بِبَدْوٍ.
  Bize gülüyor ve "bedevi" diyorlar (lakabını veriyorlar).
- إِنَّا نَكْرَهُ أَنْ نُسَمِّيَهَا بِاسْمٍ سَتَكْرَهُهُ فِي حَيَاتِهَا.
  Ona, hayatında hoşlanmayacağı bir isim koymak istemiyoruz.
- لَا تُسَمُّوهُمْ بِعُلَمَاءِ الدِّينِ! لِأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ كُنْهَهُ.
  Onlara din âlimleri demeyin! Zira dinin özünü bilmiyorlar.
- سَئِمَ النَّاسُ مِنْ كَذِبِهِ وَبُهْتَانِهِ فَسَمَّوْهُ بِالْبَهَّاتِ.
  İnsanlar onun yalan ve iftiralarından illallah dedi ve kendisine "iftiracı" ismini lâyık gördüler.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

سَمِعَ يَسْمَعُ سَمَاعًا

بِ

(bş'i) duymak, işitmek; dinlemek, kulak vermek

- سَمِعْتُ بِالْخَبَرِ الْمُفْجِعِ مِنَ الْإِذَاعَةِ.
  Elîm haberi radyodan duydum.
- سَمِعْنَا بِالْأَذَانِ مِنْ بَعِيدٍ.
  Ezanı uzaktan işittik.
- لَمَّا سَمِعْنَا بِمَوْتِ عَدُوِّنَا سَجَدْنَا لِلّٰهِ، شُكْرًا.
  Düşmanımızın ölümünü duyunca şükür secdesi yaptık.
- هَلْ سَمِعْتُنَّ يَا فَتَيَاتُ بِمِثْلِ هٰذَا مِنْ قَبْلُ؟!
  Kızlar! Daha önce hiç böyle bir şey işittiniz mi?
- سَتَسْمَعُونَ قَوْلًا لَمْ تَسْمَعُوا بِمِثْلِهِ قَطُّ!
  Daha önce benzerini hiç duymadığınız bir şey işiteceksiniz!
- أَنَا أَوَّلَ مَرَّةٍ أَسْمَعُ بِهٰذَا الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ.
  Ben bu hadis-i şerifi ilk defa duyuyorum.
- لَمْ أَسْمَعْ بِهٰذِهِ الدُّرُوسِ الْقَيِّمَةِ مِنْ قَبْلُ.
  Böylesi kıymetli dersleri daha önce dinlemedim.
- قَدْ تَسْمَعُ بِهٰذِهِ الْمَخْطُوطَةِ أَوَّلَ مَرَّةٍ.
  Muhtemelen bu el yazmasının adını ilk kez duyuyorsun.
- فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ.
  (Züleyha) kadınların dedikodularını işitince onlara haber gönderdi. (Ayet)

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

سَمِعَ يَسْمَعُ سَمَاعًا

عَنْ

(bş hakkında; bş'e dair bir bilgi) duymak, işitmek, edinmek, duyum veya haber almak

- إِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَسْمَعُونَ عَنْ نَشَاطَاتِنَا خَيْرًا قَرِيبًا.
  İnşallah yakında faaliyetlerimize dair iyi haberler işiteceksiniz.
- بِإِذْنِ اللّٰهِ، سَنَسْمَعُ عَنِ الْمَشْرُوعِ أَخْبَارًا سَارَّةً قَرِيبًا.
  İnşallah yakında projeye dair sevindirici haberler duyacağız.
- مَا سَمِعْنَا عَنْكُمْ إِلَّا خَيْرًا.
  Sizin hakkınızda sadece iyi şeyler duyduk.
- تِلْكَ الْجُزُرُ لَمْ أَرَهَا وَ لٰكِنِّي سَمِعْتُ عَنْهَا كَثِيرًا.
  O adaları görmedim ancak haklarında çok şey işittim.
- سَمِعْنَا عَنِ الْكِتَابِ كَثِيرًا لٰكِنَّا لَمْ نَجِدْهُ فِي أَيَّةِ مَكْتَبَةٍ.
  Kitabı çok duyduk, ancak hiçbir kütüphanede ona rastlamadık.
- هَلْ سَمِعْتُمْ يَا شَبَابُ عَنْ هٰذِهِ الْمَخْطُوطَةِ مِنْ قَبْلُ؟
  Bu yazma hakkında daha önce bir şey duydunuz mu gençler?
- نَحْنُ نَسْمَعُ عَنِ الْجَرَائِمِ الْكَثِيرَةِ عَبْرَ الشَّاشَةِ.
  Ekran aracılığıyla birçok suçtan haberdar oluyoruz.
- كَثِيرًا مَا نَسْمَعُ عَنْ خَطْفِ الْأَطْفَالِ الصِّغَارِ.
  Sık sık küçük çocukların kaçırıldığı haberlerini duyuyoruz.
- سَمِعْتُ عَنْ هٰذِهِ الْمُشْكِلَةِ خَاصَّةً فِي رِجَالِ الْأَعْمَالِ.
  Bu sorunun özellikle iş adamları arasında olduğunu işittim.
- لَقَدْ سَمِعْتُ عَنْ جُهُودِهِ الْكَبِيرَةِ فِي خِدْمَةِ طُلَّابِ الْعِلْمِ.
  İlim talebelerine verdiği büyük hizmetlerini duymuştum.

سَهُلَ
يَسْهُلُ
سُهُولَةً

عَلَى

(bş b'ne) kolay/ rahat/ basit gelmek, güç olmamak, kolay olmak

- يَسْهُلُ عَلَى الْأَطْفَالِ حِفْظُ الْكَلِمَاتِ الْأَجْنَبِيَّةِ.
  Çocukların yabancı sözcükleri ezberlemesi kolay olur.
- سَهُلَ عَلَى الطُّلَّابِ فَهْمُ دَرْسِ الْقَوَاعِدِ.
  Gramer dersini anlamak öğrencilere kolay geldi.
- يَسْهُلُ عَلَيْنَا الْقِيَامُ بِهٰذَا الْعَمَلِ.
  Bu işi yapmak bizim için çok basit.
- لَنْ يَسْهُلَ عَلَيْكَ أَنْ تُسَافِرَ وَحْدَكَ.
  Tek başına yolculuk etmen senin için kolay olmayacak.
- سَهُلَتْ عَلَيْنَا أَسْئِلَةُ الْامْتِحَانِ كُلُّهَا.
  Sınav sorularının hepsi bize kolay geldi.
- لَمْ يَسْهُلْ عَلَيْهِ إِقْنَاعُ زَوْجَتِهِ.
  Karısını ikna etmesi kolay olmadı.
- اِمْضَغِ الطَّعَامَ جَيِّدًا حَتَّى يَسْهُلَ عَلَيْكَ هَضْمُهُ.
  Yemeği iyice çiğne ki sindirimi kolay olsun.
- بِهٰذِهِ السَّذَاجَةِ، يَسْهُلُ عَلَى الشَّيْطَانِ إِضْلَالُكَ.
  Bu saflıkla, şeytan seni kolayca saptırabilir.
- لَنْ يَسْهُلَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَجِدُوا مُرَشَّحًا آخَرَ مِثْلَهُ!
  Onun gibi bir başka aday bulmanız kolay olmayacak!
- لَا يَسْهُلُ عَلَى الْإِنْسَانِ أَنْ يُؤَلِّفَ كِتَابًا مِثْلَ هٰذَا!
  İnsanın böyle bir kitap yazabilmesi kolay birşey değil!

سَهِرَ
يَسْهَرُ
سَهَرًا

عَلَى

(b'ni / bş'i koruma kollama veya bş yapma gayesiyle) uyku uyumamak, gözlerine uyku girmemek, gecelemek, sabahlamak, uykusuz kalmak

- اَلْمُمَرِّضَاتُ يَسْهَرْنَ عَلَى رَاحَةِ الْمَرِيضِ.
  Hemşireler hastanın rahatı için gece uyumuyor.
- سَهِرْتُ عَلَى حُسْنِ سَيْرِ الْعَمَلِ.
  İşlerin düzgün yürümesi için uykusuz kaldım.
- كَانَ عُمَرُ خَلِيفَةً يَسْهَرُ عَلَى احْتِيَاجَاتِ الْمُجْتَمَعِ.
  Ömer halkın ihtiyaçları için gece mesaisi yapan bir halife idi.
- أَسْهَرُ عَلَى تَرْبِيَةِ أَوْلَادِي تَرْبِيَةً سَلِيمَةً.
  Çocuklarıma iyi bir eğitim verebilmek için sabahlıyorum.
- اَلْوُزَرَاءُ سَهِرُوا عَلَى وَضْعِ الْقَوَانِينِ.
  Bakanlar, kanunları çıkarmak için gece uyumadı.
- اَلشَّبَابُ يَسْهَرُونَ عَلَى الْأَفْلَامِ الْمُرْعِبَةِ.
  Gençler korku filmi izlemek için gece uyumuyor.
- نَحْنُ سَهِرْنَا عَلَى الشَّطْرَنْجِ حَتَّى وَقْتِ السَّحُورِ.
  Satranç oynamak için sahur vaktine kadar uyumadık.
- أَبْنَائِي لَا يَسْهَرُونَ عَلَى اللَّهْوِ وَاللَّغْوِ.
  Çocuklarım eğlence ve boş şeyler için gecelemezler.
- لَا تَسْهَرُوا عَلَى مُشَاهَدَةِ الْأَفْلَامِ وَاسْتِمَاعِ الْغِنَاءِ!
  Gece boyu televizyon izleyip müzik dinlemeyin!
- عُمَّالُ التَّنْظِيفِ يَسْهَرُونَ عَلَى نَظَافَةِ الشَّوَارِعِ.
  Temizlik işçileri sokakların temizliği için gece uyumuyorlar.

شَارَكَ يُشَارِكُ مُشَارَكَةً

فِي

(bş'e) katılmak, iştirak etmek, ortak olmak, katkı yapmak

- شَارَكَ الْمَرْضَى أَيْضًا فِي الرِّحْلَةِ.
  Hastalar da geziye iştirak etti.
- شَارَكْنَا جَمِيعًا فِي تَحْضِيرِ الْحَفْلَةِ.
  Partinin hazırlanmasına hepimiz katkı sunduk.
- هٰذَا الْمُحْسِنُ يُشَارِكُ فِي جَمِيعِ أَعْمَالِ الْبِرِّ وَالْإِحْسَانِ.
  Bu hayırsever bütün hayır hasenat işlerine ortak oluyor.
- شَارَكَ الْمُهَنْدِسَانِ الْيَابَانِيَّانِ فِي إِنْجَاحِ الْمَشْرُوعِ.
  İki Japon mühendis projenin başarısına katkı yaptı.
- ثَلَاثَةُ مُسْتَثْمِرِينَ أَجَانِبَ شَارَكُوا فِي أَرْبَاحِ الشَّرِكَةِ.
  Üç yabancı yatırımcı şirketin kârlarına ortak oldu.
- مُعْظَمُ الْفِلَسْطِينِيِّينَ شَارَكُوا فِي نَشَاطَاتِ الْمُقَاوَمَةِ.
  Filistinlilerin pek çoğu direniş eylemlerine iştirak etmiştir.
- اَلْقُرَّاءُ الْمَهَرَةُ يُشَارِكُونَ فِي خَلْقِ مُجْتَمَعٍ مُنْتِجٍ.
  Yetenekli okurlar, üretken bir toplum inşasına katkı sağlarlar.
- لَعَلَّ الْأَخَوَاتِ يُشَارِكْنَ فِي الْمَوْضُوعِ وَيُدْلِينَ بِآرَائِهِنَّ.
  İnşallah kardeşlerimiz konuya iştirak edip görüşlerini bildirir.
- مَا بَالُكُمْ لَا تُشَارِكُونَ فِي الْبَحْثِ؟!
  Araştırmaya neden iştirak etmiyorsunuz?
- عَلَيْنَا أَنْ نُشَارِكَ فِي تِلْكَ الْفَعَّالِيَّاتِ بِجِدٍّ وَنَشَاطٍ.
  Bu etkinliklere canla başla katılmalıyız!

سَيْطَرَ يُسَيْطِرُ سَيْطَرَةً

عَلَى

(b'ne veya bş'e) hâkim / egemen olmak, ele geçirmek; işgal etmek; (bş'i) kontrol altına almak, dizginlemek

- سَيْطَرَ الْجَيْشُ عَلَى الْمَدِينَةِ خِلَالَ أُسْبُوعٍ.
  Ordu bir hafta içerisinde şehre hâkim oldu (ele geçirdi).
- سَيْطَرَ رِجَالُ الْإِطْفَاءِ عَلَى الْحَرِيقِ.
  İtfaiye erleri yangını kontrol altına aldı.
- سَيْطَرْتُ عَلَى الْحِصَانِ بِصُعُوبَةٍ.
  Atı güçlükle dizginleyebildim.
- أَحْمَدُ شَابٌّ يُسَيْطِرُ عَلَى مَشَاعِرِهِ سَيْطَرَةً.
  Ahmet duygularını çok iyi kontrol eden bir gençtir.
- يَا سَلِيمُ، سَيْطِرْ عَلَى غَضَبِكَ عِنْدَ الْأَوْلَادِ!
  Selim! Çocukların yanında öfkene hâkim ol!
- إِنَّ التَّشَاؤُمَ قَدْ سَيْطَرَ عَلَى مُؤَلَّفَاتِهِ كُلِّهَا.
  Pesimizm (kötümserlik) onun tüm eserlerine hâkim.
- قَدْ لَا تُسَيْطِرُ عَلَى عَوَاطِفِكَ فِي اللَّحَظَاتِ الْحَرِجَةِ.
  Kritik zamanlarda duygularını kontrol edemeyebilirsin.
- قَدْ تُسَيْطِرُ الدُّوَلُ الْغَنِيَّةُ عَلَى الدُّوَلِ الْفَقِيرَةِ.
  Zengin ülkeler fakir ülkeleri egemenliği altına alabilir.
- نَحْنُ لَا نُسَيْطِرُ عَلَى الْإِعْلَامِ كَافَّةً.
  Bütün medyayı kontrol altına alamayız.
- لَقَدْ سَيْطَرَتْ خُطَّتُهُ عَلَى عُقُولِ الْجَمِيعِ.
  Planı herkesi büyüledi (etkisi altına aldı).

شَبِعَ يَشْبَعُ شِبَعًا — مِنْ

karnı (bş'e) doymak; (bş'den) bıkmak, usanmak, gına gelmek, doymak

- شَبِعَ مِنَ الطَّعَامِ كُلُّ مَنْ فِي الْعُرْسِ.
  Düğündeki herkes yemeğe doydu.
- مُنْذُ شَهْرٍ، أَوَّلَ مَرَّةٍ شَبِعْتُ مِنَ اللَّحْمِ.
  Bir aydan bu yana ilk defa ete doydum.
- اَلْحُضُورُ لَمْ يَشْبَعُوا بَعْدُ مِنَ الْمَأْكُولَاتِ.
  Davetliler henüz yiyeceklere doymadılar.
- قُومُوا مِنَ الْأَسِرَّةِ، أَمَا شَبِعْتُمْ مِنَ النَّوْمِ؟!
  Yataklardan kalkın artık, uykuya doymadınız mı?!
- لَمْ يَشْبَعِ الْأَطْفَالُ بَعْدُ مِنْ مُشَاهَدَةِ التِّلْفَازِ.
  Çocuklar televizyon seyretmeye henüz doymadılar.
- إِنَّنَا لا نَشْبَعُ مِنْ غَلَّةِ أَرَاضِينَا لِكَثْرَةِ الضَّرَائِبِ.
  Vergilerin çokluğu sebebiyle, kendi tarlalarımızın ürünü ile karnımızı bile doyuramıyoruz!
- شَبِعْتُ مِنْ كَلَامِكَ الْمُمِلِّ هٰذَا!
  Senin bu sıkıcı konuşmalarından illalah dedim!
- نَحْنُ شَبِعْنَا مِنَ الْوُعُودِ الْكَاذِبَةِ!
  Yalan vaatlerden bize gına geldi!
- شَبِعْنَا مِنْ هٰذِهِ الْمَشَاهِدِ التَّقْلِيدِيَّةِ!
  Bu klasik sahnelerden doyduk (gına geldi) artık!

شَجَّعَ يُشَجِّعُ تَشْجِيعًا — عَلَى

(b'ni bş'e) teşvik etmek, cesaretlendirmek, yüreklendirmek; özendirmek

- شَجَّعَهُ أَهْلُهُ عَلَى مُتَابَعَةِ الْاِجْتِهَادِ.
  Ailesi onu, sürekli çalışmaya teşvik etti.
- شَجَّعَ الْقَائِدُ جُنُودَهُ عَلَى اقْتِحَامِ الْمَخَاطِرِ.
  Komutan, askerlerini tehlikelere atılmaya cesaretlendirdi.
- شَجَّعَنَا الْأُسْتَاذُ عَلَى الْمَزِيدِ مِنَ الْعَمَلِ وَالْمُثَابَرَةِ.
  Öğretmen bizi daha fazla çalışıp gayret sarfetmeye teşvik etti.
- يُشَجِّعُ الْبَعْضُ عَلَى الْإِرْهَابِ بِإِصْدَارِ الْفَتَاوَى الْبَاطِلَةِ.
  Bazıları batıl fetvalar vererek teröre teşvikçi oluyor.
- كَانَ وَالِدَانَا يُشَجِّعَانِنَا عَلَى الْقِيَامِ بِمِثْلِ هٰذِهِ الْأَعْمَالِ.
  Ebeveynimiz bizi bu gibi işler yapmaya özendiriyordu.
- أَنْتُمْ تُشَجِّعُونَ إِخْوَتَكُمْ عَلَى ارْتِكَابِ الْجَرِيمَةِ!
  Sizler kardeşlerinizi suç işlemeye teşvik ediyorsunuz!
- إِنَّ بَعْضَ الْعُلَمَاءِ يُشَجِّعُونَ النَّاسَ عَلَى الْخُرَافَاتِ.
  Bazı bilim adamları insanları hurafelere teşvik ediyor.
- هٰؤُلَاءِ الثُّوَّارُ شَجَّعُوا الْجَمَاهِيرَ عَلَى الْعِصْيَانِ وَالتَّمَرُّدِ.
  Bu devrimciler, halkı isyan ve kalkışmaya tahrik etti.
- قَدْ شَجَّعَ الْإِسْلَامُ الْمُسْلِمِينَ عَلَى تَعْلِيمِ الْبَنَاتِ.
  İslam, müslümanları kızlarını okutmaya teşvik etmiştir.
- شَجَّعْنَا صَدِيقَنَا عَلَى الْمُبَارَاةِ.
  Arkadaşımızı maç yapmaya teşvik ettik.

شَرَحَ يَشْرَحُ شَرْحًا

لِ

(konuyu/meseleyi b'ne) açıklamak, şerh / izah etmek açmak; (b'ne bş'i) sevdirmek, gönlünü açmak, ısındırmak

- سَأَشْرَحُ لَكُمُ الْمَوْضُوعَ بَعْضَ الشَّيْءِ.
  Size konuyu biraz izah edeceğim.
- اِشْرَحْ لَنَا هٰذَا الْحَدِيثَ الشَّرِيفَ يَا أُسْتَاذُ!
  Hocam! Bize bu hadis-i şerifi açıklayın!
- شَرَحْتُ الْقَاعِدَةَ النَّحْوِيَّةَ لِلطُّلَّابِ شَرْحًا وَافِيًا.
  Nahiv kuralını öğrencilere yeterli miktarda şerh ettim.
- حَسَنًا يَا رِفَاقُ، سَأَشْرَحُ لَكُمُ الْآنَ وُجْهَةَ نَظَرِي.
  Peki arkadaşlar, şimdi sizlere kendi görüşümü açıklayacağım.
- شَرَحَ الْأُسْتَاذُ لِلْفَصْلِ مُفْرَدَاتِ النَّصِّ مُسْتَعِينًا بِالْمُعْجَمِ.
  Hoca, sınıfa metindeki sözcükleri sözlük yardımıyla açıkladı.
- شَرَحَ لَنَا الصَّيْدَلِيُّ كَيْفَ نَتَنَاوَلُ الدَّوَاءَ.
  Eczacı bize ilacı nasıl kullanacağımızı açıkladı.
- اِنْدَفَعَ الرَّجُلُ فِي الْحَدِيثِ يَشْرَحُ لِلنَّاسِ قِصَّتَهُ.
  Adam, hikâyesini insanlara anlatmak üzere lafa koyuldu.
- لَمْ يَشْرَحْ لِأَحَدٍ اَلْبَاعِثَ الَّذِي دَفَعَهُ إِلَى هٰذَا الْعَمَلِ.
  Onu bu işe hangi şeyin sürüklediğini kimseye açıklamadı.
- شَرَحَ اللهُ صَدْرَنَا لِلْحَقِّ فَأَسْلَمْنَا.
  Allah gönlümüzü hakka açtı, biz de Müslüman olduk.
- شَرَحَ اللهُ صَدْرَهُ لِلْعِلْمِ.
  Allah onun gönlünü ilme açtı (ısındırdı, sevdirdi).

شَدَّدَ يُشَدِّدُ تَشْدِيدًا

عَلَى

(b'ne) baskı uygulamak; sert / sıkı / tavizsiz olmak, davranmak; (bir konu üzerinde) vurgu yapmak; ısrarcı olmak

- شَدَّدَ مُدِيرُ الشَّرِكَةِ عَلَى مَرْؤُوسِيهِ.
  Şirket müdürü, emri altındakilere baskı uyguladı.
- يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا، لَا تُشَدِّدُوا عَلَى أَبْنَائِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ.
  Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız; oğullarınıza ve kızlarınıza baskı yapmayınız!
- بَعْضُ الْآبَاءِ يُشَدِّدُونَ عَلَى مَسْأَلَةِ رِفَاقِ الْأَبْنَاءِ.
  Bazı babalar, çocukların arkadaşlarıyla ilgili hususlarda baskı uyguluyorlar.
- شَدَّدَ الرَّئِيسُ عَلَى وُجُوبِ التَّقَيُّدِ بِالتَّعْلِيمَاتِ.
  Başkan, direktiflere uymanın gerekliliğini vurguladı.
- شَدَّدْتُ عَلَى مُرَاجَعَةِ كُلِّ الدُّرُوسِ.
  Bütün derslere çalışmak gerektiği hususunu vurguladım.
- شَدَّدَ الْأُسْتَاذُ عَلَى حُضُورِنَا جَمِيعًا يَوْمَ الْجُمُعَةِ.
  Hoca Cuma günü hepimizin gelmesi gerektiğini üzerine basa basa belirtti.
- اَلْاِقْتِصَادِيُّونَ شَدَّدُوا عَلَى أَنَّ الْبِطَالَةَ لَنْ تَتَلَاشَى فَوْرًا.
  Ekonomistler işsizliğin hemen bitmeyeceğini vurguladılar.
- مَنْ شَدَّدَ شَدَّدَ اللهُ عَلَيْهِ.
  Her kim baskı ve zorbalık yaparsa, Allah da ona karşı sert ve acımasız olur.
- لِمَ تُشَدِّدُونَ هٰكَذَا عَلَى قَضِيَّةِ تَكْفِيرِ الْمُسْلِمِ؟!
  Müslümanın tekfir edilmesi hususunda neden bu kadar katı davranıyorsunuz?!

شَعَرَ يَشْعُرُ شُعُورًا

بِ

(bş'i) hissetmek, duymak; fark etmek, farkına varmak

- فِي الشِّتَاءِ، عِنْدَمَا نَخْرُجُ نَشْعُرُ بِالْبَرْدِ.
  Kış mevsiminde dışarı çıkınca üşürüz.
- أَشْعُرُ بِأَلَمٍ شَدِيدٍ فِي الْمَعِدَةِ.
  Midemde şiddetli bir ağrı duyuyorum.
- حَاوِلْ أَلَّا تَشْعُرَ بِالْقَلَقِ، فَأَبَوَاكَ وَرَاءَكَ دَائِمًا.
  Stres yapmamaya çalış, annen ve baban hep arkanda.
- حِينَمَا سَمِعَ الْخَبَرَ شَعَرَ بِتَأْنِيبِ الضَّمِيرِ.
  Haberi işitince vicdan azabı duydu.
- شَعَرَتْ بِالْغُرُورِ لَمَّا رَأَتِ ابْنَهَا قَدْ حَصَلَ عَلَى شَهَادَتِهِ.
  Oğlunun diplomasını almış olduğunu görünce gururlandı.
- خَرَجْنَا نَجْرِي لَمَّا شَعَرْنَا بِاهْتِزَازِ الْجُدْرَانِ.
  Duvarların sallandığını hissedince koşarak dışarı çıktık.
- كَانَ لَا يَشْعُرُ بِالْوَحْشَةِ وَلَا بِالْغُرْبَةِ بَيْنَ أَهْلِهِ.
  Ailesi ile beraberken ne yalnızlık ne de gurbet çekiyordu.
- قَدْ شَعَرَ بِاغْتِبَاطٍ لِمَا لَقِيَهُ مِنْ حُسْنِ الْحَفَاوَةِ.
  Gördüğü sıcak alaka kendisini mutlu etmişti.
- شَعَرَتْ فَاطِمَةُ بِرَعْشَةٍ تَسْرِي فِي كُلِّ أَعْضَائِهَا.
  Fatma, bütün uzuvlarına yayılan bir titreme hissetti.
- لَقَدْ أَفْقَدَتْهُ الْإِصَابَةُ الْحِسَّ، فَلَمْ يَعُدْ يَشْعُرُ بِشَيْءٍ.
  Aldığı yara bilinç kaybına yol açmış, bu yüzden artık hiç bir şey hissetmiyordu.

شَرَعَ يَشْرَعُ شُرُوعًا

فِي

(bş'e veya bş'i yapmaya) başlamak, girişmek, koyulmak

- إِنَّ أَمْرِيكَا شَرَعَتْ فِي وَضْعِ إِسْتِرَاتِيجِيَّةٍ جَدِيدَةٍ.
  Amerika yeni bir strateji ortaya koymaya başladı.
- تَشْرَعُ الْحُكُومَةُ فِي فَتْحِ مَدَارِسَ جَدِيدَةٍ لِمَحْوِ الْأُمِّيَّةِ.
  Devlet, cehaleti kaldırmak için yeni okullar açmaya başlıyor.
- لَا تَشْرَعْ فِي الْكِتَابَةِ حَالَ الْكَآبَةِ!
  Depresyon halinde iken yazma işine girişme!
- هَلْ شَرَعْتُمْ فِي دُرُوسِ الدَّعْمِ فِي مَادَّةِ الْأَدَبِ؟
  Edebiyat dersinde takviye derslerine başladınız mı?
- لَقَدْ شَرَعُوا فِي تَأْسِيسِ جَمْعِيَّةٍ خَيْرِيَّةٍ قَبْلَ سَنَةٍ.
  Bir hayır derneği kurmaya bir sene önce başladılar.
- يُمْكِنُ أَنْ تَشْرَعِي غَدًا فِي اسْتِعْمَالِ هٰذِهِ الْأَدْوِيَةِ.
  Yarın bu ilaçları kullanmaya başlayabilirsin.
- مَتَى تَشْرَعُونَ فِي الْبَثِّ فِي قَنَاتِكُمُ التِّلْفَازِيَّةِ؟
  Televizyon kanalınızda yayına ne zaman başlıyorsunuz?
- لِإِنْقَاصِ الْوَزْنِ، اِشْرَعِي فِي مُمَارَسَةِ الرِّيَاضَةِ الْخَفِيفَةِ!
  Kilo vermek için, hafif sporlar yapmaya başla!
- لَا زِلْنَا لَمْ نَشْرَعْ فِي مُشَاوَرَاتِنَا مَعَ الْأَحْزَابِ السِّيَاسِيَّةِ.
  Siyasi partilerle görüşmelerimize henüz başlamadık.

شَرَعَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ ile de kullanılabilir.

شُغِفَ
يُشْغَفُ
شَغَفًا

بِ

(b'ni) delicesine sevmek, âşık olmak, vurulmak, tutulmak, gönlünü kaptırmak; (bş'e) vurgun / âşık / tutkun olmak; (bş'i) çok beğenmek, bayılmak

- قَبْلَ سَنَةٍ، قَدْ شُغِفْتُ بِامْرَأَةٍ أَجْنَبِيَّةٍ سَاحِرَةٍ.
Geçen sene büyüleyici bir yabancı kadına âşık olmuştum.

- كَانَ أَخِي شَابًّا قَدْ شُغِفَ بِالرِّيَاضَةِ.
Erkek kardeşim spora âşık bir gençti.

- فَرَّتْ مِنَ الْمَدْرَسَةِ، لِأَنَّهَا فَتَاةٌ شُغِفَتْ بِالْحُرِّيَّةِ.
Özgürlüğüne âşık bir kız olduğu için okuldan kaçtı.

- أَنَا أُشْغَفُ بِالْعِلْمِ، أَمَّا أَخِي فَهُوَ يُشْغَفُ بِالْفَنِّ.
Ben bilime, kardeşimse sanata tutkun.

- شُغِفْتُ بِرَسْمِ اللَّوْحَاتِ الزَّيْتِيَّةِ مُنْذُ صِغَرِي.
Küçüklüğümden beri yağlı boya tablo çizmeye tutkunum.

- وَزِيرُ الْمَعَارِفِ السَّابِقُ كَانَ رَجُلًا يُشْغَفُ بِالْعِلْمِ وَالثَّقَافَةِ.
Eski milli eğitim bakanı ilme ve kültüre âşık biriydi.

- لَمْ نَزَلْ نَسْمَعُ غِنَاءَ أُمِّ كُلْثُومَ حَتَّى شُغِفْنَا بِصَوْتِهَا.
Ümmü Gülsüm'ün şarkısını duyar duymaz sesine hayran olduk.

- لَيْسَ فِي الْبَشَرِ أُمَّةٌ شُغِفَتْ بِحُبِّ الْمَالِ مِثْلَ الْيَهُودِ.
İnsanlar içinde Yahudiler kadar paraya tutkun bir millet yok.

- شُغِفْتُ بِالْأُسْلُوبِ الَّذِي اسْتَخْدَمَهُ فِي رِوَايَتِهِ الْأَخِيرَةِ.
Son romanında kullandığı üsluba bayıldım.

شُغِلَ
يُشْغَلُ
شُغْلًا

بِ

(bş'le) meşgul olmak, oyalanmak, (vaktini / zamanını) doldurmak, geçirmek

- فَلَّاحُو الْقَرْيَةِ شُغِلُوا بِالْحَقْلِ طُولَ الْيَوْمِ .
Köyün çiftçileri gün boyu tarlayla uğraştılar.

- أَنَا أُحِبُّ أَنْ أُشْغَلَ بِقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ لَيَالِيَ رَمَضَانَ.
Ramazan gecelerinde Kuran kıraatiyle uğraşmayı severim.

- أَحْمَدُ طَالِبٌ يُشْغَلُ بِأُمُورٍ لَا تَنْفَعُ.
Ahmet, faydasız şeylerle meşgul olan bir öğrencidir.

- أَنْتَ شَابٌّ فُضُولِيٌّ، فَدَائِمًا تُشْغَلُ بِقَضَايَا لَا تُهِمُّكَ.
Meraklının tekisin, zira seni ilgilendirmeyen işlerle meşgulsün.

- لَقَدْ شُغِلْتُ بِالتَّأْلِيفِ وَالتَّحْقِيقِ مُنْذُ سِنِينَ.
Yıllardan beri telif ve tahkik işiyle meşgul oldum.

- إِنَّ الْمُسْتَشْرِقِينَ يُشْغَلُونَ بِتُرَاثِنَا مُنْذُ قَرْنَيْنِ.
Oryantalistler iki asırdır kültürümüzle meşgul oluyorlar.

- مُسْلِمُو الْيَوْمِ شُغِلُوا بِزُخْرُفِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا.
Günümüz Müslümanları dünya hayatının süsüyle meşguller.

- حِينَمَا شُغِلَ أَعْدَاؤُنَا بِتَمْزِيقِنَا شُغِلْنَا نَحْنُ بِأَنْفُسِنَا.
Düşmanlarımız bizi parçalamakla meşgul iken bizler kendi kendimizle uğraşıp durduk.

- تَأَخَّرْتُ عَنِ الدُّرُوسِ لِفَتْرَةٍ حَيْثُ شُغِلْتُ بِوَفَاةِ شَقِيقِي.
Bir süre derslerden geri kaldım, çünkü kardeşimin vefatıyla (cenaze işleriyle) ilgilendim.

شَغَلَ
يَشْغَلُ
شُغْلًا

عَنْ

(b'ni bş'den) alı koymak, engel olmak, oyalamak

- اَلتِّلْفَازُ شَغَلَ أَوْلَادَنَا عَنْ دُرُوسِهِمْ.
  Televizyon, çocuklarımızı derslerinden alıkoydu.
- شَغَلَنَا الزَّائِرُ الْمُفَاجِئُ عَنِ الْقِيَامِ بِالْعَمَلِ.
  Sürpriz ziyaretçi, işi yapmamıza engel oldu.
- بُشْرَى لِلَّذِي شَغَلَهُ عَيْبُهُ عَنْ عُيُوبِ الْآخَرِينَ!
  Kusuru, başkalarının kusurundan kendisini alıkoyana ne mutlu!
- اِهْتِمَامُهُ بِالْمُوسِيقَى لَمْ يَشْغَلْهُ عَنِ الدِّرَاسَةِ.
  Müzikle ilgilenmesi onu tahsilden alıkoymadı.
- جَدِّي لَمْ يَكُنْ يَشْغَلُهُ عَنِ الصَّلَاةِ شَاغِلٌ.
  Dedemi hiçbir meşgale namazdan alıkoymazdı.
- لَا تَشْغَلْكُمُ التِّجَارَةُ وَالْكَسْبُ عَنِ الصَّلَاةِ!
  Ticaret ve kazanç sizleri namazdan alıkoymasın!
- لَا حَاجَةَ لِي فِيمَا يَشْغَلُنِي عَنْ عِبَادَةِ رَبِّي.
  Beni, Rabbime ibadetten alıkoyacak şeye asla ihtiyacım yok!
- اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِمَّا يَشْغَلُنَا عَنْ ذِكْرِكَ.
  Allahım! Bizi seni anmaktan alıkoyacaklardan sana sığınırız.
- اَلسِّيَاسَةُ الْيَوْمِيَّةُ قَدْ تَشْغَلُ النَّاسَ عَنْ وَاجِبَاتِهِمْ.
  Günlük politika insanların sorumluluklarını yerine getirmesine engel olabilir.

شَغَلَ
يَشْغَلُ
شُغْلًا

بِ

(b'ni bş'le) meşgul etmek, oyalamak; (vaktini ... ile) geçirmek, (... ile) oyalanmak

BAKINIZ

أَشْغَلَ
يُشْغِلُ
إِشْغَالًا

بِ

(b'ni bş'le) meşgul etmek, oyalamak; (vaktini ... ile) geçirmek, (... ile) oyalanmak

شَكَا يَشْكُو شِكَايَةً

(b'nden veya bş'den) şikâyetçi olmak, yakınmak, (b'ni veya bş'i) şikâyet etmek

مِنْ

- شَكَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ جَارَتِهَا وَأَبْنَائِهَا.
  Kadın, komşusundan ve çocuklarından şikâyetçi oldu.
- شَكَا الرَّجُلُ الْمِسْكِينُ مِنْ سُوءِ حَظِّهِ.
  Gariban adam kötü şansından (şanssızlığından) yakındı.
- شَكَا الْقَوْمُ مِنْ ظُلْمِ السُّلْطَانِ.
  Halk sultanın zulmünden yakındı.
- يَشْكُو خَالِدٌ مِنْ أَلَمٍ شَدِيدٍ مُنْذُ سَنَةٍ .
  Halid bir senedir şiddetli bir ağrıdan şikâyet ediyor.
- اَلْمَرِيضَانِ يَشْكُوَانِ مِنْ أَمْرَاضٍ فِي الْجِهَازِ التَّنَفُّسِيِّ.
  İki hasta, solunum yollarındaki hastalıklardan muzdarip.
- لَا تَشْكُوا مِنَ الظُّرُوفِ الصَّعْبَةِ، مِنْ فَضْلِكُمْ!
  Lütfen zor koşullardan şikâyette bulunmayın!
- إِنَّ الطُّلَّابَ يَشْكُونَ مِنْ تَطْوِيلِ كَلَامِكِ!
  Öğrenciler sizin lafı fazla uzatmanızdan şikâyetçiler!
- نَحْنُ نَشْكُو مِنْ عَدَمِ إِتَاحَةِ الْفُرْصَةِ!
  Bizler fırsat verilmemesinden şikâyetçiyiz!
- إِنَّ أَصْحَابَ الْهِمَمِ الْعَالِيَةِ يَشْكُونَ مِنْ ضِيقِ الْوَقْتِ!
  İdealist insanlar vakit darlığından yakınırlar!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

شَكَّ يَشُكُّ شَكًّا

(bş hususunda) şüphesi olmak, şüphe etmek, şüphelenmek, kuşkuya düşmek, kuşku duymak

فِي

- شَكَكْتُ فِي صِدْقِ كَلَامِ صَدِيقِي.
  Arkadaşımın söylediklerinin doğruluğu hususunda kuşkuya kapıldım.
- شَكَكْنَا جَمِيعًا فِي أَقْوَالِ صَدِيقِنَا يُوسُفَ.
  Dostumuz Yusuf'un söyledikleri hususunda şüphe ettik.
- لَا نَشُكُّ فِي صِحَّةِ هٰذَا الْحَدِيثِ سَنَدًا وَمَتْنًا.
  Gerek senet, gerekse metin açısından bu hadis-i şerifin sıhhati hususunda şüphemiz yok.
- اَلْعُلَمَاءُ لَا يَشُكُّونَ فِي بُطْلَانِ هٰذِهِ الرِّوَايَاتِ.
  Ulema, bu rivayetlerin asılsızlığı hususunda şüphe etmiyor.
- لَسْتُ أَشُكُّ فِي الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ.
  Ölümden sonraki diriliş konusunda şüphem yok.
- لَا تَشُكُّوا يَا أَحْبَابِي فِي عِلْمِهِ وَفَضْلِهِ!
  Dostlarım! Onun ilmi ve fazileti konusunda kuşku etmeyin!
- إِذَا شَكَكْتُمْ فِي أُمُورِ الدِّينِ فَارْجِعُوا إِلَى أَهْلِ الْعِلْمِ.
  Dini hususlarda kuşkuya düşerseniz ilim ehline başvurun.
- كَيْفَ تَشُكُّ فِي اللهِ وَحَوْلَكَ هٰذَا الْكَوْنُ الْمُحْكَمُ؟!
  Etrafında bu kusursuz evren varken Allah'ın varlığından nasıl kuşkuya düşersin?!
- اَلْأَتْرَاكُ يَشُكُّونَ فِي مُسْتَقْبَلِهِمْ بَعْدَ الْاِشْتِبَاكَاتِ.
  Türkler çatışmalardan sonra geleceklerinden endişe ediyorlar.

شَكَا يَشْكُو شِكَايَةً

إِلَى

(b'ni veya bş'i, b'ne) şikâyet / dava etmek; (sıkıntısını / problemini b'ne) anlatmak, arz etmek, açmak

- شَكَا إِبْرَاهِيمُ جَارَهُ إِلَى الْقَاضِي.
İbrahim, komşusunu hâkime şikâyet etti.
- شَكَا هُمُومَهُ إِلَى رَفِيقٍ قَدِيمٍ لَهُ.
Sıkıntılarını eski bir arkadaşına anlattı.
- اَلْمُؤْمِنُ لَا يَشْكُو حَالَتَهُ إِلَى أَحَدٍ غَيْرِ اللهِ.
Mümin, durumunu Allah'tan başkasına şikâyet etmez.
- لَا تَشْكُ مُشْكِلَتَكَ إِلَيَّ! فَلَسْتُ أَنَا مَسْؤُولًا.
Problemini bana arz etme! Zira yetkili ben değilim.
- اُشْكُ مَرَضَكَ إِلَى الطَّبِيبِ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ.
Hastalığını doktora anlat ve Allah'a tevekkül et.
- هُمْ شَكَوْا إِلَى السُّلْطَانِ الضُّرَّ الَّذِي مَسَّ أَهْلَهُمْ.
Ailelerine dokunan zararı sultana şikâyet ettiler.
- لَا تَشْكُوا أَحْوَالَكُمْ إِلَيَّ ، فَأَنَا لَسْتُ مَسْؤُولًا!
Durumunuz bana şikâyet etmeyin, çünkü ben yetkili değilim!
- كَانَ الْأَصْحَابُ يَأْتُونَ النَّبِيَّ يَشْكُونَ إِلَيْهِ مَسَائِلَهُمْ.
Sahabe, sorunlarını anlatmak üzere Hz. Peygambere gelirdi.
- جَاءَتِ الْمَرْأَةُ تَشْكُو إِلَى الْقَاضِي ضَرْبَ زَوْجِهَا لَهَا.
Kadın, kocasının kendisini dövdüğünü şikâyet için hâkime geldi.
- إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللهِ.
Derdimi ve hüznümü ancak Allah'a şikâyet ederim. (Ayet)

شَكَرَ يَشْكُرُ شُكْرًا

عَلَى

(b'ne bş'den ötürü) teşekkür etmek, minnettar kalmak

- شَكَرْنَاهُ عَلَى مَعْرُوفِهِ.
İyiliğinden ötürü kendisine teşekkür ettik.
- نَشْكُرُكَ عَلَى نَصَائِحِكَ الْمُخْلِصَةِ.
Samimi öğütlerinden dolayı sana teşekkür ederiz.
- أَشْكُرُكَ شُكْرًا جَزِيلًا عَلَى مَعْرُوفِكَ هٰذَا.
Bu iyiliğinizden ötürü size çok çok teşekkür ederim.
- أَشْكُرُكَ عَلَى مَا قَدَّمْتَ لِي مِنْ خِدْمَةٍ.
Yapmış olduğun hizmetlerden ötürü sana minnettarım.
- شَكَرَهُ اللَّاجِؤُونَ عَلَى مَشَاعِرِهِ النَّبِيلَةِ.
Mülteciler asil duygularından ötürü ona şükranlarını sundu.
- تَقَبَّلَ نَصَائِحَهُ وَشَكَرَهُ عَلَى حَفَاوَتِهِ.
Tavsiyelerini kabul edip ilgisinden ötürü ona teşekkür etti.
- أَشْكُرُكُمَا عَلَى الْاِهْتِمَامِ بِالْمَوْضُوعِ.
Konuya gösterdiğiniz ilgiden ötürü ikinize teşekkür ederim.
- عَلَيْكُنَّ أَنْ تَشْكُرْنَنَا عَلَى هٰذَا التَّبَرُّعِ!
Sizlerin, bu bağıştan ötürü bize teşekkür etmeniz lazım!
- نَشْكُرُكُمْ عَلَى الْمَعْلُومَاتِ الَّتِي تَفَضَّلْتُمْ بِهَا.
Lütfettiğiniz kıymetli bilgilerden ötürü size teşekkür ederiz.
- لِمَاذَا لَمْ تَشْكُرْ أَخَاكَ عَلَى مُسَاعَدَاتِهِ.
Niçin kardeşine yardımlarından ötürü teşekkür etmedin?!

شَكَرَ
يَشْكُرُ
شُكْرًا

لِ + (عَلَى)

(b'ne bş'den ötürü) teşekkür etmek, minnettar kalmak, müteşekkir olmak, şükretmek, hamdetmek

- نَشْكُرُ لَكَ شُكْرًا جَزِيلًا عَلَى هٰذَا الطَّرْحِ الْمُفِيدِ.
  Bu faydalı soru için sana çok teşekkür ederiz.
- يَا شَبَابُ! أَكْثِرُوا ذِكْرَ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ عَلَى نِعَمِهِ.
  Gençler! Allah'ı çokça anınız ve nimetlerine şükrediniz!
- بِدَايَةً نَشْكُرُ لَكُمْ أَيُّهَا الرِّفَاقُ عَلَى جُهُودِكُمُ الطَّيِّبَةِ.
  Öncelikle dostlar güzel çabalarınız için size teşekkür ederiz.
- اُشْكُرُوا دَائِمًا لِعُمَّالِكُمْ عَلَى سَعْيِهِمْ.
  Gayretlerinden dolayı daima işçilerinize teşekkür ediniz.
- نَحْنُ نَشْكُرُ لِلْجَمِيعِ عَلَى مُسَاهَمَتِهِمْ فِي الْاِجْتِمَاعِ.
  Toplantıya katıldıkları için herkese müteşekkiriz.
- أَنَا أَشْكُرُ لَكُمَا يَا أَخَوَيَّ عَلَى هٰذِهِ الْمُدَاخَلَةِ الطَّيِّبَةِ.
  Kardeşlerim, bu güzel katkı için ikinize teşekkür ederim.
- اَلْأَسَاتِذَةُ شَكَرُوا لِلْأَبَوَيْنِ عَلَى تَرْبِيَتِهِمَا لِلْاِبْنِ.
  Öğretmenler, çocuğu yetiştirdikleri için ebeveyne teşekkür etti.
- اَلْمَرِيضَاتُ شَكَرْنَ لِلطَّبِيبَاتِ عَلَى عِنَايَتِهِنَّ.
  Kadın hastalar, doktorlara, ilgilerinden dolayı teşekkür etti.
- فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ.
  Beni anın ki ben de sizi anayım, bir de bana şükredin ve nankörlük etmeyin. (Ayet)

NOT: BU FİİL لِ HARF-İ CERİ OLMADAN DA KULLANILIR.

شَهِدَ
يَشْهَدُ
شَهَادَةً

عَلَى

(bş bş'i) göstermek, (...-e) tanıklık / işaret etmek; (b'nin) aleyhinde tanıklık etmek, şehadette bulunmak

- يَشْهَدُ الْعَرَقُ عَلَى الْجُهْدِ الْمَبْذُولِ.
  Ter, harcanan çabaya tanıklık ediyor.
- لَقَدْ شَهِدَ الْخَرَابُ عَلَى هَوْلِ الْحَرِيقِ.
  Hasar, yangının ne kadar korkunç olduğunu göstermekte.
- اَلشَّخْصَانِ الْمَجْهُولَانِ شَهِدَا عَلَى جُرْمِي.
  Kimliği belirsiz iki kişi, suçu işlediğime dair tanıklık etti.
- لَا تَخَافِي! اِشْهَدِي عَلَى الْمُتَّهَمِ وَإِنْ كَانَ أَبُوكِ.
  Korkma! Baban da olsa suçlunun aleyhinde tanıklık et!
- شَهِدْتُ عَلَى صِحَّةِ مَا جَرَى بَيْنَ الْمُتَخَاصِمَيْنِ.
  İki hasmın arasında olanların doğruluğuna tanıklık ettim.
- كَيْفَ تَشْهَدُونَ عَلَى مَنْ لَمْ تُدْرِكُوا؟!
  Kendisine yetişmediğiniz biri aleyhinde nasıl tanıklık edersiniz?
- قَدْ قَتَلَ الْجَانِي ابْنَ عَمِّهِ حَتَّى لَا يَشْهَدَ عَلَى سَرِقَتِهِ.
  Katil, hırsızlığına tanıklık etmemesi için amcaoğlunu öldürmüş.
- كَمَا تَشْهَدُونَ عَلَى عَدُوِّكُمْ فَاشْهَدُوا لَهُ.
  Düşmanınızın aleyhinde şahitlik yaptığınız gibi (gerektiğinde) lehinde de tanıklık ediniz.
- إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ.
  Oraya geldiklerinde gözleri, kulakları onların aleyhinde tanıklık edecektir. (Ayet).

صَاحَ يَصِيحُ صِيَاحًا

بِ

(b'ne yüksek sesle) bağırmak, seslenmek, haykırmak; (bş'i) yüksek sesle haykırmak

- اَلرَّاعِي يَصِيحُ بِغَنَمِهِ إِمَّا لِتَرْجِعَ وَإِمَّا لِتَقِفَ.
  Çoban, geri dönmesi veya durması için sürüsüne bağırır.
- أَخْرَجْتُ رَأْسِي مِنَ النَّافِذَةِ وَصِحْتُ بِالْبَائِعِ الْجَوَّالِ.
  Başımı pencereden çıkardım ve seyyar satıcıya seslendim.
- صَاحَتِ الْمَرْأَةُ بِالْجِيرَانِ لَمَّا رَأَتِ اللِّصَّ؟!
  Kadın, hırsızı görünce komşulara seslendi.
- لِمَ يَصِيحُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ؟!
  Niçin birbirinize (bazınız bazınıza) bağırıyor?!
- صِحْتُ بِمَنْ حَوْلِي قَائِلًا "إِنِّي أَغْرَقُ، النَّجْدَةَ!"
  Etrafımdakilere "Boğuluyorum, İmdaaat" diye bağırdım.
- اَلْمُتَفَرِّجُونَ فِي الْمَلْعَبِ صَاحُوا بِفَرِيقِهِمْ غَاضِبِينَ.
  Stadyumdaki seyirciler takımlarına öfkeyle bağırdı.
- لَمَّا خَرَجْنَا مِنَ الْبَيْتِ صَاحَتْ بِنَا الْجُمُوعُ مُسْتَهْزِئَةً.
  Evden çıktığımızda kalabalık bize alaylı bir şekilde bağırdı.
- اَلطِّفْلَتَانِ صَاحَتَا بِأُمِّهِمَا بَعْدَمَا عَرَفَتَا صَوْتَهَا.
  İki kız çocuğu, sesini tanıdıktan sonra annelerine seslendi.
- صَاحَتْ بِي صَدِيقَتِي قَائِلَةً "يَا هُدَى لِمَاذَا لَا تَتَغَيَّرِينَ؟!"
  Arkadaşım bana "Hüdâ! Sen neden değişmiyorsun?!" diye bağırdı.
- لَنْ أَصْرُخَ وَلَنْ أَصِيحَ بِأَنَّنِي مُرَشَّحٌ مُجَدَّدًا!
  "Yeniden adayım" diye bağırıp çağırmayacağım.

صَارَحَ يُصَارِحُ مُصَارَحَةً

بِ

(b'ne bş'i) açıklamak, duyurmak, açık açık söylemek, (gizli bir bilgiyi by'le) paylaşmak

- لَمْ يُصَارِحْنَا أَحَدٌ بِحَقِيقَةِ الْأَمْرِ.
  Kimse bize işin iç yüzünü söylemedi.
- صَارِحْنَا بِمَا تَشْعُرُ بِهِ الْآنَ وَأَسْبَابِهِ.
  Bize şu an neler hissettiğini ve bunun sebeplerini açıkla.
- إِنَّ الْفَتَى لَمْ يُصَارِحْ مَخْطُوبَتَهُ بِحُبِّهِ الْأَوَّلِ.
  Delikanlı, nişanlısına ilk aşkını açıklamadı.
- لِمَاذَا لَا نَرْضَى إِذَا صَارَحَنَا الْآخَرُ بِعُيُوبِنَا.
  Bir başkası bizim kusurlarımızı açıkladığında bundan niçin hoşlanmayız?
- كَيْفَ سَتُصَارِحِينَ صَدِيقَتَكِ بِأَنَّكِ لَا تُرِيدِينَ صُحْبَتَهَا.
  Arkadaşına, kendisiyle arkadaşlık etmek istemediğini nasıl söyleyeceksin?
- سَوْفَ نُصَارِحُ مُوَاطِنِينَا -فِيمَا بَعْدُ- بِكُلِّ التَّفَاصِيلِ.
  Vatandaşlarımızla ileride bütün detayları paylaşacağız.
- اَلْمُشْكِلَةُ حَسَّاسَةٌ إِلَى دَرَجَةٍ أَلَّا نُصَارِحَهُمْ بِهَا.
  Sorun, kendilerine açıklayamayacağımız ölçüde hassas.
- سَيُصَارِحُونَ الشَّعْبَ بِالْأَرْقَامِ الْاِقْتِصَادِيَّةِ غَدًا.
  Ekonomi rakamlarını halka yarın duyuracaklar.
- يَبْدُو أَنَّ الزَّوْجَ لَمْ يُصَارِحْ زَوْجَتَهُ بِمَاضِيهِ كَامِلًا.
  Anlaşılan o ki adam, eşine geçmişinden tam söz etmemiş.

صَبَرَ يَصْبِرُ صَبْرًا

عَلَى

(bş'e karşı) sabretmek, katlanmak, dayanmak, tahammül etmek, göğüs germek

- اِصْبِرْ عَلَى سُوءِ الْمُعَامَلَةِ وَالظُّلْمِ.
  Kötü muameleye ve zulme karşı sabır göster.
- لَا نَتَوَقَّعُ أَنْ تَصْبِرِي عَلَى الْمَكْرُوهِ!
  Kötülüğe karşı sabretmeni beklemiyoruz!
- لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَصْبِرَ عَلَى أَذَاهُ.
  Ettiği cefaya katlanamıyorum.
- صَبَرَ جَدِّي عَلَى مَرَضِهِ الطَّوِيلِ.
  Dedem uzun süren hastalığına tahammül gösterdi.
- عَلَيْكَ أَنْ تَصْبِرَ عَلَى مَا لَحِقَكَ مِنَ الْأَذَى.
  Maruz kaldığın ezaya (acıya) katlanman gerekir.
- كَانَ الرُّسُلُ وَأَتْبَاعُهُمْ يَصْبِرُونَ عَلَى الشَّدَائِدِ.
  Peygamberler ve takipçileri, sıkıntılara göğüs geriyordu.
- فِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ، عَلَيْكُمْ أَنْ تَصْبِرُوا عَلَى الْجُوعِ.
  Her hâlukârda açlığa dayanmanız gerekiyor.
- لَقَدِ اسْتَغْرَبْتُ كَيْفَ تَصْبِرُ عَلَى الْإِهَانَةِ وَتَسْكُتُ!
  Aşağılamaya nasıl katlanıp sustuğuna hayret ettim.
- صَبَرَتِ الْمَرْأَةُ الثَّكْلَى عَلَى مُصَابِهَا.
  Evladını kaybeden kadın maruz kaldığı duruma sabretti.
- هَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصْبِرَ عَلَى فِقْدَانِ الْأَحِبَّاءِ؟
  Dostları kaybetmeye dayanabilecek misin?

صَانَ يَصُونُ صِيَانَةً

عَنْ

(kendini veya bş'i bş'den) korumak, muhafaza etmek

- اَلْعِبَادَةُ تَصُونُ الْمُؤْمِنَ عَنْ نَزَوَاتِهِ وَشَهَوَاتِهِ.
  İbadet, mümini arzu ve isteklerinden korur.
- صُنْتُ نَفْسِي –لِلّٰهِ الْحَمْدُ– عَمَّا يُدَنِّسُ نَفْسِي.
  Çok şükür kendimi, beni kirleten şeylerden muhafaza ettim.
- اِحْتَرِمِ الْقَانُونَ لِكَيْ تَصُونَ نَفْسَكَ عَنِ الْعِقَابِ.
  Kendini cezadan korumak için kanuna saygı göster.
- عَلَيْنَا أَنْ نَصُونَ تَارِيخَنَا وَتُرَاثَنَا عَنِ الشَّوَائِبِ.
  Tarihimizi ve kültürümüzü şâibelerden korumalıyız.
- صُونُوا الْأَمَانَةَ عَنِ الضَّيَاعِ قَدْرَ الْإِمْكَانِ!
  Emaneti elden geldiğince zayi olmaktan koruyunuz!
- كَيْفَ نَصُونُ مَخْطُوطَاتِنَا عَنِ التَّلَفِ؟
  Yazma eserlerimizi telef olmaktan nasıl koruyabiliriz?
- اَلصِّحَافَةُ الْمَرْئِيَّةُ لَمْ تَصُنْ نَفْسَهَا عَنِ الْعَامِّيَّةِ.
  Görsel basın kendisini halk dilinden muhafaza edemedi.
- أَتَسَاءَلُ، كَيْفَ تَصُونِينَ نَفْسَكِ عَنْ زِيَادَةِ الْوَزْنِ؟
  Merak ediyorum, kendini kilo almaktan nasıl koruyorsun?
- مَا هِيَ الطُّرُقُ الَّتِي سَتَصُونُهُمْ عَنْ آفَةِ الْمُخَدِّرَاتِ؟
  Onları uyuşturucu belasından kurtaracak yollar nelerdir?

صَانَ fiili, عَنْ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

صَحِبَ يَصْحَبُ صُحْبَةً

إِلَى

(b'ne by'e kadar) eşlik / arkadaşlık / yoldaşlık etmek, refakatçi olmak, beraber gitmek

- صَحِبْتُ أُخْتِي إِلَى السُّوقِ.
  Kız kardeşime çarşıya kadar refakat ettim.
- سَأَصْحَبُكَ إِلَى السِّينِمَا.
  Seninle sinemaya geleceğim.
- صَحِبَتْهُ وَالِدَتُهُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.
  Annesi okula kadar ona eşlik etti.
- إِنِّي لَأَشْتَهِي أَنْ أَصْحَبَكُمَا إِلَى مَكَّةَ.
  Canım sizinle Mekke'ye gitmek istiyor.
- يَا شَبَابُ، اِصْحَبُوا ضُيُوفَنَا إِلَى الْمَطَارِ.
  Gençler! Konuklarımıza havaalanına kadar eşlik edin.
- صَحِبَهَا الْمُعْجَبُونَ إِلَى مَدْخَلِ الْفُنْدُقِ.
  Hayranları otelin girişine kadar ona refakat ettiler.
- دَائِمًا أَصْحَبُهَا إِلَى الْبَيْتِ خَوْفًا عَلَيْهَا مِنَ الْاِعْتِدَاءَاتِ.
  Saldırıya uğramasından korktuğum için eve kadar ona hep eşlik ediyorum.
- أَصْدِقَائِي سَيَصْحَبُونَكُمْ مِنَ الْمَتْجَرِ إِلَى الْبَيْتِ.
  Arkadaşlarım dükkândan eve kadar size refakat edecek.

صَحِبَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra حَتَّى harfi ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine حَتَّى getirilmesi de mümkündür.

صَحَا يَصْحُو صَحْوًا

مِنْ

(...'den) uyanmak, kendine gelmek, ayılmak; (gevşekliği / gafleti) bırakmak, toparlanmak; kurtulmak

- مَتَى تَصْحُو مِنَ النَّوْمِ عَادَةً؟
  Uykudan genelde ne zaman kalkıyorsun?
- اَلْمُزَارِعُونَ صَحَوْا مِنْ نَوْمِهِمْ فَجْرًا بَاكِرًا.
  Çiftçiler sabah erkenden uykularından kalktılar.
- لَنْ يَصْحُوَ السِّكِّيرُ مِنْ سُكْرِهِ قَبْلَ سَاعَتَيْنِ.
  Ayyaş, iki saatten önce sarhoşluktan ayılmaz.
- اِسْتَغْرَقْتُ فِي النَّوْمِ وَلَمْ أَصْحُ مِنْهُ إِلَّا مُنْتَصَفَ النَّهَارِ.
  Uykuya daldım ve ancak gün ortasında uyanabildim.
- حِينَمَا قَرَأْتُ مَقَالَتَهُ صَحَوْتُ مِنَ الْغَفْلَةِ فَجْأَةً.
  Makalesini okuduğumda birden gafletten uyandım.
- صَحَا الْعَابِدُ مِنَ الْغَفْلَةِ بِكَثْرَةِ الْأَذْكَارِ.
  Âbid zat bol zikir yardımıyla gafletten uyandı.
- أَمَا آنَ أَنْ نَصْحُوَ مِنَ الْكَسَلِ وَالرَّخَاوَةِ؟!
  Tembellik ve rehavetten uyanma zamanımız gelmedi mi?!
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَصْحُوا مِنَ الْخُمُولِ حَالًا!
  Derhal gevşeklikten kurtulmanız gerekiyor!
- لَعَلَّنَا نَصْحُو مِنْ هٰذِهِ الْغَفْلَةِ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ.
  İnşallah Ramazan ayında bu gafletten uyanırız.

صَدَّرَ يُصَدِّرُ تَصْدِيرًا

إِلَى

(yabancı bir ülkeye) mal satmak, ihraç etmek, pazarlamak

- تُصَدِّرُ الْبِلَادُ الْعَرَبِيَّةُ الْبِتْرُولَ إِلَى دُوَلِ أُورُوبَّا.
Arap ülkeleri petrolü Avrupa devletlerine satıyor.
- رُوسِيَا الْبَيْضَاءُ تُصَدِّرُ الْمَحَارِيثَ الزِّرَاعِيَّةَ إِلَى أَسْتِرَالِيَا.
Belarus Avustralya'ya saban ihraç ediyor.
- حَالِيًّا تُصَدِّرُ تُرْكِيَا الْمِشْمِشَ الْمُجَفَّفَ إِلَى الْعَالَمِ كُلِّهِ.
Bugün Türkiye kuru kayısıyı tüm dünyaya pazarlıyor.
- تُونِسُ وَالْمَغْرِبُ تُصَدِّرَانِ إِلَى أَلْمَانِيَا أَنْسِجَةً وَأَلْبِسَةً.
Tunus ve Fas Almanya'ya kumaş ve elbise satıyor.
- تُصَدِّرُ تُرْكِيَا الْبُنْدُقَ حَالِيًّا إِلَى أَكْثَرَ مِنْ 20 دَوْلَةً.
Bugün Türkiye 20'den fazla ülkeye fındık ihraç ediyor.
- سَنُصَدِّرُ بَضَائِعَنَا إِلَى الْخَارِجِ مِنْ خِلَالِ السَّفِينَةِ.
Mallarımızı yurt dışına gemiyle ihraç edeceğiz.
- بَعْضُ الدُّوَلِ تُصَدِّرُ الْإِرْهَابَ إِلَى الْعَالَمِ الْإِسْلَامِيِّ.
Bazı ülkeler İslam dünyasına terör ihraç ediyor.
- الْغَرْبُ يُصَدِّرُ إِلَى الشَّرْقِ أَفْلَامًا تُحَطِّمُ الْقِيَمَ الدِّينِيَّةَ.
Batı, Doğu'ya, dini değerleri yok eden filmler ihraç ediyor.
- هُمْ يُصَدِّرُونَ إِلَيْنَا أَفْكَارَهُمْ لِتُفَكِّكَ هٰذِهِ الرَّوَابِطَ.
Onlar, bu bağları zedelemek için bize fikirlerini ihraç ediyor.
- لَا نُصَدِّرُ إِلَى السُّوقِ الصِّينِيَّةِ بِسَبَبِ وُجُودِ بَعْضِ الْعَرَاقِيلِ.
Bazı engeller dolayısıyla Çin pazarına ihracat yapmıyoruz.

صَدَّ يَصُدُّ صَدًّا

عَنْ

(b'ni b'den) men etmek, alıkoymak, engel olmak, vazgeçirmek, saptırmak; (b'nden) yüz çevirmek, uzak durmak, (b'ne) sırtını dönmek

- اِحْذَرُوا أَصْحَابَ الْبِدَعِ! فَإِنَّهُمْ قَدْ يَصُدُّونَكُمْ عَنِ الْحَقِّ.
Bidatçi takımından sakının! Zira sizi haktan saptırabilirler.
- لَقَدْ رُفِعَتِ الْبَرَكَةُ، فَإِنَّنَا صَدَدْنَا النَّاسَ عَنْ مَنْهَجِ اللهِ.
Bereket kalmadı, zira insanları Allah'ın yolundan alıkoyduk.
- زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ.
Şeytan yaptıkları işleri onlara süslü gösterdi ve kendilerini hak yoldan çevirdi. (Ayet)
- اَلْأَلْعَابُ إِذَا كَانَتْ لَا تَصُدُّ عَنْ ذِكْرِ اللهِ فَهِيَ حَلَالٌ.
Oyunlar eğer Allah'ı anmaktan alıkoymuyorsa helaldir.
- اَلزَّنَادِقَةُ كَشَيَاطِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ.
Zındıklar, Allah'ın yolundan alıkoyan şeytanlar gibidir.
- قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ مَنْ آمَنَ.
De ki: 'Ey ehl-i kitap! Niçin inanan bir kimseyi Allah'ın yolundan men ediyorsunuz?!' (Ayet)
- لَا تَصُدِّي يَا حَبِيبَتِي عَمَّنْ وَهَبَكِ قَلْبَهُ!
Sevgilim! Sana kalbini vermiş olan kimseye yüz çevirme!
- لَا تَصُدَّ عَنْ جَارِكَ وَلَا عَنْ زِيَارَةِ أَقَارِبِكَ!
Ne komşundan yüz çevir, ne de akrabayı ziyareti bırak!
- رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا.
Münafıkların senden büsbütün yüz çevirdiklerini görürsün. (Ayet)

صَرَفَ يَصْرِفُ صَرْفًا

عَلَى

(parayı b'ne veya b'şe) harcamak, (vaktini / mesaisini bş'e veya b'ne) sarf etmek, harcamak; (bş'i b'ne) tahsis etmek, vermek, ayırmak

- صَرَفْتُ كُلَّ مَا كَانَ مَعِي عَلَى أُسْرَتِي.
  Bende olan her şeyi aileme harcadım.
- صَرَفْنَا الثَّرْوَةَ عَلَى الْمُؤَسَّسَاتِ الْخَيْرِيَّةِ الْمَعْرُوفَةِ.
  Serveti meşhur hayır kurumlarına sarf ettik.
- أَنْتُمْ تَصْرِفُونَ الزَّكَاةَ عَلَى غَيْرِ مُسْتَحِقِّيهَا!
  Sizler zekatı, onu hak etmeyenlere veriyorsunuz!
- هٰذِهِ الْأَمْوَالُ لَوْ صُرِفَتْ عَلَى الْمُحْتَاجِينَ لَرُبَّمَا كَفَتْهُمْ.
  Bu paralar ihtiyaç sahiplerine harcansa muhtemelen yeterdi.
- اَلشَّبَابُ يَصْرِفُونَ جُزْءًا مِنْ أَوْقَاتِهِمْ عَلَى الشَّبَكَةِ.
  Gençler zamanlarının bir bölümünü internete ayırıyor.
- لَوْ صَرَفْتِ كُلَّ أَوْقَاتِكِ عَلَى بِنْتِكِ لَكَانَتْ جَدِيرَةً بِهَا.
  Tüm vaktini kızına ayırsan buna değer.
- اَلرَّجُلُ الْمِسْكِينُ لَمْ يَجِدْ مَا يَصْرِفُ عَلَى أَوْلَادِهِ.
  Zavallı adam, çocuklarına harcayacak bir şey bulamadı.
- اَلْأَبَوَانِ الْوَاعِيَانِ يَصْرِفَانِ كُلَّ أَوْقَاتِهِمَا عَلَى الْأَوْلَادِ.
  Bilinçli anne-baba, tüm zamanını çocuklarına harcar.
- وَفِّرِ الْمَالَ وَلَا تَصْرِفْهُ عَلَى أَشْيَاءَ تَافِهَةٍ!
  Parayı biriktir, olur olmaz şeylere harcama!
- كَانَ الْمُشْرِكُونَ يَصْرِفُونَ الْعِبَادَاتِ عَلَى أَصْنَامِهِمْ.
  Müşrikler ibadetlerini putlara tahsis ediyorlardı.

صَرَّحَ يُصَرِّحُ تَصْرِيحًا

لِ + بِ

(b'ne bş'i) açıklamak, duyurmak, söylemek, ortaya koymak; izah etmek, netliğe kavuşturmak

- اَلْيَوْمَ، صَرَّحَ الْوَزِيرُ لِلشَّعْبِ بِبَيَانٍ هَامٍّ.
  Bakan bugün halka önemli bir açıklamada bulundu.
- صَرَّحْتُ لِصَدِيقٍ قَدِيمٍ بِمَا فِي نَفْسِي.
  Eski bir dosta içimdeki kurtları döktüm (sırrımı açıkladım).
- هَلْ صَرَّحْتِ لِلْمُوَظَّفَةِ بِدَخْلِكِ؟
  Gelirini bayan memura söyledin mi (belirttin mi?)
- مَتَى تُصَرِّحِينَ لِعَلِيٍّ بِحُبِّكِ يَا مَرْيَمُ؟
  Ali'ye sevgini ne zaman açıklayacaksın Meryem?
- طَلَبَ مِنْهَا الْقَاضِي أَنْ تُصَرِّحَ لَهُ بِالْحَقِيقَةِ.
  Hâkim ondan, gerçeği kendisine açıklamasını talep etti.
- مَهْمَا يُضْطَهَدِ الْجَوَاسِيسُ لَا يُصَرِّحُوا بِالْحَقِيقَةِ.
  Ajanlar ne kadar işkence görseler de gerçeği açıklamazlar.
- سَوْفَ تُصَرِّحُ الْحُكُومَةُ لَنَا بِالْحَقِيقَةِ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا.
  Hükümet eninde sonunda bize gerçeği açıklayacak.
- صَرَّحَ مَصْدَرٌ مَسْؤُولٌ بِأَنْبَاءٍ عَنِ الْحَادِثِ.
  Yetkili bir kaynak kazayla ilgili haberleri açıkladı.
- سَيُصَرِّحُ رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ بِأَسْمَاءِ الْوُزَرَاءِ الْجُدُدِ غَدًا.
  Başbakan yeni bakanların adlarını yarın açıklayacak.
- لَمْ يُصَرِّحُوا بِنِيَّاتِهِمْ حَتَّى الْآنَ.
  Şu ana kadar niyetlerini belli etmediler.

صَعِدَ يَصْعَدُ صُعُودًا

إِلَى

(yukarıdaki by'e veya bş'in üzerine) çıkmak; tırmanmak

- اَلْمُتَسَلِّقُونَ صَعِدُوا إِلَى قِمَّةِ الْجَبَلِ ظُهْرًا.
  Dağcılar öğle vakti dağın zirvesine çıktılar.
- صَعِدَ الرُّبَّانُ إِلَى مَتْنِ السَّفِينَةِ لِيُسَيِّرَ السَّفِينَةَ.
  Kaptan gemiyi hareket ettirmek için güverteye çıktı.
- صَعِدْنَا جَمِيعًا إِلَى مَتْنِ الطَّائِرَةِ.
  Hep birlikte uçağa bindik.
- صَعِدَ الْقِطُّ إِلَى الْحَائِطِ لَيَصْطَادَ الْعُصْفُورَ.
  Kedi serçeyi avlamak için duvara tırmandı (çıktı).
- صَعِدَتْ أُخْتِي إِلَى غُرْفَتِهَا بَعْدَ النِّقَاشِ.
  Kızkardeşim tartışmadan sonra odasına çıktı.
- الدُّخَانُ يَصْعَدُ إِلَى الْفَضَاءِ بِبُطْءٍ.
  Duman göğe yavaş yavaş yükselir.
- نَحْنُ نَصْعَدُ إِلَى سَطْحِ الْبَيْتِ صَيْفًا.
  Yazın evin damına çıkarız.
- اِصْعَدُوا إِلَى الْبُرْجِ لِلْإِشْرَافِ عَلَى الْمَدِينَةِ!
  Şehri kuş bakışı izlemek için kuleye çıkınız!

صَعِدَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine عَلَى getirilmesi de mümkündür.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

صَعُبَ يَصْعُبُ صُعُوبَةً

عَلَى

(bş b'ne) zor / ağır / güç gelmek; sıkıcı / nâhoş gelmek; (bş b'ne) dokunmak, (bir durumu) kaldıramamak

- فِرَاقُكَ صَعُبَ عَلَيْنَا جِدًّا.
  Senden ayrı kalmak bize gerçekten zor geldi.
- صَعُبَ عَلَى الطُّلَّابِ فَهْمُ هٰذَا النَّصِّ.
  Öğrencilerin bu metni anlaması güç.
- هُوَ مُسِنٌّ جِدًّا، فَيَصْعُبُ عَلَيْهِ انْثِنَاءُ رُكْبَتَيْهِ.
  Yaşı oldukça ileri, bu yüzden dizlerini bükmesi zor.
- يَبْدُو أَنَّهُ يَصْعُبُ عَلَيْهِ أَنْ يَبُوحَ بِحُبِّهِ.
  Aşkını ilan etmesi zor gibi görünüyor.
- ضَعُفَ بَصَرِي فَيَصْعُبُ عَلَيَّ التَّفْرِيقُ بَيْنَ الْأَلْوَانِ.
  Görme yetim zayıfladı, o yüzden renkleri zor ayırıyorum.
- صَعُبَ عَلَيْهِ أَنْ يَرْفُضَ.
  Reddedemedi (Hayır demek ona güç geldi).
- يَصْعُبُ عَلَيَّ أَنْ أَرَاكَ فِي هٰذِهِ الْحَالَةِ التَّعِسَةِ.
  Seni bu mutsuz halde görmek bana dokunuyor.
- لَمْ يَصْعُبْ عَلَيَّ حَلُّ الْمَسْأَلَةِ الرِّيَاضِيَّةِ.
  Matematik probleminin çözümü bana zor gelmedi.
- لَقَدْ صَعُبَ عَلَى الْمُتَسَلِّقِينَ ارْتِقَاءُ الْجَبَلِ.
  Dağa çıkmak tırmanıcılara zor geldi.
- يَصْعُبُ عَلَيْنَا أَنْ نَتَكَيَّفَ مَعَ مُنَاخِ الْبِلَادِ الْحَارَّةِ.
  Sıcak ülkelerin iklimine adapte olmamız zor.

صَفَّقَ
يُصَفِّقُ
تَصْفِيقًا

لِ

(b'ni) alkışlamak, (b'ne) alkış tutmak, tezahürat yapmak

- إِذَا قَصَّرَ مُقَصِّرٌ لَا نُصَفِّقُ لِخَطَئِهِ.
  Biri hata yaptığı zaman onun hatasını alkışlamayız.
- هَلْ تُصَفِّقُ لِلْفَرِيقِ الَّذِي يَفُوزُ عَلَى فَرِيقِكَ؟
  Senin takımını mağlup eden takımı alkışlayabilir misin?
- نُرِيدُ الْفَوْزَ عَلَى خَصْمِنَا وَأَنْ تُصَفِّقَ لَنَا الْجَمَاهِيرُ.
  Rakibimizi yenmeyi ve kalabalıkların bizi alkışlamasını istiyoruz.
- لَا تُصَفِّقُوا لَنَا رَجَاءً فَنَحْنُ لَسْنَا حُكَّامًا عَلَيْكُمْ بَلْ خُدَّامًا.
  Lütfen bizi alkışlamayın; bizler size efendi değil hizmetkârız!
- صَفِّقُوا لِفَرِيقِكُمْ بَعْدَ كُلِّ مُبَارَاةٍ حَتَّى لَوْ خَسِرَ.
  Takımınızı, kaybetse bile, her maç sonrasında alkışlayın!
- إِنَّ الْعَالَمَ سَوْفَ يُصَفِّقُ لِبَلَدِنَا إِذَا لَمْ نَطْرُدِ الْمُهَاجِرِينَ.
  Dünya, göçmenleri kovmadığımızda ülkemizi alkışlayacak.
- كَانَ النَّاسُ يُصَفِّقُونَ لِلْمُسْتَبِدِّ، لٰكِنْ لَا يُصَدِّقُونَهُ أَبَدًا.
  İnsanlar despot adamı alkışlıyor ama ona asla inanmıyordu.
- نَتَمَنَّى أَنْ نَجِدَ حَوْلَنَا مَنْ يُصَفِّقُ لَنَا مَعَ كُلِّ نَجَاحٍ نُحَقِّقُهُ.
  Gerçekleştirdiğimiz her başarının ardından, çevremizde bizi alkışlayacak kimseler bulmak isteriz!
- كَانَتِ الدُّنْيَا تَهْتِفُ لَهُمْ وَتُصَفِّقُ لَهُمُ الْجَمَاهِيرُ.
  Dünya onlara tezahüratta bulunuyor, kalabalıklar kendilerini alkışlıyordu.

صَفَحَ
يَصْفَحُ
صَفْحًا

عَنْ

(b'ni) affetmek, bağışlamak, hatasını yok saymak, silmek

BAKINIZ

⬇⬇⬇

عَفَا
يَعْفُو
عَفْوًا

عَنْ

(b'ni) affetmek, bağışlamak, hatasını yok saymak, silmek

صَمَّمَ يُصَمِّمُ تَصْمِيمًا عَلَى

(bş'i) yapmaya kesin kararlı olmak, azmetmek, gözünü kararmak; (bş'de) ısrarcı olmak; (bş'i) planlamak, niyetlenmek

- لَقَدْ صَمَّمْتُ عَلَى الْاِسْتِقَالَةِ هٰذَا الصَّيْفَ.
  Bu yaz istifa etmeye kesin karar verdim.
- صَمَّمْنَا عَلَى الْخُرُوجِ مَهْمَا كَلَّفَنَا الْأَمْرُ.
  Neye mal olursa olsun çıkmaya karar verdik.
- صَمَّمَتِ الْحُكُومَةُ عَلَى خَوْضِ الْمَعْرَكَةِ إِلَى النِّهَايَةِ.
  Hükümet sonuna kadar savaşmaya gözünü karartti.
- صَمِّمُوا عَلَى إِنْهَاءِ الْقِرَاءَةِ فِي الْوَقْتِ الْمُحَدَّدِ.
  Okuma işini zamanında bitirmeye kararlı olun!
- اَلْأُسْرَةُ لَمْ تُصَمِّمْ عَلَى تَزْوِيجِ بِنْتِهَا بَعْدُ.
  Aile henüz kızlarını evlendirmeye karar vermedi.
- شِرْذِمَةٌ قَلِيلَةٌ قَدْ صَمَّمَتْ عَلَى تَرْكِ الْجَمَاعَةِ.
  Küçük bir grup cemaatten ayrılmak için kararlılık sergiledi.
- نُصَمِّمُ عَلَى رِحْلَةٍ طَوِيلَةٍ بِالدَّرَّاجَاتِ الْبُخَارِيَّةِ.
  Motosikletlerle uzun bir seyahat yapmayı planlıyoruz.
- لَا تُصَمِّمِي عَلَى الْفَوْزِ بِنِسْبَةِ مِائَةٍ فِي الْمِائَةِ.
  Yüzde yüz başarıda ısrarcı olma!
- صَمَّمْنَا عَلَى حُضُورِ النَّدْوَةِ بِالرَّغْمِ مِنْ عَدَمِ السَّمَاحِ لَنَا.
  Bize izin verilmemiş olmasına rağmen sempozyuma katılmaya kesin olarak niyetlendik.

صَيَّرَ يُصَيِّرُ تَصْيِيرًا (مِنْ) إِلَى

(bş'i bir durumdan bir başka duruma) çevirmek, dönüştürmek, yapmak

- اَلْحَرَارَةُ تُصَيِّرُ الْمَاءَ إِلَى بُخَارٍ.
  Isı, suyu buhara çevirir.
- صَيَّرَ الْحَدَّادُ الْحَدِيدَ إِلَى مِفْتَاحٍ.
  Demirci demiri bir anahtara dönüştürdü.
- لَنْ تُصَيِّرُونَا إِلَى خِرَافٍ وَدِيعَةٍ!
  Bizleri uysal koyuna çeviremeyeceksiniz!
- خُصُومُنَا صَيَّرُونَا إِلَى غُرَبَاءَ فِي وَطَنِنَا.
  Düşmanlarımız bizi kendi vatanımızda yabancı yaptı.
- لَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تُصَيِّرُونَا إِلَى لُقْمَةٍ سَائِغَةٍ.
  Bizi kolay lokma yapamayacaksınız!
- هٰذِهِ هِيَ الْغَفْلَةُ الَّتِي صَيَّرَتْهُمْ إِلَى مَا هُمْ فِيهِ.
  Onları, içinde bulundukları duruma düşüren bu gaflettir!
- لَقَدْ صَيَّرْتُمُونِي إِلَى ضُحْكَةٍ!
  Beni maskaraya çevirdiniz!
- اَلْحُكُومَةُ تُصَيِّرُ الْمَبَانِيَ مِنَ السُّجُونِ إِلَى الْمَدَارِسِ.
  Devlet, binaları hapishanelerden okullara dönüştürüyor.
- يُصَيِّرُ الْإِيمَانُ الْمَرْءَ مِنَ الْحَيَوَانِ إِلَى الْإِنْسَانِ.
  İman kişiyi hayvandan insana çevirir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

ضَجِرَ يَضْجَرُ ضَجَرًا

مِنْ

(bş'den ötürü) canı sıkılmak, rahatsız olmak; (...-den) bıkmak, usanmak, yılmak

- ضَجِرْتُ مِنْ طُولِ كَلَامِهِ.
  Uzun konuşmasından sıkıldım.
- لَقَدْ ضَجِرْنَا جَمِيعًا مِنْ نَصَائِحِهِ الْمُتَتَالِيَةِ.
  Üst üste yaptığı öğütlerden hepimiz sıkılmıştık.
- أَمَا ضَجِرْتُمْ مِنَ الْبَقَاءِ فِي الْبَيْتِ مُنْذُ أُسْبُوعٍ؟
  Bir haftadır evde oturmaktan canınız sıkılmadı mı?
- ضَجِرْنَا مِنْ مَالِكٍ وَثَرْثَرَتِهِ.
  Mâlik'ten de, onun gevezeliğinden de usandık.
- لَقَدْ ضَجِرْتُ مِنْ إِلْحَاحِهِ وَوَقَاحَتِهِ!
  Onun ısrarından da arsızlığından da gına geldi artık!
- أَضَجِرْتَ مِمَّا سَمِعْتَ؟
  İşittiklerinden ötürü rahatsız oldun mu?
- مَا أَكْثَرَ مَنْ يَضْجَرُونَ مِنَ الْحَيَاةِ وَيَأْلَمُونَ مِنْهَا.
  Şu hayattan bıkıp ondan ızdırap çeken ne çok insan var!
- اَلشَّبَابُ لَا يُبَالُونَ بِالْأُمِّ وَلَا بِالْأَبِ، بَلْ يَضْجَرُونَ مِنْهُمَا.
  Gençler ne anneye ne babaya alaka gösteriyor, hatta onlardan rahatsız oluyorlar.

ضَجِرَ fiili مِنْ harf-i cerinin yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

ضَاعَ يَضِيعُ ضَيَاعًا

مِنْ

(bş'i) kaybetmek; (bş b'nden) kaybolmak, zâyi olmak, telef olmak, yitirilmiş olmak; nama- kaçırmak

- جِئْنَا لِنَتَفَقَّدَ مَا ضَاعَ مِنَّا بِالْأَمْسِ.
  Dün kaybettiğimiz şeyi aramaya geldik.
- لَا تَحْزَنِي عَلَى مَا ضَاعَ مِنْكِ كَثِيرًا.
  Yitirdiğin şeye fazla üzülme!
- اِسْتَرْجِعْ فَوْرًا مَا ضَاعَ مِنْكَ!
  Zayi olan şeyini derhal geri iste!
- كَيْفَ تُعَوِّضُونَ الْأَوْقَاتَ الَّتِي ضَاعَتْ مِنْكُمْ؟
  Zayi ettiğiniz vakitleri nasıl telafi edeceksiniz?
- فَتِّشَا كُلَّ زَوَايَا الْغُرْفَةِ بَحْثًا عَمَّا ضَاعَ مِنْكُمَا!
  Kaybettiğiniz şeyi bulmak için odanın her tarafını arayın!
- نَحْنُ نَحْرِصُ حِرْصًا عَلَى أَلَّا تَضِيعَ هٰذِهِ الْفُرْصَةُ مِنَّا!
  Bu fırsatı kaçırmama hususunda oldukça kararlıyız!
- لَا أَعْرِفُ كَيْفَ ضَاعَتْ مِنِّي النُّسْخَةُ الْمُحَقَّقَةُ.
  Tahkikli nüshayı nasıl kaybettiğimi bilmiyorum.
- عَلَيْنَا أَنْ نُحْيِيَ الْعَرَبِيَّةَ الْفُصْحَى الَّتِي ضَاعَتْ مِنَّا.
  Yitirdiğimiz Fasih Arapça'yı yeniden diriltmemiz gerekir.
- لَقَدْ ضَاعَتْ مِنَّا صَلَاةُ الصُّبْحِ بِسَبَبِ التَّعَبِ.
  Yorgunluk nedeniyle sabah namazını kaçırdık.
- هُنَاكَ أَشْيَاءُ كَثِيرَةٌ ضَاعَتْ مِنَّا وَلَا تُعَوَّضُ!
  Kaybolup da telafi edilmeyen pek çok eşyamız var!

ضَحِكَ يَضْحَكُ ضَحِكًا — مِنْ

(b'ni veya bş'i komik bulup) gülmek; (b'yle) eğlenmek, alay etmek, dalga geçmek, gülmek

- لَا تَضْحَكْ مِنْ عُيُوبِ أَخِيكَ!
  Kardeşinin kusurlarına gülme (onunla alay etme)!
- ضَحِكْتُ مِنْ إِجَابَةِ الْوَلَدِ كَثِيرًا.
  Çocuğun verdiği cevaba çok güldüm.
- كَانَ رِفَاقُ عُثْمَانَ يَضْحَكُونَ مِنْ قِلَّةِ مَهَارَتِهِ.
  Arkadaşları Osman'ın yeteneksizliğiyle alay ediyorlardı.
- اَلْمُتَفَرِّجُونَ يَضْحَكُونَ مِنْ حَرَكَاتِ مُهَرِّجِ السِّرْكِ.
  Seyirciler sirkteki palyaçonun hareketlerine gülüyorlar.
- يَقُولُ مَثَلٌ قَدِيمٌ: "اَلْمَنِيَّةُ تَضْحَكُ مِنَ الْأُمْنِيَّةِ".
  Eski bir atasözü şöyle der: "Ölüm, hayal ile alay eder".
- لَا تَضْحَكِي يَا سُعَادُ مِنْ عَثَرَاتِ الْآخَرِينَ!
  Suat! Başkalarının gaflarına (sürçmelerine) gülme!
- لَا تَضْحَكْ مِنْ شَيْخٍ أَحْدَبَ وَلَا عَجُوزٍ شَوْهَاءَ!
  Beli bükük bir ihtiyara da, çirkin bir kocakarıya da gülme!
- فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ.
  Peygamber kendilerine ayetlerimizi getirdiğinde, bir de bakmışsın ki o inkârcılar onlarla dalga geçiyor. (Ayet)

ضَحِكَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine عَلَى getirilmesi de mümkündür.

ضَحَّى يُضَحِّي تَضْحِيَةً — بِ

(bş'i) feda etmek, (en değerli şeyini) gözden çıkarmak, feda / kurban etmek, harcamak; (hayvanı) kurban etmek, kurban olarak kesmek

- ضَحَّى عُمَرُ بِنَفْسِهِ لِإِنْقَاذِ رُفَقَائِهِ.
  Ömer, arkadaşlarını kurtarmak için kendisini feda etti.
- جُنُودُنَا يُضَحُّونَ بِأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ رَايَتِهِمْ.
  Askerlerimiz, bayrakları uğruna canlarını feda ederler.
- ضَحَّى الصَّحَابَةُ بِالنَّفْسِ وَالنَّفِيسِ فِي سَبِيلِ الْحَقِّ.
  Sahabeler, Hak uğrunda canlarını mallarını feda ettiler (varlarını yoklarını harcadılar).
- أَجْدَادُنَا قَدْ ضَحَّوْا بِأَوْلَادِهِمْ فِي سَبِيلِ الْوَطَنِ.
  Ecdadımız, evlatlarını vatan uğruna feda etmişlerdir.
- اَلْكَرِيمُ يُضَحِّي بِمَصْلَحَتِهِ فِي سَبِيلِ الْآخَرِينَ.
  Asil insan, başkaları için kendi çıkarını feda eder.
- كَانَ الْعُلَمَاءُ يُضَحُّونَ بِكُلِّ أَوْقَاتِهِمْ لِوَجْهِ اللهِ.
  Ulema, tüm vaktini Allah rızası için harcıyordu.
- لَا تُضَحُّوا بِأَوْقَاتِكُمُ الثَّمِينَةِ فِي ارْتِكَابِ الْفَوَاحِشِ!
  Değerli vakitlerinizi günah işleyerek telef etmeyiniz!
- هَلْ نُضَحِّي بِآخِرَتِنَا وَدِينِنَا لِأَجْلِ دُنْيَانَا؟!
  Dünyamız için ahretimizi ve dinimizi feda edecek miyiz?!
- ضَحَّيْنَا بِالْكَبْشِ يَوْمَ عِيدِ الْأَضْحَى.
  Kurban bayramında koçu kurban olarak kestik.

ضَرَّ
يَضُرُّ
ضَرًّا

بِ

(b'ne veya bş'e) zarar vermek, zararı dokunmak

BAKINIZ

أَضَرَّ
يُضِرُّ
إِضْرَارًا

بِ

(b'ne veya bş'e) zarar vermek, zararı dokunmak

ضَغَطَ
يَضْغَطُ
ضَغْطًا

عَلَى

(bş'in üzerine) bastırmak, pres yapmak, baskı uygulamak, sıkıştırmak; (b'ne) baskı yapmak, tazyikte bulunmak, yüklenmek

- إِذَا ضَغَطْتَ عَلَى الزِّرِّ يَرِنُّ الْجَرَسُ.
  Düğmeye basarsan zil çalar.
- ضَغَطَ السَّائِقُ عَلَى بُوقِ سَيَّارَتِهِ لِيُصَوِّتَ.
  Şoför, ses çıkarmak için aracının kornasına bastı.
- اِضْغَطْ بِقَدَمِكَ عَلَى الدَّوَّاسَةِ جَيِّدًا.
  Ayağınla gaz pedalına iyice yüklen (bas).
- عِنْدَمَا تَضْغَطِينَ عَلَى الْفَرَامِلِ تُوقِفِينَ سَيْرَ السَّيَّارَةِ.
  Frene basacak olursan aracın hareketini durdurursun.
- كُنْ حَذِرًا وَلَا تَضْغَطْ عَلَى أَضْلَاعِ الْمُصَابِ.
  Dikkatli ol ve yaralının kaburgalarına baskı uygulama!
- إِذَا كَانَ حِذَاؤُكَ عَرِيضًا لَا يَضْغَطُ عَلَى أَصَابِعِ الْقَدَمِ.
  Şayet ayakkabın genişse ayak parmaklarını sıkıştırmaz.
- ضَغَطَ الْوَزِيرُ الْمُتَّهَمُ عَلَى زِنَادِ مُسَدَّسِهِ وَانْتَحَرَ.
  Suçlanan bakan tabancasının tetiğine bastı ve intihar etti.
- اَلْحُكُومَةُ تَضْغَطُ عَلَى الْعَنَاصِرِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Devlet İslami unsurlara (oluşumlara) baskı uyguluyor.
- فِي مُجْتَمَعِنَا، كَثِيرٌ مِنَ الْآبَاءِ يَضْغَطُونَ عَلَى أَبْنَائِهِمْ.
  Toplumumuzda babaların çoğu çocuklarına baskı yapıyor.
- أَنَا لَا أَضْغَطُ عَلَى أَحَدٍ حَتَّى يَعِدَنِي وَعْدًا.
  Ben hiç kimseye, bana söz versin diye baskı yapmam.

ضَمَّ يَضُمُّ ضَمًّا

(b'ni veya bş'i bş'e) dâhil etmek, ilave etmek, katmak, eklemek, birleştirmek

إِلَى

- ضَمَّ الْحِزْبُ إِلَيْهِ أَعْضَاءً جُدُدًا.
  Parti, bünyesine yeni üyeler kattı.
- ضَمَّ الْمُؤَلِّفُ إِلَى كِتَابِهِ فَصْلًا جَدِيدًا.
  Yazar kitabına yeni bir bölüm daha ekledi.
- ضُمَّ يَا عَلِيُّ مُلْحَقًا إِلَى نِهَايَةِ الْكِتَابِ!
  Ali! Kitabın sonuna bir ek ilave et!
- اَلْهَيْئَةُ ضَمَّتْ شُرُوطًا جَدِيدَةً إِلَى الْعَقْدِ.
  Komisyon anlaşma metnine yeni şartlar dâhil etti.
- ضَمَّ الْوَزِيرُ مُوَظَّفِينَ جُدُدًا إِلَى وِزَارَتِهِ.
  Bakan, bakanlığa yeni memurlar aldı.
- ضَمَمْنَا إِلَى مِيزَانِيَّتِنَا مِلْيُونَيْ دُولَارٍ لِمَحْوِ الْأُمِّيَّةِ.
  Eğitim seferberliği için bütçemize iki milyon dolar ekledik.
- هٰؤُلَاءِ الْفُسَّاقُ يَضُمُّونَ إِلَى ضَلَالَاتِهِمْ بِدْعَةً أُخْرَى.
  Bu fâsıklar, sapkınlıklarına yeni bir bidat daha ekliyorlar.
- رَأَيْتُ الْمُصَلِّينَ يَضُمُّونَ الْيَدَيْنِ إِلَى الصُّدُورِ.
  Namaz kılanları elleri, göğüsleri üzerine birleştirirken gördüm.
- رَقَّمْتُ أَحَادِيثَ الْكِتَابِ وَضَمَمْتُ إِلَيْهِ تَرْجَمَةً لِلْمُؤَلِّفِ.
  Kitabın hadislerini numaralandırdım, bir de ona müellifin hayat hikâyesini ilave ettim.
- ضَمَّتِ الْأُمُّ وَلَدَهَا إِلَى صَدْرِهَا.
  Anne, yavrusunu bağrına bastı.

ضَلَّ يَضِلُّ ضَلَالًا

(bş'den, yoldan) çıkmak, sapmak, ayrılmak, uzaklaşmak

عَنْ

- لَقَدْ ضَلَلْتُمْ عَنِ الطَّرِيقِ الَّذِي أَوْصَيْتُكُمْ بِهِ!
  Size tavsiye ettiğim yoldan ayrılmışsınız!
- أَنَا لَا أَحِيدُ عَنْ سِيرَتِي وَلَا أَضِلُّ عَنْ مَبَادِئِي.
  Ben, izlediğim yoldan ayrılmam, ilkelerimden sapmam.
- لَا تَتَّبِعُوا الْهَوَى، فَتَضِلُّوا عَنِ الْهُدَى!
  Hevânıza uymayın, yoksa hüdâdan (haktan) uzaklaşırsınız!
- اِهْتَدُوا إِلَى سَبِيلِ الرَّشَادِ، وَلَا تَضِلُّوا عَنْهُ أَبَدًا!
  Doğru yola girin ve asla oradan sapmayın!
- لِنَعُدْ إِلَى السُّؤَالِ حَتَّى لَا نَضِلَّ عَنْ مِحْوَرِ النِّزَاعِ.
  Tartışmanın ekseninden sapmamak için soruya dönelim.
- يَضِلُّ الْفَاسِقُونَ عَنِ الطَّيِّبِ وَهُوَ فِي مُتَنَاوَلِ أَيْدِيهِمْ.
  Fasıklar, ellerinin altında olmasına rağmen temiz olandan uzaklaşırlar.
- إِنَّ بَنِي الْإِنْسَانِ إِذَا يَضِلُّونَ عَنِ الْحَقِّ يَتَخَبَّطُونَ فِي الْبَاطِلِ.
  İnsanoğlu haktan sapınca batıl içinde debelenip durur.
- لَا يَجُوزُ أَنْ تَضِلَّا عَنِ الْحَقِّ بَعْدَ أَنْ هَدَاكُمَا اللهُ إِلَيْهِ.
  Allah sizlere hidayeti nasip ettikten sonra, haktan sapmanız doğru olmaz.
- إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ.
  Allah'ın yolundan sapanlara şiddetli bir azap vardır. (Ayet)

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

طَارَ
يَطِيرُ
طَيَرَانًا

إِلَى

(by'e) uçmak, uçakla / havayolu ile gitmek; (b veya bş için) acele etmek, hemen / çabucak koşup gitmek

- طَارَ الْعُصْفُورُ إِلَى عُشِّهِ مَسَاءً.
  Serçe akşamleyin yuvasına uçtu.
- طَارَ الْوَفْدُ بِالطَّائِرَةِ إِلَى فَرَنْسَا.
  Heyet uçakla Fransa'ya gitti.
- بِرَأْيِكَ، هَلْ هٰذِهِ الطَّائِرَةُ تَطِيرُ إِلَى قُبْرُصَ؟
  Sence bu uçak Kıbrıs'a mı gidiyor?
- اَلطُّيُورُ الْمُهَاجِرَةُ تَطِيرُ إِلَى مَسَافَاتٍ بَعِيدَةٍ.
  Göçmen kuşlar uzak mesafelere uçabilir.
- لَمَّا سَمِعْنَا الْخَبَرَ طِرْنَا إِلَى مَكَانِ الْحَادِثِ.
  Haberi duyunca derhal olay mahalline koşturduk.
- يَجِبُ دَائِمًا عَلَيْنَا أَنْ نَطِيرَ إِلَى نَجْدَةِ الْمَلْهُوفِ.
  Her zaman darda olanın imdadına koşmalıyız.
- طَارَ أَخِي إِلَى مُلَاقَاةِ صَدِيقٍ قَدِيمٍ لَهُ.
  Kardeşim eski bir dostuyla görüşmeye fırlayıp gitti.
- إِنَّكَ يَا شَهِيدُ، طِرتَ إِلَى الْخُلْدِ تَبْغِي الشَّهَادَةَ!
  Sen, ey şehit, şehadete can atarak ebediyete uçtun!
- اَلدَّجَاجَاتُ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَطِيرَ إِلَى مَسَافَاتٍ قَصِيرَةٍ.
  Tavuklar kısa mesafelere uçabilir.
- اَلْخُطُوطُ الْجَوِّيَّةُ التُّرْكِيَّةُ تَطِيرُ إِلَى جَمِيعِ أَرْجَاءِ الْعَالَمِ.
  Türk Hava Yolları dünyanın her tarafına uçuyor.

ضَمِنَ
يَضْمَنُ
ضَمَانًا

لِ + (بِ)

(b'ne veya bş'e) kefil olmak, garanti vermek, garanti etmek; sağlamak, temin/tedarik etmek, sunmak

- ضَمِنَتِ الشَّرِكَةُ لِلْمُشْتَرِي بِالْجِهَازِ.
  Şirket müşteri için cihaza kefil oldu (garanti verdi).
- ضَمِنَ الْبَائِعُ بِصَلَاحِيَةِ الْجِهَازِ لِمُدَّةِ سَنَتَيْنِ.
  Satıcı cihaza iki senelik garanti verdi.
- مُسَوَّدَةُ الدُّسْتُورِ لَمْ تَضْمَنْ بِالْحَقِّ النِّقَابِيِّ فِي الْإِضْرَابِ.
  Anayasa taslağı, grev hususunda sendikal hakkı garanti etmemekte.
- لَا نَضْمَنُ لَكُمُ الْوَظِيفَةَ، وَلٰكِنْ نَسْعَى لِتَوْفِيرِهَا.
  Size iş garantisi veremiyoruz, ancak bunun için çabalarız.
- بَذَلَ جُهْدَ طَاقَتِهِ لِيَضْمَنَ عَيْشًا كَرِيمًا لِأَبْنَائِهِ.
  Çocuklarına onurlu bir yaşam sunabilmek için didindi.
- لَمْ يَضْمَنُوا لَنَا أَهَمَّ الْحُقُوقِ وَهُوَ حَقُّ الْحَيَاةِ.
  En önemli hak olan yaşam hakkını bize garanti edemediler.
- كُلُّ هَمِّهِ كَانَ أَنْ يَضْمَنَ لِعَائِلَتِهِ عَيْشًا مُرِيحًا.
  Bütün arzusu ailesine konforlu bir yaşamı garanti edebilmekti.
- بَعْدَ طُولِ عَنَاءٍ، اِسْتَطَعْتُ أَنْ أَضْمَنَ لِأُسْرَتِي كِسْرَةَ خُبْزٍ.
  Uzun bir zahmetten sonra aileme bir parça ekmek temin edebildim.

NOT: BU FİİL بِ HARF-I CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

طَافَ يَطُوفُ طَوَافًا

حَوْلَ

(bş'in etrafında) tavaf etmek, dönmek, dolaşmak, tur atmak

- طَافَ الْأَطْفَالُ حَوْلَ الدَّارِ مَرَّتَيْنِ.
  Çocuklar evin çevresinde iki tur attı.
- اَلدُّنْيَا تَطُوفُ حَوْلَ الشَّمْسِ، وَالْقَمَرُ حَوْلَ الْأَرْضِ.
  Dünya Güneş'in, Ay da Dünya'nın çevresinde döner.
- طَافَ الْمُسْلِمُونَ حَوْلَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ مُلَبِّينَ.
  Müslümanlar Beytül-Harâm'ı telbiyelerle tavaf etti.
- يَطُوفُ الْحُجَّاجُ حَوْلَ الْكَعْبَةِ فِي مَوْسِمِ الْحَجِّ.
  Hacılar hac sezonunda Kâbe'yi tavaf ederler.
- يَطُوفُ الْمَلَائِكَةُ حَوْلَ الْعَرْشِ وَهُمْ يُسَبِّحُونَ اللهَ.
  Melekler Arş-ı A'lâ'yı tesbih ederek tavaf ederler.
- فِي الْجَاهِلِيَّةِ كَانَ الْمُشْرِكُونَ يَطُوفُونَ حَوْلَ الْبَيْتِ عُرَاةً.
  Müşrikler Cahiliye döneminde Kâbe'yi çıplak olarak tavaf ederlerdi.
- هُنَاكَ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ يَطُوفُونَ حَوْلَ الْقِبَابِ وَالْقُبُورِ.
  Türbe ve kabir çevresinde tavaf eden kadın ve erkekler var.
- هُنَاكَ بَوَاخِرُ تَطُوفُ حَوْلَ الْعَالَمِ خِلَالَ أَشْهُرِ الشِّتَاءِ.
  Kış aylarında Dünya'nın etrafını turlayan vapurlar mevcut.

طَافَ fiili, حَوْلَ zarfının yanı sıra بِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde حَوْلَ yerine بِ getirilmesi de mümkündür.

طَارَ يَطِيرُ طَيَرَانًا

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) uçmak, uçakla / havayolu ile gitmek

- طَارَ الْبُلْبُلُ مِنَ الْقَفَصِ إِلَى الْحَدِيقَةِ.
  Bülbül kafesten bahçeye uçup gitti.
- سَتَطِيرُ هٰذِهِ الطَّائِرَةُ مِنْ مِصْرَ إِلَى الْبَرَازِيلِ.
  Bu uçak Mısır'dan Brezilya'ya uçacak.
- هٰذَانِ الْمُنْطَادَانِ يَطِيرَانِ مِنَ الْمَشْرِقِ إِلَى الْمَغْرِبِ.
  Bu iki balon doğudan batıya doğru uçuyor (gidiyor).
- مَسَاءَ أَمْسِ طَارَ الْوَفْدُ الْيَابَانِيُّ مِنَ الْعَاصِمَةِ إِلَى كَنَدَا.
  Japon heyet dün akşam başkentten Kanada'ya uçtu.
- كُلَّ سَنَةٍ، تَطِيرُ الطُّيُورُ مِنَ الْوَطَنِ إِلَى الْغُرْبَةِ.
  Kuşlar her yıl vatandan gurbete uçarlar.
- كَانَتِ الْفَرَاشَاتُ تَطِيرُ مِنْ زَهْرَةٍ إِلَى أُخْرَى.
  Kelebekler bir çiçekten öbürüne uçuyorlardı.
- كَانَتْ أَفْكَارُهُ مُشَرَّدَةً، بَلْ تَطِيرُ مِنْ جَانِبٍ إِلَى آخَرَ.
  Fikirleri dağınıktı, hatta bir uçtan öbürüne savruluyordu.
- كَانَ هُدْهُدٌ قَدْ طَارَ مِنَ الْيَمَنِ إِلَى فِلَسْطِينَ.
  Hüdhüd kuşu Yemen'den Filistin'e uçarak gitmişti.
- اِسْتَطَعْتُ أَنْ أَطِيرَ مِنْ أَلْمَانِيَا إِلَى تُرْكِيَا فِي سَاعَتَيْنِ.
  Almanya'dan Türkiye'ye uçakla iki saatte gelebildim.
- اَلْخُطُوطُ الْجَوِّيَّةُ التُّرْكِيَّةُ تَطِيرُ مِنْ هُنَا إِلَى كُلِّ بَلَدٍ.
  Türk Hava Yolları buradan her ülkeye uçuyor.

طَالَبَ يُطَالِبُ مُطَالَبَةً

بِ

(b'nden genellikle hakkı olan bş'i) istemek, talep etmek

- طَالَبَ الْعُمَّالُ بِزِيَادَةِ أُجُورِهِمْ.
  İşçiler maaşlarının artırılmasını istediler.
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ يُطَالِبُونَ بِتَحْسِينِ ظُرُوفِ الْعَمَلِ.
  Bu insanlar iş koşullarının iyileştirilmesini talep ediyor.
- يُطَالِبُ الْمُوَظَّفُونَ بِالزِّيَادَةِ فِي رَوَاتِبِهِمْ كُلَّ سَنَةٍ.
  Memurlar maaşlarına her sene zam istiyorlar.
- لِمَ تُطَالِبُ بِمَا لَا حَقَّ لَكَ فِيهِ؟!
  Sen neden hakkın olmayan şeyi talep ediyorsun?!
- اَلْوَلَدُ طَالَبَ بِحَقِّهِ مِنْ مِيرَاثِ أَبِيهِ فِي الْمَحْكَمَةِ.
  Çocuk, mahkemede babasının mirasından hakkını istedi.
- طَالَبَ الْمُوَظَّفُ بِإِبْرَازِ الْمُسْتَنَدِ.
  Görevli, belgenin gösterilmesini istedi.
- اَلْأَعْدَاءُ يُطَالِبُونَ بِمَزِيدٍ مِنَ التَّنَازُلَاتِ.
  Düşmanlar daha fazla taviz istiyorlar.
- هٰذَا الزَّعِيمُ يَعْرِفُ جَيِّدًا كَيْفَ يُطَالِبُ بِحُقُوقِ شَعْبِهِ.
  Bu lider, halkının haklarını nasıl isteyeceğini iyi biliyor.
- نَحْنُ نُطَالِبُ بِأَنْ يَكُونَ الشَّعْبُ هُوَ صَاحِبَ الْكَلِمَةِ.
  Halkın söz sahibi olmasını istiyoruz.
- لَقَدْ طَالَبَ الطَّبِيبُ بِاسْتِعْمَالِ الدَّوَاءِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَوْمِيًّا.
  Doktor ilacın günde üç sefer kullanılmasını istedi.

طَرَدَ يَطْرُدُ طَرْدًا

مِنْ

(b'ni by'den) kovmak, çıkarmak, atmak, def etmek, kapı dışarı etmek, reddetmek, uzaklaştırmak; (ülkeden) çıkarmak, sürmek

- طَرَدْنَا الْمُحْتَلِّينَ مِنْ بِلَادِنَا فِي حَرْبِ الْاِسْتِقْلَالِ.
  İstiklal Savaşı'nda işgalcileri yurdumuzdan kovduk.
- اَلْأَطْفَالُ طَرَدُوا الطُّيُورَ مِنْ أَعْشَاشِهَا وَتَرَكُوهَا بِلَا مَأْوًى.
  Çocuklar kuşları yuvalarından kovup barınaksız bıraktı.
- حِينَمَا نَمَّ بَيْنَ أَفْرَادِ الْجَمَاعَةِ طُرِدَ مِنْهَا!
  Cemaat fertlerinin arasına fitne sokunca oradan atıldı.
- لَا تَطْرُدِ ابْنَكَ أَوِ ابْنَتَكَ مِنَ الْبَيْتِ مَهْمَا صَدَرَ مِنْهُمَا.
  Ne yapmış olurlarsa olsunlar, oğlunu veya kızını evden kovma!
- قَرَّرَ الْمُدِيرُ وَوَكِيلَاهُ أَنْ يَطْرُدُونِي مِنَ الْعَمَلِ.
  Müdür ve iki yardımcısı beni işten atmaya karar verdi.
- إِنَّ الْقَلْبَ إِذَا اسْتَقَرَّ فِيهِ الْإِيمَانُ طُرِدَ مِنْهُ النِّفَاقُ.
  İman kalpte yerleşince, nifak oradan kapı dışarı edilir.
- إِذَا تَكَلَّمْتَ أَثْنَاءَ الدَّرْسِ قَدْ تُطْرَدُ مِنَ الْقَاعَةِ.
  Ders sırasında konuşursan salondan çıkartılabilirsin.
- أُطْرُدُوا الْكَذَّابِينَ مِنْ مَجَالِسِكُمْ.
  Yalancıları meclislerinizden uzaklaştırın!
- حَاوِلْ أَنْ تَطْرُدَ هٰذِهِ الْأَوْهَامَ مِنْ ذِهْنِكَ وَنَمْ!
  Bu kuruntuları zihninden def etmeye çalış ve uyu!
- إِنِ اسْتَمْرَرْتَ فِي الْمُخَدِّرَاتِ فَسَتُطْرَدُ مِنَ الْجَيْشِ.
  Uyuşturucuya devam edersen ordudan atılacaksın.

طَفَا يَطْفُو طَفْوًا عَلَى

(suyun / sıvının yüzeyinde / askıda) kalmak, yüzmek, batmadan durmak

- تَطْفُو الْأَسْمَاكُ عَلَى سَطْحِ الْمَاءِ عِنْدَ مَوْتِهَا.
  Balıklar öldüklerinde su yüzeyinde kalırlar.
- مِنَ الْعَجِيبِ أَنْ تَطْفُوَ الْبَيْضَةُ الْفَاسِدَةُ عَلَى الْمَاءِ.
  Çürük yumurtanın batmayıp su yüzeyinde kalması ilginç.
- كَيْفَ تَطْفُو الْبَوَاخِرُ عَلَى وَجْهِ الْمَاءِ بِبَسَاطَةٍ؟
  Gemiler su yüzeyinde kolayca nasıl durabilmektedir?
- بَعْدَ الْحَادِثِ طَفَتْ جُثَّةُ الْغَرِيقِ عَلَى سَطْحِ الْمَاءِ.
  Kaza sonrasında boğulanın cesedi suyun üzerinde kaldı.
- كَيْفَ تَطْفُو الْجِبَالُ عَلَى سَائِلٍ وَ لَا تَغْرَقُ؟
  Dağlar, bir sıvının yüzeyinde batmadan nasıl kalıyor?
- كَانَ حُطَامُ سَفِينَةِ شَحْنٍ يَطْفُو عَلَى سَطْحِ الْمُحِيطِ.
  Kargo gemisinin enkazı okyanusun üzerinde yüzüyordu.
- أُحِبُّ شُرْبَ الزَّبَدِ الَّذِي يَطْفُو عَلَى الْقَهْوَةِ.
  Kahvenin üzerinde yüzen köpüğü içmeyi severim.
- اَلْعَوَّامَةُ جِسْمٌ مَطَّاطِيٌّ كُرَوِيُّ الشَّكْلِ يَطْفُو عَلَى الْمَاءِ.
  Duba, su üzerinde yüzen kauçuk yuvarlak bir cisimdir.
- مِنْ بَدِيعِ الْحِكْمَةِ فِي الْخَشَبِ أَنْ يَطْفُوَ عَلَى الْمَاءِ.
  Su üzerinde askıda kalabilmesi, ahşap malzemedeki üstün hikmetlerindendir.

طَلَبَ يَطْلُبُ طَلَبًا مِنْ

(b'nden bş) istemek, talep etmek; rica etmek, dilemek

- طَلَبْنَا مِنْهُ الْعَوْنَ فِي أَقْصَرِ وَقْتٍ.
  Ondan en kısa sürede yardım etmesini istedik.
- إِنَّهُ رَجُلٌ عَطُوفٌ، إِذْهَبْ وَاطْلُبْ مِنْهُ الْمُسَاعَدَةَ.
  Doğrusu o şefkatli bir adamdır, ondan yardım talep et.
- طَلَبَ الْعَبْدُ الْمُذْنِبُ مِنَ اللهِ الْغُفْرَانَ.
  Günahkâr kul Allah'tan bağışlanma diledi.
- طَلَبَ مِنِّي الطَّبِيبُ أَنْ آكُلَ أَقَلَّ.
  Doktor benden daha az yememi istedi.
- طَلَبُوا مِنْهُ الْحُضُورَ بِاسْتِعْجَالٍ.
  Ondan derhal gelmesini istediler.
- جِئْتُ أَطْلُبُ مِنْكَ الدَّيْنَ.
  Senden borç istemeye geldim.
- اِلْتَجَأْنَا إِلَى جِيرَانِنَا نَطْلُبُ مِنْهُمْ مُسَاعَدَةً.
  Kendilerinden yardım istemek için komşularımıza başvurduk.
- طَلَبَ مِنَّا الرَّاحِلُ أَنْ نَعْتَنِيَ بِأَوْلَادِهِ الْيَتَامَى.
  Rahmetli, yetim çocuklarıyla bizim ilgilenmemizi istedi.

طَلَبَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra إِلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine إِلَى getirilmesi de mümkündür.

ظَفِرَ – يَظْفَرُ – ظَفَرًا

بِ

(bş'i) elde etmek, kazanmak, başarmak; (mücadelede b'ne) galip gelmek, muzaffer olmak, yenmek

- إِذَا اسْتَسْلَمْتِ لِلْيَأْسِ فَإِنَّكِ لَنْ تَظْفَرِي بِالسَّعَادَةِ!
  Ümitsizliğe teslim olursan mutluluğu elde edemezsin!
- لَمَّا أُعْلِنَتِ النَّتَائِجُ ظَفِرَتِ الطَّالِبَاتُ بِمُرَادِهِنَّ
  Sonuçlar açıklanınca öğrenciler umduklarını elde etti.
- يَبْدُو أَنَّنَا لَنْ نَظْفَرَ بِأَمَانِيِّنَا.
  Görünen o ki arzularımıza kavuşamayacağız.
- ظَفِرْنَا –حَمْدًا لِلّٰهِ– بِمَا كُنَّا نَأْمُلُ.
  Şükürler olsun ki umduğumuz şeyi elde ettik.
- ظَفِرُوا بِغَنَائِمَ كَثِيرَةٍ لَمْ تَكُنْ فِي الْحُسْبَانِ.
  Akla hayale gelmeyecek kadar çok ganimet ele geçirdiler.
- بِسُلُوكِكَ هٰذَا لَنْ تَظْفَرَ بِنَتِيجَةٍ!
  Bu davranışınla hiçbir sonuç elde edemeyeceksin!
- اَلْجَيْشُ ظَفِرَ بِعَدُوِّهِ بَعْدَ مَعْرَكَةٍ شَدِيدَةٍ.
  Çetin bir çarpışmanın ardından ordu düşmana galip geldi.
- قَدْ ظَفِرْتُ بِهٰذِهِ الْمَقَالَةِ أَثْنَاءَ اشْتِغَالِي بِطَبْعِ الْكِتَابِ.
  Bu makaleyi, kitabın basımıyla uğraştığım sırada ele geçirdim.
- أَيْنَ ظَفِرْتُمْ بِهٰذِهِ الْمَخْطُوطَةِ النَّادِرَةِ؟
  Bu nadir el yazma eseri nerede ele geçirdiniz?

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

طَمِعَ – يَطْمَعُ – طَمَعًا

فِي

(bş'i) çok istemek, arzulamak, can atmak, canı çekmek (bş'e) tamah etmek, göz koymak, göz dikmek

- لَا تَطْمَعِي فِي الْحُصُولِ عَلَى مَالِ غَيْرِكِ!
  Başkasının malını ele geçirmeye tamah etme!
- لَا تَطْمَعْ فِيمَا لَا يَكُونُ، وَلَا تَيْأَسْ مِمَّا يَكُونُ!
  Olmayacak şeyi arzulama, olabilecek olandan ümit kesme!
- اَلْمُؤْمِنُ لَا يَطْمَعُ فِيمَا لَيْسَ فِي مِلْكِهِ.
  Mümin, kendisine ait olmayan şeylere göz dikmez.
- اَلتُّجَّارُ كُلُّهُمْ قَدْ طَمِعُوا فِي رِبْحٍ أَكْثَرَ.
  Bütün tacirler daha fazla kazanmaya tamah etmiştir.
- كَيْفَ تَطْمَعُونَ فِي ثَرْوَةِ جَارِكُمْ؟!
  Komşunuzun servetine nasıl göz dikersiniz?!
- إِنَّكُمَا مُوَظَّفَانِ طَمَّاعَانِ فَتَطْمَعَانِ فِي الْمَنَاصِبِ.
  Sizler tamahkâr iki çalışansınız, zira gözlerinizi makam ve mevkiye dikip duruyorsunuz.
- طَمِعَ الْوَلَدُ الصَّغِيرُ فِي الْحَلْوَى.
  Küçük çocuğun canı tatlıyı çekti (çok arzuladı).
- نَحْنُ نَطْمَعُ فِي عَفْوِكَ يَا رَبُّ!
  Rabbimiz, senin bizleri affetmeni o kadar istiyoruz ki!

طَمِعَ fiili, فِي harf-i cerinin yanı sıra بِ ve إِلَى harf-i cerleri ile de aynı anlamları ifade eder.

عَادَ يَعُودُ عَوْدَةً

مِنْ

(by'den) dönmek, avdet etmek

- عَادَ الْحُجَّاجُ مِنَ السُّعُودِيَّةِ فَجْأَةً.
  Hacılar Suudi Arabistan'dan ansızın döndüler.
- سَيَعُودُ السُّيَّاحُ مِنَ السَّفَرِ غَدًا.
  Turistler geziden yarın dönecekler.
- عُدْتُ مِنَ الْبَحْرِ أَسْمَرَ اللَّوْنِ.
  Denizden bronzlaşmış olarak döndüm.
- عُدْنَا مِنْ مِشْوَارِنَا الْمَعْهُودِ.
  Her zamanki yürüyüşümüzden geldik.
- عَادُوا مِنْ تَجْوَالِهِمْ فِي أَرْجَاءِ الْبِلَادِ.
  Dünyanın çeşitli ülkelerine yaptıkları seyahatten döndüler.
- عَادُوا مِنْ رِحْلَتِهِمْ مُمْتَلِئِينَ إِعْجَابًا بِمَا رَأَوْا.
  Geziden, gördüklerinden memnun bir vaziyette döndüler.
- عَادَ الزَّعِيمُ الْمُبْعَدُ مِنْ مَنْفَاهُ إِلَى أَرْضِ الْوَطَنِ.
  Sürgün edilen lider, sürüldüğü yerden vatana döndü.
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ يَعُودَ مِنَ الْخَارِجِ ضِمْنَ سَنَتَيْنِ.
  İki sene içerisinde yurt dışından dönmesi zor.
- سَأَعُودُ مِنَ الْغُرْبَةِ فِي أَقْرَبِ وَقْتٍ إِنْ شَاءَ اللهُ.
  Gurbetten en kısa zamanda döneceğim inşallah.
- لَمَحْتُ بُومَةً فِي طَرِيقِي، فَعُدْتُ مِنْ حَيْثُ أَتَيْتُ.
  Yolda giderken bir baykuş gördüm, gerisin geriye döndüm.

عَادَ يَعُودُ عَوْدَةً

إِلَى

(by'e) dönmek, geri gelmek

- يَعُودُ أَبِي إِلَى الْبَيْتِ مُتَأَخِّرًا.
  Babam eve geç saatlerde döner.
- عَادَ الْجُنُودُ إِلَى وَطَنِهِمْ سَالِمِينَ.
  Askerler ülkelerine sağ sâlim döndüler.
- عَادَ صَدِيقِي بَعْدَ تَقَاعُدِهِ إِلَى مَسْقَطِ رَأْسِهِ.
  Arkadaşım emekli olduktan sonra memleketine döndü.
- عَادَتِ الْمَاشِيَةُ إِلَى الْحَظِيرَةِ بَعْدَ غِيَابٍ طَوِيلٍ.
  Sürü uzun bir süre kaybolduktan sonra ağıla geri döndü.
- عَادَ الْمَرِيضُ إِلَى وَعْيِهِ بَعْدَ سَاعَةٍ.
  Hasta bir saat sonra kendine geldi. (Şuuru yerine geldi).
- عَادَتِ الْأُمُورُ إِلَى حَالَتِهَا الطَّبِيعِيَّةِ.
  İşler tabi seyrine döndü.
- عَادَتِ الْمِيَاهُ إِلَى مَجَارِيهَا مَرَّةً ثَانِيَةً.
  Sular yeniden mecraına döndü.
- زَالَ سُوءُ التَّفَاهُمِ وَعَادَتِ الْأُمُورُ إِلَى سَابِقِ عَهْدِهَا.
  Yanlış anlama ortadan kalktı ve durum eski haline döndü.
- اُكْتُشِفَتْ مَغَارَةٌ جَدِيدَةٌ يَعُودُ تَارِيخُهَا إِلَى مَا قَبْلَ الْمِيلَادِ.
  Milattan öncesine tarihlenen yeni bir mağara bulundu.
- قَطَعَ عَلَى نَفْسِهِ عَهْدًا أَلَّا يَعُودَ إِلَى التَّدْخِينِ.
  Bir daha sigaraya dönmeyeceğine dair kendine söz verdi.

عَانَى يُعَانِي مُعَانَاةً

مِنْ

(bş'den) çekmek, sıkıntı çekmek, (bş'e) katlanmak, göğüs germek; (bş'den) muzdarip/dertli / başı belada olmak

- بَعْضُ الْمُسْتَشْفَيَاتِ تُعَانِي مِنْ نَقْصِ الْأَدْوِيَةِ.
  Bazı hastaneler ilaç sıkıntısı çekiyor.
- فِي أَمْرِيكَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ يُعَانُونَ مِنَ السِّمْنَةِ الْمُفْرِطَةِ.
  Amerika'da pek çok insan obeziteden yana dertli.
- صَدِيقِي كَرِيمٌ يُعَانِي مِنَ الْوَسْوَسَةِ فِي الطَّهَارَةِ.
  Arkadaşım Kerim'in temizlik kuruntusuyla başı belada.
- مُعْظَمُ الشَّبَابِ يُعَانُونَ مِنْ حَبِّ الشَّبَابِ.
  Gençlerin pek çoğunun sivilce sorunu var.
- مَا زَالَتْ شُعُوبٌ فِي عَالَمِنَا الْمُعَاصِرِ تُعَانِي مِنَ الْمَجَاعَةِ.
  Günümüz dünyasında hala bazı halklar açlık sıkıntısı çekiyor.
- أُعَانِي مِنَ التَّشَتُّتِ الذِّهْنِيِّ وَعَدَمِ الْقُدْرَةِ عَلَى التَّرْكِيزِ.
  Zihinsel dalgınlık ve yoğunlaşamama sıkıntısı çekiyorum.
- يُعَانِي الْفُقَرَاءُ مِنْ تَدَهْوُرِ مُسْتَوَى مَعِيشَتِهِمْ.
  Yoksullar hayat standartlarının düşük olmasından muzdarip.
- كَانَ يَنْفُثُ الدُّخَانَ مِنْ أَنْفِهِ كَأَنَّهُ يُعَانِي مِنْ وَجَعٍ.
  Bir ağrıdan muzdaripmiş gibi burnundan duman soluyordu.
- أَكْثَرُ مِنْ ثُلُثِ نِسَاءِ الْعَالَمِ يُعَانِينَ مِنَ الْعُنْفِ الْجَسَدِيِّ.
  Dünya kadınlarının üçte birinden fazlası fiziksel şiddete maruz kalıyor.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

عَاذَ يَعُوذُ عِيَاذًا

بِ + مِنْ

(bş'den b'ne, özellikle dualarda Allah'a) sığınmak, iltica etmek

- أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.
  Kovulmuş Şeytan'dan Allah'a sığınırım.
- أَعُوذُ بِاللهِ مِنْكِ يَا فَتَّانَةُ!
  Ey gönül çelen! Senden Allah'a sığınırım.
- اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ.
  Allahım! Fayda vermeyen ilimden sana sığınırım. (Hadis)
- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ.
  De ki: Yarattıklarının şerrinden sabahın Rabbine sığınırım.
- اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ.
  Allahım, acziyetten ve tembellikten sana sığınırım.
- أَعُوذُ بِاللهِ مِنْ أَنْ أَخُونَ أَوْ أَكْذِبَ.
  İhanet etmekten ve yalan söylemekten Allah'a sığınırım.
- اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ سُلْطَانٍ جَائِرٍ، وَصَدِيقٍ غَادِرٍ.
  Zalim sultandan ve hain dosttan sana sığınırım, Allahım!
- نَعُوذُ بِاللهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا.
  Nefislerimizin şerrinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız.
- إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ.
  Ben her türlü cebbardan, benim de sizin de Rabbiniz olan Allah'a sığındım. (Ayet)

عَبَّرَ يُعَبِّرُ تَعْبِيرًا — عَنْ

(bir duygu / düşünce vb.ni) açıkça ifade etmek, dile getirmek, belirtmek, anlatmak

- عَبَّرْنَا عَنْ مَشَاعِرِنَا وَإِعْجَابِنَا مِنْ صَمِيمِ الْقَلْبِ.
  Hissiyatımızı ve beğenimizi açık yüreklilikle ifade ettik.
- عَبَّرَ الْأَدِيبُ عَنْ أَفْكَارِهِ بِلُغَةٍ سَلِيمَةٍ.
  Edebiyatçı, düşüncelerini düzgün bir dille anlattı.
- عَبِّرْ عَنْ نَفْسِكَ بِبِضْعَةِ سُطُورٍ مِنْ فَضْلِكَ.
  Lütfen birkaç satırla kendinizi ifade ediniz.
- يُعَبِّرُ الْمُتَكَلِّمُ عَمَّا فِي نَفْسِهِ بِلُغَةٍ وَاضِحَةٍ.
  Konuşmacı içinden geçenleri açık bir dille ifade ediyor.
- بَعْضُ الرِّجَالِ لَا يُعَبِّرُونَ عَنْ حُبِّهِمْ نَحْوَ زَوْجَاتِهِمْ.
  Bazı erkekler eşlerine olan sevgilerini ifade etmezler.
- لَا حَقَّ لَكُمْ فِي إِسْكَاتِنَا عِنْدَمَا نُعَبِّرُ عَنْ آرَائِنَا!
  Görüşlerimizi ifade ederken bizi susturmaya hakkınız yok!
- أَنَا دَائِمًا أُعَبِّرُ عَمَّا فِي نَفْسِي بِلُغَةٍ وَاضِحَةٍ.
  Ben her zaman içimden geçenleri açık bir dille ifade ederim.
- لَمْ يَتْرُكُوا لَهَا مَجَالًا لِتُعَبِّرَ عَنْ رَغَبَاتِهَا.
  Taleplerini ifade etmesi için ona imkân/fırsat tanımadılar.
- مَلَامِحُ وَجْهِكَ تُعَبِّرُ عَمَّا فِي دَاخِلِكَ مِنْ مَشَاعِرَ!
  Yüz ifaden, içindeki duyguları anlatıyor (ele veriyor).
- كَانَ اكْفِهْرَارُ الْوُجُوهِ يُعَبِّرُ عَنْ حَجْمِ الْمَأْسَاةِ.
  Yüzlerdeki kasvet ve hüzün, trajedinin boyutunu anlatıyor.

عَثَرَ يَعْثُرُ عُثُورًا — عَلَى

(genellikle kaybolan bş'i) bulmak, (böyle bş'e) rastlamak, tesadüf etmek, ele geçirmek, elde etmek

- عَثَرْتُ عَلَى قَلَمِ أَحَدِ أَصْدِقَائِي فِي مَلْعَبِ الْمَدْرَسَةِ.
  Okulun bahçesinde arkadaşlarımdan birinin kalemini buldum.
- بَيْنَمَا كُنْتُ أَمْشِي فِي الطَّرِيقِ عَثَرْتُ عَلَى مِحْفَظَةٍ.
  Yolda yürürken bir cüzdan buldum.
- عِنْدَمَا سَمِعَتِ الْخَبَرَ فَرِحَتْ كَأَنَّهَا عَثَرَتْ عَلَى كَنْزٍ.
  Haberi duyunca hazine bulmuş gibi sevindi.
- عَثَرَ الْبَدَوِيُّ عَلَى نَاقَتِهِ الضَّالَّةِ بَعْدَ جُهْدٍ جَهِيدٍ.
  Bedevi, kayıp devesini uzun uğraşlardan sonra buldu.
- عَثَرَتِ الشُّرْطَةُ عَلَى الْجُثَّةِ فِي مِنْطَقَةٍ نَائِيَةٍ.
  Polis, cesede uzak bir bölgede tesadüf etti.
- فِي النِّهَايَةِ، عَثَرْتُ عَلَى الْمَخْطُوطَةِ الَّتِي أَبْحَثُ عَنْهَا.
  En sonunda aradığım yazma eseri buldum.
- هَلْ عَثَرْتَ عَلَى السِّرِّ الَّذِي أَخْفَوْهُ؟
  Gizledikleri sırra vâkıf oldun mu (öğrendin mi)?
- لَمْ نَعْثُرْ عَلَى أَثَرِ الدَّرَّاجَةِ الْمَسْرُوقَةِ.
  Çalınan bisikletin izine rastlamadık.
- إِذَا عَثَرْتُمْ عَلَى شَيْءٍ مُفِيدٍ فَأَخْبِرُونَا!
  İşe yarar bir şey bulursanız bize haber verin!
- لَنْ تَعْثُرُوا عَلَى خَطَأٍ مَطْبَعِيٍّ وَحِيدٍ فِي مَجَلَّتِنَا!
  Dergimizde bir tek matbaa hatası bulamayacaksınız!

عَجِبَ – يَعْجَبُ – عَجَبًا مِنْ

(bş'e) şaşırmak, hayret etmek, taaccüp etmek, tuhaf bulmak; (bş'i) çok beğenmek, hayran kalmak

- لَقَدْ عَجِبَ كُلُّ مَنْ فِي الْمَجْلِسِ مِنْ ذَكَائِهِ.
  Meclisteki herkes zekâsı karşısında şaşkına dönmüştü.
- لَمْ نَعْجَبْ مِنْ تَصَرُّفِهِ هٰذَا!
  Onun bu davranışına hiç şaşırmadık!
- عَجِبَ الزَّائِرُونَ مِمَّا رَأَوْا فِي الْمَعْرِضِ.
  Ziyaretçiler fuarda gördükleri karşısında şaşkına döndüler.
- عَجِبْنَا مِمَّا رُوِيَ لَنَا مِنَ الْحِكَايَاتِ كَثِيرًا.
  Bize anlatılan hikâyeleri çok beğendik.
- تَعْجَبُ الْعَيْنُ مِنْ حُسْنِ بَيَاضِ الثَّلْجِ.
  Göz, karın beyazlığındaki güzelliğe hayran kalır.
- أَفَمِنْ هٰذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ.
  Yoksa bu haberi tuhaf mı buluyorsunuz? (Ayet)
- يَعْجَبُ الْمُؤْمِنُونَ مِنْ إِبْدَاعِ اللهِ وَخَلْقِهِ.
  Müminler Allah'ın yaratması karşısında hayranlık içerisindedir.
- عَجِبْتُ لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ.
  Müminin işine hayret doğrusu. Yaptığı her şey hayır hanesine yazılıyor. (Hadis)

عَجِبَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِن yerine لِ getirilmesi de mümkündür.

عَجَزَ – يَعْجِزُ – عَجْزًا عَنْ

(bş'den) aciz kalmak, gücü yetmemek, üstesinden gelememek, (bş'i) yapamamak

- عَجَزَ الْفَرِيقُ عَنْ تَحْقِيقِ هَدَفِهِ.
  Takım, hedefini gerçekleştiremedi.
- عَجَزَ الرَّجُلُ الْمُسِنُّ عَنْ حَمْلِ الْأَثْقَالِ.
  Yaşlı adam, ağırlıkları taşıyamadı.
- لَمْ نَعْجِزْ عَنْ حَلِّ مَشَاكِلِنَا.
  Sorunlarımızı (çözmede aciz kalmadık)halledebildik.
- لِمَ عَجَزْتُمْ عَنْ حَلِّ تِلْكَ الْمُشْكِلَاتِ؟
  Bu problemlerin üstesinden neden gelemediniz?
- لَقَدْ عَجَزَ السِّيَاسِيُّونَ عَنِ اتِّخَاذِ مَوْقِفٍ صَحِيحٍ.
  Siyasiler doğru bir tutum belirlemekte aciz kaldılar.
- عَجَزَ بَعْضُ الطُّلَّابِ عَنِ الْقِيَامِ بِوَاجِبِهِمْ.
  Bazı öğrenciler ödevini yapamadı.
- عَجَزَ مُدِيرُ الْمَصْنَعِ عَنْ مُعَامَلَةِ الْعُمَّالِ الْمُشَاغِبِينَ.
  Fabrika müdürü disiplinsiz işçilerle baş edemedi.
- لَنْ نَعْجِزَ عَنِ الصَّمْتِ أَمَامَ أَعْمَالِهِمْ!
  Onların yaptıkları karşısında sessiz kalmayacağız!
- عَجَزْتُمْ عَنْ ذَبْحِ دَجَاجَةٍ، دَعُونِي أَذْبَحُهَا!
  Bir tavuğu kesemediniz, bırakın da ben keseyim!
- إِذَا عَجَزْتُمْ عَنْ عِبَادَةِ اللهِ فَهَاجِرُوا مِنْ دِيَارِكُمْ!
  Allah'a kulluğunuzu yapamıyorsanız yurdunuzdan hicret edin!

عَرَضَ يَعْرِضُ عَرْضًا

عَلَى

(bş'i b'ne) sunmak, arz etmek, takdim etmek; göstermek, vermek; teklif etmek; danışmak üzere sunmak

- عَرَضَ الْمُؤَلِّفُ الْمَشْهُورُ آرَاءَهُ عَلَى السَّامِعِينَ.
  Ünlü yazar görüşlerini dinleyicilere takdim etti.
- أَشْرَافُ قُرَيْشٍ قَدْ عَرَضُوا عَلَى النَّبِيِّ الزَّعَامَةَ وَالْمَالَ.
  Kureyş eşrafı Hz. Peygambere liderlik ve para teklif etmişti.
- عَرَضْنَا عَلَيْكَ أَنْ تَكُونَ عُضْوًا فِي الْهَيْئَةِ فَرَفَضْتَ.
  Sana, kurula üye olmanı teklif ettik, ama reddettin.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَعْرِضُوا الْأَمْرَ عَلَى خَبِيرٍ.
  Meseleyi bir uzmana arz etmelisiniz (danışmalısınız).
- لَمْ يُبْدِ رَأْيًا فِيمَا عُرِضَ عَلَيْهِ.
  Kendisine arz olunan hususta bir kanaat belirtmedi.
- فَلْيَعْرِضْ كُلٌّ مِنْكُمْ رَأْيَهُ عَلَى الْآخَرِ!
  Her biriniz fikrini diğerine arz etsin!
- إِنَّ مَا عَرَضْتُمْ عَلَيْنَا مِنَ الرِّشْوَةِ حَرَامٌ!
  Bize takdim ettiğiniz rüşvet haram!
- عَرَضُوا عَلَيَّ عَطَايَا وَهَدَايَا عَدِيدَةً، فَلَمْ أَقْبَلْهَا.
  Bana bir çok bağış ve hediye sundular ama kabul etmedim.
- لَوْ عُرِضَتْ عَلَيْكُمْ مَسْأَلَةٌ فِقْهِيَّةٌ فَتَأَمَّلُوا فِيهَا جَيِّدًا!
  Size fıkhi bir mesele arz edilirse onu çok iyi düşünün!

عَدَلَ يَعْدِلُ عُدُولًا

عَنْ

(bş'den, fikirden/karardan) vazgeçmek, dönmek, caymak; (...-i) terk etmek, (bş'den) sapmak, başka tarafa meyletmek

- لَا أَحَدَ يَعْرِفُ لِمَاذَا عَدَلْتِ عَنْ قَرَارِ الزَّوَاجِ.
  Evlilik kararından neden vazgeçtiğini kimse bilmiyor.
- لِمَ عَدَلْتُمْ عَنِ الْحَقِّ بَعْدَمَا قَامَتْ عَلَيْكُمُ الْحُجَجُ؟!
  Önünüze deliller serildiği halde niçin haktan saptınız?!
- مِنَ الصَّعْبِ أَنْ يَعْدِلَ عَنْ أَقْوَالِهِ وَآرَائِهِ.
  Söz ve düşüncelerinden vazgeçmesi zor görünüyor.
- اَلْقَصَّابُونَ عَدَلُوا عَنِ الْإِضْرَابِ إِثْرَ وَعْدِ الْحُكُومَةِ.
  Kasaplar, hükümetin taahhüdde bulunmasının ardından grev yapmaktan vazgeçtiler.
- نَحْنُ عَدَلْنَا كَثِيرًا عَنْ مَنَاهِجِ الْعُلَمَاءِ الْأَوَائِلِ.
  Eski âlimlerin izlediği metotlardan fazlasıyla uzaklaştık.
- أُلَاحِظُ أَنَّكُمَا قَدْ عَدَلْتُمَا عَنِ الْمَوْضُوعِ الرَّئِيسِيِّ.
  Görüyorum ki ana konudan uzaklaşmışsınız.
- اَلصِّدْقُ عِزٌّ، فَلَا تَعْدِلْ عَنْهُ مَهْمَا كَانَتِ الظُّرُوفُ!
  Doğruluk şereftir, bu yüzden şartlar ne olursa olsun ondan ayrılma!
- لَقَدِ اتَّبَعْتُمْ شَهَوَاتِكُمْ وَعَدَلْتُمْ عَنِ الطَّرِيقِ.
  Arzularınıza uydunuz ve yoldan saptınız!
- لَنْ نَعْدِلَ عَنْ مَسَاعِينَا فِي حَلِّ مُشْكِلَةِ الْإِرْهَابِ!
  Terör sorununu çözme çabalarımızdan geri adım atmayacağız!

عَرَّضَ يُعَرِّضُ تَعْرِيضًا

لِ

(b'ni veya bş'i bş'e) maruz bırakmak; (bş'le) karşı karşıya getirmek, hedef yapmak; (güneşe / ışığa / soğuğa / rüzgara vb.) tutmak

- اَلتَّدْخِينُ يُعَرِّضُ الصِّحَّةَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرَاضِ.
  Sigara, insanın sağlığını pek çok hastalığa maruz bırakır.
- أَنْتَ عَرَّضْتَ حَيَاتَنَا لِلْخَطَرِ!
  Sen bizim hayatımızı tehlikeye (maruz bıraktın) attın!
- بِكَلِمَتِهِ الشَّدِيدَةِ عَرَّضَ الْوَزِيرُ نَفْسَهُ لِلْانْتِقَادَاتِ.
  Bakan, sert konuşmasıyla kendisini eleştirilere hedef yaptı.
- لَا تُعَرِّضْ نَفْسَكَ لِلنَّمِيمَةِ!
  Kendini dedikodulara hedef yapma!
- لِمَ تُعَرِّضِينَ نَفْسَكِ لِمَوْقِفٍ مُحْرِجٍ؟!
  Kendini neden zor duruma sokuyorsun?!
- اَلْإِنْسَانُ الْعَاقِلُ لَا يُعَرِّضُ نَفْسَهُ لِلسُّخْرِيَّةِ.
  Akıllı insan kendisini alay konusu haline getirmez.
- اَلْحَالَةُ النَّفْسِيَّةُ السَّيِّئَةُ قَدْ تُعَرِّضُ أَسْنَانَكَ لِلتَّسَوُّسِ.
  Kötü psikolojik durum dişlerinin çürümesine yol açabilir.
- لَا تُعَرِّضِي بَشَرَتَكِ لِأَشِعَّةِ الشَّمْسِ!
  Teninizi güneş ışınlarına maruz bırakmayınız!
- نَصَحَنِي الطَّبِيبُ أَلَّا أُعَرِّضَ طِفْلَتِي لِلْأَشِعَّةِ.
  Doktor, çocuğumu ışınlara maruz bırakmamamı önerdi.

عَرَفَ يَعْرِفُ مَعْرِفَةً

عَنْ

(b veya bş) hakkında bilmek, öğrenmek, (...-e dair) bilgi / mâlumat sahibi olmak

- هَلْ تَعْرِفِينَ عَنْ سَيَّارَتِكِ كُلَّ شَيْءٍ؟
  Araban hakkında her şeyi biliyor musun!
- نَحْنُ نَعْرِفُ عَنْ أَنْفُسِنَا أَشْيَاءَ قَلِيلَةً.
  Kendimize dair çok az şey biliyoruz.
- مُعْظَمُ النَّاسِ لَا يَعْرِفُونَ عَنِ الْحُبِّ الْحَقِيقِيِّ شَيْئًا.
  Pek çok insan gerçek aşk hakkında birşey bilmiyor.
- مَاذَا تَعْرِفَانِ عَنِ الطَّائِرَةِ الَّتِي سَقَطَتْ أَمْسِ؟
  Dün düşen uçakla ilgili olarak ne biliyorsunuz?
- كَانَ لَا يَعْرِفُ كُلَّ شَيْءٍ عَنِ الْفَتَاةِ الَّتِي سَيَتَزَوَّجُ مِنْهَا.
  Evleneceği kız hakında her şeyi bilmiyordu.
- مَاذَا تَعْرِفُونَ عَنِ الْكَاتِبِ الْكَبِيرِ نَجِيبٍ الْمَحْفُوظِ؟
  Büyük yazar Necip Mahfûz hakkında ne biliyorsunuz?
- بِهٰذِهِ الْكُتُبِ، سَتَعْرِفُ عَنِ الْإِسْلَامِ الشَّيْئَ الْكَثِيرَ.
  Bu kitaplar sayesinde İslam hakkında çok şey öğreneceksin.
- هُوَ بَعِيدٌ عَنِ الْأَنْظَارِ جِدًّا، فَلَا أَحَدَ يَعْرِفُ عَنْهُ شَيْئًا.
  Gözlerden tamamen uzak biridir, bu yüzden de hakkında hiç kimse bir şey bilmiyor.
- يُعْرَفُ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ يَنْتَحِلُ الشِّعْرَ مِنَ الشُّعَرَاءِ الْقُدَمَاءِ.
  O, kadim şairlerden şiir intihal etmesiyle bilinir.

عَزَا
يَعْزُو
عَزْوًا

إِلَى

(bş'i bş'e) nispet etmek, atfetmek; (olumsuzluğu bş'e) bağlamak, isnat etmek, yüklemek, yamamak; (bş'in bş'le veya b'yle) ilgisini/ ilişkisini kurmak

- لَقَدْ عُزِيَ هٰذَا الْخَبَرُ إِلَى مَصْدَرٍ مَوْثُوقٍ.
  Bu haber, güvenilir bir kaynağa dayandırılmıştır.
- هٰذِهِ الرِّوَايَةُ تُعْزَى إِلَى رَسُولِ اللهِ (ص).
  Bu rivayet Hz. Peygamber (as)'a nispet ediliyor.
- عَزَوْتُ الْآيَاتِ إِلَى أَمَاكِنِهَا مِنَ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ.
  Âyetleri, Kurân-ı Kerim'deki yerlerine nispet ettim.
- كَيْفَ تَعْزُونَ فَشَلَكُمْ إِلَى سُوءِ الْحَظِّ؟!
  Başarısızlığınızı şansızlığa nasıl bağlarsınız?!
- لِمَ تَعْزُو كُلَّ الْأَعْمَالِ السَّيِّئَةِ إِلَى الْحُكُومَةِ ؟!
  Bütün kötü işleri neden hükümete yüklüyorsun?!
- إِنَّ الْمُزَارِعِينَ يَعْزُونَ هٰذَا الْأَمْرَ إِلَى تَسَمُّمِ الْبُذُورِ.
  Çiftçiler bu durumu tohumların zehirlenmesine bağlıyor.
- لِمَ نَعْزُو كُلَّ هٰذِهِ السَّلْبِيَّاتِ إِلَى الدِّيمُقْرَاطِيَّةِ؟!
  Neden bütün bu olumsuzlukları demokrasiye atfediyoruz ki?!
- اَلْمُسْلِمُ لَا يَعْزُو كُلَّ السَّلْبِيَّاتِ إِلَى الْقَدَرِ.
  Müslüman, bütün olumsuzlukları kadere bağlamaz.
- مِنْ ضَعْفِنَا أَنْ نَعْزُوَ كُلَّ مَصَائِبِنَا إِلَى أَعْدَائِنَا!
  Başımıza gelen tüm musibetleri düşmanlarımıza atfetmek zaafımız.

عَزَا fiili, إِلَى yerine لِ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

عُرِفَ
يُعْرَفُ
مَعْرِفَةً

بِ

Not: Bu fiil, meçhul sigada bilhassa bu harf-i cerle "(... ile) *tanınır / bilinir*" anlamında çok yaygın olarak kullanılır.

- يُعْرَفُ هٰذَا الْبَلَدُ الصَّغِيرُ بِاسْتِقْرَارِهِ.
  Bu küçük ülke, istikrarlı oluşuyla bilinir.
- لَقَدْ عُرِفَ بَعْضُ عَرَبِ الْبَادِيَةِ بِكَرَمِهِمْ.
  Bazı çöl Arapları cömertlikleri ile meşhur olmuşlardır.
- عُرِفَ الظَّرِيفُ الْمَشْهُورُ جُحَا بِحُضُورِ الْبَدِيهَةِ.
  Ünlü nüktedan Cuha, hazırcevaplılığı ile tanınmıştır.
- ذَاكَ السِّيَاسِيُّ الْوَقِحُ يُعْرَفُ بِبَذَاءَةِ لِسَانِهِ!
  O arsız siyasi, küfürbazlığı ile ünlüdür!
- اَلصُّوفِيُّونَ يُعْرَفُونَ بِتَزَهُّدِهِمْ.
  Sûfiler züht yaşamlarıyla tanınırlar.
- هُنَاكَ نَظَرِيَّةٌ ثَالِثَةٌ تُعْرَفُ بِـ "تَعَارُفِ الْحَضَارَاتِ".
  'Medeniyetlerin tanışması' olarak bilinen üçüncü bir teori var.
- لَقَدْ عُرِفَ كَمَالٌ بِأَنَّهُ بَخِيلٌ.
  Kemal cimri biri olarak tanınmıştır.
- اَلْمُؤْمِنُ الْحَقِيقِيُّ يُعْرَفُ بِاحْتِقَارِهِ لِلدُّنْيَا وَنِعَمِهَا.
  Hakiki mümin, dünyayı ve nimetlerini küçümsemesi ile bilinir.
- هٰذَانِ الْعَالِمَانِ الْجَلِيلَانِ يُعْرَفَانِ بِتَنَزُّهِهِمَا عَنِ الْآثَامِ.
  Bu iki büyük âlim, günahlardan sakınmalarıyla bilinir.
- يُعْرَفُ نَبِيُّ الْإِسْلَامِ بِأَنَّهُ الصَّادِقُ الْأَمِينُ.
  İslam peygamberi doğru sözlü ve güvenilir olmakla bilinir.

عَزَلَ يَعْزِلُ عَزْلًا

عَنْ

(b'ni) belirli bir görevden almak, azletmek; (b'nin bş'le olan) ilişkisini / bağını kesmek, izole etmek; (bn'i bş'den) uzaklaştırmak, ayırmak

- عَزَلَهُ الْمُدِيرُ عَنْ مَنْصِبِهِ بِتُهْمَةِ الرِّشْوَةِ.
  Müdür onu rüşvet suçlamasıyla makamından aldı.
- لَيْسَ مِنْ حَقِّكَ أَنْ تَعْزِلَنِي عَنِ الْوَظِيفَةِ!
  Senin, beni azletmeye (görevden almaya) hakkın yok!
- عَزَلْنَاهُ عَنِ الْوَظِيفَةِ لِيَتَفَرَّغَ لِلْعِلْمِ وَالْمَعْرِفَةِ.
  Kendisini ilim irfana vermesi için onu görevden aldık.
- لِمَ تَعْزِلُونَنِي عَنْ رِئَاسَةِ الْمَجْلِسِ دُونَ سَبَبٍ.
  Beni meclis başkanlığından sebepsiz yere niçin alıyorsunuz?
- اَلطُّغَاةُ يَعْزِلُونَ الْجَمَاهِيرَ عَنْ كُلِّ سُبُلِ الْمَعْرِفَةِ.
  Zalimler halkları her türlü bilgi edinme imkânından izole eder.
- يَا أَغْنِيَاءَ الْأُمَّةِ، لَا تَعْزِلُوا أَنْفُسَكُمْ عَنِ الشَّعْبِ.
  Ey milletin zenginleri! Kendinizi halktan soyutlamayın!
- بَعْضُ الرِّجَالِ يَعْزِلُونَ نِسَاءَهُمْ عَنِ النِّسَاءِ الْأُخْرَيَاتِ.
  Bazı erkekler hanımlarını diğer kadınlardan izole ediyor.
- اَلْمَجْذُومُونَ يُعْزَلُونَ عَنِ الْمُجْتَمَعِ كَيْ لَا يَنْتَشِرَ دَاؤُهُمْ.
  Hastalığın yayılmaması için cüzzamlıların toplumla bağı kesilir.
- جَاهَدْتُ لِكَيْلَا يَعْزِلُونِي عَنِ الْعَرْشِ طَوَالَ ثَلَاثِينَ عَامًا.
  Beni tahttan indirmemeleri için 30 sene mücadele verdim.
- لَا تَعْزِلَا الطِّفْلَ عَنْ بِيئَتِهِ لِيُكَوِّنَ شَخْصِيَّةً سَلِيمَةً.
  Sağlıklı bir kişilik geliştirmesi için çocuğu çevresinden koparmayın!

عَزَفَ يَعْزِفُ عَزْفًا

عَلَى

(belirli bir) müzik aleti çalmak, enstrüman kullanmak

- لَقَدْ عَزَفْتُ عَلَى الْقَانُونِ طَوَالَ عَشْرِ سَنَوَاتٍ.
  On yıl boyunca kanun çaldım.
- كَانَ الرَّاعِي يَعْزِفُ عَلَى النَّايِ وَهُوَ يَرْعَى غَنَمَهُ.
  Çoban sürüsünü otlatırken ney çalıyordu.
- مَنْ سَيَعْزِفُ عَلَى الْكَمَانِ فِي الْبَرْنَامَجِ؟
  Programda kim keman çalacak?
- مَنْ تِلْكَ الْفَتَاةُ الَّتِي تَعْزِفُ عَلَى الْبِيَانُو بِمَهَارَةٍ؟
  Piyanoyu ustalıkla çalan şu kız kim?
- هَلْ تَعْرِفِينَ أَنْ تَعْزِفِي عَلَى الْكَمَانِ يَا عَائِشَةُ؟
  Keman çalmayı biliyor musun Ayşe?
- مِنْ حِينٍ لِآخَرَ، أُحِبُّ أَنْ أَعْزِفَ عَلَى الْعُودِ وَأُدَنْدِنَ.
  Ben zaman zaman ud çalıp mırıldanmayı severim.
- لَقَدْ تَعَلَّمْتُ أَنْ أَعْزِفَ عَلَى الْآلَاتِ الْمُوسِيقِيَّةِ فِي صِبَايَ.
  Ben müzik aletleri çalmayı küçüklüğümde öğrendim.
- عَزَفَ الْمُوسِيقَارُ تَقَاسِيمَ عَلَى الْعُودِ.
  Müzisyen ud taksimi geçti.
- هٰؤُلَاءِ السَّاسَةُ يَعْزِفُونَ عَلَى وَتَرٍ حَسَّاسٍ يُثِيرُ الْعُنْصُرِيَّةَ.
  Bu politikacılar, ırkçılığı kışkırtan bam teline basıyorlar.

عَزَفَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

عَزَمَ يَعْزِمُ عَزْمًا عَلَى

(bş'i) yapmaya kesin kararlı olmak, azmetmek, gözünü kararmak, niyet etmek

- لَقَدْ عَزَمَ ابْنُ خَالِي عَلَى تَعَلُّمِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Dayımın oğlu Arapça öğrenmeye azmetti.
- عَزَمْنَا عَلَى السَّفَرِ إِلَى الْخَارِجِ هٰذَا الْعَامَ.
  Bu sene yurt dışına seyahat etmeye karar verdik.
- بَعْدَ الْاِشْتِبَاكَاتِ، اَلْمُغْتَرِبُونَ عَزَمُوا عَلَى الرُّجُوعِ.
  Çatışmalardan sonra gurbetçiler dönmeye kesin karar verdi.
- عَزَمَ فَرِيقُ مَدْرَسَتِنَا عَلَى الْفَوْزِ بِالْمُبَارَاةِ.
  Okul takımımız maçı kazanmaya azmetti.
- اَلْأُسْرَةُ لَمْ تَعْزِمْ عَلَى تَزْوِيجِ بِنْتِهَا بَعْدُ.
  Aile henüz kızlarını evlendirmeye kesin karar vermedi.
- لَقَدْ عَزَمْنَا عَلَى مُوَاجَهَةِ الصِّعَابِ عَزْمًا قَوِيًّا.
  Zorluklarla baş etmeye kesin biçimde karar verdik.
- مَنْ عَزَمَ عَلَى نَيْلِ الْعُلَا وَصَلَ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا.
  Yüksekleri hedefleyen er geç başarıya ulaşır.
- يَنْبَغِي لِكُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَعْزِمَ عَلَى الْجِهَادِ.
  Her Müslümanın cihadı azmetmesi gerekir.
- جَاءَنِي يَوْمًا وَفِي رَأْسِهِ خُطَّةٌ قَدْ عَزَمَ عَلَيْهَا.
  Birgün bana kafasında kesinleştirdiği bir planla çıkıp geldi.
- اِعْزِمُوا عَلَى خَوْضِ الْمَعْرَكَةِ إِلَى النِّهَايَةِ!
  Mücadeleye sonuna kadar girmeye kararlı olunuz!

عَضَّ يَعَضُّ عَضًّا عَلَى

(bş'i) ısırmak, dişlemek; (bş'e) yapışmak, dört elle sarılmak, sıkıca tutmak, asılmak; (bş'i) çok iyi yapmak. **Not:** Bu fiil mecazi anlatımlara çok elverişli bir fiildir

- اَلْعَامَ الْمَاضِيَ، لَقَدْ عَضَّ عَلَيَّ كَلْبٌ مَسْعُورٌ.
  Geçen sene beni azgın bir köpek ısırmıştı.
- عَضِضْتُ عَلَى شَفَتِي بِحُزْنٍ وَقُلْتُ لِنَفْسِي أَنَا مَجْنُونٌ!
  Kederle dudağımı ısırıp kendi kendime "Ben bir deliyim" dedim.
- لَا تَعَضَّ عَلَى الْيَدِ الَّتِي تُطْعِمُكَ!
  Seni besleyen eli ısırma!
- عَضَّ الشَّابُّ عَلَى يَدَيْهِ بَعْدَمَا فَعَلَهُ.
  Genç yaptıklarından sonra çok pişmanlık duydu.
- سَتَعَضُّونَ عَلَى أَلْسِنَتِكُمْ تَحَيُّرًا لَمَّا تَرَوْنَهَا.
  Onu gördüğünüzde şaşkınlıktan dillerinizi ısıracaksınız.
- عَضَّ الرَّجُلُ الْمَغْشُوشُ عَلَى نَوَاجِذِهِ.
  Aldatılmış olan adam öfkeden dişlerini gıcırdattı .
- وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ.
  O gün zulmeden kimse nedamet duyacaktır. (Ayet).
- عَضَّ الْمُوَظَّفُ عَلَى الْأَمْرِ بِنَاجِذِهِ كَمَا يَلْزَمُ.
  Memur, işe gerektiği gibi asıldı.
- عَضَّ الْعُمَّالُ عَلَى وَظَائِفِهِمْ بِأَسْنَانِهِمْ.
  İşçiler görevlerine dört elle sarıldılar.

عَضَّ fiili, عَلَى harf-i cerinin yanı sıra بِ ile de kullanılabilir. ayrıca tamamen harf-i cersiz olarak da kullanılabilir.

عَفَا يَعْفُو عَفْوًا

عَنْ

(b'ni) affetmek, bağışlamak, hatasını yok saymak

- عَفَا ضَحِيَّةُ الْحَادِثِ عَنِ الْمُذْنِبِ
  Kaza kurbanı, suçluyu affetti.
- اَلْقَائِدُ الْكَرِيمُ عَفَا عَنْ بَعْضِ الْأَسْرَى.
  Asil kumandan bazı esirleri bağışladı.
- كُلُّ وَالِدٍ يَعْفُو عَنْ أَخْطَاءِ أَوْلَادِهِ.
  Her baba çocuklarının hatalarını bağışlar.
- لَمْ يَعْفُ أَحْمَدُ عَنْ شَخْصٍ أَسَاءَ إِلَيْهِ.
  Ahmet kendisine kötülük yapan kişiyi affetmedi.
- عَفَا الْحَاكِمُ عَنْ كِبَارِ مُعَارِضِيهِ.
  Emir, kendisine muhalefet edenlerin ileri gelenlerini bağışladı.
- إِعْتَقَلَتْهُ الشُّرْطَةُ عَلَى ذَنْبِهِ ثُمَّ عَفَتْ عَنْهُ.
  Polis onu işlediği suç yüzünden tutukladı, ama sonra affetti.
- رَجَوْنَا الْأُسْتَاذَ أَنْ يَعْفُوَ عَنَّا.
  Hocadan bizi bağışlamasını rica ettik.
- اُعْفُ عَنِّي كَمَا عَفَوْتَ عَنْهُ.
  Onu affettiğin gibi beni de affet.
- عَفَا اللهُ عَمَّا سَلَفَ، إِنْ شَاءَ اللهُ.
  Allah geçmiş günahları bağışlar inşallah.
- عَفَا اللهُ عَنْكُمْ وَعَنَّا.
  Allah sizleri ve bizleri bağışlasın!

عَطَفَ يَعْطِفُ عَطْفًا

عَلَى

(b'ne karşı) şefkatle davranmak, sevgi göstermek, acımak, merhamet etmek; (gramerde) bir kelimeyi veya cümleyi ötekine bağlamak

- قَدْ عَطَفَ أَجْدَادُنَا عَلَى الْفُقَرَاءِ وَالْبُؤَسَاءِ.
  Ecdadımız yoksullara ve sefil kimselere şefkat göstermiştir.
- اِعْطِفْ يَا زَيْدُ عَلَى أَبْنَائِكَ وَبَنَاتِكَ سَوِيًّا.
  Zeyd! Erkek ve kız evlatlarına karşı eşit şekilde şefkat et.
- عِنْدَمَا فَقَدَ بَصَرَهُ عَطَفْنَا عَلَيْهِ جَمِيعًا.
  Gözlerini kaybettiğinde hepimiz ona acıdık.
- كَانَ الْمُوَاطِنُ الْمُحْسِنُ يَعْطِفُ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَالْمُعْوِزِينَ.
  Hayırsever vatandaş, fakir ve yoksullara şefkat gösteriyordu.
- رَأَيْتُ فِي الشَّارِعِ طِفْلًا يَتِيمًا فَعَطَفْتُ عَلَيْهِ.
  Yolda yetim bir çocuk gördüm ve kendisine acıdım.
- تَوَسَّلْتُ إِلَيْهِمْ لِيَعْطِفُوا عَلَيَّ.
  Bana merhamet göstermeleri için kendilerine yalvardım.
- إِنَّ اَلنَّاسَ يَعْطِفُونَ عَلَى الْمَيِّتِ بَدَلًا مِنَ الْحَيِّ.
  İnsanlar yaşamakta olan yerine ölmüş olana acıyorlar.
- عَطَفَ عَلَى الْأَقْرَبِينَ إِلَيْهِ وَرَفَقَ بِهِمْ عَطْفًا وَإِحْسَانًا.
  Kendisine en yakın olanlara meyledip onlara şefkat ve ihsanda bulundu.
- هٰذِهِ الْأَدَاةُ تَعْطِفُ الْكَلِمَةَ عَلَى سَابِقِهَا.
  Bu edat kelimeyi öncekine atfediyor (bağlıyor).

عَكَفَ يَعْكِفُ عُكُوفًا

عَلَى

(bş'e) kendini vermek, hasretmek, vakfetmek; (bş'le) durmadan meşgul olmak, vaktini doldurmak, (bş'e) yapışmak, tutunmak

- عَكَفْتُ عَلَى مُرَاجَعَةِ دُرُوسِي قُبَيْلَ الْاِمْتِحَانِ.
  Sınavdan az önce kendimi ders çalışmaya verdim.
- أُخْتِي تَعْكِفُ عَلَى شُؤُونِهَا الْخَاصَّةِ فِي نِهَايَةِ الْأُسْبُوعِ.
  Kardeşim hafta sonunda tüm zamanını özel işlerine ayırır.
- اَلْبَلَدِيَّةُ عَكَفَتْ عَلَى الْاِهْتِمَامِ بِالْمَنَاطِقِ التَّارِيخِيَّةِ.
  Belediye, ilgiyi tarihi bölgelere yoğunlaştırdı.
- اَلْمُحَامِيَانِ عَكَفَا عَلَى مِلَفٍّ يَدْرُسَانِهِ.
  İki avukat, üzerinde çalıştıkları bir dosyayla meşgul oldular.
- لَقَدْ عَكَفْنَا عَلَى دِرَاسَةِ بَرْنَامَجٍ جَدِيدٍ لِلْمُسَابَقَاتِ.
  Yarışlar için yeni bir program üzerinde çalışmaya yoğunlaştık.
- تُرْكِيَا تَعْكِفُ عَلَى تَطْوِيرِ ثَلَاثِ طَائِرَاتٍ عَسْكَرِيَّةٍ.
  Türkiye üç askeri uçağı geliştirmeye yoğunlaşmış durumda.
- اَلزُّهَّادُ يَعْكِفُونَ عَلَى الذِّكْرِ وَالْعِبَادَةِ لَيْلَ نَهَارَ.
  Zahitler gece gündüz kendilerini zikir ve ibadete verirler.
- اِعْكِفُوا عَلَى إِصْلَاحِ أَنْفُسِكُمْ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ.
  Kuran okumak suretiyle nefislerinizi ıslaha ağırlık veriniz!
- لَنْ تَنْتَصِرَ الْأُمَّةُ حَتَّى تَعْكِفَ عَلَى كِتَابِ اللهِ وَسُنَّةِ نَبِيِّهِ.
  Ümmet, Allah'ın kitabına ve peygamberinin sünnetine tam anlamıyla yönelmedikçe muvaffak olamayacaktır.

عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْمًا

بِ

(b'ni veya bş'i) tanımak, bilmek, (bş hakkında) bilgi sahibi olmak; öğrenmek

- عَلِمَ بِقُدُومِ وَلَدِهِ مِنْ وَقْعِ أَقْدَامِهِ.
  Oğlunun geldiğini ayak seslerinden bildi.
- عَلِمْتُ بِمَجِيئِكَ مِنْ صَدِيقِي.
  Geldiğini arkadaşımdan öğrendim.
- أَعْلَمُ جَيِّدًا بِمَا تُعَانُونَهُ مِنْ مَشَقَّاتٍ.
  Çektiğiniz sıkıntıları çok iyi biliyorum.
- أَمَا عَلِمْتُمْ بِمَا حَدَثَ فِي الْمَجْلِسِ؟!
  Mecliste olup bitenlerden haberiniz yok mu?!
- عَلِمَ الْمُؤْمِنُ بِرَبِّهِ عِلْمَ الْيَقِينِ.
  Mümin, Rabbini yakin bir ilimle tanıdı.
- لَقَدْ عَلِمْنَا بِأَنَّ الْخَبَرَ شَائِعٌ.
  Haberin bir söylentiden ibaret olduğunu öğrendik.
- تَعْلَمُونَ بِأَنَّ أَحْوَالَنَا الْاِقْتِصَادِيَّةَ سَيِّئَةٌ.
  Ekonomik durumumuzun kötü olduğunu biliyorsunuz.
- لَقَدْ عَلِمَا بِأُمُورٍ كَانَا يَجْهَلَانِهَا.
  İkisi bilmediği hususları öğrendiler.
- قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي.
  (Elçi) dedi ki: "Keşke halkım, Rabbimin beni bağışlamış olduğunu bilseydi" (Ayet)

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

عُنِيَ يُعْنَى عِنَايَةً

بِ

(bş'le) ilgilenmek, meşgul olmak, (bş'e) ihtimam göstermek, önem vermek

- اَلرَّجُلُ الْعَاقِلُ يُعْنَى بِصِحَّتِهِ.
  Akıllı kişi sağlığına önem verir.
- إِنَّ خَالِدًا مُوَظَّفٌ يُعْنَى بِعَمَلِهِ بِلَا انْقِطَاعٍ.
  Halid, işiyle sürekli ilgilenen bir memurdur.
- اَلْمُمَرِّضَةُ هِيَ الَّتِي تُسَاعِدُ الطَّبِيبَ وَتُعْنَى بِالْمَرْضَى.
  Hemşire, doktora yardım eden ve hastalarla ilgilenen kişidir.
- عُنِيتُ بِدِرَاسَةِ عُلُومِ الْعَرَبِ وَفُنُونِهِمْ وَلُغَتِهِمْ بُرْهَةً.
  Bir süre, Arapların ilim, sanat ve dilleri ile ilgilendim.
- قَدْ عُنِيَتِ الْمَرْأَةُ بِتَرْبِيَةِ أَوْلَادِهَا سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً.
  Kadın, uzun yıllar çocuklarının terbiyesiyle meşgul oldu.
- مُنْذُ شَهْرٍ أُعْنَى بِإِدْخَالِ الْأَحَادِيثِ فِي الْحَاسُوبِ.
  Bir aydan beri hadisleri bilgisayara girmekle meşgulüm.
- اَلْوَقْتُ أَنْفَسُ مَا عُنِيتَ بِحِفْظِهِ.
  Zaman, korumaya özen gösterdiğin en değerli şeydir.
- فِي هٰذَا الْكِتَابِ، عُنِيتُ بِالسُّنَنِ الصَّحِيحَةِ فَقَطْ.
  Bu kitapta sadece sahih sünnete yer verdim.
- عُنِيَ بِتَحْقِيقِ هٰذَا الْكِتَابِ مُسْتَشْرِقَانِ أَلْمَانِيَّانِ.
  Bu kitabın tahkini iki Alman müsteşrik yaptı.
- إِنَّ الصَّلِيبِيَّةَ قَدْ عُنِيَتْ بِهَدْمِ قَوَاعِدِ الْإِسْلَامِ فِي مِصْرَ.
  Haçlılar, Mısır'da İslam'ın temellerini yıkmakla meşgul oldu.

عَمِلَ يَعْمَلُ عَمَلًا

عَلَى

(bş için) çalışmak, çabalamak, gayret etmek, meşgul olmak

- اِعْمَلْ دَائِمًا عَلَى إِرْضَاءِ وَالِدَيْكَ!
  Her zaman anne babanı hoşnut etmeye çalış!
- عَلَى الْمُجْتَمَعِ أَنْ يَعْمَلَ عَلَى حَلِّ مُشْكِلَاتِ الشَّبَابِ.
  Toplumun gençlerin sorunlarını çözmeye çalışması gerekir.
- اَلْآبَاءُ يَعْمَلُونَ عَلَى سَعَادَةِ أُسْرَتِهِمْ.
  Babalar ailelerinin mutluluğu için çalışırlar.
- عَمِلَ الْجُنْدِيُّ عَلَى تَنْفِيذِ الْأَوَامِرِ.
  Asker emirleri uygulamaya gayret etti.
- كَمُؤَسَّسَةٍ، نَعْمَلُ عَلَى تَوْعِيَةِ الْأُمَّةِ.
  Kurum olarak milleti bilinçlendirmeye çabalıyoruz.
- أَصْحَابُ الْمَعَاصِي يَعْمَلُونَ عَلَى إِشَاعَةِ مَفَاسِدِهِمْ.
  Günahkârlar, günahlarını yaymak için çaba harcıyorlar.
- لَا نَزَالُ نَعْمَلُ عَلَى تَنْظِيمِ بَعْضِ التَّفَاصِيلِ.
  Hala bazı detayları düzenlemekle meşgulüz.
- عَلَيْنَا أَنْ نَعْمَلَ عَلَى نَشْرِ الْأَفْكَارِ الصَّحِيحَةِ.
  Doğru fikirlerin yayılması için çalışmamız gerekir.
- كَانَ الْقُدَمَاءُ يَعْمَلُونَ عَلَى تَحْوِيلِ بَعْضِ الْمَعَادِنِ إِلَى ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ.
  Eskiler bazı madenleri altın veya gümüşe dönüştürmeye çalışıyorlardı.

عَوَّضَ يُعَوِّضُ تَعْوِيضًا

(bş'i bş'le) karşılamak, telafi etmek, yerini doldurmak, tazmin etmek

بِ

- تُعَوِّضُ الدَّوْلَةُ نَقْصَ الدَّوَاجِنِ بِالْاِسْتِيرَادِ.
  Devlet, kümes hayvanı açığını ithalat yoluyla telafi ediyor.
- اَلسُّعُودِيَّةُ سَتُعَوِّضُ نَقْصَ الْخُضَارِ بِالْاِسْتِيرَادِ.
  Suudi Arabistan sebze açığını ithalat yoluyla telafi edecek.
- إِفْلَاسُ الْمَالِ يُعَوَّضُ، لٰكِنْ بِمَ يُعَوَّضُ إِفْلَاسُ الْأَخْلَاقِ؟
  Para kaybı telafi edilir ama ahlak kaybı neyle telafi edilir?
- لَنْ تُعَوِّضَ ضَيَاعَ الْوَقْتِ بِأَيِّ شَيْءٍ.
  Zaman Kaybını hiçbir şeyle telafi edemezsin.
- اَلدَّوْلَةُ سَتُعَوِّضُ ضَحَايَا الْأَلْغَامِ بِرَوَاتِبَ مَرْمُوقَةٍ.
  Devlet, mayın kurbanlarının kaybını azımsanmayacak maaşlarla tazmin edecek.
- إِنَّ الشَّرِكَةَ لَنْ تُعَوِّضَ الْمُتَضَرِّرِينَ بِأَيِّ شَيْءٍ.
  Firma, zarar görenlerin kaybını hiçbir şekilde telafi edemez.
- كُنْتُ أُعَوِّضُ ضَيَاعَ الْحِصَّةِ بِتَدْرِيبَاتٍ إِضَافِيَّةٍ.
  Ders kaybını ekstra alıştırmalar yaparak telafi ediyordum.
- أُولٰئِكَ قَادَةٌ لَنْ نُعَوَّضَ بِمِثْلِهِمْ.
  Onlar, yerlerini dolduramayacağımız komutanlardır.
- لِمَاذَا لَمْ تُعَوِّضُوا غِيَابَهُمْ بِاللَّاعِبِينَ الْأَجَانِبِ؟
  Onların yerini neden yabancı oyuncularla doldurmadınız?

عَوَّضَ يُعَوِّضُ تَعْوِيضًا

(zarar / hasar / kayıp vb. bş'i) karşılamak, telafi etmek, geri vermek, iade etmek, tazmin etmek

عَنْ

- لَقَدْ عوَّضَتِ الْحُكُومَةُ عَنْ خَسَائِرِ الْمَنْكُوبِينَ.
  Devlet âfetzedelerin zararlarını karşıladı.
- كَحُكُومَةٍ، سَوْفَ نُعَوِّضُ عَنْ هٰذِهِ النَّتِيجَةِ السَّيِّئَةِ.
  Devlet olarak bu kötü neticeyi telafi edeceğiz.
- إِنَّكِ لَنْ تُعَوِّضِي عَنِ الْأَوْقَاتِ الضَّائِعَةِ أَبَدًا!
  Zayi edilen vakitleri asla telafi edemez (geri getiremezsin)!
- يَجِبُ أَنْ تُعَوِّضَ أَمْرِيكَا عَنْ كُلِّ خَسَارَةٍ أَلْحَقَتْهَا بِنَا.
  Amerika bize verdiği tüm zararları karşılamalıdır.
- إِنَّ الدُّسْتُورَ الْجَدِيدَ سَيُعَوِّضُنَا عَنِ الْحُقُوقِ الْمَسْلُوبَةِ.
  Yeni anayasa, gasp edilen haklarımızı bize geri verecek.
- هٰذَا خَطَأٌ عَظِيمٌ لَا يُعَوَّضُ عَنْهُ.
  Bu, telafi edilemez büyük bir hata.
- كَانَ لُطْفُ الْمَرْأَةِ يُعَوِّضُ عَنْ قُبْحِهَا.
  Kadının nezâketi çirkinliğini örtüyordu (telafi ediyordu).
- عَوَّضَهُ اللهُ عَنْ خَسَارَتِهِ خَيْرًا، إِنْ شَاءَ اللهُ.
  Allah onun kayıplarını hayra tebdil eylesin, inşallah.
- عَوَّضَهُ اللهُ عَنْ مَرَضِهِ صِحَّةً وَعَافِيَةً.
  Allah, hastalığına mukabil kendisine sıhhat-afiyet bahşetsin.

عَوَّضَ fiili عَنْ yerine مِنْ harf-i ceri ile de kullanılabilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

غَدَرَ يَغْدِرُ غَدْرًا

بِ

(b'ne) ihanet etmek, (b'ni) aldatmak, sözünde durmamak, (b'yle olan) anlaşmaya aykırı davranmak

- مَا أَبْشَعَ أَنْ يَغْدِرَ الصَّدِيقُ بِصَدِيقِهِ!
  Bir dostun, dostuna ihaneti ne çirkin bir şey!
- لِمَاذَا غَدَرْتِ بِي يَا حَبِيبَتِي؟!
  Sevgilim, beni niçin aldattın?!
- لِمَ لَمْ تُحَافِظْ عَلَى الْعَهْدِ وَغَدَرْتَ بِي؟!
  Neden sözünü tutmayıp bana ihanet ettin?!
- غَدَرْتُمْ بِنَا أَقْبَحَ الْغَدْرِ!
  Bize karşı tam bir vefasızlık örneği sergilediniz!
- لَا يَزَالُ الْكَافِرُونَ يَغْدِرُونَ بِالْمُسْلِمِينَ.
  Kafirler hala Müslümanlara ihanet etmeye devam ediyor.
- لَا أَضْمَنُ أَنَّهُمَا لَا يَغْدِرَانِ بِكُمْ إِطْلَاقًا!
  O ikisinin sizi kandırmayacağına asla garanti veremem!
- يُشِيرُ التَّارِيخُ إِلَى أَنَّ الْمُلُوكَ قَدْ غَدَرُوا بِحُلَفَائِهِمْ.
  Tarih kralların, müttefiklerine ihanet ettiklerini gösteriyor.
- مَا أَحْسَنَ تُجَّارَ هٰذَا الْبَلَدِ! فَلَا يَغْدِرُونَ بِالْأَجَانِبِ.
  Bu ülkenin tacirleri ne iyi! Zira yabancıları kandırmıyorlar.
- إِنْ تُحَاوِلُوا أَنْ تَغْدِرُوا بِنَا فَثَوْرَتُنَا سِلْمِيَّةٌ!
  Bizi kandırmaya çalışsanız da, devrimimiz barışçıl olacaktır!

غَدَرَ fiili, بِ yerine فِي harf-i ceri ile de kullanılabilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

غَابَ يَغِيبُ غِيَابًا

عَنْ

(by'de) bulunmamak, hâzır olmamak, (by'e) gelmemek, gitmemek, (öğrenci) devamsızlık yapmak; (gök cisimleri) batmak; kaybolmak, gizlenmek

- لِمَاذَا تَغِيبُ عَنْ مَجَالِسِنَا الْأَدَبِيَّةِ يَا كَرِيمُ؟
  Kerim! Edebiyat meclislerimize niçin gelmiyorsun?
- كُلَّ يَوْمٍ، يَغِيبُ عَنِ الدَّرْسِ ثَلَاثَةٌ أَوْ أَرْبَعَةُ طُلَّابٍ.
  Hergün üç veya dört öğrenci derse gelmiyor.
- غَابَ الْمُغْتَرِبُ عَنْ أَهْلِهِ سِنِينَ طَوِيلَةً.
  Gurbetçi, uzun yıllar ailesinden uzak kaldı.
- غَابَتِ الشَّمْسُ عَنِ الْعُيُونِ بِمَجِيءِ الْمَسَاءِ.
  Akşam olmasıyla birlikte Güneş gözden kayboldu.
- خَرَجَ الْغَنَمُ مِنَ الْحَظِيرَةِ وَبَعْدَ سَاعَةٍ غَابَ عَنِ الْأَنْظَارِ.
  Sürü ağıldan çıktı, bir saat sonra da gözlerden kayboldu.
- مَا زَالَتِ السَّيَّارَةُ تَبْتَعِدُ حَتَّى غَابَتْ عَنِ الْأَنْظَارِ.
  Araç gittikçe uzaklaştı ve sonunda gözden kayboldu.
- غَابَ عَنْ ذَاكِرَتِي كُلُّ مَا تَعَلَّمْتُهُ مِنَ الدُّرُوسِ.
  Öğrendiğim bütün dersler hafızamdan silinip gitti.
- غَابَ عَنْ بَالِي مَا كُنْتُ أُرِيدُ قَوْلَهُ.
  Söylemeyi düşündüğüm şey aklımdan silindi gitti.
- بَعْدَ الْأَزْمَةِ، غَابَتْ كَثِيرٌ مِنَ الشَّرِكَاتِ عَنِ السَّاحَةِ.
  Krizden sonra pek çok şirket piyasadan çekildi.
- يَغِيبُ عُمَرُ عَنْ صَوَابِهِ مِنْ حِينٍ لِآخَرَ.
  Ömer zaman zaman kendini kaybediyor.

غُشِيَ يُغْشَى غَشْيَةً

عَلَى

bayılmak, baygın düşmek, şuurunu kaybetmek

- لَقَدْ سَمِعَتِ الْأُمُّ النَّبَأَ فَغُشِيَ عَلَيْهَا.
  Anne, haberi işitti, arkasından hemen bayılıverdi.
- أُصِيبَ السَّائِقُ بِصَدْمَةٍ فَغُشِيَ عَلَيْهِ وَفَقَدَ صَوَابَهُ.
  Şoför bir darbe alıp bayıldı ve bilincini kaybetti.
- عِنْدَمَا وَرَدَهُ سُقُوطُ وَلَدِهِ فِي الْامْتِحَانِ غُشِيَ عَلَيْهِ.
  Oğlunun sınıfta kaldığı haberini duyunca yere yığılıverdi.
- غُشِيَ عَلَيْنَا مِنَ الضَّحِكِ.
  Gülmekten bayıldık.
- أَكَادُ أَنْ يُغْشَى عَلَيَّ سُرُورًا!
  Sevinçten bayılmak üzereyim!
- كَانَ أَهْلُ الصُّفَّةِ يُغْشَى عَلَيْهِمْ مِنَ الْجُوعِ.
  Suffe ashâbı açlıktan baygınlık geçirirlerdi.
- ضَرَبَ الْوَالِدُ الْقَاسِي ابْنَهُ حَتَّى يُغْشَى عَلَيْهِ.
  Katı kalpli baba, oğlunu bayılıncaya kadar dövdü.
- اِحْتَجَمْتُ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ فَغُشِيَ عَلَيَّ.
  Ramazan'da hacamat yaptırdım, o yüzden bayıldım.
- لَمَّا سَمِعَ الْآيَاتِ بَكَى بُكَاءً شَدِيدًا فَغُشِيَ عَلَيْهِ.
  Ayetleri işitince hüngür hüngür ağladı, sonrasında da bayıldı.
- كَانَ الزَّاهِدُ الْجَلِيلُ يُغْشَى عَلَيْهِ إِذَا سَمِعَ الْقُرْآنَ.
  Büyük zahid, Kuran-ı Kerim'i dinlediği zaman bayılırdı.

غَرِقَ يَغْرَقُ غَرَقًا

فِي

(bş'e) batmak, batıp kaybolmak gömülmek, saplanmak; (suda) boğulmak; bş'e) kendini kaptırmak, iyice/derinlemesine girmek, dalmak

- غَرِقَتِ السَّفِينَةُ فِي الْمَاءِ وَاخْتَفَتْ تَمَامًا.
  Gemi suya battı ve tamamen gözden kayboldu.
- غَرِقَتِ الْبِغَالُ فِي الْوَحْلِ حِينَمَا سَارَتْ.
  Katırlar giderken çamura saplandı.
- اِصْطَدَمَتِ الْبَاخِرَةُ بِالصُّخُورِ فَغَرِقَتْ فِي الْمِيَاهِ.
  Vapur kayalara çarptı, sonra da sulara gömüldü.
- غَرِقَ الْمُهَنْدِسُ فِي عَمَلِهِ الْجَدِيدِ.
  Mühendis kendini yeni işine kaptırdı (daldı).
- يَا وَلَدَيَّ، حَذَارِ أَنْ تَغْرَقَا فِي الرَّذَائِلِ.
  Evlatlarım! Siz siz olun sakın rezil işlere bulaşmayın!
- بَعْدَ اللَّعِبِ، غَرِقَ الْأَطْفَالُ فِي نَوْمٍ عَمِيقٍ.
  Çocuklar oyundan sonra derin bir uykuya daldılar.
- إِذَا غَرِقْنَا فِي السُّبَاتِ فَأَطْفِئِ الْمِصْبَاحَ.
  Biz uykuya dalınca lambayı söndür.
- كَشَرِكَةٍ، غَرِقْنَا فِي دُيُونٍ لَا حَصْرَ لَهَا.
  Şirket olarak hadsiz hesapsız borca battık.
- اَلشَّبَابُ غَرِقُوا فِي أَحَادِيثَ طُولَ اللَّيْلِ.
  Gençler gece boyunca sohbete daldılar.
- بَعْضُ الْغَرْبِيِّينَ يَغْرَقُونَ فِي التَّرَفِ حَتَّى أَذْقَانِهِمْ.
  Bazı batılılar, gırtlaklarına kadar israfa gark oluyor.

غَفَرَ يَغْفِرُ غُفْرَانًا

لِ

(b'ni) bağışlamak, affetmek, hatalarını silmek

- اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ!
  Allahım, beni ve anne-babamı bağışla!
- غَفَرَ اللهُ لَهُ ذُنُوبَهُ.
  Allah onun günahlarını bağışlasın.
- دَعَا الْعَابِدُ اللهَ لِيَغْفِرَ لَهُ.
  Âbid, kendisini affetmesi için Allah'a dua etti.
- تَضَرَّعَ الْمُذْنِبُ إِلَى اللهِ لِيَغْفِرَ لَهُ مَعْصِيَتَهُ.
  Günahkâr adam, günahını bağışlaması için Allah'a yalvardı.
- رَجَاهُ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ خَطَأَهُ.
  Ondan hatasını bağışlamasını rica etti.
- كَيْفَ يُمْكِنُ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ زَلَّاتِهِ؟!
  Onun hatalarına göz yumması nasıl mümkün olabilir?!
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ سَيَغْفِرُونَ لَكَ زَلَّتَكَ هٰذِهِ.
  Bu insanlar senin bu hatanı affedecektir?!
- اَلْعَرَبُ لَا يَغْفِرُونَ لِمَنْ يَرْمِي نِسَاءَهُمْ بِسُوءٍ.
  Araplar, kendi kadınlarına iftira eden kimseleri affetmez.
- أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَكُمْ.
  Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz? (Ayet)
- لَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَهُمْ.
  Allah onları bağışlamayacaktır. (Ayet)

غَضِبَ يَغْضَبُ غَضَبًا

مِنْ

(bş'e veya b'ne) öfkelenmek, kızmak, sinirlenmek

- غَضِبَ صَاحِبُ الْمَصْنَعِ مِنْ عَامِلِيهِ غَضَبًا شَدِيدًا.
  Fabrikatör, işçilerine çok öfkelendi.
- غَضِبَ الْأُسْتَاذُ مِنَ الطُّلَّابِ إِذَا رَأَى نَتِيجَةَ الْاِمْتِحَانِ.
  Öğretmen, sınav sonucunu görünce öğrencilere sinirlendi.
- لَا تَغْضَبْ مِنَّا يَا أَخِي! إِنَّنَا أَبْرِيَاءُ.
  Bize sinirlenme kardeşim! Biz masumuz.
- لَا تَغْضَبِي مِنْ حَمَاقَةِ رَجُلٍ تُحِبِّينَهُ!
  Sevdiğin erkeğin ahmaklığına kızma!
- هُمَا غَنِيَّانِ، وَلِذَا لَا يَغْضَبَانِ مِنْ غَلَاءِ الْأَسْعَارِ.
  O ikisi zengin, bu yüzden fiyatların artışına kızmıyorlar.
- هَلِ الْأَسَاتِذَةُ يَغْضَبُونَ مِنْ أَيِّ حَرَكَةٍ فِي الْفَصْلِ؟
  Öğretmenler sınıftaki herhangi bir harekete kızıyorlar mı?
- غَضِبَ عَلَيْهَا وَغَضِبَتْ مِنْهُ قَبْلَ الْغَضْبَةِ الْأَخِيرَةِ.
  Son öfke patlamasından önce her ikisi de birbirine kızmıştı.
- لِمَ تَغْضَبُونَ مِنْ ذِكْرِ الْعَلْمَنَةِ عَلَى سَبِيلِ الْاِتِّهَامِ؟!
  Laikliğin itham yollu anılmasına niçin öfke duyuyorsunuz?!

غَضِبَ fiili مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine عَلَى getirilmesi de mümkündür.

غَلَبَ يَغْلِبُ غَلَبَةً

عَلَى

(b'ni) yenmek, (b'ne) üstün gelmek, galebe çalmak; (bş, bş'de) baskın / hâkim olmak

- بَعْدَ تَعَبٍ شَدِيدٍ، غَلَبَ عَلَيْهِ النَّوْمُ.

Aşırı yorgunluğun arkasından uykusu geldi (uyku bastırdı).

- غَلَبَتْ عَلَيْهِ أَهْوَاؤُهُ الشَّهْوَانِيَّةُ.

Nefsanî/Şehvânî arzuları galip geldi (hevasına yenildi).

- هُمْ قَوْمٌ غَلَبَ عَلَيْهِمُ الْكَسَلُ.

Onlar, tembelliğe yenik düşmüş bir topluluktur.

- كَانَ يَغْلِبُ عَلَى كَلَامِهِ الْمَنْطِقُ وَالْإِقْنَاعُ.

Konuşmasına mantık ve iknâ hâkimdi.

- قَدْ تَغْلِبُ الشُّكُوكُ عَلَى إِيمَانِ الْفُسَّاقِ.

Fasıkların imanına şüphe hâkim olabilir.

- يَغْلِبُ عَلَى نَشَاطَاتِهِمْ حُبُّ الْإِسْلَامِ وَالْإِخْلَاصُ لَهُ.

Faaliyetlerine İslam sevgisi ve ihlas damgasını vuruyor.

- يَغْلِبُ عَلَيْهِ الْاِسْتِعْجَالُ وَالتَّسَرُّعُ فِي الْأَحْكَامِ.

Kararlarına acelecilik ve telaş hâkim.

- لَقَدْ غَلَبَ عَلَى الصَّحَابَةِ الْخَوْفُ رَغْمَ عَظَمَةِ إِيمَانِهِمْ.

İmanlarının yüceliğine rağmen, sahabeyi korku kaplamıştı.

- غَلَبَ عَلَيْهِ الْكَرَمُ وَالتَّفَاؤُلُ.

Cömertlik ve iyimserlik ona hâkim olan vasıflardır.

- غَلَبَتْ عَلَيْهِ الْحُمْرَةُ.

Ona kırmızı renk hâkim (Onda baskın renk: kırmızılık).

عَفَلَ يَعْفُلُ غَفْلَةً

عَنْ

(bş'den) gafil olmak, gaflette bulunmak, habersiz olmak; (...-e) dikkat etmemek, (...-i) unutmak, ihmal etmek

- غَفَلَ الْخَطِيبُ عَنْ بَعْضِ الْكَلِمَاتِ مِنَ الشِّعْرِ.

Hatip, şiirin bazı sözcüklerini unuttu.

- طُلَّابُنَا قَدْ يَغْفُلُونَ عَنْ وَاجِبَاتِهِمْ.

Öğrencilerimiz bazen sorumluluklarını ihmal ediyor.

- اَلْأُمَّةُ الْوَاعِيَةُ لَا تَغْفُلُ عَنْ مَصَالِحِهَا.

Bilinçli millet, çıkarlarının farkında olur.

- لَا يَجُوزُ أَنْ تَغْفُلَ الْأُمُّ عَنْ طِفْلِهَا الصَّغِيرِ.

Annenin, küçük çocuğunu ihmal etmesi doğru olmaz.

- لَا تَغْفُلُ الْأُمُّ عَنْ مُلَاحَظَةِ وَلَدِهَا.

Anne, çocuğunun gözetimi hususunda gafil davranamaz.

- يَوَدُّ خُصُومُكُمْ لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْهُمْ.

Düşmanlarınız, sizin onlardan gafil olmanızı arzular.

- أَرْجُو أَلَّا تَغْفُلُوا عَنْ تَسْجِيلِ أَسْمَائِنَا فِي الْقَائِمَةِ!

Adımızı listeye yazmayı unutmamanızı rica ediyorum!

- إِطْعَامُ الصَّائِمِينَ أَمْرٌ يَخْفَى عَلَى الْجَمِيعِ أَوْ يَغْفُلُونَ عَنْهُ.

Oruçluların doyurulması, herkesin atladığı veya ihmal ettiği bir hususdur.

- وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ.

Kâfirler bir an için gaflete dalıp silahlarınızdan uzaklaşmanızı arzularlar. (Ayet)

فَازَ يَفُوزُ فَوْزًا + بِ

(bş'i) elde etmek, ele geçirmek, kazanmak, almak, nâil olmak, kavuşmak; (gol) atmak, (seçim) kazanmak, (belirli bir dereceye) yerleşmek

- فَازَ الْفَرِيقُ بِمَا كَانَ يَأْمُلُ.
  Takım, beklentilerini elde etti.
- فَازَ الْفَرِيقُ الْوَطَنِيُّ بِالْكَأْسِ الذَّهَبِيَّةِ.
  Milli takım altın kupayı kazandı.
- تَرَاهَنُوا عَلَى مَنْ يَفُوزُ بِالسِّبَاقِ.
  Yarışmayı kimin kazanacağına dair iddiaya girdiler.
- بَعْدَ مُمَارَسَاتِهِ الْكَثِيرَةِ فَازَ الْعَدَّاءُ بِالْجَائِزَةِ.
  Atlet, yoğun antrenmanlardan sonra ödülü aldı.
- فِي الْانْتِخَابَاتِ، فَازَ حِزْبُ الْمُعَارَضَةِ بِأَغْلَبِيَّةٍ سَاحِقَةٍ.
  Muhalefet partisi seçimlerde ezici bir üstünlük elde etti.
- فُزْنَا بِالرُّتْبَةِ الْأُولَى فِي السِّبَاقِ.
  Yarışmada birinciliği elde ettik (birinci olduk).
- فَازَ الْفَرِيقُ بِلَقَبِ الْبُطُولَةِ.
  Takım, şampiyonluk ünvanını aldı.
- أَوْشَكَ الْبَطَلُ أَنْ يَفُوزَ بِالْجَائِزَةِ الْأُولَى مَرَّةً ثَانِيَةً.
  Şampiyon neredeyse ikinci defa birincilik ödülünü alacaktı.
- فَازَ الْفَرِيقُ بِهَدَفَيْنِ مُقَابِلَ صِفْرٍ.
  Takım maçı 2-0 kazandı.
- جَرَّبَ حَظَّهُ عَلَّهُ يَفُوزُ بِشَيْءٍ.
  Birşeyler elde ederim umuduyla şansını denedi.

فَازَ يَفُوزُ فَوْزًا + عَلَى

(düşmanını / rakibini) yenmek, galip gelmek, mağlup etmek, alt etmek

- فَازُوا عَلَى أَعْدَائِهِمْ وَخَرَجُوا مِنَ الْمَعْرَكَةِ مُنْتَصِرِينَ.
  Düşmanlarını mağlup edip savaştan galip olarak çıktılar.
- حَمَاسُ سَتَفُوزُ عَلَى فَتْحٍ فِي الْانْتِخَابَاتِ الْقَادِمَةِ.
  Hamas, gelecek seçimlerde Fetih örgütünü mağlup edecek.
- لَا يُمْكِنُ أَنْ تَفُوزُوا عَلَى غَيْرِكُمْ إِلَّا بِحُسْنِ الرَّأْيِ.
  Sağlam düşünce olmadan başkalarını yenemezsiniz.
- اَلْمُصَارِعُ الْمُحْتَرِفُ فَازَ عَلَى خَصْمِهِ فَوْزًا.
  Profesyonel güreşçi, hasmını fenâ yendi (mağlup etti).
- لَمْ نَفُزْ عَلَيْهِمْ إِلَّا فِي كُرَةِ الْقَدَمِ.
  Onları ancak futbolda yenebildik.
- بَرْشَلُونَةُ لَنْ تَفُوزَ عَلَى مَدْرِيدَ فَقَطْ، بَلْ سَتَسْحَقُهَا!
  Barselona Madrid'i sadece yenmeyecek, ezecek de!
- فَرِحْتُمْ كَأَنَّكُمْ فُزْتُمْ عَلَى فَرِيقٍ كَبِيرٍ فِي أُورُوبَّا!
  Büyük bir Avrupa takımını yenmişçesine sevindiniz.
- سَيِّدَاتُ الْكُرَةِ الطَّائِرَةِ فُزْنَ عَلَى الْكُونْغُو فِي التَّصْفِيَاتِ.
  Bayan voleybol takımı, elemelerde Kongo'yu yendi.
- هَيَّا أَشْبَالِي! فُوزُوا عَلَى تِشِيلْسِي لِإِسْعَادِ الْجَمَاهِيرِ!
  Hadi aslanlarım! Kalabalıkları coşturmak için Chelsea'yi yenilgiye uğratın!

فَرَّ يَفِرُّ فِرَارًا مِنْ

(bş'den veya b'nden) kaçmak, koşarak kaçıp uzaklaşmak

- فَرَّ الرَّجُلُ مِنْ خَصْمِهِ فِرَارًا.
  Adam hasmından köşe bucak kaçtı.
- لَنْ يَفِرَّ الظَّالِمُ مِنَ الْعِقَابِ.
  Zulmeden kimse cezadan kaçamayacaktır.
- بَعْضُ الْمُجْرِمِينَ فَرُّوا مِنَ السِّجْنِ.
  Bazı suçlular hapishaneden kaçtılar.
- اَلْمَرْءُ الشُّجَاعُ لَا يَفِرُّ مِنَ الْمَعْرَكَةِ.
  Cesur insan çarpışmadan kaçmaz.
- فَرَّ عَدَدٌ مِنَ السُّجَنَاءِ مِنْ أَيْدِي الْحُرَّاسِ.
  Bir grup mahkûm, gardiyanların elinden kaçtı.
- إِنَّ النَّارَ حَقٌّ فَلَنْ يَفِرَّ الْمُذْنِبُ مِنْهَا.
  Cehennem ateşi haktır ve günahkâr ondan kaçamaz.
- لِمَ تَفِرِّينَ مِنِّي وَأَنَا أُحِبُّكِ حُبًّا جَمًّا؟!
  Ben seni bu kadar severken benden niçin kaçıyorsun?!
- هٰؤُلَاءِ الْمُجْرِمُونَ كَالْفِئْرَانِ يَفِرُّونَ مِنْ جُحْرٍ إِلَى جُحْرٍ.
  Bu suçlular fare gibiler, bir delikten öbürüne kaçıyorlar.
- فَرَرْتُمْ مِنَّا كَمَا تَفِرُّونَ مِنَ الْأَسَدِ.
  Bizden, tıpkı aslandan kaçtığınız gibi kaçtınız.
- لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ.
  Ölümden kaçsanız da bu size fayda etmeyecektir. (Ayet)

فَتَّشَ يُفَتِّشُ تَفْتِيشًا عَنْ

(bş'i) aramak, araştırmak, bulmaya çalışmak, peşine düşmek

- فَتَّشْنَا عَنِ الْمَاءِ لِلشُّرْبِ فَلَمْ نَجِدْ.
  İçmek için su aradık ancak bulamadık.
- اَلْعُلَمَاءُ يُفَتِّشُونَ عَنِ الْحَقَائِقِ الْعِلْمِيَّةِ.
  Bilim adamları bilimsel gerçekleri araştırırlar.
- اَلْإِنْسَانُ يُفَتِّشُ عَنِ السَّعَادَةِ بِشَكْلٍ مِنَ الْأَشْكَالِ.
  İnsanoğlu şu veya bu şekilde mutluluğu arar.
- لَا نَزَالُ نُفَتِّشُ عَنْ مَسْكَنٍ جَدِيدٍ.
  Hâlâ yeni bir ev aramaktayız.
- فَتَّشَ خَالِي عَنْ مَفَاتِيحِ سَيَّارَتِهِ، وَلَمْ يَعْثُرْ عَلَيْهَا.
  Dayım arabasının anahtarlarını aradı ancak bulamadı.
- فِي مَرَاكِزِ الْجَمَارِكِ يُفَتِّشُ الضُّبَّاطُ عَنِ الْمُخَدِّرَاتِ.
  Gümrüklerde kontrol memurları uyuşturucu ararlar.
- لَا تُفَتِّشُوا يَا إِخْوَانُ عَنْ عُيُوبِ الْآخَرِينَ!
  Kardeşlerim! Başkalarının ayıplarını araştırmayınız!
- مُنْذُ سَنَةٍ، أُفَتِّشُ عَنْ مَوْضُوعٍ يَتَعَلَّقُ بِعِلْمِ الرِّجَالِ.
  Bir seneden beri, ricâl ilmi ile alakalı bir konu arıyorum.
- مَا زِلْتُ أُفَتِّشُ عَنْ سَبَبِ تَسْمِيَةِ هٰذَا الْحَيِّ بِهٰذَا الْاِسْمِ.
  Bu mahalleye bu adın neden verildiğini hala araştırıyorum.
- اَلدَّوْلَةُ الْمُسْتَعْمِرَةُ تُفَتِّشُ عَنِ الْمَنَاجِمِ فِي كُلِّ أَرْجَاءِ الْبَلَدِ.
  Sömürge devlet, ülkenin her yerinde maden ocakları arıyor.

1/1
http://eruzemsinav.erciyes.edu.tr/PdfView/10430416616_2.Oturum.pdf

فَرَّ يَفِرُّ فِرَارًا إِلَى

(b'ne veya bş'e) sığınmak, iltica etmek, (sığınmak üzere) gitmek, (b'ne veya by'e) kaçmak

- بَعْضُ الْمُهَرِّبِينَ فَرُّوا إِلَى الْجِبَالِ.
  Bazı kaçakçılar dağlara kaçtı (sığındı).
- اَلسُّورِيُّونَ تَرَكُوا بُيُوتَهُمْ وَفَرُّوا إِلَى تُرْكِيَا.
  Suriyeliler evlerini terk edip Türkiye'ye iltica ettiler.
- اَلْمُهَاجِرُونَ الْأَوَائِلُ قَدْ فَرُّوا إِلَى مَلِكِ الْحَبَشَةِ.
  İlk muhacirler Habeşistan kralına (Necaşi'ye) sığınmışlardı.
- فِرُّوا إِلَى كِتَابِ اللهِ وَسُنَّةِ نَبِيِّهِ.
  Allah'ın kitabına ve peygamberin sünnetine iltica ediniz!
- هَجَرْنَا طَرِيقَ الْبَاطِلِ فَفَرَرْنَا إِلَى نَهْجِ اللهِ.
  Batılın yolunu terk edip Allah'ın yoluna girdik (sığındık).
- كَانَ الْبَدْوُ الْمُقَاتِلُونَ إِذَا طُورِدُوا يَفِرُّونَ إِلَى الْبَادِيَةِ.
  Savaşçı bedeviler takip edildiklerinde çöle sığınıyorlardı.
- إِذَا أَذْنَبْنَا فَرَرْنَا إِلَى اللهِ لَا مَحَالَةَ.
  Günah işlediğimizde şüphesiz Allah'a iltica ederiz.
- إِنْ نَزَلَتْ بِنَا الْخُطُوبُ فَرَرْنَا إِلَى عَلَّامِ الْغُيُوبِ.
  Başımıza sıkıntılar gelirse, gaybları bilen Allah'a sığınırız.
- لَمَّا رَأَيْتُمْ أَنَّنَا عَلَى حَقٍّ فَرَرْتُمْ إِلَى تَأْوِيلِ الْآيَاتِ.
  Haklı olduğumuzu görünce hemen âyetleri tevile kaçtınız.
- فَفِرُّوا إِلَى اللهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ.
  Allah'a sığınınız. Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım. (Ayet)

فَرَّجَ يُفَرِّجُ تَفْرِيجًا عَنْ

(b'nden tasayı/ üzüntüyü/ sıkıntıyı/olumsuz bir durumu) gidermek, def etmek, uzaklaştırmak

- عُثْمَانُ فَرَّجَ الْحُزْنَ عَنْ صَدِيقِهِ.
  Osman arkadaşının üzüntüsünü giderdi.
- اَللّٰهُمَّ فَرِّجْ عَنَّا هُمُومَنَا وَغُمُومَنَا!
  Allahım, sıkıntılarımızı ve üzüntülerimizi gider!
- اَلْأَنْبِيَاءُ يُفَرِّجُونَ عَنْ عِبَادِ اللهِ ظُلُمَاتِ الْجَاهِلِيَّةِ.
  Peygamberler Allah'ın kullarından cehalet karanlığını giderir.
- قَدْ تُفَرِّجُ الْحُكُومَةُ عَنْ أُسَرِ الْمَخْطُوفِينَ هٰذِهِ اللَّيْلَةَ.
  Hükümet bu gece, kaçırılanların ailelerini rahatlatabilir.
- يَتَوَقَّعُونَ أَنَّ تِلْكَ الطَّرِيقَةَ سَتُفَرِّجُ عَنْهُمْ ضِيقَهُمْ.
  O yöntemin, sıkıntılarını ortadan kaldıracağını umuyorlar.
- نَسْأَلُكَ اللّٰهُمَّ أَنْ تُفَرِّجَ عَنْ إِخْوَانِنَا فِي الْبُوسْنَةِ!
  Allahım! Senden, Bosna'daki kardeşlerimizin ızdıraplarına son vermeni diliyoruz!
- أَحْيَانًا أَزُورُ السُّجُونَ كَيْ أُفَرِّجَ عَنِ السُّجَنَاءِ.
  Mahkumları teselli için ara sıra hapishaneleri ziyaret ederim.
- مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً فِي الدُّنْيَا فَرَّجَ اللهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ.
  Herkim bu dünyada bir müminin sıkıntısını giderirse Allah da kıyamet gününde onun sıkıntısını giderir.

فَرِحَ يَفْرَحُ فَرَحًا

بِ

(bş'e) sevinmek, (bş'den ötürü) mutlu olmak, mutluluk duymak

- اَلْأَطْفَالُ الصِّغَارُ يَفْرَحُونَ بِالْهَدَايَا كَثِيرًا.
  Küçük çocuklar armağanlara çok sevinirler.
- نَحْنُ الْأَتْرَاكَ نَفْرَحُ بِالضَّيْفِ.
  Biz Türkler misafirin geldiğine seviniriz.
- فَرِحْتُ بِمَا رَأَيْتُ فِي دُورِ الْأَيْتَامِ.
  Yetimhanelerde gördüklerim karşısında mutlu oldum.
- فَرِحَتِ الْأُمُّ بِمَوْلُودِهَا الصَّحِيحِ.
  Anne, çocuğunun sağlıklı doğmasına sevindi.
- فَرِحَ خَالِدٌ بِنَجَاحِهِ فِي الْامْتِحَانِ.
  Halid sınavda başarılı olduğuna sevindi.
- سَتَفْرَحُ زَيْنَبُ بِمَلَابِسِهَا الْجَدِيدَةِ.
  Zeynep yeni elbiselerine çok sevinecek.
- مَنْ عَرَفَ الدُّنْيَا لَمْ يَفْرَحْ بِزَخَارِفِهَا.
  Dünyanın mahiyetini bilen onun zinetine sevinmez.
- لَا تَفْرَحُوا بِمَكْرُوهٍ أَصَابَ الْآخَرِينَ!
  Başkalarının başına gelen bir kötülüğe sevinmeyiniz!
- لَا يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُ بِالدُّنْيَا وَلَا يَحْزَنُ عَلَى فَوَاتِهَا.
  Mümin dünyalığa sevinmez, onu kaçırdım diye de üzülmez.
- وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرِ اللهِ.
  O gün müminler Allah'ın yardımından ötürü mutlu olacaktır.

فَرِحَ fiili, بِ harf-i cerinin yanı sıra لِ ile de kullanılabilir.

فَرَضَ يَفْرِضُ فَرْضًا

عَلَى

(b'ne bş'i) farz kılmak, şart koşmak; zorunlu ve mecbur tutmak, dayatmak; (b'ni bş'le) yükümlü tutmak

- فَرَضَ اللهُ الْأَحْكَامَ عَلَى عِبَادِهِ.
  Allah bazı hükümleri kullarına farz kılmıştır.
- فَرَضَ اللهُ الصَّلَاةَ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ.
  Allah namaz kılmayı her bir müslümana farz kılmıştır.
- فَرَضَ الْقَاضِي النَّفَقَةَ عَلَى الزَّوْجِ.
  Hâkim, kocayı nafakayla yükümlü tuttu.
- فَرَضَ عَلَى نَفْسِهِ الصَّمْتَ.
  Kendisine konuşmayı yasakladı (kendine susma şartı getirdi).
- أَرْجُوكُمْ، لَا تَفْرِضُوا عَلَيْنَا تَقَالِيدَكُمْ وَعَادَاتِكُمْ!
  Lütfen bize gelenek ve göreneklerinizi dayatmayınız!
- فَرَضَتِ الشَّرِكَةُ عَلَى مُوَظَّفِيهَا قُيُودًا تَحُدُّ مِنْ حُرِّيَّتِهِمْ.
  Şirket, çalışanlarına, özgürlüklerini kısıtlayıcı şartlar getirdi.
- فَرَضُوا عَلَيْهِمُ الْحِصَارَ لِكَيْ يَمُوتُوا جُوعًا.
  Açlıktan ölmeleri için onlara ambargo uyguladılar.
- لَا يَجُوزُ أَنْ تَفْرِضَ أُمَّةٌ عَلَى أُمَّةٍ أُخْرَى طَرِيقَةَ حَيَاتِهَا.
  Bir milletin, başka bir millete kendi yaşam tarzını dayatması doğru değil.
- اَلشَّرِكَاتُ وَالْمُؤَسَّسَاتُ تَفْرِضُ عَلَيْنَا الْإِتَاوَاتِ السِّرِّيَّةَ.
  Şirketler ve kurumlar bizleri gizli vergilerle yükümlü tutuyor.

فَشِلَ يَفْشَلُ فَشَلًا — فِي

(bş'de) başarısız olmak, muvaffak olamamak; (ticarette) iflas etmek, kaybetmek

- فَشِلْتُ فِي الْاِمْتِحَانِ وَرَسَبْتُ فِي الْفَصْلِ.
  Sınavda başarısız oldum ve sınıfta kaldım.
- اَلْمُهْمِلُ يَفْشَلُ دَائِمًا فِي أَعْمَالِهِ.
  İhmalkâr kimse işlerinde daima başarısız olur.
- إِنْ لَمْ تُخْلِصْ فِي أُمُورِكَ تَفْشَلْ فِي التِّجَارَةِ.
  İşlerinde dürüst olmazsan ticarette kaybedersin.
- فَشِلَتِ الشَّرِكَةُ فِي تَحْقِيقِ أَهْدَافِهَا.
  Şirket hedeflerini gerçekleştirme hususunda başarısız oldu.
- لِلْأَسَفِ الشَّدِيدِ، فَشِلْنَا فِي مُوَاجَهَةِ الصِّعَابِ.
  Ne yazık ki, zorluklarla yüzleşmede sınıfta kaldık.
- فَشِلُوا فِي كُلِّ خُطْوَةٍ يَخْطُونَهَا فِي التِّجَارَةِ.
  Ticarette, attıkları her adımda başarısız oldular.
- رِجَالُ الشُّرْطَةِ فَشِلُوا فِي إِنْجَازِ الْعَمَلِ الْمَطْلُوبِ.
  Emniyet güçleri, kendilerinden istenilen işi başaramadı.
- زَرَعُوا الرُّعْبَ فِي صُفُوفِنَا وَفَشِلْنَا فِي إِخَافَتِهِمْ.
  Onlar içimize korku saldı, ancak biz onları korkutamadık.
- إِذَا كَانَتِ الظُّرُوفُ سَلْبِيَّةً فَقَدْ نَفْشَلُ فِي تَحْقِيقِ أَهْدَافِنَا.
  Şayet koşullar olumsuz olursa hedeflerimizi gerçekleştirmede başarısız olabiliriz.

فَرَغَ يَفْرُغُ فَرَاغًا — مِنْ

(bş'i veya faaliyeti) bitirmek, tamamlamak, sonlandırmak

- فَرَغَ الْأُسْتَاذُ مِنْ إِلْقَاءِ الْمُحَاضَرَةِ قَبْلَ قَلِيلٍ.
  Hoca az önce konferansı (dersi) noktaladı.
- اَلْعُمَّالُ إِذَا فَرَغُوا مِنْ أَعْمَالِهِمْ أَعْطَيْنَاهُمْ أُجُورَهُمْ.
  İşçiler işlerini bitirince kendilerine ödemelerini yaparız.
- فَرَغَ الْعَامِلُ الْمُجِدُّ مِنَ الْعَمَلِ مِنْ تَوِّهِ.
  Gayretli işçi işini vakit kaybetmeden tamamladı.
- إِذَا فَرَغْتُ مِنْ صَلَاتِي فَإِذَا هِيَ خَلْفِي.
  Namazımı bitirir bitirmez bir de baktım ki o arkamdaymış.
- إِذَا فَرَغَ الْإِمَامُ مِنَ الْخُطْبَةِ أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ.
  İmam hutbeyi bitirince namaza durulur.
- لَمَّا فَرَغْنَا مِنَ الْمَنَاسِكِ جِئْنَا فَطُفْنَا بِالْبَيْتِ.
  Haccın rükünlerini tamamlayınca gelip Kabe'yi tavaf ettik.
- عَلَيْكَ أَنْ تَنْتَظِرَ حَتَّى تَفْرُغَ صَاحِبَتُكَ مِنْ كَلَامِهَا!
  Arkadaşın konuşmasını bitirinceye kadar beklemelisin!
- حِينَمَا فَرَغُوا مِنْ رَمْيِ الْجَمْرَةِ ذَبَحُوا الْهَدْيَ.
  Şeytan taşlamayı bitirince kurbanı kestiler.
- إِذَا فَرَغْتُمْ مِنَ الصَّلَاةِ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ لِلتِّجَارَةِ!
  Namazı bitirince ticaret yapmak için yeryüzüne dağılın!
- لَمَّا فَرَغْنَا مِنْ دَفْنِ الْجِنَازَةِ قَعَدْنَا نَاحِيَةً نَتَحَدَّثُ عَنِ الْمَرْحُومِ.
  Cenazenin defin işini bitirince rahmetli hakkında konuşmak üzere bir kenara oturduk.

فَضَّلَ يُفَضِّلُ تَفْضِيلًا

عَلَى

(b'ni veya bş'i başka b'ne veya bş'e) tercih etmek, üstün tutmak, yeğlemek, değişmek

- أَنَا أُفَضِّلُ قِرَاءَةَ الْمَجَلَّةِ عَلَى قِرَاءَةِ الْكِتَابِ.
  Ben, dergi okumayı kitap okumaya tercih ederim.
- فَضَّلَ حُسَيْنٌ الْعَمَلَ عَلَى النُّزْهَةِ.
  Hüseyin çalışmayı gezmeye tercih etti.
- نَحْنُ فَضَّلْنَا زِيَارَةَ الْمَتَاحِفِ عَلَى الذَّهَابِ إِلَى الشَّاطِئِ.
  Müzeleri gezmeyi sahile gitmeye tercih ettik.
- لَا يُفَضِّلُ الْمُعَلِّمُ تِلْمِيذًا عَلَى آخَرَ.
  Öğretmen bir öğrenciyi diğerine yeğlemez (kayırmaz).
- فَضَّلْتُ صَدِيقِي عَلَى نَفْسِي.
  Arkadaşımı kendime tercih ettim.
- اَلصِّغَارُ يُفَضِّلُونَ مُشَاهَدَةَ التِّلْفَازِ عَلَى قِرَاءَةِ الْكُتُبِ.
  Küçükler televizyon izlemeyi kitap okumaya tercih ediyor.
- لَقَدْ فَضَّلَ الْمُجَاهِدُونَ الْأَفْغَانُ الْمَوْتَ عَلَى الْحَيَاةِ.
  Afgan mücahitleri ölümü yaşamaya tercih ettiler.
- أَنَا آسِفٌ، إِنَّنَا نُفَضِّلُ غَيْرَكَ عَلَيْكَ فِي هٰذَا الْمَجَالِ.
  Üzgünüm, bu alanda başkasını sana tercih etmekteyiz.
- كَثِيرٌ مِنَ الْجُهَّالِ يُفَضِّلُونَ التَّرَاوِيحَ عَلَى الْفَرَائِضِ.
  Birçok cahil, teravih namazını farzlara tercih ediyorlar.
- مِنَ الْخَطَأِ أَنْ تُفَضَّلَ زِيَارَةُ الْقُبُورِ عَلَى زِيَارَةِ الْبَيْتِ.
  Kabir ziyaretinin hac ziyaretine tercih edilmesi yanlıştır.

فَصَلَ يَفْصِلُ فَصْلًا

عَنْ

(bş'i veya b'ni bş'den) ayırmak, ayrı tutmak, uzaklaştırmak, ilişkisini kesmek, ayıklamak

- قَدْ فَصَلَ السَّيْفُ رَأْسَهُ عَنْ جَسَدِهِ.
  Kılıç, başını gövdesinden ayırmıştı.
- لِمَ فَصَلْتَ الْغِلَافَ عَنِ الْكِتَابِ؟!
  Kapağı kitaptan neden ayırdın?!
- إِنَّ الْأَعْدَاءَ يَفْصِلُونَكَ عَنْ أَقْرَبِ أَقْرِبَائِكَ.
  Düşmanların seni en yakın akrabalarından bile ayırır.
- اَلْمُدِيرُ الْمُتَشَدِّدُ فَصَلَ الْعَامِلَيْنِ عَنْ عَمَلِهِمَا.
  Tavizsiz müdür iki işçiyi de işten attı (uzaklaştırdı).
- فَصَلَتِ الْأُمُّ طِفْلَهَا عَنِ الرَّضَاعِ بَعْدَ سَنَتَيْنِ.
  Anne, yavrusunu iki sene sonra sütten kesti.
- نَحْنُ قَوْمٌ لَا يَفْصِلُونَ سَعَادَتَهُمْ عَنْ سَعَادَةِ الْآخَرِينَ.
  Bizler, kendi mutluluğunu başkalarının mutluluğundan ayırmayan bir topluluğuz.
- سَتَفْصِلُ الْحُكُومَةُ بَعْضَ الْقُوَّادِ عَنْ مَنَاصِبِهِمْ.
  Hükûmet bazı komutanları görevlerinden alacak.
- هٰذِهِ حُجَّةٌ قَاطِعَةٌ تَفْصِلُ الْحَقَّ عَنِ الْبَاطِلِ.
  Bu, hakkı batıldan ayırt eden kesin bir delildir.
- بَعْضُ الْعَرَبِ يَفْصِلُونَ تَارِيخَهُمْ عَنْ تَارِيخِ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Bazı Araplar kendi tarihlerini İslam ümmetinin tarihinden ayrı tutmaktadır.

فَكَّرَ يُفَكِّرُ تَفْكِيرًا

فِي

(bir konuda) düşünmek, düşünüp taşınmak, tefekkür etmek, kafa yormak

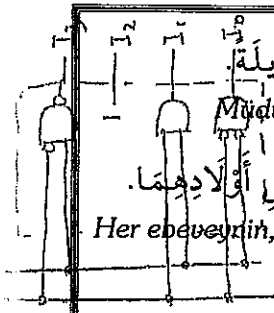

- فَكَّرَ الْمُدِيرُ فِي الْمُشْكِلَةِ سَاعَاتٍ طَوِيلَةً.
  Müdür problem üzerinde saatlerce kafa yordu.
- عَلَى كُلِّ وَالِدَيْنِ أَنْ يُفَكِّرَا فِي مُسْتَقْبَلِ أَوْلَادِهِمَا.
  Her ebeveynin, çocuklarının geleceğini düşünmesi lazım.
- لَا تُفَكِّرْ فِي نَفْسِكَ فَقَطْ أَرْجُوكَ!
  Lütfen sadece kendini düşünme!
- عَلَى الْمَرْءِ أَنْ يُفَكِّرَ فِي الْآخَرِينَ أَيْضًا.
  İnsanın başkalarını da düşünmesi gerekir.
- فَكِّرْ دَائِمًا فِي نَتَائِجِ أَفْعَالِكَ
  Her zaman işlediğin fiillerin sonuçlarını düşün.
- هَلْ أَنْتُمْ تُفَكِّرُونَ فِي طَبَاعَةِ هٰذَا الْكِتَابِ مِنْ جَدِيدٍ؟
  Bu kitabı yeniden bastırmayı düşünüyor musunuz?
- لَا يُمْكِنُ أَنْ نُفَكِّرَ فِي التَّعَاوُنِ مَعَهُمْ فِي مِثْلِ هٰذِهِ الظُّرُوفِ.
  Bu gibi koşullarda onlarla işbirliği yapmayı düşünemeyiz.
- تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللهِ.
  Allah'ın yarattığı şeyler üzerinde tefekkür ediniz, ancak O'nun zâtı üzerinde düşünmeyiniz! (Hadis)
- فَكَّرْتُ طَوِيلًا فِي حَلِّ مَسْأَلَةِ الْحِسَابِ.
  Matematik sorusunun çözümü için uzun uzadıya kafa patlattım.

A	B	C	D	F	Minterms in this group
0	0	0	0	1	0
0	0	0	1	0	1
0	0	1	0	0	2
0	0	1	1	0	3
0	1	0	0	0	4
0	1	0	1	0	5
0	1	1	0	1	6
0	1	1	1	1	7
1	0	0	0	1	8
1	0	0	1	1	9
1	0	1	0	1	10
1	0	1	1	1	11
1	1	0	0	1	12
1	1	0	1	1	13
1	1	1	0	1	14
1	1	1	1	1	15

F(A,B,C,D) = Σm(0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15)

Since the function F is 1 for all the possible combinations of the variables A, B, C and D, it can be simplified to F = 1.

There are 16 correct answers.

فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلًا

بِ

(b'ne bş) yapmak, (bş) yapmak

- سَأَحْكِي لَكَ مَاذَا فَعَلَتِ الْخَادِمَةُ بِالْقِطِّ.
  Hizmetçinin kediye ne yaptığını sana anlatacağım.
- إِذَا اعْتَدَى أَحَدٌ عَلَيْكَ فَمَاذَا تَفْعَلُ بِهِ؟
  Biri sana saldıracak olsa, bna ne yaparsın?
- لَنْ أُسَامِحَكُمَا عَلَى مَا فَعَلْتُمَا بِي!
  Bana yaptıkların zâtı dolayı ikinizi de affetmeyeceğim!
- رَاجِعُوا سِجِلَّاتِكُمْ مَاذَا فَعَلْتُمْ بِالشُّعُوبِ السُّودِ.
  Siyahî halklara neler yaptığınızı (görmeniz için) arşivlerinize bir bakın bakalım.
- نَحْنُ نَعْلَمُ جَيِّدًا مَاذَا فَعَلْتُمْ بِالْأَقَلِّيَّاتِ فِي بِلَادِكُمْ.
  Ülkenizde azınlıklara neler yaptığınızı çok iyi biliyoruz!
- مَاذَا تَفْعَلُونَ بِمَنْ سَرَقَ مِنْكُمْ!
  Sizi soyanlara (sizden çalanlara) ne yapıyorsunuz?
- يَكْفِينِي أَنْ يَرَوْنَ مَا تَفْعَلُونَ بِي!
  Bana neler yaptığınızı insanların görmesi bana yeter!
- لَمْ تَفْعَلْ شَيْئًا يُذْكَرُ خِلَالَ السَّنَوَاتِ الْمَاضِيَةِ!
  Geçen yıllar zarfında kayda değer hiçbir şey yapmadınız!
- أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ.
  Rabbinin fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi? (Ayet)
- قَالُوا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِآلِهَتِنَا.
  Nemrutun adamları "Bunu ilahlarımıza kim yaptı?" dedi. (Ayet)

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ
BİLGİSAYAR MÜH. BÖL.
LOJİK DEVRELER FİNAL SORULARI
Adı Soyadı
Soru 1 (20p)
Soru 2 (30p)
Soru 3 (20p)
Soru 4 (30p)
Toplam 100 P
15/06/2008
Ceza puanı
Not
Süre 90 dk
F(A,B,C,D) = Σm(0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15)
1- F fonksiyonu verilen doğruluk tablosunu kullanarak en az sayıda elemanları ve 4'lü MUX kullanarak blok yapı ile gerçekleştiriniz. (20p)

قَادَ يَقُودُ قِيَادَةً

(bş'i by'e) sevk etmek, götürmek, sürüklemek; (aracı) sürmek, (bş'e) neden olmak, yol açmak

إِلَى

- اَلسَّجَّانُ سَيَقُودُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى السِّجْنِ.
  Gardiyan suçluları hapishaneye götürecek.
- قَادَهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَى الضَّلَالِ.
  Şeytan onları dalalete sürükledi.
- مُدِيرَةُ الْمَدْرَسَةِ قَادَتِ الطُّلَّابِ الْوَافِدِينَ إِلَى مَكْتَبِهَا.
  Okul müdiresi konuk öğrencileri odasına götürdü.
- لَمْ يَقُدِ الْقَائِدُ الْجَيْشَ بِحُنْكَةٍ إِلَى الصَّحْرَاءِ.
  Komutan orduyu çöl istikametine ustaca sevk edemedi.
- اَلزُّرَّاعُ يَقُودُونَ إِلَى الْمَدِينَةِ بِغَالًا مُحَمَّلَةً بِالسِّلَعِ.
  Çiftçiler şehre, mal yüklü katırları sevk ediyor.
- اَلْقَوْمُ يَقودُونَ الْعَرُوسَ مِنْ بَيْتِ ذَوِيهَا إِلَى بَيْتِ الْعَرِيسِ.
  Halk, gelini akrabalarının evinden damadın evine götürüyor.
- كَثْرَةُ السَّيَّارَاتِ تَقُودُ إِلَى تَعَطُّلِ السَّيْرِ.
  Araçların çok oluşu trafiğin aksamasına yol açıyor.
- وُجُودُ مَادَّةِ الْكَافِينِ فِي الْقَهْوَةِ تَقُودُ إِلَى الْإِدْمَانِ.
  Kahvedeki kafein maddesi bağımlılığa neden oluyor.
- هٰذِهِ الرَّدْهَةُ تَقُودُكَ إِلَى وَسَطِ الْقَصْرِ وَحُجُرَاتِهِ.
  Bu hol seni sarayın merkezine ve odalarına götürür.

قَارَنَ يُقَارِنُ مُقَارَنَةً

(iki şeyi bb'yle) karşılaştırmak, mukayese etmek; aralarında benzerlik kurmak

بَيْنَ

- قَارِنُوا بَيْنَ الْمَقَالَتَيْنِ مِنْ حَيْثُ الْأُسْلُوبُ!
  İki makaleyi üslup açısından karşılaştırın!
- قَارَنْتُ بَيْنَ الرِّسَالَتَيْنِ فَوَجَدْتُ اخْتِلَافًا كَثِيرًا.
  İki risaleyi karşılaştırdım ve aralarında büyük bir fark gördüm.
- قَارَنَ الطُّلَّابُ بَيْنَ الْحُكْمِ الْعَادِلِ وَالظَّالِمِ بِالْأَمْثِلَةِ.
  Öğrenciler âdil ve zalim rejimleri örneklerle karşılaştırdılar.
- عَلَيْنَا أَنْ نُقَارِنَ بَيْنَ النَّتَائِجِ الَّتِي حَصَلْنَا عَلَيْهَا.
  Elde ettiğimiz sonuçları karşılaştırmamız gerekmektedir.
- لَوْ أَنَّنَا قَارَنَّا بَيْنَ حَالِنَا وَحَالِهِمْ لَرَأَيْنَا الْفَرْقَ الْكَبِيرَ.
  Bizim durumla onlarınkini karşılaştırdığımızda aradaki büyük farkı görürüz.
- إِذَا قَارَنَّا بَيْنَ عَادَاتِنَا وَعَادَاتِهِمْ نَجِدُ تَشَابُهًا كَبِيرًا.
  Bizim âdetlerimizle onlarınkini mukayese ettiğimizde büyük bir benzerlik buluruz.
- لَمَّا قَارَنْتُ بَيْنَ أَجْيَالِنَا وَأَجْيَالِكُمْ وَجَدْتُ بَوْنًا شَاسِعًا.
  Bizim kuşaklarla sizinkini mukayese ettiğimde arada büyük bir fark gördüm.
- قَارِنُوا بَيْنَ مَاضِي الْأُمَّةِ وَحَاضِرِهَا فِي عَشَرَةِ سُطُورٍ.
  Ümmetin geçmişiyle bugününü on satırda karşılaştırın.
- فِي هٰذَا الْكِتَابِ، تُقَارِنُ الْكَاتِبَةُ بَيْنَ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالشِّيعَةِ.
  Yazar bu kitapta Ehl-i sünnet ile Şia'yı karşılaştırıyor.

قَارَنَ يُقَارِنُ مُقَارَنَةً

(bş'i bş'le) karşılaştırmak, mukayese etmek; aralarında benzerlik kurmak

بِ

- قَارَنَ التَّاجِرُ الْقُمَاشَ الْقُطْنِيَّ بِالْقُمَاشِ الصُّوفِيِّ.
  Tüccar pamuklu kumaşla yün kumaşı mukayese etti.
- هَيَّا قَارِنُوا هٰذَا الْكَاتِبَ بِالْآخَرِ مِنْ حَيْثُ الْأُسْلُوبُ.
  Hadi bu yazarı, üslup açısından diğeriyle karşılaştırın.
- مِنَ الْخَطَأِ أَنْ تُقَارِنَ ابْنَكَ بِأَبْنَاءِ الْآخَرِينَ!
  Çocuğunu başkalarının çocuklarıyla karşılaştırman yanlış!
- لَا تُقَارِنُوا أَهْلَ الْبِدْعَةِ بِأَهْلِ الْكُفْرِ!
  Bidat ehli ile küfür ehlini birbiriyle mukayese etmeyiniz!
- تُقَارِنُ امْرَأَةُ الْيَوْمِ زَوْجَهَا بِزَوْجِ صَاحِبَتِهَا.
  Günümüz kadını, eşini, arkadaşının eşiyle karşılaştırıyor.
- قَارَنَ الْأُسْتَاذُ النُّصُوصَ الْقَدِيمَةَ بَعْضَهَا بِبَعْضٍ.
  Profesör eski metinleri birbiriyle mukayese etti.
- اَلْبَحْثُ يُقَارِنُ الْإِنْسَانَ بِالْحَيَوَانِ مِنْ حَيْثُ النَّشَاطَاتُ.
  Araştırma, insan ile hayvanı etkinlikleri açısından karşılaştırıyor.
- اَلْأُجُورُ مُبَالَغٌ فِيهَا إِذَا مَا قُورِنَتْ بِالْقِطَاعِ الْخَاصِّ.
  Özel sektörle mukayese edildiğinde ücretler abartılı.
- سَنُقَارِنُ النَّتَائِجَ بِمَا كَانَ مُتَوَقَّعًا حُدُوثُهُ.
  Sonuçları, beklentilerle mukayese edeceğiz.
- هٰذِهِ الطَّبْعَةُ فَاشِلَةٌ إِذَا مَا قُورِنَتْ بِالطَّبْعَةِ السَّابِقَةِ.
  Bu baskı, bir öncekiyle karşılaştırıldığında, fiyasko!

قَالَ يَقُولُ قَوْلًا

(b'ne bş) demek, söylemek, ifade etmek

لِ

- وَفِي النِّهَايَةِ، قَالَ الشَّابُّ الْحَقِيقَةَ لِوَالِدِهِ.
  Nihayet genç, gerçeği babasına ifade etti.
- قَدْ قُلْتُ لَهُ أَلَّا يُشَاهِدَ الْمُبَارَاةَ.
  Ona maçı izlememesini söylemiştim.
- كَمْ مَرَّةً قَالَتْ لَكِ أُمُّكِ هٰذِهِ الْحَقِيقَةَ؟!
  Annen sana bu hakikati kaç defa ifade etti?!
- قُلْتُ لِصَدِيقِي "إِنَّكَ سَتَنْجَحُ فِي الْامْتِحَانِ".
  Arkadaşıma "Sen sınavda muvaffak olacaksın" dedim.
- قَالَتْ لَنَا الْمُضِيفَةُ مُبْتَسِمَةً "تَفَضَّلُوا".
  Hostes bize güleryüzle "Buyurun" dedi.
- لَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ "لَسْتَ مُؤْمِنًا!"
  Size selam veren kimseye "Sen mümin değilsin" demeyin!
- نَقُولُ لَكُمْ وَلِأَنْفُسِنَا قَبْلَكُمْ "عُودُوا إِلَى كِتَابِ اللهِ!"
  Size ve sizden önce de kendimize diyoruz ki: "Allah'ın kitabına dönün!"
- أَنْتُمْ أَهْلُ بَاطِلٍ، فَنَقُولُ لَكُمْ: "تَأَمَّلُوا وَتَدَبَّرُوا!"
  Sizler batıl ehlisiniz; bu yüzden size "İyice düşünüp taşının!" deriz.
- وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ.
  Hatırla ki Musa kavmine "Ey kavmim, sizler kendinize zulmettiniz" demişti. (Ayet)

قَالَ يَقُولُ قَوْلًا عَنْ

(b veya bş hakkında, ya da bir konuda) söz söylemek, görüşünü / düşüncesini ifade etmek, anlatmak; haber vermek

- هَلْ تَعْلَمُ مَاذَا يَقُولُ الْإِنْجِيلُ عَنْ مُحَمَّدٍ؟
İncil'in Hz. Muhammed hakkında ne dediğini biliyor musun?
- أَهٰذَا كُلُّ مَا يُقَالُ عَنِ الْأُسْطُورَةِ؟
Efsaneyle ilgili olarak anlatılanların hepsi bu kadar mı?
- قَالُوا عَنْهُ: إِنَّهُ سَيَأْتِي غَدًا.
Onun yarın geleceğini haber verdiler.
- مَاذَا تَقُولُ عَنْ عُمَرَ وَخِلَافَتِهِ؟
Hz. Ömer ve onun hilafeti konusunda ne diyorsun?
- قَالُوا عَنْ هٰذَا الدِّيوَانِ كَلَامًا طَيِّبًا.
Bu divan hakkında hoş sözler söylediler.
- اَلنَّاسُ يَقُولُونَ عَنْهُ إِنَّهُ مُوَظَّفٌ مُهِمٌّ.
İnsanlar onun mühim bir memur olduğunu söylüyor.
- مَاذَا تَقُولُونَ عَنِ الْأَنْدَلُسِ وَدَوْرِهَا فِي الْحَضَارَةِ الْإِنْسَانِيَّةِ؟
Endülüs ve onun beşeri uygarlıktaki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?
- مَهْمَا قُلْنَا عَنِ الْجَنَّةِ فَلَنْ نَسْتَطِيعَ وَصْفَهَا!
Cennet'e dair ne anlatsak onu hakkıyla vasfedemeyiz!
- بَعْدَ هٰذِهِ الْحَقِيقَةِ، لَا يُمْكِنُ أَنْ يُقَالَ عَنْهُ إِنَّهُ بَرِيءٌ.
Bu hakikatten sonra onun masum olduğu söylenemez.
- اَلْمُؤْمِنُ لَا يَهُمُّهُ كَلَامُ النَّاسِ مَهْمَا قَالُوا عَنْهُ!
Mümin, insanlar kendisi hakkında ne derse desin, umursamaz!

قَامَ يَقُومُ قِيَامًا مِنْ

(bş'den veya by'den) kalkmak, doğrulmak

- قَامَ الْوَالِدُ مِنْ مَقْعَدِهِ غَاضِبًا وَخَرَجَ مِنَ الْغُرْفَةِ.
Baba öfkeyle koltuğundan kalkıp odadan çıktı.
- قُومُوا مِنْ أَمَاكِنِكُمْ إِذَا دَخَلَ الْأُسْتَاذُ!
Hoca içeri girdiğinde yerlerinizden kalkın!
- قَامَ الطُّلَّابُ مِنْ نَوْمِهِمْ مُبَكِّرًا يَوْمَ الْامْتِحَانِ.
Öğrenciler imtihan günü erkenden uykudan kalktılar.
- إِذَا قُمْتُمْ مِنَ الْمَائِدَةِ فَلَا تَذْهَبُوا إِلَى الْأَسِرَّةِ فَوْرًا!
Sofradan kalktığınızda hemen yataklara gitmeyin!
- قَامَ الْعَابِدُ مِنْ فِرَاشِهِ ثُمَّ تَوَضَّأَ وَأَخَذَ يَتَهَجَّدُ.
Âbid yatağından kalktı, abdest alıp teheccüd kılmaya başladı.
- اَلرَّجُلُ الَّذِي فَسَدَ وُضُوؤُهُ قَامَ مِنْ مَجْلِسِهِ وَتَرَكَ الْمَسْجِدَ.
Abdesti bozulan adam yerinden kalktı ve camiyi terketti.
- أَحْيَانًا تَقُومُ بِنْتِي مِنْ نَوْمِهَا فَزِعَةً بَاكِيَةً.
Bazen kızım uykudan korkmuş ve ağlar bir vaziyette kalkar.
- قُمْتُ مِنْ عِنْدِ الْكَاذِبِ فَجَلَسْتُ إِلَى الصَّادِقِ.
Yalancının yanından kalkıp doğru sözlünün yanına oturdum.
- نَهَانَا الْأُسْتَاذُ أَنْ نَقُومَ مِنْ مَجْلِسِنَا قَبْلَ الْاسْتِئْذَانِ.
Öğretmen, izin almadan yerimizden kalkmayı bize yasakladı.
- لِنَقُمْ يَا شَبَابُ مِنْ عِنْدِ هٰؤُلَاءِ الْكَذَّابِينَ!
Gençler! Bu yalancıların yanından kalkıp gidelim!

قَامَ يَقُومُ قِيَامًا إِلَى

(bş'e) kalkmak, kalkışmak, hazırlanmak, niyetlenmek, yeltenmek, davranmak

- إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاَةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ...
Namaza kalktığınızda yüzlerinizi ve ellerinizi... yıkayınız. (Ayet)
- إِنَّ الْمُنَافِقِينَ إِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى.
Münafıklar namaza kalktıklarında tembel tembel kalkarlar.
- حِينَمَا دَعَانَا الْأُسْتَاذُ قُمْنَا إِلَى جَنْبِهِ حَالًا.
Hoca bizi çağırınca derhal kalkıp yanına gittik.
- إِنْ أَخْطَأَ صَدِيقُكَ فَلَا تَقُمْ إِلَى تَأْنِيبِهِ!
Arkadaşın hata ettiğinde hemen onu azarlamaya kalkma!
- لَوْ رَأَوْكَ لَقَامُوا إِلَيْكَ فَقَتَلُوكَ!
Eğer seni görmüş olsalardı, kalkıp seni öldürürlerdi!
- إِذَا أَخْطَأَ وَلَدُكِ فَلَا تَقُومِي إِلَيْهِ فَوْرًا تُعَنِّفِينَهُ!
Oğlun bir hata yapınca azarlamak için hemen davranma!
- لَمَّا سَبُّونِي قُمْتُ إِلَيْهِمْ لِأَضْرِبَهُمْ ضَرْبًا!
Onlar bana küfredince, pataklamak için harekete geçtim!
- قُومِي يَا عَائِشَةُ إِلَى الْمَطْبَخِ وَأَحْضِرِي كُوبًا مَاءً!
Ayşe! Kalk mutfağa git ve bir bardak su getir.
- سَمِعْنَا نِدَاءَ الْمُتَجَوِّلِ فَقُمْنَا إِلَيْهِ لِشِرَاءِ بَعْضِ الْحَاجَاتِ!
Seyyar satıcının sesini duyunca bazı ihtiyaçlarımızı almak için kalkıp ona gittik.

قَامَ يَقُومُ قِيَامًا بِ

(bş'i) yapmak, yerine getirmek, icra ve ifa etmek, gerçekleştirmek

- بِالْأَمْسِ، قُمْنَا بِمُقَابَلَةٍ مَعَ مُدِيرِ الْمَدْرَسَةِ.
Dün okul müdürüyle bir görüşme yaptık.
- قُمْتُ بِزِيَارَةِ الْمَرِيضِ صَبَاحَ الْيَوْمِ.
Bu sabah hastayı ziyaret ettim.
- قَامَ الشَّبَابُ بِوَاجِبِهِمْ نَحْوَ الْوَطَنِ.
Gençler vatana karşı olan görevlerini yerine getirdi.
- نَحْنُ نَنْوِي أَنْ نَقُومَ بِرِحْلَةٍ إِلَى الْخَارِجِ.
Yurt dışına bir gezi yapmaya niyet ediyoruz.
- سَيَقُومُ الطُّلَّابُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِمُظَاهَرَةٍ عَظِيمَةٍ.
Öğrenciler cuma günü büyük bir gösteri yapacak.
- اَلْفَرَنْسِيُّونَ قَدْ قَامُوا بِثَوْرَةٍ غَيَّرَتْ سَيْرَ التَّارِيخِ.
Fransızlar, tarihin akışını değiştirecek bir devrim yapmışlardı.
- هٰذَانِ الْعَالِمَانِ قَامَا بِتَجْرِبَةٍ تُثْبِتُ نَظَرِيَّتَهُمَا.
Bu iki bilim adamı, teorilerini ispatlayacak bir deney yaptı.
- قَامَ السُّيَّاحُ بِعُبُورِ النَّهْرِ مُقَابِلَ الْأُجْرَةِ.
Turistler nehrin karşısına ücret mukabilinde geçtiler.
- قَامَ الرَّئِيسُ بِدَوْرٍ مُهِمٍّ فِي الْأَحْدَاثِ السِّيَاسِيَّةِ الْأَخِيرَةِ.
Başkan son siyasi olaylarda önemli bir rol oynadı.
- قَامَ الْمُوَاطِنُ الْمُحْسِنُ بِشُؤُونِ يَتِيمَيْنِ وَتَعْلِيمِهِمَا.
Hayırsever vatandaş iki yetim ve onların öğrenim işleriyle ilgilendi.

قَبَضَ يَقْبِضُ قَبْضًا عَلَى

(b'ni) yakalamak, tutmak, ele geçirmek, tutuklamak; (yönetimi / rejimi / otoriteyi) zaptetmek, ele geçirmek, el koymak

- قَبَضَ الشُّرْطِيُّ عَلَى السَّارِقِ.
  Polis hırsızı yakaladı.
- قُوَّاتُ الْأَمْنِ قَبَضَتْ عَلَى تِسْعَةِ مُهَرِّبِينَ.
  Güvenlik güçleri dokuz kaçakçıyı yakaladı.
- الْجَيْشُ لَمْ يَقْبِضْ عَلَى الْحُكْمِ بَعْدُ كُلِّيَّةً.
  Ordu henüz yönetimi tam anlamıyla ele geçiremedi.
- قَبَضَ الثُّوَّارُ عَلَى زِمَامِ الْأُمُورِ.
  Devrimciler kontrolü ellerine aldı.
- مَدَدْتُ يَدِي إِلَى لِحْيَةِ الْعَنْزَةِ فَقَبَضْتُ عَلَيْهَا.
  Elimi keçinin sakalına uzattım ve sakalından yakaladım.
- قَبَضَتِ الْحُكُومَةُ عَلَى الشَّاعِرِ وَنَفَتْهُ إِلَى خَارِجِ الْبِلَادِ.
  Devlet, şairi yakaladı ve ülke dışına sürgün etti.
- اَلسُّلُطَاتُ الْأَمْنِيَّةُ قَبَضَتْ عَلَى الْمُهَرِّبِ صُدْفَةً.
  Güvenlik güçleri kaçakçıyı tesadüf eseri yakaladı.
- إِنَّ السَّارِقَ هٰهُنَا، فَاقْبِضُوا عَلَيْهِ بِالْجُرْمِ الْمَشْهُودِ.
  Hırsız işte burada, suçüstü yakalayın onu!
- قَبَضَ الْحَاكِمُ الْجَدِيدُ عَلَى السُّلْطَةِ بِيَدٍ مِنْ حَدِيدٍ.
  Yeni yönetici otoriteyi demir yumruğuyla sağladı (despotluk yaptı).

قَامَ يَقُومُ قِيَامًا عَلَى

(belirli bir temel üzerine) kurulu olmak, inşa edilmek, oturmak, dayanmak; (bş'le) düzenli olarak ilgilenmek, bakmak

- لَقَدْ قَامَتْ تِلْكَ الْبُيُوتُ عَلَى الصُّخُورِ الْمَتِينَةِ.
  O evler sağlam kayalar üzerine oturmakta (inşa edilmiştir).
- كُلُّ ظُلْمٍ يَقُومُ عَلَى الْجَهْلِ وَالْخَوْفِ.
  Her zulüm cehalet ve korku temeli üzerine oturur.
- هٰذَا التَّفْكِيرُ لَا يَقُومُ عَلَى الْمَنْطِقِ.
  Bu düşünce mantık temeline dayanmıyor (oturmuyor).
- كُلُّ هٰذِهِ الْمَجْهُودَاتِ تَقُومُ عَلَى الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ.
  Bütün bu çabalar Kuran ve Sünnet'i referans (temel) alıyor.
- قَامَتِ الْعُلُومُ الْحَدِيثَةُ عَلَى أَسَاسِ الْعُلُومِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Modern bilimler İslami ilimlerin temeli üzerine kuruludur.
- عَلَاقَاتُنَا بِجِيرَانِنَا تَقُومُ عَلَى الْأُسُسِ الْمَتِينَةِ.
  Komşularımızla olan ilişkilerimiz sağlam temellere oturuyor.
- بَقَاءُ الزَّوَاجِ يَقُومُ عَلَى الْاِحْتِرَامِ الْمُتَبَادَلِ.
  Evliliğin devamı karşılıklı saygıya bağlıdır.
- اَلسِّيَاسَاتُ السَّائِدَةُ لَا تَقُومُ عَلَى الْمَبَادِئِ الْإِسْلَامِيَّةِ.
  Hâkim politikalar İslami ilkeler üzerine oturmuyor.
- يَقُومُ الْوَكِيلُ عَلَى شُؤُونِ الْيَتَامَى.
  Yetimlerle ilgili işlerle müdür yardımcısı ilgileniyor.
- قَامَ الْأَمِيرُ عَلَى رَعِيَّتِهِ رِعَايَةً مُنْصِفَةً.
  Emir, halkının işlerini adilâne bir biçimde yürüttü.

قَدَرَ يَقْدِرُ قُدْرَةً

عَلَى

(bş'e) güç yetirebilmek, yapabilmek, başarmak; (bş'in) üstesinden gelmek, halletmek, çözmek

- لَمْ يَقْدِرِ الْمُتَظَاهِرُونَ عَلَى إِسْقَاطِ الْحُكُومَةِ.
  Göstericiler hükümeti düşürmeyi başaramadılar.
- فِي النِّهَايَةِ، قَدَرْنَا عَلَى الْأَعْمَالِ الصَّعْبَةِ.
  Nihayet zor işlerin hakkından geldik.
- لَا أَقْدِرُ عَلَى مُوَاجَهَةِ ذٰلِكَ.
  Bunun üstesinden gelemiyorum.
- لَا يَقْدِرُ أَحَدٌ عَلَى تَكْذِيبِهِ.
  Kimse onu yalanlayamaz.
- هٰذِهِ حَقِيقَةٌ لَا تَقْدِرُونَ عَلَى إِنْكَارِهَا!
  Bu, inkâr edemeyeceğiniz bir gerçektir!
- اَلشَّيْخُ الْكَبِيرُ وَالْعَجُوزُ لَا يَقْدِرَانِ عَلَى الصِّيَامِ.
  Yaşlı ve ihtiyar insanlar oruç tutamaz.
- لَا نَقْدِرُ عَلَى إِنْكَارِ مَا شَاهَدْنَاهُ!
  Gördüğümüz şeyi inkâr edemeyiz!
- إِذَا لَمْ تَقْدِرْ عَلَى مُوَاجَهَةِ الْفَسَادِ فَابْتَعِدْ!
  Bir yerdeki bozuklukla yüzleşemeyeceksen uzaklaş (oradan)!
- صَارَتْ جَدَّتِي تَقْدِرُ عَلَى الْمَشْيِ مُتَوَكِّئَةً عَلَى عَصَاهَا!
  Ninem artık bastona yaslanarak yürür hale geldi.
- اَلْمَرْأَةُ لَمْ تَقْدِرْ عَلَى إِكْرَامِ الضُّيُوفِ بِسَبَبِ الْفَقْرِ.
  Kadın, fakirlik yüzünden misafirlere ikramda bulunamadı.

قَبِلَ يَقْبَلُ قَبُولًا

بِ

(bş'i) kabul etmek, kabullenmek; (bş'i) benimsemek, istemek

- بِدَايَةً، قَدْ قَبِلْتُمْ بِقَوَاعِدِ هٰذَا اللَّعِبِ كَامِلَةً!
  En başta bu oyunun tüm kurallarını kabul etmiştiniz!
- أَتَمَنَّى أَنْ تَقْبَلُوا بِي عُضْوًا بَيْنَكُمْ.
  Beni aranıza üye olarak kabul etmenizi diliyorum.
- لِمَ لَا تَقْبَلِينَ بِالْهَزِيمَةِ؟!
  Yenilgiyi neden kabul etmiyorsun?!
- اَلشُّعُوبُ الْأَحْرَارُ لَا تَقْبَلُ بِالتَّبَعِيَّةِ لِأَحَدٍ.
  Özgür halklar hiç kimseye bağımlı olmayı kabullenemez.
- لَنْ يَقْبَلَ اللهُ مِنَّا بِغَيْرِ الْإِسْلَامِ يَوْمَ الْحِسَابِ.
  Allah bizden, hesap günü İslam dininden başkasını kabul etmeyecektir.
- اَلسِّجْنُ يُقَيِّدُ الْحُرِّيَّةَ؛ وَلَا تَقْبَلُ بِهِ النَّفْسُ الْبَشَرِيَّةُ.
  Hapishane özgürlüğü kısıtlar ve insan nefsi bunu istemez.
- حَضَارَتُنَا لَا تَقْبَلُ بِهَيْمَنَةِ أَيَّةِ حَضَارَةٍ عَلَيْهَا.
  Medeniyetimiz başka herhangi bir medeniyetin ona egemen olmasını kabullenemez.
- كَانَ الْمُحَدِّثُونَ لَا يَقْبَلُونَ بِحَدِيثٍ مَوْضُوعٍ أَبَدًا.
  Hadisçiler uydurma bir hadisi kesinlikle kabul etmiyordu.
- نَحْنُ لَا نَقْبَلُ بِالْمُسَاوَاةِ الَّتِي لَا تُرَاعِي الْفُرُوقَاتِ.
  Farklılıkları dikkate almayan eşitliği benimseyemeyiz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

قَدِمَ يَقْدَمُ قُدُومًا

مِنْ

(by'den) gelmek, dönmek

- قَدِمَ السَّيَّاحُ مِنَ السَّفَرِ.
  Turistler seyahatten döndü.
- مَتَى قَدِمْتُمْ مِنَ النُّزْهَةِ؟
  Geziden ne zaman geldiniz?
- لَيْلَةَ أَمْسِ قَدِمْتُ مِنْ بَلَدٍ خَلِيجِيٍّ.
  Dün gece bir körfez ülkesinden geldim.
- قَدِمَ جَدِّي مِنَ الْمَسْجِدِ قَبْلَ سَاعَةٍ.
  Dedem bir saat önce camiden geldi.
- قَدِمَ ضَيْفُنَا مِنْ سَفَرٍ بَعِيدٍ، دَعُوهُ يَسْتَرِحْ.
  Misafirimiz uzun yoldan geldi, bırakın dinlensin.
- بَعْضُ الْحَاجَّاتِ يَقْدَمْنَ مِنَ الْهِنْدِ بِالْبَاخِرَةِ.
  Bazı kadın hacılar Hindistan'dan vapurla geliyorlar.
- بَعْضُ النَّاسِ يَقْدَمُونَ مِنْ مَنَاطِقَ مُخْتَلِفَةٍ لِيَعْتَكِفُوا.
  Bazı insanlar itikâf yapmak için çeşitli bölgelerden geliyorlar.
- كَانَتِ الْوُفُودُ تَقْدَمُ مِنَ الْمُدُنِ الْمُخْتَلِفَةِ لِلِاجْتِمَاعِ بِالْخُلَفَاءِ.
  Heyetler, halifelerle görüşmek için muhtelif şehirlerden geliyorlardı.
- مَجْمُوعَةٌ إِرْهَابِيَّةٌ قَدْ قَدِمَتْ مِنْ سُورِيَا تُخَطِّطُ لِتَفْجِيرَاتٍ.
  Bir terörist grubu bombalama eylemlerini planlamak üzere Suriye'den gelmiş.

قَدِمَ يَقْدَمُ قُدُومًا

إِلَى

(b'ne veya by'e) gelmek, varmak, ulaşmak

- قَدِمَ الْحُجَّاجُ إِلَى الْمَدِينَةِ مُحْرِمِينَ.
  Hacılar Medine'ye ihramlı bir şekilde geldiler.
- قَدِمْنَا إِلَى جَنُوبِ إِفْرِيقِيَا مِنْ أَجْلِ كَأْسِ الْعَالَمِ.
  Güney Afrika'ya dünya kupası için geldik.
- لَمَّا قَدِمْنَا إِلَى مُخَيَّمِنَا اسْتَرَحْنَا بُرْهَةً مِنَ الْوَقْتِ.
  Kampımıza geldiğimizde bir süre istirahat ettik.
- أَنْتُمَا لَا تَقْدَمَانِ إِلَيْنَا إِلَّا إِذَا كَانَ ثَمَّةَ مَا يَنْفَعُكُمَا!
  Siz ikiniz, bize, ancak menfaatiniz olunca geliyorsunuz!
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَتَقَيَّدُوا بِأَنْظِمَةِ الْبَلَدِ الَّذِي تَقْدَمُونَ إِلَيْهِ.
  Vardığınız ülkenin kurallarına bağlı kalmanız gerekiyor.
- اَلْعُمَّالُ الْأَجَانِبُ يَقْدَمُونَ إِلَى بَلَدِنَا لِكَسْبِ الْعَيْشِ.
  Yabancı işçiler, rızık temini için ülkemize geliyor.
- اَلطُّلَّابُ الْوَافِدُونَ قَدِمُوا أَمْسِ إِلَى السَّكَنِ.
  Yabancı öğrenciler dün yurda geldiler.
- كَمْ مِنْ زَائِرٍ قَدِمَ إِلَى هٰذِهِ الْآثَارِ التَّارِيخِيَّةِ فَزَارَهَا.
  Bu tarihi yapılara nice turist gelip ziyaret etmiştir.
- قَدِمَ اللَّاجِئُونَ السُّورِيُّونَ إِلَى تُرْكِيَا عَبْرَ الْأَرَاضِي الْخَطِرَةِ.
  Suriyeli mülteciler Türkiye'ye tehlikeli arazilerden geçerek geldiler.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً

لِ

(b'ne ait bir eseri/kitabı) okumak

- قَرَأْتُ لِلْعَقَّادِ وَطٰهٰ حُسَيْنٍ.
  Akkad ve Taha Hüseyin'i (onların eserlerini) okudum.
- أَوْلَادِي قَرَؤُوا لِكَثِيرٍ مِنَ الرِّوَائِيِّينَ الْغَرْبِيِّينَ.
  Çocuklarım pek çok Batılı romancının eserlerini okumuştur.
- اِقْرَأْ لِلْمُؤَلِّفِينَ الْمُبْدِعِينَ.
  Özgün yazarların kitaplarını oku.
- أَقْتَرِحُ عَلَيْكُمْ أَنْ تَقْرَؤُوا لِلرِّوَائِيِّينَ الْمُعَاصِرِينَ.
  Size çağdaş romancıların eserlerini okumanızı öneririm.
- هَلْ قَرَأْتَ لِلشَّاعِرِ الْوَطَنِيِّ مُحَمَّدٍ عَاكِفٍ؟
  Hiç milli şair Mehmet Akif'e ait bir şeyler okudun mu?
- فِي هٰذَا الْمَوْضُوعِ، قَرَأْنَا لِلْمُسْتَشْرِقِينَ وَلِسِوَاهُمْ كَثِيرًا.
  Bu konuda müsteşriklere ve başkalarına ait çok şey okuduk.
- لَمْ أَرَهُ قَطُّ لٰكِنِّي قَرَأْتُ لَهُ فَرَأَيْتُ أَنَّهُ مِنَ الْمُتَمَيِّزِينَ.
  Kendisini hiç görmedim, ancak ona ait birşeyler okudum ve onun seçkin biri olduğunu fark ettim.
- قَدْ قَرَأْتُ لِأَحَدِ الْكُتَّابِ الْمُعَاصِرِينَ كَلَامًا يُشَابِهُ هٰذَا.
  Çağdaş yazarlardan birine ait buna benzer bir söz okumuştum.
- إِذَا قَرَأْتَ لِلسَّلَفِ وَجَدْتَهُمْ أَحْيَانًا يُثْنُونَ وَأَحْيَانًا يَذُمُّونَ.
  Selefe ait kitapları okuduğun zaman, onların insanları bazen övdüklerine bazen de yerdiklerine şahit olursun.

قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمًا

إِلَى

(b'ne bş'yi) sunmak, takdim etmek, vermek; teslim etmek, götürüp bırakmak; (b'ni b'ne) takdim etmek, tanıtmak

- قَدَّمْتُ الرِّسَالَةَ إِلَى الْمُوَظَّفِ.
  Mektubu memura takdim ettim.
- قَدَّمَ الطَّالِبُ أُطْرُوحَتَهُ إِلَى أُسْتَاذِهِ.
  Öğrenci, tezini hocasına sundu.
- قَدَّمَ الصَّيْدَلِيُّ الدَّوَاءَ إِلَى الْمَرِيضِ.
  Eczacı ilacı hastaya verdi.
- هَيَّا قَدِّمِي إِلَى الضُّيُوفِ فِنْجَانَ قَهْوَةٍ، يَا بِنْتِي.
  Hadi kızım, misafirlere birer fincan kahve ikram et.
- سَوْفَ أُقَدِّمُ كُلَّ أَمْوَالِي إِلَى جَمْعِيَّةٍ خَيْرِيَّةٍ.
  Bütün mal varlığımı ileride bir hayır kurumuna vereceğim.
- مَتَى سَتُقَدِّمِينَ أُطْرُوحَتَكِ إِلَى الْأُسْتَاذِ الْمُشْرِفِ.
  Tezini danışman hocaya ne zaman teslim edeceksin?
- عَلَى الدَّاعِي أَنْ يَعْرِفَ كَيْفَ يُقَدَّمُ الدِّينُ إِلَى النَّاسِ.
  Tebliğci, dinin insanlara nasıl takdim edileceğini bilmelidir.
- نُقَدِّمُ إِلَيْكُنَّ يَا أَخَوَاتِي الْآنَ تَقْرِيرَنَا الْأَخِيرَ.
  Kardeşlerim, şimdi size son raporumuzu sunuyoruz.
- قَدَّمْتُ أَخِي إِلَى صَدِيقِي.
  Kardeşimi arkadaşıma takdim ettim (onunla tanıştırdım).

قَدَّمَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

قَرُبَ يَقْرُبُ قُرْبًا + مِنْ

(bş'e) yaklaşmak, yakın olmak

- قَافِلَةُ الْكَشَّافَةِ قَرُبَتْ جِدًّا مِنْ قِمَّةِ الْجَبَلِ.
  İzci kafilesi dağın zirvesine çok yaklaştı.
- اَلْمُجَلَّدُ الثَّالِثُ لِلْمَوْسُوعَةِ قَرُبَ مِنَ الْاِنْتِهَاءِ.
  Ansiklopedinin üçüncü cildi bitmeye yakın.
- اَلْفَرِيقُ يَقْرُبُ مِنْ تَحْقِيقِ أَهْدَافِهِ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ.
  Ekip her geçen gün hedeflerini gerçekleştirmeye yaklaşıyor.
- اِشْتَكَتِ الْمَرْأَةُ زَوْجَهَا قَائِلَةً "زَوْجِي لَا يَقْرُبُ مِنِّي.
  Kadın "Kocam bana yaklaşmıyor" diyerek eşini şikâyet etti.
- مَنْ خَشَعَ قَلْبُهُ فَلَمْ يَقْرُبْ مِنْهُ الشَّيْطَانُ.
  Kimin kalbi huşû içinde olursa, şeytan ona yaklaşamaz.
- كَانَ سُكَّانُ الْمَدِينَةِ يَقْرُبُونَ مِنْ مِلْيُونٍ.
  Şehrin nüfusu bir milyona yaklaşıyordu.
- عَدَدُ الْمُدَخِّنِينَ فِي الْعَالَمِ يَقْرُبُ مِنْ مِلْيَارٍ مُدَخِّنٍ.
  Dünyada sigara içenlerin sayısı bir milyara yaklaşıyor.
- يَقْرُبُ مِنْ هٰذَا مَا قَالَهُ مُعَارِضُوكُمْ.
  Muhaliflerinizin söyledikleri de buna yakın bir şey.

قَرُبَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra إِلَى harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

قَرَأَ يَقْرَأُ قِرَاءَةً + عَنْ

(b hakkında veya bş'e dair) kitap okumak

- هَلْ قَرَأْتَ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ؟
  Halid b. Velid hakkında kitap okudun mu hiç?
- هٰذِهِ الْقِصَّةُ أَجْمَلُ مَا قَرَأْتُهُ عَنِ الصَّحَابَةِ.
  Bu hikaye, sahabelere dair okuduklarımın en güzeli.
- هَلْ سَبَقَ أَنْ قَرَأْتَ عَنِ الْبُحُوثِ النَّقْدِيَّةِ.
  Daha önce hiç tenkit türünde araştırmalar okudun mu?
- اِقْرَأْ عَنْ هٰذَا الْبَرْنَامَجِ نُبْذَةً مُخْتَصَرَةً!
  Bu programa dair özet bir şeyler oku!
- هَلْ قَرَأْتَ شَيْئًا عَنِ الْحُبِّ وَسَلْبِيَّاتِهِ وَإِيجَابِيَّاتِهِ؟
  Aşka, onun olumlu ve olumsuz yönlerine dair herhangi bir şey okudun mu?
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَقْرَؤُوا عَنِ التَّصَوُّفِ الْإِسْلَامِيِّ كُتُبًا كَثِيرَةً.
  İslam tasavvufuna dair pek çok kitap okumanız gerekir.
- قَدْ قَرَأْتُ عَنْ عَذَابِ الْقَبْرِ أَشْيَاءَ مُخِيفَةً جِدًّا.
  Kabir azabına dair gerçekten korkunç şeyler okumuştum.
- اِقْرَأْ فِي الشَّبَكَةِ عَنِ الْمَوَادِّ الَّتِي يَحْتَوِي عَلَيْهَا هٰذَا الشَّرَابُ.
  Bu meşrubatın içerdiği maddelere dair internette okuma yap!
- قَرَأْتُ عَنِ الْحَيَوَانَاتِ الْمُهَدَّدَةِ بِالْاِنْقِرَاضِ.
  Soyu tükenmekte olan hayvanlarla ilgili birşeyler okudum.

قَسَّمَ يُقَسِّمُ تَقْسِيمًا

(bş'i ... arasında) bölmek, böl üştürmek, taksim etmek, dağıtmak, paylaştırmak

بَيْنَ

- قَسَّمْتُ الْجَوْزَ بَيْنَ أَحْفَادِي بِالسَّوِيَّةِ.
  Cevizleri torunlarım arasında eşit biçimde taksim ettim.
- قَسَّمْنَا الْمِيرَاثَ بَيْنَ الْوَرَثَةِ بِالْعَدْلِ.
  Mirası vârisler arasında adaletli bir şekilde taksim ettik.
- بَعْدَ مَوْتِ الْجَدِّ، قَسَّمُوا الْمِيرَاثَ بَيْنَهُمْ.
  Dedenin ölümünden sonra mirası aralarında bölüştüler.
- عَلَيْكَ أَنْ تُقَسِّمَ الرِّبْحَ بَيْنَ الْعَامِلَيْنِ بِالتَّسَاوِي!
  Kârı iki işçi arasında eşit biçimde taksim etmelisin!
- قَسَّمُوا الْأَرْبَاحَ بَيْنَ الشُّرَكَاءِ قَبْلَ نِهَايَةِ السَّنَةِ.
  Yıl bitmeden önce kârları ortaklar arasında bölüştürdüler.
- اَلْأَبُ سَيُقَسِّمُ الْأَرَاضِيَ بَيْنَ أَبْنَائِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ.
  Baba, ölmeden önce toprakları oğulları arasında pay edecek.
- اَلْإِمْبِرَاطُورِيَّةُ قَدْ قُسِّمَتْ بَيْنَ بِرِيطَانِيَا وَفَرَنْسَا وَإِيطَالِيَا.
  İmparatorluk İngiltere, Fransa ve İtalya arasında bölüşüldü.
- كَانَتْ إِفْرِيقِيَا قَدْ قُسِّمَتْ بَيْنَ الْقُوَى الْأُورُوبِّيَّةِ الْمُتَعَدِّدَةِ.
  Afrika çeşitli Avrupa güçleri arasında taksim edilmişti.
- إِذَا جُمِعَتْ غَنَائِمُ الْحَرْبِ قُسِّمَتْ بَيْنَ الْجُنُودِ وَالْقَادَةِ.
  Savaş ganimetleri toplanınca, askerler ve komutanlar arasında taksim edilir.

قَسَّمَ يُقَسِّمُ تَقْسِيمًا

(bş'i belirli sayıdaki bş'e) bölmek, ayırmak, parçalara/cüzlere taksim etmek, kategorize etmek, sınıflamak

إِلَى

- لَقَدْ قُسِّمَ الْيَوْمُ إِلَى أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ سَاعَةً.
  Gün 24 saate bölünmüştür.
- اَلْكَلَامُ يُقَسَّمُ إِلَى اثْنَيْنِ: حَقِيقَةٍ وَمَجَازٍ.
  Söz, hakikat ve mecaz olmak üzere ikiye ayrılır.
- إِنَّ بَعْضَ الْعُلَمَاءِ يُقَسِّمُونَ الْبِدَعَ إِلَى حَسَنَةٍ وَسَيِّئَةٍ.
  Bazı âlimler bidatleri iyi ve kötü şeklinde ikiye ayırıyor.
- اَلْغَرْبُ قَسَّمَ الدَّوْلَةَ الْعُثْمَانِيَّةَ إِلَى دُوَيْلَاتٍ صَغِيرَةٍ.
  Batı, Osmanlı devletini küçük devletçiklere böldü.
- قَسَّمَتِ الدُّوَلُ الْعُظْمَى الْعَالَمَ إِلَى مَنَاطِقِ نُفُوذٍ.
  Süper güçler dünyayı nüfuz bölgelerine taksim etti.
- إِنَّ النُّقَّادَ قَدْ قَسَّمُوا الرُّوَاةَ إِلَى ثَلَاثِ طَبَقَاتٍ.
  Eleştirmenler râvileri üç kategoriye taksim etmiştir.
- أَقْتَرِحُ عَلَيْكُمْ أَنْ تُقَسِّمُوا الْمَوْضُوعَ إِلَى أَجْزَاءٍ.
  Size konuyu bölümlere taksim etmenizi öneririm.
- اَلْمُسْلِمُونَ إِذَا غَنِمُوا غَنِيمَةً قَسَّمُوهَا إِلَى خَمْسَةِ أَقْسَامٍ.
  Müslümanlar bir ganimet aldıklarında bunu beşe bölerler.
- بَعْضُ الْعُلَمَاءِ لَمْ يُقَسِّمُوا الذُّنُوبَ إِلَى كَبَائِرَ وَصَغَائِرَ.
  Bazı âlimler günahları büyük ve küçük günahlar diye ikiye taksim etmemişlerdir.

قَصَّ يَقُصُّ قَصًّا عَلَى

(b'ne) hikâye / öykü anlatmak; (haberi / olayı) rivayet etmek, aktarmak

- قَصَصْتُ عَلَيْهِ الْخَبَرَ بَعْدَ وُصُولِي إِلَى الْبَيْتِ.
  Eve vardıktan sonra haberi ona anlattım.
- لَا تَخَافِي يَا بِنْتِي، قُصِّي عَلَيَّ الرُّؤْيَا.
  Korkma kızım, gördüğün rüyayı bana anlat.
- جَدَّتُنَا قَدْ قَصَّتْ عَلَيْنَا الْحِكَايَةَ نَفْسَهَا مِرَارًا.
  Ninem aynı hikâyeyi bize defalarca anlatmıştır.
- هَيَّا يَا زَيْنَبُ قُصِّي عَلَيَّ مَا حَدَثَ بِالتَّفْصِيلِ.
  Hadi Zeynep, olan bitenleri bana detaylıca anlat.
- سَأَقُصُّ عَلَيْكَ مَا جَرَى بَيْنِي وَبَيْنَهُ كَامِلًا.
  Benimle onun arasında geçen şeyi sana tümüyle anlatacağım.
- كَانَ جَدُّنَا يَقُصُّ عَلَيْنَا قِصَصًا لَطِيفَةً لَمَّا كُنَّا صِغَارًا.
  Biz küçükken dedemiz bize hoş hikâyeler anlatırdı.
- نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ.
  Biz sana kıssayı en güzel biçimde anlatıyoruz. (Ayet)
- مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ.
  (Peygamberlerden) hikâyelerini sana anlattıklarımız da anlatmadıklarımız da vardır. (Ayet)
- اَلْقَصَّاصُ هُوَ الَّذِي يَقُصُّ الْقِصَصَ عَلَى النَّاسِ فِي السَّاحَاتِ الْعُمُومِيَّةِ.
  Kassâs, umuma açık mekânlarda insanlara hikâyeler anlatan kişidir.

قَسَا يَقْسُو قَسْوَةً عَلَى

(b'ne veya bş'e karşı) acımasız / sert / katı kalpli olmak, merhametsizce / zalimce davranmak

- هٰذَا النَّاقِدُ يَقْسُو دَائِمًا عَلَى الْكُتَّابِ الْجُدُدِ.
  Bu eleştirmen yeni yazarlara karşı hep acımasız davranıyor.
- لَقَدْ قَسَوْتَ عَلَيْنَا كَثِيرًا بِعِبَارَاتِكَ هٰذِهِ!
  Bu ifadelerinle bize karşı son derece insafsız davrandın!
- لَا تَقْسِي عَلَى نَفْسِكِ وَلَا عَلَى مَنْ يُحِبُّكِ!
  Ne kendine ne de seni sevenlere karşı acımasız olma!
- لَقَدْ تَبَيَّنَ أَنَّ الْجُنُودَ قَسَوْا عَلَى الْأُسَارَى.
  Askerlerin esirlere merhametsizce davrandığı ortaya çıktı.
- قَسَا الْمُدَرِّبُ الْجَدِيدُ عَلَى اللَّاعِبِينَ عِنْدَمَا تَدَرَّبُوا.
  Yeni antrenör antrenmanda oyunculara sert davrandı.
- لَيْتَنِي أَسْتَطِيعُ أَنْ أَقْسُوَ عَلَى مَنْ يَقْسُونَ عَلَيَّ!
  Keşke bana acımasız olanlara ben de acımasız olabilsem!
- إِنْ كَانُوا جَمِيعُهُمْ قَدْ قَسَوْا عَلَيَّ يَكْفِنِي حَنَانُكَ.
  Hepsi bana karşı acımasız da olsa senin şefkatin bana yeter.
- لَعَلِّي قَدْ قَسَوْتُ قَلِيلًا عَلَى الْمُتَرْجِمِ.
  Korkarım çevirmene biraz sert davrandım.
- لَا تَقْسُ عَلَى الْمُشَرَّدِينَ فِي مُعَامَلَاتِكَ مَعَهُمْ!
  Kimsesizlere karşı sert ve acımasız davranma!

قَصَّرَ يُقَصِّرُ تَقْصِيرًا — فِي

(bir hususta) kusurlu / ihmalkâr davranmak, gevşeklik göstermek, tembellik etmek; (bş'i) eksik / kusurlu yapmak

- قَصَّرَ الطَّالِبُ فِي وَاجِبِهِ فَفَشِلَ.
  Öğrenci, sorumluluğunu yerine getirmedi ve sınıfta kaldı.
- هٰذَانِ الْعَامِلَانِ لَمْ يُقَصِّرَا فِي عَمَلِهِمَا.
  Şu iki işçi işlerinde kusur etmediler.
- قَصَّرَ الْمُوَظَّفُ فِي أَدَاءِ وَظِيفَتِهِ.
  Memur görevini yerine getirmede ihmalkâr davrandı.
- لَا تَتَّهِمُونِي، فَأَنَا لَمْ أُقَصِّرْ فِي عَمَلِي!
  Beni suçlayıp durmayın, ben görevimi ihmal etmedim!
- لَا تُقَصِّرُوا فِي وَاجِبَاتِكُمْ نَحْوَ الْوَطَنِ!
  Vatana karşı görevlerinizde kusur göstermeyiniz!
- إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ يُقَصِّرُونَ فِي صَلَوَاتِهِمْ.
  Pek çok Müslüman namazlarında ihmalkâr davranıyor.
- أَعْدَاءُ الْإِسْلَامِ لَا يُقَصِّرُونَ فِي بَثِّ الشُّبُهَاتِ.
  İslam düşmanları şüphe tohumu ekmede kusur göstermiyor.
- لَا تُقَصِّرْ فِي حَقِّ أَخِيكَ اعْتِمَادًا عَلَى مَوَدَّتِهِ.
  Sevgisine güvenerek kardeşin hakkında kusur etme!
- اِحْرِصِي يَا زَيْنَبُ عَلَى أَلَّا تُقَصِّرِي فِي مَسْؤُولِيَّاتِكِ!
  Zeynep! Sorumluluklarını yerine getirme hususunda kusur etmemeye özen göster!

قَصَدَ يَقْصِدُ قَصْدًا — إِلَى

(by'e doğru) gitmek, yönelmek, yolunu tutmak; (bş'i) kastetmek, demek istemek

- اَلْحُجَّاجُ يَقْصِدُونَ إِلَى الْبَيْتِ الْحَرَامِ كُلَّ عَامٍ.
  Hacılar her sene Beytül-Harâm'a giderler.
- قَصَدَ الْحَاجُّ إِلَى الْحَجَرِ الْأَسْوَدِ فَقَبَّلَهُ.
  Hacı hacerül-esvede doğru yöneldi ve onu öptü.
- قَصَدَ الْكَشَّافَةُ إِلَى الْجَبَلِ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ.
  İzciler gün doğmadan dağa doğru gittiler.
- لَمْ يَقْصِدِ الْحَارِسُ إِلَى مَصْدَرِ الصَّوْتِ.
  Bekçi sesin geldiği yere doğru gitmedi.
- اَلنَّاسُ يَقْصِدُونَ إِلَى الشَّوَاطِئِ فِي الصَّيْفِ لِلْاِسْتِرَاحَةِ.
  İnsanlar yaz sezonunda dinlenmek için sahillere gidiyor.
- قَصَدْنَا إِلَى مَكَانِ الْحَفْلِ فِي وَقْتِهِ بِالضَّبْطِ.
  Tören mahalline tam zamanında gittik.
- بِكَلَامِي هٰذَا لَمْ أَقْصِدْ إِلَى إِهَانَتِكُمْ!
  Bu sözümle sizi aşağılamak istemedim!
- مَا الْغَايَةُ الَّتِي تَقْصِدُ إِلَيْهَا؟!
  Varmak istediğin gaye ne?! (Neyi kast ediyorsun?)

قَصَدَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ve نَحْوَ zarfı ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde إِلَى yerine لِ ve نَحْوَ getirilebilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

قَضَى يَقْضِي قَضَاءً

بِ

(hâkim, kadı veya mahkeme) belirli bir karar vermek, hükme varmak

- لَمْ يَقْضِ الْقَاضِي بِالطَّلَاقِ لِأَسْبَابٍ عَائِلِيَّةٍ.
  Hâkim, ailevi sebeplerden ötürü boşama kararı vermedi.
- قَضَى الْحَاكِمُ عَلَى الْغَرِيمِ بِضَمَانِ الْمَالِ كُلِّهِ.
  Hâkim, borçlunun tüm parayı tazminine hükmetti.
- قَضَوْا بِسَجْنِ سَائِقٍ تَسَبَّبَ فِي وَفَاةِ طِفْلَةٍ لِمُدَّةِ سَنَةٍ.
  Bir kız çocuğunun ölümüne sebebiyet veren şoförün bir yıl hapsine hüküm verdiler.
- سَتَقْضِي الْمَحْكَمَةُ بِإِخْلَاءِ ثَلَاثَةٍ مِنَ الْوُزَرَاءِ.
  Mahkeme üç bakanın tahliyesine karar verecek.
- إِنَّ الْمَحْكَمَةَ قَضَتْ بِدَفْعِ الشَّرِكَةِ تَعْوِيضَاتٍ هَائِلَةً.
  Mahkeme, şirketin muazzam miktarda tazminat ödemesine karar verdi.
- اَلْقُضَاةُ الْمِصْرِيُّونَ قَضَوْا بِإِعْدَامِ الْفَلَّاحِينَ الْأَبْرِيَاءِ.
  Mısırlı hâkimler masum çiftçilerin idamına hükmetti.
- لَيْتَ مُشَرِّعِينَا قَضَوْا بِإِعْدَامِ كُلِّ خَاطِفِ طِفْلٍ أَوْ طِفْلَةٍ!
  Keşke kanun koyucularımız erkek veya kız çocuğunu kaçıran herkese idam cezası verse!
- قَضَيْنَا بِسَجْنِ أَحَدَ عَشَرَ قُرْصَانًا صُومَالِيًّا عَشْرَ سَنَوَاتٍ.
  11 Somali korsanına on yıl hapis cezası verdik.
- قَضَتِ الْمَحْكَمَةُ الدُّسْتُورِيَّةُ بِبُطْلَانِ الْانْتِخَابَاتِ الْبَرْلَمَانِيَّةِ.
  Anayasa mahkemesi, milletvekilliği seçimlerinin geçersiz olduğuna karar verdi.

قَضَى يَقْضِي قَضَاءً

عَلَى

öldürmek, kökünü kazımak, yok etmek; mahvetmek, perişan etmek, zarar vermek

- قَضَتِ الْحَرْبُ عَلَى مَلَايِينِ النَّاسِ.
  Savaş milyonlarca insanı yok etti.
- قَضَتِ الْعَاصِفَةُ عَلَى الْمَحْصُولِ كَامِلًا.
  Fırtına mahsulü tümden mahvetti.
- كَادَ الْحُزْنُ الشَّدِيدُ يَقْضِي عَلَيْهِ.
  Aşırı üzüntü neredeyse onu bitirecekti (mahvedecekti).
- هٰذِهِ الْمَقَالَةُ سَتَقْضِي عَلَى الْخُرَافَاتِ كُلِّهَا.
  Bu makale bütün hurafeleri ortadan kaldıracak.
- قَضَى الْجَفَافُ عَلَى الْأَخْضَرِ وَالْيَابِسِ.
  Kuraklık yaş kuru her şeyi kasıp kavurdu (kökünü kuruttu).
- قَضَتِ الْبَلَدِيَّةُ عَلَى كَثِيرٍ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ دُونَ سَبَبٍ.
  Belediye çok sayıda hayvanı sebepsiz yere itlaf etti.
- اَلْأَرَاضِي الصِّنَاعِيَّةُ تَقْضِي عَلَى الْأَرَاضِي الزِّرَاعِيَّةِ.
  Sanayi arazileri tarımsal arazileri öldürüyor.
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ يَقْضُونَ عَلَى كُلِّ فِكْرَةٍ نَاجِحَةٍ.
  Bu insanlar her başarılı düşünceyi katlediyor.
- اَلْمُوَحِّدُونَ يَقْضُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِأَيْدِيهِمْ فِي مَعَارِكَ أَهْلِيَّةٍ.
  Muvahhitler (Bir Allah'a inanan insanlar), iç savaşlarda, kendi elleriyle birbirlerini öldürüyor.

قَعَدَ يَقْعُدُ قُعُودًا

عَلَى

(bş'in üzerine) oturmak
Not: Bu fiil, فِي harf-i ceri ile "*bş'in içine oturmak*" manasını da verir.

- قَعَدَ الْمَدْعُوُّونَ عَلَى مَقَاعِدِهِمْ.
Davetliler koltuklarına (yerlerine) oturdu.
- قَعَدْتُ أَنَا وَصَدِيقِي عَلَى مَقْعَدَيْنِ مُتَجَاوِرَيْنِ.
Ben ve arkadaşım, bitişik koltuklara (yanyana) oturduk.
- قَعَدَتِ الْمُعَلِّمَةُ عَلَى الْكُرْسِيِّ الْمَكْسُورِ فَوَقَعَتْ.
Öğretmen kırık sandalyeye oturdu ve düştü.
- قَعَدْنَا جَمِيعًا عَلَى الْمَقَاعِدِ لِنَتَنَاوَلَ الْغَدَاءَ.
Öğle yemeği yemek için hep birlikte sandalyelere oturduk.
- اَلْأَطْفَالُ يَقْعُدُونَ عَلَى الْكَرَاسِيِّ الصَّغِيرَةِ.
Çocuklar küçük sandalyelerin üzerine oturuyorlar.
- أَفْرَادُ الْأُسْرَةِ قَعَدُوا جَمِيعًا عَلَى السَّجَّادَةِ لِلْحَدِيثِ.
Aile fertlerinin tümü sohbet için halının üzerine oturdu.
- لَا تَقْعُدَا عَلَى الْعَتَبَةِ يَا هٰذَانِ، إِنَّهُ شُؤْمٌ!
Siz ikiniz, eşiğe oturmayın! Uğursuzluk getirir (derler).
- تَخَدَّرَتْ رِجْلِي الْيُسْرَى، لِأَنَّنِي قَعَدْتُ عَلَيْهَا.
Üzerine oturduğum için sol ayağım uyuştu.
- اِشْتَرَيْتُ لَكِ مَرْتَبَةً لِتَقْعُدِي عَلَيْهَا وَتَتَوَسَّدِيهَا.
Üzerine oturman ve dayanman için sana bir minder aldım.
- لَا تَقْعُدُوا عَلَى الْمَكَانِ الرَّطْبِ، وَإِلَّا تَمْرَضُوا.
Rutubetli yere oturmayın! Yoksa hasta olursunuz.

قَفَزَ يَقْفِزُ قَفْزًا

إِلَى

(by'e) sıçramak, zıplamak, atlamak; (rakamlar / istatistik / fiyatlar vb. belirli bir orana) sıçrama yapmak, fırlamak, çıkmak, uçmak, varmak, ulaşmak

- قَفَزْتُ إِلَى حِضْنِ أُمِّي وَبَكَيْتُ مَعَهَا.
Annemin kucağına atladım ve onunla birlikte ağladım.
- قَفَزْنَا جَمِيعًا إِلَى الْبَحْرِ لِنَتَمَتَّعَ بِالْجَوِّ الْمُشْمِسِ.
Güneşli havanın tadını çıkarmak için hepimiz denize atladık.
- هٰذَا الطَّائِرُ يَقْضِي مُعْظَمَ وَقْتِهِ يَقْفِزُ إِلَى أَعْلَى وَإِلَى أَسْفَلَ.
Bu kuş, zamanının çoğunu yukarıya aşağıya sıçrayarak geçirmektedir.
- خَسَائِرُ الدَّوْلَةِ قَفَزَتْ إِلَى مِائَةِ مِلْيُونِ لِيرَةٍ.
Devletin kaybı yüz milyon lira sınırına dayandı.
- ثَرَوَاتُ الْأُسَرِ الْأَمْرِيكِيَّةِ تَقْفِزُ إِلَى 80 تِرِيلْيُونَ دُولَارٍ.
Amerikalı ailelerin servetleri 80 trilyon dolara ulaşıyor.
- إِنَّ مُعَدَّلَاتِ إِشْغَالَاتِ الْفَنَادِقِ قَفَزَتْ إِلَى الضِّعْفِ.
Otellerin doluluk oranları iki katına fırladı.
- أَلَا يَقْفِزُ إِلَى ذِهْنِكَ أَيُّ تَفْسِيرٍ آخَرُ؟
Aklına başka herhangi bir izah gelmiyor mu?
- هٰذَا الْمَوْضُوعُ مُمِلٌّ، اِقْفِزُوا إِلَى مَوْضُوعٍ آخَرَ.
Bu konu sıkıcı, diğer konuya atlayınız.
- فُرَصُ الْعَمَلِ الْمُتَاحَةُ قَفَزَتْ إِلَى أَعْلَى مُسْتَوَاهَا.
Sunulan iş imkânları en üst düzeyine çıktı.

قَلِقَ – يَقْلَقُ – قَلَقًا

عَلَى

(b veya bş için) endişelenmek, tedirgin olmak, kaygılanmak, korkmak

- لَا تَقْلَقُوا عَلَى مَنِ اسْتُشْهِدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ!
  Allah yolunda şehit olanlar için endişe taşımayınız!
- اَلْمُؤْمِنُ الْحَقِيقِيُّ لَا يَقْلَقُ عَلَى الرِّزْقِ.
  Gerçek mümin rızık konusunda endişe etmez.
- قَلِقَتِ الْأُمُّ عَلَى طِفْلِهَا الْمَرِيضِ قَلَقًا شَدِيدًا.
  Anne, hasta çocuğu için çok endişelendi.
- الرِّجَالُ أَيْضًا يَقْلَقُونَ عَلَى مَعَايِيرِهِمُ الْجَمَالِيَّةِ.
  Erkekler de güzellik kriterlerini kafaya takıyor.
- تَقْلَقُ الْأُمَّهَاتُ عَلَى رَاحَةِ أَوْلَادِهِنَّ لَيْلَ نَهَارَ.
  Anneler gece gündüz çocuklarının huzurunu dert edinir.
- عِيشِي فِي حُدُودِ يَوْمِكِ وَلَا تَقْلَقِي عَلَى الْمُسْتَقْبَلِ!
  Gününün sınırlarında yaşa, geleceği dert etme!
- كُلُّ وَالِدَيْنِ يَقْلَقَانِ عَلَى تَعْلِيمِ أَبْنَائِهِمَا.
  Her ebeveyn, çocuklarının öğretimi konusunda kaygı yaşar.
- لَا تَقْلَقَا عَلَى مَنْ تَرَكْتُمَاهُمْ خَلْفَكُمَا.
  Geride bıraktıklarınız için endişelenmeyin!
- لَا نَقْبَلُ بِحُكَّامٍ لَا يَقْلَقُونَ عَلَى مَصِيرِ وَطَنِهِمْ!
  Ülkelerinin geleceğini dert edinmeyen yöneticiler istemiyoruz!

قَلَّ – يَقِلُّ – قِلَّةً

عَنْ

(belirli bir sayıdan veya miktardan) az / aşağı olmak, altına inmek; (belirli bir hususta) geri kalmak, geride olmak

- قَلَّ عَدَدُ الطُّلَّابِ الْجُدُدِ عَنِ الْعِشْرِينَ.
  Yeni öğrencilerin sayısı yirminin altındadır.
- رَصِيدُ مَكْتَبَتِنَا لَا يَقِلُّ عَنْ خَمْسِينَ أَلْفَ كِتَابٍ.
  Kütüphanemizin kitap mevcudu 50.000'den az değildir.
- كَانَ يَقْرَأُ يَوْمِيًّا مَا لَا يَقِلُّ عَنْ عَشْرِ سَاعَاتٍ.
  Her gün 10 saatten az olmayan bir süre okuyordu.
- بِالْأَمْسِ، قُتِلَ مَا لَا يَقِلُّ عَنْ أَرْبَعِينَ إِرْهَابِيًّا.
  Dün, kırktan fazla terörist öldürüldü.
- اُكْتُبُوا رِسَالَةً إِلَى وَالِدِكُمْ لَا تَقِلُّ عَنْ خَمْسَةِ أَسْطُرٍ.
  Babanıza, beş satırdan az olmayan bir mektup yazınız.
- لِي خِبْرَةٌ عَمَلِيَّةٌ فِي هٰذَا الْمَجَالِ لَا تَقِلُّ عَنْ سَنَتَيْنِ.
  Bu alanda iki seneden az olmayan bir iş tecrübem var.
- كَانَ عَدَدُ الْمُسْلِمِينَ فِي مَكَّةَ يَقِلُّ عَنْ عَدَدِ الْمُشْرِكِينَ.
  Mekke'de Müslümanların sayısı müşriklerinkinden az idi.
- إِنَّكُمْ لَا تَقِلُّونَ عَنَّا إِيمَانًا بِالْخُرَافَاتِ!
  Hurafelere inanış itibariyle bizim gerimizde değilsiniz!
- عُلَمَاؤُنَا لَا يَقِلُّونَ عَنْ أَمْثَالِهِمْ بَحْثًا وَتَجْرِبَةً.
  Bilimadamlarımız, araştırma ve deneyim itibariyle emsallerinden geri değildirler (geri kalmazlar).

قَلَّلَ يُقَلِّلُ تَقْلِيلًا

مِنْ

(bş'i) az yapmak, azaltmak, (miktarını / sayısını / değerini) düşürmek, azaltmak, indirmek, kısmak

- قَلِّلِي مِنْ شُرْبِ الْقَهْوَةِ وَلَا تَتَحَوَّلِي إِلَى مُدْمِنَةٍ!
  Kahve içmeyi azalt ve bir tiryakiye dönüşme!
- اَلزُّهَّادُ يُقَلِّلُونَ مِنْ مُخَالَطَةِ النَّاسِ مَا اسْتَطَاعُوا.
  Zâhitler insanların içine olabildiğince az karışırlar.
- هٰذِهِ الْاِنْتِقَادَاتُ لَا تُقَلِّلُ مِنْ قَدْرِ الْكِتَابِ.
  Bu eleştiriler kitabın değerini düşürmez.
- يَا رِجَالُ، قَلِّلُوا مِنَ الْكَلَامِ حِينَمَا تَزُورُونَ الْمُتْحَفَ!
  Beyler! Müzeyi gezerken az konuşunuz.
- عَدَمُ نَجَاحِ سِيَاسَتِهِمْ سَيُقَلِّلُ مِنْ ثِقَةِ الْمُجْتَمَعِ.
  Politikalarının başarısızlığı toplumun güvenini azaltacak.
- إِنْ تُقَلِّلْ مِنْ هٰذَا اللَّوْنِ فَسَتَظْهَرُ الصُّورَةُ أَرْوَعَ.
  Bu rengi az kullanırsan resim daha harika görünecek!
- لَا تَنْطِقْ وَأَنْتَ تَقْرَأُ! لِأَنَّ ذٰلِكَ يُقَلِّلُ مِنْ سُرْعَتِكَ!
  Kitap okurken konuşma! Bu senin okuma hızını düşürür.
- قَلَّلْتُ مِنْ صِلَتِي بِالصَّدِيقَاتِ اللَّاتِي يُثِرْنَ تَوَتُّرِي.
  Beni geren arkadaşlarla ilişkimi asgariye indirdim.
- يَا مُحَمَّدُ وَ عَلِيُّ قَلِّلَا مِنَ اللَّعِبِ حَسَبَ الْإِمْكَانِ.
  Muhammed ve Ali! Mümkün mertebe az oyun oynayınız.
- مَنْ يُقَلِّلْ مِنْ أَهَمِّيَّةِ كُتُبِ السُّنَّةِ فَذٰلِكَ مِسْكِينٌ!
  Hadis kitaplarını önemsiz gören kimse zavallıdır!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

قَلِقَ يَقْلَقُ قَلَقًا

مِنْ

(b'nden veya bş'den) kaygılanmak, endişelenmek, tedirgin olmak, korkmak

- نَحْنُ نَقْلَقُ مِنَ الْإِرْهَابِ، وَلَيْسَ مِنَ الْمُشَاغِبِينَ.
  Biz terörden korkuyoruz, provakatörlerden değil.
- هَلْ تَقْلَقِينَ مِنَ الْفَشَلِ إِذَا لَمْ تَنْجَحِي فِي الْاِمْتِحَانِ؟
  Sınavda başarısız olunca kalmaktan endişe ediyor musun?
- أَقْلَقُ مِنِ انْتِقَالِ هٰذَا الْمَرَضِ إِلَيَّ عَنْ طَرِيقِ الْوِرَاثَةِ.
  Bu hastalığın, kalıtım yolu ile bana geçmesinden tedirginim.
- لَا تَقْلَقَا مِنَ النُّصْحِ الْبَنَّاءِ الْهَادِفِ، بَلْ رَحِّبَا بِهِ.
  İkiniz, yapıcı tavsiyeden korkmayıp aksine ona kucak açınız!
- بَعْضُ النِّسَاءِ لَا يَقْلَقْنَ مِنَ الْوِلَادَةِ الْقَيْصَرِيَّةِ.
  Bazı kadınlar sezeryan doğumdan korkmazlar.
- لَا تَقْلَقِي مِنْ سُلُوكِيَّاتِ ابْنِكِ الْمُرَاهِقِ يَا سَيِّدَتِي!
  Hanımefendi, ergenliğe adım atmış oğlunuzun davranışlarından tedirgin olmayınız!
- خَافُوا وَاقْلَقُوا مِنَ الْمُبَارَاةِ الْقَادِمَةِ، فَإِنَّهَا تَسْتَحِقُّ هٰذَا!
  Gelecek maçtan korkup tedirgin olun, zira o bunu hak ediyor!
- لَا تَقْلَقَا مِنِ ارْتِفَاعِ حَرَارَةِ الطِّفْلِ بَعْدَ التَّطْعِيمِ!
  Aşı sonrasında çocuğun ateşinin artmasından endişelenmeyin!
- كَوَالِدَيْنِ قَدْ نَقْلَقُ مِنَ الطَّرِيقَةِ الَّتِي نَتَّبِعُهَا فِي حَلِّ مُشْكِلَةٍ.
  Ebeveyn olarak, bir problemin çözümünde takip ettiğimiz metottan kaygı duyabiliyoruz.

قَنِعَ
يَقْنَعُ
قَنَاعَةً

بِ

(bş'e) kanaat getirmek, kani olmak, aklı yatmak; razı olmak, kabullenmek, onaylamak; (bş ile yetinmek, iktifa etmek

BAKINIZ

اِقْتَنَعَ
يَقْتَنِعُ
اِقْتِنَاعًا

بِ

(bş'e) kanaat getirmek, kani olmak, aklı yatmak; razı olmak, kabullenmek, onaylamak; (bş ile yetinmek, iktifa etmek

قَوِيَ
يَقْوَى
قُوَّةً

عَلَى

(bş'i) yapabilmek, (...) ile başa çıkabilmek, (...-e karşı) muktedir olmak, hakkından gelmek, (bş'e) güce yetmek

- لَمْ يَقْوَ الْعَامِلُ عَلَى النُّهُوضِ مِنْ فِرَاشِهِ مُبَكِّرًا.
  İşçi yataktan erken kalkamadı.
- قَوِيَ الْمُتَسَابِقُ عَلَى اللَّحَاقِ بِالرَّكْبِ.
  Yarışmacı kafileye (gruba) yetişebildi.
- مَنْ مَرِضَ فَلَمْ يَقْوَ عَلَى الصِّيَامِ.
  Kim hastalanırsa oruç tutamaz.
- لَمْ يَقْوَ لِسَانُهُ عَلَى الْجَوَابِ.
  Cevap veremedi.
- قَوِيَ الْمُتَسَلِّقُ عَلَى الصُّعُودِ إِلَى الْقِمَّةِ دُونَ مُسَاعَدَةٍ.
  Dağcı hiçbir yardım almadan zirveye tırmanabildi.
- إِنَّهُ مُعَانِدٌ، فَلَا أَحَدَ يَقْوَى عَلَى نِقَاشِهِ.
  O, inatçıdır; bu yüzden kimse onunla münakaşa edemez.
- أُمِّي حِينَ شُلَّتْ يَدُهَا لَمْ تَقْوَ عَلَى إِمْسَاكِ الْفُرْشَاةِ.
  Annemin eli felç olunca diş fırçası bile tutamaz oldu.
- لَمَّا كَثُرَ عَدَدُ الْمَوْتَى لَمْ يَقْوَوْا عَلَى دَفْنِ الشُّهَدَاءِ.
  Ölülerin sayısı artınca şehitleri defnedemediler.
- أَلَيْسَ الصَّمْتُ أَفْضَلَ إِنْ لَمْ نَقْوَ عَلَى الْمُوَاجَهَةِ؟
  Eğer karşı çıkamıyorsak susmak en iyisi değil mi?

كَتَبَ يَكْتُبُ كِتَابَةً عَلَى

(bş'i b'ne) zorunlu/farz kılmak, şart koşmak; (kendini bş yapmakla) yükümlü / zorunlu tutmak, ahdetmek

- كَتَبَ اللهُ الطَّاعَةَ عَلَى عِبَادِهِ.
  Allah kullarına itaat etmelerini zorunlu kıldı.
- كَتَبَ اللهُ عَلَى الظَّالِمِينَ العَذَابَ.
  Allah zalimlere azabı farz kıldı (taahhüt etti).
- يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكْتُبَ عَلَى نَفْسِهِ الْإِخْلَاصَ.
  Mümin, samimiyeti kendisine şart koşmalıdır.
- كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ.
  Rabbiniz rahmet ve şefkati kendisine ilke edindi. (Ayet)
- لَقَدْ كَتَبْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أُعِينَ جِيرَانِي.
  Komşularımı gözeteceğime dair kendime söz verdim.
- كَتَبَ الطَّالِبُ الْفَاشِلُ عَلَى نَفْسِهِ الْاِجْتِهَادَ.
  Başarısız öğrenci, çalışmayı kendine ahdetti.
- كَتَبَ اللهُ عَلَى آدَمَ أَنْ يَعِيشَ فِي الْأَرْضِ.
  Allah Adem'in yeryüzünde yaşamasını takdir etti (yazgısında yazdı).
- يَدَّعِي الْمُتَشَائِمُونَ أَنَّ الذُّلَّ كُتِبَ عَلَيْهِمْ.
  Kötümser insanlar, zilletin, kaderlerinde olduğunu söyler.
- كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ.
  Oruç sizden öncekilere olduğu gibi size de farz kılındı. (Ayet)

كَتَبَ يَكْتُبُ كِتَابَةً إِلَى

(b'ne) mektup yazmak, mektup yazıp göndermek; not / vasiyet vb. yazmak

- كَتَبْتُ إِلَى صَدِيقَتِي رِسَالَةً طَوِيلَةً.
  Kız arkadaşıma uzunca bir mektup yazdım.
- يَكْتُبُ زَمِيلِي فِي الصَّفِّ إِلَى أَبِيهِ رِسَالَةً كُلَّ شَهْرٍ.
  Sınıf arkadaşım babasına her ay mektup yazar.
- كَتَبَ الْوَالِدُ وَصِيَّةً إِلَى أَبْنَائِهِ.
  Baba, çocuklarına bir vasiyet kaleme aldı.
- لَعَلَّكَ تَكْتُبُ إِلَيْنَا لَاحِقًا عِدَّةَ سُطُورٍ.
  Umarım daha sonra bize birkaç satır yazarsın.
- نَكْتُبُ إِلَيْكَ هٰذِهِ الرِّسَالَةَ مِنْ مَكْتَبِ إِنْتَرْنِتٍ.
  Bu mesajı sana bir internet kafeden yazıyoruz.
- مَعْذِرَةً لِلْأَخْطَاءِ، فَإِنِّي أَكْتُبُ إِلَيْكَ عَلَى عَجَلٍ.
  Hatalar için özür diliyorum, zira aceleyle yazmaktayım.
- رَجَاءً، اُكْتُبْ إِلَيَّ مَا أَشْكَلَ عَلَيْكَ بِالتَّفْصِيلِ.
  Lütfen senin için sorun teşkil eden şeyi bana detaylıca yaz.
- سَوْفَ نَكْتُبُ إِلَيْكُمْ مَا نَوَدُّ أَنْ نَفْعَلَهُ فِي هٰذَا الصَّيْفِ.
  Bu yaz yapmak istediğimiz şeyleri size yazacağız.
- أَنَا الْآنَ أَكْتُبُ إِلَيْكُمْ قِصَّتِي وَأَنَا عَلَى فِرَاشِ الْمَوْتِ.
  Bu hikâyeyi şimdi size ölüm döşeğindeyken yazıyorum.

كَتَبَ fiili, yukarıdaki örneklerde إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder

كَذَبَ يَكْذِبُ كِذْبًا عَلَى

(b'ne) yalan söz söylemek; (b'ni) yanıltmak, kandırmak

- نَدِمَ صَالِحٌ كَثِيرًا، لِأَنَّهُ كَذَبَ عَلَى أُمِّهِ.
  Salih annesine yalan söylediği için çok pişman oldu.
- لَا تَكْذِبْ عَلَى أَحَدٍ لِتَصِلَ إِلَى أَغْرَاضِكَ!
  Amaçlarına ulaşmak için kimseye yalan söyleme!
- اَلْعَاقِلُ لَا يَكْذِبُ عَلَى نَفْسِهِ.
  Akıllı insan kendisine yalan söylemez (kendini kandırmaz).
- اَلْاِبْنُ الْبَارُّ لَا يَكْذِبُ عَلَى وَالِدَيْهِ مَهْمَا كَانَ الْأَمْرُ.
  Hayırlı evlat ne olursa olsun anne babasına yalan söylemez.
- يَنْبَغِي لِلسِّيَاسِيِّينَ أَلَّا يَكْذِبُوا عَلَى الْمُوَاطِنِينَ.
  Politikacıların vatandaşlara yalan söylememeleri gerekir.
- لَا تَكْذِبِي عَلَى نَفْسِكِ وَعَلَيْنَا يَا مَرْوَةُ!
  Ne kendini ne bizi kandır Merve!
- تِلْكَ الْمَرْأَةُ تَكْذِبُ عَلَى زَوْجِهَا فِي كُلِّ صَغِيرَةٍ وَكَبِيرَةٍ.
  O kadın, önemli önemsiz her meselede kocasına yalan söylüyor.
- أَنَا لَمْ أَكْذِبْ عَلَى أَحَدٍ مُنْذُ زَمَنٍ طَوِيلٍ وَلَنْ أَكْذِبَ.
  Uzun zamandır kimseye yalan söylemedim, söylemeyeceğim de.
- يَزْعُمُ الْبَعْضُ: مَنْ لَا يَكْذِبْ عَلَى الْأَطْفَالِ لَا يُقَدِّرْ أَحَاسِيسَهُمْ.
  Bazıları, çocuğa yalan söylemeyen kimsenin, onun duygularını takdir edemeyeceğini iddia etmektedir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

كَتَمَ يَكْتُمُ كَتْمًا عَنْ

(bş'i ya da gizli bir bilgiyi b'nden) saklamak, gizlemek, kaçırmak, göstermemek

- كَانَ عَمِّي يَكْتُمُ سِرَّهُ عَنْ أَقْرِبَائِهِ مُنْذُ سِنِينَ.
  Amcam yıllardır sırrını akrabalarından gizliyordu.
- اُكْتُمْ أَسْرَارَكَ عَنِ النَّاسِ؛ فَإِنْ بُحْتَ بِهَا لِأَحَدٍ شَاعَتْ.
  Sırlarını insanlardan sakla; onları birine ifşa edersen yayılır.
- هُوَ رَجُلٌ يَكْتُمُ أَفْرَاحَهُ وَأَحْزَانَهُ عَنِ الْآخَرِينَ
  O, sevinç ve kederlerini başkalarından gizleyen biridir.
- اَلْعِلْمُ وَالْعِبَادَاتُ لَا تُكْتَمُ عَنِ النَّاسِ.
  İlim ve ibadetler insanlardan saklanmaz.
- لَا تَكْتُمِي الْحَقَّ عَنْ أُسْرَتِكِ يَا فَاطِمَةُ!
  Fatma! Gerçeği ailenden saklama!
- كَيْفَ تَكْتُمُونَ عَنَّا مِثْلَ هٰذِهِ الْأَخْبَارِ الْمُهِمَّةِ؟!
  Böylesi önemli haberleri bizden nasıl saklarsınız?!
- لَنْ أَكْتُمَ شَيْئًا هٰذِهِ الْمَرَّةَ عَنْكَ يَا صَاحِبِي.
  Bu defa senden hiçbir şeyi saklamayacağım, dostum.
- عَلَيْنَا أَنْ نَكْتُمَ هٰذَا الْأَمْرَ عَنْ بَقِيَّةِ أَهْلِ الْقَرْيَةِ.
  Bu meseleyi diğer köylülerden gizlememiz gerekmektedir.
- لَا تَكْتُمُنَّ الْعِلْمَ عَنِ الَّذِينَ يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ!
  İlmi, ona muhtaç kimselerden gizlemeyiniz (kaçırmayınız!)

كَتَمَ fiili, عَنْ harf-i cerinin yanı sıra مِنْ ile de kullanılabilir.

كَذَّبَ
يُكَذِّبُ
تَكْذِيبًا

بِ

(b'ni veya bş'i) yalanlamak, tekzip etmek; inkâr etmek, inanmamak, iman etmemek

- يُكَذِّبُ الْكَافِرُونَ بِالدِّينِ.
Kâfirler dine inanmazlar (dini yalanlarlar).
- أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ؟!
Gördün mü dini yalanlayanı?! (Ayet)
- وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَّابًا.
Onlar ayetlerimizi inkâr ettiler. (Ayet)
- وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ
O Kuran'ı mütecaviz günahkârdan başkası inkâr etmez. (Ayet)
- وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ.
O (Kuran) hak olduğu halde kavmin onu inkâr etti. (Ayet)
- كَانَ الْيَهُودُ يُكَذِّبُونَ بِنَبِيٍّ يَعْرِفُونَهُ.
Yahudiler, tanıdıkları bir peygamberi inkâr ediyorlardı.
- أَنَا شَخْصِيًّا، لَا أُكَذِّبُ بِمَسِّ الْجِنِّ.
Şahsen ben cin çarpmasını inkâr etmiyorum.
- نَحْنُ لَا نُكَذِّبُ بِالْبَعْثِ وَالْحِسَابِ وَالثَّوَابِ وَالْعِقَابِ.
Bizler haşri, hesap kitabı, ödül ve cezayı inkâr etmeyiz.
- كَيْفَ تُكَذِّبُونَ بِهٰذَا الْقُرْآنِ وَهُوَ مُعْجِزَةٌ أَمَامَكُمْ؟!
Önünüzde duran bir mucize olduğu halde, şu Kuran'-ı Kerim'i nasıl olur da inkâr edersiniz?!

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

كَشَفَ
يَكْشِفُ
كَشْفًا

عَنْ

(bş'i, b'nden veya bş'den) kaldırmak; (bş'i) açığa çıkarmak, ortaya dökmek; izale etmek, gidermek, uzaklaştırmak

- كَشَفَ الْفَارِسُ الْقِنَاعَ عَنْ وَجْهِهِ.
Süvari, yüzündeki maskeyi kaldırdı.
- كَشَفَتِ الْمَرْأَةُ النِّقَابَ عَنْ وَجْهِهَا وَتَبَسَّمَتْ.
Kadın yüzündeki peçeyi kaldırdı ve gülümsedi.
- كَشَفَ الْبُسْتَانِيُّ الْغِطَاءَ عَنْ فُوَّهَةِ الْبِئْرِ.
Bahçıvan kuyunun ağzındaki kapağı kaldırdı.
- هٰذِهِ التَّجْرِبَةُ الْمُفَاجِئَةُ كَشَفَتْ عَنْ مَوَاهِبِهِ.
Bu sürpriz deneyim, onun yeteneklerini ortaya çıkardı.
- بَعْدَمَا رَأَى الْحَقِيقَةَ وَاضِحَةً كَشَفَ عَمَّا فِي قَلْبِهِ.
Gerçeği apaçık görünce içinde gizlediklerini ortaya döktü.
- اِكْشِفْ عَنْ مَكْنُونِ صَدْرِكَ دُونَ خَوْفٍ!
Kalbinde gizlediklerini korkusuzca ortaya dök!
- سَيَكْشِفُ الرَّئِيسُ غَدًا عَنْ خُطَّتِهِ الْجَدِيدَةِ.
Başkan yarın yeni planını açıklayacak.
- لَمْ يَكْشِفْ بَعْدُ عَنْ كُلِّ أَوْرَاقِهِ.
Henüz tüm kartlarını açmadı (tüm kozlarını oynamadı).
- رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ.
Ey Rabbimiz, bizden azabı kaldır (uzaklaştır). (Ayet)

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

كَفَرَ يَكْفُرُ كُفْرًا

بِ

inkâr etmek, inanmamak, küfre düşmek; nankörlük etmek, küfrân-ı nimette bulunmak

- كَفَرَ بِدِينِهِ وَانْتَسَبَ إِلَى عَقِيدَةٍ فَاسِدَةٍ.
  Dinini inkâr etti ve bozuk bir akideye intisap etti.
- مَنْ كَفَرَ بِإِيمَانِهِ وَقَعَ فِي حَيْرَةٍ عَمِيقَةٍ.
  İnancını terk eden kimse derin bir şaşkınlık içine düşer.
- هٰؤُلَاءِ النَّاسُ يَعْصُونَ بَلْ يَكْفُرُونَ بِالْمَعْبُودِ.
  Bu insanlar isyan ediyor, hatta Mabûd'u inkâr ediyorlar.
- إِنَّ الرَّسُولَ يُبْعَثُ فِي قَوْمٍ يَكْفُرُونَ بِنُبُوَّتِهِ ابْتِدَاءً.
  Resûl, nübüvvetini başlangıçta inkâr eden bir kavme gönderilir.
- يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ.
  Ey kitap ehli, Allah'ın ayetlerini niçin inkâr ediyorsunuz?
- أُشْكُرِ اللهَ عَلَى هٰذِهِ النِّعْمَةِ وَلَا تَكْفُرْ بِهَا.
  Bu nimetten ötürü Allah'a şükret ve nankörlük etme!
- كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللهِ وكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ؟
  Sizler ölüyken sizi dirilten Allah'ı nasıl olur da inkâr edersiniz? (Ayet)
- كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ.
  Onlar Allah'ın âyetlerini inkâr ediyor ve nebileri haksız yere öldürüyorlardı. (Ayet)
- فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى.
  Her kim de tâğûtu inkâr eder ve Allah'a iman ederse sapasağlam bir kulpa tutunmuş demektir. (Ayet)

كَفَّ يَكُفُّ كَفًّا

عَنْ

(bş'den) geri durmak, kaçınmak; (...-i yapmayı) bırakmak, terk etmek, vazgeçmek; (b'ni bş yapmaktan) vazgeçirmek, engellemek

- كَفَّ الْمَدْعُوُّونَ عَنِ الْكَلَامِ طَوَالَ الْمُحَاضَرَةِ.
  Davetliler konferans boyunca suskun kaldılar (konuşmadılar).
- هٰذَا الطِّفْلُ الْجَوَّالُ لَا يَكُفُّ عَنِ الْحَرَكَةِ.
  Bu hareketli çocuk kıpırdamadan duramaz.
- لَقَدْ أَخَذْتُ بِنَصِيحَتِكَ فَكَفَفْتُ عَنِ الْجِدَالِ الْعَقِيمِ.
  Öğüdünü tutup sonuç getirmeyen tartışmadan sakındım.
- قَدْ كَفَّ الْأَوْلَادُ عَنِ الْأَذَى بَعْدَ أَنْ كَبِرُوا.
  Çocuklar büyüdükten sonra eziyet etmeyi bıraktılar.
- كُفُّوا يَا شَبَابُ عَنِ الْأَحْلَامِ!
  Gençler! Rüya görmeyi bırakın artık!
- لِمَ تَبْكِينَ دُونَ سَبَبٍ؟ كُفِّي عَنِ الْبُكَاءِ!
  Sebepsiz yere niçin ağlıyorsun? Kes ağlamayı!
- عَلَيْكُمَا أَنْ تَكُفَّا عَنْ هٰذِهِ الْعَادَةِ السَّيِّئَةِ حَالًا!
  İkinizin bu kötü alışkanlığı derhal bırakması icap ediyor!
- عَلَيْكَ أَنْ تَكُفَّ عَنْ تَعَلُّقِكَ بِالْحَيَوَانَاتِ.
  Hayvanlara olan bağlılığını kesmen gerekiyor.
- كَفَّنَا الْأُسْتَاذُ عَنِ الْكَلَامِ أَثْنَاءَ الدَّرْسِ.
  Hoca ders sırasında konuşmamıza mani oldu.
- كَفَّنَا اللهُ عَنْ أَذَى الظَّالِمِينَ!
  Allah bizi zalimlerin cefasından uzak etsin!

كَلَّفَ يُكَلِّفُ تَكْلِيفًا

بِ

(b'ni bş ile) görevlendirmek, vazifelendirmek

- كَلَّفَنَا الْأُسْتَاذُ بِمُهِمَّةٍ خَاصَّةٍ.
  Öğretmen bizi özel bir görevle vazifelendirdi.
- كَلَّفَ رَئِيسُ الْوُزَرَاءِ مُحامِيهِ بِالدِّفَاعِ عَنْهُ.
  Başbakan, avukatlarına kendisini savunma görevi verdi.
- كَلَّفَهُ الْمُدِيرُ بِإِجْرَاءِ دِرَاسَةٍ لِلْمَشْرُوعِ.
  Müdür onu, proje için bir araştırma yapmak üzere görevlendirdi.
- تُكَلِّفُهُ الْوِزَارَةُ بِوَظِيفَةٍ مُهِمَّةٍ.
  Bakanlık onu önemli bir görevle görevlendiriyor.
- مُدِيرُ السِّجْنِ قَدْ يُكَلِّفُ السُّجَنَاءَ بِأَعْمَالٍ شَاقَّةٍ.
  Hapishane müdürü bazen mahkûmlara zor işler veriyor.
- أَبُو بَكْرٍ قَدْ كَلَّفَ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ بِجَمْعِ الْقُرْآنِ.
  Hz. Ebû Bekir, Kuran-ı Kerim'in toplanma görevini Zeyd b. Sâbit'e vermişti.
- اَلْوَظِيفَةُ الَّتِي كَلَّفْتُمُونِي بِالْقِيَامِ بِهَا تَفُوقُ طَاقَتِي.
  Benden yapmamı istediğiniz vazife, kapasitemi aşıyor.
- إِذَا زَارَكَ أَحَدٌ فَلَا تُكَلِّفْهُ بِبَعْضِ الْأَعْمَالِ.
  Biri seni ziyaret ederse, ona hemen bazı işler verme!
- كَلَّفَنَا الْأُسْتَاذُ بِقِرَاءَةِ مَقَالَاتِهِ لِتَتَوَسَّعَ ثَقَافَتُنَا.
  Kültürümüzün artması için, hoca bize, makalelerini okuma görevini yükledi.

كَمَنَ يَكْمُنُ كُمُونًا

فِي

(bş by'de) gizli / saklı olmak, bulunmak, yatmak; (by'de) gizlenmek, saklanmak, pusuda yatmak

- كَانَ الصَّيْدُ قَدْ كَمَنَ فِي الْغَابَةِ.
  Av, ormanın içinde gizlenmiş durumdaydı.
- تَكْمُنُ قِيمَةُ الْعَمَلِ فِي مَرْدُودِيَّتِهِ.
  Yapılan işin değeri getirisinde gizlidir.
- كَانَ حِقْدٌ شَدِيدٌ يَكْمُنُ فِي تَصَرُّفَاتِهِ تِلْكَ.
  O davranışlarının gerisinde onulmaz bir kin yatıyor.
- لَقَدْ كَمَنَ جُهْدٌ عَظِيمٌ فِي عَمَلِهِ.
  Eserinde muazzam bir çaba gizli.
- أَرَى خُطُورَةً تَكْمُنُ فِي حَالَتِهِ.
  Durumunda bir ciddiyet gözlemliyorum.
- أَسْرَيْنَا لَيْلًا وَكَمَنَّا فِي الْأَوْدِيَةِ نَهَارًا.
  Geceleyin yol alıp gündüzleyin vadilerde gizlendik.
- كَانَ اللُّصُوصُ يَكْمُنُونَ فِي الطُّرُقِ الْعَامَّةِ.
  Hırsızlar ana yollarda pusuya yatıyorlardı.
- بِرَأْيِي، كُلُّ الصُّعُوبَةِ تَكْمُنُ فِي هٰذَا.
  Bence bütün güçlük burada yatıyor.
- اَلْمُعْضِلَةُ تَكْمُنُ فِي عَدَمِ تَطْبِيقِ الْقَوَانِينِ.
  Problem, yasaların uygulanmamasında yatıyor.

لَجَأَ يَلْجَأُ لُجُوءًا

(bş'e) sığınmak, iltica etmek; (bş'e) başvurmak; (b'nin) yardımına başvurmak

إِلَى

- لَجَأَ الثُّوَّارُ إِلَى بِلاَدٍ أَجْنَبِيَّةٍ.
  Devrimciler yabancı ülkelere sığındı.
- قَدْ يَلْجَأُ الضَّعِيفُ إِلَى الْقَوِيِّ.
  Zayıf kimse bazen güçlüye sığınır.
- كَانَ النَّبِيُّ وَصَاحِبُهُ قَدْ لَجَآ إِلَى الْغَارِ عِنْدَ الْهِجْرَةِ.
  Hz. Peygamber ve arkadaşı, hicret sırasında mağaraya sığınmışlardı.
- اَلزُّعَمَاءُ الْعِظَامُ لَا يَلْجَؤُونَ إِلَى الْعُنْفِ وَلَا إِلَى السِّلَاحِ.
  Büyük liderler şiddete ve silaha başvurmazlar.
- لَا تَلْجَأْ إِلَى الْكَذِبِ مَهْمَا كَانَتِ الظُّرُوفُ.
  Koşullar ne olursa olsun yalana başvurma!
- هَلْ يَجُوزُ أَنْ تَلْجَأَ إِلَى الْحِيَلِ هَرَبًا مِنَ الْأَسْئِلَةِ؟!
  Sorulardan kaçmak için hileye başvurman doğru olur mu?!
- لَجَأَتْ قُوَّاتُ الْاِحْتِلَالِ إِلَى الْعُنْفِ.
  İşgal güçleri şiddete başvurdu.
- لَجَأَ التَّاجِرُ الْمُفْلِسُ إِلَى صَدِيقِهِ الْقَدِيمِ لِيُسَاعِدَهُ.
  Müflis tüccar, yardım etmesi için eski dostuna başvurdu.
- اَلطُّلَّابُ يَلْجَؤُونَ إِلَى الْمُعْجَمِ لِيُعَاوِنَهُمْ.
  Öğrenciler yardım için sözlüğe müracaat ederler.
- نَحْنُ الْمَظْلُومِينَ نَلْجَأُ إِلَى اللهِ وَإِلَى الْعَدَالَةِ فَقَطْ.
  Biz mazlumlar yalnızca Allah'a ve adalete iltica ederiz.

لَاقَ يَلِيقُ لِيَاقَةً

(bş b'ne) layık /uygun /münasip/yaraşır olmak; (elbise b'ne) oturmak, tam uymak; (bş'e) layık olmak; (bş'i) hak etmek

بِ

- هٰذَا سُلُوكٌ لَا يَلِيقُ بِكَ.
  Bu sana yakışmayan bir davranıştır.
- يَلِيقُ بِكَ أَنْ تُكْرِمَ ضَيْفَكَ.
  Konuğuna ikramda bulunman münasip olur.
- لَا يَلِيقُ النَّجَاحُ إِلاَّ بِالتِّلْمِيذِ الْمُجْتَهِدِ.
  Başarı ancak ve ancak çalışkan öğrenciye yaraşır.
- هَلْ يَلِيقُ بِكُمْ أَنْ تَقْبَلُوا الرِّشْوَةَ؟!
  Rüşvet almak size yakışıyor mu?!
- كَانَ الرَّئِيسُ يُجِيبُ بِتَوَاضُعٍ يَلِيقُ بِشَأْنِهِ وَعَظَمَتِهِ.
  Başkan, şanına ve asaletine uygun bir tevazuyla yanıtlıyordu.
- لَقَدْ رَحَّبَ الْمُضِيفُ بِنَا تَرْحِيبًا يَلِيقُ بِكَرَمِهِ.
  Ev sahibi bizi, cömertliğine yaraşır biçimde sıcak karşılamıştı.
- لَاقَ بِكَ هٰذَا الثَّوْبُ.
  Bu elbise sana uymuş (yakışmış).
- لَاقَتْ بِكَ تِلْكَ الْقُبَّعَةُ لِيَاقَةً.
  O şapka sana gayet güzel yakışmış.
- لَمْ يَلِقْ بِصَدِيقِي اللِّبَاسُ الْعَسْكَرِيُّ، لِأَنَّهُ سَمِينٌ جِدًّا.
  Çok şişman olduğu için askeri elbise arkadaşıma yakışmadı.
- أَحْيَانًا يَظْهَرُ مَا لَا يَلِيقُ بِالْمَسَاجِدِ مِنَ الصُّوَرِ وَالرُّسُومِ.
  Bazen camilere yakışmayan resim ve tablolar zuhur edebiliyor.

لَعِبَ يَلْعَبُ لَعِبًا

بِ

(bş'le) oynamak, oyun oynamak; (bş'i) oyuncağa çevirmek, resmen oyun oynamak

- لَعِبَ الْأَطْفَالُ بِالْكُرَةِ طَوَالَ النَّهَارِ.
  Çocuklar gün boyu top oynadılar.
- هُمَا يَلْعَبَانِ بِكُرَةِ السَّلَّةِ.
  İkisi basketbol oynuyor.
- اَلصَّدِيقَانِ الْقَدِيمَانِ يَلْعَبَانِ بِالشَّطْرَنْجِ.
  İki eski dost satranç oynuyorlar.
- كَأَنَّ أَحْمَدَ يَلْعَبُ بِالْأَرْقَامِ.
  Ahmet rakamlarla adeta oynuyor (çok iyi hesap yapıyor).
- هٰذَا الصَّحَفِيُّ يَلْعَبُ بِالْأَفْكَارِ.
  Bu gazeteci adeta bir fikir cambazıdır.
- لَقَدْ لَعِبَتِ الْعَاصِفَةُ الشَّدِيدَةُ بِالدَّارِ.
  Şiddetli fırtına evi çok sarstı.
- لَقَدْ لَعِبَ رَئِيسُ الْحِزْبِ بِخُصُومِهِ السِّيَاسِيِّينَ.
  Parti başkanı siyasi rakiplerini parmağında oynattı.
- كَانَ رِجَالُ الْإِطْفَاءِ يَلْعَبُونَ بِالنَّارِ وَأَلْسِنَةِ اللَّهَبِ.
  İtfaiye erleri ateşi ve alevleri kolayca kontrol ediyorlardı.
- لَعِبَتْ بِهِ الْهُمُومُ وَالْغُمُومُ كَثِيرًا.
  Dertler ve kederler onu maskaraya çevirdi.
- لَعِبَتِ الْخَمْرُ بِرَأْسِهِ.
  İçki onun başını döndürdü.

لَحِقَ يَلْحَقُ لَحَاقًا

بِ

(b'ne, bş'e) yetişmek, ulaşmak; (b'ni, bş'i) ele geçirmek; yakalamak, (okula/kuruma) girmek, kaydolmak; (bir hizmete) başlamak, (askere) gitmek; (hasar/afet/felaket b'nin) başına gelmek, uğramak

- لَنْ تَلْحَقُوا بِي أَبَدًا!
  Bana asla yetişemeyeceksiniz!
- لَحِقْنَا بِالْقِطَارِ فِي اللَّحْظَةِ الْأَخِيرَةِ.
  Trene son anda yetiştik.
- لِلْأَسَفِ، لَمْ أَلْحَقْ بِالْجَمَاعَةِ فِي الرَّكْعَةِ الْأَخِيرَةِ.
  Ne yazık ki cemaate son rekatta yetişemedim.
- لَا أَتَمَنَّى أَنْ نَلْحَقَ بِرَكْبِ الْأُمَمِ الرَّاقِيَةِ دُونَ جِدٍّ وَعَمَلٍ.
  Gayret ve çaba olmadan gelişmiş ülkeleri yakalayabileceğimizi ümit etmiyorum.
- لَا يَنْبَغِي أَنْ نُقَلِّدَ الْغَرْبَ حَتَّى نَلْحَقَ بِرَكْبِ الْحَضَارَةِ.
  Medeniyet kervanını yakalamamız için batıyı taklide hacet yok!
- لَحِقَتِ الشُّرْطَةُ بِالْهَارِبِينَ مِنَ السِّجْنِ مَسَاءَ أَمْسِ.
  Polis, dün akşam hapishaneden kaçanları yakaladı.
- لَحِقَ ابْنُ عَمِّي بِالْخِدْمَةِ الْعَسْكَرِيَّةِ قَبْلَ ثَلَاثَةِ أَشْهُرٍ.
  Amcaoğlum üç ay önce askere gitti.
- عَلَيْنَا أَنْ نَخْفِضَ الْخَسَائِرَ الَّتِي لَحِقَتْ بِنَا.
  Uğradığımız zararları minimize etmemiz lazım.
- بَلَدُنَا لَا يَسْتَحِقُّ تِلْكَ الْخَسَائِرَ الَّتِي لَحِقَتْ بِهِ.
  Ülkemiz uğradığı bu zararları hak etmiyor.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

لَقَّبَ يُلَقِّبُ تَلْقِيبًا

بِ

(b'ne belirli bir) lakap vermek, lakaplamak, isim takmak

- قَدْ لَقَّبَهُ مُعَاصِرُوهُ بِالْجَاحِظِ.
  Çağdaşları kendisine "Câhız" lakabını vermişti.
- لَقَّبُوا هٰذَا الشَّاعِرَ النَّبِيلَ بِـ"شَاعِرِ النِّيلِ".
  Bu asil şaire "Nil şairi" adını verdiler.
- كَانَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ قَدْ لُقِّبَ بِسَيْفِ اللهِ.
  Halid b. Velid "Allah'ın kılıcı" lakabıyla lakaplanmıştı.
- نَجِدُ أَكْثَرَ أَهْلِ الْعِلْمِ يُلَقَّبُونَ بِعِدَّةِ أَلْقَابٍ.
  Çoğu ilim ehlinin birden çok lakapla anıldığını görüyoruz.
- لُقِّبَتِ الدُّكْتُورَةُ عَائِشَةُ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بِبِنْتِ الشَّاطِئِ.
  Dr. Ayşe Abdurrahman'a "Sahilin Kızı" lakabı verildi.
- لِكَثْرَةِ احْتِيَالِهِ وَمَكْرِهِ لَقَّبْنَاهُ بِـ "صَدِيقِ إِبْلِيس".
  Hile ve kurnazlıklarının çokluğu dolayısıyla onu "Şeytanın dostu" şeklinde lakaplandırdık.
- بَعْدَ انْكِسَارِ رِجْلِهِ الْيُسْرَى، لُقِّبَ عَمِّي بِالْأَعْرَجِ.
  Amcam, sol ayağı kırıldıktan sonra "topal" adıyla lakaplandı.
- كَانَ لَهُ مَنْزِلَةٌ سَامِيَةٌ عِنْدَ الْعُلَمَاءِ، فَلِذَا لُقِّبَ بِحَكِيمِ الْأُمَّةِ.
  Ulema nezdinde üstün bir yeri vardı, bu yüzden "Ümmetin bilgesi" adıyla lakaplanmıştı.
- كَانَ الْكُتَّابُ يُلَقَّبُونَ بِالْفَاضِلِ وَالرَّشِيدِ وَالْعِمَادِ.
  Kâtipler "Fâzıl", "Reşîd" ve "Imâd" gibi isimlerle lakaplanıyorlardı.

لَفَتَ يَلْفِتُ لَفْتًا

إِلَى

(bş'i, dikkatleri / ilgiyi vb.) belirli bir yöne çevirmek, çekmek, yöneltmek

- إِنَّ اللهَ يَلْفِتُ نَظَرَنَا إِلَى آيَاتِهِ فِي السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ.
  Hz. Allah dikkatimizi, gökteki ve yerdeki ayetlerine çeviriyor.
- لَفَتَ الْمُحَاضِرُ أَنْظَارَ السَّامِعِينَ إِلَى أَهَمِّيَّةِ الْمَوْضُوعِ.
  Konuşmacı dinleyicilerin dikkatini konunun önemine çekti.
- لَفَتَ الْوَزِيرُ الْأَنْظَارَ إِلَى تَحْسِينِ حَالَةِ الْعُمَّالِ.
  Bakan, dikkatleri işçilerin durumunun iyileştirilmesine çekti.
- إِذَا كَانَتِ الثِّيَابُ مُزَيَّنَةً تَلْفِتُ انْتِبَاهَ النَّاسِ إِلَيْهَا.
  Elbiseler süslü olduğu zaman insanların dikkatini çeker.
- لَا تُحَاوِلِي أَنْ تَلْفِتِي الْأَنْظَارَ إِلَيْكِ بِسُلُوكِكِ هٰذَا!
  Dikkatleri bu davranışınla üzerine çekmeye çalışma!
- اَلْمَقَالُ يَلْفِتُ أَنْظَارَ الْعَالَمِ إِلَى الْمَذَابِحِ الْفِلَسْطِينِيَّةِ.
  Makale, dünyanın gözünü Filistin'deki katliamlara çeviriyor.
- اَللَّجْنَةُ تَلْفِتُ نَظَرَنَا إِلَى مَا عَلَيْهِ حَالُ الْمُسْلِمِينَ الْيَوْمَ.
  Komisyon, dikkatlerimizi, Müslümanların bugünkü durumuna çeviriyor.
- هٰذِهِ الْحَادِثَةُ تَلْفِتُ أَنْظَارَنَا إِلَى أَثَرِ الْإِيمَانِ فِي الْأَخْلَاقِ.
  Bu olay, dikkatlerimizi, iman olgusunun ahlak üzerindeki tesirine çeviriyor.
- بِهٰذِهِ الْآيَةِ، يَلْفِتُ رَبُّنَا أَنْظَارَنَا إِلَى قَدْرِ الْوَقْتِ وَقِيمَتِهِ.
  Rabbimiz bu ayetle dikkatlerimizi zamanın kadr-ü kıymetini bilmeye çeviriyor.

لَيْسَ بِ

(...) değil, mevcut değil, (...) yok, ol(a)maz

NOT: Muzari ve emir sigaları bulunmayan bu fiil, gramerde Kâne ve benzerleri konusunda ele alınır. Başına geldiği isim cümlesinin haberini nasbeder veya başına بِ harf-i ceri getirilebilir.

- إِنَّكُمْ كَاذِبُونَ، لَسْتُمْ بِصَادِقِينَ.
  Sizler yalancısınız, doğru sözlü değilsiniz!
- إِنَّهُنَّ لَسْنَ بِمَاهِرَاتٍ فِي الْأَعْمَالِ الْيَدَوِيَّةِ.
  O hanımlar el işleri konusunda becerikli değiller.
- هٰذِهِ الشَّوَارِعُ لَيْسَتْ بِمُهَيَّأَةٍ لِلدَّرَّاجَاتِ.
  Bu caddeler, bisikletler için hazırlanmış değil.
- لَسْنَا -كَحُكُومَةٍ- بِمَسْؤُولِينَ عَنِ ارْتِفَاعِ الْأَسْعَارِ.
  Fiyatların artışından, hükümet olarak biz sorumlu değiliz.
- بَعْضُ الْأَسَاتِذَةِ لَيْسُوا بِقُدْوَةٍ لِشَبَابِنَا أَبَدًا!
  Bazı öğretmenler, gençlerimize asla örnek olamaz!
- إِنَّ تَطْبِيقَ الْخَصْخَصَةِ لَيْسَ بِالْأَمْرِ الْيَسِيرِ.
  Özelleştirmeyi uygulamak kolay iş değil.
- مُنَافِسُونَا لَيْسُوا بِأَغْبِيَاءَ لِيَرْتَكِبُوا خَطَأً بَسِيطًا.
  Rakiplerimiz basit bir hata yapacak kadar ahmak değil.
- لَسْتُمْ بِأَقَلَّ مِنَّا عَدَدًا وَلَا عُدَدًا.
  Siz, bizden sayı ve teçhizatça daha geri değilsiniz.
- اَلصَّحَابَةُ لَيْسُوا بِمَعْصُومِينَ وَالْعِصْمَةُ فَقَطْ لِمُحَمَّدٍ.
  Sahabe günahsız değildir, masumluk yalnızca Hz. Muhammed'e ait bir vasıftır.
- أَلَيْسَ اللهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ.
  Allah hüküm verenlerin en iyisi değil mi? (Ayet)

مَالَ يَمِيلُ مَيْلًا إِلَى

(b'ne veya bş'e) meyletmek, yönelmek, eğilmek; sevgi ve sempatisi olmak, temayül göstermek, canı istemek

- مَالَتِ الشَّمْسُ إِلَى الْمَغِيبِ.
  Güneş guruba meyletti (batmak üzere).
- مَالَتِ الْقَافِلَةُ إِلَى مَكَانِ الْحَفْلِ.
  Kafile toplantı mahalline yöneldi.
- مَالَ عَلِيٌّ إِلَى السَّفَرِ بِالْبَاخِرَةِ.
  Ali vapurla seyahat etmeyi arzuladı (meyletti).
- اَلْيَوْمَ، تَمِيلُ نَفْسِي إِلَى النُّزْهَةِ.
  Bugün canım gezip dolaşmak istiyor.
- كَانَ لَوْنُهُ يَمِيلُ إِلَى صُفْرَةٍ فَاقِعَةٍ.
  Rengi parlak sarıya çalıyordu.
- سَمْرَاءُ تَمِيلُ إِلَى السَّوَادِ.
  Semra'nın rengi karaya yakın.
- اَلنَّفْسُ الْبَشَرِيَّةُ تَمِيلُ إِلَى مَا تَطْمَحُ إِلَيْهِ.
  İnsanın nefsi, arzuladığı şeye doğru meyleder.
- صَدِيقِي حُسَيْنٌ يَمِيلُ إِلَى قِرَاءَةِ الرِّوَايَاتِ.
  Arkadaşım Hüseyin roman okumaya meyillidir.
- لَمَّا مَالَ الْفَنَّانُونَ إِلَى الْمُعَارَضَةِ فَهٰذَا أَغْضَبَ السُّلْطَةَ.
  Sanatçılar muhalefetten yana olunca bu durum iktidarı öfkelendirdi.

مَالَ يَمِيلُ مَيْلًا عَنْ

(bş'den) sapmak, ayrılmak, uzaklaşmak; yan çizmek

- مَالَتِ الْحَافِلَةُ عَنْ طَرِيقِهَا بِشَكْلٍ مُرْعِبٍ.
  Otobüs korkunç şekilde yolundan saptı.
- اَلْقَاضِي الْعَادِلُ لَا يَظْلِمُ وَلَا يَمِيلُ عَنِ الْحَقِّ.
  Âdil hâkim zulmetmez, haktan da ayrılmaz.
- شَبَابُنَا الْيَوْمَ يَمِيلُونَ عَنِ الْحَقِّ وَيَرْكَبُونَ أَهْوَاءَهُمْ.
  Günümüz gençleri haktan uzaklaşıp arzularına uyuyorlar.
- إِنَّ الْمُلْحِدَ يَمِيلُ عَنِ الْفِطْرَةِ الْمُسْتَقِيمَةِ.
  İnançsız kişi dosdoğru fıtrattan uzaklaşır.
- أَنْتَ تَعْرِفُ الْحَقَّ، لٰكِنْ تَمِيلُ عَنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ!
  Sen gerçeği biliyor, ama fitne çıkarmak için yan çiziyorsun!
- مِلْتُمْ عَنِ الْقِبْلَةِ بِشَكْلٍ يَجْعَلُ الصَّلَاةَ غَيْرَ صَحِيحَةٍ.
  Namazı geçersiz kılacak ölçüde kıbleden ayrıldınız.
- أَرَاكُمْ جَمِيعًا تَمِيلُونَ عَنِ الْحَقِّ بِحُجَجٍ وَاهِيَةٍ!
  Görüyorum ki hepiniz cılız deliller ile haktan sapıyorsunuz!
- أَنْتُمَا تَمِيلَانِ عَنِ الْحَقِّ وَتَنْحَازَانِ إِلَى جَانِبِ الْأَقْوِيَاءِ.
  Haktan ayrılıp güçlü olanların safında yer alıyorsunuz!
- إِنْ مِلْتُمْ عَنِ الْمَسْؤُولِيَّةِ مِلْنَا عَنْكُمْ.
  Şayet sorumluluktan uzaklaşacak olursanız biz de sizden uzaklaşırız.

مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا إِلَى

(b'ne bş'i) uzatmak, (yardım elini) uzatmak; (gözünü bş'e) çevirmek, dikmek

- مَدُّوا إِلَيْنَا أَيْدِيَهُمْ فِي وَقْتِهِ.
  Bize tam zamanında yardım elini uzattılar (yardım ettiler).
- مَدَدْنَا إِلَيْهِ يَدَ الْعَوْنِ.
  Ona yardım elimizi uzattık.
- عَلَى الْأَغْنِيَاءِ أَنْ يَمُدُّوا يَدَ الْمُسَاعَدَةِ إِلَى الْفُقَرَاءِ.
  Zenginlerin, yoksullara yardım eli uzatması gerekir.
- أَنْتُمْ لَا تَمُدُّونَ أَبْصَارَكُمْ إِلَى أَقْوَالٍ وَآرَاءٍ أُخْرَى.
  Sizler nazarlarınızı başka söz ve görüşlere çevirmiyorsunuz.
- لَا تَمُدَّ بَصَرَكَ إِلَى مُمْتَلَكَاتِ شَخْصٍ آخَرَ.
  Gözünü bir başkasının mülkiyetine dikme!
- لَا تَمُدُّوا يَدَ الْمُسَاعَدَةِ إِلَى أَعْدَائِنَا بِأَيِّ وَجْهٍ كَانَ!
  Her ne surette olursa olsun düşmanlarımıza yardım etmeyin!
- كَيْفَ تَمُدُّ الْبَشَرِيَّةُ الضَّالَّةُ يَدَ الْخَلَاصِ إِلَى الضُّعَفَاءِ؟!
  Sapıtmış olan insanlık, zorda kalmış olanlara kurtuluş elini nasıl uzatacak?!
- نَحْنُ نَمُدُّ أَكُفَّنَا يَا رَبُّ إِلَى السَّمَاءِ نَرْجُو رَحْمَتَكَ!
  Rahmetini umarak, avuçlarımızı göğe uzatıyoruz ya Rab!

مَدَّ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılır ve aynı anlamı ifade eder.

مَشَى يَمْشِي مَشْيًا

(by'e) yürümek, gitmek, yaya olarak /yürüyerek gitmek; (b'ne veya by'e) varmak, gelmek

إِلَى

- مَشَى الْوَلَدُ الصَّغِيرُ إِلَى أُمِّهِ بِبُطْءٍ.
  Küçük çocuk, annesine doğru yavaş yavaş yürüdü.
- اَلْكَشَّافَةُ يَمْشُونَ إِلَى الْوَادِي كُلَّ سَنَةٍ.
  İzciler her sene vadiye doğru yürüyorlar.
- إِذَا دُقَّ الْبَابُ قُمْتُ وَمَشَيْتُ إِلَى الْبَابِ.
  Kapı çalınınca kalktım ve kapıya doğru yürüdüm.
- قَبْلَ صَلَاةِ الْفَجْرِ، مَشَيْنَا إِلَى الْمَسْجِدِ مَشْيًا بَطِيئًا.
  Sabah namazından önce ağır ağır camiye doğru yürüdük.
- إِنَّ الْأَقْدَامَ الَّتِي مَشَتْ إِلَى الْمَسْجِدِ لَا تَمْشِي إِلَى النَّارِ.
  Camiye yürüyen ayaklar, ateşe yürümez (girmez).
- كَيْفَ تَمْشِي إِلَى الْحَدِيقَةِ حَافِيًا؟!
  Bahçeye yalın ayak nasıl yürürsün?!
- إِذَا سَمِعْتُمُ الْإِقَامَةَ فَامْشُوا إِلَى الصَّلَاةِ!
  Kamet getirildiğini duyduğunuzda hemen namaza geçin!
- إِذَا الْمَلِكُ الْجَبَّارُ صَعَّرَ خَدَّهُ مَشَيْنَا إِلَيْهِ بِسُيُوفِنَا نُعَاتِبُهُ.
  Zorba bir kral yüzünü bize ekşitecek olsa, kendisini paylamak üzere kılıçlarımızla üzerine yürürüz. (Şair)
- إِنْ مَشَيْتَ إِلَيَّ هَرْوَلْتُ إِلَيْكَ.
  (Hz. Allah buyurur ki) " (Ey kulum) sen bana yürüyerek gelirsen, ben sana koşarak gelirim (Hadis-i Kudsi).

مَرَّ يَمُرُّ مُرُورًا

(b'ne veya bş'e) uğramak, gelmek, varmak, tesadüf etmek; (bş'den) geçmek, (bş'i) yaşamak, tecrübe etmek

بِ

- لَقَدْ مَرَّ بِنَا الْأُسْتَاذُ فَسَلَّمَ عَلَيْنَا.
  Hoca bize uğrayıp selam verdi.
- عِنْدَمَا نَتَجَوَّلُ فِي أَزِقَّةِ إِسْتَانْبُولَ مَرَرْنَا بِقَبْرِ صَحَابِيٍّ.
  İstanbul sokaklarında gezerken bir sahabe kabrine uğradık.
- فِي الْقُرَى الَّتِي مَرَرْنَا بِهَا شَاهَدْنَا بَرَكَةً عَظِيمَةً.
  Uğradığımız köylerde muazzam bir berekete şahit olduk.
- لَمَّا سَارُوا فِي قِمَّةِ الْجَبَلِ مَرُّوا بِعَيْنٍ جَارِيَةٍ.
  Dağın zirvesinde yürüdüklerinde, akan bir pınara uğradılar.
- إِذَا مَرَرْتُمْ بِآيَةِ سَجْدَةٍ فَاسْجُدُوا حَالًا.
  Bir secde ayetine denk geldiğinizde hemen secde edin.
- مَرَّتْ دِيمُقْرَاطِيَّتُنَا بِمَرَاحِلَ مُتَعَدِّدَةٍ.
  Demokrasimiz birçok aşamadan geçti.
- مَرَّتِ الشَّرِكَةُ الْمُفْلِسَةُ بِأَيَّامٍ عَصِيبَةٍ (بِأَيَّامٍ سَوْدَاءَ).
  İflas etmiş olan şirket zor günler (kara günler) geçirdi.
- مَرَرْنَا بِتَطَوُّرَاتٍ جَذْرِيَّةٍ.
  Köklü gelişmeler sağladık.
- مَرَّ بِبَالِهِ حَلٌّ مُفَاجِئٌ.
  Aklından sürpriz bir çözüm geçti.

مَرَّ fiili عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

مَضَى يَمْضِي مُضِيًّا

عَلَى

(bir olayın üzerinden belirli bir) zaman / süre geçmek

- مَضَتْ عَلَى وَفَاةِ جَدِّي سَنَوَاتٌ كَثِيرَةٌ.
  Dedemin vefatının üzerinden uzun yıllar geçti.
- مضَى عَلَى تَخَرُّجِهِ وَقْتٌ طَوِيلٌ.
  Mezuniyetinin üzerinden uzun bir zaman geçti.
- مضَى عَلَى حَمْلِهَا ثَمَانِيَةُ أَشْهُرٍ.
  Gebeliğinin üzerinden sekiz ay geçti.
- مَضَى عَلَى تَعَرُّفِي إِلَيْكَ شَهْرَانِ كَامِلَانِ.
  Seni tanıyalı tam iki ay oldu.
- مَضَى عَلَى إِسْلَامِهِ تَقْرِيبًا ثَلَاثَةٌ أَوْ أَرْبَعَةُ أَعْوَامٍ.
  Müslüman olmasının üzerinden yaklaşık üç veya dört ay geçti.
- مَضَى عَلَى تَأْسِيسِ مَعْهَدِنَا أَكْثَرُ مِنْ عِشْرِينَ سَنَةً.
  Enstitümüzün kuruluşunun üzerinden 20 seneden fazla geçti.
- مَضَتْ عَلَى الْعَصْرِ النَّبَوِيِّ فَتْرَةٌ طَوِيلَةٌ مِنَ الزَّمَنِ.
  Hz. Peygamber asrının üzerinden uzun bir süre geçti.
- بَعْدَمَا مَضَتْ عَلَى الْحَادِثِ سَنَتَانِ شُفِيتُ كَامِلًا.
  Kazanın üzerinden iki sene geçtikten sonra tamamen iyileştim.
- لَمْ يَمْضِ عَلَى طَبْعِ الْكِتَابِ سِوَى أَشْهُرٍ مَعْدُودَةٍ.
  Kitap basılalı sadece birkaç ay oldu.
- لَمْ تَمْضِ عَلَى مُشَارَكَتِي لَكُمْ فِي الْمَوْقِعِ إِلَّا أَيَّامٌ يَسِيرَةٌ.
  Ben sizin internet sitenize katılalı sadece birkaç gün oldu.

مَضَى يَمْضِي مُضِيًّا

إِلَى

(b'ne veya by'e) gitmek

- اَلْأُخْتَانِ مَضَتَا إِلَى السُّوقِ لِشِرَاءِ بَعْضِ الْحَاجَاتِ.
  İki kız kardeş bazı ihtiyaçları almak için çarşıya gitti.
- اِمْضِ الْآنَ إِلَى صَاحِبِكَ الْمُخْلِصِ.
  Şimdi samimi dostunun yanına git.
- مَضَيْنَا إِلَى النِّيلِ لِنُشَاهِدَ الْقَوَارِبَ.
  Kayıkları seyretmek için Nil nehrine gittik.
- بَعْدَمَا تَنَاوَلُوا فَطُورَهُمْ مَضَوْا إِلَى الطَّرِيقِ ثَانِيَةً.
  Kahvaltılarını yaptıktan sonra tekrar yola koyuldular.
- اِمْضِ إِلَى دَارِكَ وَبِتْ لَيْلَتَكَ وَأَنْتَ تُفَكِّرُ فِيمَا رَأَيْتَ!
  Evine git ve gördüğün şeyleri düşünerek geceyi geçir!
- لَا تَتَسَكَّعُوا هُنَا، وَامْضُوا إِلَى الْمَسْجِدِ لِسَمَاعِ الْخُطْبَةِ!
  Sallanıp durmayın burada! Camiye hutbe dinlemeye gidin.
- رَمَيْتُ الْجَمَرَاتِ ثُمَّ مَضَيْتُ إِلَى مَكَّةَ فَصَلَّيْتُ بِهَا الصُّبْحَ.
  Şeytanı taşladım, sonra Mekke'ye gidip sabah namazını orada kıldım.
- مضَتْ قَافِلَةُ السُّيَّاحِ إِلَى قَرْيَةٍ تَمَّ اكْتِشَافُ قَبْرٍ أَثَرِيٍّ فِيهَا.
  Turist kafilesi, içerisinde bir antik mezarın keşfedildiği bir köye gitti.
- إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَامْضُوا إِلَى الْمَسَاجِدِ.
  Cuma günü ezan okunduğu zaman camilere gidiniz.

مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِينًا

مِنْ

(b'ni bş'i) yapabilecek bir konuma getirmek, mümkün kılmak, yaptırmak, yapmasına yardımcı olmak, sağlamak, imkân / fırsat / olanak vermek

- لَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ مِنَ النَّجَاحِ.
  Onların başarılı olmalarını sağladık.
- مَكَّنَتْهُ أُمُّهُ مِنْ تَحْقِيقِ آمَالِهِ.
  Annesi, onun hedeflerini gerçekleştirmesine imkan tanıdı.
- اَلثَّوْرَةُ مَكَّنَتْهُمْ مِنْ إِنْشَاءِ الْاِتِّحَادِ مَرَّةً أُخْرَى.
  Devrim onlara birliği yeniden tesis etme olanağı sağladı.
- اَلرَّاتِبُ لَا يُمَكِّنُهُمْ مِنْ شِرَاءِ الْحَاجَاتِ الضَّرُورِيَّةِ.
  Maaş zaruri ihtiyaçlarını satın almalarına imkân tanımıyor.
- مَكَّنَتْنِي هٰذِهِ الْوَثِيقَةُ مِنْ تَوْضِيحِ عِدَّةِ جَوَانِبَ.
  Bu belge bana birkaç yönü aydınlatma imkânı verdi.
- اَلْاِخْتِرَاعَاتُ قَدْ مَكَّنَتْنَا مِنْ أَنْ نَحْيَا حَيَاةً أَفْضَلَ وَأَسْهَلَ.
  İcatlar bize daha iyi ve daha kolay yaşama imkânı verdi.
- لَنْ نُمَكِّنَكُمْ مِنْ تَحْقِيقِ أَغْرَاضِكُمُ الْخَبِيثَةِ.
  Size, kötü emellerinizi gerçekleştirme fırsatı vermeyeceğiz!
- اَلْإِعْلَامُ مَكَّنَ الشُّرْطَةَ مِنْ مُكَافَحَةِ جَرَائِمِ الْاِتِّجَارِ بِالْبَشَرِ.
  Medya, insan ticareti suçlarıyla mücadelede polise yardımcı oldu.
- لِأَبِي سُمْعَةٌ مَكَّنَتْهُ مِنَ الْفَوْزِ فِي الْاِنْتِخَابَاتِ النِّيَابِيَّةِ.
  Babamın, milletvekili seçimlerinde başarılı olmasını sağlayacak bir şöhreti var.

مَكَثَ يَمْكُثُ مُكُوثًا

بِ

(by'de) kalmak, ikamet etmek; vakit geçirmek, oyalanmak

- مَكَثْنَا بِالْخَارِجِ ثَلَاثَ سَاعَاتٍ لَيْلَةَ الزِّلْزَالِ.
  Deprem gecesi dışarıda üç saat kaldık.
- اَلْأُدَبَاءُ اللُّبْنَانِيُّونَ مَكَثُوا بِالْمَهْجَرِ طَوِيلًا.
  Lübnanlı edebiyatçılar gurbette uzun süre yaşadılar.
- مَكَثْنَا بِالْجَبَلِ زَمَانًا غَيْرَ قَصِيرٍ.
  Dağda az sayılmayacak bir zaman kaldık.
- سَنَمْكُثُ بِالْفُنْدُقِ أُسْبُوعًا عَلَى الْأَقَلِّ.
  Otelde en az bir hafta kalacağız.
- مَكَثَ الْأَوْلَادُ بِالْبَيْتِ بِسَبَبِ الْمَطَرِ الْغَزِيرِ.
  Sağanak yağış nedeniyle çocuklar evde kaldı.
- هٰذِهِ السَّنَةَ، سَأَمْكُثُ بِقَرْيَتِي شَهْرًا كَامِلًا.
  Bu sene köyümde tam bir ay kalacağım.
- يُمْكِنُ أَنْ تَمْكُثُوا بِأَرَاضِيَّ مَا شِئْتُمْ.
  Topraklarımda dilediğiniz kadar kalabilirsiniz.
- اَلْكُفَّارُ سَيَمْكُثُونَ بِالنَّارِ خَالِدِينَ.
  Kâfirler Cehennem ateşinde sonsuz kalacaklar.
- اُمْكُثِي بِبَيْتِ أُمِّكِ حَتَّى يَعُودَ زَوْجُكِ مِنَ الْخَارِجِ.
  Kocan yurt dışından dönene kadar annenin evinde kal.

مَكَثَ fiili, yukarıdaki tüm örneklerde بِ yerine فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

مَلَأَ يَمْلَأُ مَلْئًا

بِ

(bş'i bş'le) doldurmak; (ortamı / havayı ses, gürültü vb.ne) boğmak, bunlarla doldurmak

- مَلَأَ الْخَادِمُ الْإِنَاءَ بِالْمَاءِ.
  Uşak kabı suyla doldurdu.
- لَا تَمْلَأْ قَلْبَكَ بِالْأَحْقَادِ وَالْحَسَدِ!
  Kalbini kin ve hasetle doldurma!
- بَعْضُ الْكُتَّابِ يَمْلَؤُونَ تَأْلِيفَاتِهِمْ بِالْأَكَاذِيبِ.
  Bazı yazarlar, kitaplarını yalanlarla dolduruyor.
- عَلَى الطَّالِبِ أَنْ يَمْلَأَ الْفَرَاغَاتِ بِالْإِجَابَاتِ الْمُنَاسِبَةِ.
  Öğrencinin, boşlukları uygun cevaplarla doldurması gerekir.
- مَلَأَ الْخَلِيفَةُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ الْأَرْضَ بِعَدْلِهِ.
  Halife Ömer b. el-Hattâb yeryüzünü adaletiyle doldurmuştur.
- يَمْلَأُ الطَّالِبُ الْمُجِدُّ وَقْتَهُ بِمُذَاكَرَةِ دُرُوسِهِ.
  Çalışkan öğrenci zamanını derslerini çalışarak doldurur.
- مَلَأَ الرَّاعِي الْجَوَّ بِصُرَاخِهِ عِنْدَمَا أَقْبَلَ ذِئْبٌ.
  Kurdun biri gelince çoban haykırmasıyla yeri göğü inletti.
- اَلرَّجُلُ الْغَلِيظُ الطَّبْعِ مَلَأَ الْجَوَّ بِضَجِيجِهِ.
  Kaba herif ortamın havasını gürültüsüyle doldurdu.
- لِمَاذَا تَمْلَأُ الْفَضَاءَ بِالشَّكْوَى لِأَسْبَابٍ تَافِهَةٍ؟
  Niçin basit nedenlerden dolayı feryad-ı figan ediyorsun?
- مَلَأَ الْجَمِيعُ آذَانَهُمْ بِحُسْنِ صَوْتِ هٰذِهِ الْفَنَّانَةِ.
  Herkes kulaklarını bu sanatçının sesinin güzelliği ile doldurdu.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

مَلَّ يَمَلُّ مَلَلًا

مِنْ

(b'nden veya bş'den) bıkmak usanmak, sıkılmak, gına gelmek, patlamak

- طَالَ الشِّتَاءُ فَمَلِلْنَا مِنْهُ.
  Kış uzadı, biz de ondan usandık.
- يَمَلُّ الْإِنْسَانُ مِنَ الْوَحْدَةِ وَالْوَحْشَةِ.
  İnsanoğlu yalnızlıktan ve kimsesizlikten bıkar.
- أَمَا مَلِلْتِ مِنِ انْتِظَارِهِ طُولَ اللَّيْلِ؟!
  Gece boyu onu beklemekten sıkılmadın mı?!
- مَلَّ الْأَطْفَالُ مِنَ الْبَقَاءِ فِي الْبَيْتِ طَوَالَ النَّهَارِ.
  Çocuklar gün boyu evde kalmaktan patladı.
- لَوْ كُنْتَ مَلِلْتَ مِنَ الدِّرَاسَةِ فَاسْتَرِحْ قَلِيلًا.
  Eğer ders çalışmaktan bıktıysan biraz istirahat et.
- فِي الْقَنَاةِ الْأُولَى مُسَلْسَلَاتٌ لَا تَمَلُّ مِنْ مُشَاهَدَتِهَا.
  Birinci Kanal'da izlemekten sıkılmayacağın diziler var.
- اَلنَّفْسُ الْإِنْسَانِيَّةُ تَمَلُّ مِنَ الْجِدِّ وَالْعَمَلِ.
  Çalışmaktan ve işten insanın canı sıkılır.
- اَلْإِنْسَانُ لَا يَمَلُّ مِنْ أَشْخَاصٍ يُحِبُّهُمْ مِثْلِ أُمِّهِ وَزَوْجَتِهِ.
  İnsan annesi ve eşi gibi, sevdiği insanlardan bıkmaz.
- إِنَّ اللهَ لَا يَمَلُّ مِنَ الْمَغْفِرَةِ حَتَّى يَمَلَّ الْعَبْدُ مِنَ التَّوْبَةِ.
  Kul tövbe etmekten bıkmadıkça, Allah bağışlamaktan usanmaz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا

مِنْ

(b'ne bş'i) yasaklamak, (bş'den) mahrum etmek, men etmek

- مَنَعَ الشُّرْطِيُّ السَّائِقَ مِنَ الْمُرُورِ.
  Polis, şoförün geçmesine müsaade etmedi.
- مَنَعَنَا الْحَارِسُ مِنْ دُخُولِ الْمَلْعَبِ.
  Bekçi, bizim oyun sahasına girmemize engel oldu.
- خُصُومُهُ مَنَعُوهُ مِنْ مُزَاوَلَةِ عَمَلِهِ.
  Hasımları onu, işini yapmaktan alıkoydu.
- إِنَّ عَائِشَةَ كَبِرَتْ، فَلَا تَمْنَعِيهَا مِنَ الصِّيَامِ!
  Ayşe artık büyüdü, oruç tutmasına mani olmayın!
- اِمْنَعُوا شَبَابَكُمْ مِنْ شُرْبِ الْخَمْرِ وَلَعِبِ الْقِمَارِ!
  Gençlerinizin içki içmesine, kumar oynamasına engel olun!
- كَيْفَ تَمْنَعُونَنَا مِنَ الدِّفَاعِ عَنْ أَنْفُسِنَا؟!
  Kendimizi savunmamıza nasıl engel olursunuz?!
- اَلدَّرَكُ مَنَعُوهُمْ مِنْ رَفْعِ شِعَارَاتٍ.
  Jandarma onlara, slogan atmalarını yasakladı.
- فِي يَوْمِنَا هٰذَا مَنَعْنَا أَوْلَادَنَا مِنَ اللَّعِبِ حَتَّى أَمَامَ الْمَنْزِلِ.
  Bugün çocuklarımıza kapı önünde oynamayı dahi yasakladık.
- مَنَعَهُ الْقَاضِي مِنَ الْمِيرَاثِ.
  Hâkim onu mirastan mahrum etti.

مَنَعَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ ile de kullanılabilir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ OLARAK DA KULLANILIR.

مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا

عَلَى + (بِ)

(b'ne bş'i) karşılıksız olarak vermek, bahşetmek, ihsan etmek, sunmak, iyilikte bulunmak; minnet etmek, başa kakmak

- لَقَدْ مَنَّ اللهُ عَلَى عِبَادِهِ.
  Allah kullarına ihsanlarda bulunmuştur.
- لَقَدْ مَنَّ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ.
  Allah içlerinden bir peygamber göndermekle müminlere iyilikte bulunmuştur.
- اَلْقَائِدُ الرَّحِيمُ مَنَّ عَلَى بَعْضِ الْأُسَارَى الضِّعَافِ.
  Merhametli kumandan bazı zayıf esirlere lütufta bulundu.
- أَكْرَمْتَنَا يَا رَبُّ بِالْإِسْلَامِ، وَمَنَنْتَ عَلَيْنَا بِالْعِلْمِ.
  Ya Rab, bizlere İslam dinini ikram edip, (ayrıca) ilim nimetini bağışladın.
- لَقَدْ مَنَّ اللهُ عَلَى الْمُخْتَرِعِ بِذَكَاءٍ خَارِقٍ.
  Allah mucide harikulade bir zeka bağışlamış.
- اَلْمُؤْمِنُ لَا يَمُنُّ عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ.
  Mümin, mümin kardeşine minnet etmez.
- لَا تَمُنَّ عَلَى أَخِيكَ بِمَعْرُوفٍ فَعَلْتَهُ!
  Yaptığın bir iyilik sebebiyle kardeşine minnet etme!
- مَنَّ ابْنُهُ عَلَيْهِ بِالْخِدَمَاتِ الَّتِي أَسْدَاهَا إِلَيْهِ.
  Oğlu, ona yapmış olduğu iyilikleri başına kaktı.

مَيَّزَ يُمَيِّزُ تَمْيِيزًا

بَيْنَ — (iki şeyi bb'nden) ayırmak, farklı tutmak, farkını ortaya koymak

- هُوَ كَاتِبٌ يُمَيِّزُ بَيْنَ الْوَاقِعِ وَالْخَيَالِ.
  O, gerçek ile hayali ayırt edebilen bir yazardır.
- أَنْتَ فِي سِنٍّ تُمَيِّزُ بَيْنَ الضَّارِّ وَالنَّافِعِ.
  Sen, yararlı olanla zararlısını ayırt edebilecek yaştasın.
- عَلَيْنَا أَنْ نُمَيِّزَ بَيْنَ الضَّرُورِيِّ وَغَيْرِ الضَّرُورِيِّ.
  Lüzumlu olanla olmayanı ayırt etmemiz gerekiyor.
- اَلشُّعُوبُ الْوَاعِيَةُ تُمَيِّزُ بَيْنَ الصَّحِيحِ وَالزَّائِفِ.
  Şuurlu toplumlar gerçek olanla sahte olanı ayırt edebilir.
- هٰذِهِ الْأَحْدَاثُ مِحْنَةٌ مَيَّزَتْ بَيْنَ الصَّدِيقِ وَالْعَدُوِّ.
  Bu hadiseler dostla düşmanı ayırt eden bir imtihandır.
- كَيْفَ تُمَيِّزِينَ بَيْنَ الْعِطْرِ الْحَقِيقِيِّ وَالْمُقَلَّدِ؟
  Gerçek parfüm ile sahtesini nasıl ayırt ediyorsun?
- اَلْيَوْمَ، مِنَ الصَّعْبِ أَنْ تُمَيِّزَ بَيْنَ الْأَخْيَارِ وَالْأَشْرَارِ.
  Günümüzde iyilerle kötüleri ayırt etmen zor.
- لَيْتَكُمْ تُمَيِّزُونَ بَيْنَ أَعْدَائِكُمْ وَأَحْبَابِكُمْ!
  Keşke düşmanlarınızla dostlarınızı ayırt edebilseniz!
- هَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُمَيِّزَ بَيْنَ الْابْتِسَامَةِ الْحَقِيقِيَّةِ وَالْمُزَيَّفَةِ؟
  Gerçek gülümseme ile sahtesini ayırt edebilir misin?

مَيَّزَ يُمَيِّزُ تَمْيِيزًا

عَنْ — (bş'i bş'den veya b'ni b'nden) ayırmak, ayrı tutmak, seçip ayırmak; ayrı/üstün tutmak, kayırmak

- اَلْعَاقِلُ هُو مَنْ يُمَيِّزُ الْخَيْرَ عَنِ الشَّرِّ.
  Akıllı, iyiyi kötüden ayırt edebilen kimsedir.
- اَلْحُرِّيَّةُ لَا تُمَيِّزُ أَحَدًا عَنْ أَحَدٍ.
  Özgürlük kavramı, hiç kimseyi diğerinden ayrı tutamaz.
- كَيْفَ تُمَيِّزِينَ الْجُمْلَةَ الْاِسْمِيَّةَ عَنِ الْجُمْلَةِ الْفِعْلِيَّةِ؟
  İsim cümlesini fiil cümlesinden nasıl ayırt edersin?
- مِنْ أَهَمِّ ما يُمَيِّزُكَ عَنِ الْآخَرِينَ الْاِعْتِرَافُ بِالْجَمِيلِ.
  Seni diğerlerinden ayıran en önemli şey kadirşinaslığındır.
- اَلصَّدَاقَةُ هِيَ الَّتِي تُمَيِّزُنَا عَنْ غَيْرِنَا.
  Sadakat, bizi diğerlerinden ayıran hususiyettir.
- رِجَالُ الْحَدِيثِ مَيَّزُوا الْأَحَادِيثَ الصَّحِيحَةَ عَنْ غَيْرِهَا.
  Hâdisçiler sahih hadisleri diğerlerinden ayıklamışlardır.
- كَيْفَ يُمَيِّزُ الصَّائِغُ الدِّينَارَ السَّلِيمَ عَنِ الدِّينَارِ الْمَغْشُوشِ؟
  Kuyumcu hakiki dinar ile sahte dinarı nasıl ayırıyor?
- لِلْأَسَفِ، لَمْ نُمَيِّزْ هٰذِهِ الْمُبَارَاةَ عَنْ غَيْرِهَا.
  Ne yazık ki bu maçı diğerlerinden farklı değerlendirmedik.
- لِتُرْكِيَا خُصُوصِيَّةٌ أَسَاسِيَّةٌ تُمَيِّزُهَا عَنْ سَائِرِ الْبِلَادِ.
  Türkiye'yi diğer ülkelerden ayıran temel bir özellik var.

مَيَّزَ fiili مِنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً - نِدَاءً

إِلَى

(bş'e) çağırmak, davet etmek

- قَبْلَ خَمْسِ دَقَائِقَ، نَادَى الْمُؤَذِّنُ إِلَى الصَّلَاةِ.
  Beş dakika önce müezzin namaza çağırdı (ezan okudu).
- اَلْأُسْرَةُ نَادَتْ أَقْرِبَاءَهُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ.
  Aile, akrabalarını düğün yemeğine davet etti.
- اَلسِّيَاسِيُّونَ يُنَادُونَ الشَّعْبَ إِلَى الْاِتِّحَادِ وَعَدَمِ التَّفْرِقَةِ.
  Siyasiler halkı birleşmeye ve bölünmemeye çağırıyor.
- أَصْبَحَ كُلُّ حِزْبٍ يُنَادِي إِلَى مَذْهَبِهِ وَدِينِهِ سِرًّا وَجِهَارًا.
  Her parti -açık veya gizli- kendi mezhep ve dinine çağırır oldu.
- إِذَا سَمِعْتَ صَوْتًا يُنَادِي إِلَى سَاحَةِ الْجِهَادِ فَأَجِبْهُ!
  Cihat meydanına çağıran bir ses işitirsen icabet et!
- حُكُومَتُنَا تُنَادِي إِلَى تَحْرِيرِ الْمَرْأَةِ مُنْذُ تَأْسِيسِهَا.
  Hükümetimiz kurulduğundan beri kadını özgürleştirmeye çağırıyor.
- اَلْمَسَاجِدُ بُيُوتُ اللهِ، تُنَادِي النَّاسَ إِلَى طَاعَتِهِ وَعِبَادَتِهِ!
  Camiler Allah'ın evleridir, insanları taat ve ibadete çağırır.
- وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًا.
  Siz (namaza çağırdığınızda) ezan okuyunca, müşrikler onu alay ve eğlence konusu yapar. (Ayet)
- إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللهِ.
  Cuma günü namaza çağrılınca Allah'ı anmaya koşun. (Ayet)

نَادَى fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra لِ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

نَابَ يَنُوبُ نِيَابَةً

عَنْ

(b'nin veya bş'in) temsilcisi /vekili olmak, yerini almak, yerine geçmek, vekalet / temsil etmek

- يَنُوبُ الْوَكِيلُ عَنِ الْمُدِيرِ عِنْدَ غِيَابِهِ.
  Yokluğunda, müdüre yardımcısı vekalet eder.
- نَابَ عَنْهُ مُعِيدُهُ فِي الْجَلْسَةِ الْاِفْتِتَاحِيَّةِ.
  Açılış oturumunda kendisine asistanı vekalet etti.
- مَنْ سَيَنُوبُ عَنْ رَئِيسِ الْوُزَرَاءِ رَسْمِيًّا؟
  Başbakanı resmi olarak kim temsil edecek?!
- نُبْتُ عَنْ زَمِيلِي فِي تَدْرِيسِ مَادَّةِ الرِّيَاضِيَّاتِ.
  Matematik dersinin işlenmesinde meslektaşıma vekalet ettim.
- إِنَّ التَّرْجَمَةَ لَا تَنُوبُ عَنِ النَّصِّ الْأَصْلِيِّ.
  Tercüme, asıl metnin yerine geçmez.
- اَلْأَلِفُ تَنُوبُ عَنِ الضَّمَّةِ فِي الْمُثَنَّى.
  Elif harfi, tesniyede dammenin yerini tutar.
- لَا تَكْتُبَنَّ أَنْتَ؛ فَإِنَّ هُنَاكَ مَنْ يَنُوبُ عَنْكَ.
  Sen sakın yazma! Senin yerine yazacak kimse var.
- رُوبُوتٌ نَابَ عَنْ تِلْمِيذٍ أَمْرِيكِيٍّ مَرِيضٍ فِي الْمَدْرَسَةِ.
  Bir robot, okulda Amerikalı hasta bir öğrencinin yerini aldı.
- أَيُّهَا النَّائِمُونَ! سَأَنُوبُ عَنْكُمْ بِالسَّهَرِ.
  Ey uyuyanlar! Bu gece sizin yerinize ben nöbetteyim.

نَادَى يُنَادِي مُنَادَاةً - نِدَاءً

بِ

(bş'e) çağrıda bulunmak, hararetle davet etmek

- نَادَى الْمَجْلِسُ بِمُحَارَبَةِ الْأُمِّيَّةِ.
  Meclis, okuma-yazma seferberliğine çağrı yaptı.
- نَادَى الشَّعْبُ بِالثَّأْرِ.
  Halk intikam çağrısında bulundu.
- رِجَالُ الدِّينِ يُنَادُونَ بِتَرْكِ الْبِدَعِ.
  Din adamları bidatlerin terk edilmesine çağrı yapıyor.
- زُعَمَاءُ الْأُمَّةِ نَادَوْا بِالْاِسْتِقْلَالِ التَّامِّ.
  Ümmetin liderleri tam özgürlüğe çağrıda bulundu.
- نَحْنُ نُنَادِي بِالْحُرِّيَّةِ وَالْعَدَالَةِ مُنْذُ الْبِدَايَةِ.
  En başından beri özgürlük ve adalet çağrısında bulunuyoruz.
- لَسْنَا نُنَادِي بِقَوْمِيَّةٍ بَلْ نُنَادِي بِعَقِيدَةِ الْإِسْلَامِ!
  Biz milliyetçiliğe değil, İslam inancına davet ediyoruz!
- نَادَى جَمِيعُ السِّيَاسِيِّينَ بِالْحَلِّ السِّلْمِيِّ لِلْأَزْمَةِ.
  Bütün parlementerler krizi barışçıl yolla çözmeye çağırdı.
- بِقُوَّةٍ وَحَزْمٍ، نَحْنُ نُنَادِي بِالْمُسَاهَمَةِ وَالْمُشَارَكَةِ.
  Vargücümüzle ortak olmaya ve katılıma davet ediyoruz.
- اَلْمُسْلِمُونَ يُنَادُونَ بِالْإِخَاءِ الْبَشَرِيِّ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ.
  Müslümanlar yeryüzünde insani kardeşliğe çağrıda bulunuyor.
- كُنَّا نُنَادِي بِضَرُورَةِ أَنْ نَعْرِفَ حَجْمَ قُوَّةِ عَدُوِّنَا.
  Düşmanımızın gücünü bilmek gerektiğini söylüyorduk.

نَافَحَ يُنَافِحُ مُنَافَحَةً

عَنْ

(b'ni veya bş'i) savunmak, müdafaa etmek

- نَافَحَ الشَّابُّ عَنْ صَدِيقِهِ بِحَرَارَةٍ.
  Genç, arkadaşını hararetle müdafaa etti.
- نَافَحَ الشَّيْخُ عَنْ عَشِيرَتِهِ مُنَافَحَةً شَدِيدَةً.
  İhtiyar, aşiretini elinden geldiğince savundu.
- يُنَافِحُ الْجَيْشُ عَنِ الْوَطَنِ كَمَا يَلِيقُ بِشَأْنِهِمْ.
  Ordu vatanı şanına yaraşır biçimde savunur.
- نَافَحَ الْمُحَامِي عَنْ مُوَكِّلِهِ وَطَلَبَ لَهُ الْبَرَاءَةَ.
  Avukat müvekkilini savundu ve beraatini istedi.
- هٰذَانِ الْعَالِمَانِ يُنَافِحَانِ عَنْ سُنَّةِ النَّبِيِّ (ص).
  Bu iki âlim, Hz. Peygamberin sünnetini savunmaktadır.
- عَلَيْنَا أَنْ نُنَافِحَ عَنْ عَادَاتِنَا مَا اسْتَطَعْنَا.
  Geleneklerimizi elden geldiğince müdafaa etmeliyiz.
- كَيْفَ تُنَافِحُونَ عَنْ أَكَاذِيبِ الْجَهَلَةِ؟!
  Cahil insanların yalan sözlerini nasıl savunursunuz?!
- دِيوَانُهُ هٰذَا يَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ يُنَافِحُ عَنْ دِينِ الْهُدَى.
  Bu divanı, onun hidayet dinini savunduğunu gösteriyor.
- صَارَ لِلْإِسْلَامِ أَتْبَاعٌ يُنَافِحُونَ عَنْ قِيَمِهِ السَّامِيَةِ.
  İslam dininin, yüce değerlerini savunan tâbileri oluşmuştur.
- بَعْضُ الْمُفَكِّرِينَ يُنَافِحُونَ عَنِ التَّعْلِيمِ بِالْإِنْجِلِيزِيَّةِ.
  Bazı düşünürler İngilizce ile öğretimi savunmaktadır.

نَامَ يَنَامُ نَوْمًا

عَلَى

(bş'de veya bş'in) üzerinde yatmak, uyumak

- أُفَضِّلُ أَنْ أَنَامَ عَلَى السَّقْفِ أَيَّامَ الصَّيْفِ.
  Yaz günleri damda uyumayı tercih ederim.
- اَلْجَرْحَى يَنَامُونَ عَلَى الْأَرْضِ لِعَدَمِ كِفَايَةِ الْأَسِرَّةِ.
  Yaralılar yatak yetersizliği yüzünden yerde uyuyorlar.
- كَانَ بَعْضُ الْمُتَظَاهِرِينَ يَنَامُونَ عَلَى الْأَرْصِفَةِ.
  Bazı göstericiler kaldırımların üzerinde yatıyorlardı.
- أَنَا أَنَامُ عَلَى شِقِّي الْأَيْمَنِ، لٰكِنْ أَخِي يَنَامُ عَلَى أَيْسَرِهِ.
  Ben sağ yanım, kardeşim ise solu üzerine uyur (yatar).
- عُبَّادُ الْبَقَرِ يَنَامُونَ عَلَى الْأَرْضِ لِتَدُوسَهُمُ الْأَبْقَارُ.
  Hindular ineklerin kendilerini çiğnemesi için yerde uyur.
- نِمْنَا عَلَى الْحَرِيرِ.
  İpek üzerinde uyuduk (mcz: lüks ve refah içinde yaşadık).
- أَنْتُمْ تَنَامُونَ عَلَى الرِّيشِ!
  Sizler tüy (kuş tüyünden yataklar) üzerinde uyuyorsunuz! (konfor, lüks ve refah içinde bir yaşam sürmektesiniz).
- إِنَّ أَحْلَامَ الَّذِينَ يَنَامُونَ عَلَى الرِّيشِ لَيْسَتْ أَجْمَلَ مِنْ أَحْلَامِ الَّذِينَ يَنَامُونَ عَلَى الْأَرْضِ.
  Kuş tüyü üzerinde uyuyanların gördüğü rüya, yerde uyuyanların gördüğü rüyadan daha güzel değildir.

نَاقَشَ يُنَاقِشُ مُنَاقَشَةً

فِي

(bir konuyu veya bir konuda) tartışmak, münakaşa / müzâkere etmek, değerlendirmek, masaya yatırmak

- نَاقَشُونَا فِي هٰذِهِ الْمَسْأَلَةِ .
  Bu meseleyle ilgili olarak bizimle tartıştılar.
- نَاقَشْنَا النَّادِلَ فِي زِيَادَةِ الْأَسْعَارِ.
  Fiyatların yüksekliği konusunda garsonla münakaşa ettik.
- يُنَاقِشُ الطُّلَّابُ فِي الْامْتِحَانِ.
  Öğrenciler imtihanla ilgili olarak münakaşa ediyorlar.
- نَاقَشَ الْمَدْعُوُّونَ فِي قَضِيَّةِ الرَّقَابَةِ عَلَى الصِّحَافَةِ.
  Davetliler basına sansür uygulamasını tartıştı.
- هٰذِهِ قَضِيَّةٌ لَنْ نُنَاقِشَ فِيهَا أَبَدًا.
  Bu, asla tartışmayacağımız bir meseledir.
- سَوْفَ يُنَاقِشُونَ فِيمَا أَشْكَلَ عَلَيْهِمْ فَهْمُهُ.
  Anlamakta zorlandıkları konuda müzakere edecekler.
- لَا تُنَاقِشُوا فِي مِثْلِ هٰذِهِ الْمَسَائِلِ بِلَا دَلِيلٍ.
  Bu gibi meselelerde delilsiz olarak tartışmayınız!
- لَا أَطْلُبُ عُمَّالًا يُنَاقِشُونَ فِي الْحُقُوقِ وَالْوَاجِبَاتِ.
  Haklar ve sorumluluklar konusunda münakaşaya giren işçiler istemiyorum!
- لَا يَزَالُونَ يُنَاقِشُونَ فِي أَفْضَلِ الطُّرُقِ لِإِنْقَاذِ السَّفِينَةِ الْغَارِقَةِ.
  Batmakta olan gemiyi kurtarmanın en iyi yolunun ne olduğu hususunda hâlâ tartışıyorlar.

نَامَ يَنَامُ نَوْمًا

فِي

(bş'de veya bş'in) içinde yatmak, uyumak

- نَامَ الْأَطْفَالُ فِي الْغُرْفَةِ الدَّافِئَةِ نَوْمًا هَادِئًا.
  Çocuklar sıcak odada sâkin bir uyku uyudu.
- اَلْمُتَسَلِّقُونَ سَيَنَامُونَ لَيْلًا فِي الْخَيْمَةِ.
  Dağcılar geceleyin çadırda uyuyacak.
- أُفَضِّلُ أَنْ أَنَامَ فِي غُرْفَةٍ مُظْلِمَةٍ.
  Karanlık bir odada uyumayı tercih ederim.
- اَلرَّجُلُ السَّكْرَانُ قَدْ نَامَ فِي أَحَدِ الْمَقَاهِي.
  Sarhoş adam kahvehanelerin birinde uyuyakalmıştı.
- لَمْ نَنَمْ فِي الْفُنْدُقِ نَوْمًا طَيِّبًا.
  Otelde güzel bir uyku uyuyamadık.
- بَعْضُ الْعُمَّالِ الْمُهَاجِرِينَ يَنَامُونَ فِي الشَّوَارِعِ.
  Bazı göçmen işçiler sokaklarda yatıp kalkıyorlar.
- يَا هٰذَانِ، لَا تَنَامَا فِي الْمَسْجِدِ أَثْنَاءَ الصَّلَاةِ!
  Siz ikiniz! Namaz esnasında camide uyumayın.
- يَنَامُ الْأَطْفَالُ فِي مَضَاجِعِهِمْ دُونَ ضَجِيجٍ.
  Çocuklar yataklarında gürültü çıkarmadan uyuyor.
- اَلْكَشَّافَةُ سَوْفَ يَنَامُونَ فِي الْعَرَاءِ وَفِي الْهَوَاءِ الطَّلْقِ.
  İzciler açık arazide ve açık havada uyuyacaklar.
- مُغَامِرٌ يَابَانِيٌّ يَنَامُ فِي خَيْمَةٍ مُعَلَّقَةٍ بِالْهَوَاءِ.
  Bir Japon maceracı havada asılı bir çadır içinde uyuyor.

نَبَغَ يَنْبُغُ نُبُوغًا

فِي

(bş'de) temayüz etmek, dikkat çekmek, parlamak, sivrilmek, çok iyi olmak; (bş'i) çok iyi yapmak, (bş'de) usta / hüner sahibi olmak

- هٰذَانِ الْعَبْقَرِيَّانِ قَدْ نَبَغَا فِي مَجَالَيِ الْقِصَّةِ وَالرِّوَايَةِ.
  Bu iki deha hikâye ve roman sahalarında temayüz etmişti.
- عِنْدَمَا كُنْتُ صَغِيرًا قَدْ نَبَغْتُ فِي الرِّيَاضِيَّاتِ.
  Ben küçükken matematik dersinde sivrilmiştim.
- لَمْ يَنْبُغْ حَسَّانُ فِي الْخِطَابَةِ كَمَا يُتَوَقَّعُ.
  Hassan hitâbet sanatında beklendiği gibi parlayamadı.
- نَبَغَ الْمُخْتَرِعُ فِي اخْتِرَاعَاتِهِ.
  Mucit icatlarıyla dikkatleri üzerine çekti.
- كَانَ الْأَقْدَمُونَ يَنْبُغُونَ فِي مَجَالَاتٍ عِلْمِيَّةٍ عِدَّةٍ.
  Eskiler pek çok bilim dalında sivriliyorlardı.
- اَلسُّعُودِيَّاتُ لَا يَنْبُغْنَ فِي مَجَالٍ إِلَّا خَارِجَ حُدُودِ الْوَطَنِ.
  Suudlu kadınlar herhangi bir alanda ancak yurt dışında sivriliyorlar.
- كَثِيرٌ مِنْ عُلَمَاءِ الْغَرْبِ نَبَغُوا فِي الْاِسْتِشْرَاقِ.
  Pekçok batılı ilim adamı şarkiyat alanında kendisini ispatlamıştır.
- كَانَ شَخْصِيَّةً نَبَغَتْ فِي مَجَالِ التُّرَاثِ الشَّعْبِيِّ.
  Halk kültürü alanında öne çıkan bir şahsiyetti.
- بَعْضُ الطُّلَّابِ يَنْبُغُونَ فِي الدِّرَاسَةِ طَمَعًا فِي الْحُصُولِ عَلَى إِعْجَابِ الْبَنَاتِ.
  Kimi öğrenciler, kızların beğenisini kazanabilmek için derslerinde parlıyorlar.

نَجَا يَنْجُو نَجَاةً مِنْ

(bş'den) kurtulmak, (kendini / canını) kurtarabilmek, kaçabilmek

- نَجَا الْغَوَّاصُ مِنَ الْغَرَقِ قَدَرًا.
  Dalgıç, boğulmaktan takdir-i ilahi ile kurtuldu.
- نَجَوْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ فِي آخِرِ لَحْظَةٍ.
  Son anda ölümden döndünüz!
- إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ سَيَنْجُونَ مِنَ النَّارِ بِعَفْوِ اللهِ.
  Müminler ateşten Allah'ın afvıyla kurtulacaklar.
- لَا بُدَّ لَكَ أَنْ تَنْجُوَ مِنَ الْإِفْرَاطِ وَالتَّفْرِيطِ!
  İfrat ve tefritten kurtulman gerekir!
- إِذَا اهْتَدَيْتُمْ بِهَدْيِ الرَّسُولِ تَنْجُونَ مِنَ الْمَهَالِكِ.
  Resûlün izinden giderseniz tehlikelerden kurtulursunuz.
- خَالَتِي قَدْ نَجَتْ مِنَ السَّكْتَةِ الدِّمَاغِيَّةِ سَالِمَةً.
  Teyzem beyin kanamasını sağ sâlim atlattı.
- نَجَا الطِّفْلُ الْمَحْظُوظُ مِنَ الْحَادِثِ الْقَاتِلِ بِأُعْجُوبَةٍ.
  Şanslı çocuk, bir mucizeyle ölümcül kazadan kurtuldu.
- نَجَوْنَا -الْحَمْدُ لِلهِ- مِنَ الْخَطَرِ الَّذِي كَادَ يُصِيبُنَا.
  Allah'a şükür ki neredeyse maruz kalacağımız bir tehlikeden paçayı sıyırdık.
- يَقُولُ مَثَلٌ عَرَبِيٌّ: "اَلْحَاوِي لَا يَنْجُو مِنَ الْحَيَّاتِ".
  Bir Arap atasözü şöyle der: "Efsuncu yılanlara ısırılmaktan kurtulamaz (diğer bir ifadeyle: su testisi su yolunda kırılır)".

نَتَجَ يَنْتِجُ نَتَاجًا مِنْ

(bş'den) kaynaklanmak, doğmak, (bş'in) neticesinde / sonucunda ortaya çıkmak, meydana gelmek, türemek

- يَنْتِجُ الْمَاءُ مِنِ اتِّحَادِ الْهِيدْرُوجِينِ بِالْأُوكْسِجِينِ.
  Su, hidrojen ile oksijenin bileşiminden meydana gelir.
- فِي هٰذِهِ الْمِنْطَقَةِ، تَنْتِجُ الْفَيَضَانَاتُ مِنَ الْأَمْطَارِ الْغَزِيرَةِ.
  Bu bölgede seller aşırı yağıştan kaynaklanır.
- نَتَجَ مِنْ ذٰلِكَ الْحَرِيقِ الْهَائِلِ ضَرَرٌ كَبِيرٌ.
  O korkunç yangın yüzünden büyük bir kayıp meydana geldi.
- نَتَجَ هٰذَا الْخِلَافُ مِنْ سُوءِ تَصَرُّفِكَ!
  Bu anlaşmazlık, senin kötü davranışından kaynaklandı!
- مُعْظَمُ الْحُرُوبِ فِي التَّارِيخِ نَتَجَتْ مِنَ الْأَدْيَانِ.
  Tarihte savaşların çoğu dinlerden kaynaklanmıştır.
- لَمْ يَنْتِجْ مِنَ الْحَادِثِ أَيَّةُ خَسَائِرَ فِي الْأَرْوَاحِ.
  Kazada herhangi bir can kaybı olmadı (yaşanmadı).
- كَانَ مِنَ الْمَفْرُوضِ أَنْ لَا يَنْتِجَ مِنْ هٰذَا الْعَقْدِ آثَارٌ سَيِّئَةٌ.
  Bu anlaşmanın kötü etkilerinin olmayacağı sanılıyordu.
- اَلْجُوعُ إِحْسَاسٌ مُؤْلِمٌ يَنْتِجُ مِنْ حَاجَةِ الْجِسْمِ إِلَى الطَّعَامِ.
  Açlık, bedenin yeme ihtiyacından kaynaklanan, ızdırap verici bir duygudur.
- كُلُّ مَا جَرَى فِي الشَّوَارِعِ قَدْ نَتَجَ مِنَ الْعِصْيَانِ وَالتَّمَرُّدِ.
  Caddelerde olup biten her şey, isyankarlığın ve başkaldırının bir neticesidir.

نَتَجَ fiili عَنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

نَجَا
يَنْجُو
نَجَاةً

بِ

(b'ni veya bş'i) kurtarmak, (bir tehlikeden) korumak

- نَجَوْتُ بِنَفْسِي (بِجِلْدِي) فِي آخِرِ لَحْظَةٍ.
  Canımı son anda kurtardım.
- اَلْفَرِيسَةُ نَجَتْ بِنَفْسِهَا مِنْ خَطَرٍ مُحْدِقٍ.
  Av kendisini mutlak bir tehlikeden kurtardı.
- إِنْ تَجْتَنِبُوا الْمَحَارِمَ تَنْجُوا بِدِينِكُمْ.
  Şayet haramlardan sakınırsanız dininizi kurtarırsınız!
- يَا عِبَادَ اللهِ! أَنْجُوا بِأَنْفُسِكُمْ مِنَ النَّارِ.
  Ey Allah'ın kulları! Kendinizi ateşten koruyunuz!
- نَزَحَ الْهُنُودُ الْحُمْرُ لِكَيْ يَنْجُوا بِأَنْفُسِهِمْ مِنَ الْإِبَادَةِ.
  Kızılderililer yok olmaktan kurtulmak için göç etmişlerdir.
- اِبْحَثِي عَنْ بَدِيلٍ كَيْ تَنْجِي بِنَفْسِكِ مِنَ الْمُشْكِلَاتِ!
  Kendini sorunlardan kurtarmak için bir alternatif ara!
- يَا جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْقِذُوا أَرْوَاحَكُمْ وَانْجُوا بِحَيَاتِكُمْ!
  Ey müminler! Canlarınızı ve hayatlarınızı kurtarınız!
- أَهْلُ الْحَارَةِ نَجَوْا بِأَنْفُسِهِمْ مِنَ الْمَوْتِ بِصُعُوبَةٍ.
  Mahalle sâkinleri canlarını ölümün pençesinden zor kurtardı.
- اَلْجُنُودُ تَرَكُوا أَسْلِحَتَهُمْ وَذَخَائِرَهُمْ لِيَنْجُوا بِجُلُودِهِمْ.
  Askerler canlarını kurtarmak (postu deldirmemek) için silahlarını ve kumanyalarını bırakıp kaçtılar.

نَجَّى
يُنَجِّي
تَنْجِيَةً

مِنْ

(b'ni veya bş'i) kurtarmak, (bir tehlikeden) korumak

BAKINIZ

أَنْجَى
يُنْجِي
إِنْجَاءً

مِنْ

(b'ni veya bş'i) kurtarmak, (bir tehlikeden) korumak

نَدِمَ يَنْدَمُ نَدَمًا

عَلَى

(bş'e veya bş'den ötürü) pişman olmak, pişmanlık /nedamet duymak

- نَدِمَ الطَّالِبُ الْغَشَّاشُ عَلَى سُوءِ تَصَرُّفِهِ.
  Kopyacı öğrenci yanlış hareketinden ötürü pişman oldu.
- لَا تَفْعَلْ مَا تَنْدَمُ عَلَيْهِ!
  Pişman olacağın bir şey yapma!
- لَا تَنْدَمْ عَلَى الْفُرَصِ الْفَائِتَةِ فِي حَيَاتِكَ!
  Hayatında kaçırdığın fırsatlardan dolayı pişman olma!
- أَرْجُوكُمْ، لَا تَنْدَمُوا عَلَى شَيْءٍ فَعَلْتُمُوهُ بِالْأَمْسِ!
  Ne olur dün yaptığınız şeyden ötürü pişmanlık duymayın!
- أَلَمْ يَأْنِ لَكُمَا أَنْ تَنْدَمَا عَلَى تَقْصِيرَاتِكُمَا؟!
  Hatalarınıza pişman olma zamanınız gelmedi mi sizlerin?!
- فِي قَرِيبٍ مِنَ الزَّمَنِ، سَتَنْدَمْنَ عَلَى ضَيَاعِ أَوْقَاتِكُنَّ!
  Yakında kaybettiğiniz vakitlere pişman olacaksınız!
- اَلْمُؤْمِنُ لَا يَنْدَمُ عَلَى شَيْءٍ فَاتَهُ مِنَ الدُّنْيَا إِطْلَاقًا.
  Mümin bu dünyada kaçırdığı fırsatlara kesinlikle pişman olmaz.
- كَانُوا لَا يَنْدَمُونَ عَلَى شَيْءٍ مَادِّيٍّ فَاتَهُمْ فِي هٰذِهِ الْحَيَاةِ.
  Onlar bu hayatta kaçırdıkları maddi bir şeye pişman olmazlardı.
- قَالَ مُعَلِّقٌ: إِنَّ أَمْرِيكَا سَتَنْدَمُ عَلَى سِيَاسَتِهَا تُجَاهَ إِيرَانَ.
  Bir yorumcu şunu söyledi: "Amerika, İran'a karşı yürüttüğü siyasete (günün birinde) pişman olacak".

نَجَحَ يَنْجَحُ نَجَاحًا

فِي

(bş'de) başarılı / muvaffak olmak, (bş'i) başarmak, üstesinden gelmek, geçmek

- مُعْظَمُ الطُّلَّابِ نَجَحُوا فِي الْاِمْتِحَانِ.
  Öğrencilerin büyük bir bölümü sınavı geçti.
- لَمْ يَنْجَحْ سَعِيدٌ فِي حَيَاتِهِ الزَّوْجِيَّةِ.
  Sait evlilik hayatında başarılı olamadı.
- لَيْسَ مِنَ السَّهْلِ أَنْ يَنْجَحَ الْمَرْءُ فِي جَمْعِ الثَّرْوَةِ.
  İnsanın servet biriktirebilmesi kolay değil.
- لَمْ تَنْجَحْ مَسَاعِيهِ فِي الصِّحَافَةِ وَلَا فِي التِّجَارَةِ.
  Ne gazetecilik ne de ticaret faaliyetleri başarılı olabildi.
- رَغْمَ جُهْدِهَا الْكَبِيرِ، لَمْ تَنْجَحْ فِي أَنْ تُصْبِحَ رَئِيسَةً.
  Olağanüstü çabasına rağmen başkan olamadı.
- لَنْ تَنْجَحُوا فِي دَعْوَتِكُمْ إِلَّا بِاللِّينِ!
  Tebliğinizde ancak nezaketle muvaffak olabilirsiniz!
- أُجِيدُ الْفُرُوسِيَّةَ لٰكِنِّي لَمْ أَنْجَحْ فِي تَعَلُّمِ السِّبَاحَةِ.
  Çok iyi ata binerim, ancak yüzmeyi öğrenemedim.
- إِذَا عَرَفْنَا كَيْفَ فَشِلْنَا، نَفْهَمُ كَيْفَ نَنْجَحُ فِي حَيَاتِنَا.
  Başarısızlığımızın sebeplerini öğrenebilirsek, hayatta nasıl başarılı olabileceğimizi de kavrarız.
- اَلْأَبَوَانِ يُرِيدَانِ دَائِمًا أَنْ يَنْجَحَ أَوْلَادُهُمَا فِي الْحَيَاةِ.
  Ebeveynler daima evlatlarının hayatta muvaffak olmasını ister.

نَـزَحَ
يَـنْـزَحُ
نُـزُوحًـا

عَنْ
مِنْ

(by'den) ayrılmak, ayrılıp gitmek, (by'i) terk etmek; göç etmek, terk-i diyar etmek

BAKINIZ

هَـاجَـرَ
يُـهَـاجِـرُ
مُهَاجَرَةً - هِجْرَةً

مِنْ

(by'den) ayrılmak, ayrılıp gitmek, (by'i) terk etmek; göç etmek, terk-i diyar etmek

نَـزَحَ
يَـنْـزَحُ
نُـزُوحًـا

إِلَى

(by'e) gitmek, seyahat etmek; göç etmek, intikal etmek, taşınmak

BAKINIZ

هَـاجَـرَ
يُـهَـاجِـرُ
مُهَاجَرَةً - هِجْرَةً

إِلَى

(by'e) gitmek, seyahat etmek; taşınmak

نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولًا

بِ

(by'de) konaklamak, misafir olmak, geceleyin kalmak

- عِنْدَمَا أَتَيْتُ الْمَدِينَةَ نَزَلْتُ بِصَدِيقٍ قَدِيمٍ لِي.
  Şehre geldiğimde eski bir dostumda misafir oldum.
- أَثْنَاءَ رِحْلَتِنَا نَزَلْنَا بِفُنْدُقٍ تَارِيخِيٍّ.
  Seyahatimiz sırasında tarihi bir otelde geceledik.
- نَزَلَ بِهِ ضَيْفٌ لَا أَعْرِفُهُ.
  Tanımadığım bir misafiri geldi.
- أَظُنُّهُمَا يَنْزِلَانِ بِفُنْدُقٍ قَرِيبٍ مِنَ الْمَطَارِ.
  Sanırım havalimanına yakın bir otelde kalıyorlar.
- إِنَّ التُّجَّارَ يَنْزِلُونَ بِالْفَنَادِقِ الْقَرِيبَةِ مِنَ الْمَرْكَزِ.
  Tüccarlar şehir merkezine yakın otellerde kalırlar.
- بَعْضُ الْحُجَّاجِ يَأْتُونَ مِنَ الْمَغْرِبِ وَيَنْزِلُونَ بِجِدَّةَ.
  Bazı hacılar Fas'tan gelip Cidde'de ikamet ediyorlar.
- جَمَاعَةٌ مِنْ فَلَاسِفَةِ الْيُونَانِ قَدْ نَزَلُوا بِمِصْرَ.
  Bir grup Yunan filozof Mısır'a gelip yerleşmişti.
- نَزَلَ الْجَيْشُ بِسَاحَةِ الْمَعْرَكَةِ.
  Ordu savaş meydanına konuşlandı.

نَزَلَ fiili فِي harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

نَزَلَ يَنْزِلُ نُزُولًا

مِنْ

(by'den veya bş'den) inmek, aşağı inmek

- اَلرُّكَّابُ نَزَلُوا مِنَ الطَّائِرَةِ مَسْرُورِينَ.
  Yolcular uçaktan sevinçli bir şekilde indiler.
- نَزَلَتِ الْعَجُوزُ مِنَ الْحَافِلَةِ بِانْتِبَاهٍ.
  Yaşlı kadın otobüsten dikkatlice indi.
- نَزَلْتُ مِنَ السَّيَّارَةِ لِأَشْتَرِيَ صَحِيفَةَ الْيَوْمِ.
  Günün gazetesini almak için arabadan indim.
- اِنْزِلْ مِنَ السَّلَالِمِ نَتَحَدَّثْ قَلِيلًا.
  Merdivenlerden in de biraz konuşalım.
- سَيَنْزِلُ الْمُتَسَلِّقُونَ مِنْ أَعْلَى الْجَبَلِ بَعْدَ الْعَصْرِ.
  Dağcılar ikindiden sonra dağın zirvesinden aşağı inecek.
- نَزَلْنَا مِنَ الدَّرَّاجَاتِ وَصَعِدْنَا مُشَاةً إِلَى الْجَبَلِ.
  Bisikletlerden indik ve dağa yaya olarak tırmandık.
- اَلْمُسَافِرُونَ يَنْزِلُونَ مِنْ حَيْثُ يَصْعَدُونَ.
  Yolcular bindikleri yerden iniyorlar.
- وَقَعْتُ عَلَى الْأَرْضِ إِذَا نَزَلْتُ مِنْ أَبْرَاجِ الْحِصْنِ.
  Kalenin burçlarından inerken yere düştüm.
- عَلَيْكُمْ يَا شَبَابُ أَنْ تَنْزِلُوا مِنَ الْقِطَارِ بَعْدَ الْوُقُوفِ.
  Gençler! Trenden, tren durduktan sonra inmeniz gerekir.
- لَقَدْ نَصَرَ اللهُ دِينَهُ بِمَلَائِكَةٍ يَنْزِلُونَ مِنَ السَّمَاءِ.
  Allah, gökten inen meleklerle dinine yardım etmiştir.

نَشَأَ يَنْشَأُ نَشْأَةً

(bş'de) yetişmek, büyümek, gelişmek; doğmak, ortaya çıkmak

فِي

- نَشَأَ الطِّفْلُ فِي جَوٍّ عَائِلِيٍّ هَادِئٍ.
  Çocuk sâkin (huzurlu) bir aile ortamında büyüdü.
- قَدْ نَشَأَ الشَّاعِرُ فِي وَسَطٍ قَرَوِيٍّ.
  Şair bir köy ortamında yetişmiş.
- اَلْأَيْتَامُ يَنْشَؤُونَ فِي الدُّورِ الْمُفْتَقِرَةِ إِلَى الْحُبِّ وَالرِّعَايَةِ.
  Yetimler, sevgiye ve ilgiye muhtaç yurtlarda büyüyor.
- يَنْشَأُ أَبْنَاءُ الْعُمَّالِ الْمُهَاجِرِينَ فِي مُجْتَمَعَاتٍ غَرِيبَةٍ عَنْهُمْ.
  Göçmen işçilerin çocukları, yabancısı oldukları toplumlarda yetişiyor.
- نَشَأَ الرَّضِيعُ الْمِسْكِينُ فِي حِجْرِ خَالَتِهِ بَعْدَ وَفَاةِ أُمِّهِ.
  Zavallı bebek, annesinin vefatı üzerine teyzesinin himayesinde yetişti.
- اَلْجَهْلُ أَصْلُ كُلِّ بِدْعَةٍ وَضَلَالَةٍ نَشَأَتْ فِي الْإِسْلَامِ.
  Cehalet, İslam dininde ortaya çıkan her türlü bidat ve dalaletin kaynağıdır.
- اَلْمُعْتَزِلَةُ فِرْقَةٌ إِسْلَامِيَّةٌ نَشَأَتْ فِي الدَّوْلَةِ الْأُمَوِيَّةِ.
  Mutezile, Emevi Devleti'nde ortaya çıkmış İslami bir fırkadır.
- اَلْقَادِيَانِيَّةُ وَالْبَهَائِيَّةُ نَشَأَتَا فِي ظِلِّ الْاِسْتِعْمَارِ.
  Kadıyânilik ve Bahâilik emperyalizmin himayesinde ortaya çıkmıştır.
- نَشَأَتْ فِي الْبَلَدِ خُصُومَاتٌ كَبِيرَةٌ بَيْنَ السِّيَاسِيِّينَ.
  Ülkede, siyasiler arasında büyük husumetler meydana geldi.

نَسَبَ يَنْسُبُ نَسَبًا

(bş'i b'ne) nispet etmek, atfetmek; isnat etmek, yüklemek, yamamak; (bş'in bş'le veya b'yle) ilgisini/ / ilişkisini kurmak

إِلَى

- لَقَدْ نُسِبَ الشَّاعِرُ عَنْتَرَةُ إِلَى بَنِي عَبْسٍ.
  Şair Antere Abs kabilesine nispet edilmiştir (mensuptur).
- هٰذِهِ كَلِمَةٌ يَنْسُبُونَهَا إِلَى رَابِعَةَ الْعَدَوِيَّةِ.
  Bu; Rabiatül-Adeviyye'ye nispet ettikleri bir sözdür.
- اَلْخُبَرَاءُ يَنْسُبُونَ هٰذِهِ اللَّوْحَةَ إِلَى فَنَّانٍ إِيطَالِيٍّ.
  Uzmanlar bu tabloyu bir İtalyan sanatçıya nispet ediyorlar.
- اَلطُّلَّابُ الرَّاسِبُونَ قَدْ يَنْسُبُونَ فَشَلَهُمْ إِلَى سُوءِ حَظِّهِمْ.
  Sınıfta kalan öğrenciler başarısızlıklarını şanssızlığa yükleyebilir.
- رَئِيسُ الْقَبِيلَةِ يَنْسُبُ كُلَّ الْمَكَارِمِ وَالْاِنْتِصَارَاتِ إِلَى نَفْسِهِ.
  Kabile reisi tüm iyilikleri ve başarıları kendisine isnat ediyor.
- إِنَّ الْكَذَّابِينَ يَنْسُبُونَ الْكَلَامَ إِلَى النَّبِيِّ لِيُرَوِّجُوا كِذْبَهُمْ.
  Yalancılar, yalanlarına revaç kazandırmak için sözü Hz. Peygambere nispet etmektedirler.
- أَرْجُوكُمْ لَا تَنْسُبُوا الْكِذْبَ إِلَيَّ!
  Lütfen bana yalan isnat etmeyin!
- لِمَ تَنْسُبُ إِلَيَّ كَلَامًا لَمْ يَكُنْ صَادِرًا عَنِّي؟!
  Benden sadır olmamış bir sözü niçin bana yamıyorsun?!
- نَسَبْتُمْ إِلَيْنَا مَا قَدْ عَلِمَ اللهُ تَعَالَى بَرَاءَتَنَا مِنْهُ!
  Allahu Tealanın -bizim- masum olduğumuzu bildiği şeyi bize isnat ettiniz!

نَصَّ يَنُصُّ نَصًّا

عَلَى

(bş'i) belirtmek, şart koşmak, şarta bağlamak, kural koymak, koşul olarak ileri sürmek, emretmek, gerektirmek, belirlemek, tayin etmek, öngörmek

- نصَّتِ الْمُعَاهَدَةُ عَلَى أَحْكَامٍ مُؤَكَّدَةٍ.
  Anlaşma kesin hükümler öngörmektedir.
- تَنُصُّ الْمَادَّةُ عَلَى مَا يَلِي (...).
  (İlgili) madde şu hususları öngörmektedir.
- نَصَّتِ الْاِتِّفَاقِيَّةُ عَلَى طَرِيقَةِ سَدَادِ الْقَرْضِ.
  Anlaşma, borçların ödenme biçimini tayin etmekte.
- هٰذَا لَيْسَ مَا تَنُصُّ عَلَيْهِ وَثِيقَةُ حُقُوقِ الْإِنْسَانِ!
  Bu, insan hakları beyannamesinin öngördüğü bir şey değil!
- هَلْ تَنُصُّ الْقَوَانِينُ السَّارِيَةُ عَلَى عُقُوبَاتٍ رَادِعَةٍ لِلْمُخَالِفِينَ؟
  Mevcut yasalar muhaliflere caydırıcı cezalar öngörüyor mu?
- تَوَافَرَ عَدَدُ الْأَعْضَاءِ حَسَبَ مَا يَنُصُّ عَلَيْهِ الْقَانُونُ.
  Kanunun öngördüğü üye sayısı bulunuyor (var).
- هَلْ تَعْرِفُ مَا هُوَ الْإِسْلَامُ وَعَلَى مَاذَا يَنُصُّ هٰذَا الدِّينُ؟
  İslam nedir ve bu din neleri öngörüyor biliyor musun?
- فِي مِثْلِ هٰذِهِ الْحَالَاتِ، يَنُصُّ الْقَانُونُ عَلَى عُقُوبَةِ الْإِعْدَامِ.
  Bu gibi durumlarda kanun idam cezasını emrediyor.
- تَنُصُّ الْقَوَانِينُ الدُّوَلِيَّةُ عَلَى مَنْعِ تَشْغِيلِ الْأَطْفَالِ أَكْثَرَ مِنْ سِتِّ سَاعَاتٍ.
  Uluslararası yasalar çocukların altı saatten daha fazla çalıştırılamayacağını belirtiyor.

نَشَأَ يَنْشَأُ نَشْأَةً

مِنْ

(bş bş'den) kaynaklanmak, ortaya çıkmak, doğmak

- غَالِبًا مَا يَنْشَأُ تَلَوُّثُ الْهَوَاءِ مِنْ مُحَرِّكِ السَّيَّارَاتِ .
  Hava kirliliği genellikle taşıt motorlarından kaynaklanıyor.
- يَنْشَأُ الْبُخَارُ مِنَ الْحَرَارَةِ.
  Buhar ısıdan kaynaklanır (ısı neticesinde ortaya çıkar).
- هٰذِهِ الْعَاهَةُ نَشَأَتْ مِنَ الْحَادِثِ الْهَائِلِ.
  Bu sakatlık, korkunç bir kazanın eseridir.
- مِثْلُ هٰذِهِ الْمُيُولَاتِ تَنْشَأُ مِنَ الْعَادَاتِ.
  Bu gibi temayüller geleneklerden ileri geliyor.
- اَلْحَرِيقُ قَدْ نشَأَ مِنِ احْتِكَاكِ أَسْلَاكِ الْكَهْرَبَاءِ.
  Yangın, elektrik tellerinin birbirine sürtünmesinden çıktı.
- اَلْعِبْرَانِيَّةُ وَالْعَرَبِيَّةُ لُغَتَانِ قَدْ نَشَأَتَا مِنْ أَصْلٍ وَاحِدٍ.
  İbranca ve Arapça aynı kökten doğmuş iki dildir.
- كَمْ مِنْ مُشْكِلَاتٍ تَنْشَأُ مِنَ الْإِفْرَاطِ وَالتَّفْرِيطِ!
  İfrat ve tefrit neticesinde nice problemler ortaya çıkmaktadır!
- إِنَّ التِّقْنِيَّةَ الْحَدِيثَةَ نَشَأَتْ مِنْ تَزَاوُجِ الْعِلْمِ وَالْحِرْفَةِ.
  Modern teknoloji, bilimle sanatın izdivacından doğmuştur.

نَشَأَ fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde مِنْ yerine عَنْ getirilmesi de mümkündür.

نَصَرَ
يَنْصُرُ
نَصْرًا

عَلَى

(bş'e veya b'ne karşı b'ne) yardım etmek, yardımcı / destek olmak; zafer bahşetmek; **Meçhul siga ile kullanımda:** zafer kazanmak, galip gelmek

- رِجَالُ الْإِطْفَاءِ نَصَرُونَا عَلَى الْخُرُوجِ مِنَ الْبِنَايَةِ.
İtfaiyeciler binadan çıkmamıza yardımcı oldular.
- هُمْ يُؤَيِّدُونَ عَدُوَّهُمْ وَيَنْصُرُونَ عَلَيْهِمْ.
Onlar düşmanlarını destekleyip onlara yardımcı oluyorlar.
- نَصَرَ اللهُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى أَعْدَائِهِمْ.
Allah, düşmanlarına karşı müminlere zafer bahşetmiştir.
- أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ!
Sen bizim mevlâmızsın, kâfirlere karşı bize yardım eyle!
- رَبَّنَا أَعِنَّا وَلَا تُعِنْ عَلَيْنَا، وَانْصُرْنَا وَلَا تَنْصُرْ عَلَيْنَا.
Rabbimiz bizlere yardım eyle, bizlerin aleyhinde olanlara değil; bizlere zafer nasip et, bizlere karşı olanlara değil!
- إِنَّكُمْ سَتُنْصَرُونَ عَلَى عَدُوِّكُمْ لِعَدْلِكُمْ.
Siz, âdil olduğunuz için düşmanlarınıza galip geleceksiniz.
- لَنْ تُنْصَرُوا عَلَى عَدُوِّكُمْ إِلَّا بَعْدَ تَقَرُّبِكُمْ إِلَى اللهِ!
Düşmanınıza karşı ancak Allah'a yaklaşmakla galip geleceksiniz.
- إِنَّ عَدُوَّنَا شَرٌّ مِنَّا وَلَنْ يُنْصَرُوا عَلَيْنَا وَإِنْ أَذْنَبْنَا!
Düşmanımız bizden kötü. Bu yüzden bizler günahkar da olsak onlar bizi yenemeyecekler.
- إِنَّهُمْ يُنْصَرُونَ عَلَيْنَا، لِأَنَّا بَدَأْنَاهُمْ بِالْقِتَالِ!
Onlar bizi yeniyor, çünkü onlarla savaşa önce biz başladık!

نَصَحَ
يَنْصَحُ
نُصْحًا

لِ + بِ

(b'ne bş'i) öğütlemek, öğüt vermek, nasihat etmek; (bş'i) tavsiye etmek, önermek

- نَصَحَ الْمُعَلِّمُ لِتَلَامِذَتِهِ بِالْاِجْتِهَادِ.
Öğretmen, öğrencilerine ders çalışmalarını öğütledi.
- وَالِدِي نَصَحَ لِي بِاحْتِرَامِ الْكِبَارِ.
Babam bana büyüklere saygı duymamı öğütledi.
- نَصَحْتُ لِصَدِيقِي بِأَلَّا يُعَاوِدَ الْكَذِبَ مَرَّةً أُخْرَى.
Arkadaşıma, bir daha yalan söylememesini tavsiye ettim.
- إِنَّكَ لَا تَنْصَحُ لَنَا إِلَّا بِمَا فِيهِ رِضَى اللهِ.
Sen bize ancak Allah'ın rızasına uygun olanı önerirsin.
- نَنْصَحُ لَكُمْ بِاسْتِخْدَامِ هٰذِهِ الْأُسْطُوَانَاتِ.
Size bu CD'leri kullanmanızı tavsiye ediyoruz.
- اَلْأَطِبَّاءُ يَنْصَحُونَ لِلنَّاسِ بِشُرْبِ الْقَهْوَةِ بَعْدَ الْإِفْطَارِ.
Doktorlar insanlara, iftar sonrasında kahve içmeyi öneriyor.
- نَصَحَ الْمُدَرِّبُ لِوَكِيلِهِ بِتَدْرِيبِ الْفَرِيقِ.
Antrenör, yardımcısına takımı çalıştırmasını öğütledi.
- اَلْخُبَرَاءُ يَنْصَحُونَ لِلشَّعْبِ بِتَجَنُّبِ عَادَاتٍ غِذَائِيَّةٍ سَيِّئَةٍ.
Uzmanlar halka, kötü beslenme alışkanlıklarından sakınmalarını tavsiye ediyorlar.
- لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ.
Size Rabbimin mesajlarını ilettim ve öğütte bulundum.(Ayet)

NOT: BU FİİL لِ HARF-İ CERİ OLMADAN DA KULLANILIR.

نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا

بِ

(bir kelimeyi) telaffuz etmek, söylemek; (sözü / hükmü) ifade / beyan etmek, söylemek, dile getirmek, dile gelip tanıklık etmek

- يَا عَائِشَةُ اِنْطِقِي دَائِمًا بِالْحَقِّ وَبِالْحَقِيقَةِ.
  Ayşe! Her zaman hakkı ve hakikati dile getir.
- يَصْعُبُ عَلَى الْعَجَمِ أَنْ يَنْطِقُوا بِالْأَلْفَاظِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Arap olmayanların Arapça lafızları telaffuz etmeleri zordur.
- أَهْلُ الصَّلَاحِ يَنْطِقُونَ بِالشَّهَادَتَيْنِ عِنْدَ الْمَمَاتِ.
  İyi insanlar ölüm anında kelime-i şehadet getirirler.
- هُمَا يَنْطِقَانِ بِلِسَانٍ وَاحِدٍ: لِسَانِ الْمَحَبَّةِ.
  O ikisi aynı dili konuşuyor: Sevgi dilini.
- أَنْتَ رَجُلٌ ثَرْثَارٌ، تَنْطِقُ دَائِمًا بِكَلِمَاتٍ تَافِهَةٍ!
  Gevezenin tekisin! Sürekli eften püften laflar ediyorsun!
- نَطَقَ الضَّحِيَّةُ بِاسْمِ قَاتِلِهِ قَبْلَ أَنْ يَلْفِظَ أَنْفَاسَهُ الْأَخِيرَةَ.
  Kurban son nefesini vermeden önce katilinin adını verdi.
- نَطَقَ الْقَاضِي بِالْحُكْمِ النِّهَائِيِّ فِي آخِرِ الْجَلْسَةِ.
  Hâkim oturumun sonunda nihâi kararı beyan etti.
- هٰذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ.
  Bu size gerçeği söylemekte olan kitabımızdır. (Ayet)
- وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ.
  Katımızda hakkı ifade eden bir kitap vardır ve onlara haksızlık edilmez. (Ayet)

نَطَقَ يَنْطِقُ نُطْقًا

عَنْ

(bş'den) bahsetmek, söz etmek, (bş) hakkında konuşmak, (bş'i) anlatmak, dile getirmek, haber vermek

- نَطَقَ الْأُسْتَاذُ عَنِ الْأَحْيَاءِ طَوَالَ الدَّرْسِ.
  Hoca ders boyunca canlılardan söz etti.
- اَلْآثَارُ الْبَاقِيَةُ لَمْ تَزَلْ تَنْطِقُ عَنْ مَاضٍ مَجِيدٍ.
  Ayakta kalabilen eserler hala şanlı bir geçmişi anlatıyor.
- اَلطَّبِيعَةُ تَنْطِقُ عَنْ نَفْسِهَا مِنْ خِلَالِ الْكَوَارِثِ.
  Doğa, âfetler aracılığıyla kendini anlatır.
- اَلْإِحْصَاءَاتُ تَنْطِقُ عَنْ تَدَهْوُرِ الْمُجْتَمَعِ الْغَرْبِيِّ.
  İstatistikler batı toplumunun çöküşünü dile getiriyor.
- دِيوَانُ الشَّاعِرِ يَنْطِقُ عَنِ الْحُبِّ الْمُتَبَادَلِ.
  Şairin divanı karşılıklı aşkı anlatıyor.
- أَلَيْسَ الْقُرْآنُ مُعْجِزَةً تَنْطِقُ عَنِ الْغَيْبِيَّاتِ؟!
  Kuran, gaybden söz eden bir mucize değil midir?
- نَحْنُ لَا نَنْطِقُ عَنْ تَجْرِبَةٍ سَهْلَةٍ.
  Kolay bir deneyimden söz etmiyoruz.
- كَانَتْ مَظَاهِرُ الْقَرْيَةِ تَنْطِقُ عَنْ مَأْسَاةٍ أَلِيمَةٍ.
  Köye ait manzaralar acıklı bir trajediyi anlatıyordu.
- أَصْدِقَائِي لَا يَنْطِقُونَ عَنِ الْفَحْشَاءِ إِنْ نَطَقُوا.
  Arkadaşlarım konuştuklarında kötü şeylerden bahsetmezler.
- اَلْأَرْقَامُ وَالْإِحْصَاءَاتُ تَنْطِقُ عَنْ مُسْتَقْبَلٍ بَاهِرٍ.
  Rakamlar ve istatistikler parlak bir geleceği haber veriyor.

نَظَرَ إِلَى يَنْظُرُ نَظَرًا

(bş'e) bakmak, bakışlarını / dikkatini çevirmek, yöneltmek, (bş'i) seyretmek, izlemek; (bş üzerinde) düşünmek

- نَظَرَتِ الْأُمُّ إِلَى طِفْلِهَا نِظْرَةَ حَنَانٍ.
  Anne, çocuğuna şefkatli bir şekilde baktı.
- عَلَيْنَا أَنْ نَنْظُرَ إِلَى الْمَوْضُوعِ نَظْرَةً وَاقِعِيَّةً.
  Konuya gerçekçi yaklaşmamız gerekiyor.
- أُنْظُرِي إِلَى النِّصْفِ الْمَمْلُوءِ مِنَ الْكُوبِ بِرُوحِ التَّفَاؤُلِ!
  İyimser bir ruhla, bardağın dolu olan yarısına bak!
- نَظَرَتِ الْأُمُّ إِلَى أَوْلَادِهَا وَهُمْ يَلْعَبُونَ فَتَفَاخَرَتْ بِهِمْ.
  Anne, çocukları oynarken onları izledi ve onlarla gurur duydu.
- نَظَرَ الْمُدِيرُ إِلَى الْأُفُقِ مَلِيًّا ثُمَّ صَرَّحَ بِقَرَارِهِ.
  Müdür bir süre ufka doğru baktı, sonra da kararını açıkladı.
- كَيْفَ تَنْظُرُونَ إِلَى الِاحْتِلَالِ الْأَمْرِيكِيِّ لِلْعِرَاقِ؟
  Amerika'nın Irak'ı işgaline nasıl bakıyorsunuz?
- إِذَا نَظَرْتُمْ إِلَى تَارِيخِنَا وَجَدْتُمُ انْتِصَارَاتٍ عَظِيمَةً.
  Tarihimize baktığınız zaman büyük zaferlere tanık olursunuz!
- أُنْظُرُوا دَائِمًا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ لِتَعْتَبِرُوا!
  İbret almak için her zaman kendinizden aşağıdakine bakın!
- إِنَّ اللهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى أَجْسَادِكُمْ وَلٰكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ.
  Allah sizin bedenlerinize (fiziğinize) değil kalplerinize (niyetinize) bakar.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

نَظَرَ فِي يَنْظُرُ نَظَرًا

(araştırmak üzere bş'e / bş'in içine) bakmak; (konu üzerinde) düşünmek, değerlendirmek, gözden geçirmek; (duruşmaya / davaya/mahkemeye) bakmak, hakemlik etmek

- أُنْظُرْ فِي الصَّفْحَةِ التَّالِيَةِ لِتَرَى الْحُلُولَ!
  Çözümleri görmek için sonraki sayfaya bak!
- أُنْظُرُوا فِي الْغَارِ، لَعَلَّ الْغَنَمَ لَجَأَتْ إِلَيْهِ.
  Mağaranın içine bakın, belki de sürü oraya sığınmıştır.
- عَلَيْكِ أَنْ تَنْظُرِي فِي الْخَرِيطَةِ لِتَجِدِي مَكَانَ الْبَلَدِ.
  Ülkenin yerini bulmak için haritaya bakman gerekiyor.
- لَا تَشْرَبْ مَاءً قَبْلَ أَنْ تَنْظُرَ فِيهِ!
  Suyu, içerisine bakmadan içme!
- نَظَرْنَا فِي الْمُشْكِلَةِ جَيِّدًا قَبْلَ حَلِّهَا.
  Çözmeye başlamadan önce problem üzerinde kafa yorduk.
- نَظَرَ فِي حَيَاتِهِ الْبَائِسَةِ طَوِيلًا قَبْلَ أَنْ يَنْتَحِرَ.
  İntihar etmeden önce sefil yaşamını uzun uzun düşündü.
- سَنَنْظُرُ فِي طَلَبِكُمْ بِالتَّفْصِيلِ.
  Talebinizi etraflı bir biçimde değerlendireceğiz.
- نَظَرَ الْقَاضِي فِي الْخِلَافِ بَيْنَ الْجَارَيْنِ.
  Hakim iki komşu arasındaki anlaşmazlığa baktı.
- لَمَّا نَظَرَ الْقَاضِي فِي أَمْرِي وَوَجَدَنِي ذَا عِيَالٍ عَفَا عَنِّي.
  Hâkim benim meseleme bakıp da çoluk çocuk sahibi olduğumu gördüğünde beni bağışladı.

نَقَلَ – يَنْقُلُ – نَقْلًا + إِلَى

(bş'i by'e) taşımak, götürmek; (bş'i b'ne) devretmek, aktarmak; (kitabı/yazıyı) bir dile çevirmek, aktarmak, tercüme etmek; tayin etmek (b'nin) naklini yapmak

- نَقَلْنَا الْكُتُبَ الْقَدِيمَةَ إِلَى الْمُسْتَوْدَعِ.
  Eski kitapları depoya taşıdık.
- مُوَظَّفُو الْفُنْدُقِ نَقَلُوا الْحَقَائِبَ إِلَى الْغُرَفِ.
  Otel görevlileri bavulları odalara taşıdı.
- اَلْأَنْبِيَاءُ يَنْقُلُونَ أَوَامِرَ اللهِ وَإِرْشَادَاتِهِ إِلَى النَّاسِ.
  Nebiler Allah'ın emir ve tavsiyelerini insanlara aktarırlar.
- اَلْكَاتِبُ الْمَسْجُونُ نَقَلَ قَضِيَّتَهُ إِلَى الرَّأْيِ الْعَامِّ.
  Tutuklu yazar davasını kamuoyuna taşıdı.
- نَقَلَ الْجَدُّ الْمِلْكِيَّةَ كُلَّهَا إِلَى حَفِيدِهِ الْوَحِيدِ.
  Dede, mal varlığının tümünü biricik torununa devretti.
- إِنَّ مَنْكُوبِي الزِّلْزَالِ سَيُنْقَلُونَ إِلَى مَسَاكِنَ آمِنَةٍ.
  Depremzedeler güvenli konutlara nakledilecekler.
- قَبْلَ سَنَةٍ قَدْ نَقَلْتُ حِكَايَةً شَعْبِيَّةً إِلَى الرُّوسِيَّةِ.
  Bir sene önce bir halk hikâyesini Rusça'ya tercüme etmiştim.
- نَقَلَ الصَّحَفِيُّ النَّصَّ الْفَرَنْسِيَّ إِلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
  Gazeteci, Fransızca metni Arapçaya aktardı.
- نَقَلُوا ذَاكَ الْمُوَظَّفَ إِلَى مِنْطَقَةٍ بَعِيدَةٍ.
  O memuru uzak bir bölgeye tayin ettiler.
- أَنْتُمْ تَنْقُلُونَ الْأَخْبَارَ الْكَاذِبَةَ إِلَى كُلِّ أَحَدٍ تَلْقَوْنَهُ!
  Siz, yalan haberleri karşılaştığınız herkese anlatıyorsunuz!

نَفَى – يَنْفِي – نَفْيًا + مِنْ + (إِلَى)

(b'ni by'den by'e) sürgüne göndermek, sürmek; ihraç etmek, kovmak, atmak, çıkarmak; (bş'i by'den) uzaklaştırmak, uzak tutmak

- نَفَاهُ الْحَاكِمُ مِنْ بَلَدِهِ إِلَى فَرَنْسَا.
  Sultan, onu, ülkesinden Fransa'ya sürdü.
- سَتُنْفَى مِنْ هُنَا إِلَى الْخَارِجِ، لِأَنَّكَ دَمَّرْتَ الْوَطَنَ!
  Buradan yurt dışına sürüleceksin, zira ülkeyi mahvettin!
- نَفَتْهُمُ الْحُكُومَةُ مِنْ فَرَنْسَا لِسَوَابِقِهِمْ.
  Hükümet onları sabıkaları dolayısıyla Fransa'dan çıkardı.
- اَلْمَسْؤُولُونَ نَفَوْهُ مِنَ الْعَاصِمَةِ إِلَى قَرْيَةٍ نَائِيَةٍ.
  Yetkililer onu, başkentten ücra bir köye sürdüler.
- اَلسَّيْلُ سَيَنْفِي الْأَقْذَارَ مِنَ الْحَيِّ.
  Sel, pislikleri mahalleden süpürüp götürecek.
- اَلتَّوْحِيدُ يَنْفِي الشِّرْكَ مِنَ اللهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى.
  Tevhit inancı, şirki Allahü Teâlâdan nefyeder (uzak tutar).
- نَفَى الرَّجُلُ التُّهْمَةَ مِنْ نَفْسِهِ.
  Adam kendisi hakkındaki suçlamayı savdı.
- نَفَانِي الْمُسْتَعْمِرُ مِنْ بَلَدِي الْعَامَ الْمَاضِيَ.
  Sömürge yönetimi geçen yıl beni ülkemden kovdu.

نَفَى fiili, مِنْ harf-i cerinin yanı sıra عَنْ harf-i ceri ile de kullanılabilir ve aynı anlamı ifade eder.

نَقَلَ يَنْقُلُ نَقْلًا

مِنْ + إِلَى

(bş'i by'den by'e) taşımak, götürmek, aktarmak, nakletmek, sevk etmek; (metni) bir dilden başka bir dile çevirmek, tercüme etmek

- نَقَلْنَا كُتُبَنَا مِنَ الْمَكْتَبَةِ الْقَدِيمَةِ إِلَى الْمَكْتَبَةِ الْجَدِيدَةِ.
  Kitaplarımızı eski kütüphaneden yenisine taşıdık.
- يَنْقُلُ الْفَلَّاحُونَ الْفَوَاكِهَ مِنَ الْقُرَى إِلَى الْأَسْوَاقِ.
  Çiftçiler meyveleri köylerden pazarlara götürüyor.
- غَدًا سَوْفَ تُنْقَلُ الْبَضَائِعُ مِنْ مَتْجَرٍ إِلَى مَتْجَرٍ.
  Mallar yarın bir dükkândan öbürüne nakledilecek.
- كَانَ الرُّعَاةُ يَنْقُلُونَ الْأَغْنَامَ مِنْ مَرْعًى إِلَى آخَرَ.
  Çobanlar sürüleri bir meradan diğerine sevk ediyorlardı.
- مُنْتِجُو الْعَسَلِ يَنْقُلُونَ الْخَلَايَا مِنْ وَادٍ إِلَى آخَرَ.
  Bal üreticileri kovanları bir vadiden diğerine taşıyorlar.
- يَا أَهْلَ الدُّنْيَا، إِنَّمَا سَتُنْقَلُونَ مِنْ دَارٍ إِلَى دَارٍ.
  Ey dünya ahalisi! Sizler sadece bir yurttan diğerine sevk edileceksiniz.
- تُبْ تَوْبَةً تَنْقُلُكَ مِنْ ذُلِّ الْمَعْصِيَةِ إِلَى عِزِّ الطَّاعَةِ!
  Seni isyan zilletinden taat izzetine kavuşturacak bir tövbe ile Allah'a tövbe et!
- أُنْقُلُوا الْفِقْرَةَ التَّالِيَةَ مِنَ التُّرْكِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ.
  Aşağıdaki paragrafı Türkçe'den Arapça'ya çeviriniz.
- نَقَلْتُ مَقَالًا عِلْمِيًّا مِنَ الْفَرَنْسِيَّةِ إِلَى التُّرْكِيَّةِ فَوْرًا.
  Bilimsel bir makaleyi hemen Fransızca'dan Türkçe'ye aktardım.

نَهَى يَنْهَى نَهْيًا

عَنْ

(b'ne bş'i) yasaklamak, (bş'-den) men etmek, alıkoymak, uzak tutmak, engellemek

- نَهَى الْإِسْلَامُ عَنِ الْإِسْرَافِ.
  İslam dini israfı men etmiştir.
- نَهَانَا اللهُ عَنِ ارْتِكَابِ الْمَعَاصِي.
  Allah bizi günah işlemekten men etmiştir.
- أَنْهَاكُمْ يَا شَبَابُ عَنِ الْخُرُوجِ لَيْلًا.
  Gençler size gece dışarı çıkmayı yasaklıyorum!
- اَلْخُلُقُ وَالدِّينُ يَنْهَيَانِ عَنِ الْكَذِبِ.
  Ahlak ve din, yalanı yasaklamaktadır.
- نَهَانَا الْأُسْتَاذُ عَنْ لَمْسِ أَيِّ شَيْءٍ فِي الْمُخْتَبَرِ.
  Hoca laboratuardaki herhangi bir şeye dokunmamızı yasakladı.
- اَلْأَطِبَّاءُ يَنْهَوْنَ عَنْ لَمْسِ رَأْسِ الطِّفْلِ وَهُوَ رَضِيعٌ.
  Doktorlar çocuğun başına bebek iken dokunulmasını yasaklıyor.
- اَلْخُبَرَاءُ يَنْهَوْنَ عَنِ الْوَجَبَاتِ الدَّسِمَةِ فِي الْفَطُورِ.
  Uzmanlar kahvaltıda yağlı yemekler yenilmesini yasaklıyor.
- اَلْفَحْشَاءُ وَالْمُنْكَرُ يَنْهَيَانِ عَنِ الصَّلَاةِ.
  Ahlaksızlık ve kötülük namaz kılmaya mani olur.
- لَا تَنْهَ عَنْ خُلُقٍ وَتَأْتِيَ مِثْلَهُ.
  Benzerini sergilediğin bir ahlâkı (başkasına) yasaklama!
- وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى.
  Allah, nefsi arzusuna göre hareket etmekten men etmiştir.

هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً - هِجْرَةً

إِلَى

(by'e) göç etmek, hicret etmek, intikal etmek

- اَلْمُسْلِمُونَ الْأَوَائِلُ هَاجَرُوا إِلَى الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ.
  İlk Müslümanlar Medine-i Münevvere'ye hicret ettiler.
- إِنَّهُمْ يُهَاجِرُونَ إِلَى الْعَوَاصِمِ لِيَعِيشُوا فِي أَمْنٍ.
  Güven içinde yaşamak için başkentlere göç ediyorlar.
- عَاطِلُو الْبَلَدِ يُفَضِّلُونَ أَنْ يُهَاجِرُوا إِلَى الْخَارِجِ.
  Ülkenin işsizleri yurt dışına göçü tercih ediyorlar.
- اَلْبَدْوُ يُهَاجِرُونَ إِلَى مَكَانٍ جَدِيدٍ كُلَّ فَصْلٍ.
  Bedeviler her mevsim yeni bir yere intikal ederler.
- أُسْرَتِي هَاجَرَتْ إِلَى هُنَاكَ لِتُنْجِيَ نَفْسَهَا.
  Ailem oraya canını kurtarmak için göç etti.
- كَثِيرٌ مِنَ الشَّبَابِ الْأَذْكِيَاءِ قَدْ هَاجَرُوا إِلَى دُوَلٍ أُخْرَى.
  Pekçok zeki genç diğer ülkelere göç etmiştir.
- أَيُّهَا اللَّاجِئُونَ، يُمْكِنُ أَنْ تُهَاجِرُوا إِلَى أَوْطَانِكُمُ الْأَصْلِيَّةِ.
  Mülteciler! Asli vatanınıza dönmeniz artık mümkün.
- إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْأَمْنَ فَلْتُهَاجِرْنَ إِلَى بَلَدٍ آخَرَ.
  Şayet güvenlik arzusundaysanız başka bir ülkeye göç edin.
- تَكْبُرُ خَسَارَةُ الْوَطَنِ حِينَ يُهَاجِرُ عُلَمَاؤُهُ إِلَى الْخَارِجِ.
  Bir vatanın kaybı, ilim adamları dışarı göç ettiğinde artar.
- وَاللهِ لَأُهَاجِرَنَّ إِلَى مَكَانٍ لَا يَجِدُونَنِي فِيهِ أَبَدًا!
  Vallahi beni asla bulamayacakları bir yere göç edeceğim!

نَهَضَ يَنْهَضُ نُهُوضًا

مِنْ

(by'den, oturduğu yerden) kalkmak, doğrulup kalkmak

- نَهَضَ مِنْ مَقْعَدِهِ وَخَرَجَ غَاضِبًا.
  Yerinden kalktı ve öfkeyle dışarı çıktı.
- نَهَضَ الْوَالِدُ مِنْ مَقْعَدِهِ عَابِسًا.
  Baba koltuğundan somurtarak kalktı.
- نَهَضْتُ مِنَ الْفِرَاشِ فَجْرًا، وَذَهَبْتُ لِأَتَوَضَّأَ.
  Sabahleyin yataktan kalktım ve abdest almaya gittim.
- يَا هٰذَانِ، إِذَا دَخَلَ الْأُسْتَاذُ فَانْهَضَا مِنْ مَكَانِكُمَا!
  Siz ikiniz, hoca sınıfa girdiği zaman yerinizden kalkınız!
- لَا تَرْجِعِي إِلَى فِرَاشِكِ بَعْدَ أَنْ تَنْهَضِي مِنْهُ.
  Yataktan kalktıktan sonra yeniden yatağa dönme!
- إِنَّ الْأُمَّةَ الْإِسْلَامِيَّةَ سَتَنْهَضُ مِنْ سُبَاتِهَا الْعَمِيقِ قَرِيبًا.
  İslam ümmeti yakında derin uykusundan uyanacak.
- يَا هٰذَانِ، اِنْهَضَا مِنَ السُّجُودِ إِلَى الْقِيَامِ مُبَاشَرَةً!
  Siz ikiniz, secdeden kıyam pozisyonuna hemen kalkınız!
- لَا تَنْهَضُ الْأُمَّةُ مِنْ كَبْوَتِهَا إِلَّا بِتَوْفِيقِ اللهِ وَسَعْيِهَا.
  Millet, düştüğü yerden ancak Allah'ın inayeti ve kendi gayretiyle kalkabilir.
- عَلَيْنَا أَنْ نَنْهَضَ مِنَ الْوَحْلِ الَّذِي تَمَرَّغْنَا فِيهِ طَوِيلًا.
  Uzun zamandır içinde debelenmekte olduğumuz çamurdan kalkmamız gerekir.

هَبَطَ يَهْبِطُ هُبُوطًا

مِنْ

(by'den veya bş'den) inmek, aşağı inmek; (meteor) düşmek

- هَبَطَ الْجُنْدِيُّ مِنَ الطَّائِرَةِ.
  Asker uçaktan indi.
- هَبَطَتِ الطَّائِرَةُ مِنْ أَعْلَى.
  Uçak yukarıdan iniş yaptı.
- هَبَطَ الْوَلَدُ مِنْ أَعْلَى السُّلَّمِ بِسُرْعَةٍ.
  Çocuk merdivenin tepesinden çabucak indi.
- كَيْفَ أُضَيِّعُ هٰذِهِ الْفُرْصَةَ الَّتِي هَبَطَتْ مِنَ السَّمَاءِ؟!
  Gökten inmiş olan bu fırsatı nasıl kaçırabilirim ki?!
- اَلْمُسَافِرُونَ يَهْبِطُونَ مِنَ الطَّائِرَةِ حَيْثُ يَصْعَدُونَ إِلَيْهَا.
  Yolcular uçağa bindikleri yerden iniyorlar.
- هَبَطَ الْوَحْيُ الْإِلٰهِيُّ مِنَ السَّمَاءِ عَلَى رَسُولِ اللهِ.
  İlahi vahiy, semadan Allah'ın rasülüne indi.
- سَتَهْبِطُ الْمِظَلَّاتُ مِنَ الطَّائِرَاتِ الْحَرْبِيَّةِ فِي الْعَرْضِ الْجَوِّيِّ.
  Hava gösterisinde paraşütler savaş uçaklarından inecek.
- سَتَهْبِطُ الْمُتَسَلِّقَاتُ مِنْ أَعْلَى الْجَبَلِ بَعْدَ الْعَصْرِ.
  Kadın dağcılar ikindiden sonra dağdan aşağı inecek.
- هِيَ تَتَدَرَّجُ مِنْ سَيِّئٍ إِلَى أَسْوَأَ وَتَهْبِطُ مِنْ رَذِيلَةٍ إِلَى أَرْذَلَ.
  O bir kötülükten daha kötüsüne, bir rezillikten de daha beterine düşüyor.

هَاجَرَ يُهَاجِرُ مُهَاجَرَةً - هِجْرَةً

مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) göç / hicret etmek, gitmek, terk-i diyar etmek

- هَاجَرَتْ عَائِلَتِي مِنْ تُرْكِيَا إِلَى الْأَرْجَنْتِينِ.
  Ailem Türkiye'den Arjantin'e göç etti.
- تُهَاجِرُ الطُّيُورُ مِنَ الْمَنَاطِقِ الْبَارِدَةِ إِلَى الْبِقَاعِ الْحَارَّةِ.
  Kuşlar soğuk bölgelerden sıcak bölgelere göç ederler.
- اَلسُّورِيُّونَ قَدْ هَاجَرُوا مِنْ وَطَنِهِمْ إِلَى دُوَلٍ أُخْرَى.
  Suriyeliler vatanlarını bırakıp diğer ülkelere göç ettiler.
- اَلْبَدْوُ يُهَاجِرُونَ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرَ.
  Bedeviler bir yerden başka bir yere intikal ederler.
- تِلْكَ الْأُسْرَةُ هَاجَرَتْ مِنَ الْقَرْيَةِ إِلَى الْعَاصِمَةِ.
  O aile köyden ayrılıp başkente göç etti.
- أَيُّهَا اللَّاجِؤُونَ، يُمْكِنُ أَنْ تُهَاجِرُوا مِنْ هُنَا إِلَى الْوَطَنِ.
  Mülteciler! Artık buradan vatanınıza dönebilirsiniz.
- سُكَّانُ الْقَرْيَةِ يُهَاجِرُونَ مِنَ الرِّيفِ إِلَى الْمَدِينَةِ.
  Köy sakinleri köyden kente göç ediyor.
- اَلشَّبَابُ الْأَذْكِيَاءُ يُهَاجِرُونَ مِنْ بَلَدِهِمْ إِلَى بَلَدٍ آخَرَ.
  Zeki gençler ülkelerinden başka bir ülkeye göç ediyorlar.
- هَاجَرَ الزَّعِيمُ مِنْ بِلَادِهِ مُرْغَمًا إِلَى بَلَدٍ آخَرَ.
  Lider, ülkesinden zorla bir başka ülkeye göç etti.
- يُهَاجِرُ الْعُمَّالُ مِنْ بِلَادِهِمْ بَحْثًا عَنِ الْعَمَلِ إِلَى الْخَارِجِ.
  İşçiler iş bulabilmek için yurtlarından dışarıya göç ediyor.

هَجَمَ يَهْجُمُ هُجُومًا

عَلَى

(b'ne veya b'nin üzerine) saldırmak, hücum etmek, saldırıya geçmek; atılmak; baskın yapmak, ansızın saldırmak

- هَجَمَ الْجَيْشُ عَلَى عَدُوِّهِ.
  Ordu, düşmanına hücum etti.
- هَجَمَ الْكَلْبُ عَلَى اللِّصِّ بَغْتَةً.
  Köpek hırsızın üzerine ansızın saldırdı.
- الْأَسَدَانِ الْمُفْتَرِسَانِ هَجَمَا عَلَى الصَّيَّادِ عَنْوَةً.
  İki yırtıcı arslan avcının üzerine birden hücum etti.
- قَدْ هَجَمَ الْجَانِي عَلَى ضَحِيَّتِهِ فِي الْمَطْبَخِ.
  Katil, kurbanına mutfakta iken saldırmış.
- رِجَالُ الشُّرْطَةِ هَجَمُوا عَلَى مَخْبَأِ اللُّصُوصِ.
  Polisler, hırsızların saklandığı yere baskın yaptılar.
- لَقَدْ هَجَمَ الْمَشِيبُ عَلَى شَبَابِي.
  Yaşlılık gençliğime -adeta- bir baskın yaptı.
- لَا تُحْدِثْ أَيَّ بَلْبَلَةٍ فَيَهْجُمُوا عَلَيْنَا!
  Gürültü çıkarma, yoksa (bizi fark edip) saldırırlar!
- لَا تَهْجُمَا عَلَيْهِمْ مُبَاشَرَةً، بَلِ ادْعُوَاهُمْ بِالْحِكْمَةِ.
  Onlara doğrudan saldırmayın, bunun yerine onları hikmetle davet ediniz!
- أَكْثَرُ شَبَابِ الْغَرْبِ يَهْجُمُونَ عَلَى الْمُغَامَرَاتِ دُونَ رَوِيَّةٍ.
  Batıdaki gençlerin çoğu, maceralara düşüncesizce atılıyor!

هَبَطَ يَهْبِطُ هُبُوطًا

عَلَى

(by'e) inmek, iniş yapmak, konmak

- هَبَطَتِ الطَّائِرَةُ عَلَى الْمَطَارِ دُونَ تَأَخُّرٍ.
  Uçak havaalanına rötarsız indi (iniş yaptı).
- اَلْغِرْبَانُ تَهْبِطُ عَلَى الْحُقُولِ فَوْرَ حَرْثِهَا.
  Kargalar, sürülmesinin hemen ardından tarlalara konar.
- هَلْ تَعْرِفُ مَنْ أَوَّلُ رَائِدِ فَضَاءٍ هَبَطَ عَلَى سَطْحِ الْقَمَرِ؟
  Aya ilk ayak basan astronotun kim olduğunu biliyor musun?
- اَلْفَرَاشَاتُ تَهْبِطُ عَلَى الْأَزْهَارِ لِارْتِشَافِ الرَّحِيقِ.
  Kelebekler nektar toplamak için çiçeklere konarlar.
- اَلْعَنَاكِبُ تُلَاحِقُ الْحَشَرَاتِ الَّتِي تَهْبِطُ عَلَى نَسِيجِهَا.
  Örümcekler, ağları üzerine konan haşerelerin peşine düşer.
- مِنْ حِينٍ لِآخَرَ، تَهْبِطُ النَّيَازِكُ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ السَّمَاءِ.
  Zaman zaman gökyüzünden yeryüzüne meteorlar düşer.
- بَعْضُ الطُّيُورِ الْمُهَاجِرَةِ لَا تَهْبِطُ عَلَى الْأَرْضِ أَيَّامًا.
  Bazı göçmen kuşlar günlerce yere inmezler.
- كَانَ الْجُنُودُ يَهْبِطُونَ عَلَيْنَا بِالْمِظَلَّاتِ.
  Askerler paraşütlerle üzerimize doğru iniyorlardı.
- اَلْبَطَارِيقُ تَعْلُو وَتَهْبِطُ عَلَى سَطْحِ الْمَاءِ بِمَهَارَةٍ.
  Penguenler su yüzeyine maharetle çıkıp inerler.
- أُطْلِقَ بَالُونٌ مُحَمَّلٌ بِالْقَنَابِلِ لِيَهْبِطَ عَلَى مَبْنَى الْمَجْلِسِ.
  Meclis binasına inmek üzere bomba yüklü bir balon yollanmış.

هَـدَّدَ
يُـهَـدِّدُ
تَـهْـدِيـدًا

بِ

(b'ni bş'le) tehdit etmek, korkutmak, gözdağı vermek

- هَدَّدَ الْمُعَلِّمُ التَّلَامِذَةَ بِالْعِقَابِ.
Öğretmen öğrencilere ceza ile gözdağı verdi.
- هَدَّدَ خَصْمَهُ السِّيَاسِيَّ بِالْقَتْلِ.
Siyasi rakibini ölümle tehdit etti.
- هَدَّدَتِ الْمُهَنْدِسَةُ مُدِيرَ الشَّرِكَةِ بِالْاِسْتِقَالَةِ.
Mühendis, şirketin müdürünü istifa etmekle tehdit etti.
- هَدَّدَ الْقَائِدُ الْمُتَمَرِّدِينَ بِالْعُقُوبَةِ الشَّدِيدَةِ.
Komutan isyancıları ağır bir ceza ile tehdit etti.
- هُنَاكَ مَجْهُولَانِ قَدْ هَدَّدَا الرَّئِيسَ بِاغْتِيَالٍ.
Başkanı suikastle tehdit eden kimliği belirsiz iki şahıs var.
- لَا تُهَدِّدُونِي بِالْاِنْسِحَابِ مِنَ السِّبَاقِ.
Beni, yarıştan çekilmekle tehdit etmeyin!
- نَبَّهَتْنَا الْأَخْبَارُ إِلَى أَمْرٍ يُهَدِّدُ النَّاسَ بِالْهَلَاكِ.
Haberler, insanoğlunu yok olmakla tehdit eden bir şeye dikkatimizi çekti.
- أَصْدِقَاؤُهُ الْقُدَامَى يُهَدِّدُونَهُ بِإِعْلَانِ فَضَائِحِهِ بَيْنَ النَّاسِ.
Eski arkadaşları onu, kepazeliklerini insanlara teşhir etmekle tehdit ediyor.
- إِسْرَائِيلُ تُهَدِّدُ أُورُوبَّا بِالْاِنْسِحَابِ مِنْ أَكْبَرِ مَشْرُوعٍ بَحْثِيٍّ أُورُوبِّيٍّ.
İsrail Avrupa'yı, Avrupa'nın en büyük araştırma projesinden çekilmekle tehdit ediyor.

هَـدَى
يَـهْـدِي
هِـدَايَـةً

إِلَى

(b'ni by'e) ulaştırmak; (b'ne) yol göstermek, rehberlik etmek, (... -e giden) yolu göstermek; götürmek, getirmek, arz etmek

- اَلْأَنْبِيَاءُ هَدَوُا الْبَشَرِيَّةَ إِلَى نُورِ الْحَقِّ.
Peygamberler insanlığa Hakk'ın nurunu gösterdi.
- أَهْلُ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ هَدَوْا إِلَى الْحَقِّ.
Ehl-i Sünnet ve'l-cemaat, Hakk'a kılavuzluk etmiştir.
- هَدَانَا اللهُ وَإِيَّاكُمْ إِلَى الْإِيمَانِ.
Allah bizleri ve sizleri imana sevk etsin.
- وَاللهُ الْكَرِيمُ يَهْدِينَا وَإِيَّاهُمْ إِلَى سَبِيلِ الرَّشَادِ!
Kerim olan Allah, bizleri ve onları doğru yola iletsin!
- اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ هُدُوا إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ!
Allahım bizleri doğru yola hidayet edilenlerden kıl!
- نَسْأَلُ اللهَ تَعَالَى أَنْ يَهْدِيَنَا إِلَى الْعَقِيدَةِ الصَّافِيَةِ!
Allah'tan bizleri temiz akideye ulaştırmasını niyaz ediyoruz!
- وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.
Biz onları dosdoğru bir yola ilettik. (Ayet)
- قُلْ إِنَّنِي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.
De ki: Rabbim beni dosdoğru yola iletti. (Ayet)
- اَلْقَوْمُ هَدَوُا الْعَرُوسَ إِلَى زَوْجِهَا بَعْدَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ.
Halk yatsı namazından sonra gelini damada götürdü.

هَدَى fiili harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

هَـدَفَ
يَـهْـدُفُ
هَـدْفًا

إِلَى

(bş'i) hedeflemek, amaçlamak, gaye edinmek, (by'e) varmak istemek

- إِنَّ النَّادِيَ يَهْدُفُ إِلَى إِحْيَاءِ رُوحِ التَّتَبُّعِ وَالْبَحْثِ.
Kulüp, araştırma ve inceleme ruhunu canlandırmayı hedefliyor.
- بَعْضُ الصُّحُفِ تَهْدُفُ إِلَى إِفْسَادِ شَبَابِنَا.
Kimi gazeteler gençlerimizi bozmayı (dejenere) etmeyi amaçlıyor.
- اَلْبَرَامِجُ التَّنْمَوِيَّةُ تَهْدُفُ إِلَى رَفَاهِيَةِ الْمُوَاطِنِ أَوَّلًا.
Kalkınma programları önce vatandaşın refahını hedefler.
- لَا نَهْدُفُ إِلَى الْخَوْضِ فِي تَفَاصِيلِ النُّمُوِّ السُّكَّانِيِّ.
Nüfus artışına ilişkin detaylara girme gayesinde değiliz.
- بِهٰذِهِ الْمُحَاوَلَاتِ يَهْدُفُونَ إِلَى إِضْعَافِ لُغَةِ الْقُرْآنِ.
Bu çabalarla Kuran dilini zayıflatmayı amaçlıyorlar.
- تَهْدُفُونَ إِلَى إِقَامَةِ نِظَامٍ اِجْتِمَاعِيٍّ يَقُومُ عَلَى الْعُنْصُرِ!
Irka dayalı bir sosyal nizam kurmayı hedefliyorsunuz!
- مِنْ خِلَالِ الْمُفَاوَضَاتِ نَهْدُفُ إِلَى الْوُصُولِ إِلَى الْمُعْتَقَلِينَ.
Görüşmeler aracılığıyla tutuklulara ulaşmayı hedefliyoruz.
- بِهٰذِهِ الْأَنْشِطَةِ يَهْدُفُونَ إِلَى إِبْعَادِنَا عَنْ هُوِيَّتِنَا.
Bu faaliyetlerle bizi kimliğimizden uzaklaştırmayı amaçlıyorlar.
- إِلَى مَاذَا تَهْدُفُ مِنْ هٰذِهِ التَّصْرِيحَاتِ؟
Bu açıklamalarla nereye varmak istiyorsunuz?
- بِخِطَابِهِ هٰذَا يَهْدُفُ الرَّئِيسُ إِلَى إِزَالَةِ بَعْضِ الشُّبُهَاتِ.
Başkan bu konuşmasıyla bazı kuşkuları gidermeyi amaçlıyor.

هَـرَبَ
يَـهْـرُبُ
هُـرُوبًا

إِلَى

(b'ne veya bş'e) sığınmak, iltica etmek, kaçmak, gitmek

BAKINIZ

⬇⬇⬇

فَـرَّ
يَـفِـرُّ
فِـرَارًا

إِلَى

(b'ne veya bş'e) sığınmak, iltica etmek, (sığınmak üzere) gitmek

هَنَّأَ يُهَنِّئُ تَهْنِئَةً

(b'ni bş'den ötürü) tebrik etmek, kutlamak

بِ

- أُهَنِّئُكُمْ بِهٰذَا الْعِيدِ الْمُبَارَكِ.
  Bu mübarek bayramınızı tebrik ederim.
- لَقَدْ هَنَّأَ الْأَصْدِقَاءُ عَلِيًّا بِنَجَاحِهِ فِي الْامْتِحَانِ.
  Arkadaşları Ali'yi sınavdaki başarısından ötürü tebrik etti.
- هَنَّأَهُ أَبَوَاهُ بِفَوْزِهِ فِي الْمُبَارَاةِ.
  Anne babası, maçı kazandığı için onu kutladı.
- زَوْجَتِي قَدْ هَنَّأَتْنِي بِتَرْكِ الدُّخَانِ مِرَارًا.
  Karım beni sigarayı bıraktığım için defalarca kutladı.
- هَنَّأْنَاهُمْ بِسَلَامَةِ وُصُولِهِمْ مِنَ الْحَجِّ.
  Hacdan sağ salim dönmelerinden ötürü onları tebrik ettik.
- اَلنَّاسُ يُهَنِّؤُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا بِمُنَاسَبَةِ الْعِيدِ.
  İnsanlar birbirlerinin bayramını kutluyorlar.
- أَذْهَبُ إِلَى صَدِيقِي أُهَنِّئُهُ بِزَوَاجِهِ.
  Evliliğini tebrik etmek için arkadaşıma gidiyorum.
- فِي مِصْرَ، يُهَنِّئُ الْمُسْلِمُونَ الْأَقْبَاطَ بِأَعْيَادِهِمْ.
  Mısır'da Müslümanlar Kıptîlerin bayramlarını tebrik eder.
- اَلْأَصْدِقَاءُ الْقُدَامَى سَيُهَنِّئُونَ بِالْعَامِ الْجَدِيدِ هُنَا.
  Eski arkadaşlar yeni yılı burada kutlayacaklar.
- وَصَلَتْ صَدِيقَاتِي إِلَى مَنْزِلِي يُهَنِّئْنَنِي بِمَوْلُودِي.
  Kız arkadaşlarım, bebeğimi tebrik için evime geldi.

هَرَبَ يَهْرُبُ هُرُوبًا

(by'den, b'nden veya bş'den) kaçmak; firar etmek; yan çizmek, kaytarmak

مِنْ

- هَرَبَ الْفَأْرُ مِنَ الْقِطِّ بِسُهُولَةٍ.
  Fare kediden kolayca kaçtı.
- هَرَبَ الصَّيْدُ مِنَ الصَّيَّادِ بِصُعُوبَةٍ.
  Av, avcının elinden güç bela kaçtı (kaçıp kurtuldu).
- اَلْبَارِحَةَ، ثَلَاثَةٌ مِنَ السُّجَنَاءِ هَرَبُوا مِنَ الْمُعْتَقَلِ.
  Dün akşam (gece) üç mahkûm hapishaneden kaçtı.
- لَا يَهْرُبُ الْجُنْدِيُّ التُّرْكِيُّ مِنَ الْجُنْدِيَّةِ.
  Türk askeri askerlik görevinden kaçmaz.
- بِسَبَبِ غَفْلَتِكَ أَنْتَ هَرَبَ الْعَنْدَلِيبُ مِنَ الْقَفَصِ.
  Senin dalgınlığın yüzünden bülbül kafesten kaçtı.
- هَرَبَ السَّارِقُ مِنْ يَدِ الْحُرَّاسِ وَنَجَا بِنَفْسِهِ.
  Hırsız, bekçilerin elinden kaçıp kendini kurtardı.
- اَلْمُوَاطِنُونَ الْوَاعُونَ لَا يَهْرُبُونَ مِنْ مَسْؤُولِيَّاتِهِمْ.
  Bilinçli vatandaşlar sorumluluklarından kaçmazlar.
- لَا تَهْرُبُوا مِنْ أَدَاءِ الضَّرِيبَةِ!
  Vergiyi ödemekten kaçmayın!
- يَا هٰذَانِ، لَا تَهْرُبَا مِنْ أَدَاءِ دُيُونِكُمَا!
  Siz ikiniz, borçlarınızı ödemekten kaçmayın!
- لَا تَهْرُبِي مِنَ الْحَفْلَةِ بِالتَّنَاوُمِ!
  Uykusu gelmiş gibi davranarak partiden kaçma!

هَيْمَنَ يُهَيْمِنُ هَيْمَنَةً — عَلَى

(b veya bş üzerinde) hâkimiyet kurmak, hâkim/egemen olmak, kontrolü ele geçirmek, yönetmek, baskı kurmak; (b'ni) kollamak, gözetmek; (bş'e) damgasını vurmak, hâkimiyetini hissettirmek

- تُهَيْمِنُ الدُّوَلُ الْغَنِيَّةُ عَلَى الدُّوَلِ الفَقِيرَةِ عُمُومًا.
  Zengin ülkeler genellikle fakir ülkeler üzerinde baskı kurar.
- لَقَدْ هَيْمَنَ الْحُكْمُ الْعَسْكَرِيُّ عَلَى الْبِلَادِ ثَلَاثِينَ سَنَةً.
  Askeri yönetim ülkede 30 sene hükmetti.
- لَقَدْ هَيْمَنَتِ الْحَضَارَةُ الْغَرْبِيَّةُ عَلَى الْعَالَمِ كُلِّهِ.
  Batı medeniyeti tüm dünyaya hâkim oldu.
- لَمْ يُهَيْمِنِ الْقَائِدُ عَلَى جَيْشِهِ فَاسْتَقَالَ.
  Komutan ordusunu kontrol edemeyerek istifa etti.
- تِلْكَ الشَّرِكَةُ تُهَيْمِنُ عَلَى كُلِّ تِجَارَةِ الْبَلَدِ.
  O şirket, ülke ticaretinin tümünü elinde tutuyor.
- لَقَدْ هَيْمَنَتْ نَاطِحَاتُ السَّحَابِ عَلَى الْعَاصِمَةِ.
  Gökdelenler, başkenti hegemonyası altına almış durumda.
- أَحْدَاثُ مِصْرَ قَدْ هَيْمَنَتْ عَلَى الصُّحُفِ الْبِرِيطَانِيَّةِ.
  Mısır'da yaşananlar İngiliz gazetelerine damgasını vurdu.
- لَاعِبُونَا لَمْ يُهَيْمِنُوا عَلَى الْمُبَارَاةِ فِي الشِّقِّ الْأَوَّلِ.
  Oyuncularımız ilk yarıda maça hâkim olamadı.
- لِلْأَسَفِ، نَحْنُ لَمْ نُهَيْمِنْ عَلَى الْكُرَةِ طُولَ الْمُبَارَاةِ.
  Ne yazık ki maç boyunca topa hâkim olamadık.

وَاظَبَ يُوَاظِبُ مُوَاظَبَةً — عَلَى

(bş'i istikrarlı biçimde) sürdürmek, devam et(tir)mek, sebat etmek

- عَلَى كُلِّ طَالِبٍ أَنْ يُوَاظِبَ عَلَى حُضُورِ الدَّرْسِ.
  Her bir öğrencinin derslere devam etmesi gerekir.
- فِيمَا أَعْرِفُ، هُمَا يُوَاظِبَانِ عَلَى حُضُورِ مُحَاضَرَاتِي.
  Bildiğim kadarıyla o ikisi konferanslarıma düzenli geliyor.
- هَلِ ابْنُكَ الْأَصْغَرُ يُوَاظِبُ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ؟
  En küçük oğlun beş vakit namaza devam ediyor mu?
- عَلَى الرِّيَاضِيِّ أَنْ يُوَاظِبَ عَلَى التَّدْرِيبَاتِ دُونَ انْقِطَاعٍ.
  Sporcunun antrenmanlara kesintisiz devamı gerekiyor.
- أَنَا أُوَاظِبُ عَلَى تَخَلُّلِ أَسْنَانِي بَعْدَ الْأَكْلِ.
  Yemekten sonra dişlerimin arasındaki kalıntıları hep çıkarırım.
- أَيُّهَا الْعُمَّالُ، وَاظِبُوا عَلَى الْمُطَالَبَةِ بِحَقِّكُمْ دُونَ تَوَقُّفٍ!
  Ey işçiler, haklarınızı durmaksızın talep etmeyi sürdürün!
- هُوَ تِلْمِيذٌ يُوَاظِبُ عَلَى الْاِجْتِهَادِ.
  O çalışmaya devam eden (sürekli çalışan) bir öğrencidir.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تُوَاظِبُوا عَلَى تَمَارِينِ مُكَافَحَةِ الْحَرَائِقِ.
  Yangınla mücadele tatbikatlarına devam etmelisiniz.
- اَللَّاتِي يُوَاظِبْنَ عَلَى الذَّهَابِ إِلَى الْكَنَائِسِ قَلِيلَاتٌ نِسْبِيًّا.
  Kiliseye gitmeye devam eden kadınlar nispeten az.
- مُنْذُ اشْتِرَاكِي فِي الْمَجَلَّةِ وَاظَبْتُ عَلَى دَفْعِ الْأُجْرَةِ.
  Dergiye abone olduğumdan beri ücreti hep ödedim.

وَثِقَ يَثِقُ ثِقَةً

بِ

(b'ne) güvenmek, inanmak, itimat etmek, kanaat getirmek

- وَثِقَ بِمَا قَالَهُ وَالِدُهُ ثِقَةً تَامَّةً.
  Babasının söylediklerine tam anlamıyla kanaat getirdi.
- جَرَّبْتُهُمْ مُدَّةً طَوِيلَةً ثُمَّ وَثِقْتُ بِهِمْ.
  Onları uzun bir zaman denedim, sonrasında itimat ettim.
- اَلْفَتَاةُ قَدْ وَثِقَتْ بِخَطِيبِهَا ثِقَةً عَمْيَاءَ.
  Genç kız, nişanlısına körü körüne itimat etti.
- لَا تَثِقْ بِنَفْسِكَ ثِقَةً زَائِدَةً!
  Kendine çok fazla güvenme.
- لَمْ يَعُدْ يَثِقُ بِصَدِيقِهِ بَعْدَ احْتِيَالِهِ عَلَيْهِ.
  Dostu kendisini aldattıktan sonra artık ona güvenmiyordu.
- أَبِي كَانَ رَجُلًا يُوثَقُ بِهِ بَيْنَ زُمَلَائِهِ.
  Babam arkadaşları arasında güvenilir biri idi.
- كَانَ الْأُسْتَاذُ عَالِمًا قَدْ وَثِقَ بِالطِّبِّ وُثُوقًا.
  Profesör tıbba çok inanmış (güvenmiş) bir bilim adamıydı.
- عَلَيْكُمْ أَنْ تُقَلِّدُوا مِنَ الْعُلَمَاءِ مَنْ تَثِقُونَ بِعِلْمِهِ.
  Âlimlerden, ilmine güvendiklerinizi taklit etmeniz gerekir.
- اَلطُّلَّابُ يَثِقُونَ بِمُعَلِّمِيهِمْ وَبِوَالِدَيْهِمْ دُونَ قَيْدٍ وَشَرْطٍ.
  Öğrenciler öğretmenlerine ve ebeveynlerine kayıtsız şartsız güvenirler.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

وَافَقَ يُوَافِقُ مُوَافَقَةً

عَلَى

(bir görüşü) onaylamak, kabul etmek, desteklemek, benimsemek, (b'ne veya bş'e) katılmak

- كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ لَا يُوَافِقُونَ عَلَى هٰذَا الْإِجْرَاءِ.
  Çoğu insan bu uygulamayı kabul etmiyor.
- هَلْ وَافَقَ أَبُوكِ عَلَى ذَهَابِكِ إِلَى الْخُرُوجِ لَيْلًا؟
  Baban geceleyin dışarı çıkmana onay verdi mi?
- لِمَ لَا تُوَافِقُونَ عَلَى اقْتِرَاحِي هٰذَا دُونَ سَبَبٍ؟
  Benim bu teklifimi sebepsiz yere niçin kabul etmiyor sunuz?
- وَأَنَا شَخْصِيًّا، أُوَافِقُ عَلَى الرَّأْيِ الْآخَرِ.
  Şahsen ben diğer görüşü benimsiyorum.
- صَدِيقِي لَا يُوَافِقُ عَلَى آرَائِي إِطْلَاقًا.
  Arkadaşım asla benim görüşlerime katılmaz.
- وَافَقَ الْمُهَنْدِسُ عَلَى الْمَشْرُوعِ بِمُجَرَّدِ اطِّلَاعِهِ عَلَيْهِ.
  Mühendis projeyi görür görmez onay verdi.
- إِنَّ أَهْلَ الْفَتَاةِ لَا يُوَافِقُونَ عَلَى زَوَاجِهَا مِنِّي!
  Kızın ailesi, onun benimle evlenmesine onay vermiyor!
- إِنَّ بَعْضَ الْمُؤَلِّفِينَ يَقَعُونَ فِي أَخْطَاءٍ لَا يُوَافَقُ عَلَيْهَا.
  Bazı yazarlar kabul edilemeyecek hatalara düşüyor.
- وَافَقَ الْمُؤْتَمِرُونَ بِالْإِجْمَاعِ عَلَى تَوْصِيَاتِ الْمُؤْتَمَرِ.
  Kongreye katılanlar, kongrenin tavsiye kararlarını ittifakla kabul etti.

وَجَّهَ يُوَجِّهُ تَوْجِيهًا

إِلَى

(yüzü / dikkati / soruyu / talebi vb.ni bş'e) tevcih etmek, yöneltmek, çevirmek, yönlendirmek

- وَجَّهَ الرُّبَّانُ سَفِينَتَهُ إِلَى الشَّرْقِ.
  Kaptan, gemisini Doğu istikametine çevirdi.
- اَلْمُسْلِمُونَ وَجَّهُوا الْمَيِّتَ إِلَى الْقِبْلَةِ.
  Müslümanlar ölüyü kıble istikametine çevirdiler.
- وَجَّهْتُ السُّؤَالَ إِلَيْهِ مُبَاشَرَةً.
  Soruyu doğrudan kendisine yönelttim.
- وَجَّهَ الْعَالِمُ كُلَّ هَمِّهِ إِلَى الْبَحْثِ.
  Bilimadamı bütün ilgisini araştırmaya verdi.
- وَجَّهَ الطُّلَّابُ نَظَرَهُمْ إِلَى الْمُذَاكَرَةِ.
  Öğrenciler dikkatlerini ders çalışmaya verdi.
- عَلَيْكَ أَنْ تُوَجِّهَ جُهُودَكَ إِلَى الْهَدَفِ.
  Çalışmanı (mesaini) hedefe yöneltmelisin.
- وَجَّهْنَا إِلَيْهِ رِسَالَةً مُسْتَعْجَلَةً.
  Ona acil bir mektup (mesaj) yolladık.
- لِمَ تُوَجِّهُونَ إِلَيَّ تُهْمَةً شَنِيعَةً؟!
  Niçin bana çirkin bir ithamda bulunuyorsunuz?!
- وَجَّهَ الْأَبَوَانِ ابْنَهُمَا إِلَى تَعَلُّمِ الْكُمْبِيُوتَرِ.
  Ebeveyn, çocuklarını bilgisayar öğrenmeye yönlendirdi.

نَحْوَ، صَوْبَ ve جِهَةَ zarflarıyla da aynı anlamı ifade eder.

وَجَبَ يَجِبُ وُجُوبًا

عَلَى

(b bş'i) ...-meli, ...-malı; (bş biri için) zorunlu / kaçınılmaz / mecburi / şart / farz olmak

- يَجِبُ الْحَجُّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ مَرَّةً فِي الْعُمْرِ.
  Hayatında bir defa haccetmek her müslümana gereklidir.
- لَقَدْ وَجَبَ الْجِهَادُ عَلَى جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ ذُكُورًا وَإِنَاثًا.
  Cihat kadın erkek bütün Müslümanlara zorunludur.
- وَجَبَ عَلَيْهِ أَدَاءُ الدَّيْنِ فِي وَقْتِهِ.
  Onun, borcunu zamanında ödemesi gerekmektedir.
- يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تُؤَدِّيَ دَيْنَكَ هٰذِهِ الْأَيَّامَ.
  Borcunu bugünlerde ödemen gerekiyor.
- يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نُغَيِّرَ النِّظَامَ الْآنَ.
  Sistemi şimdi değiştirmemiz gerekiyor.
- يَجِبُ عَلَى كُلِّ فَرْدٍ أَنْ يَتَعَلَّمَ لُغَةً أَجْنَبِيَّةً.
  Herkesin bir yabancı dil öğrenmesi gerekir.
- يَجِبُ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَتَحَلَّى بِأَخْلَاقِ النَّبِيِّ.
  Her Müslüman Hz. Peygamberin ahlakı ile bezenmelidir.
- يَجِبُ عَلَى الْمَرْضَى الْإِلْتِزَامُ بِالتَّعْلِيمَاتِ الطِّبِّيَّةِ.
  Hastaların tıbbi uyarıları dikkate alması gerekir.
- لِمَاذَا يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَتَقَبَّلَ الْعَوْلَمَةَ دُونَ قَيْدٍ أَوْ شَرْطٍ.
  Globalizmi niçin kayıtsız şartsız benimsemek zorunda kalalım ki?!

وَرَدَ يَرِدُ وُرُودًا — فِي

(ayet / hadis by'de) vârit olmak, gelmek, bulunmak, yer almak, geçmek; belirtilmek, işaret edilmek, zikredilmek

- وَرَدَتْ هٰذِهِ الْكَلِمَةُ فِي النَّصِّ مَرَّاتٍ عَدِيدَةً.
  Bu sözcük metinde defalarca geçti.
- وَرَدَتْ فِي هٰذَا الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ مَبَادِئُ أَخْلَاقِيَّةٌ عَدِيدَةٌ.
  Bu hadis-i şerifte birçok ahlaki ilke yer almaktadır.
- أُصُولُ الْعَقِيدَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَرَدَتْ فِي الْآيَاتِ الْكَرِيمَةِ.
  İslam inancının esasları âyet-i kerimelerde yer almaktadır.
- كَلِمَةُ "غُسْلٌ" وَرَدَتْ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.
  Gusül kelimesi Kuran-ı Kerim'de üç yerde geçmektedir.
- هٰذِهِ الْعِبَارَةُ لَمْ تَرِدْ فِي الْمَخْطُوطَةِ الْمُعْتَمَدَةِ عِنْدِي.
  Bu ibare bendeki güvenilir el yazma eserde geçmemekte.
- وَرَدَتْ فِي الْمَصَادِرِ نُصُوصٌ كَثِيرَةٌ تُؤَكِّدُ هٰذَا.
  Kaynaklarda bunu destekleyen pek çok metin bulunmakta.
- هٰذَانِ الْحَدِيثَانِ لَمْ يَرِدَا فِي الصَّحِيحَيْنِ.
  Bu iki hadis Buhari ve Müslim'de geçmemekte.
- إِنَّ بَعْضَ بُحُوثِ الزَّكَاةِ الْمُعَاصِرَةِ وَرَدَتْ فِي كُتُبِ الْفِقْهِ.
  Bazı çağdaş zekât konuları fıkıh kitaplarında yer almaktadır.
- كَمَا وَرَدَ فِي الْحَدِيثِ: اَلْعِلْمُ نُورٌ يُهْتَدَى بِهِ.
  Hadiste işaret edildiği üzere ilim, kılavuzluğuna başvurulacak bir ışık kaynağıdır.

وَزَّعَ يُوَزِّعُ تَوْزِيعًا — عَلَى

(bş'i b'ne) dağıtmak, teslim etmek; (bş'i aralarında) paylaştırmak, bölüştürmek, tevzi etmek

- وَزَّعَ الْمُدِيرُ الْجَوَائِزَ عَلَى الْفَائِزِينَ.
  Müdür ödülleri başarılı öğrencilere dağıttı.
- تُوَزِّعُ الْحُكُومَةُ فَحْمًا عَلَى الْأُسَرِ الْفَقِيرَةِ.
  Hükümet yoksul ailelere kömür dağıtıyor.
- وَزَّعَ الْقَائِدُ الْغَنَائِمَ عَلَى الْغُزَاةِ بِالتَّسَاوِي.
  Komutan, ganimetleri gazilere eşit biçimde dağıttı.
- اَلْمُخْرِجَةُ لَمْ تُوَزِّعِ الْأَدْوَارَ بَعْدُ عَلَى الْمُمَثِّلِينَ.
  Yönetmen, rolleri henüz oyunculara dağıtmadı.
- أَخِي يُوَزِّعُ الصُّحُفَ عَلَى الْقُرَّاءِ فِي الصَّبَاحِ الْبَاكِرِ.
  Kardeşim gazeteleri okurlara sabah erkenden dağıtıyor.
- وَزَّعْتُ الْأَخْبَارَ عَلَى وَكَالَاتِ الْأَنْبَاءِ.
  Haberleri ajanslara dağıttım.
- عَلَيْنَا أَنْ نُوَزِّعَ الصَّدَقَاتِ عَلَى الْمُحْتَاجِينَ فِي وَقْتِهَا.
  Sadakaları yoksullara zamanında dağıtmamız gerekir.
- وَزِّعُوا الْمُسَاعَدَاتِ الْمَالِيَّةَ عَلَى مُسْتَحِقِّيهَا فَقَطْ!
  Para yardımlarını sadece hak edenlere dağıtınız!
- أَلَمْ تَجِدُوا فُقَرَاءَ تُوَزِّعُونَ عَلَيْهِمْ أَمْوَالَ الزَّكَاةِ؟!
  Zekât paralarını dağıtacağınız yoksullar bulamadınız mı?!
- وِزَارَةُ الْمَعَارِفِ تُوَزِّعُ كُتُبَ الْمَدْرَسَةِ عَلَى الطُّلَّابِ مَجَّانًا.
  Eğitim bakanlığı okul kitaplarını öğrencilere ücretsiz dağıtıyor.

وَصَلَ يَصِلُ وُصُولًا

مِنْ

(by'den) gelmek, ulaşmak, dönüp gelmek

- وَصَلَ هٰؤُلَاءِ الْمُهَنْدِسُونَ مِنْ فَرَنْسَا.
  Bu mühendisler Fransa'dan geldiler.
- اَلطُّلَّابُ الْوَافِدُونَ وَصَلُوا مِنْ بِلَادِهِمْ مُتَأَخِّرِينَ.
  Konuk öğrenciler ülkelerinden geç geldiler.
- صَاحِبُ الْعَمَلِ سَيَصِلُ مِنَ الْخَارِجِ يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ.
  Patron yurt dışından Pazartesi günü dönecek.
- وَصَلْنَا الْبَارِحَةَ مِنَ السَّفَرِ مُتْعَبِينَ.
  Dün (gece) seyahatten yorgun bir vaziyette döndük.
- اَلْحَاجَّانِ وَصَلَا مِنَ الْمَطَارِ قَبْلَ قَلِيلٍ.
  İki hacı havaalanından az önce geldi.
- صَبَاحَ الْغَدِ، سَيَصِلُ مِنَ الْقَرْيَةِ زَائِرَانِ.
  Yarın sabah köyden iki misafir gelecek.
- يُمْكِنُ أَنْ يَصِلَ الْمُدِيرُ مِنَ السَّفَرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.
  Müdür cuma günü seyahatten dönebilir.
- وَصَلَتْ هٰذِهِ الْبَضَائِعُ مِنَ الْخَارِجِ أَمْسِ.
  Bu mallar yurt dışından dün geldi.
- اَلْيَوْمَ وَصَلَنِي مِنَ الْوَطَنِ خِطَابٌ أَتَوَقَّعُهُ.
  Beklemekte olduğum bir mektup memleketten bugün bana geldi.
- وَصَلَهُ مِنْ بِلَادِهِ خَبَرُ وَفَاةِ أَبِيهِ .
  Memleketinden babasının vefat haberi kendisine ulaştı.

وَصَفَ يَصِفُ وَصْفًا

بِ

(b'ni bş'le) nitelemek, vasıflamak, tarif / karakterize etmek; (belirli bir nitelikle) övmek veya yermek, damgalamak

- لَقَدْ وَصَفَ الشَّاعِرُ الْعَرَبِيُّ الْأَمِيرَ بِالْكَرَمِ.
  Arap şairi, emiri cömertlik hasletiyle vasfetti (övdü).
- مُعَاصِرُو الْجَاحِظِ كَانُوا يَصِفُونَهُ بِالْبُخْلِ.
  Çağdaşları, Câhız'ı "cimrilik" sıfatıyla damgalıyorlardı.
- تَصِفُ الْقَوَانِينُ مِثْلَ هٰذِهِ الْأَفْعَالِ بِالْجَرِيمَةِ.
  Yasalar bu gibi fiilleri suç olarak tanımlamakta.
- لَا تَصِفُونِي بِالسَّرِقَةِ، فَإِنِّي بَرِيءٌ!
  Lütfen beni hırsızlıkla nitelemeyin, ben suçsuzum!
- لَا تَصِفُوا النَّاسَ بِصِفَاتٍ لَا تَلِيقُ بِكَرَامَتِهِمْ!
  İnsanları, onurlarına yakışmayan sıfatlarla tanımlamayın!
- إِنَّكُمْ تَصِفُونَنَا بِالْجَهْلِ مَهْمَا قَدَّمْنَا لَكُمْ مِنْ حُجَجٍ!
  Hangi delili önünüze koysak bizi yine cahillikle suçluyorsunuz.
- أَعْدَاءُ الْإِسْلَامِ يَصِفُونَنَا بِالْإِرْهَابِيِّينَ أَوِ الرَّجْعِيِّينَ!
  İslam düşmanları bizi terörist veya gerici sıfatlarıyla yaftalıyor!
- اَلصِّينُ تَصِفُ الْوِلَايَاتِ الْمُتَّحِدَةَ بِـ"أَكْبَرُ نَذْلٍ فِي عَصْرِنَا".
  Çin Amerika'yı "Yüzyılın en büyük şerefsizi" diye tanımlıyor.
- عَزَلَ الْجَيْشُ الرَّئِيسَ مُرْسِي وَالْإِخْوَانُ يَصِفُونَهُ بِالْانْقِلَابِ.
  Ordu, başkan Mürsi'yi görevden aldı, İhvan cemaati ise bunu bir devrim olarak tanımlıyor.

وَصَلَ يَصِلُ وُصُولًا + إِلَى

(bş'e, by'e veya b'ne) gelmek, varmak, ulaşmak

- وَصَلَ إِلَيْهِ خَبَرُ قُدُومِ الطَّائِرَةِ.
  Uçağın geldiği haberi kendisine ulaştı.
- وَصَلْنَا إِلَى الْبَيْتِ سَالِمِينَ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ.
  Eve sağ salim ulaştık, hamdolsun.
- وصلَ أَخِي إِلَى الْبَيْتِ فِي السَّاعَةِ الثَّامِنَةِ مَسَاءً.
  Kardeşim eve akşam saat sekizde vardı.
- وَصَلَتْ شَتَائِمُ صَدِيقِهِ إِلَى مَسَامِعِهِ.
  Arkadaşının ettiği küfürler kulağına kadar geldi.
- لَقَدْ وَصَلَتِ الرِّسَالَةُ إِلَى صَاحِبِهَا فِي وَقْتِهَا.
  Mektup sahibine tam zamanında ulaştı.
- لَقَدْ وَصَلْنَا إِلَى شَاطِئِ الْأَمَانِ، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ.
  Şükürler olsun kurtulduk (sâhil-i selâmete erdik).
- إِذَا وَصَلْتُمْ إِلَى مُرَادِكُمْ فَاحْمَدُوا اللّٰهَ.
  Muradınıza nâil olduğunuzda Allah'a hamdedin.
- وَصَلَ إِلَيْهِ نَجَاحُ ابْنِهِ فَجْأَةً.
  Oğlunun başardığı bilgisi ona hiç beklemediği bir anda ulaştı.
- وَصَلَتْ إِلَى الْقَائِدِ أَخْبَارُ الْمَعَارِكِ وَهُوَ فِي الْمُعَسْكَرِ.
  Çarpışma haberleri komutana, o kampta iken ulaştı.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

وَصَلَ يَصِلُ وُصُولًا + مِنْ + إِلَى

(by'den by'e) gelmek, dönmek, varmak, ulaşmak

- اَلْوُزَرَاءُ وَصَلُوا مِنَ الْقَصْرِ إِلَى الْمَجْلِسِ قَبْلَ قَلِيلٍ.
  Bakanlar köşkten meclise az önce geldi.
- سَيَصِلُ عَاجِلًا أَوْ آجِلًا مِنَ الْغُرْبَةِ إِلَى الْوَطَنِ.
  Er geç gurbetten vatana dönecek.
- وَصَلْنَا مِنْ هُنَا إِلَى هُنَاكَ فِي سَاعَةٍ كَامِلَةٍ.
  Buradan oraya tam bir saatte vardık.
- مَتَى وَصَلَتِ الْهَيْئَتَانِ مِنَ الْمَطَارِ إِلَى الْفُنْدُقِ؟
  İki heyet havaalanından otele ne zaman geldi?
- لَا تَصِلُ الرِّسَالَةُ مِنْ تُرْكِيَا إِلَى أَمْرِيكَا فِي يَوْمَيْنِ.
  Mektup Türkiye'den Amerika'ya iki günde ulaşmaz.
- بِهٰذِهِ الْأَدِلَّةِ سَتَصِلُونَ مِنَ الشَّكِّ إِلَى الْيَقِينِ.
  Bu deliller sayesinde kuşkudan kesin bilgiye ulaşacaksınız.
- هٰذَا هُوَ الطَّرِيقُ الَّذِي نَصِلُ مِنْهُ إِلَى الْحَقِيقَةِ.
  Kendisinden hakikate ulaşacağımız yol işte budur.
- وَصَلْنَا مِنْ هٰذِهِ الْبُحُوثِ إِلَى نَتَائِجَ عِلْمِيَّةٍ عَدِيدَةٍ.
  Bu araştırmalardan pek çok bilimsel sonuca ulaştık.
- أَعْدَاؤُنَا يَصِلُونَ مِنْ وَرَاءِ هٰذِهِ الْخُرَافَاتِ إِلَى مَا يُرِيدُونَ.
  Hasımlarımız bu hurafelerden hareketle varmak istedikleri noktaya ulaşıyorlar.

وَصَلَ يَصِلُ وَصْلًا - صِلَةً

بَيْنَ

(bş'yle bş'in arasında) bağlantı kurmak, (iki şeyi) birleştirmek, bir araya getirmek, bağlamak

- اَلْخَطُّ الْجَوِّيُّ يَصِلُ بَيْنَ الْبَلَدَيْنِ.
  Havayolu iki ülkeyi birbirine bağlıyor.
- قَنَاةُ السُّوَيْسِ تَصِلُ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ.
  Süveyş kanalı iki denizi birbirine bağlar.
- مَضِيقُ الْبُوسْفُورِ يَصِلُ بَيْنَ بَحْرِ مَرْمَرَةَ وَالْبَحْرِ الْأَسْوَدِ.
  İstanbul Boğazı Marmara ile Karadenizi birbirine bağlar.
- اَلْمَوْتُ هُوَ الْقَنْطَرَةُ الَّتِي تَصِلُ بَيْنَ الدَّارَيْنِ.
  Ölüm, iki dünya arasında bağlantıyı sağlayan köprüdür.
- اَلْمَجَازُ حَرَكَاتٌ ذِهْنِيَّةٌ تَصِلُ بَيْنَ الْمَعَانِي.
  Mecaz, anlamlar arasında ilişki kuran zihinsel hareketlerdir.
- خُطُوطُ الطُّولِ أَنْصَافُ دَوَائِرَ تَصِلُ بَيْنَ الْقُطْبَيْنِ.
  Boylamlar, iki kutup arasını birleştiren yarım dairelerdir.
- صِلِي بَيْنَ النِّقَاطِ لِتَرَيْ رَسْمَ الْحَيَوَانِ!
  Hayvanın resmini görmek için noktaların arasını birleştir!
- صِلُوا بَيْنَ الْكَلِمَةِ وَالصُّورَةِ الْمُلَائِمَةِ!
  Sözcük ile uygun resmin arasını birleştiriniz.
- لَا يُمْكِنُ أَنْ نَصِلَ بَيْنَ النُّقْطَتَيْنِ إِلَّا بِخَطٍّ مُسْتَقِيمٍ.
  İki nokta arasını ancak düz bir çizgi ile bağlayabiliriz.

وَصَلَ يَصِلُ وَصْلًا - صِلَةً

بِ

(bş'i bş'yle) bağlamak, birleştirmek, bir araya getirmek; (iki şeyi bb'ne) bağlamak, (iki şey arasında) bağlantı kurmak

- هٰذِهِ الْجَوْلَاتُ الْبَحْرِيَّةُ تَصِلُ الْجَزِيرَةَ بِالْقَارَّةِ.
  Bu deniz turları ada ile karayı birbirine bağlıyor (aradaki bağlantıyı sağlıyor).
- اَلطُّلَّابُ وَصَلُوا اللَّيْلَ بِالنَّهَارِ قَبْلَ الْإِمْتِحَانِ.
  Öğrenciler sınav öncesinde geceyi gündüzle birleştirdiler (geceyi gündüze katarak çalıştılar).
- هٰذَا مَمَرٌّ بَحْرِيٌّ يَصِلُ الْبَلْدَةَ بِالْعَالَمِ الْخَارِجِيِّ.
  Bu, beldeyi dış dünyaya bağlayan bir deniz geçididir.
- إِنَّ هٰذَا الطَّرِيقَ يَصِلُ قَرْيَتَنَا بِالْقُرَى الْمُجَاوِرَةِ.
  Bu yol, köyümüzü komşu köylere bağlar.
- اَلْجُسُورُ تَصِلُ ضَفَّةً بِضَفَّةٍ.
  Köprüler bir kıyıyı (yakayı) diğerine bağlar.
- صِلْ هٰذِهِ الْفِقْرَةَ بِتِلْكَ الْفِقْرَةِ.
  Bu paragrafı o paragrafla birleştir (bağla).
- اَللُّغَةُ الْفُصْحَى تَصِلُنَا بِتَارِيخِنَا وَبِتُرَاثِنَا.
  Fasih dil bizi tarihimize ve kültürümüze bağlar.
- هٰذِهِ الْجُهُودُ الْمُبَارَكَةُ سَتَصِلُ الْأُمَّةَ بِمَاضِيهَا.
  Bu mübarek çabalar, ümmeti geçmişine bağlayacaktır.
- وَصَلَ اسْمَهُ بِسِلْسِلَةٍ شَرِيفَةٍ مُمْتَدَّةٍ مِنْ مَعْدِنِ النُّبُوَّةِ.
  İsmini, peygamberlik kaynağından gelen şerefli bir silsileye bağladı (nispet etti).

وَضَعَ
يَضَعُ
وَضْعًا

فِي

(bş'i bş'in içine) koymak, bırakmak, yerleştirmek; katmak; (yüzük, bilezik vb. takı) takmak

- اَلصَّائِغُ وَضَعَ الْأَسَاوِرَ فِي كِفَّةِ الْمِيزَانِ.
  Kuyumcu, bilezikleri terazinin kefesine koydu.
- وَضَعْتُ الثِّيَابَ النَّظِيفَةَ فِي الْخِزَانَةِ.
  Temiz elbiseleri dolaba koydum.
- وَضَعَتِ الْأُمُّ رَضِيعَهَا فِي الْمَهْدِ بَعْدَ أَنْ نَامَ.
  Anne, uyuduktan sonra bebeğini beşiğe yerleştirdi.
- ضَعْ قَائِمَةَ أَسْمَاءِ الْغَائِبِينَ فِي الدَّفْتَرِ.
  Gelmeyenlerin isim listesini defterin içine bırak.
- وَضَعْتُ التَّقْرِيرَ فِي مِلَفٍّ ثُمَّ وَضَعْتُهُ فِي الصُّنْدُوقِ.
  Raporu bir dosyaya, dosyayı da kasanın içine koydum.
- ضَعِي يَا حُسْنَى قَلِيلًا مِنَ التَّوَابِلِ فِي الطَّعَامِ!
  Hüsna! Yemeğe bir miktar baharat koy!
- وَضَعَتِ الْخَطِيبَةُ خَاتَمًا مِنَ الْأَلْمَاسِ فِي إِصْبَعِهَا.
  Nişanlı kız, parmağına elmas yüzüğü taktı.
- تُحِبُّ النِّسَاءُ أَنْ يَضَعْنَ أَسَاوِرَ فِي أَيْدِيهِنَّ.
  Kadınlar ellerine bilezik takmayı severler.
- وَضَعْتُ فِي بِنْصَرِي خَاتَمًا فِضِّيًّا.
  Yüzük parmağıma gümüş bir yüzük taktım.
- وَضَعَتْ زِينَةً فِي غُرْفَتِهَا لِتَظْهَرَ أَكْثَرَ جَمَالًا.
  Daha güzel görünmesi için odasına süs eşyası koydu.

وَصَّلَ
يُوَصِّلُ
تَوْصِيلًا

إِلَى

(b'ni by'e) ulaştırmak, götürmek, iletmek, (by'e kadar) geçirmek, götürmek, yarenlik etmek, refakat etmek; (yol by'e) çıkmak

BAKINIZ

أَوْصَلَ
يُوصِلُ
إِيصَالًا

إِلَى

(b'ni by'e) ulaştırmak, götürmek, iletmek, (by'e kadar) geçirmek, götürmek, yarenlik etmek, refakat etmek; (yol by'e) çıkmak

وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا

بِ

(b'ne bş) sözü vermek, vaat etmek, taahhütte bulunmak

- وَعَدَنِي أَبِي بِجَائِزَةٍ قِيمَتُهَا عَالِيَةٌ.
  Babam bana değeri yüksek bir ödül vaat etti.
- وَعَدْنَاهُ بِهَدِيَّةٍ لَنْ يَنْسَاهَا.
  Ona hiç unutamayacağı bir hediye sözü verdik.
- أَعِدُكُمْ بِنَجَاحٍ مُطْلَقٍ.
  Size mutlak bir başarı vadediyorum.
- لَقَدْ وَعَدُونَا جَمِيعًا بِتَحْقِيقِ مَطَالِبِنَا.
  Hepimize, isteklerimizi karşılama sözü vermişlerdi.
- وَعَدَ بِصِدْقٍ بِأَنْ يُغَيِّرَ سُلُوكَهُ إِلَى الْأَحْسَنِ.
  Davranışını iyi yönde değiştireceğine dair içten söz verdi.
- إِنَّكِ تَعِدِينَ دَائِمًا بِغَيْرِ الْمُمْكِنِ!
  Sen her zaman mümkün olmayanı vaat ediyorsun!
- يَا هٰذَانِ، لَا تَعِدَانَا بِالْمُسْتَحِيلِ، رَجَاءً!
  Siz ikiniz! Bize imkansızı taahhüt etmeyin lütfen.
- وَعَدَنِي أَبِي بِدَرَّاجَةٍ جَدِيدَةٍ فِي خِتَامِ السَّنَةِ الْمَدْرَسِيَّةِ.
  Babam bana okullar kapanınca yeni bir bisiklet sözü verdi.
- وَعَدَ اللهُ الْمُؤْمِنِينَ بِالْجَنَّةِ.
  Allah müminlere Cennet'i vaat etmiştir.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا

عَلَى

(bş'i bş'in) üzerine koymak, bırakmak; (bş'e) el koymak, istila etmek; (hakikate) parmak basmak, açıklık getirmek

- ضَعِي الْكَأْسَ عَلَى الطَّاوِلَةِ يَا زَهْرَاءُ!
  Zehra! Bardağı masanın üzerine koy!
- ضَعُوا الْكُتُبَ عَلَى الرُّفُوفِ!
  Kitapları rafların üzerine bırakınız!
- وَضَعَ الْمُسَافِرُونَ حَقَائِبَهُمْ عَلَى الرَّصِيفِ.
  Yolcular bavullarını kaldırımın üzerine koydular.
- اَلْخَادِمَةُ تَضَعُ الصُّحُونَ عَلَى الْمَائِدَةِ.
  Hizmetçi tabakları sofraya koyuyor.
- وَضَعَ السُّلْطَانُ الْجَائِرُ يَدَهُ عَلَى الْمُمْتَلَكَاتِ.
  Zalim sultan tüm mal varlıklarına el koydu.
- وَضَعُوا أَيْدِيَهُمْ عَلَى كُلِّ الْأَرَاضِي.
  Bütün toprakları istila ettiler.
- وَضَعَ الْمُعَلِّقُ السِّيَاسِيُّ يَدَهُ عَلَى الْمُشْكِلَةِ.
  Siyasi yorumcu probleme parmak bastı.
- أَحَدُ الْمُشْتَرِكِينَ فِي النَّدْوَةِ وَضَعَ إِصْبَعَهُ عَلَى الْمُشْكِلَةِ.
  Sempozyuma katılanlardan birisi problemin özüne değindi.
- وَضَعَ مُدِيرُ الْمَشْرُوعِ إِصْبَعَهُ عَلَى الزِّرِّ إِيذَانًا بِالْإِفْتِتَاحِ.
  Proje müdürü, açılışı yapmak için düğmeye bastı.
- وَضَعَ الْمُوَظَّفُونَ الْأَخْتَامَ عَلَى أَغْلِفَةِ أَسْئِلَةِ الْامْتِحَانِ.
  Memurlar sınav sorularını içeren zarfları mühürledi.

وَفَدَ يَفِدُ وُفُودًا + إِلَى

(özellikle elçi / heyet / temsilci vb. olarak b'ne veya by'e) gelmek, görmeye / ziyarete gelmek, gitmek

- قَدْ كَانَ النَّاسُ يَفِدُونَ إِلَيْهِ مِنْ أَمَاكِنَ بَعِيدَةٍ.
  İnsanlar uzak diyarlardan kendisine geliyordu.
- وَفَدَ إِلَى الشُّرْطَةِ مَسَاءً زَائِرَانِ مَجْهُولَانِ.
  Akşamleyin kimliği belirsiz iki ziyaretçi emniyete geldi.
- لَقَدْ وَفَدَ وَزِيرُ الدَّاخِلِيَّةِ إِلَى الْمُؤْتَمَرِ مُمَثِّلًا بَلَدَهُ.
  İçişleri bakanı ülkesini temsil etmek üzere kongreye geldi.
- وَفَدَ مَنْدُوبُو الْحِزْبِ إِلَى الْمُؤْتَمَرِ فِي وَقْتِهِ.
  Parti delegeleri kongreye zamanında ulaştı.
- وَفَدَ الْمَدْعُوُّونَ إِلَى الصَّالَةِ وَاحِدًا بَعْدَ الْآخَرِ.
  Davetliler salona birer birer geldiler.
- طَلَائِعُ الْحُجَّاجِ تَفِدُ إِلَى الْمَدِينَةِ الْمُنَوَّرَةِ.
  İlk hacı kafileleri Medine-i Münevvere'ye geliyor.
- اَلْعَائِلَاتُ تَفِدُ إِلَى الشَّاطِئِ لِقَضَاءِ وَقْتٍ مُمْتِعٍ.
  Aileler hoş vakit geçirmek için sahile geliyorlar.
- اَلْبَاحِثُونَ وَالْمُثَقَّفُونَ مِنْ كُلِّ بَلَدٍ يَفِدُونَ إِلَى فَرَنْسَا.
  Her ülkeden araştırmacı ve aydınlar Fransa'ya geliyor.

وَفَدَ fiili, إِلَى harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki tüm örneklerde إِلَى yerine عَلَى getirilmesi de mümkündür.

وَفَى يَفِي وَفَاءً + بِ

(borcu/sözü/yemini/taahhüdü) tutmak, yerine getirmek; vefâ göstermek; (bş için) yetmek, yeterli / kâfi gelmek; (bş'i) karşılamak, yerine geçmek

- اَلْمَرْءُ الصَّادِقُ يَفِي بِوَعْدِهِ دَائِمًا.
  Doğru sözlü kişi her zaman vaadine sadık kalır.
- وَفَيْنَا -اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ- بِتَعَهُّدِنَا كَامِلًا.
  Şükürler olsun ki, tahhüdümüzü tam manasıyla tuttuk.
- يَا صَدِيقِي لِمَ لَا تَفِي بِوَعْدِكَ لِي؟!
  Bana verdiğin sözü niye tutmuyorsun arkadaşım?!
- عَلَيْكُمْ أَنْ تَفُوا بِشُرُوطِ الْمُعَاهَدَةِ لِرِضَاءِ الرَّبِّ.
  Anlaşmanın şartlarına Allah rızası için vefâ göstermelisiniz.
- وَفَى الْمُوَظَّفُ بِمَا الْتَزَمَ بِهِ مِنْ مَهَامَّ.
  Memur, üzerine aldığı görevleri hakkıyla yerine getirdi.
- هٰذَا الْقَدْرُ مِنَ الْمَالِ يَفِي بِالْحَاجَةِ.
  Bu miktardaki para ihtiyacı görür.
- هٰذَا يَفِي بِالْغَرَضِ.
  Bu, maksadı temin eder.
- هٰذَا الْقَدْرُ لَا يَفِي بِالْمَطْلُوبِ.
  Bu miktar, talep edileni karşılamaz.
- هٰذَا يَفِي بِذَاكَ. // هٰذَا لَا يَفِي بِذٰلِكَ.
  Bu onun yerini tutar. // Bu, o şeyin yerini tutmaz.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

وَفَدَ يَفِدُ وُفُودًا + مِنْ

(by'den heyetler/kafileler/gruplar halinde) gelmek

- هٰؤُلَاءِ الْغُرَبَاءُ وَفَدُوا مِنْ بِلَادٍ نَائِيَةٍ.
  Bu yabancılar uzak diyarlardan geldiler.
- أَمْسِ، اَلْحَاجَّاتُ وَفَدْنَ مِنْ مَكَّةَ بِالطَّائِرَةِ.
  Bayan hacılar dün Mekke'den uçakla geldiler.
- هٰؤُلَاءِ النُّوَّابُ يَفِدُونَ مِنَ الْبَلَدِ الْمُجَاوِرِ.
  Bu milletvekilleri komşu ülkeden geliyor.
- بَلَغَ عَدَدُ الْأُسَرِ الَّتِي تَفِدُ مِنْ بَاكِسْتَانَ الْآلَافَ.
  Pakistandan gelen ailelerin sayısı binlere ulaştı.
- لَا يَزَالُ طَلَبَةُ الْعِلْمِ يَفِدُونَ مِنْ مِصْرَ.
  Mısır'dan hala ilim talebeleri gelmeye devam ediyor.
- اَلْمُتَسَابِقُونَ لَمْ يَفِدُوا مِنْ دَاخِلِ الْبَلَدِ وَحْدَهُ.
  Yarışmacılar yalnızca ülke içinden gelmiyordu.
- اَلَّذِينَ يُتْقِنُونَ الْعَرَبِيَّةَ هُمُ الَّذِينَ يَفِدُونَ مِنْ سُورِيَا.
  Arapçayı güzel konuşanlar Suriye'den gelenlerdir.
- لَمَّا انْتَهَى الْإِرْهَابُ أَخَذَ الْفَنَّانُونَ يَفِدُونَ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ.
  Terör bitince sanatçılar her bir taraftan gelmeye başladı.
- اَلسُّيَّاحُ يَفِدُونَ مِنْ بِلَادِهِمْ لِلْاِسْتِمْتَاعِ بِأَشِعَّةِ الشَّمْسِ.
  Turistler güneş ışınlarından istifade için ülkelerinden geliyor.

وَفَدَ يَفِدُ وُفُودًا + مِنْ + إِلَى

(by'den by'e özellikle heyetler ve topluluklar halinde) gelmek

- نَحْنُ وَفَدْنَا مِنْ مِصْرَ إِلَى تُرْكِيَا لَيْلَةَ أَمْسِ.
  Bizler Mısır'dan Türkiye'ye dün gece geldik.
- وَفَدَ الطُّلَّابُ مِنَ الْبِلَادِ الْمُخْتَلِفَةِ إِلَى تُرْكِيَا.
  Öğrenciler değişik ülkelerden gruplar halinde Türkiye'ye geldi.
- اَلْحُجَّاجُ يَفِدُونَ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ إِلَى مَكَّةَ الْمُكَرَّمَةِ.
  Hacılar her yerden Mekke-i Mükerreme'ye geliyorlar.
- اَلْمَدْعُوَّاتُ وَفَدْنَ مِنَ الشَّرْقِ الْأَوْسَطِ إِلَى بَلَدِنَا.
  Bayan davetliler Ortadoğu'dan ülkemize geldiler.
- تَفِدُ الْأُسَرُ الْكَثِيرَةُ مِنَ الْأَرْيَافِ إِلَى مَرَاكِزِ الْمُدُنِ.
  Birçok aile köylerden şehir merkezlerine geliyor.
- أَخَذَ مُهَاجِرُونَ يَهُودٌ يَفِدُونَ مِنْ أُورُوبَّا إِلَى فِلَسْطِينَ.
  Yahudi göçmenler Avrupa'dan Filistin'e gelmeye başladı.
- اَلنَّزَعَاتُ الْفَلْسَفِيَّةُ الَّتِي تَفِدُ مِنَ الْغَرْبِ إِلَى الشَّرْقِ مُهِمَّةٌ.
  Batıdan Doğuya intikal eden felsefi akımlar önemlidir.
- اِسْتَمَرَّتِ الْحَمَلَاتُ الصَّلِيبِيَّةُ تَفِدُ مِنْ أُورُوبَّا إِلَى الشَّرْقِ قُرُونًا.
  Avrupa'dan Doğu'ya yapılan Haçlı seferleri asırlarca sürdü.
- اَلْهَيْئَتَانِ الْيَابَانِيَّتَانِ وَفَدَتَا إِلَى شَرِكَتِنَا مِنَ الْخَارِجِ.
  İki Japon heyet yurt dışından şirketimize geldi.

وَقَى يَقِي وِقَايَةً

مِنْ

(b'ni veya bş'i, bş'den) korumak, kollamak, himaye etmek

- مِعْطَفُهُ الْجَدِيدُ وَقَاهُ مِنَ الْبَرْدِ.
  Yeni paltosu onu soğuktan korudu.
- تَرْمِيمُ الْمَسْجِدِ وَقَاهُ مِنَ الْهَدْمِ.
  Caminin restorasyonu onu yıkılmaktan korudu (kurtardı).
- تَقِي الْقُبَّعَةُ الرَّأْسَ مِنْ أَشِعَّةِ الشَّمْسِ.
  Şapka, başı güneş ışınlarından korur.
- لَقَدْ وَقَانَا الْجَيْشُ مِنْ شَرِّ الْمُعْتَدِينَ.
  Ordu bizi mütecavizlerin şerrinden kurtardı.
- اَللهُ يَقِيكَ مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ.
  Allah seni (her türlü) kötülükten muhafaza etsin.
- وَقَانَا اللهُ مِنَ السُّوءِ وَالْبَلَايَا.
  Allah bizleri kötülükten ve belalardan korusun.
- وَقَى الْجَيْشُ بِلَادَهُ مِنْ هَجَمَاتِ الْعَدُوِّ.
  Ordu, ülkesini düşman saldırılarından korudu.
- وَقَتِ الْأُمُّ طِفْلَتَهَا مِنَ الْبَرْدِ.
  Anne, kızını soğuktan himaye etti.
- يُحَاوِلُ الطَّبِيبُ أَنْ يَقِيَ الْمَرِيضَ مِمَّا يَضُرُّهُ.
  Doktor, hastayı kendisine zarar veren şeylerden korumaya çalışıyor.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

وَفَّرَ يُوَفِّرُ تَوْفِيرًا

لِ

(bş'i b'ne) sağlamak, temin ve tedarik etmek, sunmak; (bş'i bş için) ayırmak, biriktirmek, saklamak, tasarruf etmek;

- مُؤَسَّسَتُنَا تُوَفِّرُ الدَّعْمَ الْمَادِّيَّ لِلْأَيْتَامِ.
  Kuruluşumuz yetimlere maddi destek sağlıyor.
- وَفَّرْنَا لِبَيْتِنَا كُلَّ أَسْبَابِ الرَّاحَةِ.
  Evimiz için her türlü konforu sağladık.
- هٰؤُلَاءِ الْمُوَظَّفُونَ يُوَفِّرُونَ الْأَمْنَ لِلْمُوَاطِنِينَ لَيْلًا.
  Bu görevliler, geceleyin vatandaşlara güvenliği sağlıyor.
- وَفَّرَتِ الْحُكُومَةُ فُرَصَ الْعَمَلِ الْجَدِيدَةَ لِلْعَاطِلِينَ.
  Hükümet işsizler için yeni iş olanakları yarattı.
- وَفَّرْتُ لِلْعَائِلَةِ طَعَامَهَا مِنَ الْوَسَائِلِ الْمَشْرُوعَةِ.
  Ailenin rızkını meşru yollardan tedarik ettim.
- سَأُوَفِّرُ لِلْمُبْتَدِئِينَ نُسْخَةً مَشْكُولَةً تَامَّةً.
  Yeni başlayanlar için ful harekeli bir nüsha hazırlayacağım.
- كُلُّ إِنْسَانٍ يُرِيدُ أَنْ يُوَفِّرَ لِأَبْنَائِهِ حَيَاةً سَعِيدَةً.
  Her insan, evlatlarına mutlu bir hayat sunmak ister.
- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي وَفَّرَ لَنَا كُلَّ أَسْبَابِ الرِّزْقِ.
  Bize her türlü rızık imkânlarını sunan Allah'a şükürler olsun.
- وَفِّرُوا مَالًا لِوَقْتِ الشِّدَّةِ.
  Zor zamanlar için para biriktiriniz.
- يَجِبُ عَلَى النَّاسِ أَنْ يُوَفِّرُوا بَعْضَ الْمَالِ لِأَيَّامِ الشِّدَّةِ.
  İnsanların zor günler için biraz para biriktirmeleri gerekir.

وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا

(bş'e) düşmek; (düşman/av) tuzağa düşmek; (kötü bş'e) uğramak, (kritik bir durumla) karşı karşıya gelmek; etkilemek; içermek, kapsamak

فِي

- سَيَّارَةُ النَّقْلِ الْمَدْرَسِيِّ وَقَعَتْ فِي النَّهْرِ.
  Okul servis aracı nehre düştü.
- وَقَعَ الْعَدُوُّ فِي الْفَخِّ.
  Düşman tuzağa düştü (faka bastı).
- وَقَعْنَا جَمِيعًا فِي شِبَاكِ الْإِعْلَامِ.
  Hepimiz medyanın tuzağına düştük.
- لَا تَقَعُوا فِي الْفَخِّ الَّذِي وَقَعَتْ فِيهِ الْكَنِيسَةُ!
  Kilisenin düştüğü tuzağa düşmeyin!
- وَقَعَ الرَّئِيسُ فِي خَطَأٍ شَنِيعٍ أَثْنَاءَ كَلَامِهِ.
  Başkan konuşması sırasında hoş olmayan bir hata yaptı.
- وَقَعَتِ الشَّرِكَةُ فِي الْمَأْزِقِ الْاِقْتِصَادِيِّ هٰذَا الْعَامَ.
  Şirket bu sene ekonomik darboğaza düştü.
- لَقَدْ وَقَعْتُ فِي حُبِّ فَتَاةٍ أَجْنَبِيَّةٍ.
  Yabancı ülkeden bir kıza âşık oldum.
- وَقَعَ كَلَامُ الْخَطِيبِ فِي نُفُوسِ السَّامِعِينَ مَوْقِعًا حَسَنًا.
  Hatibin söyledikleri dinleyiciler üzerinde hoş etki yaptı.
- يَقَعُ الْكِتَابُ فِي ثَلَاثِمِائَةِ صَفْحَةٍ.
  Kitap 300 sayfadan oluşuyor.
- تَقَعُ الْمَسْرَحِيَّةُ فِي أَرْبَعَةِ فُصُولٍ.
  Tiyatro 4 bölümden oluşuyor.

وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا

(by'den) düşmek

مِنْ

- وَقَعَ الطِّفْلُ مِنْ سَرِيرِهِ عَلَى الْأَرْضِ.
  Çocuk yatağından yere düştü.
- وَقَعَ الْإِنَاءُ مِنْ يَدِي فَانْكَسَرَ.
  Kap elimden düşüp kırıldı.
- وَقَعَتِ الْكَأْسُ مِنْ يَدِ الْخَادِمِ.
  Bardak hizmetçinin elinden düştü.
- لَا تَقُدِ الدَّرَّاجَةَ بِسُرْعَةٍ فَتَقَعَ مِنْهَا!
  Bisikleti hızlı sürme! Düşersin.
- وَقَعَتِ الْعَجُوزُ السَّمِينَةُ مِنْ سَرِيرِهَا فَمَاتَتْ.
  Yaşlı şişman kadın yatağından düşüp öldü.
- لَقَدْ وَقَعْتَ مِنْ قُلُوبِ النَّاسِ مَوْقِعًا!
  İnsanların gönüllerinden çıktın (gözlerinden düştün)!
- هٰذَا الدَّوَاءُ يَنْفَعُ الَّذِينَ يَقَعُونَ مِنْ مَوْضِعٍ عَالٍ.
  Bu ilaç yüksek bir yerden düşen kimselere fayda verir.
- وَقَعَتْ مِنْ يَدِ الْحَمَّالِ زُجَاجَةُ زَيْتٍ فَانْكَسَرَتْ.
  Hamalın elinden yağ şişesi düşüp kırıldı.
- إِنْ وَقَعَتْ مِنْ فِيكَ لُقْمَةٌ فَخُذْهَا مِنْ جَدِيدٍ وَكُلْهَا.
  Eğer ağzından lokma düşerse onu yeniden alıp ye.
- وَقَعَ السِّكِّينُ مِنْ يَدِي فَنَاوَلَتْنِيهِ زَوْجَتِي.
  Bıçak elimden düştü, eşim de onu bana geri verdi.

وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا

(ülke / bölge konum olarak by'de) bulunmak, yer almak, (by'e) düşmek

فِي

- تَقَعُ إِيرَانُ فِي قَارَّةِ آسْيَا.
  İran Asya kıtasında bulunur.
- اَلْجَزِيرَةُ تَقَعُ فِي الضَّفَّةِ الشَّرْقِيَّةِ لِلنِّيلِ.
  Ada, Nil'in doğu yakasında yer almaktadır.
- اَلْمَنَارَةُ التَّارِيخِيَّةُ تَقَعُ فِي بِنَاءِ مَقْبَرَةٍ لِأَحَدِ الزُّهَّادِ.
  Tarihi kule, zahidlerden birinin kabri üzerindedir.
- إِنَّ الْمَدِينَتَيْنِ تَقَعَانِ فِي نَفْسِ خَطِّ الْعَرْضِ.
  İki şehir, aynı enlem çizgisi üzerinde yer almaktadır.
- اَلدَّوْلَتَانِ تَقَعَانِ فِي سَاحِلِ الْخَلِيجِ الْعَرَبِيِّ.
  İki devlet, Arap körfezi sahilinde yer almaktadır.
- تِلْكَ الْوِلَايَةُ تَقَعُ فِي حُدُودِ الْمَغْرِبِ.
  O eyalet (bölge), Fas sınırındadır.
- يَقَعُ الْبُرْكَانُ فِي جَزِيرَةٍ صَغِيرَةٍ بِالْبَحْرِ الْأَحْمَرِ.
  Yanardağ Kızıldeniz'deki küçük bir adada bulunmaktadır.
- تَقَعُ الْمِنْطَقَةُ فِي شَبَكَةِ طُرُقٍ سَرِيعَةٍ تَرْبِطُهَا بِالْقَاهِرَةِ.
  Bölge, orayı Kahire'ye bağlayan otoban ağı üzerinde bulunmaktadır.

وَقَعَ fiili, bu bağlamda فِي harf-i cerinin yanı sıra عَلَى harf-i ceri ile de aynı anlamı ifade eder. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde فِي yerine عَلَى da getirilebilir.

وَقَعَ يَقَعُ وُقُوعًا

(bş'in üzerine) düşmek; konmak, inmek; çullanmak, saldırmak, hücum etmek; (sorumluluk b'ne) düşmek; (göz) bş'e ilişmek

عَلَى

- لَمَّا وَقَعَتِ الْمَرْأَةُ عَلَى الْأَرْضِ سَقَطَ جَنِينُهَا.
  Kadın yere düşünce kamındaki bebeğini kaybetti(düşük yaptı).
- وَقَعَ السَّامِعُونَ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الضَّحِكِ.
  Dinleyiciler gülmekten yere yıkıldılar.
- هٰذِهِ صُورَةُ نَيْزَكٍ قَدْ وَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ أَمْسِ.
  Bu, dün yeryüzüne düşen bir meteorun fotoğrafıdır.
- لَمَّا سَمِعْتُ وَفَاةَ أُمِّي وَقَعْتُ عَلَى الْأَرْضِ مَغْشِيًّا عَلَيَّ.
  Annemin vefat haberini alınca baygın vaziyette yere düştüm.
- وَقَعَ الْعُصْفُورُ عَلَى الشَّجَرَةِ.
  Serçe ağacın üzerine kondu.
- وَقَعَتِ الطُّيُورُ عَلَى سَنَابِلِ الْحُقُولِ.
  Kuşlar tarlalardaki başakların üzerine kondu (indi).
- وَقَعَ الْعُقَابُ عَلَى أَرْنَبٍ صَغِيرٍ.
  Kartal küçük bir tavşanın üzerine saldırdı.
- تَقَعُ الْعِقْبَانُ عَلَى الْقِمَمِ وَتَقَعُ الْغِرْبَانُ عَلَى الرِّمَمِ.
  Kartallar zirvelere, kargalarsa leşlere konar.
- إِنَّ مَسْؤُولِيَّةَ إِخْرَاجِ الزَّكَاةِ تَقَعُ عَلَى الْأَغْنِيَاءِ.
  Zekâtı verme sorumluluğu zenginlere düşer.
- لَمَّا رَتَّبْتُ غُرْفَةَ الْجُلُوسِ وَقَعَتْ عَيْنَايَ عَلَى شَيْءٍ غَرِيبٍ.
  Oturma odasını düzenlediğimde gözüm ilginç bir şeye ilişti.

وَقَفَ يَقِفُ وُقُوفًا

عَلَى

(bş'e) vâkıf / muttali olmak, (bş'den) haberdar olmak, görmek; bulmak, rastlamak, tesadüf etmek

- وَقَفْتُ عَلَى سِرٍّ مُهِمٍّ.
  Önemli bir sırra vâkıf oldum.
- وَأَخِيرًا، وَقَفْنَا عَلَى مَقَاصِدِهِمُ الْهَائِلَةِ.
  Sonunda ürkütücü emellerine muttali olduk.
- لَقَدْ وَقَفْنَا عَلَى أَهْدَافِ أَعْدَائِنَا وَمَرَامِيهِمْ.
  Düşmanlarımızın hedef ve gayelerinden haberdar olduk.
- وَقَفَ الْمُهَنْدِسُ عَلَى سَيْرِ الْأَعْمَالِ.
  Mühendis işlerin gidişatından haberdar oldu.
- وَقَفَ صَاحِبُ الْعَمَلِ عَلَى تَقَدُّمِ الْأَشْغَالِ.
  Patron, işlerin iyiye gittiği bilgisine sahip oldu.
- أَنْتَ لَمْ تَقِفْ عَلَى أَوْضَاعِ تُرْكِيَا الْاِجْتِمَاعِيَّةِ!
  Sen Türkiye'nin sosyal konjonktüründen bihabersin!
- بَحَثْتُ كَثِيرًا، لٰكِنْ لَمْ أَقِفْ عَلَى تَارِيخِ وَفَاتِهِ.
  Çok araştırdım, ancak vefat tarihini bulamadım.
- لِلْأَسَفِ، لَمْ نَقِفْ عَلَى تَرْجَمَةٍ كَامِلَةٍ لِحَيَاةِ الشَّاعِرِ.
  Maalesef şairin tam bir biyografisine rastlamadık.
- مُنْذُ هَاجَرَ لَمْ يَقِفْ أَحَدٌ عَلَى أَثَرٍ لَهُ وَلَا خَبَرٍ.
  Göç ettiğinden bu yana kimse ne onun izine rastladı, ne de kendisinden bir haber aldı.

وَقَفَ يَقِفُ وُقُوفًا

عَلَى

(by'de) durmak

- وَقَفَ الْمَارَّةُ عَلَى الضَّوْءِ الْأَحْمَرِ.
  Yayalar kırmızı ışıkta durdu.
- وَقَفَتِ السَّيَّارَةُ عَلَى مُفْتَرَقِ الطُّرُقِ فَجْأَةً.
  Araba kavşakta aniden durdu.
- اَلنَّاسُ يَقِفُونَ عَلَى شَاطِئِ الْبَحْرِ لِمُشَاهَدَةِ السُّفُنِ.
  İnsanlar gemileri izlemek için sahil kenarında duruyorlar.
- وَقَفَ الْحُجَّاجُ أَمْسِ عَلَى عَرَفَاتٍ.
  Hacılar dün Arafat'ta vakfe yaptı.
- عِنْدَمَا وَقَفَتِ الْحَافِلَةُ عَلَى يَمِينِ الطَّرِيقِ نَزَلَ الرُّكَّابُ.
  Otobüs yolun sağ tarafında durunca yolcular indi.
- مَاذَا تَفْعَلُ لَوْ وَقَفَتِ السَّيَّارَةُ عَلَى مُرْتَفَعٍ أَوْ مُنْخَفَضٍ؟
  Eğer araba bir tepede veya çukurda kalırsa ne yaparsın?
- كَانَتِ الدَّرَّاجَتَانِ النَّارِيَّتَانِ قَدْ وَقَفَتَا عَلَى جَنْبٍ.
  İki motosiklet bir kenarda durmuştu (park etmişti).
- وَقَفَ الْقَارِئُ عَلَى الْكَلِمَةِ أَثْنَاءَ التِّلَاوَةِ.
  Kâri, kıraat esnasında kelime üzerinde durdu (vakıf yaptı).

وَقَفَ fiili, bu bağlamda عَلَى 'nın yanı sıra فِي ve بِ harf-i cerleri ile de aynı anlamı ifade eder.

يَئِسَ يَيْأَسُ يَأْسًا

مِنْ — (bş'den) ümidini kesmek, umutsuzluğa düşmek, peşini bırakmak

- لَا تَيْأَسْ مِنَ الْحَيَاةِ!
  Hayattan ümidini kesme!
- قَد يَئِسَ الطَّالِبُ الْمُتَكَاسِلُ مِنَ النَّجَاحِ.
  Tembel öğrenci başarı umudunu yitirdi.
- يَئِسَ الْأَطِبَّاءُ مِنْ شِفَاءِ رَئِيسِ الْجُمْهُورِيَّةِ.
  Doktorlar cumhurbaşkanının iyileşmesinden ümitlerini kesti.
- عَلَيْنَا أَلَّا نَيْأَسَ مِنْ حَلِّ الْقَضِيَّةِ الْفِلَسْطِينِيَّةِ!
  Filistin sorununun çözümünden yana ümitsiz olmamalıyız!
- نَحْنُ لَمْ نَيْأَسْ بَعْدُ مِنَ اللَّحَاقِ بِقَافِلَةِ الْحَضَارَةِ.
  Medeniyet kervanını yakalama ümidimizi henüz yitirmedik.
- لَا تَيْأَسْ مِنْ رَحْمَةِ اللهِ إِذَا تَعَثَّرَتْ قَدَمَاكَ.
  Tökezleyecek olursan Allah'ın rahmetinden ümidini kesme!
- عِنْدَمَا يَئِسُوا مِنَ الشِّفَاءِ تَرَكُوا الْحَيَوَانَ لِلْمَوْتِ.
  İyileşmesinden ümidlerini kesince hayvanı ölüme terk ettiler.
- مَا أَكْثَرَ الَّذِينَ يَيْأَسُونَ مِنْ كِفَاحِهِمْ قَبْلَ أَنْ يَجْنُوا ثَمَرَهُ!
  Meyvesini devşirmeden, mücadeleden ümit kesenler ne çok!
- إِيأَسُوا مِنْ وُصُولِ الطَّائِرَةِ، فَسَتَزْدَادُ شِدَّةُ الْعَاصِفَةِ.
  Uçağın gelişinden ümidinizi kesin, zira fırtınanın şiddeti artacak.
- وَلَا تَيْأَسُوا مِنْ رَوْحِ اللهِ.
  (Müminler) Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! (Ayet)

وَهَبَ يَهَبُ هِبَةً

لِ — (b'ne bş'i) hibe etmek, bahşetmek, bağışlamak, vermek, adamak

- وَهَبَ اللهُ لَكُمْ عَقْلًا سَلِيمًا!
  Allah sizlere akıl izan versin!
- وَهَبَ اللهُ لَنَا وَلَكُمْ مَا نَتَمَنَّاهُ!
  Allah bizlere ve sizlere, dilediğimiz şeyleri bahşetsin!
- وَهَبَ اللهُ لِمَرِيضِكُمُ الصِّحَّةَ وَالْعَافِيَةَ!
  Allah hastanıza sağlık afiyet versin!
- وَهَبَ اللهُ لِإِبْرَاهِيمَ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ.
  Allah İbrahim'e İsmail'i ve İshak'ı bağışladı.
- يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ.
  Allah dilediğine kız dilediğine erkek evlatlar verir. (Âyet)
- سَأَهَبُ كُلَّ أَمْوَالِي لِلْأَعْمَالِ الْخَيْرِيَّةِ.
  Tüm paramı hayır işlerine hibe edeceğim.
- هٰذِهِ قِصَصٌ لِأَثْرِيَاءَ وَهَبُوا ثَرَوَاتِهِمْ لِلْمُحْتَاجِينَ.
  Bunlar, servetlerini yoksul insanlara bağışlayan zenginlerin hikâyeleridir.
- وَهَبَتْ أَمْرِيكَا لِلْبَلَدِ طَائِرَاتٍ مُحَمَّلَةً بِالْقَنَابِلِ الذَّكِيَّةِ.
  Amerika, ülkeye akıllı bomba düzenekli uçaklar bağışladı.
- لَقَدْ وَهَبْتُمْ أَنْفُسَكُمْ لِخِدْمَةِ النَّاسِ فِي الْإِسْعَافِ الْأَوَّلِيِّ.
  Kendinizi ilk yardım uğrunda insanlara hizmete adadınız.

NOT: BU FİİL HARF-İ CERSİZ DE KULLANILABİLMEKTEDİR.

يَسَّرَ يُيَسِّرُ تَيْسِيرًا

(b'ne) bir işi kolaylaştırmak, (b'ne bş) yapma kolaylığı / imkânı / fırsatı vermek, tanımak, sağlamak, sunmak

لِ

- رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي.
  Rabbim! İçime ferahlık ver ve bana işimi kolaylaştır.
- اَللّٰهُمَّ يَسِّرْ لِشَبَابِنَا سُبُلَ النَّجَاحِ.
  Allahım, gençlerimize başarı giden yolları kolaylaştır.
- طَلَبْنَا مِنَ الْمُدِيرَةِ أَنْ تُيَسِّرَ لَنَا الشُّرُوطَ الْمُقَدَّمَةَ.
  Müdürden, önerilen şartları bize kolaylaştırmasını istedik.
- يَسَّرَ الْأُسْتَاذُ أَسْئِلَةَ الْاِمْتِحَانِ لِطُلَّابِ الْفَصْلِ الْأَوَّلِ.
  Öğretmen, birinci sınıf öğrencilerine sınav sorularını kolaylaştırdı!
- سَنُيَسِّرُ لَكُمُ الْاِتِّصَالَ بِأَحَدٍ مِنْ أَقْرِبَائِكُمْ.
  Size, akrabalarınızdan biriyle görüşme imkânı sağlayacağız.
- هٰذِهِ الْبَرَامِجُ تُيَسِّرُ لِشَبَابِنَا سُبُلَ الْبَحْثِ وَالتَّأْلِيفِ.
  Bu programlar, gençlerimize, araştırma ve telif imkânlarını kolaylaştırıyor.
- فَرَضَ الْإِسْلَامُ الزَّكَاةَ لِيُيَسِّرَ لِلْعَاطِلِ الْعَمَلَ.
  İslam dini, zekat farizasını, işsiz kimseye iş olanağı sağlamak için farz kılmıştır!
- نَحْنُ مَدِينُونَ لَكُمْ لِمَا يَسَّرْتُمُوهُ لَنَا مِنْ مَنْفَعَةٍ.
  Bize sağladığınız faydadan dolayı sizlere müteşekkiriz.
- أَنْتَ لَمْ تُيَسِّرْ لَنَا مَا وَعَدْتَنَا بِهِ!
  Sen, bize taahhüt ettiğin kolaylığı sağlamadın!